ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 423 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6 ԱՊՐԻԼ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 35 Լիբ. Դհկ. | العدد ٤٢٣ – الخميس ٦ ابريل ١٩٧٢

ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ԽԱՆԴԱՎԱՌ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ Կ'ԱՐԺԱՆԱՆԱՅ

Արա Երեւանեանի թեկնածութեան յայտարարուիլը մեծ հետաքրքրութիւն ստեղծեց որքան հայկական, նոյնքան ու աւելի արաբական շրջանակներէ ներս։

Տեղական ֆրանսատառ և արաբատառ թերթերը, մեծ վերտառութիւններով կը հաղորդեն և կը մեկնաբանեն այս լուրը։ Տիրող ընդհանուր կարծիքը այն է, թէ Արա Երեւանեանի մասնակցութիւնը ընտրապայքարին, կարեւոր իրադարձութիւն մը կը կազմէ լիբանանահայ կեանքէն ներս, կը զգացնէ նոր յարաբերութիւններու սկիզբ մը՝ Հայ համայնքի քաղաքական տարբեր հատուածներուն միջեւ։

Վերոյիշեալ թերթերը յատկապէս կ'ընդգծեն յայտարարուած հայ թեկնածուներէն իւրաքանչիւրին ներկայացուցչական հանգամանքը և առանձին հատուածի մը չպատկանիլը։ Աւելին աւելի՝ քան առաջ կ'երթան, որ կը պատկերացնեն «մերձեցումի սկիզբ մը Հայկական Աջին ու Ձախին միջեւ»։

«Լ'ՕՐԻԱՆ-ԼԸ ԺՈՒՐ»ի թղթակիցը հարցազրոյց մը ունեցած է Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ընդհանուր Քարտուղարին հետ։ Այն հարցումին, թէ Արա Երեւանեանի թեկնածութեան առաջադրուիլը արդեօք կը նշանակէ քաղաքական համաձայնութիւն մը՝ Հնչակեան և Դաշնակցական Կուսակցութիւններուն միջեւ, Ցարութիւն Կուժունի պատասխանած է, թէ այդ բնոյթի համաձայնութիւն չկայ։ «Մեր հաւանութիւնը կու տանք թեկնածութեանը՝ Դր. Արա Երեւանեանի, որ լաւ տարր մըն է և անկախ, թէեւ իր հայրը Հնչակեան Կուսակցութեան ազդեցիկ անդամներէն է 40 տարիէ ի վեր»։

Կուսակցութիւնը ընդունած է անոր թեկնածութիւնը, որով անոր դէմ ընտրապայքար մղելու հարց չի կրնար դրուիլ։

Պէտք է յիշել, որ Արա Երեւանեանի թեկնածութիւնը՝ ընդհանուր գոհունակութեան արժանացաւ Մեթնի հայ ընտրողներուն և ընդհանրապէս լիբանանահայութեան մօտ, որ միասնութեան կողմնակից է և կը սպասէր որ հայութիւնը համերաշխաբար մասնակցի երեսփոխանական ընտրութիւններուն։ Այս տրամադրութեան մէկ արտայայտութիւնն է Արա Երեւանեանի թեկնածութիւնը, որուն տրուած «ազգային միասնութեան թեկնածու» մակդիրը ինքնին պերճախօս է։

Այս հանգամանքը հետեւցնել կու տայ, որ Ա. Երեւանեանի շուրջ պիտի ստեղծուի և արդէն կազմուած է ազգային միասնութիւն, և բոլոր տուեալները կան, վստահ ըլլալու՝ որ Մեթնի միակ հայ թեկնածուն Խորհրդարան հասնի հայութեան միահամուռ կամքով, հանրաքուէով։

ՄԵԹՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ՝ ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

Պէյրութի մեր պաշտօնակից «ԱՐԱՐԱՏ» օրաթերթը կը գրէ.

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, թէ Մեթնի շրջանի Հայ Առաքելական աթոռի թեկնածուն է Դր. Արա Երեւանեան։

Լիբանանահայութեան մէջ իր հանրօգուտ ծառայութիւններով և ձեռներէցութեամբ ծանօթ ու յարգուած անձնաւորութիւն մըն է Դր. Արա, զաւակը մեր՝ Հնչակեան վեթերան ընկերներէն Գէորգ Երեւանեանի և արժանաւոր մէկ ներկայացուցիչը Երեւանեան հայրենասէր գերդաստանին։

Վստահ ենք, որ թեկնածու իր նշանակուիլը խանդավառութեամբ պիտի դիմաւորուի ընդհանրապէս մեր համայնքին և մասնաւորաբար Մեթնի շրջանի հայ քուէարկողներուն կողմէ, առանց զանց ընելու մեր արաբ հայրենակիցները, որոնց համար քաջածանօթ և յարգուած դէմք մըն է մեր ժողովրդական թեկնածուն։

Բացի իր անձնական արժանիքներէն, որոնք զինք կը դասեն լիբանանահայ միջին սերունդի պատուաբեր ներկայացուցիչներու

(Շարունակութիւնը տես. էջէն 4)

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԵՒ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԸՆԴՀ. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ՊՐ. ՆԻԳՈԼԱՅԷ ՉԱՈՒՉԵՍՔՈՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ օդանաւակայանին մէջ դիմաւորեց Եգիպտոսի Բարձրաստիճան Հիւրը

Խարթումէն գալով, անցեալ Կիրակի, 2 Ապրիլ 1972, կ.ե. ժամը 1.30ին, Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ժամանեց Ռումանիոյ Ժող. Հանրապետութեան նախագահ և Կոմկուսի կենտկոմի ընդհ. քարտուղար Պր. Նիգոլայէ Չաուչեսքու և իր համեստափայլ տիկինը, ընկերակցութեամբ կարեւոր պատուիրակութեան մը։

Օդանաւակայանին մէջ անոնք ընդունուեցան նախագահ Անուար Էլ Սատաթի, ինչպէս նաեւ փոխ նախագահներուն, վարչապետին, փոխ վարչապետներուն, նախարարներուն, դիւանագիտական անձնակազմի պետերուն և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ։

Նախագահական պատիւները ետք, թափօրը ուղղուեցաւ Քուպպէի Հանրապետական Պալատը, ուր նախքան ժամանումը, երկու նախագահները իրր յարգանքի արտայայտութիւն, գացին խոնարհելու ողբացեալ առաջնորդ Կամալ Ապտէլ Նասէրի գերեզմանին առջեւ, ուր զետեղեցին նաեւ ծաղկեպսակներ։

Ռումանիոյ Նախագահը իր պաշտօնական բանակցութեանց կողքին՝ պիտի այցելէ նաեւ երկրիս զանազան քաղաքները, տեսարժան վայրերն ու կարեւոր ձեռնարկութիւնները։

Այս այցելութեանց օրերուն Գահիրէի մէջ տեղի պիտի ունենան բարձր մակարդակի բանակցութիւններ՝ Ռումանիոյ և Եգիպտոսի նախագահներուն և անոնց պատուիրակութեանց միջեւ, քաղաքական, տնտեսական մշակութային և այլ նիւթերու շուրջ։

Առաջին բանակցութիւնները սկսան Երկուշաբթի, 3 Ապրիլ 1972, կ.ա. ժամը 11ին, Այս հանդիպման ընթացքին, երկու նախագահները առանձնացան Եգիպտոսի նախագահին աշխատասենեակին մէջ, ու գլուխ գլխի խօսակցութիւններ ունեցան, որոնք տեւեցին մինչեւ կ.ե. ժամը 3,30։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր ժողովրդեան կը տեղեկացնենք, թէ Ս. Յարութեան Հրաշափառ Տօնին առիթով հետեւեալ հեռագիրը ղրկուեցաւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Հայրապետին։

Ն.Ս. ՕԾՈՒԹԻՒՆ Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.
ՎՍԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
Ս. Էջմիածին

Ս. Յարութեան նուաստի տօնին առիթով, ի դիմաց մեր գաղութին ժողովուրդին եւ իմ կողմէս հաճեցէք ընդունիլ ջերմ շնորհաւորութիւններ: Կը մաղթենք Ձեզի առողջութիւն, երկար կեանք եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի պայծառութիւն եւ անսասանութիւն։

ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի
ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Ս. ԶԱՏԻԿԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Այս տարի եւս Քրիստոսի Յարութեան Տօնը հանդիսաւորապէս նշուեցաւ Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ մէջ։

Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, հանդիսաւորապէս պատարագեց ու քարոզեց Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

Նախագահ Անուար Էլ Սատաթ իր անձնական ներկայացուցիչը ղրկած էր, որը ընկերակցութեամբ Պատկ. Թեմական և քաղաքական Ժողովներու ատենապետներուն՝ Տիարք Յովհ. Քէշիշեանի և Հայկազուն Քիւրքճեանի եկեղեցւոյ դասին մէջ տեղ գրաւած էին։

Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները կատարուեցան «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եդ. Յակոբեանի և երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի։

Պատարագի աւարտին, եկեղեցական թափօրը ուղղուեցաւ Ազգ. Առաջնորդարանի դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ օրհնութիւն և աջահամբոյր։ Սրբազան հայրը Ս. Յարութեան Տօնը շնորհաւորեց ներկաներուն և օրհնեց բոլորին։ Խօսք առաւ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան եւ իր կարգին բրաւ շնորհաւորութիւններ և զանազան մաղթանքներ։

Աղեքսանդրիոյ մէջ Ս. Յարութեան Տօնին առթիւ պատարագեց և քարոզեց Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, որ այս առթիւ Գահիրէէն մեկած էր Աղեքսանդրիա։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ի ՊԱՏԻՒ ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ԳՐԱԳԷՏ Յ. Ճ. ՍԻՐՈՒՆԻԻ

Պոլսոյ Կեդրոնական Սանուց Միութիւնը, գնահատելի գաղափարը ունեցած է յարգանքի երեկոյթով մը իր մեծարանքի տուրքը վճարել, մեր գրականութեան և մշակոյթի անվաստ աշխատաւորներէն մէկուն՝ Յ. Ճ. Սիրունիի, որ եղած է Կեդրոնականի նախկին երիցագոյն սաներէն և այդ կրթարանին մէկ արժանաւոր ժառանգորդն է։

Երեկոյթը տեղի ունեցաւ 8 Մարտ, Չորեքշաբթի գիշեր, Կեդրոնական Սանուց Միութեան սրահին մէջ, իբր գուրգուրանքի և երախտագիտութեան արտայայտութիւն, հանդէպ ալեզարդ և

(Շար. տես էջ 2)

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԻՔՍԸՆ ԵՐԵՒԱՆ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԷ...

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, (ԱՖՓ).- Ըստ պաշտօնական աղբիւրներու, Նախագահ Ռիչըրտ Նիքսըն, Մայիսի վերջերը ԽՍՀՄ այցելութեան ընթացքին՝ Մոսկուայէն զատ պիտի այցելէ նաեւ Խորհրդային երկու մեծ քաղաքներ։

Կ'ենթադրուի, որ ան նախ պիտի երթայ Լենինկրատ, ապա կեցութեան աւարտին՝ կա՛մ Թիֆլիս, կա՛մ Երեւան։

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԵՆՐԻԿ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Վերջերս ՍՍՀՄ-ում Խմելնիցկու անուան «Կատիոն» գործարանը, մարդատար «Վոլգա» «Մոսկուիչ» «Զապորոժեց» և «Ժիգուլի» ավտոմեքենաների համար թողարկել է «փորթաթիւ» հեռուստացոյց, որն ունի ընդամէնը 2,8 քիլոկրամ քաշ և որի էկրանի հորիզոնական երկարութիւնը 16 սանտիմեթր է։ Հեռ. ստացոյցը աշխատում է ինչպէս մարտկոցներով, այնպէս էլ 127 և 250 վոլթ փոփոխական հոսանքով։ «Կատիոն» գործարանը արդէն երկրի տարբեր մարզեր է ուղարկել հազարաւոր նման տիպի հեռուստացոյցներ։

×

Լենինկրատի Կոզլեաքովի անուան գործարանը պատրաստում է շարժուող մայթեր, որոնք ունեն վայրկեանում 0,9 մեթր արագութիւն։ Շարժուող այսպիսի մայթերը պատրաստուելու են՝ նախ Լենինկրատի, Թաշքենթի և Սոչիի օդանաւակայանների համար, այնուհետև նման մայթերը կը տեղադրուեն նաև Քիևի և Պաքուի ստորեկրեայ ճանապարհային անցումներում։

×

Գիտնականները Թամչաթքայում վերջերս յայտնաբերել են նախնադարեան մարդկանց երեք խոշոր նստավայրեր, որտեղից էլ հենց տեղի է ունեցել տարբեր ցեղերի վերաբնակեցում Ասիայից դէպի Ամերիկա։ Այդ նստավայրերում գտնուել են գերաններից պատրաստուած խրճիթներ, որոնք, յաւերժական սառոյցի պատճառով, լաւ պահպանուել են և ունեն աւելի քան 7250 տարուայ պատմութիւն։

×

Ալմա-Աթայի գիտնականները վերջերս ապացուցել են, որ Ղազախստանի տափաստանների վրայով անցնող ամէն մի ամպ՝ միջին հաշուով պարունակում է աւելի քան 50 հազար թոն ջուր։ Այսպիսով, նման ամպերի «քաշի» որոշելը, հնարաւորութիւն է տալիս անհրաժեշտութեան դէպքում արհեստական անձրև առաջ բերել՝ հանրապետութեան տարբեր վայրերում։

×

ՍՍՀՄ կապի արդիւնաբերութեան մինիստրութեան՝ Մոսկուայի փորձարարական մեխանիկական գործարանը թողարկել է ելեկտրական նոր էքսքավաթոր, որը մէկ հերթափոխի ընթացքում կարող է փորել մօտ երկու քիլոմեթր ճանապարհ, ընդորում՝ մէկ ժամում մեքենան փորում և դուրս է հանում մօտ 1000 խորանարդ մեթր հող։

×

Ղազախստանի Ջանկուրեան լեռներում յայտնաբերուած է մի նկար, որը նման է շախմատի տախտակին և ունի մէկ քառակուսի մեթր մակերես։

Հանրապետութեան գիտութիւնների ակադեմիայի լեզուաբանութեան ինստիտուտի գիտաշխատողները, որոնք յայտնաբերել են այդ նկարը՝ կրանիթէ ժայռի վրայ, կարծում են, որ շախմատի տախտակը նկարուել է մօտ երեք հազար տարի առաջ։ Մինչև հիմա այն համոզմունքը կար, որ շախմատային խաղը առաջին անգամ երևան է եկել Հնդկաստանում, 570 թուականին, մեր թուականութիւնից առաջ։

×

Սրանից 12 տարի առաջ, ֆիզիկոսները լաբորաթոր պայմաններում ստացան լոյսի մի նոր տեսակը, որի մասին մարդիկ մինչ այդ ոչինչ չգիտէին։ Այդ անսովոր լոյսի աղբիւրը հանդիսանում է զարմանալի մի սարքաւորում, որը կոչւում է լազեր։ Թէորիապէս ապացուցուած է, որ լազերի արձակած լոյսով, կարող են միաժամանակ աշխատել մօտ 100 միլիարդ հեռախօսային հաղորդիչներ, կամ 100 միլիոն հեռուստատեսային կայաններ, որը բազմիցս գերազանցում է ամբողջ մարդկութեան ժամանակակից պահանջները։

×

Չեխոսլովաքիայում սովորական մասնագէտների օգնութեամբ կառուցւելու է երկրորդ աթոմային ելեկտրակայանը, որն ունենալու է 440 հազար քիլոուաթ հզօրութիւն և կը սկսի գործել 1979 թուականին։

×

Սովետական Միութիւնում գերձայնի միջոցով ստացուել է բարձր դիմացկունութիւն ունեցող պողպատի մի նոր տեսակ, որի բաղադրութեան մէջ կայ մեծ քանակութեամբ ԳՈՐ (քիմական ելեմենտ)։ Սովետական գիտնականներին առաջին անգամ յաջողուեց գերձայնի հզօր հոսանքի միջոցով մշակել՝ մինչև 3000 աստիճան ջերմութիւն ունեցող հեղուկ մետաղ, որը չի ճաքում նոյնիսկ բարձր ճնշման տակ։

×

Օրուայ ընթացքում մարդը միջին հաշուով կատարում է մօտ 20 հազար քայլ, մէկ տարուայ ընթացքում՝ 7 միլիոն, իսկ 70 տարուայ ընթացքում՝ 500 միլիոն քայլ։ Դա մի ճանապարհ է, որը կազմում է 384 հազար քիլոմեթր և հաւասար է երկրագնդի և լուսնի միջև եղած հեռաւորութեանը կամ երկրագնդի 9 հասարակածի երկարութեանը։ Այսպիսով, մարդը իր կեանքի 70 տարիների ընթացքում կարող է երկրագնդի շուրջը քայլելով անցնել 9 անգամ։

×

Սովետական Միութիւնում քարածխի ամենախոր հանքահորերը գտնւում են Տոնպասում։ Այստեղ 63 ձեռնարկութիւններ քարածուխ են ստանում 700 մեթր խորութեան տակ եղած շերտերից։ Սակայն ներկայումս այստեղ փորւում են նոր հանքահորեր, որոնք կ'ունենան աւելի քան 1200 մեթր խորութիւն։

×

Վերջերս Մախաչքալայի ապակեթելերի գործարանը ավտոճանապարհորդների համար պատրաստել է յատուկ տնակներ, որտեղ տեղադրուած են սպիտակեղէնի պահարան, երեք մահճակալ, լուացարան, կապի վառարան։ Ավտոճանապարհորդները, այսպիսի տնակը միացնելով իրենց «Վոլգա» մեքենային, կարող են դուրս գալ ճանապարհորդութեան։

×

Տղամարդիկ սկսել են սափրուել սրանից դեռ 2800 տարի առաջ։ Այս մասին են վկայում վերջերս Չեչենօ-Ինկուշական ավտոնոմ հանրապետութիւնում հնագէտների կողմից գտնուած բազմաթիւ իրեր, այդ թւում նաև պրոնզէ ածելի, որը սափրել է այնպէս, ինչպէս ժամանակակից ելեկտրական ածելին։

×

Բիսլովոդսկում և նրա շրջանում հանգստացողները կարող են

(Շար. տես էջ 5)

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Երեքշաբթի, 4 Ապրիլ 1972, կ.ե. ժամը 8.30ին, հաճոյքն ունեցանք խմբագրատան մէջ ընդունելու այցելութիւնը՝ Պէյրութ հրատարակուող «Սփիւռք» շաբաթաթերթի տէր եւ խմբագիր, ինչպէս նաեւ «Սեւան» հրատարակչատան եւ տպարանի սեփականատէր Պր. Սիմոն Սիմոնեանի եւ նոյն շաբաթաթերթի աշխատակիցներէն եւ Պէյրութի առեւտրականներէն՝ գրող Պր. Նշան Խոշաֆեանի։ Լիբանանահայ հիւրերուն կ'ընկերանար եգիպտահայ ծանօթ իրաւաբան եւ երգիծագիր Մէթր Պարոյր Մասիկեան։

Մօտ կէս ժամ տեւած այս այցելութեան ընթացքին, յարգելի հիւրերուն հետ ունեցանք զրոյց՝ Լիբանանահայ կեանքի ներկայ անցուդարձներուն, ինչպէս նաեւ հայ մամուլն ու հայութիւնը հետաքրքրող հարցերու մասին։

Լիբանանահայ այս երկու մտաւորականները երէկ, Չորեքշաբթի, 5 Ապրիլ 1972, երեկոյեան օդանաւով վերադարձան Պէյրութ։

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ ԿԸ ՄԱՂԹԵՆՔ

Թերթիս բարեկամ եւ աշխատակից Պր. Սարգիս Մ. Սարգիսեան, Չորեքշաբթի, 29 Մարտ 1972, վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած է Գահիրէի Ղպտիներու հիւանդանոցին մէջ։

Ուրախ ենք տեղեկանալով, որ գործողութիւնը անցած է յաջող եւ Պր. Սարգիսեան այժմ ապաքինումի շրջանը կը բոլորէ։

Այս առթիւ շուտափոյթ եւ կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք մեր յարգելի բարեկամին։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ Գ. ՉԱԹԱԼՊԱՇԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱՒ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԱՐԺԱՆԵԱՑ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

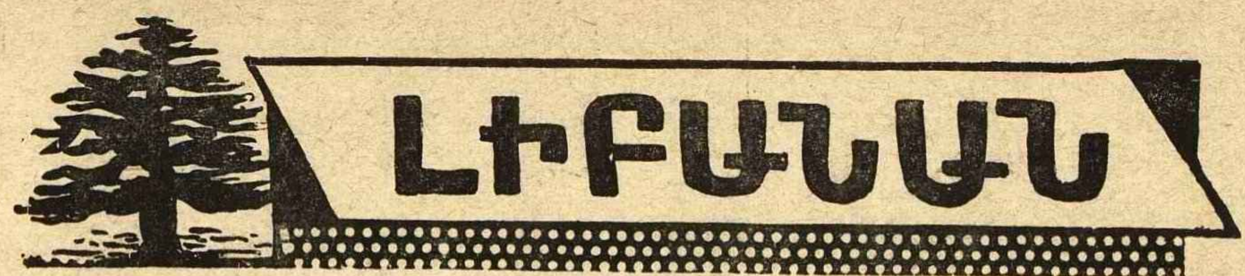
Ուրբաթ, 24 Մարտ, կ.ե. ժամը 7ին, Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի դահլիճին մէջ տրուած քոքթէյլի ընթացքին, որ տեղի ունեցաւ ի պատիւ Ազգային Բարերար Տէր եւ Տիկին Գէորգ Չաթալպաշեանի, յանուն հանրապետութեան նախագահին՝ Հանրօգուտ Շինութեանց եւ Ծրագրի նախարար Քամալ Խուրի, Լիբանանի Արժանեաց Շքանշանով պարգեւատրեց Պրն. Գէորգ Չաթալպաշեանը։

Քոքթէյլին ներկայ էին Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը, պետական երեսփոխաններ, պաշտօնական մարմիններու եւ մամուլի ներկայացուցիչներ։

Այս առիթով, մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները՝ Պրն. Գէորգ Չաթալպաշեանին։

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՍՈՒՐԷՆ ՇԻՐՈՅԵԱՆԻ ԻՐ ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Երեքշաբթի, 21 Մարտ 1972, երեկոյեան, Պէյրութի Խորհրդային Դեսպանատան Գործավարը՝ ընդունելութիւն մը սարքեց, ի պատիւ դեսպանատան մամլոյ կցորդ՝ Պր. Սուրէն Շիրոյեանին, Պէյրութէն անոր վերջնականապէս մեկնումին առթիւ։ Ընդունելութեան ներկայ եղան՝ Լիբանանի Մամլոյ, Դաշնակցութեան և Խմբագիրներու Սենտիքայի նախագահները, ինչպէս նաև բազմաթիւ այլ անձնաւորութիւններ։

ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

շարքին, Պր. Արա Երևանեանի թեկնածութիւնը կը մարմնացնէ մեր համայնքի տարբեր հատուածներուն համերաշխութեան ցանկութիւնը, որուն հետևողական արտայայտիչը եղած է Հնչակեան Կուսակցութիւնը, որ ջանք չէ խնայած ու պիտի չզլանայ իրականացնելու համար այդ համազգային տրամադրութիւնը։

Լիայոյս ենք, որ մերձեցումի և փոխըմբռնումի այս ոգին տակաւ պիտի վարակէ բոլոր խաւերը, զանոնք համախմբէ համայնքի ընդհանրական շահերու և իրաւունքներու պաշտպանութեան շուրջ։

Աւոր դրական գործնականացումը պիտի կազմէ ձայներու կեդրոնացումը՝ Մեթնի միակ և միասնութեան հայ թեկնածուին շուրջ։

Ուստի կոչ կ'ընենք Մեթնի հայութեան, որ միահամուռ քուէարկեն յօգուտ թեկնածութեանը՝ Արա Երևանեանի, որ պիտի ըլլայ արտայայտողը մեր ժողովուրդի համերաշխասէր կամքին՝ Խորհրդարանէն ներս և անկէ դուրս։

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

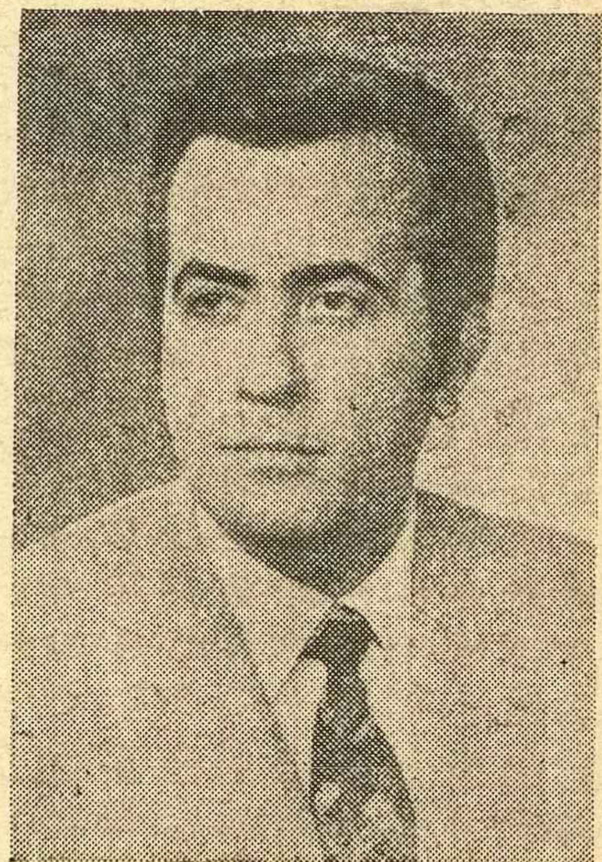
Արա Երեւանեան ծնած է Պէյրութ, 1935ին։ Նախակրթութիւնը ստացած է Մխիթարեաններու Վարժարանը։ Երկրորդական ուսումը շարունակած է Գոլէժ Տը Լա Սալի մէջ։ Վկայուած է Սաքրէ Քէօրի Առեւտրական ճիւղէն։

1964էն ի վեր կը վարէ Կապոնի Պատուակալ Հիւպատոսի պաշտօնը՝ Լիբանանի մէջ։

Արա Երեւանեան ծանօթ ու ձեռներէց ճարտարարուեստական մըն է։ Լիբանանի տնտեսական կեանքի մէջ գրաւած է յարգելի եւ շատ գնահատելի դիրք մը, որ պատիւ կը բերէ մեր համայնքին։

Ամենուրեք սիրուած եւ յարգուած անձնաւորութիւն մըն է իր անձնական արժանիքներուն եւ հաղորդական բնաւորութեան համար։

Հայրենասիրութիւնն ու ծառայասիրութիւնը ժառանգած է իր վեթերան Հնչակեան հօրմէն, արժանիքներ՝ որոնք կազմած են բընորոշ գիծերը Երեւանեան ազգանուէր գերդաստանին։

ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

Ամուսնացած է 1966ին եւ հայր՝ երկու մանչ զաւակներու։

ԱՆՏՐԷ ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԵՆԷ

Մեթնի հայ երեսփոխան՝ Անտրէ Թապուրեան, լոյս ընծայած է հաղորդագրութիւն մը, որով կը յայտնէ հանրութեան, թէ որոշած է թեկնածու չ'իջնել յառաջիկայ ընտրութիւններուն նոյն ընտրաշրջանէն, որպէսզի Հայ համայնքը աւելի լայն ներկայացուցչութիւն մը ունենայ Լիբանանի Խորհրդարանէն ներս։

Ի ՊԱՏԻՒ ԳՐԱԳԷՏ Յ. Ճ. ՍԻՐՈՒՆԻԻ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

անխոնջ մշակի մը, որ կարեւոր ծառայութիւն մը մատոյց մասնաւորաբար իբր բանասէր, և հայ դպրութեան գանձերը ծանօթացուց Սփիւռքի մէջ, օտարներուն և իր ազգակիցներուն։ Սիրունի պրպտեց, հետազօտեց և վերագնահատեց շատ մը մոռցուած արժէքներ, փոշիներու տակ ծածկըւած ստեղծագործութիւններ, որոնց ամբողջութեան մէջ կը խըտանայ իր պատկանած ժողովուրդին մտքի և հոգիի երկունքը։

Հանդէսին նախագահեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը։ Բացման խօսքը ըրաւ Գրական Յանձնախումբի Ատենապետ Տոքթ. Վարդան Կոմիկեան։ Ապա Կեդրոնականի նախորդ Տնօրէն Տիար Հրանդ Տէր Անդրէասեանը, ըսաւ, թէ ինքը յարգանքի խօսք մըն էր զոր կ'ուզէր բերել այդ մեծ մտաւորականին, որ այսօր աւելի քան ութսունամեայ, սակայն գերմարդկային կորովով մը կ'արտադրէր իրարմէ թանկարժէք լուրջ ու օգտակար գործեր, որոնք ոչ միայն անգնահատելի նպաստ մը կը բերեն Հայ Գրականութեան, Մշակոյթին, Արուեստին ու Պատմութեան, այլ նաև մեծապէս օգտակար կը հանդիսանան՝ Ռումէն ժողովուրդին մասնաւորապէս և միջազգային արեւելագիտական աշխատանքներուն՝ ընդհանրապէս։

Յաջորդաբար խօսք առին Տոքթ. Ե. Գէորգեան, Տոքթ. Եդ. Սիմքէշեան, և ապա Տիկին Զարուհի Արշակունի, որ մտերմութիւնը ունեցած էր Սիրունիի, անոր հետ ապրած ըլլալով Իսթանպուլի մէջ գրականգեղարուեստական ծաղկուն օրերը՝ 1900ական տարիներուն։

Տիկին Արշակունի կարդաց Սիրունիի շնորհակալութեան խօսքը, զոր ղրկած էր ծերունազարդ մտաւորականը՝ Կեդրոնական Սանուց Միութեան, իրեն համար կազմակերպուած երեկոյթին առթիւ։

Փակման խօսքը ըրաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, որ շեշտելէ ետք Սիրունիի ունեցած ինքնուրոյն տեղը հայերուս համար, երկար կեանք և մտքի պայծառութիւն մաղթեց անոր, զոր անձնապէս ճանչնալու առիթը ունեցած էր երկու տարի առաջ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ «ՋԱՀԱԿԻՐ»-ԻՆ

ՓԱՌՔ ՔԵԶ, ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՒՕՏ

ՎԱՀԱՆ ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Սեդրակ Նազարեանը սովորութիւն ունէր երեկոները, ընթրիքից յետոյ ճեմելու։ Նա դանդաղաքայլ քայլում էր Բարեկամութեան փողոցով մինչեւ Կիեւեան փողոցի անկիւնը։

Այդտեղ, անկիւնի մայթի վրայ կանգ էր առնում, քիչ հանգստանալուց յետոյ շարունակում էր իջնել Կիեւեան փողոցով ու հասնում կամրջակային։

Այդտեղ նորից քիչ շունչ էր առնում, ապա անցնում էր կամուրջը, ձախ դառնում և բարձրանում դէպի վեր, դէպի Եղեռնի յուշարձանը։

Քիչ բարձրանալուց յետոյ նստում էր աջ կողմի վրայ շարուած նստարաններից մէկի վրայ, թէ՛ հանգստանում էր, թէ՛ դիտում երթեւեկող բազմութիւնը։ Դիտում էր գոհունակութեամբ և ուրախանում մեր ժողովրդի կենսունակութեան համար։

Սեդրակ Նազարեանն ընդհանրապէս մենակ էր ճեմում, երբեմն, երբ ծանօթ մարդու էր հանդիպում, նրա հետ զրոյցի էր բռնւում։ Իսկ այդ ծանօթը, երբ համաքաղաքացի լինէր, մանաւանդ իրեն նման հասակն առած մէկը, զրոյցն այլեւս ժամեր էր տեւում աւելի ջերմ ու սրտալի։

Բացւում էին վերյիշումները, դրուագները, դուրս յորդում հոգիների մէջ կուտակուած մանկութեան ու պատանեկութեան ժպիտներն ու արցունքները, քրտնաթոր, հեւասպառ վազքերն ու խենթութիւնները, խիզախութիւնները, երազանքները»..

Սեդրակ Նազարեանը երբեմն հանդիպում էր նաեւ իր համագիւղացի վարպետ Թաթոսին։

Վարպետ Թաթոսը սիրում էր շատախօսել։ Խօսում էր առաւելապէս իր մասին։ Նա շատ էր սոնքում իր անցեալով։ Ունեցել էր որոշ անցեալ։ Այժմ այդ դրօշակ դարձրած, ամէն տեղ ուզում էր պարզել։ Երբեմն էլ խոշորացոյցի տակ խմբագրելով, յղկուած վարիանտով էր հրամցնում նոյն անցքերը։ Նա իր մասին շատ մեծ կարծիք ունէր..

Սեդրակ Նազարեանը ձանձրանում էր երբեմն, բազմիցս լսածները նորից լսելով և մտքում ասում. «նորից նոյնն է ծամծմում»։ Սակայն շարունակում էր լուռ լսել։ Գիտէր, որ վարպետ Թաթոսը չէր հանդուրժում հակաճառութեան։ Նրան պիտի լսել, թեկուզ մտքում ծիծաղելով նրա միամտութեան վրայ։

Եւ Սեդրակ Նազարեանը համբերութեամբ լսում էր նրան ու մտքում ծիծաղում։

Նա մտածում էր մարդկանց ունայնամտութեան մասին, որ մխիթարւում են իրենց սնոտի ինքնասիրութեամբ, մեծ բաւականութիւն ստանալով ինքնագովեստից ու կեանքի ովկիանոսի մէջ իրենց կաթեցրած մէկ կաթիլ աղի արցունքից..

Սեդրակ Նազարեանը վարպետ Թաթոսին ամէն հանդիպումից յետոյ, զարմանում էր նրա ինքնագովեստի եռանդի վրայ, անցքերն այնքան մանրամասնելու բնաւորութեան վրայ, և յիշում ժողովրդական այն ասացուածքը, թէ՝ «Հոգին դուրս չեկած, բնաւորութիւնը դուրս չի գար»։

Իսկ մենակ պահերին Սեդրակ Նազարեանը խորհրդածում էր մարդու կեանքի վերիվայրումների մասին, վերյիշելով իր կեանքի անցած ուղին..

Նախ տխրում էր, մտաբերելով իր երէկը, որ լի էր տագնապով, ծեծող երանի էր տալիս ու բախտաւոր համարում իրեն, որ փոթորիկներից անցնելով, ապրեց տեսաւ իր ժողովրդի վերածնունդը, դարձաւ իր ազգային պետութեան լիիրաւ քաղաքացին և ըմբոշխնում է այդ վայելքը։

Իրեն երջանիկ էր համարում Սեդրակ Նազարեանը, որ իր զաւակները մեծացան իր ցանկացած ձեւով, այսինքն՝ հայրենիքում, հայկական միջավայրում և ստացան հայրենի դաստիարակութիւն։ (Տղան աւարտել էր Երեւանի պոլիտեխնիկա ինստիտուտի ճարտարապետական ֆակուլտետը, իսկ աղջիկը՝ ուսանում էր Երեւանի Պետհամալսարանի քիմիական ֆակուլտետում)։

Սեդրակ Նազարեանը սիրում էր իր աշխատանքը։ Նա յարգուած մարդ էր իր աշխատած հիմնարկում։ Նա չէր գոհանում միայն իր սովորական աշխատանքով, այլ մտածում էր յիշողութեան արժանի ծառայութիւն մատուցել հայրենիքին։

Նա աշխատանքի ժամերից դուրս, նուիրուած էր հայկական նոր տառատեսակներ ստեղծելու աշխատանքին։ Ուսումնասիրում էր զանազան տառատեսակներ, թէ՛ հայկական, թէ՛ օտար տառատեսակներ։ Ցանկանում էր աւելի սեղմ դարձնել մեր տառերը և իրար նմանող որոշ տառերն էլ ձեւափոխել։

Թէ որքա՞ն պիտի յաջողի նա իր ցանկութեան մէջ։ Դժուար է ասել։

∴

Ամառ է։ Գիշեր։ Սեդրակ Նազարեանը կանգնած ծիծեռնակաբերդի բարձունքի վրայ, իր հայեացքի առաջ փռուած տարածուն Երեւանն է դիտում, հայոց նոր մայրաքաղաքը։

Նա կանգնած է Եղեռնի յուշարձանի սրբատաշ լայն հրապարակի վրայ և հիանում է Երեւանի լուսաշող գիշերով։ Նրա շրթների վրայ անզգալաբար գալիս են «Երեւանի գիշերները լուսավառ» երգի տողերը և նա սկսում է քթի տակից մրմնջել։

Սեդրակ Նազարեանին թըւում է, որ իր տեսած մի շարք խոշոր քաղաքներից աւելի մեծ ու գեղեցիկ է Երեւանը, բոլորից լաւը։

Նրա այդ զգացմունքի մէջ վեց հարիւր տարուան կարօտը կա՛յ, ազատագրական երկարամեայ պայքարների շեփորը կա՛յ, կա՛յ նաեւ սփիւռքահայ մարդու հայրենաբաղձութեան անբացատրելի ԿԱՐՕՏԱԽՏԸ...

Ըմբոշխնելուց յետոյ Երեւանի գիշերային համայնապատկերի հրապոյրը, Սեդրակ Նազարեանը հանում է գլխարկը՝ իջնում Եղեռնի յուշարձանի աստիճաններից ներքեւ ու լուռ, գլխիկոր կանգնում խորան-հրապարակի մէջտեղ բոցկլտացող Անմար Բոցի առաջ։

Այդ պահին նա վերանում է. ոգեկոչում իր նահատակ հարազատներին, և նրա շրթները կարծես աղօթք են մրմնջում...

(Շար. տես էջ 4)

ԵՐԳՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԿՐԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԸ

(ԺԻՐԱՅՐ ՆԱՅԻՐԻԻ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԵՐԿԸ՝ «ՅԻՍՆԱՄԵԱԿ ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՓԱՌՔԻ»)

ԵՐԵՒԱՆ, 22 ՄԱՐՏԻ (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).— Այսօր «Երգում են հայրենի երկրի վերածնունդը», խորագրի տակ Շահէ Վարսեանը «Հայրենիքի Ձայն» շաբաթաթերթում գրախօսել է սփիւռքահայ գրողներ՝ Յակոբ Ասատուրեանի, Ժիրայր Նայիրիի, Ստեփան Շահպազի նոր լոյս ընծայած գրքերը։

Անդրադառնալով Ժ. Նայիրիի «Յիսնամեակ Վերածնութեան ու Փառքի» գրքին, Շահէ Վարսեանը գրում է.

Խաղաղութեան, ստեղծագործ աշխատանքի երգն է բարձրանում հայոց աշխարհից, որովհետեւ նա

Սովետական Միութեան բազմազգ ընտանիքում գտել է ապահով ու երջանիկ կեանք կերտելու բոլոր հնարաւորութիւնները։ Այս միտքը կարմիր թելի պէս անցնում է Սփիւռքում լոյս տեսած մի ուրիշ՝ «Յիսնամեակ Վերածնութեան ու Փառքի» գրքի միջով։ Հեղինակը, Պէյրութի «Արարատ» օրաթերթի վաստակաւոր խմբագրապետ Ժ. Նայիրին, հրապարակախօսական կրքոտութեամբ հաստատում՝ եւ ընդգծում է այն, ինչ Յակոբ Ասատուրեանն ասում է գեղարուեստական խօսքի ընդհանրացումներով։ Նա գրում է, որ անցած յիսուն տարիների ընթացքում Սովետական Հայաստանում կատարուած վիթխարի առաջընթացը, մեծամեծ իրագործումները՝ որոնք հայոց աշխարհը յետամնաց գիւղատնտեսական երկրից վերածեցին գիտութեան, ելեկտրոնային հաշուիչ մեքենաների, բարձր զարգացած արդիւնաբերութեան եւ մշակոյթի երկրի, հսկայական ներգործութիւն ունեցան սփիւռքահայութեան վրայ։ Եւ հայրենի վերելքի խորապատկերի վրայ էլ նա վերլուծում է Սփիւռքում կատարուած տեղաշարժերը։

«...Մայր Հայրենիքը՝ խորհրդային Հայաստանն է, որ կը ներշնչէ եւ կը կենսաւորէ մեզ, իմաստ ու նպատակ կու տայ մեր դիմադրական ներուժին։ Այլապէս, առանց գոյութեան Հայկական Հանրապետութեան, հայապահպանումը պիտի պարպուէր իր նշանակութենէն եւ պիտի դառնար աւելորդ, իսկ մեր պայքարն ընդդէմ ձուլումին՝ պիտի փշրուէր առաջին յորձանքներուն դէմ»։

Սովետական Հայաստանի ծաղկումով, զգալի չափով կասեցուեց սփիւռքահայութեան ձուլումի թափը, սկսուեց եղծուած «վայրէջքի եւ կորստեան ճամբաներէն», որովհետեւ սփիւռքահայութիւնն զգաց ու գիտակցեց, որ ինքն ունի հայրենիք, պետականութիւն եւ հպարտութեամբ լցուեց, թօթափեց որբի ու գաղթականի հոգեբանութիւնը։

Սովետական Հայաստանի Յիսնամեակի յոբելինական օրերին, Ժիրայր Նայիրին իր հայրենիքում եւ անձամբ տեսաւ այն խանդավառութիւնն ու խինդը, որ պարուրել էին հայ ժողովրդին։ Գրքում ամբողջ մի գլուխ է նուիրուած այդ տօնակատարութիւններին։ Այս գլխում, որը կոչւում է «Յարութեան Յիսուն Տարին», հեղինակին յաջողուել է հին ու նորի, անցեալի ու ներկայի հակադրութեամբ, պատկերել Սովետական Հայաստանի յիսնամեայ վերելքը։ Նա ոչ միայն դիտող է, այլեւ խորհրդածող։ Իսկ նրա խորհրդածութիւնները ողջամիտ են, ունեն նպատակայնութիւն եւ ալացք։

Նա խորին համոզումով հաւաստում է սփիւռքահայութեանը, որ «Մեր ժողովուրդը այլեւս տէրն է իր ճակատագրին, իր երկնած արժէքներուն եւ ստեղծած բարիքներուն, տէրն է իր ազատ ու անխռով կեանքին, որովհետեւ ունի իր երազները իրականացնելու բոլոր կարելիութիւնները, ինչպէս նաեւ ձեռ ու մարմին սացած իր տենչերը պաշտպանելու միջոցը, եւ այդ շնորհիւ թանկագին ու անփոխարինելի ապաւէնին, որ Միութեան ժողովուրդներուն սուրբ դաշինքն է»։

Եւ քանի որ, եզրայանգում է Ժիրայր Նայիրին, փաստ է, «որ մեր ժողովուրդի ազգային գոյութիւնը, հոգեմտաւոր զարգացումը, ճակատագրի դաժան խաղով կտորտուած միութիւնը վերականգնելու կարելիութիւնը ընձայեց միայն եւ միայն այն վարչաձեւը, որուն մէջ ոմանք տեսնել կարծեցին հայութեան ազգային ու պետական հաշուեյարդարը», ուստի եւ զուր յետայսու, նոր յիսնամեակի սեմին, սփիւռքահայութիւնն իր ամբողջութեան մէջ պէտք է որդեգրէ նոր կեցուածք Մայր Հայրենիքի հանդէպ։

«Սկսող նոր յիսնամեակը նոր ոգի ու դասում պէտք է բերէ սփիւռքահայութեան, որ քաղաքական ու հասարակական նախապաշարումներէ վեր բռնուի ու ընդունուի հայրենի պետութեան իրականութիւնը եւ ճանչցուի այն որպէս Մայր Հայրենիք բովանդակ հայութեան, դարձուի հիմք ազգապահպանումի պայքարին»։

Ժիրայր Նայիրին կարողանում է ընթերցողին փոխանցել Սովետական Հայաստանի նկատմամբ տածած իր սէրն ու հաւատը եւ սատարել սփիւռքահայութեան համախմբմանը՝ Հայրենիքի շուրջը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

«Արմենիա»ն խօսեց հայերէն։

«Արմենիա» ջերմանաւում շատ երեխաներ կային՝ Հայաստան մեկնող։ Խնդրեցին առաջինը նրանց դուրս բերել նաւից։ Ընդառաջեցին, բայց ասացին, որ ջերմանաւի ռատիոխցիկից պէտք է նախապէս յայտարարել, որպէսզի երեխաները վեր բարձրանան։ Դիմաւորողներից մէկն իսկոյն վերցրեց միկրոֆոնը և հայերէնով խօսեց (բարձրախօսներ կային թէ՛ նաւի ներսում և թէ՛ դրսում)։

— Փոքրիկ հայ բարեկամներ, խնդրում ենք բարձրանալ տախտակամած՝ ափ իջնելու համար,— կրկնեց մի քանի անգամ։

Ամէն ինչ կատարուեց խաղաղ ու նպատակաւոր։ Բայց նոյն պահին, նաւահանգստի պետը, նստած ղեկավարման իր վահանակի առջեւ, լսելով հայերէն ազդերը, անհանգիստ ու զարմացած, հեռախօսով հարցնում էր հերթապահին.

— Այդ ի՞նչ նաւ է. ո՞ր երկրի է և ի՞նչ է ուզում...

Ի՞նչ իմանար. «Արմենիա» մի պահ խօսել էր հայերէն...

* * *

Մեսրոպեանը սխալուեց։

Ծովափնեայ հիւրանոցի խնճոյքի սրահում, Հայաստան մեկնելուց առաջ, ընթրիքի նստեցին մի խումբ սփիւռքահայեր։ Ժամ առաջ Երեւանը տեսնելու կարօտը մեղմելու համար սկսեցին երգել, երգել հայերէն, ամբողջ խմբով, ամբողջ հոգով, ամբողջ սրահով մէկ...

Ցանկարծ վրայ հասաւ օրուայ պատասխանատու մետրդոտելը և մի պահ վարանած, ուզեց կանխել, մօտեցաւ ուղեկցողին, թախանձանքով խնդրեց. (իսկ երգը երգւում էր)։

— Բարեկամս, չի՛ կարելի, այստեղ միայն դուք չէք, այստեղ կան և ուրիշներ ԱՄՆ-ից, Ֆրանսիայից... Գուցէ նրանց համար հաճելի չէ, կը բողոքեն...

Երգն աւարտուեց, ու խնճոյքի սրահը թնդաց. բոլորը (ԱՄՆ-ից ու Ֆրանսիայից) ոտքի կանգնած ծափահարում էին, բղաւում՝ «Բրաւօ՛», «Բրաւօ՛»... Ակամայ նրանց իմացաւ նաև սրահի վարիչը՝ մի անհասկանալի հայեացք ու տարօրինակ ժպիտ դէմքին։

Մարդը սխալուել էր...

* * *

— Հայկական հրաշք։ Ընդունելութիւն էր։ Դէմ դիմաց նստած էին Գերագոյն Խորհրդի Նախագահութեան նախագահը, իսկ աջ ու ձախ կողմերում՝ սփիւռքահայ ուսուցիչները։ Նրանցից մէկը, որ եկել էր Սիրիայի հեռաւոր մի գիւղից, տարօրինակ հայեացքով նայում էր դիմացն ու գաղտնի արտասւում։

— Ինչ պատահեց, տիկին,— իսկոյն անհանգստացաւ կողքինը։

— Բան չէ,— խօսեց նա՝ թաց աչքերով և ապա շարունակեց՝ նորից ինքն իրեն,— Այս ի՞նչ հրաշք է, ո՞վ լսած կամ տեսած է, թէ հայ վարժապետը սեղան նստի թագաւորին հետ, սա ի՞նչ հրաշք է...

Հայկական հրաշք է...

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԻՒՐԵՂԱՊԱԿԻՆ

Վերջերս Հայկական ՍՍՀ շինանիւթերի նախարարութեան թանգարանում, արտասահմանեան տարբեր երկրներից ժամանած մի խումբ մասնագէտներ շրջապատել էին ցուցադրուող հայկական բիւրեղապակու նմոյշները եւ տաք վիճում էին: Եւ չէր համաձայնում նրանցից ոչ մէկը. Բայց հիացմունքից փայլող նրանց աչքերը վկայում էին, որ հայկական մակնիշով բիւրեղապակին յայտնութիւն էր նրանց համար: Գեղեցիկ ձեւաւորուած ծաղկամաններ էին դրանք, կոնեակի իւրատեսակ շշեր, գունաւոր, հայկական նախշերով սկահակներ, բաժակներ, «Դուին», «Արփի», «Զուարթնոց», «Տաթեւ» անուններով մոխրամաններ:

Այո, ապակի չունեցող Հայաստանը բիւրեղապակի է արտադրում: Եւ հաճելին այն է, որ անցած տարի, Դամասկոսի միջազգային տօնավաճառում, առաջին անգամ չեխական եւ գերմանական աշխարհահռչակ բիւրեղապակու կողքին՝ տեղ էին գրաւել «Պատրաստուած է Հայաստանում» մակնիշով բիւրեղապակու արտադրատեսակները...

Հայկական բիւրեղապակին իր սպառողներն ունի Հայաստանում ու Խորհրդային Միութեան ամենատարբեր քաղաքներում: Աւելին, չնայած իր երիտասարդ տարիքին, հայ բիւրեղագործների ձեռքի գործը՝ հաճելի համբաւ է նուաճել անգամ ովկիանոսից այն կողմ: Հայաստանում արտադրուող բիւրեղապակու հրաշալի նմոյշները, առաքւում են Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ:

Իսկ պատմութիւնը հնուց չի սկսւում:

Ընդամէնը հինգ-վեց տարուայ կենսագրութիւն, որն իր մէջ ամփոփում է որոնումների, դժուարութիւնների, ուրախութիւնների ու նուաճումների բազմաթիւ պահեր:

1964 թուականին էր, որ առողջարանային Արզնի աւանի հիւսիս-արեւելեան բարձունքի վրայ թեւածեց վերամբարձ մի կռունկ: Տեղանքը ժամանակին հսկայ ժայռաբեկորներից ու քարերից մաքրուել էր եւ հարթեցուել, ու ամայի տարածութեան մէջ թեւածող պողպատէ հսկայի երեւալը, ազդարարեց արդիւնաբերական հըսկայի հիմնադրման օրը: Շաբաթները ու ամիսները յաջորդեցին իրար, ապակու գործարանի որմերն աստիճանաբար բարձրացան, ծխնելոյզները մխրճուեցին երկինք:

Գրեթէ նոյն ժամանակ, շինարարների հետ Արզնի եկան նաեւ ապակու գործարանի մասնագէտները: Բայց նորակառոյցը Հայաստանի բիւրեղապակու առաջնեկն էր եւ այդ մասնագէտներն էլ դեռեւս բիւրեղապակեգործներ չէին, նրանք չգիտէին, թէ ինչպէս պէտք է արդարացնեն իրենց վրայ դրուած վստահութիւնը: Երբ բարձրանում էին գործարանի պատերը, Արզնու ապակետարանների գործող գործարանը նրանց համար առաջին դպրոցն եղաւ: Բիւրեղապակու արտադրութեան եղանակը իւրացնելու նպատակով, «մասնագէտների» մի մասը մեկնեց Խորհրդային Միութեան այն քաղաքները՝ որտեղ բիւրեղապակու գործարաններ կային: Բոլորն էլ գործի էին լծուել հաւատով, պատասխանատուութեան մեծ զգացումով: Չէ որ ծնուելու էր հայկական մակնիշի նոր արտադրատեսակ, չէ որ որակի մասին հարկաւոր էր մտածել հենց սկզբից: Եւ ամենից անհանգիստը՝ գործարանի այժմեան տնօրէն Գէորգ Թոզմանեանն էր:

Ահա եւ գործարանի պատմութեան յիշարժան տարեթուերից մի քանիսը.

1965 թուական, 25 Յուլիսի: Գործարանում սկսուեցին կոնեակի շշերի արտադրութեան վառարանի տեղադրման աշխատանքները:

1965 թուական, 3 Օգոստոսի: Շահագործման յանձնուեց գործող եւս 7 մեքենայ:

1965 թուական, 10 Օգոստոսի: Գործարանում սկսուեց առաջին արտադրատեսակը՝ կոնեակի առաջին շիշը:

1 Սեպտեմբեր: Կեանքի ուղեգիր ստացաւ բիւրեղապակէ առաջին մոխրամանը...

Եւ այս բոլորը 1965 թուականին:

Իսկ ա՞յժմ:

Հիմա Արզնու «Բիւրեղապակի» գործարանը, ամէն օր արտադրում է կոնեակի աւելի քան 45 հազար շիշ: Իսկ բիւրեղապակէ իրերի օրական արտադրանքը անցնում է 1400ից: Բիւրեղապակէ բաժակների, ինչպէս նաեւ գունաւոր բիւրեղապակու մասսայական թողարկումը, այլեւս ապագայի գործ չեն: Արզնու «Բիւրեղապակի» գործարանի արտադրած կոնեակի շշերը՝ հիմնականում սպառւում են Երեւանի, Թիֆլիսի եւ Պաքուի կոնեակի գործարանների կողմից: Իսկ բիւրեղապակէ իրերը...

Գործարանն ունի նկարիչների բաժին: Այստեղ են ծնւում մտայղացումները: Բաժնի ղեկավար Սարգիս Գասպարեանի գծագրած «Զուարթ» ծաղկամանը՝ Մոսկուայում «գերազանց» գնահատական ստացաւ:

Նկարիչների մտայղացումները գծագրւում են թղթի վրայ, հաստատւում գեղարուեստական խորհրդի կողմից՝ անցնում արտադրութեան: Նկարիչներից մինչեւ առաքման բաժնի աշխատողները՝ մի ընդհանուր շղթայ է, որի ամէն մի օղակը կարեւոր անելիքներ ունի: Բիւրեղապակէ գեղեցիկ ու հաճելի իր արտադրելու կարեւոր

(Շար. տես էջ 6)

Հայկական բիւրեղապակիի նմոյշներ

ՓԱՌՔ ՔԵԶ, ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՒՕՏ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Յետոյ բաւականութիւն ըստացած սրտով դուրս է գալիս Սեդրակ Նազարեանը Եղեռնի յուշարձանից, դանդաղաքայլ իջնում դէպի քաղաք, հաճոյքով դիտելով շուրջը վխտացող զըւարթ երիտասարդներին, որոնք ազատ, համարձակ ման են գալիս: Նրանց կենսուրախ քրքիջների մէջ նա տեսնում է հայրենիքի ապահով ներկան և հեռանկարներով շողշողուն հզօր ապագան:

**

Այդ զգացումներով, երբ տուն է հասնում Սեդրակ Նազարեանը, տեսնում է կնոջը, որ լուսամփոփի առաջ նստած գիրք է կարդում և իրեն սպասում:

— Կնի՛կ,— դիմում է նա կնոջը,— ի՞նչ ես կարդում: Մըտածո՞ւմ ես, որ եկող տարի մեր ամուսնութեան քառասունամեակն է, անշուշտ նշելու ենք:

Կինը մի կողմն է դնում գիրքը, նայում ամուսնուն և ծաղկած ժպիտով ասում.

— Սպասէ՛, տաս տարի յետոյ յիսունամեակը կը տօնենք փառաւոր կերպով: Ոսկի կէս դար է:

— Ա՛յ կնիկ, տաս տարի եւս ապրելու պայմանագի՞ր ունես,— ծիծաղում է Սեդրակ Նազարեանը:— Եօթանասունի շեմին ենք կանգնած:—

— Իհարկէ պիտի ապրենք,— ժպտում է կինը:— Հապա պայմանագիր չէ՞ հայրենի հողին ոտք դնելը:

— Իրա՛ւ այդպէս է,— համաձայնում է Սեդրակ Նազարեանը:— Ապրէ՛ս, կնիկ,— աւելացնում է նա:

Եւ այդ պահին Սեդրակ Նազարեանը դէպի Արարատն է դառնում ու բացականչում.

— Փա՛ռք քեզ, հայոց առաւօտ...

Յետոյ նա ծնրադրում ու խաչակնքում է:

Չես իմանում, ո՞ր աստծուն է երկրպագում Սեդրակ Նազարեանը:

Նրա շրթների մրմունջը կարծես արձագանգում է.

«Փա՛ռք քեզ, հայոց առաւօտ»...

Երեւան — Վ. ՏԱԲԷՍԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ

Եկեղեցին ցնծութեան մէջ է: Այսօր Տէրը և աշխարհի փրկիչը՝ Յիսուս Քրիստոս յարութիւն առաւ: Ու զանգերու ղօղանջով և հոգեւոր դասու սաղմոսերգութեամբ, իր բերկրութիւնը կը յայտնէ Քրիստոնեայ եկեղեցին:

Ո՞վ էր Ան: Ի՞նչ էր իր առաքելութիւնը այս աշխարհի վրայ: Եւ ի՞նչ էր այն պատճառը, որ իր շրջանէն սկսեալ մինչեւ ցայժմ մարդկութիւնը դէպի իրեն կը քաշէ:

Ամէնքս ալ գիտենք, թէ Քրիստոս՝ Աստուծոյ Միածին Որդին, մարդեղանալով եկաւ աշխարհ, քարոզելու, խրատելու և փրկելու մարդկային բովանդակ ցեղը:

Իր առաքելութիւնն էր փարատել խաւարը, լուսաւորել մարդկային էակի միտքն ու հոգին:

Ըստ Ս. Գրոց և աւանդութեանց, Աստուած իր մարգարէին բերնով խոստացած էր Իսրայէլի որդւոց, որ զանոնք պիտի փրկէ կորուստէ և արժանացնէ յաւիտենական կեանքի, իրենց ուղարկելով Յուդայի ցեղէն իշխան մը:

Բայց մարգարէն իր խօսքին վերջաւորութեան, վա՜յ կը կարդայ Իսրայէլացւոց գլխին, աւելցնելով հետեւեալը:— «Երբ Աստուծոյ խոստացեալ Մեսիան աշխարհ գայ և իրենց յայտնուի, զինքը չպիտի ճանչնան, այլ զինքը պիտի հալածեն, չարչարեն, խաչեն ու թաղեն: Եւ սակայն Ան, յետ երեքօրեայ ննջումի, յարութիւն պիտի առնէ մեռելներէն: Եւ այդ յարութեամբը Աստուած կատարած պիտի ըլլայ իր խոստումը, այսինքն մարդկային ցեղի փրկութիւնը՝ մահէ և յաւիտենական կորուստէ»:

Մարգարէին գուշակութիւնը իրականացաւ և ինչպէս ալ Իսրայէլի որդիքը մերժեցին զինքը ճանչնալ և ոչ միայն զայն ուրացան, այլ, ինչպէս ըսուած էր, զայն հալածեցին, չարչարեցին, խաչեցին և թաղեցին:

Պատճա՞ռը: Անոնք չէին կրնար ընդունիլ որ Նազարէթցի Յովսէփ հիւսնի որդին ըլլայ այն Մեսիան՝ որ իրենց խոստացուած էր:

Անոնք կը կարծէին՝ թէ Ան, երբ գար, պիտի ըլլար փառայեղօրէն պճնեալ և զարդարեալ ու ծնէր կամ յայտնուէր շքեղազարդ և փարթամ պալատի մը կամ ապարանքի մը մէջ: Իսկ այն որ կուգար իրենց ներկայանալ իբր այդ, ծնած էր մսուրի մը մէջ և էր որդին աղքատ հիւսնի մը:

Յիսուս, իր խաչին վրայ երբ մահուան հետ կը պայքարէր, հրեաները՝ հաւաքուած իր շուրջ, հեգնելով ու ծաղրելով զինքը կը կանչէին ու կ'ըսէին՝

«Ո՛վ դու մարդ, եթէ կը յաւակնիս թէ իսկապէս Աստուծոյ որդին ես ու մեզ խոստացուած Մեսիան, ապա ուրեմն վար իջիր քու խաչէդ, որ քեզի հաւատանք»:

Յիսուս տեսնելով հրեաներու այդ ամբարտաւանութիւնը, ցաւով կը լեցուէր ու հոգին կը խռովուէր, բայց և այնպէս, իր աչքերը բարձրացնելով դէպի երկինք, դէպի երկնաւոր հայրը՝ կ'ըսէր, «Հայր, ներէ ասոնց, քանզի չեն գիտեր թէ ինչ կ'ընեն»:

Այսօր, երկհազարամեայ շրջանէ մը ետք, երբ եկեղեցին և իր հաւատացեալ հօտը, բերկրանքի և ցնծութեան մէջ կ'ուզէ տօնել և փառաբանել Աստուած, ուրիշ բան չէ ըրածը, եթէ ոչ աւանդութեան մը պահպանումը:

Աստուած համակ սէր և խաղաղութիւն է և ոչ թէ կործանիչ ոյժ կամ խաւարի տիրակալ:

Եթէ մարդկային հոգին կարենար իր մեղքերու ովկիանէն ձերբազատուելով դուրս գալ՝ դէպի սիրոյ և խաղաղութեան ծովափը, պիտի յստակօրէն նշմարէր այն մեծ տարբերութիւնը՝ որ գոյութիւն ունի ընդմէջ խաւարին և լուսոյ, ընդմէջ սիրոյ և ատելութեան կամ ընդմէջ խաղաղութեան և պատերազմի:

Մաղթենք, Սուրբ Յարութեան այս մեծ տօնին առթիւ, որ բոլոր մեղաւորները և ամբարտաւանները՝ զգալով և զղջալով իրենց մեղքերը, դառնան դէպի իրենց ստեղծիչ երկնաւոր Հօր լուսաւոր ուղին և փոխան կեղծաւոր և չար կեանք մը ապրելու, ապրին՝ սիրոյ և խաղաղութեան մէջ:

Ինչպէս որ Աստուծոյ հրեշտակը իւղաբեր կանանց յայտնած էր Յարութեան բարի և ուրախ լուրը, ըսելով զ'Ով խնդրէք կամ փնտռէք, զի Ան չէ աստ, այլ յարեաւ», այսօր ալ մեր եկեղեցւոյ զանգերուն ղօղանջը ընդունինք իբր հրեշտակի աւետում, լեցուինք աստուածային սիրով, փառաբանենք Ամենակալն Աստուած ու իր Միածին Որդին գոչելով՝

«Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: Մահուամբ զմահ կոխեաց և յարութեամբն իւրով մեզ զկեանս պարգեւեաց: Նմա փառք, յաւիտեանս, Ամէն»:

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Աղեքս., 27-3-1972

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

(Շար. Գ. էջէն)

Անսովոր ծրարներ: *Հեռուստատեսային հարցազրոյցից յետոյ հիւրերին մօտեցաւ խմբագիրը և նրանց յանձնեց մէկական ծրար՝ հոնորարի գումարով:*

— Աս ի՞նչ դրամ է,— զարմացան նրանք:

— Ձերն է, ձեր ելոյթների համար,— ասաց խմբագիրը:

— Ճիշդ հակառակ բաներ կ'ընէք. փոխանակ մենք ձեզի վճարենք, որ մեզի տրամադրեցիք հեռատեսիլը, դուք կը վճարէք:

— Կարգն է այդպիսին,— ասացին նրան:

— Հայաստանի մէջ կարգ մը բաներ կան, որ չենք հաւնի,— եզրակացրեց մէկը՝ ծրարը տանելով դէպի գրպանը:

Յետոյ միայն իմացանք, որ նրանք իրենց հայաստանեան հեռուստագրամով ձայնապնակներ են գնել ու տանը պատմել, որ Երեւանում ունեցած ելոյթի համար յուշանուէրներ են ստացել...

**

Ո՞րն է գաղտնիքը: *Շիրակում հիւրերը աւանդական հիւրասիրութեան արժանացան: Հրաժեշտից յետոյ, ճանապարհին, նրանցից մէկը հարցրեց, թէ ինչո՞վ բացատրել այս բացառիկ ընդունելութիւնը:*

Ուղեկցողը կատակով պատասխանեց.

— Ա՛խր ես էլ լենինականցի եմ...

— Իրա՞ւ, տանկ ըսէ, ճանըմ, «իմացաւ» գաղտնիքը:

Յաջորդ քաղաքից մեկնելուց առաջ, նոյն մարդը շտապեց տեղեկանալ, թէ ուղեկցողներից ո՞ր մէկն է լոռեցին: Բոլորը լռեցին:

—Հապա ո՞րն է գաղտնիքը,— շարունակեց նա:

Ինքը՝ ամենայն հայոց հիւրասիրութիւնը...

ԼԵՒՈՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՆԵՐՍ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆԸ

Կիրակի, 26 Մարտ 1972, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահ հաւաքուած հասարակութիւնը, ուրախութեամբ համակուած էր, ի տես այն եղբայրական մթնոլորտին՝ որ ստեղծուած էր, բազմաթիւ Հայկական Երիտ. Միութիւններէ այնտեղ հաւաքուած երկսեռ երիտասարդներու համերաշխական ոգիէն և միասնականութեան ձգտումներէն։

Հանդիսութեան նախագահութիւնը սիրով ստանձնած էին, Գահիրէի հայութեան պատուաբեր անձնաւորութիւն և ծանօթ ճարտարարուեստագէտ ու գործարանատէր՝ Տէր և Տիկին Պետրոս Պետիկեանները։

Յայտագիրին բացման խօսքը կատարեց՝ «Նոր Սերունդ»ի գործօն անդամներէն ընկեր Պերճ Գոգորեան։

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի սկաուտներուն «Կենդանի Պատկեր»ով սկսաւ հանդիսութիւնը։ Ապա յաջորդաբար ելոյթ ունեցան Պր. Կարօ Նազիրկանեան (մենախօսութիւն՝ Աւետիք Իսահակեանի «Մառայ Սիմոնը»), Օր. Սիրվարդ Տէր Օհաննէսեան (մեներգ՝ «Ախ ու՞ր է նա, սիրում եմ Երևանը», խօսք Աւետիս Մովսէսեանի, երաժշտ. Սիրվարդ Տէր Օհաննէսեանի), Օր. Զապէլ Ստեփանեան (արտասանութիւն՝ Սիլվա Կապուտիկեանի «Դու պիտի վրէժ առնես»):

Գահիրէի մէջ առաջին անգամ ըլլալով ներկայացուեցաւ «ՍԻՔԼՈՓ» միարար կատակերգութիւնը, խաղարկութեամբ Օր. Մարօ Նազիրկանեանի և ընկեր Պերճ Գոգորեանի։

Երիտասարդներ Մակտի Սալիտ և Ատէլ Գասիս՝ Հայ Կաթողիկէ Ս. Թերեզա Ակումբի անդամներ, երգեհոնի և թմբուկի (պաթթըրի) նուագածութեամբ, արդի երաժշտական եղանակներ կատարեցին։ Ապա ընկեր Աւետիս Մովսէսեան արտասանեց Յ. Թումանեանի «Սասունցի Դաւիթ»ը, որուն յաջորդեցին Օր. Մարօ Սագայեանի մեներգները՝ «Երանի թէ...», «Սիրուն Մանիշակ»:

Մեներգներուն դաշնամուրով ընկերակցեցաւ Տիկին Նատիա Գուեթնուեան։

Օրուան նախագահը բեմ հրաւիրուեցաւ այս Ծաղկատօնին առթիւ տալու իր պատգամը։ Ու ներկաներուն ծափերուն ներքև, Պր. Պետրոս Պետիկեան արտայայտուեցաւ հայ երիտասարդութեան ներկայի պահանջքներուն մասին, յորդորեց՝ միասնականութիւն և հայրենասիրութիւն մեր երիտասարդ սերունդին և համախմբում մայր հայրենիքի իրականութեան շուրջ։ Այս խանդավառ խօսքերը քանիցս ընդմիջուեցան ջերմ ծափերով։

Գեղարուեստական յայտագիրի աւարտին, ներկաները համախմբուեցան սեղաններու շուրջ, ու ընտանեկան մթնոլորտի ներքև կերան, խմեցին ու զուարճացան, մինչ երիտասարդութիւնը պարեց նուագախումբի առաջնորդութեամբ։

Փափաքելի է, որ նման հանդէսներ յաճախ կազմակերպուին սփիւռքի բոլոր հայկական ակումբներէն ներս, ու այսպիսով սերտացնեն մեր ապագայ սերունդի զանազան հատուածներուն միջև եղբայրական կապը՝ գօտեպնդուած ազգասիրական և հայրենասիրական զգացումներով։

ՀԵՐՄԻՆԷ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ԾԱՂԿԱՏՕՆԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՊՐ. ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ ԳԵՂԵՑԻԿ ԵԼՈՅԹԸ

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԵՒ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

Երկու հազար տարիներով իրարմէ անջատուած, սակայն նոյն իմաստով զիրար միացնող՝ ծաղիկներու խորհրդանիշով կատարուած այս տօնակատարութիւնները, անմահական եւ յաւիտենական սիրոյ արտայայտութիւններ են։

Արդարեւ, քսան դարեր առաջ, Երուսաղէմի առջեւ հոծ

Պր. Պետրոս Պետիկեան ելոյթի ընթացքին
(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

բազմութիւն մը կը դիմաւորէր՝ բացականչութիւններով եւ ովսաննաներով, այն բացառիկ Մեծ Անձը՝ որ Սէր կը բերէր մարդկութեան։

Նոյն օրերուն, մարդկութեան երեք քառորդը ստրկութեան մէջ կ'ապրէր, մարդ էակը հրապարակներուն վրայ կը վաճառուէր, ինչպէս որ այսօր կը ծախուի արջառը։

Այդ բացառիկ Անձը, նոր դարաշրջանը մը կը բանար մեր աշխարհի պատմութեան մէջ։ Բարօրութիւն կը բերէր մարդկութեան, Սէր եւ քաղցրութիւն ընտանիքներուն մէջ ու մարդ էակին իսկական արժէքաւորում։

Հայուն բարձր եւ վեհանձն հոգին տեսաւ այս եւ հրապուրուեցաւ։ Ու հայը առաջինը եղաւ պաշտօնապէս եւ ազգովին ընդգրկող՝ այս հոգեկան արժէքները։

Հայուն հոգիին մէջ ծաղկեցան ու արմատացան այս նոր առաքինութիւնները։

Իր ծոցէն ծնան Գրիգոր Լուսաւորիչներ, Նարեկացիներ, Մաշտոցներ եւ Վարդաններ, Ներսէս Շնորհալիներ, Սահակներ, Ալիշաններ, Կոմիտասներ եւ շարան շարան ուրիշ շատ մեծ հոգիներ։

Հայուն ապրելու եւ գոյատեւելու գլխաւոր դրդապատճառը եղան ոչ թէ նիւթը կամ աշխարհային խաբուսիկ փառքերը, այլ մարդասիրութիւնը, եղբայրասիրութիւնը եւ հայրենասիրութիւնը։

Հայը զոհեց ամէն ինչ, զոհեց նիւթը, չխնայեց իր կեանքը, միլիոնաւոր նահատակներու արիւնով ոռոգեց ու ծաղկեցուց իր նոր սկզբունքները եւ նոր հաւատքը։

Հայկական Ընթերցասրահին վարիչները, գոհացում տալու համար համայնքիս եղբայրասիրական եւ հայրենասիրական տենչերուն, կազմակերպած են այսօրուան այս հանդիսութիւնը՝ Ծաղկատօնը։ Անոնք քաջ գիտեն սակայն, որ այսօրուան այս հաւաքոյթը մասնակի գոհացում մը միայն կրնայ տալ մեզի։

Մեր հայրենի լեռներէն եւ ձորերէն կը հնչէ սիրոյ կոչնակը, որ կը թրթռացնէ մեր սրտին լարերը, հրաւիրելով սփիւռքի բոլոր հայութիւնը դէպի այն փարոսը, այն ոսկեզօծ Նոր Արեգակը՝ որ կը փայլի այսօր մեր փառապանծ հայրենիքի հորիզոնին վրայ։

Ո՛ն ուրեմն, ուխտի ելլենք ու ձեռք ձեռքի ուղղենք մեր քայլերը դէպի մեր պապերուն օրհնեալ օճախը։

Թո՛ղ մեր ճամբուն վրայ փշրուին այն շղթաները՝ որոնք մեր եղբայրասիրութիւնը կը խափանեն։ Թո՛ղ ծանօթ եւ անծանօթ շիրիմներու տակ ննջող մեր միլիոնաւոր նահատակներուն աճիւնները ցնծան եւ հրճուին՝ ի տես մեր այսօրուան եղբայրասիրութեան եւ հայրենասիրութեան։

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

ճաշարաններում պատուիրել իշխան ձուկ: Որտեղի՞ց է այստեղ լեռնային սառը լճերում և գետերում բնակուող իշխանը։ Բանն այն է, որ վերջերս Կիսլովոդսկի շրջակայքում գտնուող արհեստական լճերում, ձկնաբոյծներն աճեցնում են ձկան այդ տեսակը և պատրաստւում են հնգամեակի վերջում տարեկան տալ 50 հազար թոննա ձուկ։

×

Մարդկութեանը յայտնի են աւելի քան 3000 հանքատեսակներ, որոնք լաւ ուսումնասիրուած են։ Սակայն վերջերս ՍՍՀՄ Գիտութիւնների ակադեմիայի Սիբիրի բաժանմունքի երկրաբանութեան կէոֆիզիքայի ինստիտուտի գիտաշխատող Ա. Նոժկինը Էնիսէյ գետի հիւսիսային շրջաններում հետազօտութիւններ կատարելիս, յայտնաբերել է հանքային մի նոր տեսակ, որը մինչև հիմա երկրագնդի ոչ մի մասում չի նկատուել։

ՏԻԿԻՆ ՍԱԹԵՆԻԿ ԵՒ ՕՐ. ԱԼԻՍ ՃԱՄՃԵԱՆՆԵՐՈՒ ԱՅՑԸ ԵԳԻՊՏՈՍ

Մեր առջի թիւով (թիւ 421, 23 Մարտ 1972) հաղորդած էինք, որ Նիւ Եորքի «Մեզոն Սաֆօ» կար ու ձեւի դպրոցին տէր եւ տնօրէնուհիները՝ Տիկին Սաթենիկ եւ Օր. Ալիս Ճամճեաններ Եգիպտոս պիտի ժամանեն։

Եւ արդարեւ Շաբաթ, 25 Մարտ 1972, առաւօտ կանուխ ամերիկահայ մեր հիւրերը Գահիրէ ժամանեցին եւ իջեւանեցան «Սեմիրամիս» պանդոկը։

Նոյն օրը, թերթիս խմբագիրը բարի գալուստ մաղթելու գնաց հիւրանոց եւ երկարօրէն տեսակցեցաւ յարգելի հիւրերուն հետ։ Այս տեսակցութեան ներկայ գտնուեցաւ նաեւ ծանօթ առեւտրական եւ ազգային երեսփոխան Պր. Օննիկ Ալեքսանեան։

Տիկին Սաթենիկ եւ Օր Ալիս անցեալ Երեքշաբթի կ.ե. օդանաւով մեկնեցան Ասուան եւ Լուքսոր, ուրկէ վերադառնալէ ետք, Կիրակի, 2 Ապրիլ 1972, անոնք մեկնեցան Պէյրութ եւ անկէ ալ Նիւ Եորք։

ԱԶԱՏ ԲԵՄ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ «ԾԱՂՐԱԾՈՒԻ ԱԶՔԵՐ»ՈՎ

Պատմում են, թէ ժամանակին, Պոլսոյ ամիրաները հաւաքւում էին իրենց ապարանքներում, ճոխ սեղանների շուրջ, ու անվերջ ազգային, կրօնական հարցեր էին ծեծում։ Երբեմն առաջ էին քաշւում այնպիսի կարևոր ու բարդ խնդիրներ, որոնք պատճառ էին դառնում մեծ վէճերի։ Պատահում էր որ զիրար վիրաւորելով՝ թշնամանում էին և նոյնիսկ տեղի էր ունենում մատնութիւններ...

Ասում են, թէ ամիրաները մի անգամ որոշել էին վերջնականապէս լուծել մշտնջենապէս զիրենք տանջող այն հարցը, թէ՝ «Երբ Եղիա մարգարէն մարմնով երկինք համբարձաւ, ի՞նչ էր ուտում այնտեղ»։

Մի մասը պնդում էր, թէ՝ «Հոգին սուրբով էր սնւում», ոմանց կարծիքով՝ «քանի որ մարմնով է, ուստի պէտք է որ երկրային կերակուրներ ուտէր»։ Մեծ աղմուկ բարձրանալուց յետոյ, ճարահատ, ստիպուեցին քուէարկել, բայց ձայների հաւասարութեան պատճառաւ, դարձեալ որևէ արդիւնքի չհասան։ Ստիպուած որոշեցին դարձեալ յետաձգել ու զբաղուել յաջորդ կարևոր հարցով, թէ՝ «Մի ասեղի ծայրին, քանի՞ սատանայ կարող են տեղաւորուել»...

* * *

Անցել գնացել են ամիրաները... բայց մեր մէջ մնացել են ձևերը փոխուած վէճերը...

Վերջերս պարոն Ամիրայեանի մօտ այցելութեան էինք գնացել։ Հազիւ նստած, վէճերը ծայր առան։ Մէկը շատ վրդովուած ասում էր.

— Պարոն Ամիրայեան, ընտրողական ցուցակներուն անունները տեսա՞ք չէ՞. ես ոչ մէկին քուէս չպիտի տամ. դուք ալ չըտաք. յետոյ ինչո՞ւ ձեր անունը չկար մէջը:

Ամիրայեան ինքնագոհ ժպիտով ասաց.

— Երևակայէ, կարծածիդ չափ ալ վատ մարդիկ չեն. ինձ շատ խնդրեցին բայց ես մերժեցի:

— Սխալ ես ըրեր. մէջերնին մէկ հատ իսկական հայրենասէր չկայ։

— Այդպէս մի ըսէք. ամէնքն ալ ունեւոր մարդիկ են...

— Այո՛, բայց անոնցմէ ոչ մէկը գոնէ մէկ անգամ Հայաստան չէ այցելեր...

Ամիրայեանը բարձրաձայն ծիծաղելով ասաց:

— Իբր թէ այցելողները շատ լաւ բաներ կ'ընե՞ն. օրինակ վերջերս Թորոսը. երթալ գալէն վերջ բոլորովին գոյնը փոխեց. խորհուրդ կու տամ անկէ քիչ մը հեռու մնաս...

— Ի՞նչ կ'ըսես, չէի գիտեր. վա՛յ Թորոս-Թորոս, ուրեմն ատանկ անսկզբունք է եղեր հա՞. ճանըմ մեր հայերն ալ հէչ մարդ չեն...

Բանբասանքին վերջ տալու համար, Ամիրայեան խօսքը ուղղելով Պեզազեանին հարցրեց՝

— Դուն «Ջահակիր» կը ստանա՞ս. այսօր շատ հետաքրքիր բաներ կար մէջը։

— Ջեմ ստանար, չե՛մ ալ կարդար. եղածով Հայաստանի տուտուկը կը փչէ մինակ։

— Կ'երևի «Ցուսաբեր» կը կարդաս հա՞...

— Ո՛չ ալ «Ցուսաբեր», ան ի՞նչ է որ, հայրենիքի դաւաճան...

— Ուրեմն «Արև» կը կարդաս:

— Ատ էր պակաս որ երկու թելի վրայ խաղացողներին թերթը կարդամ...

* * *

Յաջորդ օրը, սրճարանի սեղանին շուրջ հաւաքուել էին մի խումբ մարդիկ, ու տաքացած, ազգային ու կրօնական հարցեր էին լուծում։ Ամէն գլխից տարբեր ձայն էր դուրս գալիս. մթնոլորտը շիկացել էր. որտեղ որ էր, հայութեան բաղդը, լուծումը գտնելու էր... Միայն Պօղոսն էր անտարբեր. ինձ տեսներուն ուրախացած ասաց՝

— Լսել ես չէ՞. Էջմիածնի Կաթողիկոսը Անթիլիաս է եկեր... գիտե՞ս ատ ինչ կը նշանակէ՛... բայց հանգիստ մնայ, մերինները շատ աղուոր գիտեն թէ ինչպէս պէտք է վարուին... հա՛... հա՛... հա՛...

Թորոսը մեր խօսակցութեան մէջ մտնելով ասաց.

— Եղբայր, հերի՛ք է երկպառակութիւններով ազգը իրար խառնէք. դուք բան ու գործ չունի՞ք պէ՛...

— Հապա ի՞նչ կ'ուզէիր, ձեռքերնիս ծալլենք տունը նստինք նարե՞կ կարդանք. Թորո՛ս, երբուընէ՞ հայրենասէր ես դարձեր...

Կիրակոսը Թորոսին նկատելով մի կողմ կանչելով հարցրեց.

— Պարոն Թորոս, ատ ճի՞շտ խօսք է որ աղջիկդ Արամին պիտի տաս եղեր։

— Այդպէս խօսք մը կայ. ի՞նչ գիտնամ, իրենք որոշեր են...

— Ցանկարծ չհամաձայնուիս. վերջը կը զղջաս...

— Ինչո՞ւ, ամէնքն ալ Արամին կը գովեն։

— Կը գովե՛ն, թող գովեն. չե՞ս գիտեր որ անոր հայրը թունդ դաշնակցական է. ես անէկ գնում ալ չեմ ըներ. դուն ալ մի ըներ. չես տեսնա՞ր, միշտ գրպանը «Ցուսաբեր» կայ:

Թորոսը արդէն սրտնեղել էր, ընտանեկան հարցերին էին դիպչում, բորբոքուած ասաց.

— Ճանըմ, դուք ալ բան գործ չունիք, Հայաստանի պոչը բռնիր կ'երթաք կոր. աղէկ գիտցի՛ր, աչքովս տեսայ, այնտեղ դեռ հիմա մեր տեղը չէ. ո՞վ գիտէ, տասը տարի վերջը՝ խօսք չունիս ըսելու...

— Բայց անցած օր ուրիշ բաներ կ'ըսէիր. ինչո՞ւ լեզուդ նորէն փոխեցիր...

— Թող ճանըմ, ձեզ հետ խօսիլը աւելորդ է.– ու արագ հեռացաւ։

... Ու նման վէճերը, ամենուրեք ու միշտ դարձել են մեր առօրեայ պահանջքը...

Ինքնաքննադատութեան կարգով տեղին չէ՞ ասել՝ «Մե՛նք հայերս՝ հայրենասիրութեան կրկէսում, արդեօ՞ք հոպիտների դերում չենք գտնւում...»

ՆՈՒԻՊԱՐ ԳԱԼԸՆԵԱՆ

Երեւան, 1972

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս կը հաղորդենք մեր սիրելի ազգայնոց, որ յետ այսու, Աբգարեան Ազգային Դարմանատան մէջ արեան քննումի եւ ալպիւմինի ու շաքարի քննութիւնները կը կատարուին փոխան 20ական եգ. դհկ.ի։

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
6 ԱՊՐԻԼ 1972

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲ ՄԸ ԿԱԶՄՈՒԱԾ

Ամբողջովին հայ երիտասարդներէ բաղկացած Ֆութպոլի խումբ մը կազմուած է վերջերս Գահիրէի մէջ, հովանաւորութեամբ Սբ. Թերեզա ակումբին։

Ֆութպոլի հայկական նորակազմ խումբը

Հանոյքով տեղեկացանք, որ այդ խումբին պատասխանատուն է մեր բարեկամներէն՝ Պր. Յարութիւն Էմիրզեան։

Այս խումբը կը մարզուի եգիպտացի ծանօթ մարզիչ Գաֆրի Մամտուհի կողմէ։

Հայկական այս խումբը՝ որուն խմբապետն է Պր. Արսէն Էմիրզեան, իր առաջին մրցումը կատարած է Գահիրէի «Օլիմփիք» խումբին դէմ եւ յաղթական ելած՝ 4-1 արդիւնքով, (կիսախաղ 2-1)։

Կը յուսանք, որ մօտ ատենէն այս հայկական խումբը մկրտուի հայ պատմական անունով մը՝ ինչպէս Մասիս, Արարատ, Անի, Սեւան, Արմենիա կամ այլ։

Առ այդ կը շնորհաւորենք այս նորակազմ խումբին բոլոր անդամներն ու ղեկավարները եւ փայլուն յաջողութիւններ կը մաղթենք բոլորին։

Նոյնպէս, այս առթիւ կոչ կ'ընենք բոլոր հայ մարզասէր երիտասարդներուն, որ հետաքրքրուին այս նորակազմ Ֆութպոլի խումբով եւ եթէ անոնց մէջ կան այնպիսիներ՝ որոնք Ֆութպոլի մարզանքներու որոշ փորձառութիւն եւ յատկութիւն ունին, իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերեն անոր յառաջդիմութեան գործին։

Հայ ժողովուրդին ալ կը մնայ քաջալերել՝ նիւթապէս եւ բարոյապէս, ու մրցումներու առթիւ ներկայ գտնուելով՝ խանդավառել հայ տղաքը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԻՒՐԵՂԱՊԱԿԻՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

նախապայմանը, նկարչի կողմից յաջողուած ուրուագիծ ստեղծելն է։ Բայց դա բոլորը չէ։ Մտայղացումները պէտք է մարմին առնեն վարժ ու հմուտ ձեռքերի մէջ։ Գործարանի բոլոր չորս՝ բովախառնուրդի, վերամշակման, փայլեցման եւ հիմնական արտադրամասերն էլ պատասխանատու են բիւրեղապակու որակի համար։ Եւ քանի որ անհրաժեշտ հմտութիւնն ու գործին նուիրուածութիւնը կայ, արտադրանքի որակը հիանալի է ստացւում։

Ամէն մի գործարան իր հեռանկարներն ունի։ «Բիւրեղապակի»ն եւս։

Ընթացիկ հնգամեակում շատ փոփոխութիւններ կը լինեն գործարանում։ Նախատեսուած է եկող տարի շահագործման յանձնել նոր արտադրամաս։ Վերոյիշեալ արտադրամասը շարք մտնելուց յետոյ, «Բիւրեղապակի» գործարանը կը դառնայ խորհրդային Հայաստանի եկամտաբեր ձեռնարկութիւններից մէկը։ Իսկ նոր մասնագէտների ուսուցո՞ւմը։ Այդ նպատակով էլ ամէն ինչ մտածուած ու որոշուած է։ Գործարանին կից կառուցուելու է ու կը գործի մասնագիտական դպրոց։ Գործարանն ինքն է տնօրինելու անհրաժեշտ մասնագէտների հաւաքագրման, ուսուցման գործը։ Ձեռնարկութեան առաջ ծառացած ամենակարեւոր խնդիրն է այդ, քանի որ բիւրեղագործ վարպետը աւելի շատ պէտք է օժտուած լինի բնատուր շնորհքով։ Բիւրեղապակէ իրին հաճելի տեսք տալու, ազգային զարդարուեստը ապակու վրայ պատկերելու համար, պէտք է ունենալ ոչ միայն վարժ ձեռքեր, այլեւ ստեղծագործելու կարողութիւն, գեղեցիկի ճաշակ եւ աշխատանքի նկատմամբ մեծ սէր։ Այլ կերպ լինել չի կարող, քանի որ, եթէ շատերի արտադրութեան ամբողջ ընթացքը մեքենայացուած է, ապա բիւրեղապակէ իրի արտադրութեան զգալի մասը ձեռքով է կատարւում։

Այո, արտադրանքը գեղեցիկ, հաճելի դարձնելու համար, անընդհատ պայքար է ծաւալւում թէ՛ բովախառնուրդի արտադրամասում, թէ՛ 1500 աստիճան ջերմութիւն ունեցող վառարանների առաջ, թէ՛ յղկման ու փայլեցման հաստոցների մօտ, թէ՛ վերջապէս, արտադրութեան շղթայի վերջամասում՝ հիմնական փայլեցման բաժնում։

Մի կարեւոր հանգամանք եւս։

Ամբողջ խորհրդային Միութիւնում, Բիւրեղապակու հումքի ձեռք բերման խնդիրը դժուարութիւնների տեղիք է տալիս, քանի որ անհրաժեշտ աւազատեսակի պաշարներ չեն բաւարարում։ «Բիւրեղապակի»ն էլ հումքը ստանում էր հազարաւոր քիլոմեթր հեռաւորութիւնից՝ Նովոսոլովեան հանքավայրերից։

Բայց միթէ՞ հայկական պեռլիտները չեն կարող անփոխարինելի հումք հանդիսանալ գործարանի համար։

— Կարող են, — տարիների ընթացքում կատարած բազում փորձերից յետոյ՝ վերջերս պատասխանեցին Հայաստանի քիմիկոսները։

Քարի եւ սիլիկատների գիտահետազօտական ինստիտուտի աշխատողների հետ համագործակցած (այդ ինստիտուտը իր տեսակի մէջ միակն է աշխարհում) հայ քիմիկոսները, պեռլիտից ստացան «կանազիտ» հումքը, որը կարող է փոխարինել բիւրեղապակու արտադրութեան համար անհրաժեշտ բարձրորակ աւազներին։ Վերջերս Արզնու բիւրեղապակու գործարանում ստացուեցին «կանազիտ»ից պատրաստուած բիւրեղապակէ իրերի առաջին նմոյշները։ Դրանք իրենց որակով ոչ միայն չեն զիջում նախկին հումքից ստացուող արտադրատեսակներին, այլեւ բոլոր ցուցանիշներով գերազանցում են նրանց։

Արզնի առողջարանային աւանի հիւսիս-արեւելեան բարձունքին՝ տարիներ առաջ թեւածող պողպատէ վերամբարձ կռունկի տեղում, կանգնած է «Բիւրեղապակի» գործարանը։ Նրա կամարների տակ շարունակւում է հիւսուել հայկական բիւրեղապակու կենսագրութիւնը, որ այսօր հպարտութեան զգացում է առաջացնում իւրաքանչիւր հայի հոգում։ Ծանօթանում ես այդ կենսագրութիւնը կերտող հայ բիւրեղագործների աշխատանքին ու հաւատում, որ աշխարհի ամենատարբեր ծայրերում սպասուող նորանոր տօնավաճառներում ու ցուցահանդէսներում՝ հայկական ճանաչուած հաստոցների, ժամացոյցների, փոմփերի, շարժական ելեկտրակայանների ու այլ արտադրատեսակների կողքին՝ իրենց մշտական տեղը կ'ունենան «Պատրաստուած է Հայաստանում» մակնիշով բիւրեղապակէ նորանոր հրաշալի իրերը։

ԳԱՐՈՒՇ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան կատարած իրեն այցին առթիւ, Նիւ Եորքաբնակ Տիկին Սաթենիկ Ճամճեան եւ իր դուստրը Օր. Անժէլ, առ ի քաջալերութիւն հայ մամուլին, ըրած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

«Արեւ»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

ՈՒՌ (Վ.Տ.) 500 ե.դ. կը նուիրէ Երիտասարդական Ծաղկատօնին առթիւ։

Օր. Շաքէ Կարիպեանի ընդ Պր. Աղասի Մատղաշեանի (Փարիզ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագիրի՝ Տէր եւ Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Պր. Շանթ Երկաթեան 100 ե.դ. կը նուիրէ՝ առ ի գնահատութիւն սրահիս մշակութային գործունէութեան։

Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիսթին Բոնսթանտի (Աղեքս.) բարեբաստիկ նշանախօսութեան առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան	100
Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Պալաեան	100
» » Զաւէն Պալաեան	100

Տէր եւ Տիկին Շանթ եւ Քրիսթին Պալաեանի (Թորոնթօ) մանչ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան Տէր եւ Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

ՈՒՌ (Ընկլ. Թիւ 3082), 500 ե.դ. իր նուէրը։

Աշակերտ Հրայր Մարտիկեանէ 200 ե.դ., Պօղոսեան Ազգ. Վրժ.ի ճաշի Սեղանին իր նուէրը։

Տէր եւ Տիկ. Օննիկ Գույումճեան 500 ե.դ., Ս. Յարութեան տօնին առթիւ, իրենց ննջեցելոց քաղցր յիշատակին։

Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Բէհեայեան 2500 ե.դ., Ս. Յարութեան տօնին առթիւ, իրենց ծնողաց քաղցր յիշատակին։

Տիար Խաչիկ Յակոբեան 500 ե.դ., Ս. Յարութեան տօնին առթիւ։

Տիար Սարգիս Վարժապետեան, 700 ե.դ. ուխտի մը առթիւ։

ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Տէր եւ Տիկ. Նուպար Լէյլէկեան, 500 ե.դ. իրենց նուէրը՝ Պօղոսեան Ազգային Վարժարանին, առ ի գնահատութիւն եւ քաջալերանք՝ վարժարանէն ներս տարուած ազգաշէն գործունէութեան։

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տիար Բարսեղ Գարթալեան, 20 տուփ կաթ՝ ուխտի մը առթիւ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 424—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ԱՊՐԻԼ 1972

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد ٤٢٤ - الخميس ١٣ ابريل ١٩٧٢

ՄԱՄՆԱՒՈՐ «ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

ՊԱՅՔԱՐ՝ ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՇԱՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Հաւակնութիւն չունինք խրատական կարդալու մեր ազգային ջոջերուն և ո՛չ ալ տրամադրութիւն՝ քննադատելու մեր հոսանքներու այն վերին մարմինները, որոնք մոռցած Սփիւռքահայութեան տագնապները՝ կը զբաղին միայն ցեխէմ հաշիւներով, քմահաճ ու մեկուսի վէճերով։

Մեր պարտականութիւնն է դարման մը փնտռել աստանդական հայութեան տառապանքին, որ ա՛յնքան ողբալի է, մանաւանդ քաղաքակիրթ ոստաններուն մէջ, ուր հայ նոր սերունդը կորսնցուցած է իր մայրենի լեզուն, տոհմային բարքերը, և ազգային ու ընտանեկան խախտումները անհամեմատ չափերու կը հասնին։ Այսօր, երբ այլազան երկիրներու մեր հարազատները իրարու հանդիպին պատահմամբ, չեն կրնար նոյնիսկ իրարու հետ խօսիլ, կամ առանց թարգմանի մէկզմէկու գաղափար հասկնալ, որովհետեւ, այն սեփական լեզուն, որ մեր ժողովուրդն իրարու հետ պիտի շաղկապէր, իր ազդեցութիւնը հազիւ զգալի կը դարձնէ։

Մեր հոսանքները, որոնց կոչումն ու ուխտն էին հայ ժողովուրդին ծառայել, տեսնելով հանդերձ մեր տարաբախտ բեկորներու ծանր դրութիւնը, առանձնացած են իրենց «գաղափար»ի կաղապարին մէջ և կը յօրանջեն անփութօրէն։ Անոնք յաճախ կը նուիրուին ինքնագովութեան և պատմութիւն «ճշտելու» անպատեհութեան, չենք գիտեր որու համար։ Չենք ժխտեր իւրաքանչիւր հոսանքի լաւ կողմերը, երբ անոնք միասնութեան կառչած՝ համերաշխօրէն գործած էին յօգուտ համազգային գերագոյն նպատակներուն։ Սակայն անոնք լուրջ և աղէտալի սխալներու ալ ծընունդ տուած են, որոնցմէ հարկաւոր է դաս առնել։ Պատմութիւն «ճշտելու» ինքնագովութիւնն ու վէճը ընդհակառակը, կէս դարէ ի վեր բարերար արդիւնք մը չեն տուած, հետեւաբար այդ գործը կը մնայ ապագայ անաչառ պատմաբաններու վճռին՝ համաձայն իւրաքանչիւրի կատարած գործունէութեան։

Կարելի չէ նաեւ անցեալի պատմութեան դրութիւնը կիրառել մեր նորօրեայ կացութեան մէջ, որովհետեւ անոր դերակատարներն ու դէպքերը տարբեր էին, իսկ ներկայ պարագաները բոլորովին տարբեր։ Ուրեմն նոր պայմաններու համաձայն հարկաւոր է նոր ուղեգիծ մշակել։ Մեր հոսանքներու և հայ ժողովուրդի միասնութիւնն ու համագործակցութիւնն անհրաժեշտ է այսօր՝ գէթ երկու գլխաւոր նպատակներու շուրջ.-

Առաջին՝ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐ հաստատել բոլոր հայաշատ քաղաքներու մէջ և հայ նոր սերունդին տալ հայեցի կրթութիւն, որպէսզի ան, գիտակցութեամբ զինուած, կարողանայ մեր ժողովուրդի ապագայ ողնաշարը դառնալ։

Երկրորդ՝ այս հրամայական աշխատանքին հետ զուգընթաց, հարկաւոր է, հետապնդել ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԸ, որու յաղթանակը գերազանցօրէն փրկարար պիտի ըլլայ հայ ժողովուրդի ճակատագրին համար՝ զօրացնելով ներգաղթը դէպի Մայր Հայրենիք։ Բողոքի ցոյցերը պէտք է աշխուժացնել կարգապահօրէն ամէն տեղ, Թուրք ցեղասպանութեան դէմ, առանց որեւէ դրօշի կամ խորհրդանիշի խառնուելու և առանց [illegible] տարբերութեան, միայն մէկ նշանաբանով.- Ազատագրել մեր պապենական հողերը՝ [illegible] ցեղասպանութեան [illegible] վնասներու հատուցում։

Գերագոյն այս նպատակներուն հանդէպ մեր ազգային ջոջերուն դիրքը բոլորովին այլ է։ Անոնցմէ ոմանք երբեմն հրապարակ կու գան մտաւորականի կամ կրօնաւորի դիմակով և կը յայտարարեն թէ՝ «Հայ լեզուն կարեւոր չէ», այլ միայն ազգային ոգին։ Ասոնք թէ ի՞նչպէս անոնք անամօթաբար կ՚ուզեն հայ ոգին հակադրել Մեսրոպեան սրբազան լեզուին և արգելք դառնալ հայկական դպրոցներու հաստատման։

Մեր ազգային ջոջերը երբեմն ալ հանդէս կու գան [illegible] դիմակով՝ բացատրելով, թէ այսօրուան Հայաստանը չափազանց մեծ է և կրնայ 7-8 միլիոն ժողովուրդ պատսպարել, հետեւաբար Հայկական Դատի մասին մտածելու հարկ անգամ չկայ։

Այո՛, մենք ալ կը հաւատանք, թէ ներկայ Հայաստանի սահմաններուն մէջ ոչ միայն 7-8, այլ թերեւս 15 միլիոն ժողովուրդ կրնայ ամփոփուիլ, եթէ անոր քարերն ու հողը [illegible] [illegible] իրարու միախառնուելով [illegible]

(Շարունակութիւնը տես. էջ 6)

ԵԳԻՊՏՈՍ ԻՐ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԶԵՑ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅ ԻՐԱՒԱԿԱՐԳԻՆ ՀԵՏ

Պաղեստինի Ազգային Համագումարը կոչ ըրաւ արաբ երկիրներուն՝ Հիւսէյն Թագաւորը պոյքոթի ենթարկելու տնտեսապէս եւ քաղաքականապէս

Պաղեստինի Ազգային Համագումարի բացման նիստին, որ տեղի ունեցաւ Գահիրէի մէջ, Եգիպտոսի նախագահ Անուար էլ Սատաթ իր ճառի ընթացքին յայտարարեց, որ Եգիպտոս դիւանագիտական իր յարաբերութիւնները կը խզէ Յորդանանի ներկայ վարչակարգին հետ, Հիւսէյն թագաւորին ներկայացուցած՝ պաղեստինի հարցին նկատմամբ դաւադրական ծրագիրին հետեւանքով։

Եգիպտական շահերը Ամմանի մէջ պիտի պաշտպանէ Սէուտական Արաբիոյ դեսպանատունը, իսկ Գահիրէի մէջ Մարոքի դեսպանատունն է որ յանձն առած է պաշտպանել Յորդանանեան շահերը։

Արաբական շատ մը երկիրներ յաջորդաբար կը դատապարտեն Հիւսէյն թագաւորը՝ իր ներկայացուցած ծրագիրին համար։

Պաղեստինի Ազգային Համագումարը իր աշխատանքները շարունակելով, ընտրեց ենթայանձնախումբեր, որոնք իրենց կարգին ժողովներ գումարելով առին բազմաթիւ որոշումներ, որոնք ներկայացուեցան համագումարին։

Քաղաքական հարցերու ենթայանձնախումբը հաստատեց՝ դիմադրական ուժերու բաժանմունքներուն միացման քաղաքական ծրագիրը եւ որոշեց նաեւ կոչ ընել արաբ երկիրներուն, որ տնտեսականօրէն եւ քաղաքականօրէն պոյքոթի ենթարկեն Յորդանանը։

Միւս կողմէ արաբ յառաջդիմական ճակատի ենթայանձնախումբը հաստատեց անհրաժեշտութիւնը՝ ստեղծելու արաբական միացեալ ճակատ մը, որ համախմբէ արաբ աշխարհին բոլոր յառաջդիմական, ազգային եւ քաղաքական ուժերը, եւ որուն նպատակը ըլլայ Պաղեստինեան Յեղափոխութեան զօրավիգ կանգնիլ։

Որոշուեցաւ նաեւ գործի լծուիլ, իրականացնելու համար յորդանանցի եւ պաղեստինցի ժողովուրդներուն միութիւնը՝ Յորդանանօ-պաղեստինեան ազատագրական միութեան մը կազմութեամբ։

Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԱՆՈՒԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԵՐԵՒԱՆ. (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Հայաստանի Կոմկուսի Կեդրոնական Կոմիտէն որոշում ընդունեց, 1972 թուականի Յունիսին հանդիսաւորութեամբ նշել, Գ. Սունդուկեանի անուան Աշխատանքի Կարմիր Դրօշի շքանշանակիր՝ Հայկական Պետական Ակադեմական Տրամաթիքական Թատրոնի հիմնադրման 50-ամեակը։

Ստեղծուած է Հանրապետական Կառավարական Յոբելինական Յանձնաժողով՝ Հանրապետութեան Մշակոյթի Նախարար Կամօ Ուդումեանի նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովի կազմին մէջ են նշանաւոր թատերական գործիչներ՝ Վարդան Աճէմեանը, Միխայիլ Ցարեովը, Դաւիթ Անթաձէն, Գրիգոր Պօյաճեւը, Գ. Գէորգեանը, Գուրգէն Ջանիբէկեանը, թատերագիրներ Ա. Արաքսմանեանը, Գ. Տէր Գրիգորեանը, Ա. Պապայեանը, Հանրապետութեան Ստեղծագործական Միութիւններու, Հայաստանի Տեղեկատու Գործակալութեան, Ռատիոյի և Հեռուստատեսութեան ղեկավարներ, թերթերու խմբագիրներ, կուսակցական ու խորհրդային աշխատողներ։

ԵՐԵՒԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

Երաժիշտ կատարողները հիացական կարծիքներ յայտնեցին Երեւանի մէջ պատրաստուած «Կոմիտաս» դաշնակի մասին։ Երաժշտական հիանալի յատկութիւնները նոր գործիքին միակ առաւելութիւնները չեն։ Արժէքաւոր փայտատեսակներէն պատրաստուած դաշնակը՝ գեղեցիկ տեսք կու տայ բնակարանին։

Երեւանի մասնագիտացուած այդ ձեռնարկը, իր արտադրութիւնը պիտի աւելցնէ նոր հնգամեակին՝ երկուքուկէս անգամ։ Մեծ պահանջ կը վայելեն նաեւ նոյն ձեռնարկութեան մէջ պատրաստուած՝ «Կռունկ 50» ելեկտրաակիթառները։ Այժմ կը նախատեսուի կազմակերպել ելեկտրաերգեհոններու և ելեկտրոնային ստեղնաւոր այլ գործիքներու արտադրութիւնը։

Գործարանին արտադրանքը կ՚առաքուի Խորհրդային Միութեան տարբեր շրջանները։ Իրանի առեւտրական հիմնարկը՝ այս տարի դարձեալ ապսպրած է «Անուշ» և «Սեւան» դաշնակներ։

ՀԱՅ ԵՒ ԼԵՀ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ,- «Լեհ գիտնականները խորունկ ուսումնասիրութիւն մը կ՚ընեն Լեհաստանի եւ Հայաստանի միջեւ պատմական կապերու շուրջ, բան մը՝ որ կը նպաստէ մեր երկու ժողովուրդներու միջեւ բարեկամութեան և գործակցութեան սերտացումին», յայտարարեց Գէորգ Ղարիբջանեան, թղթակից — անդամ ազգային գիտութեանց ակադեմիային։ Վերադառնալով Լեհաստանի մէջ գիտական առաքելութենէ մը, ուր ան տեղեկութիւններ հաւաքած է Լեհաստանի մէջ ապրող հայերու մասին, ան զեկոյց մը ներկայացուց Երեւանի մէջ։

Գիտնականը մատնանշեց, որ հայերէն լեզուով շատ թանկագին ձեռագիրներ և գիրքեր գըտնուած է Լեհաստանի գրադարաններուն և արխիւներուն մէջ։

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՅԱՅՏ ԵՐԳԵՐՈՒՆ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ

Երեւանի հայկական ակադեմական երգչախումբը, խմբավար Յովհաննէս Չէքիճեանի հովանաւորութեան ներքեւ, առաջին անգամ ըլլալով կատարեց՝ համբաւաւոր երգահան Կոմիտաս Վարդապետի նորագիւտ երգերէն տասը։

Հայ Ազգային Կաճառի հովանաւորութեան ներքեւ կատարուած հետազօտութիւններու ընթացքին, վերջերս գտնուեցան անմահ Կոմիտասի այդ անտիպ և անծանօթ երգերը, որոնք ներմուծուեցան երգահանի ամբողջական գործերու չորրորդ հատորին մէջ։

Այդ երգերը՝ որոնք եւս կը ներկայացնեն հայկական ազգային աւանդութիւններ և բարքերը ու կը գովաբանեն հայ գիւղացիներուն ծանր աշխատանքը, գտնուեցան Կոմիտասի բարեկամներու արխիւներուն մէջ։

ՀՐԱՇԱԼԻ ՄԱՐԴՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ

ԳԱՐՈՒՇ ԱՆԱՆԵԱՆ

Քսանչորս տարի առաջ եւրոպական թերթերը ազդարարեցին Մառոքի Թանժէ քաղաքի վերակառուցման համար յայտարարուած համաշխարհային մրցանակաբաշխութեան արդիւնքները: Ամենատարբեր երկրներից շուրջ հազար յիսուն մասնակիցներից մրցանակաբաշխութեան յաղթող ճանաչուեց ճարտարապետների գողտրիկ մի խումբ: Յաղթողների մէջ էր կապուտաչ մի երիտասարդ: Նրա անունն էր...

Երեսունհինգ տարեկան էր արդէն, երբ մեկնեց Թանժէ: Մեկնեց որպէս ոչ միայն Հռոմի ճարտարապետական սթուդիայի ներկայացուցիչ, այլեւ որպէս ղեկավար: Ու թէեւ նրա հոգուն օտար էր հեռաւոր աֆրիկեան քաղաքը, բայց ժամանեց սրտի թրթիռով հազար ու մի ծրագրերով ու երազներով: Ժամանեց ունեցածը տալու մեծագոյն ձգտումով: Չորս տարուայ ընթացքում, Թանժէում կառուցեց բնակելի բազմաթիւ շէնքեր, 252 սենեակներով առանձին թաղամաս, յաղթող ճանաչուեց տեղական խորհրդարանի շէնքի ներքին ձեւաւորման մրցանակաբաշխութիւնում, չջնջուող հետք թողեց Թանժէի առանձնատների Մարշան թաղամասում...: Եւ երբ նորից վերադարձաւ Հռոմ, արդէն վաստակած ճարտարապետ էր:

***

Ծնուել է Պոլսում... Մեկնել Թանժէ... Յաղթող ճանաչուել Վերադարձաւ Հռոմ...

Ճակատագրով դատապարտուած իր ազգի մի բեկորն է նա, ուստի պատահական չէ, որ մանկութեան ու պատանեկան տարիները անցել են թէեւ ծանօթ, բայց եւ օտար երկրների ու քաղաքների հետ: Ու թերեւս հաճելի ճանապարհորդութիւն եւ ոչ դեգերում համարուէին նրա գործարար բազում շրջապայութիւնները, եթէ գոնէ տեսած լինէր իր հայրենիքը... Բայց նա գիտէր ու ճանաչում էր Հայաստան աշխարհը, կարօտում էր ու տենչում:

... Եւ երբ նորից վերադարձաւ Հռոմ, արդէն վաստակած ճարտարապետ էր:

Արմէն Զարեանն էր:

***

Ճարտարապետ Մայնարտի հետ Իտալիայի մայրաքաղաքի կեդրոնում կառուցեց՝ իտալական «Աւտոմոպիլ» ակումբի հիմնական շէնքը, ճարտարապետ Ճուլիօ Սզերպինի հետ կառուցեց Ֆրանչիսկեանների հոյակապ համալսարանը, յետոյ բնակելի շէնքեր, բազմաթիւ առանձնատներ, այլ շինութիւններ: Եւ այսօր, Հռոմի բազմաթիւ ճարտարապետական կոթողների հեղինակների անունները թուարկելիս, նշւում է նաեւ Արմէն Զարեան անուն-ազգանունը:

***

Օտար ափերում ուսանելիս, իրօք, նա գիտէր ու ճանաչում էր իր հայրենիքը: Եւ մի անգամ (Հռոմի ճարտարապետական բաժանմունքում սովորելիս), երբ ոճերի պատմութեան փրոֆեսոր Ֆազոլոն ուսանողներին պատմում էր ռոմանական ու գոթական ոճերի մասին, պատանին շունչը պահած սպասում էր, որ ահա, ուր որ է, փրոֆեսորը կը խօսի հայկական ճարտարապետութեան մասին եւս: Բայց ի զարմանս ուսանող Արմէն Զարեանի, Փրոֆեսոր Ֆազոլոն քար անտարբերութեամբ շրջանցեց հայկական միջնադարեան ճարտարապետութիւնը եւ անցաւ Վերածննդի շրջանի դասախօսութիւններին: Ինքնասիրութեան վիրաւորանքի՞ց էր արդեօք, որ նրա պատանեկան հոգում միանգամից խլրտաց պապերից ժառանգած արիւնը: Եւ երբ հնչեց զանգն ու փրոֆեսորը հեռանում էր լսարանից, նա չդիմացաւ, մօտեցաւ Ֆազոլոյին, ասաց. «Փրոֆեսոր, հնարաւոր չէ՞ր, որ մի քանի խօսքով անդրադառնայիք հայկական միջնադարեան ճարտարապետութեանը...»:

— Այդ արուեստը, անշուշտ, իւրայատուկ է, բայց մնում է իբրեւ բիւզանդականի գաւառական մի երեւոյթը: Դրա մասին խօսելու ժամանակ չկայ,— պատասխանեց փրոֆեսորը:

Ժամանակ չկայ:

Այդ պատասխանը թերեւս ճակատագրական եղաւ Ա. Զարեանի համար: Այդ խօսքերը վիրաւորեցին նրա պատանի հոգին, դրոշմուեցին ու մնացին, եւ այսօր էլ նա կէս-լուրջ, կէս-կատակ վիրաւորանքով է վերյիշում: Եւ գուցէ հենց այդ օրից էլ նա ուխտեց իր քաղաքացիական այն սրբազան պարտքը, որին այդ հրաշալի մարդը հետագայում լծուեց ուժերի գերագոյն լարումով, ինքնամոռացութեամբ ու անմնացորդ նուիրումով:

***

Նրա կեանքի պատմութեանը ծանօթանալիս ինձ թւում էր, թէ ծանօթ կենսագրութիւն եմ թերթում: Որովհետեւ որքան էլ իւրայատուկ լինէին հանգամանքները ու դէպքերը, այնուամենայնիւ, դա կենսագրութիւն էր օտար ափերում ծնուած մարդու: Աւելի

(Շար. տես էջ 6)

ՁԻԱՄԲՈՂ ԺՊԻՏ

ՄԱՆՈՒԿ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ

Ընդարձակ առանձնասենեակը դռնից մինչեւ գրասեղանին մօտենալը, առաջին բանը՝ որ ես նկատեցի, նրա սրտամօտ, մտերիմ ժպիտն էր։ Ելաւ, տաս տարուայ ծանօթի պէս ամուր սեղմեց ձեռքս, հրաւիրեց նստելու: Աւելի ուշ՝ երբ հետը զրուցում էի, և այդ ընթացքում հիմնարկի անյետաձգելի գործերով առանձնասենեակ էին մտնում աշխատակիցները, նրանց ուղղուած հանգիստ, վստահ խօսքերի հետ, միշտ նոյն մեղմ ժպիտը յայտնւում էր նրա դէմքին։ Այդ պահերին ես յիշում էի հարաւսլաւական մի գործարանի մուտքի մօտ կանգնեցրած գեղեցկադէմ, ժպտացող աղջկայ հսկայ նկարը, որի կողքից անհնար էր առանց ժպտալու անցնել։ Երբ ես հարցրեցի հարաւսլաւացի ընկերներին՝ ինչո՞ւ են այդ աղջկայ նկարը կպցրել գործարանի մուտքի մօտ՝ նրանք ինձ բացատրեցին, որ այդ նկար-աղջիկը, հենց միայն իր ժպիտով կարողացել է իրենց գործարանի արտադրողականութիւնը բարձրացնել մօտ 6 տոկոսով: Գաղտնիքն այն է, որ նկար-աղջկանից վարակիչ ժպիտը փոխանցւում է առաւօտ կանուխ գործարան մտնող բանւորին, բարձրացնում նրա տրամադրութիւնը և այնուհետև, ամէն ինչ պարզ է, լաւ տրամադրութեամբ մարդ միշտ էլ լաւ է սկսում աշխատել, իսկ յաջող սկիզբը շատ բան է նշանակում:

Չգիտեմ՝ Երևանի մաթեմատիկական հաշուիչ մեքենաների գիտահետազօտական ինստիտուտի տնօրէն Ֆադէյ Տաճատի Սարգսեանը եղե՞լ է Հարաւսլաւիայում, գիտէ՞ այդ ժպտացող աղջկայ մասին, բայց մի բան հաստատ զգացի՝ նրա մեղմ ժպիտը, հանգիստ, վստահ խօսքը տրամադրում են մարդկանց լաւ աշխատել։ Կարծում եմ, որ ղեկավարի համար դա շատ մեծ արժանիք է: Երբ նրան յայտնեցի այցելութեանս նպատակը՝ իսկապէս շատ զարմացաւ։

— Ինչո՞ւ էք ցանկանում յատկապէս իմ մասին գրել,— քիչ կկոցեց աչքերը, դարձաւ մտազբաղ ու, մատները մէկ-մէկ ծալելով, սկսեց թուել իրենց հիմնարկի լաւագոյններին: Բանւորներ էին, նախագծողներ, մաթեմատիկոսներ, առաջամարտ ճարտարագէտներ...

Չնայած նպատակս ինձ լրիւ յայտնի էր՝ ղեկավարի մասին էի գրելու ակնարկս, բայց ես նրան չէի ընդհատում: Շատ էր հաճելի Հայաստանի ամենամեծ գիտահետազօտական ինստիտուտի տնօրէնի բերանից լսել՝ իր հիմնարկի լաւագոյն աշխատողների անուն-ազգանունները, պաշտօնները, զարմանալ թէ ինչպէ՞ս է այդ բոլորին յիշում։ Ես չհաշուեցի՝ քանի անգամ փակուեցին ու բացուեցին նրա մատները։ Երևի ինքը յոգնեց.

— Էլի թուեմ...

— Ո՛չ,— ասացի,— ես ձեր մասին եմ ցանկանում գրել։

— Զգաց, որ մտադրութիւնս վերջնական է և առանց աւելորդ համեստութեան հարցրեց.

— Ի՞նչ է պահանջւում ինձանից...

— Պատմեցէք մի քիչ ձեր մասին։

Մեզ համար արդէն սովորական դարձած մի կենսագրութիւն. ծնուել է 1923ին, շարքային ծառայողի ընտանիքում, դպրոցն աւարտել է Երևանում, բարձրագոյն կրթութիւն է ստացել Երևանում ու Լենինկրատում, սկսել է աշխատել որպէս ճարտարապետ, այնուհետև... Նա արագ-արագ թուեց իր կատարած աշխատանքներն ու վարած պաշտօնները:

— ... 1963 թուից աշխատում եմ այս պաշտօնում։— Ասաց, վերջացրեց, թեթեւացած շունչ քաշեց:— Հասկացայ՝ երեւի ցանկացաւ ասել «Ձեզանից պրծա՞յ», բայց չասաց։

Յետոյ սկսեցինք խօսել ինստիտուտից՝ սկսած հիմնադրումից առ այսօր, և ես զգացի, նա չթաքցրած հաճոյքով է խօսում այդ մասին։

Մաթեմատիկական հաշուիչ մեքենաների գծով, Խորհրդային Միութեան խոշորագոյն կեդրոններից մէկը՝ Երևանի մաթեմատիկական հաշուիչ մեքենաների գիտահետազօտական ինստիտուտը, հիմնադրուել է 1956 թուականին՝ ԽՍՀՄ կառավարութեան որոշմամբ եւ ԽՍՀՄ Գիտութիւնների ակադեմիայի թղթակից-անդամ՝ հռչակաւոր գիտնական Սերգէյ Մերկելեանի անմիջական նախաձեռնութեամբ, որը եւ ինստիտուտի գործունէութեան առաջին տարիներին գլխաւորեց նրա աշխատանքները։ Ինստիտուտի կազմակերպման գործում, մեծ ջանքեր դրեցին նաեւ անուանի գիտնականներ՝ Եոսիֆեանը, Շահինեանը, Չըրբաշեանը եւ շատ ուրիշներ: Չնայած համապատասխան մասնագէտների պակասին, աշխատանքային դժուար պայմաններին, այնուամենայնիւ, երիտասարդ կոլեկտիւը հասաւ այն բանին, որ արդէն 1958 թուականին ստեղծեց իր առաջնեկը՝ «Արագած» էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենան, որն այն ժամանակ նուաճում էր համարւում, իսկ հիմա՝ ընդամէնը 13 տարի յետոյ, ինստիտուտի աշխատողները չեն կարողանում առանց հեգնական ժպիտի յիշել այդ մասին։ «Արագած» մեքենան էլեկտրոնային հաշուիչ տեխնիկայի առաջին սերնդի ներկայացուցիչն էր։ 1961 թուականին գիտահետազօտական ինստիտուտում նախագծուեց և թողարկուեց կիսահաղորդիչների կիրառումով՝ ԽՍՀՄում առաջին էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաների երկրորդ սերնդին։ Այնուհետև ստեղծուեցին նրա տարատեսակները՝ «Հրազդան 2»ը, «Հրազդան 3»ը, «Արաքս»ը, «Դըւին»ը։

Գիտահետազօտական ինստիտուտի աշխատանքներում, յատուկ տեղ է գրաւում «Նայիրի» ընդհանուր անունով, այսպէս կոչուած «փոքր մեքենաների» նախագծումն ու ստեղծումը։ Սրանց յատկանշական կողմը ղեկավարման կազմակերպման միկրոծրագրաւորուած սկզբունքն է, որը հնարաւորութիւն է տալիս փոքրացնել մեքենայի չափսերը, աժանացնել նրա գինը, ինչպէս նաև հեշտացնում է նրա շահագործումը և նրան կիրառելի դարձնում ժողովրդական տնտեսութեան բազմաթիւ բնագաւառներում։

1967 թուականին, ինստիտուտը ԽՍՀՄում առաջինն է սկսում հիբրիդային ինդեկրալ միկրոսխեմաների կիրառմամբ, էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենայի՝ «Նայիրի 3»ի նախագծումը և 1970 թուին արդէն պատրաստի մեքենան յաջողութեամբ յանձնւում է պետական ընդունող յանձնաժողովին, դրանով իսկ սկիզբ դնելով էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաների երրորդ սերնդին։

Ինստիտուտի ղեկավարը՝ հանգիստ, անշտապ պատմում է, իսկ ես մտածում եմ՝ հեշտ է ասել 10-12 տարում կեանք տալ էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաների երեք սերնդի: Դա նախ և առաջ ստեղծագործական բացառիկ կարողութիւնների կազմակերպում և ընդհանուր նպատակին ծառայեցնել է նշանակում։ Դա նշանակում է՝ գիտահետազօտական ինստիտուտի բազմահազարանոց կոլեկտիւը աշխատանքի ճիշդ տեղաբաշխում ու կազմակերպում։ Դա նշանակում է՝ գիտութեան վերջին խօսքի ճիշդ ընկալում և նրա տեխնիկական իրագործում: Դա նշանակում է՝ տեխնիկական նորագոյն միջոցների լայն,

(Շար. տես էջ 5)

ՖԱԴԷՅ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ՕՐՀՆԵԱԼ ԸԼԼԱՅ ԱՅՍ ՃԱՄԲԱՆ

ՇԱՔԷ ՎԱՐՍԵԱՆ

Գիշերուայ ուշ ժամին, կիբովակների բարձրացայ Մոսկուա-Երեւան գնացքը, Ուղիղ հարաւաքաղաքից էի գալիս։ Կիլիկիայից հայրենադարձուած իմ նախկին ծանօթներից մեկը իր կրտսեր որդուն էր ամուսնացնում, և ես սիրով ընդառաջել էի հարսանեաց հանդէսին ներկայ լինելու ինձ ուղղուած հրաւէրին։ Յոգնած էի, քնատ և երազում էի խաղաղ մի խցիկ, որպէսզի կարողանամ հանգիստ քնել։ Երբ տեսայ, որ բաժանմունքում, որտեղ ինձ առաջարկեցին, միայն մի կին կայ, [illegible] ուրախացայ։ Նա պառկած գիրք էր կարդում։ Սեղանիկի վրայ [illegible] միայն նրա ալեհեր մազերը։

Հնարաւորին չափ անաղմուկ տեղաւորուեցի դիմացի պառկելատեղի վրայ, երբ լսեցի նրա ձայնը։

— Տիկին, լոյսը Ձեզ չի՞ խանգարեր, Թերեւս կ'ուզէք քընանալ։

Արեւմտահայ յերկնով արտասանուած այս խօսքերը և նրա մեղմ, կիրթ ձայնը, որն ինձ ծանօթ թուաց, ստիպեցին աւելի ուշադիր զննել ուղեկիցս։

— Որտե՞ղ եմ տեսել հանդիպել,— մտածում էի ես, դիտելով ինձ վրայ սեւեռուած նրա բարի, մտացի հայեացքը։

— Ճանչցա՞ք զիս, է՛, իրաւունք ունիք, տարիներ անցած են մեր հանդիպումէն ի վեր։ Ես Նուպարին մայրն եմ, կը յիշէ՞ք, Ապարանի Բուջակ գիւղը...

— Տիկին Վարդուհի, Աստուա՜ծ իմ, ինչպիսի՜ անակնկալ։ [illegible], ի հարկէ յիշում եմ։ Դա 1955ին էր, այո՞։

— Այո, 1955-ին։

Հանդիպումներ կան, որ չեն մոռացւում։ Այդպիսին էր իմ հանդիպումը Տիկին Վարդուհու հետ։ Դրանից յետոյ ես նրան երբեք չէի տեսել, բայց յաճախ էի յիշել նրան։ Յիշել էի յատկապէս արտասահմանեան իմ ուղեւորութիւններին ընթացքում, երբ հիւրընկալուել էի Պոլսում, Պէյրութում, Դամասկոսում, Հալէպում հանդիպել էի ի-

ՆՈՒԲԱՐ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

րենց զաւակների խաղաղ մտահոգ մայրերի, երբ լսել էի նրանց պատմութիւն, յուսահատութեան արտայայտող հարցը։

— Օտար ճամբաները մեր զաւակները կը տանին Փանամա, Աւստրալիա, Արժանթինա, քիչ մը աւելի տեղ՝ Կիպրոս, կ'ամուսնանան մեկսէ, հայութենէ... Ինչ կընանք ընել մենք։

Յիշել էի Տիկին Վարդուհուն, երբ հայ մայրը ինձ պատմել էին իրենց զաւակների մասին.

— Մեծ տղաս Լոս Անճելըս հաստատուած է, ամենէն մեծ հիւանդանոցին մէջ գլխաւոր բժիշկ է, բայց···

— Տղաս Մոնրէալի մէջ մեծ վաճառատուն մը կը ղեկավարէ, իր համար լաւ դիրք մը շինած է, բայց···

Եւ այս բոլոր «բայց»երի ետեւում նոյնանման պատմութիւններ կային, հայերէն չիմացող թոռների, աղաւաղուած հայ ընտանիքի, դրամ դիզելու հեւքով տարուած որդիների և իրենց զաւակների տներում իրենց օտար զգացող հայ մայրերի պատմութիւններ, լուռ, անձայն, բայց հոգեքանդ ողբերգութիւններ։

Եւ նման պարագաներում ես միշտ յիշել էի Տիկին Վարդուհուն, յիշել նրա խօսքը.— «Օրհնեալ ըլլայ այդ ճամբան...»։

1955 թուականի ամրանը, իմ վեցամեայ որդու հետ գնացել էի Ապարանի Բուջակ գիւղը հանգստանալու։ Համալսարանական իմ ընկերուհիներից մեկը այնտեղ ուսուցչուհի էր և ինձ հրաւիրել էր, իսկ Ապարանն իր անզուգական օդով, յատկապէս մանուկների համար, լաւագոյն հանգստավայր է, հիանալի ամառանոցային վայր։ Իմ ընկերուհու տան կից ապրում էր Տիկին Վարդուհին։ Մեկ տարի առաջ, 1954 թուականին, նրա որդին՝ Նուպարը փայլուն կերպով աւարտել էր Երեւանի բժշկական ինստիտուտը, և նրան աշխատանքի էին ուղարկել Ապարանի Բուջակ գիւղը, Երեւանում ասպիրանտուրայում սովորելու հնարաւորութիւններ էին ներկայացել Նուպարին, բայց նրան առաջին հերթին հրապուրել էր Բուջակում գործող բժշկական կէտը ընդլայնելու, առողջապահական առանձին միաւորում ստեղծելու հեռանկարը։

— Ասպիրանտուրան յետոյ, ապագայում։ Այժմ ես ուզում եմ գիւղ գնալ։

Եւ գնացել էր։

Գնացել ու լծուել եռանդուն աշխատանքի։

— Նոյնիսկ Շաբաթ և Կիրակի օրերը Երեւան չէր գար,— պատմում էր Տիկին Վարդուհին։ Օր մըն ալ որոշեցի այցելել որդուս, տեսնել, թէ ինչպէս է դասաւորուած, մտածեցի կարօտցած կ'ըլլայ, Նուպարիս սիրած թխուածքները պատրաստեցի և Շաբաթ օր մը աղջկաս՝ Զապէլի հետ, վեր կեցանք եկանք Բուջակ։ Այդ գալս էր, Աղջիկս վերադարձաւ Երեւան, ես մնացի որդուս քով։ Տեսայ ինքզինք մոռցեր է, ամբողջ օրը իր հիւանդները, հիւանդանոցի գործերը։ Մտածեցի մնամ, խնամք տանիմ որդուս։ Գիտէ՞ք, ինչ ձմեռ կ'ընէ Ապարան, կը պատահի, որ ձիւնը բլուր-բլուր կը նստի, ճամբաները կը գոցուին... ավտոմեքենայ չաշխատիր։

Այդպիսի օրերին, երբ շրջակայ գիւղերում ծանր հիւանդներ էին լինում, բժիշկ Նուպար Ասլանեանին գալիս տանում էին սայլերով կամ ձիով։ Տիկին Վարդուհին լռում էր, չէր պատմում, թէ ինքը ինչպէս մինչեւ լոյս նստում և սպասում էր իր որդուն։ Յետոյ նա տանը նստելուց ձանձրացել էր և սկսել էր գնալ հիւանդանոց և բուժքրոջ հետ միասին օգնել հիւանդներին։ Գիւղում նրան «Վարդուհի մայրիկ» էին կոչում բոլորը։

Տիկին Վարդուհին ծնուել էր Պոլսում, շատ վաղ հասակից ապաստան գտել Եգիպտոսում և սովորել Գալուստեան վարժարանում։ Նա շատ ընթերցասէր էր, կարդում էր թերթեր, գեղարուեստական գրականութիւն, սկսել էր կարդալ նաև բժշկական գրքեր։

— Երբ ներգաղթը սկսաւ, չկրցանք տեղերնիս հանգիստ մընալ, կարծես փուշերու վրայ ըլլայինք։ Ամուսինս՝ Լեւոնը, թողուց Մաթոսեան հիմնարկին մէջ ունեցած լաւ գործը, վերցուցինք մեր զաւակները և եկանք հայրենիք։

Մի անգամ, երբ Տիկին Վարդուհին նորից պատմում էր անցած գնացած օրերից, իմ ուսուցչուհի ընկերուհին հարցրեց.

— Տիկին Վարդուհի, եղե՞լ է երբեւիցէ, որ զղջաք հայրենիք գալու համար։

Տիկին Վարդուհին սեւեռուն նայեց ընկերուհուս և մայրական ներողամտութեամբ ասաց.

— Ինչ ըսեմ աղջիկս, կ'երեւի, որ դուն երբեք չես զգացած, թէ ինչ բան է պանդխտութիւնը։ Միայն այսչափը կ'ըսեմ, բախտաւոր է ան, որ իր հայրենի տան մէջ կ'ապրի։ Հիմա մենք մեր տան մէջ ենք, հոգ չէ, թող քիչ մը ցուրտ ըլլայ առայժմ այդ տունը, քիչ մը նեղուածք, կամաց կամաց կը գենք։ Ժամանակին Պոլիսէն մեր մտաւորականները գաւառները կ'երթային՝ լուսաւորութիւն տարածելու։ Հապա, այդպէս է։ Գիւղը քիչ-քիչ քաղաքին պիտի նմանուի, Բուջակը օր մըն ալ տեսար արդիական փոքրիկ քաղաք մը կը դառնայ։ Մենք հայրենիքին մէջ հանգիստ նստելու չենք եկած, աշխատելու եկած ենք։ Հապա, աղջիկս, այլեւս այսպիսի հարցում չընես։ Թող օրհնեալ ըլլայ այդ ճամբան, որ մեզ հայրենիք բերաւ։

1955 թուականից այս կողմ ես Տիկին Վարդուհուն չէի տեսել։ Բնական է, փոխուել էր, մազերը լրիւ սպիտակել էին, բայց

(Շար. տես էջ 4)

ԱՐԱ ՇԻՐԱԶ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Նրա մասին խօսելիս հարկ չկայ այլեւս կրկնելու ծանօթ խօսքերը՝ «Յիշեցէք այս անունը»։ Վաղուց անցել է այդ ժամանակը։ Դա կարող էր անել Արա Սարգսեանը, 1949 թուականին, երբ ուրախութեամբ ծանօթացել էր շնորհալի երեխայի կաւաշէն իրերին։

Դրան յաջորդել են Երեւանի Թերլեմեզեանի անուան գեղարուեստական ուսումնարանում, ապա և գեղարուեստա-թատերական ինստիտուտում սովորելու տարիները։

Անշուշտ, յիշեալ հաստատութիւններում կամ այլուր ուսանելը՝ բաւական չէ արուեստագէտ դառնալու համար։ Դա կարող է լինել միայն նրանց հետ, ովքեր իրենց ընտրութեան մէջ չեն սխալուել, գնում են իրենց նախասիրութեան ճանապարհով։

Արդէն նկատելի է, որ ճիշդ էր նաև Արա Շիրազի ճանապարհը։ Ճիշդ էր, բայց ոչ հեշտ։ Ճիշդ էր ընդհանուր ուղղութիւնը, իսկ թէ՝ ինչպիսի՞ն էր ճանապարհը, ինչպիսի՞ խոչընդոտներ կային, ի՞նչ էին արել իրենից առաջ նոյն ճանապարհով անցնողները, ի՞նչ պէտք է անէր ե՛ւ ինքը, ե՛ւ գըլխաւորը՝ այդ ճանապարհի ո՞ր կէտից պէտք է շեղուէր առանց երես թեքելու նոյն ուղղութիւնից, քայլեր նոր, իր բացած արահետով··· Սրանք հարցեր էին, որ կարող էին լուծուել միայն արուեստի համար ծնուած մարդու կողմից՝ լուրջ մօտեցման դըժ-քով։

Հիմա, երբ խօսում ենք այս մասին, Արա Շիրազը վերը նշուած արահետով երբեմն դանդաղ, երբեմն կարծես թռիչքաձեւ, առաջ է շարժւում։

Մի երկու խօսք նախորդների մասին։

Չնայած ազգային հարուստ աւանդներին, չնայած նոյնիսկ ժամանակակից առանձին աչքի ընկնող արուեստագէտների օգտաշատ գործունէութեանը, այնուամենայնիւ, մինչեւ վերջին ժամանակները մեր քանդակագործութեան մէջ ուշադրութիւնը հիմնականում սեւեռւում էր արտաքին տեսանելի յատկանիշների վրայ։

Իրապաշտութեան սխալ ըմբռնումը, նրա ոչ ճիշդ մեկնաբանութիւնը չարիք էին դարձել այն սակաւաթիւ արուեստագէտների համար, ովքեր էականը համարում էին մարդու, երեւոյթի կամ առարկայի էութիւնը։

Արա Շիրազի հասունացումը համընկաւ ահա այս շրջանի հետ և նա առանց երկմտելու կանգնեց այդ սակաւաթիւների կողքին։

Բայց երիտասարդ արուեստագէտը իր խօսքը, ինչպէս ասում են, սկսեց մի փոքր հեռուից։ Եւ շատերի համար խիստ տարօրինակ էր այդ խօսքը։

Շիրազը հաւաքում էր հին կաթսաներ, թէյնիկներ, մետաղեայ զանազան ամաններ ու պըղինձներ և դրանք, գրեթէ առանց փոփոխութեան ենթարկելու, յաճախ միայն շրջելով, այս կամ այն դիրքով ներկայացնելով, շեշտելով այս կամ այն մասը, ըստեղծում էր հետաքրքիր պատկերներ, լուրջ կամ ծիծաղաշարժ դէմքեր ու դիմակներ։

Նայելով այդ առաջին աշխատանքներին, կարելի էր մտածել, թէ ամէն մէկն էլ կարող է նոյնը անել··· Սակայն ստեղծագործական այդ շրջանը շատ բանով օգնեց երիտասարդ քանդակագործին։ Նա եղաւ Հայաստանի տարբեր շրջաններում, մօտիկից ծանօթացաւ ճարտարապետական ու քանդակագործական գլուխգործոցներին, ճանաչեց ու սիրեց մեր ժողովրդի կենցաղը։ Նրա ընդունութիւնը, այդ բնութեան խելահեղ ուժն ու գեղեցկութիւնը, գրքերից ստացածը փոխարինեց իր տեսածով, շօշափածով ու ստացած անմիջական տպաւորութեամբ։

Այդ ամէնը մի օր խտանալու, կենսահիւթի պէս լցուելու էր նրա նոր աշխատանքներում՝ դըրանց հաղորդելով ազգային շունչ և այդ շնչից ու իր՝ արուեստագէտի խառնուածքից ծնուած մի բան, որ սոսկ ազգային չէ։

Առաջին աշխատանքներում, ինչպէս ասուեց, Շիրազը շրջում էր որեւէ թէյնիկ, կամ թեքում՝ նշելով իր աչքի որսած հետաքրքիր պատկերը։ Ստացւում էր, ասենք, մարդկային դէմք։ Այդ դէմքի վրայ ամէն բան (ականջ, շուրթ, յօնք) իր տեղում չէր, բայց դիտողը չէր տարակուսում, որ դա մարդկային դէմք է։

Այն էլ այնպիսի դէմք, որ ինչ-որ զգացմունք է արտայայտում, տխուր է կամ ուրախ, լուրջ է կամ ծիծաղելի, մի խօսքով՝ քարացած, անտարբեր չէ։

Ընդհանուր տպաւորութիւնն էր այդպիսին և դա էր կարեւորը։ Իսկ մնացածը, առանձին պակասութիւնները, դիտողն ինքն էր լրացնում, և լրացնում էր մի տեսակ ենթագիտակցօրէն, ուշադրութիւն չդարձնելով. չնկատելով։

Այդպէս է և հիմա։ Թէյնիկներին ու կաթսաներին փոխարինել են փայտը, քարը, չուգունը և այլ նիւթեր, բայց վերոյիշեալ ընդհանրութիւնը ակներեւ է։ Հիմա էլ որեւէ գործի ձեռնարկելիս, Շիրազը հիմնական ուշադրութիւնը կենտրոնացնում է էական յատկանիշների վրայ՝ ելնելով արտայայտելիք գաղափարից։ Յանուն այդ գաղափարի լրիւ արտայայտման նա կարող է չընդգծել, անգամ չպատկերել տուեալ պահին տուեալ աշխատանքի համար երկրորդական որոշ յատկանիշներ։

ԱՐԱ ՇԻՐԱԶ

··· Դարեր շարունակ քանդակագործները կերտել են կանացի իրան, կերտել հազար ու մի ձեւով, անատոմիական բոլոր հաշուարկներով, անհրաժեշտ ողորկութիւններով ու ելեւէջներով։ Եւ հազար-հազարների միջից ուշադրութեան են արժանացել յատկապէս ոչ թէ այն աշխատանքները, որոնք առաւել անսխալ են եղել, այլ նրանք, որոնք մեզ են փոխանցել հեղինակների՝ առաջին հայեացքից յաճախ աննշմար այս կամ այն միտքը։

Եւ հիմա, այս ամէնից յետոյ, երբ ոեւէ մէկը դարձեալ կանացի իրան է քանդակում, ակամայից հետաքրքրւում ես, թէ հեղինակը ի՞նչ նոր բան է ասելու, ինչո՞վ է այդ աշխատանքը տարբերուելու իր անթիւ, անհամար նախորդներից։

Կանացի իրան է քանդակում նաև Արա Շիրազը։

Տեղին է այստեղ վերյիշել ականաւոր պատմաբան ու գրող Լէոյի (Առաքել Բաբախանեան) սեփական հարցին տուած պատասխանը, որով նա արդարացնում է մայրաքաղաք Անիի մասին աշխատութիւն գրելու իր մտադրութիւնը։ Մօտաւորապէս այսպիսին է այդ պատասխանը։

«Ճիշդ է, շատ-շատերն են գրել Անիի մասին և գրել են յաճախ բազմակողմանիօրէն, գրել են լաւ։ Բայց միթէ՞ հնուց անտի քչերն են գրել բացուող արշալոյսի մասին և վատ են գրել, որ հիմա էլ, գրեթէ ամէն օր նոր բանաստեղծութիւններ ու այլ գրուածքներ ծնւում՝ ձօնուած արշալոյսին։

(Շար. տես էջ 4)

ԱՐԱ ՇԻՐԱԶ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Եւ ո՞վ մտքով կ'անցնի արգելել երգել արշալոյսը:

«Անին ինձ համար ամէն օր բացուող արշալոյս է: Իւրաքանչիւր անհատ արշալոյսին պէտք է դիմի իր ներքին ձայնով, իր սրտից բխած խօսքով: Ահա ինչու եմ գրում Անիի մասին»:

Արա Շիրազը կանացի իրան քանդակելուց առաջ նման բացատրութեամբ հանդէս չի եկել: Բայց ինքն իր հետ զրուցելիս, հաւանաբար նոյն կերպ է մտածել: Կանացի իրանը նրա համար թերեւս նոյն արշալոյսն է, որովհետեւ նա դա դիտում է ոչ թէ սոսկ այգալոյսին, այլ իբրեւ բնութեան մի մասնիկ, խտացուած մի բնութիւն՝ իր նախնական գեղեցկութեամբ եւ ուժով: Եւ հեղինակի այդ զգացումը փոխանցւում է նաեւ դիտողին:

Կանացի իրանը հեղինակի՝ արուեստասէրների հետ սկսած անկեղծ խօսակցութեան շարունակութիւնն է: Եւ արուեստասէրները խօսակցի մէջ տեսնում են հողի հետ կապուածութիւն, հողի ազատ շնչառութիւն ու նաեւ՝ հողի անփութութիւն:

Իր ստեղծագործական սկզբունքները՝ Շիրազը քաղում է մեր միջնադարեան արուեստի պայծառ ակունքներից եւ դրանք զուգակցուած ժամանակակից մտածողութեանը: Մոսկուայի արուեստագիտական շրջաններում, վերջերս մեծ հետաքրքրութիւն առաջացրին «Աշուն» եւ «Նստած կինը» քանդակները:

«Աշունը» նոյնպէս կանացի ֆիկուրա է՝ զոյգ ձեռքերով գլխից վեր պարզած աշնան շռայլ գեղեցկութիւնից մի բաժին: Այս աշխատանքը ցուցադրուել է նաեւ Փարիզում՝ «Հայաստանի մշակոյթը Ուրարտուից մինչեւ մեր օրերը» ցուցահանդէսում:

Նոյն զգացումն է ծնում եւ «Այգեպան» աշխատանքը նայելիս: Այգեպանի թեւը սովորական թեւ չէ, այլ ծառ է ու ծաղիկ, թուփ է եւ նուրբ բանաստեղծութիւն:

Իսկ սա՝ «Լեռների Որդին» համապատասխանում է իր անուանմանը: Լայն բացուած ոտքերով ուժեղ մարդը աներեր կանգնել է հողին՝ գլխի վերեւում նոյնպէս զոյգ ձեռքերով պահած թեւատարած մի արծիւ:

1971 թուականին ստեղծուած այս աշխատանքը, 1972 թուականին ցուցադրուելու է Մոսկուայում բացուելիք համամիութենական երիտասարդական ցուցահանդէսում:

Խօսելով Արա Շիրազի մինչ այժմ արածի մասին, չպէտք է մոռանալ եւ «Կինը վահանով» աշխատանքը, որ զարդարում է «Անի» ռեստորանի պատերից մէկը:

Ահա նաեւ «Անտունին», «Լոռեցի Սաքոն», «Ալմաստը», «Յովհաննէս Շիրազի դիմաքանդակը», «Ցոլ կինը» կանացի այլեւայլ ֆիկուրաներ... Եւ ամենուրեք նըկատելի է Շիրազի ուրոյն մտածելակերպը...

Ե. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՕՐՀՆԵԱԼ ԸԼԼԱՅ ԱՅՍ ՃԱՄԲԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

նոյն առոյգ խօսելաձեւը ունէր, նոյն բարի, մտացի հայեացքը:

Առաջինը ես Նուպարի մասին հարցրի:

— Ուրեմն չէ՞ք լսած իր մասին,— քիչ զարմացած եւ հպարտութիւն մատնող շեշտով ասաց նա:— Նուպարս հիմա գիտնական է, երեք տարի աշխատեցաւ Թուչակ գիւղը, յետոյ եկաւ Երեւան, ասպիրանտուրա ընդունուեցաւ, թեկնածուականը պաշտպանեց, այս ամիս ալ տոքթորականը պիտի պաշտպանէ: Ատոր համար Երեւան կը վերադառնամ: Քանի մը ամիսէ ի վեր Մոսկուա էի, Թոռնիկներուս քով: Աղջիկներէս մէկը ժամանակաւորապէս Մոսկուա կ'ապրի: Փեսաս արաբագէտ է, պէտք ունեցան, Մոսկուայի ռատիոյէն կարեւոր պաշտօն տուին: Միւս աղջիկս՝ Զապէլը, Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը կ'աշխատի, անգլերէն կը դասաւանդէ, վերջերս աւագ դասախօսի կոչում ստացաւ: Իսկ միւս դուստրս՝ կրտսերը, Մելինէն, որ 1955 թուականին Երեւանի երաժշտական ուսումնարանը կը յաճախէր, աւարտելէն ետք Մեղրի նշանակում ստացաւ, այնտեղի երաժշտական դպրոցի հիմնադիրներէն մէկն է: Իր մասին թերթերուն մէջ գրուեցաւ:

Գնացքը արագ սուրում է դէպի Երեւան, խաւարը արդէն քիչ-քիչ ցրւում է, իսկ ես ու Տիկին Վարդուհին շարունակում ենք զրուցել: Ասացի, որ եղել եմ արտասահմանում, եւ սկսեց անընդհատ հարցեր տալ սփիւռքահայութեան մասին, ի՞նչ վիճակում են դպրոցները, հայ մանուկների քանի՞ տոկոսն է հայերէն խօսում, հայ մայրերը զբաղւում են իրենց զաւակների հայեցի դաստիարակութեամբ:

— Ես այսքանը գիտեմ, որ մօր դերը դպրոցէն աւելի կարեւոր է,— եզրակացրեց Տիկին Վարդուհին:

Իսկ Երեւանում, երբ արդէն բաժանւում էինք, նա ինձ հրաւիրեց ներկայ լինել իր որդու՝ Նուպար Ասլանեանի, տոքթորական դիսերտացիայի պաշտպանութեանը:

— Չմոռնաք, Ապրիլի 23ին է,— ասաց նա:

Մեր այդ հանդիպումը 1969 թուականի Ապրիլի սկզբներին էր:

Ես այն ժամանակ չկարողացայ ներկայ լինել Նուպար Ասլանեանի դիսերտացիայի պաշտպանութեանը: Բայց վերջերս ես գնացել էի Երեւանի սրտաբանութեան գիտահետազօտական ինստիտուտ եւ այնտեղ հանդիպեցի նաեւ Տոքթոր-Փրոֆեսոր Նուպար Ասլանեանին: Այժմ նա այդ պատկառելի ինստիտուտում ամբողջ մի բաժին է ղեկավարում, մի շատ կարեւոր բաժին: Նա կլինիկական պիոքիմիայի լապորաթորիայի վարիչն է: Այստեղ աշխատում են 17 գիտական աշխատողներ, որոնցից վեցը բժշկական գիտութիւնների թեկնածուներ են, եւ այդ վեցի գիտական ղեկավարը եղել է Նուպար Ասլանեանը:

Ի դէպ պիտի ասել, որ դեռեւս 1961ին, երիտասարդ Նուպար Ասլանեանին է վստահուել մեր հանրապետութիւնում այս տիպի առաջին գիտական լապորաթորիայի հիմնադրման եւ կազմակերպման գործը, որը նա պատւով է կատարել: Այս լապորաթորիան զբաղւում է բժշկութեան համար գործնական եւ տեսական նշանակութիւն ունեցող մի շարք կարեւոր խնդիրներով, ինչպէս օրինակ, մակերիկամի դերի եւ գործունէութեան, արեան մակարդման, էլեկտրոլիտների ուսումնասիրման հարցերով:

Փրոֆեսոր Նուպար Ասլանեանը՝ 89 գիտական աշխատութիւնների հեղինակ է, որոնցից մեծ մասը տպուել է ռուսերէնով, թարգմանուել օտար լեզուներով եւ երիտասարդ գիտնականին ճանաչում բերել Խորհրդային Միութեան սահմաններից դուրս:

Վերջերս նա անակնկալ մի նամակ ստացաւ: Դա Ֆրանսիայից էր, պիոքիմիագէտների ընկերութիւնից: Նուպար Ասլանեանին յայտնում էին, որ ծանօթ են նրա գիտական աշխատութիւններին, որոնք շատ բարձր են գնահատում եւ նրան ընդունել են իրենց ընկերութեան պատուաւոր անդամ: Նրան հրաւիրում էին մասնակցել առաջիկայ տարուայ իրենց համագումարին:

Փրոֆեսոր Նուպար Ասլանեանը մասնակցել է պիոքիմիագէտների բազմաթիւ համամիութենական համաժողովների, հանդէս եկել զեկուցումներով: 1969

(Շար. տես էջ [illegible])

ՀՐԱՇԱԼԻ ՄԱՐԴՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

ճիշդ՝ կենսագրութիւն էր օտար ափերում ծնուած հայի: Հարկադրական ու կամաւոր տեղափոխում մի անծանօթ երկրից դէպի միւսը, ուսման ծարաւ, ծնողների կողմից հայեցի դաստիարակութիւն, ամենուրեք բնածին կարողութեան դրսեւորում եւ միշտ սրտում մի մեծ կարօտ: Եւ իրօք, Արմէն Զարեանը 1914ին ծնուել է Պոլսում, յետոյ ընտանիքի հետ տեղափոխուել Պուլկարիա, 1915ին հանգրուանել Իտալիայում: Սկզբնական կրթութիւնը ստացել է Վենետիկի Մուրատ Ռաֆայէլեանի գիշերօթիկ դպրոցում, 1934ին ընդունուել Վենետիկի ճարտարապետական ֆակուլտետը: Այնուհետեւ մեկնել է Փարիզ, մրցանակաբաշխութեամբ ընդունուել տեղի ճարտարապետական բարձրագոյն արուեստների դպրոցը: Ապա վերադարձել է Իտալիա, 1941ին աւարտել Հռոմի ճարտարապետական ֆակուլտետը: Այնուհետեւ դէպի Թանժէ, նորից վերադարձ, աշխատանք Հռոմի [illegible] է բոլոր անուանի ճարտարա[illegible]ի հետ:

[illegible]րջապէս, 1963ին, Արմէն Զարեանն իր մշտական [illegible] է գտնում քաղաքամայր Երեւանում:

— Գալով Հայաստան, ես երկու նուիրական փափաք ունէի (ի հարկէ, քառասունինը տարուայ կարօտս չհաշուած): Առաջին՝ չորս երեխաներիս հայկական կրթութիւն տալ: Նրանք հայ մեծացնել (կարծում եմ, հայրենիքին նուիրուած զաւակներ մեծացնելու համար վճռական նշանակութիւն ունի միջավայրը): Եւ երկրորդ, որպէս ճարտարապետ, Հայաստանին տալ այն ամէնը, ինչ կարող եմ,— ասում է Արմէն Զարեանը:

Նրա երեխաները սովորել ու սովորում են Երեւանի Կրուպսկայայի անուան հայկական միջնակարգ դպրոցում (աղջիկը Երեւանի համալսարանի ուսանողուհի է), իսկ ինքը, որպէս ճարտարապետ, Հայաստանին կարեցածը տուել ու դեռ շարունակում է տալ:

Հայրենիքում գտնուելու առաջին իսկ տարիներից նա ձեռնամուխ եղաւ «Կեդրոնական Եւրոպայի արդի ճարտարապետութիւնը» հինգ հատորանոց գրքի ստեղծմանը: Առաջին հատորը, որն իր մէջ ընդգրկում էր Իտալիան, Արմէն Զարեանին բերեց ճարտարապետական գիտութիւնների թեկնածուի գիտական աստիճան: Երկրորդ հատորը նուիրուած է Անգլիայի արդի քաղաքաշինութեանը: Ուսումնասիրութեան յաջորդ հատորներում կ'ընդգրկուեն Գերմանիան, Ֆրանսիան եւ Եւրոպայի հիւսիսային երկրները:

Բայց Արմէն Զարեանի սէրը՝ հայկական ճարտարապետութիւնը Եւրոպային ծանօթացնելն էր: Եւ 1966ին, Հռոմի եւ Միլանի մի խումբ մասնագէտների հետ, նա սկիզբ դրեց հայկական ճարտարապետական յուշարձանների ուսումնասիրութեան շնորհակալ գործին, եւ յանձինս դրա, այսօր Իտալիայում բոլորովին նոր պատկերացում է ստեղծուել հայկական արուեստի մասին:

— Ֆազոլոն ասում էր ժամանակ չկայ, այնինչ՝ այսօր Հռոմի ճարտարապետական նոյն բաժանմունքի 19 ուսանողներ՝ ոճերի պատմութեան վերաբերեալ իրենց վկայականի աշխատանքները նուիրել են հայկական միջնադարի յուշարձաններին,— ոգեւորուած պատմում է ճարտարապետ Արմէն Զարեանը:

Անշուշտ, նման մեծ հետաքրքրութեան մէջ կայ երեւոյթի նորութեան գրաւչութիւնը, բայց եւ առկայ է երեւոյթի ներքին հարստութեան ընձեռած հնարաւորութիւնը, որը միաժամանակ միջոց է դառնում այդ արուեստը ստեղծող ժողովրդի պատմական ուղին ճանաչելու:

1966ին յաջորդող տարում, յանձինս Արմէն Զարեանի, բացուեց երկրորդ ուղին: Հայկական ճարտարապետութեան մասին առաջացած մեծ հետաքրքրութիւնների մասին յայտնեց Միլանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի հասարակագիտական գիտութիւնների մասնաճիւղը: Վերջինիս եւ Հայկական ԽՍՀ գիտութիւնների ակադեմիայի արուեստի ինստիտուտի համատեղ ջանքերով (Արմէն Զարեանը «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտից բացի, աշխատում է նաեւ արուեստի ինստիտուտում) Միլանում անգլերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով հրատարակուեց «Հայկական Ճարտարապետութեան Նմուշագրեր»ի շարքը: Առաջին շարքը նուիրուած էր Հաղպատին, երկրորդը՝ խաչքարերին (սա առաջին աշխատանքն է, որ ընդհանրապէս լոյս է տեսել հայկական խաչքարերի մասին), երրորդը՝ Սանահինին, չորրորդը՝ վերնագրուած է «Ս. Թադէոսի Վանքը»:

Ճարտարապետ Արմէն Զարեանի անուրանալի վաստակը կայ նաեւ այն բանում, որ Իտալիայի գիտահետազօտական ազգային յանձնաժողովն իր կազմած ծրագրերում, նպատակ ունի ուսումնասիրութիւնների մի շարքով ներկայացնել ինչպէս Իտալիայի, նոյնպէս եւ Հայաստանի ճարտարապետական գործերը: Եւ արդէն հրապարակի վրայ է առաջնեկը՝ Թոմասօ Բրեշչիա Ֆրադասոկի «Սորադիրի Սուրբ Էջմիածին Եկեղեցին» ուսումնասիրութիւնը: Աշխատանքները շարունակւում են:

Եւ այսպէս, այսօր Իտալիան, վաղը ողջ Եւրոպան ժամանակ կը գտնի հետաքրքրուելու հայկական ճարտարապետութեան գլուխ-գործոցներով: Եւ եթէ ուրիշ ոչինչ չլինի, այսքանն էլ բաւական է, որ Արմէն Զարեանը հանգիստ սրտով աւարտած համարի իր քաղաքացիական պարտքը: Բայց նրա պրպտող միտքը շարունակ որոնումների մէջ է: Եւ նա ամենայն սիրով ու պատասխանատուութեամբ ձեռնամուխ եղաւ Հայկական ԽՍՀ Գիտութիւնների Ակադեմիայի արուեստի ինստիտուտի յանձնարարականին՝ հրապարակ հանել Կեդրոնական Եւրոպայի գիտնականների կարծիքը՝ միջնադարեան Հայաստանի ճարտարապետութեան մասին: Որոնումներն ու ուսումնասիրութիւնները շարունակւում են, եւ ամէն օր նրա գրչով գրւում են նորանոր էջեր:

Բայց Արմէն Զարեանը նախագծող ճարտարապետ է եւ ապրում է Հայաստանում: Եւ պատահական չէ, որ հանրապետութիւնում ծնուող նորանոր նախագծերի տակ, դրոշմւում է նրա անունն ազգանունը: Վկան՝ քաղաքամայր Երեւանի կառուցուող գլխաւոր պողոտան:

Վկան՝ Հայկոոպի կոոպերատիւ տեխնիկումի եօթ շէնքից բաղկացած համալիրը, որ որոշ ժամանակ յետոյ վեր կը խոյանայ Աւանի խճուղու վրայ:

Վկան՝ գրողների բնակելի շէնքը եւ էլի ուրիշ բնակելի ու հասարակական կառոյցներ:

* * *

Որպէս ճարտարապետ, Արմէն Զարեանի կուռքը միջնադարեան մեր մեծերն են: Նա առանձին երախտագիտութեամբ ու ոգեւորութեամբ է խօսում Տրդատի ու Մոմիկի անկրկնելի արուեստի մասին, նրանց համարելով չգերազանցուած վարպետներ: Սիրով ու պատկառանքով է նշում խորհրդային շրջանի ճարտարապետներ Թամանեանի, Հալաբեանի, Մազմանեանի, Քոչարի անունները: Եւ ունի նաեւ համոզուած տեսակէտ՝ հայկական արդի ճարտարապետութեան ուղղութեան մասին. «...ընտրուած է ամենից առաջ ուղղութիւնը: Հարցի կարեւորութիւնը ճարտարապետական գլուխ-գործոցներ ստեղծելու մէջ չէ: Կարեւորն այն է, ի մի բերել սոցիալական պահանջներն ու արդիւնաբերութիւնը, նրանց տալ այնպիսի մի կերպար, որ օգտագործելի լինի նաեւ ապագայի համար: Ճարտարապետութիւնը թանգարանային երեւոյթ չպէտք է լինի: Իսկ հասնել դրան, նշանակում է՝ ամբողջ հանրապետութիւնը կազմակերպել այս մարզում: Որովհետեւ քաղաքը շրջապատից կղզիացած մի երեւոյթ չէ: Միջանկեալ, առանձին փոքր կեդրոնների միջոցով ու ճանապարհների լայն ցանցով, այն ի վերջոյ պիտի պատէ ողջ հանրապետութիւնը: Այսօր Հայաստանի ճարտարապետները, մասնաւորապէս երիտասարդ ճարտարապետները, գիտակցել են այդ խնդրի դժուարութիւններին ու օգտակարութեանը եւ հոգով ու սրտով նուիրուած են իրենց գործին: Հայաստանի ճարտարապետութեան ապագան լուսաւոր է»:

* * *

Արմէն Զարեանի հիւրընկալ յարկի տակ երկար ու ձիգ զրոյցից յետոյ, երբ պատրաստւում էի հրաժեշտ տալ, փոստատարը բերեց նրա օրուայ փոստը: Հետաքրքրութիւնից մղուած ես ձեռքս առայ բազում նամակներից մի քանիսը: Նրանց բոլորի վրայ ամենատարբեր լեզուներով գրուած էր Արմէն Զարեան հրաշալի մարդու ու քաղաքացու միեւնոյն հասցէն. Հայաստան, քաղաք Երեւան, Աբովեան փողոց, թիւ 17...

ԳԱՐՈՒՇ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐԻ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

«ՀԱՅՐ ՄԵՐ»Ը ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԵՐՈՎ ԵՐԳՈՒԵՑԱՒ ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԷ ԲԱՂԿԱՑԱԾ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ

«Սինկափուրի Երաժշտական Ընկերութիւն»ը 23 Դեկտեմբերի կ. ե. ժամը 8.30ին, այդ քաղաքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ պատմական հայ եկեղեցւոյն մէջ կազմակերպած էր Ս. Ծննդեան առթիւ, ժամանակաւոր համերգ մը, ղեկավարութեամբ Տիկին Լիլիան Չուի երգչախումբին կողմէ, որ բոլոր երգիչներն ալ եղած են չինացիներ։

Համերգին յայտագիրը սկսած է «Հայր Մեր»ով, հայերէն բառերով երգուած է չինացիներուն կողմէ և ստեղծուած է հայ եկեղեցական երաժշտութեան յատուկ հմայէջ մթնոլորտ։ Ներկաներուն բազմաթիւ մեծամասնութիւնը եղած են չինացիներ, և միայն սակաւաթիւ հայեր ներկայացուցիչներ հայկական գաղութին, որ բաղկացած է... մինչեւ Համաշխարհային Բ. Պատերազմի սկիզբը։ Այդ գաղութին վերջին ներկայացուցիչները, իրենց ծնողներուն նման, առեւտուրով կը զբաղին։

Հայոց պատմական այդ եկեղեցին կը գտնուի Սինկափուրի կեդրոնական թաղամասերէն մէկուն մէջ, գրած է «Նիւ Նէյշըն» թերթը։

ՉԽԱՄԲՈՂ ԺՊԻՏ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

խելացի կիրառում։ Դա նշանակում է նաև՝ քրտնաջան աշխատանք երիտասարդ մասնագէտների հետ, նշանակում է՝ հասարակական ակտիւ աշխատանքի մթնոլորտի ստեղծում, ուշադիր վերաբերմունք մարդու նկատմամբ, նշանակում է...

Ո՛չ, շատ չեմ չարաշահում «նաշանակում է» բառը։ Ես դեռ չասացի այն մասին, որ ինստիտուտն իր գոյութեան 15 տարիների ընթացքում, կառուցել ու իր աշխատողներին է յանձնել մօտ 800 բնակարան, ես չասացի, որ ընդամէնը մի քանի տարում կառուցուեց գիտահետազօտական ինստիտուտի նոր շէնքը։ Ի՛նչ համալիր է... Տեսնել է պէտք՝ գոնէ մօտաւոր կարծիք կազմելու համար նրա վրայ կատարուած աշխատանքի չափի մասին։ Ես դեռ չասացի, այդ ընթացքում հզօր արտադրանքի բազայի՝ փորձառական գործարանի կառուցման ու կազմակերպման մասին։

Նախագահի աչքերում յանկարծ կայծ յայտնուեց։ Նա սկսեց պատմել իրենց վաղուայ ծրագրերի մասին՝ նորագոյն էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաների նախագծում ու ստեղծում, իրենց աշխատողների համար բուժական հիմնարկների կառուցում, բնակելի շէնքերի կառուցում, սպորտային դահլիճի, մանկապարտէզների, մանկամսուրների կառուցում, արտադրական նոր տեղամասերի կառուցում։

Նրա խօսքը կիսատ մնաց։ Զանգահարեցին Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհրդից, ինչ-որ բան ասացին, և նա պատասխանեց.

— Այո՛, իմ ընտրողների հետ հանդիպման օրը՝ ամսի 22 է։

Մենք շարունակեցինք զրոյցը և ես իմացայ, որ նա ինստիտուտում մշակուող մի քանի կարևորագոյն թեմաների գիտական ղեկավարն է, ես իմացայ, որ ինստիտուտը լայն գիտական կապերի մէջ է ինչպէս միութեան, այնպէս էլ Լեհաստանի, Չեխոսլովաքիայի, Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետութեան նոյնատիպ հիմնարկների հետ, ես իմացայ, որ ինստիտուտն ունի նաև դժուարութիւններ՝ առաջին հերթին մասնագէտների պակաս, որն, ի միջի այլոց, զգացւում է նաև ողջ հանրապետութիւնում։ Այդ դժուարութիւնը, ճիշդն ասած, ինձ մի տեղ ուրախալի փաստ է թւում, ուրեմն՝ ի՛նչ թափով է զարգանում գիտութիւնն ու արտադրութիւնը հանրապետութիւնում, որ միշտ մասնագէտի պակաս է զգացւում։

Զգացի, որ զրոյցը երկարում է, որ աւելի յաճախ է բացւում առանձնասենեակի դուռը, ինչ-որ մարդիկ են երևում դռների մէջ, բայց տեսնելով, որ ղեկավարը զբաղուած է՝ չեն ուզում խանգարել, դուռը նորից փակում են։ Զգացի, որ նրա ժամանակը թանկ է, բայց, այնուամենայնիւ, չկարողացայ չտալ գուցէ պարզունակ, բայց ինձ շատ յուզող հարցը.

— Ե՞րբ էք հասցնում անել այդ ամէնը։

Նա ինձ պատասխանեց մի բառով.

— Պէտք է։

Պարզ է, որ նա շատ լաւ է զգում, թէ ի՛նչ է նշանակում էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենան ժողովրդական տնտեսութեան համար այսօր եւ քանի անգամ է բազմապատկուելու հաշուիչ տեխնիկայի դերը վաղը։ Ուրեմն՝ «պէտք է»։

— Գրականութիւնով, արուեստով զբաղուելու ժամանակ ունենո՞ւմ էք.

— Ինչպէ՞ս թէ,- նա լայն տարածեց ձեռքերը,- ինչպէ՞ս կարելի է առանց գրականութեան, արուեստի, երաժշտութեան պատկերացնել ժամանակակից մարդուն, յատկապէս մտածող, ստեղծագործող մարդուն։

Նա լռեց մի պահ ու, ինքնաբերաբար, գլուխը դանդաղ թեքելով, կողք նայեց։ Ես նոյնպէս թեքուեցի, նայեցի նրա հայեացքի ուղղութեամբ՝ ո՛չ, չեմ սխալւում՝ Կոմիտասի դէմքն է փորագրուած փայտի վրայ։ Կողքին՝ դարձեալ Կոմիտասը, խելագար վիճակում՝ դրոշմուած պղնձին։ Նա երկար նայեց իր առանձնասենեակում տեղ գտած մեր ժողովրդի սրբութեանը, ապա, սթափուելով՝ արդարացաւ.

— Շատ եմ սիրում։

Նորից լռեց։ Փորձեցի հասկանալ՝ ի՛նչ է մտածում, հարցրեց.

— Համօ Սահեանին ճանաչո՞ւմ ես...

— Ճանաչում եմ։

— Մի քանի ամիս առաջ հանդիպում ունեցաւ մեր աշխատողների հետ։ Լաւ բանաստեղծ է։ Վահագն Դաւթեանն էլ լաւ բանաստեղծ է, Սիլվա Կապուտիկեանն էլ, Հրաչեայ Յովհաննիսեանն էլ,- քիչ լռեց, տխրտմբացրեց գլուխը.- Պարոյր էր լաւն էր...- դառը քմծիծաղ տուեց,- Առաջադրանք էլ տուել համայն աշխարհի էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաներին։ Առանց պատասխանն ստանալու՝ գնաց։

Ես ծխում էի, նա իր մտքերի հետ էր, քարտուղարուհին եկաւ, յիշեցրեց, որ աշխատանքն աւարտւում է և որ նա գործից յետոյ խորհրդակցութեան է հրաւիրել բաժնի վարիչներին։ Ես վեր կացայ, սեղմեցի ձեռքը և դարձեալ նոյն մարդամօտ ժպիտը յայտնուեց նրա դէմքին։ Աշխատանքի աւարտի զանգը միջանցքում լսեցի։ Հիմնարկից դուրս եկող բազմութեան հետ դուրս եկայ և... կանգնեցի ելքի մօտ։ Երիտասարդ աղջիկների ու տղաների այսպիսի բազմութիւն միայն շքերթի ժամանակ կարող ես տեսնել։ Նայում ես նրանց ու հաւատալդ չի գալիս, որ հենց նրանք՝ այս նորաձեւ հագնուած տղաներն ու աղջիկներն են իրենց ուղեղով ու ձեռքերով ստեղծում, ժամանակակից մտքի ամենաբարդ նուաճումներից մէկը՝ էլեկտրոնային հաշուիչ տեխնիկան։ Նայում ես ելքից դուրս յորդող բազմութեանն ու շօշափելի են դառնում, տեսք են ստանում «աշխատանք» և «Կոլեկտիւ» բառերը և հասկանում ես՝ ի՛նչ է նշանակում ղեկավարել այս բոլորին, երբ նրանցից իւրաքանչիւրը իր բնաւորութիւնն ունի, իր պահանջն ու կարողութիւնը, երբ նրանց բոլորի աշխատանքը պէտք է միաձուլել, սեւեռել մի նպատակի...

Նայում եմ նրանց ու չգիտեմ, թէ նրանցից ովքե՞ր բոլորովին վերջերս ՍՄԿԿ Կենտկոմի և Նախարարների Խորհրդի որոշմամբ արժանացան Պետական մրցանակի՝ «Նայիրի» սերնդի մեքենաների նախագծման ու ստեղծման համար։ Խառնւում եմ նրանց ու գնում եւ յանկարծ յիշում եմ, որ մոռացայ շնորհաւորել ղեկավարի կառավարական բարձր պարգեւի համար։ Եւ ես մտովի ասում եմ նրան՝ Հայկ. ԽՍՀ Գիտութիւնների ակադեմիայի թղթակից-անդամ, ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկիր Ֆադէյ Տաճատի Սարգսեանին՝ «Շնորհաւորում եմ։ Քեզ առողջութիւն եմ ցանկանում այս դժուար, բայց շնորհակալ գործում։ Ցանկանում եմ, որ քո մարդամօտ ժպիտը երբեք չխամրի...»։

ՄԱՆՈՒԿ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Շաբաթ, 8 Ապրիլ 1972 կ. ե. ժամը 10ին, Թոհրանի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Նշանախօսութիւնը՝ «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութեան ղեկավար անդամուհի՝

ՕՐ. ՄԱՅՍԱ ՊԱԼԱՆԵԱՆԻ

ԸՆԴ

ՊՐ. ԴԱՆԻԷԼ ԾՈՌՈՒԵԱՆԻ

Նախագահութեամբ Հոգը. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բոզաբալեանի եւ ձեռամբ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրենկեանի։

Ազգականական պարագաներու եւ ընտանեկան մօտիկ բարեկամներու մեծ թիւ մը հրաւիրեալներ՝ ներկայ եղան այս արարողութեան, որուն աւարտին անոնք ջերմօրէն շնորհաւորեցին նորոգ խօսեցեալ զոյգը եւ անոնց ծնողները, ինչպէս նաեւ հարազատներուն բարեմաղթանքներ ըրին։

Նշանախօսութեան արարողութենէն ետք, հրաւիրեալները հիւրասիրուեցան նոխ պիւֆէներու առջեւ եւ կենացներ պարպեցին խօսեցեալներուն եւ անոնց ծնողաց ի պատիւ։

Կէս գիշերը անց, Օրիորդ Մայսա եւ Պրն. Դանիէլ միասնաբար կտրեցին հսկայ կարկանդակը եւ, հիւրերուն հետ միասին, ջամփանիայով լի իրենց բաժակները պարպեցին ու լաւագոյն ցանկութիւններ կատարեցին։

Ընկերուհի Մայսա դուստրն է թերթիս Վարչական ստորեն եւ Հայկական Ընթերցասրահի հիմնադիրներէն Ընկեր եւ Ընկերուհի Զաւէն եւ Լիւսի Պալաեաններու։ Ան հայեցի եւ օտար դաստիարակութեամբ ուսեալ եւ օրինակելի հայուհի մըն է, ֆաշաստեղծ ճաշ մը լեզուներու։ Մայսա Պալաեան համալսարանական եւ ընկերային կեանքին բերած՝ գործօն եւ օգտակար իր սիրայօժար եւ պարտաճանաչ մասնակցութեամբը, բոլորին յարգանքին արժանացած է։

Պր. Դանիէլ Ծոռուեան, որդին է ալեհամադրահայ ծանօթ ընտանիքներէն Տէր եւ Տիկին Կարապետ եւ Աղաւնի Ծոռուեաններու։ Ինք եւս հայեցի եւ օտար դաստիարակութեամբ օժտուած օրինակելի եւ գործունեայ երիտասարդ մըն է։ Գործարանատէր իր հօրը եւ եղբայրներուն հետ միասին, ան Աղեքսանդրիոյ եւ Գահիրէի մէջ համակրանքը կը վայելէ՝ թէ իր ծանօթներուն եւ թէ առեւտրական շրջանակի մարդկանց։

Այս բարեբաստիկ առիթով, խմբագրութիւնս իր կարգին ջերմագին կը շնորհաւորէ նշանուած զոյգը, անոնց ծնողներն ու պարագաները եւ երկար ու երջանիկ կեանք կը մաղթէ իրենց։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ՍՈՓՐԱՆՕ ԱԼԻՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԵՐԳԻ ԽՆՋՈՅՔԸ

Ուրբաթ, 10 Մարտ 1972, Իսթանպուլի Պետական Օփերայի հրաժշտահանդէսներու սրահին մէջ,

ԱԼԻՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

գեղարուեստասէրներու մեծ բազմութիւն մը հրաւիրուած էր երգարուեստի իսկական խնջոյքի մը, որ սարքուած էր՝ Պոլսահայ անուանի սոփրանօ Ալիս Մանուկեանի կողմէ։

Սրահը հազուադէպօրէն կը տեսնէր այդքան մեծ թիւով գեղարուեստասէրներ, որոնք վստահ ենք թէ երկար ժամանակ պիտի չկարենան մոռնալ այն վայելքը, զոր ընծայեց իրենց տաղանդաւոր երգչուհին։

Ծանօթ ղեկավար և դաշնակահար Փինօ Թրոսթ, որ արուեստագիտուհիին կ'ընկերանար դաշնակի վրայ նոյնպէս վարակուած էր կարծէք երգարուեստի այս խնջոյքին խանդավառ ու ոգեւոր մթնոլորտէն։ Ալիս Մանուկեան իր յայտագիրին մէջ ունէր դիլներուն ներկայացուց դասական և ժամանակակից օփերաներէ ճոխ յայտագիր մը, խնամքով ընտրուած և այնքան հաճելիօրէն գունաւոր։ Ալիս Մանուկեանի ձայնային հարստութիւնը բեմական ու մեկնաբանական յատկութիւններուն կողքին և այնքան գեղեցկօրէն ընդելուզուած անոնց, շատ քիչ արուեստագէտներու մօտ կը գտնուի, մանաւանդ այդպիսի հաւասարակշռուած, համաչափ համեմատութիւններով, նախ, որ ան տէրն է իր ձայնին՝ բացարձակ հակակշռով մը և այնքան վստահ, որ չունի դոյզն իսկ վարանում կամ վերապահութիւն՝ որեւէ ձայնանիշի առջեւ։

Այդ խնջոյքին հրաւիրեալները, բացի իրենց ծանօթ օփերայի արիաներէն, առիթը ունեցան ունկնդրելու նաեւ պուլկար երգահան Տայրի Խրիսթովի ժողովրդական երգերէն մէկը՝ «Եալաս Թուրէյ», որ նոյնքան սրտամօտիկ եկաւ բոլորին։ Ալիս

(Շար. տես էջ 6)

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

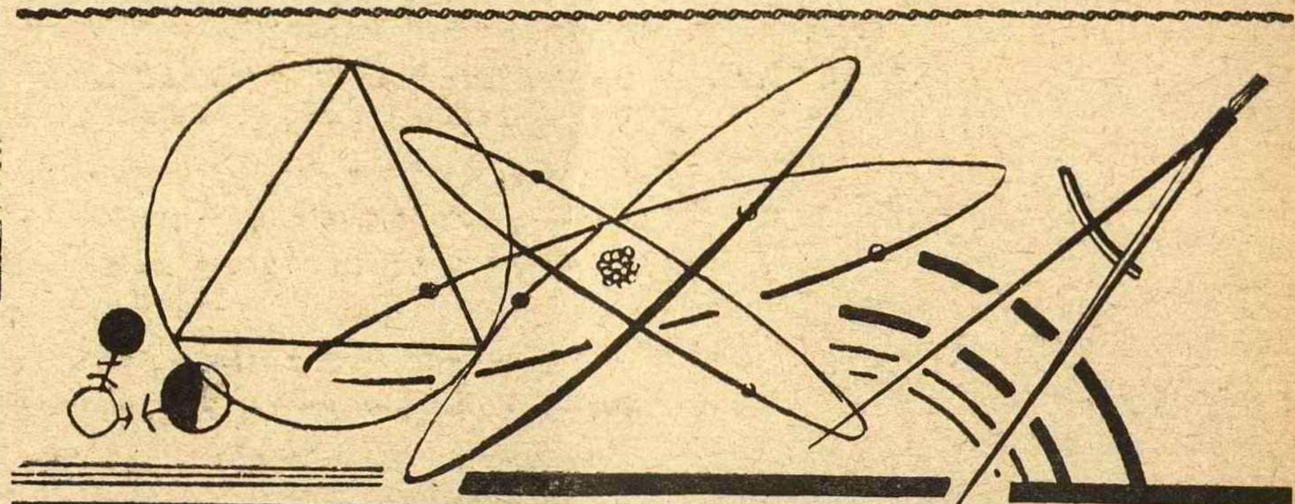
Հայկական նորայայտ ձեռագիր մը

ՓՐԱԿԱ.— Չեխոսլովաքեան հեռատեսիլի երիտասարդ բեմադիրներէն՝ Հայկ Մարտիրոսեան (Փրակայի միակ հայ բնտանիք) Սեւրաքնակ հայ եկեղեցականի մը ուղղած նամակին մէջ կը գրէ.

— Սլովաքիոյ մայրաքաղաք՝ Պրաթիսլաւայի համալսարանին գրադարանի ցուցակագրութեան ժամանակ, յայտնուեցաւ հայկական ձեռագիր մը՝ 16-րդ դարու վերջերէն։ Ծչդուեցաւ որ Միջին դարու մեծ աշխարհագրագէտ և փիլիսոփայ Անանիա Շիրակացիի գործն է՝ 7-րդ դարէն, և բաղկացած 88 թերթերէ. բովանդակութիւնը աշխարհագրական տուեալներ են։

Ձեռագիրին Բ. մասը՝ կցուած առաջինին, բնաւ կապ չունի Շիրակացիի գործին հետ։ «Աղւեսագիրք»ն է (Այգեկցիի՞...) բաղկացած հայկական առասպելներէ և կարճ առակներէ՝ 12-րդ դարու վերջերէն և 13-ի սկիզբներէն մնացած։

«ԱՑԳ»

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

13 ԱՊՐԻԼ 1972

Հ.Մ.Մ. «ՄԱՍԻՍ»Ի ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).– Արդէն եօթերորդ անգամ է, Հայաստանի մայրաքաղաքը դառնում է Խորհրդային Միութեան ուժեղագոյն պատանեկան ֆութպոլիստների մրցավայր։ Աւանդութեան համաձայն, դպրոցականների գարնանային արձակուրդի օրերին, միութենական հանրապետութիւնների և Մոսկուա ու Լենինկրատ քաղաքների հաւաքականները գալիս են Երեւան՝ վիճարկելու «Պիոներ Կանչ» թերթի սահմանած փոխա ցիկ գաւաթը։

Այս տարի այդ «բողբոջ» ատանդական մրցաշարքը միջազգային երանգ է ստացել։ Խորհրդային խմբերի՝ Մոսկուայի, Լենինկրատի, Ուզպեքիստանի, Ուքրաինայի, Լաթվիայի և Հայաստանի հաւաքականների հետ՝ սպորտային պատուաւոր աւարի համար պայքարում են նաեւ Լիբանանի Հ.Մ.Մ. «Մասիս» մարզական ակումբի պատանի ֆութպոլիստները։

Մրցումների առաջին օրը, Լենինկրատի հաւաքականը 1–0 հաշուով պարտութեան մատնեց Ուքրաինացի դպրոցականներին։ Լաթվիայի տղաները 3-1 հաշուով յաղթեցին Երեւանի ֆութպոլի մասնագիտացուած դպրոցի սաներին։ Բաւականին հետաքրքիր և յամառ պայքարում անցաւ Հայաստանի և Ուզպեքիստանի հաւաքականների հանդիպումը (3–3)։

Լիբանանահայ պատանի ֆութպոլիստները, առաջին օրը հանդիպեցին Մոսկուայի հաւաքականի հետ։ Ի դէպ, հենց մոսկուացիներն են դարձել «բողբոջ»ի առաջին յաղթողները։ Եղանակը անբարենպաստ գտնուեց մարզիկների համար։ Հանդիպումը սկսելուն պէս տեղաց գարնանային... ձիւն, ու՝ ընդհատուեց հանդիպումը աւարտելուն պէս։ Թերեւս անսովոր պայմաններով կարելի է բացատրել այն պարտութիւնը, որ Պէյրութի պատանի մարզիկները կրեցին Մոսկուայի ուժեղ հաւաքականից։ Հանդիպման հաշիւն էր 4-0։

Մրցապայքարը շարունակւում է։

«ՕՐՀՆԵԱԼ ԸԼԼԱՅ ԱՅԴ ՃԱՄԲԱՆ...»

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Թուականէ Դիլկեմերեն ետ մասնակցել է նաև Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետութիւնում կայացած [illegible] համաժողովին, որտեղ նրա զեկուցումը հետաքրքրութիւն է առաջացրել։

Վերջերս Երեւանում շահագործման յանձնուեց [illegible] 11 յարկանի գիտահետազօտական ինստիտուտի շէնքը։ Այստեղ 40 ամեայ Փրոֆեսոր Նուպար Աւյանեանի լաբորատորիայի գործունէութեան հնարաւորութիւնները ընդարձակուեցին, մի բան, որ նոր լիցք ու խանդավառութիւն է ներշնչել լաբորատորիայի բոլոր աշխատակիցներին։

Գիտական Նուպար Աւյանեանի վաստակած հեղինակութեան մասին է վկայում նաև այն փաստը, որ նա միաժամանակ վարում է Հայաստանի առողջապահութեան նախարարութեան գլխաւոր լապորանտի գործը, այսինքն՝ նրան է վստահուած բոլոր հիւանդանոցներում գործող լապոր Թոբիստների աշխատանքը համակարգելու, [illegible] մեթոդները մշակելու պարտականութիւնը։

Աշխատանքային անսպառ եռանդ, գիտական խորաթափանց և վերլուծող միտք և կազմակերպչական մեծ ընդունակութիւններ ունի Փրոֆեսոր Նուպար Աւյանեանը։ [illegible]

[illegible] գոց,– ասաց նա,– Թող օրհնեալ ըլլայ այդ ճամբան, և շատերը Թող գան, տուն հասնին այդ ճանապարհով։

ՇԱՒԷ ՎԱՐՍԵԱՆ

ՍՈՓՐԱՆՈ ԱԼԻՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

(Շար. Ե. էջէն)

Մանուկեան այդ մեղեդիով էր որ Սոֆիայի միջազգային մեկնաբանման մրցանքին երրորդ հանդիսացած էր մեծ Թիւով մասնակիցներու մէջէն, սիրալիր ցոյցերու և անվերապահ գնահատանքի արժանանալով պուլկար մեծահռչակ արուեստագէտներու կողքին։

Արուեստագիտուհին իր յայտագիրը կը փակեր օփերայի ուրիշ կտորով մը, «Սեվիլեան Սափրիչի» մէկ արիայով, բայց... ո՞ր խնջոյքին սեղանէն կարելի է գիւրաւ ելլել, մէկ շատ ժամով, երբ տանտիրուհին այնքան գեղեցիկ սեղան մը սարքած է անոնց և երբ կոչեցեալները գիտեն ու կը տեսնեն Թէ տակաւին շատ բան կարելի է սպասել այդ սեղանէն և Թէ յագեցուած գտած չեն ախորժակները ու նոյնիսկ կարեւոր բանի մըն ալ կը սպասեն, վայելքի մէջ կատարելագոյնին հասնելու համար։

Ու, Կանայի հարսանիքին նման, յայտագիրէն դուրս Ալիս Մանուկեան իր կոչեցեալներուն հրամցուց բաժակ մը ծիրանի գինի, Կոմիտասեան բաժակով և գինիներու համեղագոյնը, որ գգլխեց ներկաները բոլոր՝ անխտիր։ Ցոտնկայս ծափահարութիւնները առիթ տուին ապա, որ այս անգամ ծիծեռնակի մը Թեւերուն վրայ ան բերէ չունչ մը կարօտ, որ պիտի ըլլար նաև վերջաբանը այս անմոռանալի խնջոյքին։

Ե. ԿՈՊԷԼԵՆԱ

ՕՐ. ԱՆԱՀԻՏ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ
MR. GERHARD HUGO KORN

ամուսնացեալք

Սիտնէյ 8-4-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Միսաք Մամուրեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

«ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Օր. Մայտա Գալաեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ճաճռեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առԹիւ՝ փոխան ծաղկեկողովի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Թագւոր Քէօմիւրճեան	200
Վարդեան և Մանուկեան ընտանիքներ	200
Տէր և Տիկին Սահակ Գալայճեան	100
Տիար Սարգիս Գալայճեան	100

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի աղջկան՝ Օր. Անահիտ Մամուրեանի ընդ Պր. Gerhard Hugo Korn-ի բարեբաստիկ ամուսնութեան առԹիւ, որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 8 Ապրիլ 1972, Սիտնէյի (Աւստրալիա) Հայ Լուսաւորչական (Առաքելական) եկեղեցիին մէջ, Տէր և Տիկին Միսաք Մամուրեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Հայ Գեղ. Միութեան	100
Կոկանեան Որահին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արև»ին	100
«Ճահակիր»ին	100

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Հայկ Վահրամ Աւագօֆ, իր հօր ապաքինման առԹիւ կը նուիրէ.

Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ պայ առութեան	200
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	200
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Աղեքս.	200
Տիգրան Երկաթին	200
Հ.Բ.Ը.Մ. Աղեքս.	200

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

Տէր և Տիկ. Լեւոն Նազարէթեան, Ս. Ցարութեան տօնին առԹիւ, իրենց ննջեցելոց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	250
Պօղոսեանի Ճաշի Սեղանին	250

Տէր և Տիկ. Արտաշէս Մուղալեան, Ս. Ցարութեան տօնին առԹիւ, իրենց ննջեցելոց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Պօղոսեանի Ճաշի Սեղանին	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Մայտա Գալաեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ճաճռեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առԹիւ՝ փոխան ծաղկեկողովի կը նուիրեն.

Մովսէսեան եղբայրներ	200
Ոճ	200
Տիկին Զարուհի Ցովէլեան	100

Օր. Մայտա Գալաեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ճաճռեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առԹիւ վասն խնդակցութեան, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տէր և Տիկ. Գրիգոր Մանուկեան 25 ե.դ., Ս. Ցարութեան մեռելոցին առԹիւ՝ իրենց ննջեցելոց քաղցր յիշատակին։ 744

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Այսու կուգանք հր. պարտքս մեր ջերմ շնորհակալութիւնները յայտնելու Աղեքսանդրահայ բարեպաշտ ազգային և յարգելի երեսփոխան Տիար Կարապետ Թէյգեանի, որուն սիրայօժար նուիրատուութեամբ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խորանը բարեզարդուեցաւ ելեկտրական լոյսերով։

Ե. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՅՔԱՐ՝ ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՇԱՀԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

և ջուրերն ու սնունդը յորդառատ ըլլան։ Սակայն ո՞րքան կարելի է սպասել, որպէսզի Հայաստանը այդպիսի գեր-բարգաւաճ վիճակի մը հասնի։ Միայն այսքան գիտենք, որ մեր հայրենի եղբայրներն ու կառավարութիւնը իրենց ջանքերը չեն խնայեր այս ուղղութեամբ։ Սակայն բացայայտ է, որ անոնք ծրագրուած ձեւով հազիւ կրնան տարեկան 3-4 հազար ժողովուրդ ներս առնել և տեղաւորել։ Միաժամանակ անոնք կը խրախուսեն Սփիւռքը, որ հայ մնայ իր լեզուով և մշակոյթով։

Ուրեմն, արտասահմանի միլիոնաւոր հայութիւնը, որ այսօր ձուլման և ազգացրման վտանգին մէջ է, պարտաւոր է իր պայքարը յառաջ տանիլ ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԻՆ ու ՀԱՅ ԴԱՏԻՆ համար։

Մեր ազգային ջոջերէն շատերը, արհամարհելով հայ գիր-գրականութիւնն ու կրթական լուրջ խնդիրները՝ որոնք մեր մշակոյթի զարգացման ամրակուռ հիմքերը կը կազմեն, այժմ հրապարակ կուգան «Արմինիըն Բալլըը» գոռալով Ամերիկայի մէջ և փառաւոր ճաշկերոյթներ կը սարքեն, զուարճալի հանդէսներ ու խրախճանք... հայ ժողովուրդի օտարացման համար։

Ի՞նչ է պատճառ արդեօք, որ այսօրուան նպաստաւոր պայմաններուն տակ, ղեկավար կոչուած տարրերը չեն կրնար ընել այն, ինչ որ կ'ընէր սովի ու սուրի ճնշման տակ հայ մայր մը՝ Տէր-Զօրի անապատներու աւազին վրայ հայ գրերը սորվեցնելով իր զաւկին։ Մեր քաջակորով նախորդներն իրենց կեանքը վտանգի մէջ դնելով՝ Թուրքերու տուներէն հայ որբեր կը հաւաքէին, որոնցմէ մեր մայրենի լեզուով բազմաթիւ մտաւորական, գիտնական, արուեստագէտ, ճարտարապետ և քաջամարտիկ հերոսներ հասցուցին։ Սակայն, այսօր, ղեկավար կոչուած մարդիկ, սիրտ չունին տունէ տուն պտըտելու, կամաւորապէս «որբ» դարձուցած մանուկները հաւաքելու և անոնց հայեցի դաստիարակութիւն տալու համար։ Ամէն տեղ կան եկեղեցիներ և մշակութային սրահ, բայց ո՛չ ԴՊՐՈՑ։

Այս է վիճակը նաև աշխարհի մեծագոյն և հայաշատ քաղաք Նիւ Եորքի, ինչպէս նաև Մոսկուայի, ուր անցեալին հայկական ճեմարանի գոյութիւնն ալ կը վայելէին հայերը։

Այս ակնարկով նպատակ չունինք արհամարհելու տեղական լեզուները, որոնք արդէն հայ նոյնհաս սերունդին մէջ տիրապետող են, այլ կը բաղձանք հայ մշակոյթի վերազարթնումը անոր մէջ՝ մայրենի լեզուով, ինչպէս նաև կը ցանկանք, որ հայ ժողովուրդի ազատագրական միացեալ պայքարը փառքի օրինաւոր անուն մը շահի, անուն մը կենսաշող ու յաղթական։

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՍՏԱՑԱՆՔ

Խմբագրութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է.

ՈՒՂԻ, Կիսամեայ Հանդէս Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի աշակերտութեան (1971-1972 տարեշրջան)։ Գեղեցիկ դասաւորումով եւ գծագրութիւններով բազմագրուած այս պրակին 20 էջերը կը բովանդակեն՝ աշակերտական գրական յաջող փորձեր, կողքին վրայ հաստուած մը՝ Սիլվա Կապուտիկեանի «Հայ Պատանու Երդումը՝ Մայրենի Լեզուին»էն։

Պրակը զարդարուած է նաեւ գեղեցիկ գծագրութիւններով։ Ունի այլազան բովանդակութիւն՝ հաճելի եւ օգտակար։ Ստանալու համար դիմել՝

Ecole Arménienne Kalousdian
20 B. Rue el Galaa, (Boulac)
Le Caire (Egypte)

250-ԱՄԵԱԿԻ ՅՈԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ (1719 - 1969) Գումգափուի (Իսթանպուլ) Մայր Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասուն։ Հեղինակ Վ. Քէօսէեան, տպագրուած Իսթանպուլի մէջ 1971ին։

Մօտ 260 մեծածաւալ էջերէ բաղկացած այս պատկերազարդ հրատարակութիւնը կը բովանդակէ՝ Գումգափուի Դպրաց Դասուն 250ամեայ կեանքի մասին հետաքրքրական տեղեկութիւններ եւ նկարներ, ինչպէս նաեւ Գողթան երգչախումբին 45-ամեայ գործունէութեան մասին խմբանկարներ եւ յօդուածներ։ Գիրքը ունի նաեւ հայ մանրանկարչութենէ ներշնչուած բազմագոյն զարդանկարներով տպագրուած կողք մը։ Ստանալու համար դիմել՝

Varoujan Koseyan
Mahmut pacha Kurkcuhan № 9/3
ISTANBUL - (Turquie)

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيدبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 425 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ԱՊՐԻԼ 1972 — ՀԱՏԸ ՋԵՌՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 35 Լիբ. Դհկ. — ١٩٧٢ العدد ٤٢٥ — الخميس ٢٠ ابريل

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհիս վրայ չկայ հայ մը՝ ըլլայ ան անդամ որեւէ քաղաքական կուսակցութեան մը, մշակութային կամ մարզական միութեան մը, ըլլայ ան լուսաւորչական, կաթողիկէ կամ բողոքական, ըլլայ ան ծեր կամ երիտասարդ, այր կամ կին, որ չցանկայ հայ ժողովուրդի միասնականութեան, չփափաքի որ ամէն հայ քով քովի գայ ու ազգային միասնականութիւն մը կազմէ, որ մեր ազգին փրկութիւնը ՄԷԿ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՀԱՅՐԵՆԻՔ գաղափարաբանութեան իրագործումին մէջ չտեսնէ։

Այսպէս տիւ և գիշեր դաշնակին, հնչակին, ռամկավարին, համայնավարին կամ լուսաւորչական, կաթողիկէ և բողոքական հայերուն ցանկութիւնն է, փափաքն է, երազն է, նպատակն է, է ու է տեսնել հայ ժողովուրդին միասնականութիւնը։

Սակայն, ցանկալը, փափաքիլը, երազելը կամ նպատակակէտ ունենալը միայն չի բաւեր այդ համահայկականութիւնը իրագործուած տեսնելու, այլ անհրաժեշտ է գործնականապէս աշխատիլ այդ նպատակին հասնելու համար։

Այստեղ անհրաժեշտ է յիշեցնել, որ համահայկականութեան գաղափարը կուսակցական կամ հատուածական պրոպականտայի ծառայեցնելը ոճիր է, դատապարտելի ոճիր է, որովհետև այդ գաղափարը ծախու ապրանք չէ։

Եթէ ամէն հայ, ինչ գաղափարի կամ կրօնական ինչ աղանդի ալ պատկանի, համոզուած ըլլայ թէ հայ ժողովուրդի միասնականութիւնը միայն ու միայն կարելի է իրագործել հաստատ և անխախտ հիմերու վրայ՝ եթէ ազգային եւ եկեղեցական իր ըմբռնումները նոյնացնէ, այդ պարագային միայն և ինքնաբերաբար իրագործած կ'ըլլայ մեր ժողովուրդին միասնականութիւնը։

Եւ այդ ըմբռնումներուն նոյնացումը՝ հայութեան ազգային և եկեղեցական ուղղութեամբ, կարելի է և իրականանալի միայն՝ եթէ ամէն հայ գիտնայ իր նուիրական պարտականութիւնները՝ հանդէպ Մայր Հայրենիքին և հանդէպ Հայ Եկեղեցւոյ Գերագոյն Կեդրոնին՝ Սուրբ Էջմիածինին։

Համահայկականութիւն ցանկալ, փափաքիլ, երազել ու քարոզել և միաժամանակ պայքարիլ մեր Մայր Հայրենիքին դէմ, սա լոկ ինքնախաբէութիւն է։

Համահայկականութիւն ցանկալ, փափաքիլ, երազել ու քարոզել և միաժամանակ ջանալ Հայ Եկեղեցին պառակտել, Հայ Եկեղեցին բաժան բաժան ընել, պայքարիլ Հայ Եկեղեցւոյ միասնականութեան դէմ, անտեսել Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինի գերակայութիւնը և անոր Գահակալին գերիշխանութիւնը, սա՝ դաւաճանութիւն է ինքնին համահայկականութեան գաղափարին և իրագործմանը աշխատանքներուն։

Հայ ժողովուրդին և ի մասնաւորի սփիւռքահայութեան կը մնայ յստակ գիտնալ, որ՝

(Շար. տես էջ 2)

ԱՐԱԲ ԸՆԿԵՐՎԱՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ՝

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ՊԱՐԶԵՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԱԲԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Մեր զինուորական ուժերը ծայր աստիճան պատրաստուած վիճակի մէջ են՝ նախայարձակը ընկճելու համար։ Մենք վայրկեանէ վայրկեան կը նախատեսենք իսրայէլական յարձակում մը» յայտարարեց Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան նախագահ Անուար էլ Սատաթ Երկուշաբթի, 17 Ապրիլ 1972, կ.ա. ժամը 11ին, իր նախագահութեան ներքեւ գումարուած՝ Արաբ Ընկերվար Միութեան կեդրոնական կոմիտէի ժողովին, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ երկրին երկու փոխ նախագահները, Ազգային ժողովին նախագահը, վարչապետը, փոխ-վարչապետները, նախարարները, կառավարիչները ինչպէս նաեւ Ընկերվար Միութեան՝ կառավարչատանց, շրջանային, քաղաքային եւ թաղային քարտուղարները։

Ժողովին սկզբնաւորութեան, նախագահը խօսեցաւ յառաջիկայ հանգրուանին մասին եւ նշեց, որ կայսերապաշտութեան եւ թշնամիին կողմէ շղթայազերծուած կասկածանքի արշաւը՝ գլխաւորաբար ուղղուած էր ներքին ճակատին, զայն տկարացնելու նպատակով։

«ԱՄՆը, մասնաւորաբար 1 Յունուար 1927էն սկսեալ ձեռնարկած էր արաբական կացութեան մասին կասկածանքի արշաւի մը եւ իր ախոյեանները կեդրոնացուցած Եգիպտոսի դէմ»։

Իր խօսած երկար ճառի ընթացքին, նախագահ Անուար էլ Սատաթ յստակօրէն յայտարարեց նաեւ, որ Սովետ Միութիւնը Եգիպտոսէն խնդրած չէ որ իրեն խարիսխներ տայ։ Ան այժմ Եգիպտոսի մէջ ոչ մէկ խարիսխ ունի եւ այն դիւրութիւնները՝ զոր տուած ենք Ս. Միութեան, մեր շահերուն կը ծառայեն։

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

Երեսփոխանական Ընտրութեանց Առթիւ Լիբանանահայութեան Դիրքաւորումներուն Մասին

Գաբրիէլ Թեմականի մասնակի մօտակայ ընտրութեանց առիթով, կարգ մը մարդիկ, օգտըւելով այն իրողութենէն, որ եգիպտահայութեան ստուար մեծամասնութիւնը անտեղեակ է Լիբանանի երեսփոխանական ընտրական օրէնքներէն և վերջերս այնտեղ տեղի ունեցած ընտրապայքարէն՝ ի մասնաւորի հայկական շրջանակներէն ներս տեղի ունեցած անցուդարձներէն, մեր քաղաքին քուէարկողներուն կարծիքը պղտորելու և այդ պղտոր մթնոլորտին մէջ քուէ որսալուին յոյսերէ առաջնորդուած, զանազան և զարմանազան զրոյցներ շրջեցնել կու տան։

Մենք, ի հարկէ, է այդ մասին տեղ իսկ չպիտի յատկացնէինք մեր թերթին սուղ սիւնակներուն մէջ, եթէ նկատած չըլլայինք որ այդ անհիմն ու սխալ տարաձայնութիւններէն ազդուած են նաև կարգ մը մարդիկ, որոնք, ըստ մեզի, պէտք էր որ արդէն մօտէն հետեւած ըլլային Լիբանանի երեսփոխանական ընտրութեանց, և այդ առթիւ, հայ կուսակցութիւններուն կատարած ընտրապայքարին ու ներկայացուցած թեկնածուներուն մասին, որպէսզի պղտոր մթնոլորտը զիրենք ալ չի շրջապատէր։

Եգիպտոսի մէջ այս առթիւ արծարծուած գլխաւոր նիւթը՝ Մեթնի մէջ (Լիբանանի ընտրաշրջաններէն մին) ներկայացուած հայ միակ թեկնածուին շուրջ է, այսինքն լիբանանահայ յարգելի և սիրուած անձնաւորութիւն՝ Պր. Արա Երեւանեանի։

Ճիշդ է, որ Արա Երեւանեան որդին է վեթերան հնչակեան ընկեր Գէորգ Երեւանեանին, և սակայն, ան ոչ միայն կը վայելէ համակրութիւնն ու յարգանքը ողջ լիբանանահայութեան, այլեւ Լիբանանի պետական թէ քաղաքական բոլոր շրջանակներուն։ Պատուաւոր քաղաքացիի և հմուտ ճարտարարուեստագէտ – տնտեսագէտ իր արժանիքներուն շնորհիւ, ան երկար տարիներ է ի վեր Կապոնի կառավարութեան կողմէ նշանակուած է այդ երկրին պատուակալ հիւպատոս՝ Պէյրութի մէջ։

Այս առթիւ եգիպտահայութիւնը պարտի յստակօրէն գիտնալ, որ Լիբանանի Մեթնի ընտրաշրջանին մէջ հայ լուսաւորչական համայնքը, իրաւունք ունի միայն մէկ թեկնածու ներկայացնելու՝ այդ ընտրաշրջանին մէջ ընտրական պայքարի իջնող իւրաքանչիւր ցանկին վրայ։

Արա Երեւանեանի թեկնածութիւնը դրուելով, և նկատի առնելով որ հայութիւնը միահամուռ իր քուէն անոր անձին վրայ պիտի կեդրոնացնէ, դաշնակցութիւնը ետ քաշել տուաւ իր թեկնածուն՝ Անդրէ Թապուրեանը, և հրահանգեց, որ իր անդամները ևս իրենց քուէները կեդրոնացնեն Արա Երեւանեանի վրայ։

Ոչ մէկ կազմակերպութիւն կամ կուսակցութիւն չպիտի մերժէր, որ հակառակորդ կողմի քուէարկողները իրենց քուէները տան իր ցանկին կամ իր թեկնածուին։ Այս անտրամաբանական երեւոյթ է։ Անտրամաբանական է նաև մտածելը՝ որ այդպիսի պարագայի մը անպայման համաձայնութիւն գոյացած կրնայ ըլլալ հակառակորդ կուսակցութիւններու միջեւ։

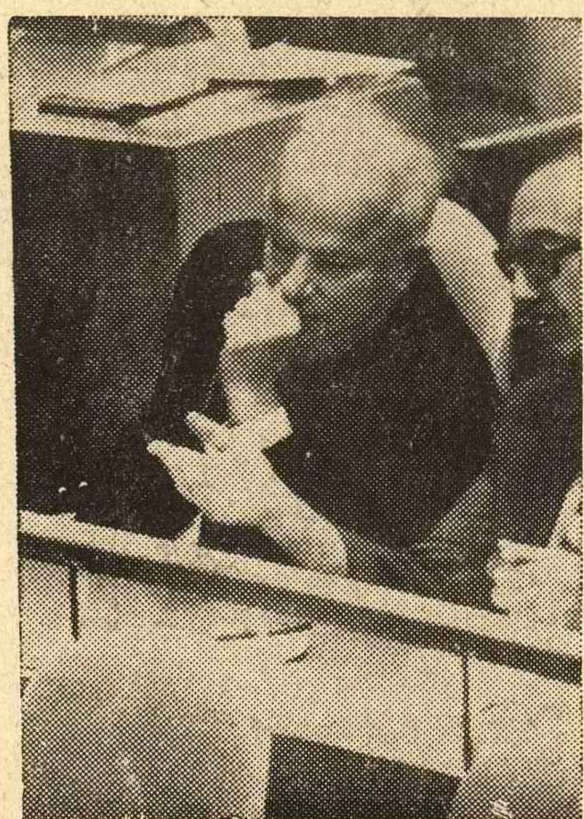
Տրամաբանական այս հիման վրայ էր, որ երբ անցեալները ընթացանք Լիբանանի մեր պաշտօնակից «Արարատ» օրաթերթին վերջին համարները, կարդացինք Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ընդհ. Քարտուղար ընկեր Եարութիւն Կուժունիի հետ՝ Պէյրութ

(Շար. տես էջ 5)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ ԲԱԼԱԲԵԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).– Ապրիլ 7-ին, 77 տարեկան հասակում վախճանուեց Հայաստանի Կոմկուսի վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամ, Հայկական ՍՍՀ արտաքին գործերի նախարար՝ Բալաբեկ Մարտիրոսեանը։

Բալաբեկ Մարտիրոսեանը ծնուել է Հայկական ՍՍՀ Արտաշատի շրջանի Թոխանշալու (այժմ Մասիս) գիւղում։ Քսանական թուականներից նա կոմերիտական եւ կուսակցական անխոնջ աշխատանք է տարել, եղել է Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի ագիտացիայի եւ պրոպականտայի բաժնի վարիչ, հանրապետութեան ժողովրդական կոմիսար, գիւղատնտեսական հիմնարկի տնօրէն, նախարարաց խորհրդի նախագահի տեղակալ, բարձրագոյն ու միջնակարգ մասնագիտական կրթութեան կոմիտէի նախագահ։ Նա երեք անգամ 1958, 1959 եւ 1971 թուականներին սովետական պատուիրակութեան կազմում, մասնակցել է Միաւորուած Ազգերի Կազմակերպութեան Ընդհանուր Ժողովի նստաշրջանների աշխատանքներին։

ԲԱԼԱԲԵԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Բալաբեկ Մարտիրոսեանը բազմիցս ընտրուել է Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի անդամ, ՍՍՀՄ Գերագոյն Սովետի եւ Հայկական ՍՍՀ Գերագոյն Սովետի երեսփոխան։

Թաղումը տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի, 10 Ապրիլ 1972, քաղաքային Պանթէոնում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԼԻՒՍԻ ԻՇԽԱՆԵԱՆ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԷՆՓՐԷՍ).- Լիւսի Իշխանեանը դարձեալ Երեւանի մէջ է: Ան այստեղ եկած է Թաշքենդի, Լենինկրադի, Մինսքի, Վլատիմիրի եւ այլ քաղաքներու մէջ համերգ տալէ յետոյ, այս անգամ իր շրջագայութեան մէջ աւելցնելով Երեւանը:

Հայֆիլհարմոնիայի համերգային Փոքր Դահլիճին մէջ՝ Ապրիլի 2ին, Երեւանցիները ջերմօրէն ծափահարեցին սիրուած եւ համակրելի դաշնակահարուհին, անոր պարգեւելով բուրաւէտ ծաղիկներ: Համերգին ներկայ էին խորհրդահայ անուանի երաժիշտներ ու երաժշտասէրներ, որոնք բարձր գնահատեցին Մոցարթի, Պրահմսի, Շոփէնի, Մանորիի, Տէ-Ֆալլայի, Ալան Յովհաննէսի, Արամ Խաչատուրեանի, Կոմիտասի ստեղծագործութիւններու կատարումները:

Արմենփրէսի թղթակիցին հետ ունեցած զրոյցի ժամանակ, Հայաստանի Կոմպոզիտորներու Միութեան Վարչութեան Նախագահ՝ Հանրապետութեան ժողովրդական արտիստ Է. Միրզոյեանը բաւ հետեւեալը.

— Լիւսի Իշխանեանի հետ մեր առաջին հանդիպումը կայացած է 1962 թուականի գարնան, երբ ան Մոսկուայի մէջ իր մասնակցութիւնը բերաւ Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդեան 1600-ամեակին նըւիրուած հանդիսութեան: Դեռ եւս այն ժամանակ զգացուեցաւ, որ ան սփիւռքահայ շնորհալի դաշնակահարներէն է: Տարիները ամրապնդեցին մեր այդ կարծիքը: Այժմ ան կը ներկայանայ որպէս բարձր վարպետութեամբ օժտուած հասուն երաժիշտ, կը ցուցադրէ երկի ընթերցման խորութիւն ու յստակութիւն, նուրբ քնքնիք ու երաժշտականութիւն:

Լիւսի Իշխանեանը մեծ օգնութիւն կու տայ արտասահմանի մէջ հայ երաժշտութեան՝ յատկապէս խորհրդահայ կոմպոզիտորներու ստեղծագործութիւններու մասսայականացման գործին: Իշխանեանի ջանքերուն շնորհիւ է, որ Հայաստանի Հեռուստատեսութեան եւ Ռատիոյի Սիմֆոնիկ նուագախումբը ստացած է բարձրորակ երաժշտական գործիքներ:

Դաշնակահարուհին ծնած է Նիւ Եորքի մէջ, ուրտեղ եւ անցուցած է իր մանկութիւնը: Այնտեղ ան երաժշտական կրթութիւն ստացած է ականաւորներով հարուստ Ճուլլիարտի դպրոցին մէջ: Իր մասնագիտութիւնը ձեւով բերած է ճանաչուած մանկավարժներ Բեւրէն Ուեբստրի, Ռոզինա Լեւինայի եւ այլոց ղեկավարութեամբ:

Համերգային գործունէութեան զուգընթաց, Լիւսի Իշխանեանը կը

ԼԻՒՍԻ ԻՇԽԱՆԵԱՆ

զբաղի նաեւ հայ երաժշտութեան տեսական հարցերով: Այդ կապակցութեամբ ան աշխատած է Կոլումպիայի Համալսարանի մէջ՝ Փրոֆ. Արմէն Ծերենեանի ղեկավարած Հայագիտական Ամբիոնի մէջ: Ներկայիս դաշնակահարուհին կը պատրաստէ գրելու տոքթորական դիսերտացիա՝ հայկական խազերու, հայ երաժշտութեան տարբեր շրջաններու, Սայաթ-Նովայի ստեղծագործութիւններու վերաբերեալ կատարած իր հետազօտութիւններու հիման վրայ:

— Ամէն անգամ հայրենակիցներու հետ կայացած իւրաքանչիւր հանդիպումը՝ նոր զգացմունքներով ու բերկրանքով կը լեցնէ սիրտս: Ահա թէ ինչու՝ ես, գուցէ ուրիշ ոչ մէկ այլ տեղ, Երեւանի մէջ կը նուագեմ ոգեւորութեամբ, անսահման ուրախութեամբ: Շատ երջանիկ եմ, որ նորէն կը գտնուիմ Մայր Հայրենիքի՝ Խորհրդային Հայաստանի մէջ:

ՎԱՆԻԿ ՍԱՆԹՐԵԱՆ
(ԱՐՄԷՆՓՐԷՍԻ ԹՂԹԱԿԻՑ)

ԳԱՀԻՐԷ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ Կիրակի, 23 Ապրիլ 1972, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ պիտի տօնուի Ապրիլ 24ի՝ Մեծ Եղեռնի բիւրաւոր նահատակներու քաղցր յիշատակը:

Վերաբերումը պիտի կատարուի Եկեղեցւոյ Եղեռնի Մասունքի սեղանէն:

Յետ աւարտման Ս. Պատարագի տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ ի հանգիստ բիւրաւոր նահատակներու հոգիներուն:

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7.30ին
Ս. Պատարագ » » 9ին
Հոգեհանգիստ » » 10.30ին

Կը հրաւիրենք Գահիրէի մեր ժողովուրդը հոծ բազմութեամբ ներկայ ըլլալու սոյն արարողութեանց, եւ աղօթելու նահատակներուն հոգիներուն խաղաղութեան համար:

Ե. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Շաբաթ, 15 Ապրիլ 1972, կ. ե. ժամը 4ին, Թորոնթոյի Հայ Առաքելական Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ հարսանեկան արարողութիւնը, թերթիս պատասխանատու խմբագիրին՝ ընկեր եւ ընկերուհի Սարգիս եւ Ժագլին Պալաեաններու դստեր՝

ՕՐ. ՄԱՐՕ ՊԱԼԱԵԱՆԻ
ընդ
ՊՐ. ՍԵԶԱՐ ՌՈՒՇՏԻԻ

կնքահայրութեամբ հարսին եղբօր՝ Տէր եւ Տիկին Շանթ Պալաեանի:

Պսակադրութիւնը կատարեց Թորոնթոյի հովիւ Հոգշ. Տ. Ժիրայր Վրդ. Թաշճեան:

Պսակադրութեան առթիւ Թորոնթօ ժամանած էր հարսին մայրը՝ թերթիս արտօնատիրուհին ընկերուհի Ժագլին Պալաեան: Ներկայ էին ազգականական պարագաներ, ընտանեկան բարեկամներ եւ այլ հրաւիրեալներ:

Եկեղեցական արարողութենէն ետք, Տէր եւ Տիկին Շանթ Պալաեաններու բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն-խրախճանք, որուն ընթացքին նորապսակ ամոլը կտրեց հարսանեկան մեծ կարկանդակը:

Այս բարեբաստիկ առիթով, թերթիս խմբագրական կազմը եւ պաշտօնէութիւնը՝ սրտագին բարեմաղթութիւններ կ'ընէ նորապսակ ամոլին եւ կը մաղթէ երջանկութիւն ու երկար կեանք:

ՖՐԱՆՍԱ

«ԱՆՈՒՇ» ՕՓԵՐԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի մէջ կազմուած է մարմին մը, բաղկացած զանազան միութիւններէ, որ պիտի ստանձնէ ներկայացնել «Անուշ» օփերան Փարիզի մէջ, 13 և 14 Մայիս 1972ին, օժանդակութեամբ Մարսէյլի կազմակերպիչ վարչութեան:

ԱՆՈՒՇԻ մասին յատագիծ մը ներկայացուած է Ֆրանս. Թէլէվիզիոնի Բ. կայանին վրայ Մարտ 11, Շաբաթ ժամը 18ին, կը գրէ «ԱՇԽԱՐՀ»:

ՎՐԱՍՏԱՆ

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՏՕՆԵՑ ԻՐ 110ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Վրաստանի Պոկտանովքա փոքր քաղաքէն՝ Շուշանիկ Խաչատուրեան վերջերս տօնեց իր ծննդեան 110րդ տարեդարձը, շրջապատուած իր ընտանեկան անդամներով: Իր չորս զաւակները, 16 թոռները, 47 թոռան զաւակները և 26 թոռան թոռները, բոլորն ալ ներկայ եղան իրենց մամիկին տարեդարձին: Շուշանիկ հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին, կը պահէ իր ֆիզիքական կարողութիւնները և ամէն օր կ'աշխատի իր պարտէզին մէջ:

Ներկայիս Վրաստանի մէջ ապրող 40 հայեր՝ հարիւր տարեկանը անց են: Երիցագոյն անդամն է Տիկին Կիրակոսեան, որ վերջերս տօնեց իր 113րդ տարեդարձը:

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆԻ ԱՅՑԸ Հ. Մ. Մ.Ի ՏՈՒՆ

Ուրբաթ 7 Ապրիլ 1972, կ. ե. ժամը 8ին, Մեթնի շրջանի Հայ Առաքելական Աթոռի միակ թեկնածու Արա Գ. Երեւանեան, ընկերակցութեամբ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան ղեկավար ընկերներու, անակնկալ այցելութիւն մը տուաւ Հ.Մ.Մ.ի Տունը, ուր գտնուող եւ նախընտրական եռուն աշխատանքի լծուած շուրջ երեք հարիւր ընկերներ եւ ընկերուհիներ՝ որոնք կը ներկայացնէին Պէյրութի եւ Մեթնի շրջանային ու քաղաքային յանձնախումբերը, խանդավառ ու ինքնաբուխ ընդունելութիւն ցոյց տուին իրենց թեկնածուին, որուն շուրջ ստեղծուած է ազգային գովելի միասնութիւն:

Հանդիպումը ստացաւ ընտանեկան հաւաքոյթի կերպարանք, ուր Մեթնի երիտասարդ ու համակրելի թեկնածուն ներկայացնող ու դրուատող ելոյթ մը ունեցաւ՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ընդհանուր Քարտուղար Ընկեր Յ. Կունժունի: Ան շեշտեց, թէ Արա Երեւանեանի շուրջ ստեղծուած համերաշխութիւնը ինքնին շատ պերճախօս է եւ կ'արտայայտէ մեր ժողովուրդին խոր զգացումներն ու տենչերը, որոնց իրականացումը համազգային ցանկութիւն է:

Ներկաներու բուռն փափաքին վրայ եւ խանդավառ մթնոլորտի մէջ խօսք առաւ Մեթնի հայ թեկնածուն, ու նախ իր շնորհակալութիւնն ու ուրախութիւնը յայտնեց ցուցաբերուած ջերմ արտայայտութեանց համար, եւ խոստացաւ իր կարելին ընել՝ արդարացնելու համար իր վրայ դրուած յոյսերը:

Այնուհետեւ ան բարձր գնահատեց Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան կեցուածքը, անոր ղեկավարութեան հեռատես ու համբերատար վերաբերումը, մանաւանդ՝ ազգային քաղաքականութիւնը, անով դրսեւորուող ոգին, որուն շնորհիւ կարելի եղաւ շնորհաւորելի արդիւնքի հասնիլ:

Պր. Արա Երեւանեան ապա իր խօսքը եզրակացուց, շեշտելով, որ պիտի գործէ միասնութեան գծով եւ յօգուտ հայ ժողովուրդի ու Լիբանանի վերելքին:

Մեթնի հայ թեկնածուին ելոյթը արժանացաւ բուռն ծափահարութիւններու, որոնց տարափին ներքեւ Արա Երեւանեան մեկնեցաւ՝ միշտ ղեկավար դէմքերու ընկերակցութեամբ, մօտ օրէն ընտրութեան յաջողութիւնը տօնելու հաւատքով, եւ ստանալէ ետք հաւաստիքը թէ աշխատանքները աւելի մեծ եռանդով պիտի շարունակուին՝ Մեթնի ժողովրդական թեկնածուն արժանաւորապէս Խորհրդարան հասցնելու համար:

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԳԻՉ ՎԱՐԴԵՎԱՌ ԱՆԹՈՍԵԱՆ ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՄԷՋ

Լիբանանահայ երգիչ Վարդեվառ Անթոսեան, ընկերակցութեամբ իր ԼՈՍ ԱՄՈՐԷՍ նուագախումբին, մեկնեցաւ Ամերիկա, շարք մը ելոյթներ ունենալու համար հայաշատ քաղաքներու մէջ, ինչպէս՝ Պոսթըն, Փրովիտենս, Նիւ Եորք, Ուաշինկթըն, Տիթրոյթ, Ֆիլատելֆիա, Գլիվլէնտ, Շիքակօ, Սան Ֆրանսիսկօ, Լոս Անճելըս: Իսկ Գանատայի մէջ, Մոնրէալ եւ Թորոնթօ:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

(Շար. Ա. էջէն)

— Եթէ կ'ուզէ իր գոյութիւնը երկարել օտար ափերու վրայ, շնորհիւ ազգային միասնականութեան իրագործումովը, մինչև որ ամէն հայու առիթը կամ պատեհութիւնը ներկայանայ երթալու և հաստատուելու իր պապենական հողերուն վրայ և իր հայրական երդիքին տակ,

— Եթէ կ'ուզէ որ հայ ժողովուրդը այլևս աւերումներ, պառակտումներ, եղբայրասպանութիւններ չտեսնէ,

— Եթէ կ'ուզէ որ իր հայրենիքին վերելքին և ծաղման գործին իր ազգային և նուիրական պարտականութիւնը կատարած ըլլալու գերագոյն գոհունակութիւնը ունենայ,

— Եթէ կ'ուզէ որ հայ ժողովուրդը ապրի և գոյատևէ խաղաղ և եղբայրական մթնոլորտի մէջ,

Պարտի հաստատօրէն դրոշմել իր մէջ, որ իր այդ բոլոր ցանկութիւններուն և երազներուն իրականացումը կրնայ տեսնել և անով՝ ազգային վեհ պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու ներքին ամենամեծ գոհունակութիւնը և հպարտութիւնը ունենալ, եթէ, հաւատարմութեամբ եւ հաստատակամութեամբ փարի իր Մայր Հայրենիքին եւ իր հաւատքի կեդրոն Ս. Էջմիածինին, ու ոչ միայն անվերապահութեամբ աջակցի այլեւ ԾԱՌԱՅԷ անոնց:

Համահայկականութեան գաղափարին մասին խօսող ամէն անձ կամ կազմակերպութիւն, եթէ անխախտ համոզումով չէ իւրացուցած այս մտածելակերպը, ինքզինքն է որ կը խաբէ և պարապ ու յումպէտս աշխատանք է որ կը կատարէ:

Հայ ժողովուրդին, անոր բոլոր կուսակցութիւններուն, միութիւններուն և կազմակերպութիւններուն կը մնայ, միայն ու միայն, նախ՝ որդեգրել Մայր Հայրենիքին և հայ ժողովուրդի հոգևոր կեդրոն Ս. Էջմիածինին անվերապահօրէն ծառայելու նշանաբանը և ապա ճառել միասնականութեան գաղափարէն:

Մենք յոյս ունինք և նոյնիսկ վստահ ենք, որ այդ ճամբայէն պիտի քալէ գոնէ այն սերունդը՝ որ պիտի յաջորդէ մեզի, ա՛յն երիտասարդութիւնը՝ որ նոր ոգիով և նոր հոգիով պիտի գայ համախմբելու ՄԷԿ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ ՄԷԿ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ սրբատառ նշանաբանին ներքև:

Թո՛ղ կեցցեն բոլոր անոնք, որոնք համահայկականութեան կամ հայ ժողովուրդի միասնականութեան գաղափարին այսպիսի դրական մտածելակերպով պիտի մօտենան, որովհետև, անոնք են որ միայն պիտի հասնին այս մեծ նպատակին իրագործմանը, և անոնք են՝ որ արժանի պիտի ըլլան հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ ոսկետառ արձանագրութեան:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

(ԱՆՄԱՐ ԿԱՆԹԵՂՆԵՐ)

ՄԱՏՆԻՉԸ ԵՒ ՀԱՅ ԿԻՆԸ

ՆՈՒՊԱՐ ԳԱԼԸՆԵԱՆ

Շատ եմ տեսել մարդկանց կախաղան բարձրացուելը, կամ գնդակահարուելը, և միշտ էլ ինչպիսի մարդ էլ լինէր զոհը, անմեղ թէ մեղաւոր, հետաքրքիրների ամբոխը խոր լռութեամբ ու սարսռալով էր դիտում նման քստմնելի տեսարանները: Սակայն մի անգամ, երբ ես ներկայ եղայ մի հայ պատանու գնդակահարութեան, բազմութիւնը հրճուեց, ծիծաղեց ու ծափահարեց։

Դա այն օրերին էր, երբ Թուրքերը բնաջնջում էին հայ ազգին։ Այն Թուրքերը, որոնք դեռ էին գնում իրենց կառավարութեան նման գիւղերին ծրագրերի գործադրմանը՝ գնդակահարւում էին. Խոհեմ ու հեռատես Թուրքերը սարսափած էին լռել։ Բազմաթիւ գեղջուկներ ինձ մի հասար մնան։

Տասնեակ հազարների համար հայ կանանց ու մանուկներին դէպի աքսոր շարժուող կարաւանները՝ հասնելով ճամփայ չուրի փոքրիկ դաշտը, պատրաստուում էր գիշերել։ Ցանկարդ բարձունքներից սլանալ յարձակուել աւազակային մի խումբ կողմից։ Նրանց ունէին նոյնիսկ երկու ծնողներ։

Մեր կարաւանը առաջնորդող Թուրք սպան (պֆուտա անունը չեմ յիշում) իր մի քանի զինուորներով քաջաբար կռուեց, սպանեց ու իթը աւազակներին ու մնացեալին էլ փախուստի մատնեց։

Ինչով վարձատրուեց այդ ազնիւ մարդը: Հենց յաջորդ առաւօտ գնդակահարուեց։

Թուրք կրօնագետը հակառակուեց էր «մինչեւ վերջին հայը ջնջելու» Էնվէր – Թալաթ – Ուիլհելմ կայսեր ծրագրին և սրանց առ երեւ մամ այնակալ ու որոշել էին միայն ուր տարեկանից վեր հայ տղամարդկանց սպանել, իսկ կանանց ու մանուկներին տեղահան անել, տանել Սիրիայի և Պաղտատի անմարդաբնակ անապատները։

Սկզբում կարաւանների ղեկավարութիւնը յանձնուած էր զինուորականների, բայց երբ Էնվէր և Թալաթ փաշաները նկատեցին, որ իրենց Թագուն ծրագիրը ձախողւում է, զինուորականներ փոխարինեցին «պաշի-պոզուկների» ջոկատներով, որոնք հենց այդ նպատակի համար բաց էին թողնուած բանտերից։

Բազմաթիւ կարաւաններից մէկը՝ մեր կարաւանը, տատիս ու մօրս վկայութեամբ մօտաւորապէս քսան հազար հոգուց էր կազմուած։ Մեզ առաջնորդող զինուորականները ևս փոխարինուեցին այլասերուած Թուրք պաշի-պոզուկներով:

Մինչ ճապաղ ջուր հասնելը, մեզ գիւղերի մօտով էին անցկացնում և մենք հնարաւորութիւն ունէինք մասամբ պարենաւորուելու հացով, ջրով և այլն։ Բայց նոր առաջնորդները գաղթականներին զրկեցին այդ հնարաւորութիւններից։ Ամիսներ շարունակ մեզ անմարդաբնակ չոր տափաստաններով էին առաջնորդում: Կարաւանը քայլում էր և ամէն մի քայլին իր ետևից թողնում էր բազմաթիւ մեռելներ։

Էշերով դիակապուտները անգղների նման մեզ էին հետեւում և մեռնողները, սպանուածները և ուժասպառները ընկնելիս, նրանց շորերը հանում և ծանրաբեռնուած աւարով հեռանում։ Ցաջորդ օրը նորեր էին նրանց փոխարինում։ Կարաւանը հիւծւում ու փոքրանում էր. ժանտայ(Ժ)ները այլեւս կարիք էլ չէին զգում փամփուշտ գործածելու...

Մեզանից առաջ անցնող կարաւաններն էլ դաշտերը լցրել էին նեխող դիակներով: Օրեր շարունակ նրանց միջից էինք քայլում:

(Շարունակութիւնը տես. էջ 5)

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ԱՐՇԱԿ ՎԱՍԻԼԵԱՆ

Քսենոփոնեան դարու անշուք գիւղ մըն էր Կուրավու գիւղը, որ Մուշ քաղաքէն 20 մղոն հեռաւորութեամբ դէպի հիւսիս բազմած էր՝ բարձր բլուրի մը կուրծքին վրայ։ Գիւղին վերեւ դէպի արեւմուտքը՝ հիւսիսէն հարաւ կ'երկարէր Թուրքիոյ փոշոտ բանուկ ճամբան, ուր, ամէն գիշեր արշալոյսէն առաջ կարաւանները յամրաքայլ կ'անցնէին և իրենց բոժոժներուն և զանգակներուն ղօղանջը մելամաղձոտ մեղեդի մը կը յօրինէր, որ կը լեցնէր դաշտն ու ձորը և միանգամայն կը խանգարէր գիշերուան անդորրութիւնը։ Նոյնպէս՝ Մուհաճիրներու ճռճռան սայլերու երկար ու ձանձրանալի տողանցքը։ Թուրքիոյ բանակները և ուրիշ ճամբորդներ ևս այս կողմերէն կ'անցնէին, Թուրքիոյ ներսերը երկարու համար։ Ճամբայէն քանի մը քայլ անդին կը բարձրանար գիւղին հոյակապ եկեղեցին, իր հպարտ գմբէթովը։ Տարօնի գիւղերուն առաջին եկեղեցին էր այս, որ օժտուած էր երկու խոշոր զանգակներով, և ամէն արշալոյսին ու իրիկնամուտին, անոնց ղօղանջներուն ձայնը հովերուն թեւերուն վրայ՝ կը տարածուէր հեռաւոր գիւղերն ու շրջակայքը։

Գիւղին ստորոտէն դէպի արեւելք Մուրատ գետը (Եփրատի մէկ ճիւղը) հեզօրէն կը հոսէր, բաժնելով Կուրավու և Խաղճան գիւղերը իրարմէ: Քիչ մը անդին, մղոն մը հեռաւորութեամբ կար ընդարձակ մարգագետին մը, որուն կեդրոնէն կը բխէր յորդառատ վճիտ աղբիւր մը: Գիւղացիները զայն կ'անուանէին կաւ աղբիւր և անոր բոլորտիքին կաւը կը գործածէին որպէս օճառ։ Զարմանալին, այս կաւը օճառէն աւելի կը մաքրէր մարդոց մարմինը և մասնաւոր փայլ մը կու տար կանանց մազերուն: Միաժամանակ կաւաղբիւրը կարաւաններուն և ճամբորդներուն համար կայարան մըն էր. հոս կ'իջեւանէին և իրենց բեռները վար կը դնէին հանգստանալու համար։ Գիւղին մօտիկ կար ուրիշ աղբիւր մը ևս, զորս գիւղացիները կ'անուանէին Կըռ աղբիւր: Այս աղբիւրը ունէր բուժիչ յատկանիշ մը. բոլոր քոսոտ, բորոտ, տենդով և խոցերով վարակուած մարդիկ և կանայք, այս աղբիւրին մէջ քանի մը անգամ լոգանք առնելով կը բուժուէին։ Գիւղացիները մասնաւոր հոգ կը տանէին այս ջերմուկին ու զայն աւելի մեծցուցած էին, բոլորտիքը պատ շարած ու ծառեր տնկած էին։

Վերջապէս մայր բնութիւնը ամէն բարեմասնութեամբ օժտած էր Կուրավու գիւղը։ Անոր դաշտերը արգաւանդ ու բարեբեր էին, սակայն անոր փլփլկած բրգաձեւ գետնափոր հողէ տներն ու ծուռ ու մուռ փողոցները, տհաճ տեսք մը կու տային այդ գիւղին: Բնակչութեան ստուար մեծամասնութիւնը աղքատ էր, մարապայ էր քիւրտ Պէկերուն և Մուշի հայ հարուստներուն:

Ամբողջ տարին չարաչար աշխատելով կալոցին, երբ մարապաներն ու կառավարութիւնը իրենց խոշոր բաժինը կ'առնէին և գիւղին իրենց տուրքը կը վճարէին, ալ բան չէր մնար ծմեռեղանակին։ Իրենց կերածը խուսի կըկըլ էր. այս տարապայման չքաւորութիւնը ևս կը տարածուէր իրենց անասուններուն վրայ: Շատ անգամ Քիւրտերը աներախտօրէն կը վառէին հայերուն խոտի դէզերը, կենդանիներուն դարմանը պակաս կ'ըլլար ու կաթ չէին կրնար ունենալ, ոչ ալ հաւկեր։ Ցաւերժական աղքատութիւն էր անոնց բաժինը:

Նախանձելի բան մը՝ որ այս գիւղը ունէր, այն ալ զուտ հայաբնակ ըլլալն էր։ Ոչ մի Քիւրտ և Թուրք կը յանդգնէր այս գիւղին մէջ բնակութիւն հաստատելու։ Այս հանգամանքը կը խանդավառէր հայ յեղափոխականները: Կուրավու գիւղը անոնց համար Արշակաւան մըն էր, ուր ամէն օր ու գիշեր կու գային հանգստանալու և իրենց լաթերը լուալ տալու և լոգանք առնելու:

Երեք ամիսներ արդէն անցած էին Սասնոյ ապստամբութենէն, ուր 200 հայ մարտիկները՝ լման երկու ամիս թիկունք տուած հայ լեռներուն ու բլուրներուն, կռուած էին Երզնկայի Դրդ բանակին (15.000 զօրք) և քիւրտ աշերաթներուն դէմ, անոնց շարքերուն պատճառելով անհամար զոհեր:

(Շար. տես էջ 4)

ԾԱՂԿԵՊՍԱԿ

Դո՛ւք, Ապրիլեա՛նք Քսանչորսի,
Ապրիլ էիք ձեր կանաչով՝
Որ կ'ոռոգէր ամէն հայու հող ու հոգի,
Արև էիք ձեր ճաճանչով՝
Որ հայ տունին մէջ կը վառէր ճրագ ոսկի,
Հեղեղ էիք ձեր կարկաչով՝
Որ վեհաբար կը քայլերգէր Հայքէ ի Հայք.
Դրօշ էիք ձեր շառաչով՝
Որ թեւ կու տար հայ տաճարին ու դպրոցին։

Բայց չկրցան բոլոր ցուրտերն ալ աշխարհի
Խամրեցնել դալար ու վառ Ապրիլը ձեր,
Բայց չկրցան բոլոր ամպերն ալ դարերուն
Վարագուրել մայիսադեղ արեւը ձեր,
Անբան մարդոց Տէր-Զօրներն ալ տասը հազար՝
Դարձան անզօր արգիլելու յորձանքը ձեր
Եւ ամպրոպներն ալ այս կեանքի ի զուր եղան
Ցօշոտելու անկարելի դրօշը ձեր։

Քնար էիք՝ որուն ծոցին մէջ երգեցին,
Կոծկոծեցին պանդուխտ հովերը Մասիսի,
Կա՛ն՝ որով հայ ժայռերը ոստան դարձան
Եւ հայ դարերն՝ Մշակոյթի լուսեղ արձան,
Գութա՛ն էիք՝ հայ հանդերէն բխեցուցիք
Կաթ ու ձէթի ու ցորենի հանքեր յուռթի,
Զանգակ էիք՝ ու վիհերէն թէ աստղերէն
Ղօղանջեցիք Ազատութիւն հողմածածան...

Բայց հակառակ խորշակներուն՝ մինչեւ այսօր
Չէ՛ թառշամեր քնարը ձեր — դեռ կը ծաղկի,
Բայց հակառակ տատասկներուն՝ մինչեւ այսօր
Չէ՛ կարկամեր արօրը ձեր — դեռ կ'ակօսէ,
Բայց հակառակ ժանտ ձեռքերուն՝ մինչեւ այսօր
Չէ՛ փշրուած կռանը ձեր — դեռ կը կոփէ
Եւ հակառակ բորեաններուն՝ մինչեւ այսօր
Չէ՛ բորբոսած զանգակը ձեր — դեռ կը բոմբէ։

Դուք կը մնաք չնչուն քնար մատեաններով ձեր երգած
Եւ էջերով այն՝ զոր ձեր հեքեաթն ու յուշը կ'իրգեն,
Դուք կը մնաք անյաղթ կռան գմբէթներով ձեր երկնած
Ու երգերով այն՝ զոր ձեր տաք մոխիրները կ'երկնեն,
Դուք կը մնաք բեղուն արօր արօտներով ձեր հերկած,
Ակօսներով այն՝ զոր ձեր խօսքն ու գիրը կը հերկեն
Եւ կը մնաք մրրիկէ զանգ ձեր սիրտերով մրրկած
Ու սիրտերով այն՝ զոր ձեր վէպն ու շունչը կը մրրկեն։

Ամէն գարնան ծագէ ի ծագ Ապրիլի պէս
Կը կանաչնաք մեր սէրերով մեծ ու պզտիկ
Եւ ամէն օր կը շառաչէք ջրվէժի պէս՝
Հայ Պատմութեան ու Աշխարհին էջերն ի վար.
Ամէն առտու կը ճառագէք արեւի պէս՝
Երեւանի ճակատներուն, ճամբաներուն
Եւ զատկօրէն կը ղօղանջէք Ապրիլ ամսուն
Ցիսուսահաւանչ կոչնակներովն Էջմիածնի...

Եւ կանաչին ու կարկաչին Ապրիլի՝
Երբ որ հովերը վերստին ոստերն ի վար
Իրենց վիները կը կախեն վիպերգութեամբ
Ու բարտիները կ'անձրեւեն արծաթի պէս
Ծափ ու ծնծղայ ու ձիւն հազար,
Եւ նոր գարնան մը ճաճանչին ու ղօղանջին՝
Երբ որ խոփերը կը խաղան ու կը խնդան
Արկին՝ յղի հողերուն մէջ հայութեան
Եւ նոր յօյսով մը երբ մուրճերը նորէն
Արշալոյսներ կը կռանեն խոկումներէն,
Երկաթներէն, մկաններէն հայկական,
— Դո՛ւք,

Դո՛ւք՝ նշխարի սուրբ բոյրով, դո՛ւք՝ աճիւնի նուրբ գոյնով
Ցիշատակի անունով ո՛վ Ապրիլեանք կենդանի,
Նահատակուած հայկ ու հայկակ ու հայկուհի,
Դուք, փլատակ խորաններէն, դպրոցներէն աւելակ,
Լուսաւորչի կանթեղով՝
Դա՛րձեալ կ'երգէք վերարծումն Հայ Հաւատքին —
Որ չի մարիր,
Դուք, աւարուած երդիքներէն ու աւերուած եղեմներէն,
Արարատի ժայռով՝ նո՛րէն

Կ'աղաղակէք վերածաղկումն Հայ Հանճարին —
Որ չի թօշնիր,
Դուք, ո՛վ Միլիոն,
Արիւնազանգ աւազներէն Տէր-Զօրներու,
Արիւնահոս ալիքներէն Եփրատներու,
Մեսրոպաշունչ Այբուբենով՝
Նո՛րէն, նո՛րէն կ'աւետէք
Արեւափառ յարութիւնը Հայ Հողին —
Որ չի մեռնիր...

Եւ այս գեղօնն ընծա՛յ ձեզի ծաղկեպսակ՝
Իմ հայ սրտէս միլիոներգակ։

ԺԱԳ Ս. ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԸ

(24 ԱՊՐԻԼ 1915)

Սպանդանո՛ց, սպանդանո՛ց...
Ո՛վ մարդկութիւն,
Ե՛կ ու տես,
Ազգ մը ամբողջ
Հո՛ն, կը մեռնի...

∴

Դուն, բազմագլխանի հրէշ
Որ, մանկութենէդ կառչած
Հայրենիքիս սուրբ հողին,
Մէջդ մեծցար, չար ոգին,
Ջնջել ու ազգ մ՛արմատէն,
Եւ շարժեցար, զազրօրէն,
Խոր մութին մէջ, վատօրէն,
Ծրագիրներ որոճացիր,
Ծրագիրներ ազգաջինջ.
Զէնք ու փամփուշտ հաւաքեցիր
Մութ գիշերին,
Մեծաւորներ
Զինուած դրիր,
Բիւր տանջանքով,
Անգթօրէն նահատակեցիր.
Երկիրն մեր արիւնալից,
Գետեր ամբողջ ներկեցիր
Սուրբ արիւնով, հայոց մեր.
Տաճարները քանդեցիր,
Հոգեւորներն գլխատեցիր
Անյիշատակ ձգեցիր.
Լոյս երկիրը մթագնեց.
Տաք բոյներներ
Բուերու որջ դարձուցիր
Ինչքերը մեր կողոպտեցիր.
Վաշ թուրերդ, չյոգնեցան.
Արիւնոտ ժանիքդ, չհագեցաւ.
Կարաւա՛ններ, կարաւա՛ններ,
Շարան շարան կազմեցիր,
Տէր ու մանուկ, հարս ու աղջիկ.
Անապատներ ու խոր ձորեր քշեցիր:
Պուտ մը ջ՛րի,
Կտոր մը հացի
Զանոնք կարօտ ձգեցիր:
Ժանտամահներդ,
Աջէն, ձախէն,
Տէր ու մանուկ
Զարդեցին...
Հարս ու աղջիկ
Արիւնլուայ փռեցին,
Մեր երկիրը՝
Արցունքի ծով դարձուցին:
Արծիւները վայրագօրէն թառեցան,
Միս ու արիւն,
Անյագաբար, լափուեցան,
Անապատներ ու խոր ձորեր
լեցուեցան,
Սուրբ զանկերով, ոսկորներով
Հայոց մեր,
Սակայն, այսօր,
Ո՛վ հրէշ
Ուժասպառ ու խղճահար,
Կարօտեալ ես ու քաղցած.
Արիւնոտ մեր դաշտերէն,
Ծնած է հայ նոր սերունդ
Իր պանծալի,
Բուռնունակ,
Երեւանովը հպարտ.
Ու մեր քաջերն իմաստուն
Քեզ դէմ առ դէմ հանդիման,
Միլիոնաւոր նահատակաց
Երդումի խօսքը կուտան.
«Ի սէր պատուոյ
Ու հայրենի սուրբ հողին,
Երբ հասնի ժամը վրէժի,
Ու փողերը երբ հնչեն,
Մեր քաջերը՝ խմբովին,
Վեհ գլուխով,
Դրօշն ի ձեռին,
Պիտ ծածանեն զայն կրկին,
Մեր սուրբ ու սէգ լեռներուն՝
Արարատի կատարին.»

Գահիրէ, 1972 ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ

ԼԻՈՆՑԻ ՖՐԱՆՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ՆՈՒԷՐԸ

ՆՈՐ ԶԱՆԳԱԿՆԵՐ ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ

Սարդարապատի յուշարձանը ոչ միայն կը ներկայացնէ Հայաստանի բազմադարեան պատմութեան մէկ փառաւոր եւ վճռական պահը յաւերժացնող՝ ճարտարապետական յաջող եւ տպաւորիչ կառուցուածք մը, այլ նաեւ կը յատկանշէ Խորհրդային Միութեան մէջ վերջին տասնամեակի ընթացքին տեղի ունեցած քաղաքական եւ վարչական հայեացքներու փոփոխութիւնը:

Անկէ քսան տարի առաջ, զոր օրինակ, ո՞վ կրնար, քիչ շատ տրամաբանօրէն յուսալ, որ հայերուն պիտի թոյլատրուէր դէպի երկինք բարձրացնել կոթող մը՝ որ, բնականաբար, պիտի ըլլար արտացոլումը ազգայնական զգացումներու, պիտի գրգռէր այդ զգացումները, մանաւանդ երիտասարդ խաւերու մէջ:

Շնորհիւ հայ պետական վարիչներու խելացի եւ խոհեմ վարուելակերպին, կուսակցական վարիչներ որոնք՝ թէեւ համոզուած համայնավարներ, գիտցան առաջին յարմար առիթին իսկ գոհացում տալ ժողովուրդին ամենախորունկ իղձերուն: Այդ ճարտարապետական հոյակապ յուշարձանը կայ ներկայիս եւ հոն կ'երթան խոնարհելու ոչ միայն Հայաստանի բնակիչները ու սփիւռքէն եկած հայեր, այլ նաեւ օտարներ եւ ասոնց համար Սարդարապատ անփոխարինելի վայր մըն է ծանօթանալու համար հայոց ժամանակակից պատմութեան:

Սարդարապատ այն տեսարժան տեղերէն է, ուր Երեւան հասնող Ինթուրիսթի յաճախորդները կ'առաջնորդուին կանոնաւորաբար ու կը ստանան պէտք եղած բացատրութիւնները՝ ընկերակցող պաշտօնեաներուն կողմէ: Գաղտնիք մը արտայայտած չենք ըլլար ըսելով, որ թէ օտարներէն շատեր առաջին անգամ կը լսեն Սարդարապատի պատմութիւնը, սփիւռքէն եկած հայերուն մէկ նշանակելի մասն ալ, եթէ ոչ մեծամասնութիւնը, հոն, Արարատեան դաշտի կիզիչ արեւին տակն է որ կը տեղեկանայ առաջին անգամ, թէ ի՛նչ անցած դարձած է կէս դար առաջ այդ բարձունքին շուրջը, թէ ինչպէս հոն Թուրք կանոնաւոր բանակը, 1918ի Մայիսին, ստիպուեցաւ տեղի տալ հայ ժողովուրդին վերապրելու կամքին առջեւ....

Սարդարապատ ուխտավայր մըն է ներկայիս շատերու համար, եւ սահմանուած է ըլլալու յառաջիկային՝ հայ թէ օտար զբօսաշրջիկներու համար, անմոռանալի պտոյտի մը առիթը: Այս կրկնակի հայեցակէտով, ճարտարապետական այս կառոյցին մօտ ներկայիս կը շինուի օթեան մը, ուր այցելուները, եթէ ամէն ինչ լաւ ընթանայ, 1972էն սկսեալ պիտի կրնան հանգստանալ, ճաշել եւ թերեւս ալ գիշերել, երբ հարկ ըլլայ:

Այս ձեռնարկը կու գայ իր ժամանակին, անխուսափելի էր, թէեւ ոմանք իրաւամբ պիտի փափաքէին որ Սարդարապատի շրջափակը մնար ինչպէս որ էր, զարդարուած միայն ծաղիկներով, պարզունակ, ինչպէս որ մեծամասնութեամբ պարզ մարդիկ էին այն հերոսները՝ որոնք հոն իրենց կեանքը զոհեցին՝ պաշտպանելու համար հայրենիքը, որոնք հոն իրենց կեանքի գնով հիմքը դրին ներկայ ծաղկող Հայաստանին:

Նշենք, որ Սարդարապատի յուշարձանին վրայ եւս փոփոխութիւն մը պիտի ըլլայ — թերեւս ալ եղա՛ծ է արդէն: Շնորհիւ լիոնաբնակ անձնաւորութեան մը՝ Պր. Նափոլէոն Պըլըքեանի ձեռնարկին, այցելուները պիտի դիմաւորուին հայ ազգային երգերու եղանակներով, պիտի լսեն, զոր օրինակ, «Զէյթունցիները»... Ներկայ զանգակներուն տեղ պիտի դրուին Ֆրանսայի մէջ շինուած շարք մը դաշնակաւոր զանգակներ, որոնք պիտի նուագեն հայկական եղանակներ: Անձամբ տեսանք այս զանգակները Էջմիածնի մէջ, ուր կը մնային ի պահ, մինչեւ իրենց զետեղումը սիւներուն վրայ: Ելեկտրաշարժ զանգակներ են՝ շինուած Փարիզի արուարձաններէն Պանտոլէյի գործարաններէն միոյն մէջ: Կը կրեն արձանագրութիւն մը, որ կ'ըսէ, թէ նուիրուած են Տիկին Նափոլէոն Պըլըքեանի կողմէ: Տիկին Պըլըքեան Ֆրանսուհի մըն է, բայց կը հետաքրքրուի հայութեամբ: Այս նուէրը արդէն ատոր ապացոյցն է: Եւ այդ զանգակները կը յուսանք թէ պիտի ըլլան խօսուն վկաները, Սարդարապատի փառապանծ շրջապատին մէջ՝ Հայաստանի եւ սփիւռքի փոխադարձ սիրոյն:

Լիոն ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Սասնոյ ապստամբութենէն վերջ, հայ սպայակոյտը իր ուժերը վերագնահատութեան ենթարկելով, եկած էր այն եզրակացութեան, թէ իրենց տկար ույժերովը անհնարին էր մենամարտիլ Օսմանեան բանակներու դէմ ու յաղթանակ շահիլ: Ուստի որոշած էր այլեւս հայդուկային կռիւներն ու ապստամբութիւնները Տարօնի մէջ դադրեցնել, անցնիլ Կովկաս եւ լծուիլ խաղաղ աշխատանքի:

Երեկոյ մը, մթնշաղին, 65 հայ մարտիկները լեցուեցան Կուրավու գիւղը, իրենց վերջին հրաժեշտը տալու եւ շնորհակալութիւն յայտնելու Ռէս Օհանին եւ գիւղացիներուն, անոնց երկարամեայ ասպնջականութեան համար:

Պատրաստուեցաւ ողջերթի սեղանը: Գիւղական ուտելիքներն ու խմիչքները դրուեցան երկար սեղանին վրայ ու հայոց քաջերը կերան ու խմեցին: Եղան գիրկընդխառնումներ, ողջագուրումներ եւ ողջերթի մաղթանքներ: Սեղանէն ետք զուռնաճի Վարդան եւ տահուլճի Սահակը սկսան շուրջպարն ու կովնտը, փափուռէն ու թամզարան, եարլ կորանէն եւ քոչերին: Իրարու ետեւէ կուգային, ծունկերը կը կոտրտէին, հայ երիտասարդ մարտիկները խելայեղօրէն կը պարէին հայոց հարսներուն եւ օրիորդներուն հետը: Խանդավառութիւնը մեծ էր, Նահապետական գիւղը կը թնդար, կարծես Գագիկ թագաւորին օծման օրն էր: Այս խրախճանքն ու ցնծութիւնը տեւեց մինչեւ կէս գիշեր, երբ յանկարծ լուր տարածուեցաւ, թէ առաւօտեան արեւածագին թնդանօթաձիգ բանակ մը՝ հազար զօրքերով Կուրավու գիւղէն պիտի անցնէր՝ Սասուն երթալու համար:

Ռէս Օհան սարսափեցաւ: Տահուլն ու զուռնան իսկոյն լռեցին: Ռէս Օհան պարասրահէն դուրս ելաւ անմիջապէս, կանչեց գիւղին մեծամեծները խորհրդակցելու՝ թէ այս վտանգէն ազատելու համար ի՞նչ հնարներ կային: Երկար խորհրդածելէ ետք, անոնք այն եզրակացութեան եկան, թէ այդ օրը գիւղին մէջ որքան հաց, պանիր, թան, մածուն հաւկիթ կար, հանեն եւ ճամբուն վրայ դնեն, որպէսզի զօրքը ուտէ ու անցնի, եւ գիւղ մտնելու ստիպուած չ'ըլլայ: Մութ էր Ռէս Օհանին հրամանը իսկոյն կատարուեցաւ եւ գիւղացիները ինչ որ ունէին, այդ մութին հանեցին ու ճամբուն երկայնքին շարեցին:

Ընդհանուր գիւղը ահ ու սարսափի մէջ էր: Հայ մարտիկները խումբ առ խումբ գիւղէն չորս կողմը դիրք բռնեցին, ի պահանջել հարկին միջամտելու համար:

Առաւօտ եղաւ: Արեւը կամաց կամաց հորիզոնէն սկսաւ բարձրանալ եւ բանակը գիւղին մօտենալուն պէս, ըստ թրքական զինուորական սովորութեան, թմբուկներն ու փողերը սկսան հնչել: Զինուորական շքերթը մօտեցաւ գիւղին եւ Ռէս Օհանը դէմ երթալով բանակին, հազարապետին խոնարհութիւն ընելով բարի գալուստ մաղթելէ ետք ըսաւ. «Էֆէնտի, մենք մեր սիրելի բանակին համար հոս ճամբուն վրայ անհրաժեշտ ուտելիքները պատրաստած ենք որ ուտեն ու անցնին: Գիւղը մտնելու հարկ չկայ, առաւօտ է, ու մեր կանայք եւ երեխանները կը վախնան: Հազարապետը յօժարեցաւ: Զօրքը կերաւ ու խմեց եւ սակայն դարձեալ մի քանի զինուորներ գիւղը մտնելով սկսան վեր եւ վար թափառիլ: Երբ անոնք յեղափոխականները նշմարեցին, հազարապետին իսկոյն լուր տուին: Հազարապետը իր ստորադաս զինուորականներուն հետ խորհրդակցելէ ետք, պատերազմի փողերը հնչեցնել տուաւ եւ զինուորներուն նշմարած տունը պաշարուեցաւ: Հրացաններու համազարկը եւ գնդակները սկսան աջ ու ձախ սուլել: Ճակատամարտը սկսած էր: Սակայն հազարապետը սխալած էր, խորհելով թէ մի քանի ֆէտայիներուն հաշիւը շուտով պիտի մաքրէր ու առոք փառոք պիտի անցնէր երթար: Հայ քաջերը իսկոյն իրենց թաքստոցէն դուրս ելան ու կուրծք տուած գիւղին բրգաձեւ տանիքներուն, աջ ու ձախ հնձեցին հազարապետին զօրքերէն: Տեսարանը ահռելի էր: Զօրքը խուճապահար փախուստի դիմեց, սակայն գիւղին ծուռ ու մուռ փողոցներէն չկրցաւ շուտով դուրս գալ եւ ամէնքն ալ ինկան: Հազարապետը միայն կարողացաւ փախչիլ:

Երբ ճակատամարտը պահ մը դադրեցաւ, հայ քաջերը իրենց դիրքերը աւելի ամրացուցին: Եկեղեցիին բարձր տանիքին վրայ պատնէշներ շինեցին, հայ դրօշակը գմբէթին ծերէն սկսաւ ծածանիլ եւ եկեղեցիին զանգակները հնչեցին, օգնութիւն խնդրելով:

Յանկարծ գիւղին բովանդակ դաշտն ու ձորը թուրք զօրքերով եւ խզլպաշ վաշխառու քիւրտերով լեցուեցաւ: Գիւղին բնակչութիւնը լեղապատառ ու սարսափահար իր տունն ու տեղը ձգելով սկսաւ փախչիլ: Շատ մը կիներ եւ մանուկներ Մուրատ գետին ալիքներուն զոհ եղան:

Խաղճան, Խարդերթ եւ Շէխուսուֆ գիւղերու քիւրտերը օգնութեան փութացին թուրք զօրքերուն, սակայն գիւղական ոյժերը վրայ հասան ու անոնք չկրցան դուրս գալ Մուրատ գետէն: Այդ օր Մուրատ գետը արիւն հոսեց: Հայ գիւղական ուժերը վառեցին իրենց գիւղերուն քիւրտերուն տուները: Ճակատամարտը սաստկացաւ: Թրքական բանակը թարմ ոյժերով գիւղը գրաւելու համար սկսաւ գրոհի: Սակայն ամէն անգամ ալ ծանր կորուստներով ետ նահանջեց: Կատաղի ճակատամարտը տեւեց մինչեւ իրիկուն, երբ հրդեհ մը շղթայազերծեց ամբողջ գիւղը: Նահապետական գիւղը կը վառէր: Թխագոյն թանձր ծուխը ամպի մը նման շրջապատեց բովանդակ դաշտն ու ձորը: Հայ քաջերը օգտուելով տիրող կացութենէն, գիւղը ձգելով հեռացան: Սոսկում եւ արհաւիրք պատեց մերձակայ գիւղերն իսկ: Դաշտի աշխատաւորները անհետացած էին եւ քիւրտերը գիւղին նախիրն ու ոչխարներու հօտը տարած էին: Հետեւեալ առաւօտուն թուրք բանակը խուժեց գիւղ, բայց բան մը չգտաւ, այլ միայն թուրք զինուորներու դիակներ: Տեսարանէն սարսափած, կատղած վամփիռներու նման յարձակեցան մօտակայ Ցխաւու գիւղին վրայ եւ 150 անզէն տղամարդիք, կանայք եւ երեխանները սրէ անցուցին:

Ռէս Օհանի ղեկավարութեամբ, երեք գիւղերուն բնակչութիւնը դիմեց Մուշ քաղաքը՝ կառավարութեան գթութիւնը աղերսելու՝ պատահած դէպքին համար: Գիւղապետ Օհան կը ջանար արդարանալ, թէ իրենք չէին կրնար յեղափոխականներուն դիմադրել, ուստի այս խուռներամ բազմութիւնը յանցանք չունէր, այլ զոհն էր կատարուած դժխեմ իրողութեան մը: «Քիւրտերը պէտք է մեր ոչխարներն ու անասունները մեզի վերադարձնեն, ապա թէ ոչ մեր ողջ բնակչութիւնը սովամահ պիտի ըլլայ: Միաժամանակ մենք պաշտպանութիւն կը խնդրենք մեր կառավարութենէն», կը գրէր ան:

Կառավարութիւնը մերձակայ Տափնայ գիւղին մէջ երկու խոշոր մարագներ յատկացուց ժողովուրդին եւ շաբաթ մը վերջ հրաման ըրաւ, որ ամէն ոք վերադառնայ իր գիւղը: Բնակչութիւնը գիւղ վերադառնալով ոչ ինչ գտաւ: Քիւրտերը բոլոր գիւղերը կողոպտած էին:

Կուրավուի սքանչելի եկեղեցին փլցուցած եւ զանգակներն ալ տարած էին: Սովն ու համաճարակը շրջապատեց այդ անօգնական ժողովուրդը: Մուշի առաջնորդը մասնաւոր կոնդակով մը դիմեց հայ ժողովուրդին՝ օգնութեան փութալու իրենց հայ եղբայրներուն: Ամիս մը ետք Ալայի պէկը խումբ մը զինուորներով Կուրավու գիւղը եկաւ ու 18 տարեկանէն վեր այր մարդիկը առաւ տարաւ Մուշ քաղաքը բանտարկեց: Բանտին մէջ ան զանազան տանջանքներով շատերը սպաննեց: Ասոնց մէջն էր նաեւ Ռէս Օհանը՝ այդ պատուական քաջարի ասպետը:

Այս ճակատամարտէն վերջը, միայն Գէորգ Չաւուշ իր խումբովը մնաց Տարօնի աշխարհը: Այս ասպետը սարսափը եղաւ վաշխառու քիւրտերուն եւ վանտալ թուրքերուն: Գէորգ Չաւուշը, 1907-ին, Յուլիս ամսուն, դարձեալ իր խումբովը Սուլուխ գիւղին մէջ ընդհարում ունեցաւ թուրք բանակին հետ եւ հոն ալ նահատակուեցաւ:

ՇԱԿ ՎԱՍԻԼԵԱՆ

ՄԱՏՆԻՉԸ ԵՒ ՀԱՅ ԿԻՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Մեզ առաջնորդող մի քանի ժանտարմ, երևի վախենալով կանանց ըմբոստանալուց, յաճախ խոստանում էին նրանց շուտով իրենց տղամարդկանցը միացնել: Այդ ստախօս աւազակները, մի քանի օր անց՝ նորերով էին փոխարինւում։

Կարաւանը յոգնութիւնից բթացել էր, մարդիկ դարձել էին անտարբեր ու անզգայ, բայց և այնպէս սարսափում էին Աւետիս անունով մի հայ տըղայից՝ աւելի քան ժանտարմի գնդակից: Տասնըհինգ տարեկան այդ գարշելի պատանին, իր կեանքը փրկելու համար, մատնում էր հարուստ հայերի կանանց ու գեղեցիկ աղջիկներին: Իր մատնութիւնների փոխարէն նրանցից ստացել էր մի ձի, մի հրացան և իր կեանքը։

Սակայն լաւ եմ յիշում, որ մեր սիրուն կանայք ու աղջիկները՝ այդ նողկալի արարածի մատնութեան զոհերը, աններևակայելի քաջութեամբ էին պաշտպանում իրենց պատիւը։

Հակառակ մրով ու ցեխով ծածկուած լինելուն, երբ այդ լակոտը մատնացոյց էր անում, ու երբ ժանտարմները նրանց ծամերից բռնած քաշքշելով փորձում էին տանել, կանայք ու աղջիկները անպատմելի խիզախութեամբ ու կատաղութեամբ դահիճների դէմքերն էին ճանկռոտում, ձեռները խածոտում, փախչելով՝ ժայռերից ներքև էին գլորւում կամ գետն էին նետւում։ Նոյնիսկ նախընտրում էին ողջ-ողջ ծառերին մեխուել, քան կեանքները փրկելու համար անձնատուր լինել այդ ճիւաղների տափանքներին։

Մեր օրհասական պահերին, այդպիսին է իրեն դրսեւորել հայ կինը և ես դրա կենդանի վկաներից մէկն եմ...

Այո, գաղթի ժամանակ հայ կինը աններեւակայելի տանջանքների մատնուած լինելով հանդերձ, դարձեալ սրբութեամբ էր պահպանում իր օջախի, իր հարազատների ու ազգի պատիւը։ Ինչպիսի ինքնամոռացութեամբ ու հաւատքով էին սպասում իրենց տղամարդկանց վերադարձին, թէև նրանք այնպէս էլ երբեք չվերադարձան...

Հայ ազգի գոյատեւումը, շատերը վերագրում են մեսրոպեան տառերի գիւտին, ուրիշները՝ մեր կրօնքին, ոմանք՝ մեր գրականութեան ու արուեստին և այլն: Բայց և այնպէս, շատ ազգեր այդ ամէնը ունենալով հանդերձ անհետացել են։

Հայ կինը եղել ու մնում է հայ օջախի՝ այսինքն հայ ազգի պահապան հրեշտակը։

Դառնանք մեր պատմութեանը։ Այդպէս ուրեմն, Աւետիսը ամէնօրեայ իր տարբեր մատնութիւններով դարձել էր կարաւանի սարսափը:

Տատս մտահոգուել էր մի հնարք. թաքուն գըտել էր իրեն համախոհներ, հաւաքել էր բաւական մի գումար, գնացել էր Պեքիր չավուշի մօտ ու առաջարկել՝ թէ որ Աւետիսին սատկացնի՝ կարաւանը պատրաստ է իրեն տալ, ինչքան դրամ որ ունի:

Աւազակապետի աչքերը փայլել էին, ծիծաղելով ասել էր.

— Ի՞նչ է, ցանկանում էք ինձ տուած ձեր կացնի կոթը ե՞տ վերցնել։ Ինչքա՞ն ունէք։

Տատս թէ՝ յիսուն ոսկի։

— Ի՞նչ արած, քիչ է, բայց շուտ արա, բե՛ր։

Տատս երբ դրամը յանձնում է, Պեքիրը ծիծաղելով ասում է.

— Չալըշմեանի կին. առանց սրան էլ արդէն որոշել էի օրուայ վերջը այդ շանը սատկեցնել։ Նա իմ վզին վտանգաւոր բեռ է. վերևից որ իմանան այդ տարիքի կեավուր ողջ թողնելս, վայ թէ իմ գլուխն էլ ուտեն։

Մայլ օրերի միակ ուրախ լուրն էր, որ փըսփըսուքով տարածուեց ողջ կարաւանով մէկ: Կանայք անհամբեր սպասում էին օրուայ վերջին։

Կարաւանը գիշերելու համար երբ երեկոները կանգ էր առնում, խուզեար ընդհանրապէս երկար ժամանակ չէր դադարում։ Սինչդեռ այդ օրը պատահեց հակառակը, կանայք անմիջապէս նստեցին և լուռ ու մունջ ժանտարմների կողմն էին նայում։

Պեքիր չավուշը կարգադրեց Աւետիսին գետից փարչով ջուր բերել։ Դա սովորական մի բան էր, բայց երբ Աւետիս փարչը վերցնելով մի քանի քայլ էր արել, տեսաւ, որ կանանց կոնծած ու մեռած դէմքերի վրայ դեռ ողջ մնացած աչքերը այրւում էին վրէժով, և որոնք հրացանների փողերի նման ուղղուած էին իր վրայ։ Նա սարսափահար ետ վազեց ժանտարմների մօտ և դողահար աղաչում էր, պաղատելով նոր խոստումներ անում, որ իր կեանքը խնայեն: Իսկ ժանտարմները հռհռում էին։

Խմբապետ Պեքիրը, որ վայնասուն չէր սիրում կատաղած գոռաց՝

— Անիծուած լակոտ, քո շան արիւնը իմ ինչի՞ն է հարկաւոր։ Ջո՛ւր բեր, ծարաւ եմ։

Տղան միամտուած առանց շուրջը նայելու վազեց, հասաւ գետափ և կռացաւ հազիւ էր թաթախել ջրի մէջ, երբ Պեքիրի գնդակը շամփրեց նրա քամակն ու դուրս եկաւ ուսից։ Մատնիչն ընկաւ ջրի մէջ, մեր կացաւ ու ետ՝ գլխի ափ վազեց: Ժանտարմներից մէկը գնաց ու քացով կրկին գլորեց ջուրը:

Ու գնաց դաւաճանը ջրի հորձանքով՝ խառնըւելու գետում լողող միւս դիակներին:

Ահա այդ ահռելի տեսարանի առաջ էր, որ ես լսեցի անէծքների տարափ, ծիծաղ ու նոյնիսկ ծափեր..

Իհարկէ Աւետիսի մահով կարաւանը չփրկուեց։ Երբ Հալէպ քաղաքը հասանք, ընդամէնը մնացել էինք հինգ երեխայ ու քառասուն կին. դրա կէսն էլ համաճարակի զոհ գնաց...

Երեւան 1972

ՆՈՒՊԱՐ ԳԱԼՃՆԵԱՆ

ՎԱՂԸ, ՈՒՐԲԱԹ 21 ԱՊՐԻԼ 1972, Կ. Ե. ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ՝ ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ԱՄԷՆ ՈՔ ՍԻՐՈՎ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«Լիբանանահայ Համախմբում»ի

«Լիբանանահայ Համախմբում»ը, Ս. Դ. Հնչակեան եւ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեանց ու Անկախներու մասնակցութեամբ կազմըւեցաւ, միացեալ ճակատով մը դիմակալելու համար 1972ի երեսփոխանական ընտրութիւնները։ Համախմբումը այս ձեւով կ'ընդառաջէր բաղձանքներուն՝ կուսակցական կամ չէզոք հայ ընտրող զանգուածներու, որոնք կը փափաքէին արձագանգել Պետութեան կողմէ «լուռ մեծամասնութեան» ուղղուած բազմաթիւ կոչերուն, եւ արժանաւորապէս կատարել իրենց քաղաքացիական պարտաւորութիւնը։ Մանաւանդ որ հայ ընտրողներու զանգուածին ջախջախիչ մեծամասնութիւնը, մանաւորապէս 1960էն ասդին, կարելիութիւնը չէր ունեցած ընտրութեանց մասնակցելու ազատօրէն։

Պայմանները իսկապէս փոխուա՞ծ էին արդէօք, երբ ընտրական միեւնոյն օրէնքն է որ պիտի ղեկավարէր 1972 Ապրիլի ընտրութիւնները, եւ երբ ընտրաշրջաններու միեւնոյն բաժանումը ի յառաջագունէ կը ձեւազեղծէր ժողովրդային կամքին արտայայտութիւնը։

1972 Ապրիլին քուէարկողները պիտի կրնայի՞ն միթէ ընտրել իրենց թեկնածուները՝ զերծ ամէն ճնշումէ։

Ժողովուրդի իսկական ներկայացուցիչները, արժէքաւոր մարդիկ պիտի յաջողէի՞ն իրենց թեկնածութիւնը առաջադրել արժանավայել կերպով եւ նեղքել կամայական արգելքներու այն հնամենի քումբը, որ կանգնեցուած է ընդդէմ ամէն յառաջդիմութեան ու նորարարութեան ա՛յն միեւնոյն մարդոց կողմէ, որոնք իրենց ընտրական ուժը կը քաղեն՝ իրենց հասակին համեմատ ձեւուած ընտրական օրէնքէ մը. թոյլատրուած է կասկածիլ։

Հակառակ այս նկատառումներուն եւ վերապահութեանց, կացութեան կատարեալ գիտակցութեամբ է որ Համախմբումը ներկայացաւ հանրութեան, յուսալով առնուազն նեցուկ կանգնիլ միւս քոյր համայնքներէ արժէքաւոր հաւանական թեկնածուներու, որոնք պիտի փափաքէին միանալ իրեն՝ միասնաբար դիմակալելու համար այս պայքարը։ Այնուհետեւ «Լիբանանահայ Համախմբում»ը ի վիճակի պիտի ըլլար կազմելու յարգելի թեկնածուներու ցանկ մը եւ խնդրելու քուէները զանգուածներուն, առանց համայնքային կամ «ցեղային» խտրականութեան՝ նոր Լիբանանի մը կերտումին ի խնդիր։

Այս ուղղութեամբ թափուած ամիսներու ջանքերէն ետք, «Լիբանանահայ Համախմբում»ին համար բացորոշ դարձաւ իրողութիւնը։ Գործնականօրէն անկարելի եղաւ կազմել ցանկ մը։ Յարգարժան անձնաւորութիւնները, որոնք ընտրապայքարին սկիզբը Համախմբումին միացած էին՝ միասնաբար ստանձնելու համար այս ազգային պարտականութիւնը, հարկադրուեցան, մէկը միւսին ետեւէն լքել «անկարելիին հետապնդումը», իրենց դրդապատճառները յստակօրէն պարզելով ընտրող հասարակութեան գնահատման։

Ճակատի վրայ առանձին մնացած եւ հարկադրուած ըլլալով տանիլ պայքար մը, որ այնուհետեւ կը շահագրգռէր մայրաքաղաքի Ա. Ընտրաշրջանին մէջ ներկայացուած հինգ համայնքներէն մէկը միայն, այսինքն Հայ Ուղղափառ համայնքը, այնուհետեւ ընտրապայքարը իր ազգային բնոյթէն շեղած ըլլալով, «Լիբանանահայ Համախմբում»ը իր պարտականութիւնը սեպեց քաշուիլ իր հերթին։

Այս պայմաններու տակ անօգուտ է խօսիլ «ազատութեան», «կանոնաւորութեան», «պարկեշտութեան» մասին. ընտրութեանց արդիւնքները այժմէն իսկ յայտնի ըլլալով։ Պետութիւնը նախաձեռնարկ ըլլալու է երկիրը օժտելու արդիական ու ժողովրդավարական նոր ընտրական օրէնքով մը, որ ի վիճակի պիտի ըլլայ երաշխաւորելու իւրաքանչիւրին հաւասար կարելիութիւնները։ Այս մարզին մէջ, ամբողջ երկրին հետ մեր վստահութիւնը կը դնենք Նախագահ Ֆրանժիէի վրայ։

Մինչ այդ, անգամ մը եւս, հայ մեծամասնութիւնը կը դատապարտուի մնալու լուռ։

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ

(Պէյրութ, 5 Ապրիլ 1972)

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԱՒՈՐՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

(Շար. Ա. էջէն)

հրատարակուող ֆրանսատառ մեծագոյն օրաթերթ «Լ'Օրիան - Լը Ժուռ»ի (հակայառաջդիմական ուղղութիւն ունեցող թերթ) հարցազրոյցը՝ Արա Երեւանեանի թեկնածութեան մասին և այս առթիւ հնչակ - դաշնակ համաձայնութեան մը հաւանականութեանց շուրջ։

Մենք, կանխելու համար որ եգիպտահայ անտեղեակ անձերը Լիբանանի ընտրական իրադարձութեանց մասին սխալ կարծիքներ ունենան, և մանաւանդ՝ մըթնոլորտ պղտորողներու ազդեցութեան ենթարկուին, մեր թերթի թիւ 423ի (6 Ապրիլ 1972) առաջին էջին վրայ հրատարակեցինք այդ հարցազրոյցին յատկանշական մասերը, ուր յստակօրէն գրուած է ընկեր Յարութիւն Կուժունիի յստակ ու մեկին յայտարարութիւնը, թէ՝ «Ոչ մէկ համաձայնութիւն գոյութիւն ունի Հնչակ և Դաշնակ կուսակցութիւններուն միջեւ» և թէ՝ «Արա Երեւանեանի անձին շուրջ եղած համաձայնութիւնը՝ արդիւնքն է հայ թեկնածուին արժանիքներուն և ժողովրդականութեանը»։

Գալով Լիբանանի երեսփոխանական ընտրական օրէնքին, ան հին է և փտած, և անոր բարեփոխութիւնը բուռն կերպով կը պահանջեն այսօր Լիբանանեան բազմաթիւ համայնքներ և կուսակցութիւններ՝ որոնց կարգին նաեւ Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, որովհետեւ այս օրէնքը պարտադրուած է գաղութարարութեան շրջանին՝ երբ ժողովուրդը խօսելու, գրելու, գործելու և բողոքելու իրաւունքէն զրկուած էր և նոյն այս օրէնքով Խորհրդարանի աթոռներուն կրնային տիրանալ միայն անպիսի մարդիկ, որոնք գաղութարարներուն անվերապահօրէն ծառայելու և սպասարկելու պատրաստակամութիւն ունէին։

Այս հին օրէնքին հետեւանքով, ժողովրդական լայն խաւերը՝ և ի մասնաւորի աշխատաւորութիւնը կը զրկուի իր ձայնը ունենալու պետական վարչամեքենային ներս եւ միշտ ճնշումի ու լըռութեան կը դատապարտուի։

Այսպիսի անկատար և ներկայի դրութեան չպատշաճող՝ դըրուած օրէնքին այսօր կիրարկըւելուն պատճառով է, որ Պէյրութի ա. ընտրաշրջանին մէջ «Հայկական Համախմբում»ը, հակառակ թափած իր մեծ ջանքերուն՝ որպէսզի միջհամայնքային ամբողջական ցանկով մը հրապարակ իջնէն ընտրապայքարի, չկարողացաւ այս ընտրաշրջանին համար՝ հին օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն հինգ զանազան համայնքներու ներկայացուցիչներէ բաղկացած ցանկի մը շուրջ համաձայնութիւն գոյացնել, նըկատելով որ այդ համայնքներուն ներկայացուցիչները՝ քաղաքական զանազան կուսակցութեանց ճըռնշումներուն և անհամաձայնութիւններուն պատճառով քաշուեցան թեկնածութենէ։

Ասոր իբրեւ հետեւանք, «Հայկական Համախմբում»ը ընտրպուեցաւ Պէյրութի ա. ընտրաշրջանին մէջ քուէարկութեան չներկայանալ և պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը լոյս ընծայեց, որ մենք ևս այս էջին վրայ կը հրատարակենք, առ ի լուսաբանութիւն եգիպտահայ բոլոր բարեմիտ քուէարկողներուն, որպէսզի մթնոլորտը պղտորել փորձող բոլոր գործակալներուն խօսքերէն միամտաբար չխաբուին, այլ ընդհակառակն, դիմակազերծ ընեն այդպիսի չարաշահները։

Ստորեւ կու տանք նաեւ Լուսաբանութիւն մը՝ հրատարակուած Պէյրութ հրատարակուող «ԿԱՆՉ»ի թիւ 60ի (8 Ապրիլ 1972) մէջ, ի մասին Պէյրութի ա. ընտրաշրջանի թեկնածուներու ցանկերուն:

«Կանչ», ի միջի այլոց կը գրէ.

«Հայկական Համախմբում»ը հրապարակ իջեցուցած էր երեք հայ թեկնածուներ՝ ընտրապայքարը շարունակելու համար, Ժորժ Ապու Ասալին հետ ընտրացանկ կազմելու յոյսով։

Եւ սակայն, վերջին պահուն, Ժորժ Ապու Ասալ եւս հրապարակէն քաշուեցաւ, յոյն - կաթողիկէ պատրիարքէ եւ նոյնատեսակ այլ անձնաւորութիւններու ուժեղ ճընշման տակ, իր ընտրութեան համար ապահովութիւն ստացած ըլլալով Ճեզզինի շրջանէն:

Իրերու այս կացութեան մէջ, «Հայկական Համախմբում»ն ալ իր թեկնածուները ետ քաշեց, ԱՆԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋ ԳՏՆՈՒԵԼՈՎ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ ԱՌԱՆՑ ԱՐԱԲ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ։

«Հայկական Համախմբում»ը հրապարակած է յայտարարութիւն մը, ՈՒՐ ԱՐԴԱՐՕՐԷՆ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻ ԱՅՆ ՁԵՒԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՅԴ ՁԵՒԵՐՈՒ ԸՍՏԵՂԾԱԾ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐՈՒՆ, ՈՐՈՆՔ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԴԱՐՁՆԵՆ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ, ԻՍԿ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ, ՔՈՒԼԻՍԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ (ընդգծումները մեզմէ. «Զ»)։

Բայց եւ այնպէս «Հայկական Համախմբում»ին համար անկարելի չէր ընտրապայքար տանիլ մինչեւ վերջ, եւ առնուազն, պատուաւոր արդիւնքի հասնիլ՝ եթէ զինքը բաղկացնող շրջանակներու մէկ կարեւոր մասին խորթ չըլլար՝ յառաջդիմական արաբ թեկնածուներու հետ ցանկակից ըլլալու գաղափարը։

(Շար. տես էջ 6)

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

20 ԱՊՐԻԼ 1972

«ԲՈՂԲՈՋ»Ը ՄՆԱՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Աւարտուեց «Բողբոջ» գաւաթը վիճարկող խմբերի աւանդական մրցաշարը։ Վեցերորդ անգամ անընդմէջ պատուաւոր մրցանակը տանեցին Հայաստանի հաւաքական ... ֆութպոլիստները։ Նախնական ... խաղերից յետոյ միայն չորս խմբեր՝ Լենինկրատի, Ուքրայնայի, Ուզպեքիստանի և Հայաստանի հաւաքականները իրաւունք ստացան եզրափակիչ փուլում վիճարկելու պատուաւոր սէարը։

Մրցումների վերջին օրը «Հրաչալի քառեակում» այնպիսի վիճակ էր ստեղծուել, որ ամէն ինչ որոշելու էր Հայաստան-Ուքրայնա հանդիպումը։ Ստացուեց այնպէս, որ վերջին՝ եզրափակիչ խաղից առաջ ուզպէկ պատանիները 3-1 հաշուով յաղթեցին լենինկրատցիներին եւ... օգնեցին Հայաստանի հաւաքականին։ Պատուաւոր գաւաթը նուաճելու համար նրանց անհրաժեշտ էր ոչ-ոքի անել ուքրայինացիների հետ։ Այսպէս էլ ստացուեց։ Մէկական անգամ գրաւելով մրցակցի դարպասը, խմբերը կիսեցին երկու միաւորը։ Ի վերջոյ, առաջին մրցանակը չահեցին Հայաստանի ներկայացուցիչները, երկրորդը՝ ուքրաինացիները և երրորդը՝ Ուզպեկստանի հաւաքականի ֆութպոլիստները։

Պէյրութի «Մասիս» մարզական ակումբի պատանեկան խումբը՝ չտանելով ոչ մի յաղթանակ, հանգրուանեց ութերորդ տեղում։ Չնայած այդ հանգամանքին, լիբանանցի պատանիները գրաւել էին բազմաթիւ ֆութպոլիստների համակրանքը։ Մրցումների աւարտից յետոյ, ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ-ի թղթակիցը խնդրեց Հայաստանի հաւաքականի աւագ մարզիչ, սպորտի վարպետ Կոստանդին Բեգլարեանին բնութագրել «Մասիս» խմբի խաղը։

— «Մասիս»ի ֆութպոլիստները լաւ տպաւորութիւն թողեցին, ասաց նա։ Զգացւում է, որ տղաները փորձ չունէին։ Եթէ նրանց մօտ տեխնիկան լաւ վիճակում էր, ապա նոյնը չի կարելի ասել ֆիզիքական պատրաստութեան մասին։ Նրանք շուտ էին յոգնում և, բնականաբար, երկրորդ խաղակէսում չէին կարողանում ցուցադրել այն ամէնը, ինչ կարող էին։

Դրանով կարելի է բացատրել այն հանգամանքը, որ «Մասիս»ի դարպասով անցկացուած կոլերի մեծ մասը խփուել է երկրորդ խաղակէսում և մանաւանդ վերջին քսան րոպէում։ Ինձ դուր եկան կեդրոնական պաշտպան Յարութիւն Տէր Դաւիթեանը, դարպասապահ Սաամի Շերոն և, ի հարկէ, կիսապաշտպան Սահակ Պէրպէրեանը։ Ցաւօք այդ, շնորհալի մարզիկը՝ մեզ հետ առաջին հանդիպման ժամանակ վնասուածք ստացաւ և այլեւս չմասնակցեց խաղերին։ Մի խօսքով, խումբը անելիքներ շատ ունի, նա ապագայի խումբ է։ Կարծում եմ, որ եկող տարի Պէյրութի պատանիներն աւելի լաւ կը դրսեւորեն իրենց։ Հայրենիք ամ ձեռք բերած փորձը նրանց անշուշտ կ'օգնի՝ կատարելագործելու իրենց վարպետութիւնը։

«Մասիս»ի խմբից Զաւէն Տէմիրճեանն ասաց.

— Մարզական պարգեւների համար չէր, որ մենք եկել էինք Երեւան։ Մենք եկել էինք սովորելու և մայր հայրենիքի կարօտն առնելու։ Խմբի բոլոր տղաներն էլ հիացած են քաղաքամայր Երեւանով, Էջմիածնով ու Զուարթնոցով։ Շնորհակալութիւն «Մասիս» Մարզ. Միութեան նախագահ ընկեր Սարգիս Սարգիսեանին, որը ջանք ու եռանդ չխնայեց մեր այս ուղեւորութիւնը կազմակերպելու համար։

Խմբի պատասխանատուներից Կարպիս Պէրպէրեանը ասաց.

— Ցանկանում ենք մեր շնորհակալութիւնը յայտնել Երեւանի ֆութպոլի մասնագիտացուած դպրոցի ղեկավարութեանը, որը ամէն ինչ արեց մեզ օգնելու համար։ Ոչ միայն գործնական, այլեւ տեսական օգնութիւն ցոյց տուեց, օգնեց աւելի լաւ ճանաչելու խորհրդային ֆութպոլային խմբերի տակտիկան։ Չէ որ մեր պատանիները փաստօրէն տեսել էին միայն «Արարատ»ի խաղը։ Մի խօսքով, կրկին շնորհակալութիւն ամէն ինչի համար։

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

Պէյրութի «Արարատ» օրաթերթը իր կարգին 31 Մարտ 1972 թիւով ի միջի այլոց կը գրէ.

Ինչ կը վերաբերի Բ. ցանկի մը կազմութեան, այս ուղղութեամբ Լիբ. Համախմբումին կողմէ տարուած աշխատանքները կը թուի, թէ արդիւնքի հասած չեն։

Առաջին պատճառը ոչ հայ համայնքներէ ընդունելի թեկնածուներու բացակայութիւնն է, իսկ առանձին հայ թեկնածուներով ընտրապայքարը տարունակելը՝ պատճառ պիտի ըլլայ ներ-համայնքային անիմաստ բաղխումի մը, որմէ օգտուողները կրնային ըլլալ անջատ թեկնածուներ՝ տարբեր համայնքներէ, որոնք, նոյնիսկ ընտրուելու պարագային, օգուտ պիտի չունենային հայ համայնքին։

Ա. ԸՆՏՐԱՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ ՀԱՅ ՅԱՐԱՆՈՒԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ԿՈՂՄԷ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱԾ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ

ՊԷՅՐՈՒԹ Ա.- (8 աթոռ) 1 Մարոնի, 1 Յոյն Օրթոտոքս, 1 Յոյն Կաթոլիկ, 1 Բողոքական, 3 Հայ Օրթոտոքս եւ 1 Կաթողիկէ։

Բողոքական.- Ֆուատ Աքքաս, Անդրանիկ Մանուկեան, Անթոնիօ Սաատ, Անիս Ժապպուր։

Հայ Կաթոլիկ.- Քարլօ Տաւրեան, Ժոզեֆ Շադէր։

Հայ Առաքելական.- Սուրէն Խանամիրեան, Մելքոն Էպլիղաթեան, Խաչիկ Պապիկեան, Յովակ Թիւթելեան, Սարգիս Զէքիկեան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

14 Մայիս 1972

Կը խնդրուի չ... չանձնել

ՕՐ. ՔԱԹԻԱ ՆՈՐԱՇԽԱՐՀԵԱՆ
ԸՆԿ. ՎԱՐԴԱՆ ԵԱՂՍԸՋԵԱՆ

խօսեցեալք

Պէյրութ-Հալէպ 1-4-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին և ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Տէր եւ Տիկին Եան եւ Արշա Վան Տէր Տուսքն (Հոլանտա) բախտաւորուած են երկրորդ աղջիկ զաւակով մը, զոր անուանակոչած են Թալին։

Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք բախտաւոր ծնողքին, մեծ հօր եւ մեծմօր՝ Տէր եւ Տիկին Վահէ Պօյաճեաններուն, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Օր. Մարօ Գալաճեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տիկին Արմենուհի Գալընեան և զաւակը՝ Ֆրէկ	300
Տէր և Տիկ. Ռաֆֆի Գալընեան և զաւակունք	300
Ընկ. Վրէժ Սէֆէրեան և Սէֆէրեան ընտանիք	300
Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեան	200
Տէր և Տիկ. Եղնիկ Վեցիկեան	100

Օր. Մայտա Գալաճեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծաճռեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Ընկ. Վրէժ Սէֆէրեան և Սէֆէրեան ընտանիք	200
Տէր և Տիկին Գարեգին Աչուկեան	200
Տէր և Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան	100
Տէր և Տիկին Հայկազուն Քիւրքճեան	100
Տէր և Տիկին Արմէն Տատուր	100
» » Վահէ Գասապեան	100
» » Հայկ Ժամկոչեան	50

Իրենց երկրորդ աղջիկ թոռանը՝ Թալինին ծննդեան ուրախ առթիւ Տէր և Տիկին Վահէ Պօյաճեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Օր. Անահիտ Մամուրեանի ընդ Պր. Կերհարտ Հուկօ Քորնի (Սիտնէյ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Տէր և Տիկին Նշան Սարաֆեան և զաւակը կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

«Այծեմնիկ»ին	300
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Իրենց սիրեցեալ մօր ողբ. Տիկին Էլիզ Թերզիպաշեանի մահուան քառասունքին առիթով՝ Տէր և Տիկին Վահէ Թերզիպաշեան (Զուիցերիա) կը նուիրեն.

Նուպարեանի ճաշի սեղանին	300
Աղքատախնամին	300
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

Իրենց սիրեցեալ մօր ողբ. Տիկին Էլիզ Թերզիպաշեանի մահուան քառասունքին առիթով՝ Տէր և Տիկին Նուպար Թերզիպաշեան (Մ. Ն.) կը նուիրեն.

Նուպարեանի ճաշի սեղանին	300
Աղքատախնամին	300
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

Իրենց սիրեցեալ մօր ողբ. Տիկին Էլիզ Թերզիպաշեանի մահուան քառասունքին առիթով՝ Տէր և Տիկին Վարդգէս Թերզիպաշեան (Մ. Ն.) կը նուիրեն.

Նուպարեանի ճաշի սեղանին	300
Աղքատախնամին	300
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

Իրենց սիրեցեալ մօր ողբ. Տիկին Էլիզ Թերզիպաշեանի մահուան քառասունքին առիթով՝ Տէր և Տիկին Ալպեր Զօփուրեան կը նուիրեն.

Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Աղքատախնամին	200
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	200
Հ. Բ. Միութեան	200
Կոկանեան Սրահին	200
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	200

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Մայտա Գալաճեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծաճռեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Եղնիկ Վեցիկեան	100
Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան	100
Օր. Պայծառ Կիւրիւնլեան	50

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տեարք Յակոբ և Սարգիս Վարժապետեան, 1000 ե. դ. իրենց անմոռանալի հօր յիշատակին։

Տիկին Երիցուհի Նշանեան 200 ե. դ. իր Աղեքսանդրիա գալուն ուրախ առիթով։

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Ողբ. Բիւզանդ Ճամպազեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Տիկ. Իւղաբեր Բամպուքճեան և զաւակը Միքայէլ	100
Տէր և Տիկին Աւետիս Բամպուքճեան և դուստրը	100

Տէր և Տիկին Աւետիս Բամպուքճեան և դուստրը 100 ե. դ. ողբ. Յակոբ Անանեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Օր. Անահիտ Մ. Մամուրեանի ընդ Պր. Կերհարտ Հուկօ Քորնի (Սիտնէյ) ամուսնութեան ուրախ առթիւ Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Օր. Մայտա Գալաճեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծաճռեանի նշանախօսութեան առթիւ փոխան ծաղկեկողովի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան	100
Տէր և Տիկ. Կայծ Թուֆայեան	100

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Առ ի գնահատութիւն ըՄկռուտական Վերին Մարմնի կազմակերպած Մայրերու Օրուան հանդիսութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Լեւոն Եղուշեան	500

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ

ԳԱՀԻՐԷ

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ԸՆԿԵՐ ԽՈՐԷՆ ԽՍԿԷՆԵԱՆԻ

Հինգշաբթի, 27 Ապրիլ 1972, կ. ե. ժամը 9.15ին

ՕՐՈՒԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍ

ՊՐ. ՕՆՆԻԿ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

(ՏՆՕՐԷՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏՇԱՃ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Հայ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի անխտիր՝ իր ներկայութեամբը յարգանք մատուցանելու մեր բիւրաւոր նահատակներուն յիշատակին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք՝ թէ 24 Ապրիլ 1972, ՅԻՇԱՏԱԿ Է ԲԻՒՐ ԵՒ ՄԻԼԻՈՆ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑՆ ՄԵՐՈՑ։ Այս առթիւ 23 Ապրիլ 1972, Կարմիր Կիրակիի օրը, Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ առաւօտեան ժամերգութենէն ետք պիտի մատուցուի Ս. Պատարագ։

Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը պիտի մատուցանէ՝

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

(ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀ ՀԱՅՈՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ)

Յընթացս Ս. Պատարագի, քարոզէն ետք, պիտի կատարուի մասնաւոր Հոգեհանգստեան պաշտօն։

* * *

Կրօնական արարողութիւններէն ետք, կազմակերպութեամբ Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխանութեան եւ հովանաւորութեամբ Երէց Թաղականութեանց Պետերուն, եկեղեցւոյ բակին մէջ Հայկական Եղեռնի բիւրաւոր Նահատակներու խնկելի յիշատակին կառուցուած Յուշարձանին առջեւ պիտի կատարուի ժողովրդական Յուշահանդէս, յատուկ յայտագրով։

Կէսօրէն ետք, Ազգ. Վարժարանիս մեծ սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ համայն ժողովրդեան համար հոգեճաշ։

Կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը՝ վերոյիշեալ արարողութիւններուն, յարգելու համար մեր Նահատակներու քաղցր յիշատակը։

Առաւօտեան ժամերգութիւն	ժամը 8
Ս. Պատարագ	ժամը 10
Հոգեհանգստեան արարողութիւն	ժամը 11
Հոգեճաշ	ժամը 13

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՑՏԱ ՍԷՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 426 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ԱՊՐԻԼ 1972

ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒ. 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد ٤٢٦ — الخميس ٢٧ ابريل ١٩٧٢

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Լուսաբանելու համար կարգ մը միտքեր և մանաւանդ վըստահեցնելու մեր հասարակութիւնը, անգամ մը ևս կ՚անդրադառնանք․

ա.— Շուպրայի հողին վաճառման և անոր վրայի վիլլային․

բ.— Հարէթ էլ Զուէյլայի ազգապատկան հողի կարգադրութեան․

գ.— Մինէթ էլ Սիրիկի կալուածին։

Ա.— Շուպրայի Մասուարտի փողոցի ազգապատկան էին վիլլան փլուզումի վտանգի մէջ էր և արդէն Թանզիմի վարչութիւնը մեզի ուղարկած էր փլուզումի հրահանգը, որուն գործադրութիւնը բնականաբար չէր կարօտեր Թեմական Համագումարի հաւանութեան։ Այս վիլլային փլուզումէն յառաջ եկած շինանիւթերու վաճառքին գումարները հարազատօրէն կ՚երևին Առաջնորդարանիս տոմարներուն մէջ․

Անգամ մը ևս կը կրկնենք թէ կարգ մը անհատներու գնահատումները հեռու են իրականութիւն ըլլալէ և կրնան շփոթութիւն ստեղծել․ Ճիշտ է թէ Թեմական Համագումարը յանձնարարեց նախընտրաբար աճուրդով ծախել – եթէ հարկ ըլլայ – որևէ հին շէնք կամ անհասութաբեր կալուած․ Ուստի Ազգային Իշխանութիւնը, որ նախնական և առժամեայ կարգադրութիւններ ըրած էր՝ փոխադարձ հասկացողութեամբ Պրն. Թութունկիի, եռ դարձուց երեք տարիէ ի վեր իր մօտ պահ դրուած կանխավճարը և նաև անոր հաշւոյն արձանագրեց պահակին թոշակները․ Այս առթիւ յստակ կերպով կ՚ուզենք շեշտել, առ ի լուսաբանութիւն, թէ որևէ համուցում չէ վճարուած Պրն. Թութունկիի, նախնական և առժամեայ համաձայնութիւնը չեղեալ նկատուելուն հետևանքով և ասիկա անգամ մը ևս կ՚ապացուցանէ թէ վերջնական առ ու ծախ տեղի չէր ունեցած նախ քան Համագումարը։

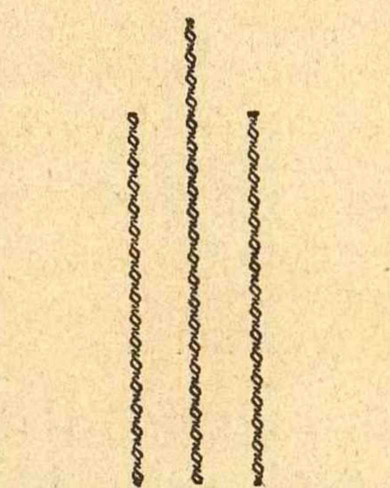
Բ.— Պարզելու համար իրականութիւնը, նախ քսենք, թէ Հարէթ էլ Զուէյլայի ազգապատկան հողը կը գտնուի սաօ պողոտային վրայ, անոր ելքը նեղ փողոցէ մըն է և այդ հողին վրայ կուտակուած աղբերէն բլուրներ գոյացած են տասնեակ տարիներէ ի վեր։ Այդ հողամասը երկար ժամանակ ենթարկուած էր ոտնձգութիւններու, որոնց հետևանքով շինութիւններ կատարուած էին ապօրինի կերպով․ Այս պայմաններու տակ ակներև է, որ սոյն հողին գինը չէր կրնար բաղդատուիլ շրջակայ աւելի նպաստաւոր դիրքով և պայմաններով օժտուած հողերու գինին հետ․ Միւս կողմէ ցորչափ հող մը զոհ գացած է ոտնձգութեանց, չի կրնար առարկայ դառնալ աճուրդով վաճառման․ Այս իսկ պատճառով Ազգային Իշխանութիւնը՝ Կալուածոց Հոգաբարձութեան թելադրութեամբ, որոշեց նախնական և առժամեայ համաձայնութիւն մը գոյացնել անձի մը հետ՝ որ կ՚ընդունէր գնել այդ հողը՝ լաւ գին մը վճարելով, միաժամանակ իր վրայ առնելով դատական հետապնդումները՝ յափշտակիչներուն դէմ․ Այս փոքր հողին պարագան ներկայացուեցաւ Համագումար Ժողովին, իր լրիւ բացատրութիւններով, և ստացաւ Ժողովին հաւանութիւնը և վաւերացումը․

Գ.— Զարմանալի է որ ոմանք ենթադրութիւններու վրայ հիմնուելով՝ կը հասնին սխալ եզրակացութիւններու․ Կը խօսուի Մինէթ էլ Սիրիկի մէկ ու կէս ֆետտան հողի վաճառքի մը մասին՝ երբ ցարդ որևէ կարգադրութիւն չէ եղած, հակառակ այն իրողութեան, որ 1971 Ապրիլի Համագումար Ժողովէն վաճառքի արտօնութիւնը ստացուած է։ Այս հողը տարիներէ ի վեր վարձուած է անձի մը, իբրև մշակելի հող, զոր ան ձգած է անմշակ և սակայն կը յամառի պահել զայն։ Այնքան ժամանակ որ չկարենանք այդ վարձակալը հեռացնել, չենք կրնար այդ հողը իբրև մշակելի հող գընահատել․

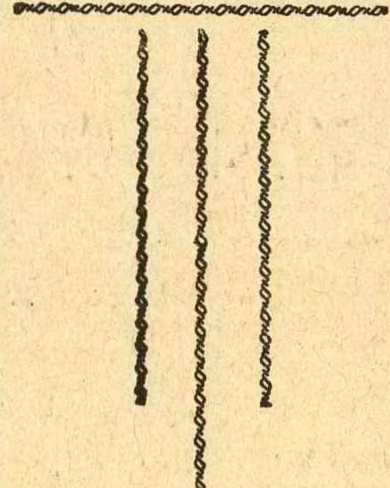
Անշուշտ այդ վարձակալին հեռացումէն ետք այդ հողը պիտի գնահատուի օրուան արժէքով և ծախուի աճուրդով․ Մինչ այդ, կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ, և ներելի չէ, որ ոևէ մէկը սխալ մեկնաբանութիւններ ընէ Ազգային Իշխանութեան և անոր մարմնին մաս կազմող յարգելի անդամներուն մասին․

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՊՐԻԼ 24Ի ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամէն տարի 24 Ապրիլին հարիւր հազարներով հայրենիքի ժողովուրդը յարգանքի ցոյց կը կատարէ Եղեռնի զոհերու յիշատակին՝ Ծիծեռնակաբերդին վրայ կանգնեցուած կոթողական յուշարձանին առջեւ։

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Այս տարի եւս, ըստ սովորութեան, Եգիպտոսի մէջ հանդիսաւորապէս նշուեցաւ Մեծ Եղեռնի տարեդարձը․

Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ եկեղեցիներուն մէջ կատարուեցան հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտամունքներ։

Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան ժողովրդային բոլոր խաւերէ եկած հոծ բազմութեան, հանդիսաւորապէս պատարագեց Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, որ նաեւ քարոզ մը խօսեցաւ՝ ոգեկոչելով յիշատակը մեր բիւրաւոր զոհերուն, որոնք նահատակուեցան բարբարոս թուրքին կողմէ, Ա. Համաշխարհային պատերազմի տարիներուն։ Սրբազան Հայրը վեր առաւ այս առթիւ այն մեծ պատգամը՝ զոր մեզի թողած են մեր նահատակները, որ է աշխատիլ հայ ժողովուրդի գոյատեւման եւ յաւերժացման գործին։

Արարողութիւններէն ետք եկեղեցիին բակին մէջ՝ Ապրիլեան Եղեռնի Յուշարձանին առջեւ տեղի ունեցաւ պաշտօնական հանդիսութիւն՝ նախաձեռնութեամբ Աղեք. Ազգային Իշխանութեան եւ ապա Պօղոսեան Ազգ. վարժարանին մէջ՝ Հոգեհաց։

Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ Հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն, ի հանգիստ Մեծ Եղեռնի մեր բոլոր զոհերուն․

Ս. Պատարագը մատոյց Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Տէր Հայրը՝ «Հայր Մեր»էն առաջ կարդաց նաեւ օրուան խորհուրդը մատնանշող գրութիւն մը․ Պատարագի աւարտին, Եղեռնի զոհերուն ի յիշատակ շինուած խորանին առջեւ կատարուեցաւ Հոգեհանգիստ։

Երգեցողութիւնները կատարուեցան «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եդ. Ցակոբեանի եւ երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի․

Նոյն օրը, կ.ե. ժամը 6.30ին, Հելիոպոլսոյ Հայ Կաթողիկէ Ս. Թերեզա եկեղեցիին մէջ եւս կատարուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ․

Պատարագեց համայնքին Վիճակաւորը՝ Արհի. Տ. Ռափայէլ Եպս. Պայեան․ Արարողութիւններէն ետք Ս. Թերեզա ակումբին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսութիւն մը՝ Ապրիլեան Նահատակներուն յիշատակին նուիրուած։ Այս հանդիսութիւնը ղեկավարեց Հ. Պետրոս վրդ. Թազա։

ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՁԵՌՆԱԾ ՀԱՆԴԷՍԸ՝ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Կիրակի, 23 Ապրիլ 1972, կ.ե. ժամը 8.45ին, Հելիոպոլսոյ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի «Պըլըքճեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ՝ Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան կողմէ կազմակերպուած Յուշահանդէսը, հովանաւորութեամբ հայ երէք յարանուանութեանց պետերուն․

Հանդիսութեան պատուոյ շարքին տեղ գրաւած էին՝ Արհի. Տ. Ռափայէլ Եպս. Պայեան, Արհի Տ. Ղեւոնդ Եպս. Չէպէյեան (Լիբանանի Զմմառի վանքէն), Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Հայր Ժան եւ Հայր

(Շար. տես. էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԽՈԿՈՒՄ

ԱՊՐԻԼ 24

(ՊԱՏԿԵՐ)

Ամենուրե՜ք, սուգի սե՜ւ սե՜ւ վարագոյրներ ու քօղեր. դողդղացող, հեծկլտացող, թախծոտ, սեւաքօղ շղարշներ. մթութեան մէջ ծուարած՝ լո՜ւռ, գեհենամած ստուերներ. խորա՜ններ, շարա՜ն շարա՜ն խորաններ, մոմերու շի՜թ առ շի՜թ արտասուահոս լոյսերով. յուշե՜ր... յոյզեր... Ազգ մը ամբողջ կը վերյիշէ, կը խոկա՜յ, կը սգա՜յ եւ գլխահակ կը հսկէ իր նահատակուած զաւակները՝ այսօր։

Պատկերնե՜ր, մահասարսուռ պատկերներ, դժոխային եւ արիւնաներկ նկարնե՜ր, սրտաճմլիկ նկարներ ամենուրեք՝ աղերսանքի, զղջութեան եւ ապա համատարած ընդվզող ցասումի՝ մարդոց ու երկնքին դէմ: Եւ յանկարծ, միահամուռ, ամէն կողմէն, հոն, անմարդկային եւ աղիողորմ աղաղակներ՝ նահատակուող մեր ծնկաչոք մայրերուն, մեր պաշտելի հայրերուն, մեր միւռոնաբոյր ընտանիքին։ Եւ ապա, լռութի՜ւն, անմարդկային եւ միահեծան լռութիւն եւ քար անշարժութիւն։ Ու մինչ, նահատակներուն աստղաբիր հայեացքին տակ, լուսազիծ կ՚ուրուագծուի՝ երկնակամարին վրայ համատարած, Ս. Վարդանը՝ իր զրահող երիվարով, արդէն իսկ, լսուիլ կը սկսին՝ Սարդարապատի ղօղանջիւններուն ալքական շեփորումը։

Գահիրէ, Ապրիլ, 1972 Ա. ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ

Սոյն գրութիւնը կարդացուեցաւ հեղինակին կողմէ, 23 Ապրիլ 1972ին Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան կազմակերպած Ցուցահանդէսին ընթացքին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
ՊՐ. ԱՐՇԱՒԻՐ ԿԱՐԻՆԵԱՆԻ ՆՈՒԷՐԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ

Աղեքսանդրաբնակ 76-ամեայ հայրենակարօտ ծերունի հայ ճարտարապետ՝ Արշաւիր Կարինեանը, Պատմութեան Պետական Թանգարանի հասցէով ուղարկած է ֆրանսական նշանաւոր ճարտարապետ ու հնագէտ Ե. Վիոլէ Լը Տիւքի 10 հատորնոց հանրագիտարան-բառարանը, նուիրուած ֆրանսական՝ 11-16-րդ դարերու ճարտարապետութեան։

«Սիրելի հայրենակիցներ,- կը գրէ Կարինեանը-, ես ունիմ հինգ սենեակ գրաւող հարուստ գրադարան, որուն զարդը միշտ համարած եմ ֆրանսական գիտնականին այդ մեծարժէք աշխատութիւնը։ 1875 թուականին Փարիզի մէջ հրատարակուած այդ գործը, որուն պարունակած հարիւրաւոր մանրակրկիտ նախագիծերը կատարուած են միայն ձեռքով, այժմ կայ միայն աշխարհի չորս գրադարաններու մէջ։ Հինգերորդը ը դառնայ Մայր Հայրենիքը։ Ան շատ կ՚օգնէ հայ մասնագէտներուս, իրենց հայրենաշէն գործունէութեան մէջ»։

Հայ մեծանուն ճարտարապետ Թորոս Թորամանեանի որդին՝ Գառնիկ Թորամանեանը ծանօթացուց հանրագիտարան-բառարանին և մեր Թղթակիցին ըսաւ, որ ան իսկապէս արժէքաւոր աշխատութիւն է և խորապէս շնորհակալ ենք յարգարժան Կարինեանէն, Հայրենիքին՝ նման նուիրատուութիւն կատարելուն համար։

Արշաւիր Կարինեանը ինքը նոյնպէս Եգիպտոսի մէջ ծանօթ ճարտարապետ է։ Անոր ծնողները գաղթած են Պոլսէն և 20-րդ դարասկիզբին մշտական բնակութիւն հաստատած Աղեքսանդրիոյ մէջ։ Ան սկզբնական կրթութիւնը ստացած է տեղւոյն Պօղոսեան վարժարանին, ապա Ֆրանսական Լիսէին մէջ։ Մասնագիտական կրթութիւնը ստացած է Լոնտոնի համալսարանին մէջ և 1912 թուականէն սկսեալ ծաւալած բեղմնաւոր գործունէութիւն։ Ան 1600 նախագիծերու հեղինակ է։ Անոր մտայղացումներով կառուցուած բնակելի և հասարակական շէնքերը՝ այժմ կը զարդարեն ոչ միայն Աղեքսանդրիան, այլև Գահիրէն և եգիպտական այլ քաղաքներ։

ՈՒԻԼԵԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ «ԱՅԳԻՆ» «ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆ» ԹԱՏՐՈՆԻ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Ծագումով հայ՝ ամերիկացի թատերագիր Ուիլեըմ Սարոյեանի «Այգին» թատերգութիւնը վերջերս բեմադրուեցաւ «Սունդուկեան» թատրոնին մէջ։

Մասնաւորաբար հայկական բեմի համար գրուած այս թատերգութիւնը՝ կը նկարագրէ օտար երկիր մը ապաստանած հայ ընտանիքի մը տխուր կացութիւնը։ Սարոյեանի թատերգութեան առաջին բեմադրութեան ներկայ եղան հայ ականաւոր բազմաթիւ դերասաններ ու դերասանուհիներ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ ՇՈՒԷՏԻ ՄԷՋ

Հայկական մշակոյթի ամիս մը տեղի ունեցաւ Շուէտի տասներհինգ քաղաքներու մէջ։ Երեւանի օփերայի երգիչներ, երաժիշտներ, ժողովրդական երգերու ու պարերու երգիչներ ու պարողներ մեծ յաջողութիւն գտան Շուէտացի հանդիսատեսներու մօտ և տեղւոյն մամուլն ալ մեծապէս գնահատեց զանոնք։

Հայկական ստիւտիոններու մէջ պատրաստուած ֆիլմեր ալ ցոյց տրուեցան, ինչպէս նաև գեղարուեստի գործեր, մանկական գծագրութիւններ եւն։

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

Խմբագրութիւնս հաճոյքով տեղեկացաւ որ համայնքիս արժանաւոր հոգեւորականներէն Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապունեան, վերջերս ենթարկուած է վիրաբուժական յաջող գործողութեան մը եւ այժմ ապաքինումի շրջան մը կը բոլորէ։

Մեր լաւագոյն մաղթանքները՝ կատարեալ ապաքինման եւ առողջութեան։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Թեմական Ժողովը նիստ պիտի գումարէ Ազգային Առաջնորդարանիս դահլիճին մէջ Ուրբաթ, 28 Ապրիլ 1972, երեկոյեան ժամը 6ին։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՆԿԱՐՉՈՒՀԻ
ԱՅՏԱ ԹԱՇՃԵԱՆ
ԿԸ ԳԾԷ ՌՈՒՄԷՆ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐ

Այտա Թաշճեան երկու շարք դրոշմաթուղթեր գծեց վերջերս՝ Ռումանիոյ Թղթատարական սպասարկութիւններուն համար։ Չորս դրոշմաթուղթերէ բաղկացեալ առաջին շարքը կը ներկայացնէ Լունա 16 և Լունա 17ը, մինչ վեց դրոշմաթուղթերէ բաղկացեալ երկրորդ շարքը կը ներկայացնէ ծաղիկներ՝ նկարուած իրենց բնական գոյներով։

ՎՐԱՍՏԱՆ

ՏՈՔԹ. ԿԱՐՊԻՍ ԱՐՄԷՆ
ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՇՈՒԿԱՅԻ ՄԷՋ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Տոքթ. Կարպիս Արմէն Անգլիան ներկայացուց Ֆրանսայի Պորտօ քաղաքին մէջ՝ Հասարակաց Շուկայի վեց երկիրներու ներկայացուցիչներու համաժողովին։

Տոքթ. Արմէն ֆրանսերէն լեզուով ուսումնասիրութիւն մը կարդաց «բրիտանական նոր քաղաքներու մէջ ընկերային դիւրութիւններու բաշխման մասին»։

Տոքթ. Արմէն, Պորտոյի մէջ հիւրասիրուեցաւ Անգլիոյ Հիւպատոսին կողմէ։

ՃԱՐՏԱՐԱԳԷՏ
Օ. ՄԱՐԶՊԱՆԵԱՆԻ
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ծանօթ ճարտարագէտ Պ. Օննիկ Մարզպանեան, 29 Փետրուարին եւ 7 Մարտին երկու բանախօսութիւններ կատարած է Փարիզ՝ Սորպոնի Արեւելեան լեզուներու եւ քաղաքակրթութեան հիմնարկին մէջ, Փրոֆ. Տոքթ. Վարդան Օզինեանի Քաղաքակրթական Պատմութեան դասընթացքներու շարքին մէջ։ Առաջին բանախօսութեան նիւթը եղած է «Հայ Եկեղեցիները՝ համաշխարհային ճարտարապետութեան կալուածին մէջ», իսկ երկրորդ բանախօսութեան նիւթը կազմած է «Հայկական եկեղեցիներու ճարտարապետութեան յեղաշրջումը», Զ-ԱԴ դարերու միջեւ։

Փրոֆ. Տոքթ. Օզինեան ներկաներուն ծանօթացուցած է բանախօս Օննիկ Մարզպանեանը, որ ամբողջ երկու ժամ հետաքրքրութեան մէջ պահած է իր ունկնդիրները, արժանանալով ընդհանուրին գնահատանքին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 27 Ապրիլ 1972, կ. ե. ժամը 9.15ին

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ

ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ Է ԽՕՍԵԼՈՒ

ՊՐ. ՕՆՆԻԿ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

(ՏՆՕՐԷՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ)

ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԸ

Սիրալիր հրաւէր բոլորին, որպէսզի իրենց ներկայութեամբը յարգեն մեր նահատակներուն յիշատակը։

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Պետրոս կաթողիկէ վարդապետները, Հայ Աւետարանական համայնքի նախագահ՝ Պր. Աւետիս Ջագրճեան եւ իր համեստափայլ Տիկինը, Գահիրէի Պատ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Յովհաննէս Քէհեայեան։ Ներկայ էին նաեւ Ազգ. Իշխանութեան անդամներ, հայ մամուլի ներկայացուցիչներ, հայկական կազմակերպութեանց, մշակութային եւ մարզական միութեանց ղեկավար եւ վարչական անդամներ, ազգ. վարժարաններու տնօրէնները եւ ուսուցչական կազմի անդամներ, ինչպէս նաեւ հոծ թիւով երկսեռ հայ հասարակութիւն մը։

Հանդիսութեան յայտագիրը վարեց Պատ. Քաղաքական Ժողովի ատենադպիր Պր. Յակոբ Էֆսէրճեան։

Հանդէսը սկսաւ Եգիպտական քայլերգով, դաշնամուրի վրայ նուագուած Տիկին Շ. Դարմանեանի կողմէ։ Բացման խօսքը կարդաց Պատ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան, որուն յաջորդեց, դարձեալ դաշնամուրի վրայ Տիկին Շ. Դարմանեանի կողմէ նուագուած՝ Պերպերեանի «Սգոյ Քայլերգ»ը։

Ապա գործադրուեցաւ գեղարուեստական յայտագիրը, որուն յաջորդաբար իրենց մասնակցութիւնը բերին Գալուստեան եւ Նուպարեան Ազգ. վարժարաններուն երկսեռ աշակերտութիւնը՝ արտասանութիւններով եւ խմբերգերով։ Յաջորդաբար ելոյթ ունեցան՝ Վազգէն Էֆսէրճեան (արտ. «Խօսք իմ Որդւոյս»՝ Սիլվա Կապուտիկեանի), խմբերգ («Հայ Ապրինք եղբարք»), Նուպար Պահաթրեան (արտ. «Թուրք Ջարդարարին»՝ Շահէնի), խմբերգ («Անդրանիկին»), Աննա Գազանճեան (արտ. «Ապրիլ 24»՝ Տէր Երեւանի), խմբերգ («Արեւն Ելաւ»՝ Տիգ. Չուխաճեանի), Յակոբ Պասմաճեան (արտ. «Ես իմ Անոյշ Հայաստանի»՝ Եղիշէ Չարենցի), խմբերգ («Հայրենիք»՝ Այվազեանի)։

Երգչախումբը ղեկավարեց Մօ. Եղ. Յակոբեան եւ դաշնամուրի ընկերակցութիւնը կատարեց Տիկին Շամիրամ Դարմանեան։

Ապրիլ 24ի նուիրուած իր գրական փոքր կտորը կարդաց Ազգ. Իշխանութեան անդամ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան, ապա հանդիսավարը բեմ հրաւիրեց օրուան բանախօսը՝ Գահիրէի Պատ. Թեմական Ժողովի ատենադպիր Պր. Յակոբ Համբիկեանը։

Յարգելի բանախօսը գեղեցիկ յօրինուածքով մը՝ նախ պատկերալից ոճով արտայայտուեցաւ Եղեռնի մասին, խօսելով թուրքերու կատարած բարբարոսութիւններուն մասին եւ վեր առաւ մանաւանդ, որ հայ ժողովուրդի բնաջնջման ծրագիրը հինէն ի վեր ուսումնասիրուած էր՝ Եպարքոս Սայիտ փաշայի տիրակալութեան օրերէն իսկ եւ թէ Մեծ Եղեռնի պատասխանատու կարելի չէ նկատել հայ կուսակցութիւնները՝ իրենց յեղափոխական գործունէութեանց համար, քանի որ այդ շարժումները ինքնապաշտպանութեան եւ մեր ժողովուրդի գոյատեւման կը ձգտէին։

Թուելէ ետք զանազան պատճառները, որոնք յարմար առիթը ստեղծեցին թուրք կառավարութեան՝ իրագործելու համար իր հայաջինջ ծրագիրները, յարգելի բանախօսը կոչ ըրաւ, որ այս տօնին առթիւ իւրաքանչիւր հայ ինքնամփոփուի եւ խորհրդածէ, թէ ինչպէ՜ս հնարաւոր է իրագործել այն պատգամը՝ զոր մեզի կտակեցին մեր բիւրաւոր նահատակները, որ է ապրիլն ու գոյատեւելը: Ան ողջունեց նաեւ մեր հայրենիքի վերազարթնումը եւ կոչ ըրաւ բոլորին, որ մեր յաջորդ սերունդներուն փոխանցեն՝ իբր ազգային պարտականութիւն, մեր պատմական իրաւունքներուն հետապնդումը, որովհետեւ այդ իրաւունքներուն պաշտպանութեան գաղափարովը մեր սերունդները առաւել եւս կրնան զօտեպնդուիլ եւ սփիւռքի մէջ երկարել իրենց գոյատեւումը։

Հանդէսին փակման խօսքը ըրաւ՝ Արհի Տ. Ռափայէլ Եպս. Պայեան, որ իբր կղերական, իր խօսքերուն մէջ շեշտը դրաւ հայ ժողովուրդին եւ կրօնքին միջեւ կապերու ամրապնդման վրայ, որոնք – ըստ Գերապայծառը — մեծապէս պիտի նպաստեն սփիւռքահայութեան պահպանման եւ գոյատեւման։

Արժ. Տ. Սահակ Քհն. «Պահպանիչ»ով եւ ներկաներուն կողմէ յոտնկայս երգուած «Հայր Մեր»ով վերջ գտաւ յիշատակի այս հանդիսութիւնը։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԵՐԸ

Երբ հանդիպեցայ անոր, չէի գիտեր թէ այդպէս կրնայ պատահիլ։ Շրթներուն վրայէն ժպիտը անպակաս, կեանքով եռուն, զուարթ և համարձակ երիտասարդ մըն էր։ Հետը կը զուարճանամ — մտածեցի։

Արդարև խաղի և զբօսանքի պէտք կը զգայի։ Սակայն անոր հետ յարաբերութիւններս զուարճանքի սահմաններուն մէջ չմնացին ու յանկարծ զգացի, թէ անոր ուրախ ժպիտին մէջ կը սուզուիմ...

Անպարկեշտ կեանք մը չէր։ Բնաւ։ Տեսակէտի և սկզբունքի տէր երիտասարդ մըն էր և ըստ իրեն կեանքը այդպէս պէտք էր ըլլար։

Մարդիկ կը սխալին։ Ուրեմն ինչո՞ւ մասնակցինք անոնց սխալներուն... Մարդիկ զուրկ են ճշմարիտ կեանք մը ապրելու երանութենէն։ Ուրեմն ինչո՞ւ մասնակից ըլլանք անոնց զրկանքին։ Մարդիկ վախկոտ և կեղծաւոր են։ Ուրեմն ինչո՞ւ մեղսակից ըլլանք անոնց վախկոտութեան և կեղծաւորութեան։

Սիրեցի նոր բարեկամիս կեանքը։ Սիրեցի նաև զինք... Ան ալ զիս սիրեց։ Իւրաքանչիւր օր նոր էր, իւրաքանչիւր ժամ նոր։ Ոչ մէկ մտահոգութիւն։ Մեր սէրէն զատ ոչինչ զգացինք։ Ես միայն զինք զգացի ու ինք՝ միայն զիս։ Անցան երկու տարիներ ու ես յոգնեցայ։

Չեմ գիտեր ինչո՞ւ յոգնեցայ։ Յոգնեցուցիչ ոչինչ կար այդ կեանքին մէջ։ Սկսայ հանդարտութեան կարօտը զգալ։ Աւելի ճիշդ սկսայ ամուսնութեան մասին մտածել։ Կ'երեւի սէրը որքան ալ բուռն ըլլայ, չի կրնար փոխարինել ամուսնութիւնը։ Ես կը սիրէի բարեկամս։ Կը սիրէի սրտիս իւրաքանչիւր զարկովը։ Բան մը չէր պակսեր սիրոյս։ Բայց չկարողացայ ետ վանել ամուսնութեան գաղափարը։

Բարեկամիս հե՞տ ամուսնանալ։ Ոչ... ոչ... Ամուսնութիւնը անոր կողմէ մերժուած դրութիւն մըն էր։ Մտքէն իսկ չէր անցներ։ Անոր մտայնութիւնը, վայելքի ըմբռնումը և երջանկութիւնը չեն կրնար հաշտուիլ ամուսնութեան գաղափարին հետ։ Ամուսնութիւնը գոնէ նուազագոյն չափով պատասխանատուութիւն և կայունութիւն կը պահանջէ, մինչդեռ ան չի կրնար ոչ կայուն ըլլալ, ոչ ալ պատասխանատու զգալ։ Այս էր իր խառնուածքը։ Կը յիշեմ այն օրերը երբ կը հանդիպէի իրեն և ամբողջ դրամը մէկ գիշերուան մէջ կը ծախսէր։ Կը ծախսէր առանց մտածելու, կը ծախսէր հոն՝ ուր կարելի էր չծախսել։ Երբեմն ունեցած դրամին կէսը կը վճարէր գրավաճառին ու միւս կէսով շիշ մը գինի կը խմէր եւ յաջորդ առաւօտ սնանկացած կ'արթննար, առանց զգալու այդ։ Կը յիշեմ նաև այն գիշերները, երբ կ'անցընէր Նեղոսի ափին, սիրուհիին հետ ժամադրուողի մը նման։ Բայց ինք արևածագին հետ ժամադրուած կ'ըլլար։ Չէր զգար թէ տուն մը ունի, ուր պէտք է վերադառնայ և անկողին մը, որուն վրայ կրնայ հանգստանալ։

Ոչ... կարելի չէ որ ամուսնանամ բարեկամիս հետ։ Սակայն ես ամուսնանալ կ'ուզեմ։ Կ'ուզեմ ունենալ տուն մը, խոհանոց մը եւ ինծի այցելող բարեկամուհիներ։

Օր մը մարդ մը ներկայացաւ ձեռքս խնդրելու։ Կը խոստանար ինծ տալ տուն, խոհանոց եւ ընկերուհիներս ընդունելու բոլոր յարմարութիւնները։ Պատուական մարդ մըն էր։ Միայն յարգանք զգացի իրեն հանդէպ։ Սակայն յարգանքը բաւակա՞ն է ամուսնութեան։ Գուցէ այո։ Եւ որոշեցի ընդունիլ առաջարկը։ Ապա մտածեցի որ պէտք էր բարեկամս տեղեակ պահէի ու արտօնութիւն առնէի իրմէ, հակառակ որ ոչ մէկ պարտաւորութիւն ունէի եւ ինք ալ՝ ոչ մէկ իրաւունք, բացի սիրոյ իրաւունքէն...

Գացի բարեկամիս ու բընական երեւալու ճիգով մը ըսի.

— Պիտի ամուսնանամ։

Մեծ զարմանք մը յայտնուեցաւ անոր աչքերուն մէջ, անկեղծ զարմանք մը եւ զիս սխալով ամբաստանողի շեշտով մը ըսաւ.— Ինչո՞ւ։

Այդ հարցումը եւ աչքերուն մէջ մարմնացած զարմանքը զիս անակնկալի բերին... Այո, ինչո՞ւ պիտի ամուսնանայի։ Անհրաժեշտ ոչ մէկ պատճառ կար։ Յիմար եւ անմիտ ըլլալու զգացում մը ծագեցաւ իմ մէջ։ Բարեկամս ու ես կը խնդանք, կը խաղանք ու անկեղծօրէն կը սիրենք զիրար։ Աւելի ի՞նչ կ'ուզեմ։

Բայց հակառակ յիմարութիւն մը գործելու այս զգացումին, պատասխանեցի.

— Չեմ գիտեր ինչու, բայց պէտք է ամուսնանամ։

Բարեկամիս դէմքը մթագնեցաւ, աչքերը պղտորեցան եւ ցաւ զգացի իրեն հանդէպ։ Ես սովորած էի զինք դիտել զուարթ, համարձակ, ժպտադէմ, բայց բնաւ այդ վիճակին մէջ։

Պահ մը գետինը դիտելէ ետք, բարձրացուց գլուխը եւ ըսաւ.

— Կ'ամուսնանա՞ս ինծի հետ։

Յանկարծ զգացի թէ կուլամ, ոչ թէ ուրախութենէս, այլ որովհետեւ զգացած էի բարեկամիս տառապանքը։ Ամուսնութիւն պիտի չառաջարկէր ինծի, եթէ ցաւը խոր չըլլար։ Արցունքներս հոսեցան եւ խեղդուած ձայնով ըսի.

— Մտածելու առիթ տուր։

Ապա զինքը առանձին թողլով մեկնեցայ։

Շուարած էի։ Օրերով տառապեցայ։ Շուարած էի երկու մարդոց միջեւ։ Առաջինը կը սիրէի, բայց յարմար չէր ամուսին ըլլալու, իսկ երկրորդը յարմար էր, բայց չէի սիրեր։

Զգացումս եւ խելքս կը քաշքշէին զիս։

Խելքս կը պնդէր - եթէ ամուսնանալ կը փափաքիս, հանդարտութիւն եւ կայունութիւն կը փնտռես, բարեկամդ չի կրնար այս բաները շնորհել քեզի։ Ընդհակառակը, կայունութիւնն ու հանդարտութիւնը պիտի փճացնեն բարեկամիդ կեանքը եւ հետեւաբար քու կեանքդ ալ։

Բայց սիրտս... աստուած իմ, սիրտս...

Խեղդեցի սիրտս եւ ամուսնացայ ձեռքս խնդրող պատուական եւ յարգելի մարդուն հետ։

Ապա փորձեցի մեղմել բարեկամիս ուղղած հարուածիս ուժգնութիւնը։ Փորձեցի հանդիպիլ իրեն ու սէրս եւ մտերմութիւնս չզլանալ իրեն, յուսալով որ կը մոռնայ տառապանքը ու կը ներէ ինծի։ Սակայն, բարեկամս առանց ինծի առիթ տալու մեկնեցաւ ուրիշ երկիր։

Ես ունեցայ տուն, խոհանոց... Բարեկամուհիներս կ'այցելեն ինծի։ Սակայն կը զգամ թէ կեանքէն կը հեռանամ։ Չեմ ապրիր կեանքը, այլ կը դիտեմ զայն։ Ամուսնութենէս յետոյ հանդիսականներուն շարքերը փոխադրուեցայ։ Հեռուէն կը դիտեմ թատերաբեմը։ Կը տեսնեմ դերակատարներ, որոնք կը խաղան թատերգութիւնը, կը ներգործեն ու կը ներգործուին, կը հիացնեն ու կը ծափահարուին։ Մինչ ես չեմ ապրիր։ Ոչ ոք կը դիտէ ու կը ծափահարէ ինծ։ Ես հիմա կայուն եւ հանդարտ եմ... Խոշոր անմտութիւն մը, առանց սրտի խելք մըն եմ։ Կեանքը հեռուէն դիտելու համար տոմսակ գնող հանդիսական մը պարզապէս։ Ու կուլամ։ Կուլամ այն կեանքը, որուն չեմ կրնար վերադառնալ այլեւս։ Կ'ողբամ հանդարտութիւնը եւ կայունութիւնը, որոնցմէ այլեւս չեմ կրնար խոյս տալ.. Արցունքներովս կը սրբեմ տանս եւ խոհանոցիս պատերը... ու երբ բարեկամներս այցելեն ինծի, անոնցմէ գաղտնի կը պահեմ, կը զսպեմ։

ԻՀՍԱՆ ԱՊՏԷԼ-ՔՈՒՏՏՈՒՍ

Թարգ. Բ. ՋԱՆՈՅԵԱՆ

ՀԱՅԵՐ ԴԱՆՈՒԲԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԱՆԻՈՎ ՍԿՍԱԾ ԵՒ ԱՆԻՈՎ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՈՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Ռումանիոյ ասպնջական հողին վրայ, հայկական կեանքը ծընունդ եւ սկիզբ առած է Անիով, հազար ու մէկ կոթողական եկեղեցիներու մայրաքաղաքով։

Արդարեւ, տասնեւչորրորդ դարու սկզբնաւորութեան, Անիէն է որ, հայեր ճամբայ են ելած ու ոտք դրած ռումանական հողամասին վրայ՝ ուր եւս, կայք հաստատած են, ապահով ապաստան գտնելով իրենց համար։

Մեր այս հաստատումը, անկախ՝ իր պատմական փաստարկութիւններէն, —մինչեւ այսօր, անառարկայականօրէն տրուած՝ հայ թէ օտար աղբիւրներու կողմէ—, մենք կը սիրենք հիմնաւորել գլխաւոր երկու ճշմարտութիւններու վրայ։

Առաջինը այն, որ ամբողջ հինգ հարիւր տարի, մինչեւ տասնեւիններորդ դարու սկզբնաւորութիւնը, Անիէն գալով՝ Ռումանիա հաստատուած հայերը, ոչ միայն վճռականօրէն յաջողած են անաղարտ պահել իրենց ազգային ինքնուրոյն դիմագիծը, այլ նաեւ, վճռած են ու յաջողած՝ անվթար պահել Անի քաղաքի զաւակները ըլլալու իրենց սեփական հանգամանքը։ Արդարեւ, Ռումանիոյ հողին վրայ ապաստան գտած Անիի հայերը, ոչ մէկ յարաբերութիւն մտած են տեղացի տարրին, եւ կամ հայրենական տարբեր քաղաքներէ Ռումանիա ժամանած ուրիշ հայերու հետ։ Սահմանափակուած են իրարու միջեւ, շաղախուած՝ իրարու հետ։ Կրնանք ըսել նոյնիսկ, թէ ապրած են մեկուսի կեանք մը, այն իմաստով, որ պսակադրական ամուսնութիւնները որոշած են իրարու միջեւ, ուրիշէն աղջիկ չառնելով, եւ կամ, փոխադարձաբար, ուրիշին աղջիկ չտալով։

Երկրորդը՝ այն, որ իրենց հայրենական օճախին՝ Անիի օրինակով, ու անոր պատկերը միշտ իրենց տեսողութեան առջեւ ունենալու նախանձախնդրութեամբ, անոնք, այն քաղաքին մէջ ուր համախըմբուած են, հոն անպայմանօրէն բարձրացուցած են, կերտած են հայու անխախտ հաւատքի իրենց անսասան վէմը՝ եկեղեցին, իրենց հունչ եւ շունչ պարգեւելու կոչուած հոգեւոր տունը, հայո՛ւ Աստուծոյն տաճարը։

Փաստօրէն եւ իրաւացիօրէն, այսօր, Ռումանիոյ ընդարձակ հողամասերը որ կողմէն ալ ուղեւորուելու ըլլաս, մանաւանդ՝ այն շրջաններէն՝ ուրկից պատմութեան հետքերով հայեր են անցած, կը հանդիպիս հայու արդար հպարտութիւնը շոյող կոթողական եկեղեցիներու եւ տաճարներու, որոնք սքանչելիօրէն յայտնի այլ պերճախօս ապացոյցներն են, փաստերն են աշխարհացրիւ հայ ժողովուրդի ստեղծագործական շինարար ոգիին, անոր յաւերժակա՛ն կենսունակութեան, ու մանաւանդ՝ քաղաքակրթութեան յառաջնում վերելքին եւ անարգել զարգացման՝ հայութեան բերած քանակային նպաստին։

Ռումանիոյ գլխաւոր երկու բաժանմունքներուն, վարչական երկու առաջնահերթ կեդրոններուն՝ Մոլտովիայի ու Թրանսիլվանիայի մէջ, տակաւին մինչեւ այսօր կանգուն կը մնան, ու, ճարտարապետական իրենց ինքնուրոյն կառուցուածքով՝ բոլոր ուղեւորներուն հիացմունք կ'առթեն հնադարեան հայկական եկեղեցիները, մէկը միւսէն գեղեցիկ, մէկը միւսէն՝ քաղցր։

Մոլտովիան, յատկապէս դէպի Սուչավա առաջնորդող իր ճանապարհով, հռչակաւոր է իր հողին վրայէն դէպի երկինք սլացած հայ եկեղեցիներով։ Հայկական եկեղեցական համանուագ մըն է այդ ճանապարհը, որ իր մէջ կը պարփակէ նահատակուած՝ բայց երբեք չմահացած ազգութեան մը յաւերժականութեան ոգին, քանդակուած՝ օտար հորիզոններու ներքեւ կառուցուած լոյսի եւ յոյսի տաճարներու կամարներուն վրայ, խտացուած՝ որքա՛ն խորհրդաւոր՝ նոյնքա՛ն իրապաշտ շարականներու ամբողջութենէն ներս։

Անդր-հայրենիքեան հայ իրականութեան մէջ, ամբողջ վեց հարիւր տարի լուսաւոր մնացած է ու կը մնայ այդ ճանապարհը՝ Սուչավայի հայկական բլուրը առաջնորդող այդ պատմական ճամբան։

Ֆոքշան, Պաքաւ, Զամգա եւ հուսկ ուրեմն Սուչավա։

Մէկական անուններ՝ Ռումանիոյ քաղաքներուն գծով։

Մէկական կոթողներ՝ հայ ճարտարապետութեան համար։

... Ու կը շարունակուի Անիէն եկած ու Անիով պանծացող եւ տոկացող սրբալոյս աւանդութիւնը հայկական։

Իւրաքանչիւր տարի, այդ ճանապարհէն, Ս. Աստուածածնի տօնախմբութեան օրերուն, ուխտաւորաբար քալած է հայ ժողովուրդը։

1960ական թուականներէն ասդին, Ռումանիոյ Ընկերվարական Հանրապետութեան ժամանակակից վարչաձեւին տակ, շնորհիւ քա՛ջ եւ իմաստո՛ւն առաջնորդի մը ղեկավարութեան, Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազանի կորովի նախաձեռնութիւններուն, իւրաքանչիւր տարի, նո՛յն այդ ճանապարհէն դարձեալ ուխտաւորաբար կը քալէ հայ ժողովուրդը։

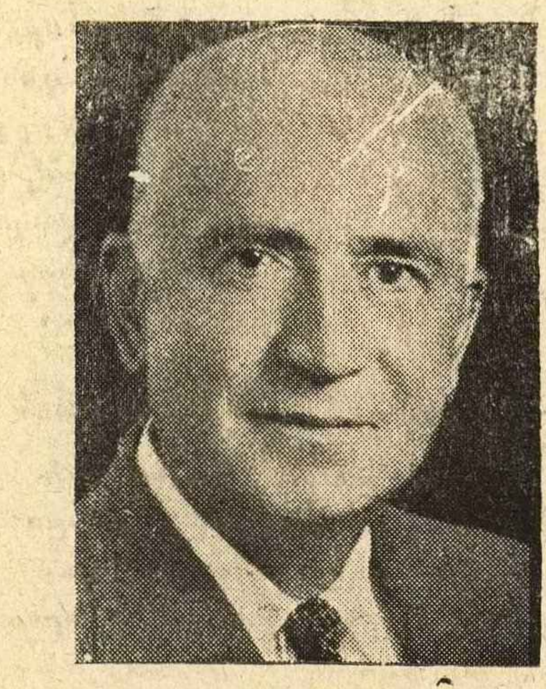
Այդ ճանապարհին վրայ ան ոչ միայն կը քալէ, այլ մայրաքաղաք Պուքրէշէն չորս հարիւր քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ գտնուող Ֆոքշան քաղաքին մէջ, ուր հազիւ քսան հայ ընտանիքներ քաղաքին հայկական բոյնը կը կազմեն, իր սեփական ջանքերով ու իր Առաջնորդ Սրբազանին ցուցմունքներով, արժանաւորապէս կը վերանորոգէ իր հնադարեան եկեղեցին, որպէսզի, իւրաքանչիւր արեւագալին եւ մայրամուտին, բարձր ղօղանջեն հայկական զանգերը՝ Ռումանիոյ այդ բարձունքին։

Այդ ճանապարհին վրայ, ան ոչ միայն իր յաղթական երգն ու մարտագո՛ւ երգը կը շարունակէ, այլ, Ս Աստուածածնի իւրաքանչիւր տօնին, պատարագիչ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, հազիւ հազ ու խորունկ բծախնդրութեամբ կ'անցնի՝ իրենց մարմիններով Սուչավայի հայկական բլուրին վերելքը ծածկած եւ այդպիսով ալ զայն անանցանելի զօրքի վերածած հայ ու մանաւանդ՝ օտար — ռումէն, հունգար, աւստրիացի, գերման- ուխտաւորներուն վրայէն, զգեստաւորելու հանդերձանքով՝ կարենալ մուտք գործելու համար դարերէն եկող եւ դարերուն զանգող հանդիսաւոր Ս. Աստուածածին Եկեղեցիէն ներս ուր եւս, Աստուածային մեծութեան մէջ, իր քահանայական քառասնօրեակը բոլորած է Ամենայն Հայոց առաքելատիպ Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Վեհափառ Կաթողիկոսը։

(Շար. տես էջ 4)

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

ՄԵԾ ԲԱՆԱՍԷՐ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉ ՓՐՈՖ. ԱՐԱՄ ԵՐԵՄԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Խոր կսկիծով կը տեղեկանանք, որ Մարտ ամսուն սկիզբները, Նոր Ջուղայի հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կնքած է՝ բազմավաստակ ծանօթ բանասէր եւ երկարամեայ ազգային-հասարակական գործիչ Փրոֆ. Արամ Երեմեանը, որ պարբերաբար եւ սիրայօժար աշխատակցած է թերթիս։

Ողբացեալ Արամ Երեմեան մօտ վաթսուն տարիներ առաջ ապրած եւ գործած է Եգիպտոսի մէջ։

Իր կեանքին եւ գործին մասին յառաջիկային պիտի անդրադառնանք։

Առ այդ մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին ընտանեկան պարագաներուն, այս անդարմանելի կորուստին առիթով։

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
27 ԱՊՐԻԼ 1972

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՓՈԽ-ՎՐԷԺ՝ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԵՏՔ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).— Շաբաթ 8 Ապրիլ 1972, Երեւանի «Հրազդան» մարզադաշտին վրայ՝ հանդիսատեսութեամբ բարձրացըեցաւ Խ. Միութեան Ֆութպոլի Առաջնութեան դրօշը: «Արարատ»ը հիւրընկալեց Մոսկուայի «Լոգոմոթիւ» խումբը: Այդ անոնց առաջին հանդիպումն էր 1969 թուականէն ի վեր: Այդ տարին Մոսկուացիները, պարտուելով Երեւանցիներէն՝ իրենց վերջին հանդիպման ընթացքին, հրաժեշտ տուին Բարձրագոյն Լիկային: Եւ ահա երկու մրցաշրջան ետք, «Լոգոմոթիւ»ը կրկին վերադարձաւ առաջատարներու շարքերը եւ... 1-0 հաշուով յաղթեց Երեւանցի ֆութպոլիստներուն, իրագործելով փոխ-վրէժ վերցնելով 1969 թուականի պարտութեան համար:

Նոյն օրը, երկրի տարբեր քաղաքներու մէջ կայացան ԽՍՀՄ-ի Առաջնութեան երկրորդ հանգրուանին խաղերը: Ստորեւ կու տանք անոնց արդիւնքները.—

«Զարյա» (Վորոշիլովկրատ) «Սպարտակ» Մոսկուա՝ 3-1:

«Գարփաթներ» (Լվով) - Բանակի Կեդրոնական Սպորտային Ակումբ՝ 1-3:

«Կայրաթ» (Ալմա-Աթա)-«Տինամօ» (Մինսկ) 0-0:

«Տնեփր» (Տնեփրոփեթրովսկ) «Զենիթ» (Լենինկրատ)՝ 3-3:

«Նեւթչի» (Պաքու) - «Թորփետօ» (Մոսկուա) 1-0:

«Բանակի Սպորտային Ակումբ» (Տոնի Ռոսթով)- «Տինամօ» (Քիեւ)՝ 0-2:

Թիֆլիսի մէջ կայացաւ երկրորդ հանգրուանէն յետաձգուած «Տինամօ» (Թիֆլիս) – «Տինամօ» (Մոսկուա) հանդիպումը: Խաղի 10րդ վայրկեանին, վրացի ֆութպոլիստ Գոչա Գաւաշելիի խփած միակ գնդակը՝ յաղթանակ բերաւ Թիֆլիսցիներուն:

Այսպիսով, ԽՍՀՄ-ի առաջնութիւնն արդէն ունի իր առաջատարը: Այդ՝ Վորոշիլովկրատի «Զարյա»ն է, որ երկու հանդիպումէն ետք վաստակած է չորս միաւոր, խփելով վեց գնդակ:

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒԲԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Խորհուրդ մը կայ Ռումանիոյ հայկական այդ ճանապարհին վըրայ, սխանչելի ու զարմանահրաշ խորհուրդ մը:

Ու այդ խորհուրդը, ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ հրաշափա՛ռ մեծութիւնը՝ հայութեան անխորտակ եւ ամրակո՛ւռ ոգիին, այն ոգիին՝ որ Հայկ Նահապետով ծնունդ առաւ Հայաստան աշխարհին, անմահանուն Մեսրոպ Մաշտոցի օրով սաւառնեցաւ Տարօն-Տուրուբերանի լուսափա՛յլ հորիզոններուն, Քաջն Վարդան Մամիկոնեանի տեսիլքով հրդեհեց ողջ Աւարայրը, աւելի ետք, պատմութեան հետ, Աւարայրով հրդեհելու համար՝ Արարատի վեհափառ փեշերուն տակ փլուզած մեծ լարութիւն առած մեր փառապանծ մայր հայրենիքի բրականութեան անեղծօրէն կառչած՝ աշխարհացրիւ հայութեան հայրենաբաղձ հոգիներն ու հայրենասէր մտերը:

Կը խորհինք, թէ քաղաքներուդ դարու այս երկրորդ լուսաւոր յիսնամեակին, երբ մեր ժողովուրդը այնքա՛ն կարիք ունի, օտար լեզուներով՝ իր ազգային դիմագիծը, իր բարոյական արժէքներն ու մշակութային հարստութիւնները ներկայացնելու համա՛յն մարդկութեան, արդար ու միաժամանակ տրամաբանական պիտի ըլլար, շեղասեպ առանձին ալպոմի մը մէջ իրարու մօտ բերել Ռումանիոյ հայկական վանքերն ու եկեղեցիները, ուրկէ մնայո՛ւն այլ անկորընչելի վաւերաքուղթ:

Այդ ալպոմին մէջ կրնան արժանաւորապէս իրենց տեղերը գրաւել նաե՛ւ, Թրանսիլվանիայի Կեռլա քաղաքի Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցին, նոյնպէս՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տեսիլքը պատկերացնող հայկական հին այլ բնորդ իւղաներկ նկարով – որ մի քանի տարիներ առաջ միայն՝ Գերբ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանի պաշտօնական դիմումնագրով, հիմնովին վերանորոգուեցաւ Ռումանիոյ կառավարութեան կողմէ –, Արճեշի ռումանական վանքը – որուն կառուցումին, ըստ պատմական աղբիւրներու, արդիւնք է հայկական ճարտարապետութեան –, եւ պատեհները՝ հայկական ձեռագիր այն բոլոր մագաղաթներուն, որոնք գրուած ու պատրաստուած են Ռումանիոյ հողին վրայ:

Ռումանիոյ մէջ կան բո՛ւռ մը հայ պատմաբաններ, գրենականներ եւ արուեստագէտներ, որոնք, հաւաքական խմբեալ աշխատանքով, ատակ են գլուխ հանելու եւ շօշափելի իրականութեան վերածելու այսպիսի դըժուարին բայց նուիրական գործ մը:

Մենք կը հաւատանք անոնց ձեռներէցութեան, կարողութեան եւ մանաւանդ՝ մտաւորական մարդու պարկեշտութեան:

Կը մնայ, որ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թեմերու գործունեայ առաջնորդը, իր ժողովըրդականութեան պաշտօնավարութեան այս երկրորդ տասնամեակը յատկանշական ու բարեդէպ դարձնէ՝ նմանօրինակ ալպոմի մը պատրաստութեամբ, որ լիովին պիտի գայ բարձր գնահատելու՝ Անիով սկսած եւ Անիով շարունակուող հայկական սո՛ւրբ աւանդութիւնը՝ Ռումինիներու արդի երկրին մէջ:

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
14 Մայիս 1972
Կը խնդրուի չխաչաձեւել

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Օր. Մարօ Գալաճեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի՝ Տիկին Արաքսի Օհանեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի վիրաբուժական յաջող գործողութենէն ետք՝ կատարեալ ապաքինումի մաղթանքներով եւ վասն խնդակցութեան, Տէր եւ Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան կը նուիրեն 200 ե.դ.

Օր. Մարօ Գալաճեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ Նիւ Եորքէն կը նուիրեն.

Տիկին Զարուհի Ցարութիւնեան եւ զաւակները	300
Տէր եւ Տիկին Նուպար Բիւփէլեան	500

Օր. Մայտա Գալաճեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծաճառեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան առթիւ՝ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Փօլ Քիլիտճեան	500
Տէր եւ Տիկին Հրազդան Գալեան	200
Տէր եւ Տիկին Ցակոբ Համբիկեան	100

Օր. Մայտա Գալաճեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծաճառեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան առթիւ Նիւ Եորքէն կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Սիմոն Սամսոնեան եւ դուստրը՝ Հիլտա	200
Տիկին Զարուհի Ցարութիւնեան եւ զաւակները	200
Տէր եւ Տիկ. Նուպար Բիւփէլեան	200

Օր. Մարօ Գալաճեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Հրազդան Գալեան	200
Տէր եւ Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան	200
Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ Վարժապետեան	200
Մօ. եւ Տիկ. Եդուարդ Ցակոբեան	100

Տէր եւ Տիկին Գարեգին Աշուկեան 200 ե.դ. կը նուիրեն ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ:

Մեր հաւատարիմ ընթերցողներէն Պր. Վաչական, իր գոհունակութիւնը կը յայտնէ թերթիս 20 Ապրիլ 1972 (թիւ 425) խմբագրականին իրապաշտ գաղափարներուն համար, եւ առ ի գնահատութիւն կը նուիրէ 200 ե.դ.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Մարօ Գալաճեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Նուպար Զօրայեան եւ զաւակունք	100

Օր. Մայտա Գալաճեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծաճառեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ փոխան ծաղկեկողովի Պր. Պերճ Գօգտըեան եւ Նշանածը Օր. Մարօ Նազիրեանեան կը նուիրեն 200 ե.դ.:

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր եւ Տիկ. Լեւոն Լէյլէկեան, 200 ե.դ. Օր. Լիւսի Գուզուքեանի ընդ Պր. Ժան Հաճիլիասի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ:

Երիցուհի Տիկ. Հեղինէ Ոսկերիչեան, 500 ե.դ. ողբ. Տիկ. Մաննիկ Դերձակեանի տխուր մահուան առթիւ:

Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Թաշգաբուլեան եւ զաւակը՝ Արտակ, (Տիթրոյթ) իրենց սիրեցեալ հօր եւ մեծհօր՝ ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Գերեզմանատան բարեզարդման	500
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Հայկական Ընթերցասրահին	500
«Ջահակիր»ին	500
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200

Տէր եւ Տիկին Ցակոբ Թաշգաբուլեան եւ զաւակները, իրենց սիրեցեալ հօր եւ մեծհօր՝ ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	200
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Մսրլեան եւ զաւակը (Աւստրալիա), իրենց սիրեցեալ հօր եւ մեծհօր՝ ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Տոքթ. եւ Տիկին Արթօ Ծիպիլեան (Տիթրոյթ), իրենց սիրեցեալ մեծհօր՝ ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Գերեզմանատան բարեզարդման	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500

Տիկին Զարուհի Ցովէլեան եւ զաւակները, իրենց սիրեցեալ քեռայրին՝ ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Տէր եւ Տիկին Սօթերի Ապուհաննի եւ զաւակը, իրենց սիրեցեալ քեռայրին՝ ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Օր. Սիմա Քիրիկեանի ընդ Պր. Արթօ Պետիկեանի (Սան Ֆրանսիսկօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ Տէր եւ Տիկին Գարեգին Աշուկեան կը նուիրեն.

Հայ Կարմիր Խաչին	100
«Յուսաբեր»ին	100

(Վերոյիշեալ բոլոր նուիրատուութիւնները ստանալ «Ջահակիր»էն)

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տոքթ. եւ Տիկին Բ. Նազարեան, 1000 ե.դ. ողբ. Տիկ. Մաննիկ Դերձակեանի մահուան տըխուր առթիւ:

Տէր եւ Տիկ. Արթիւր Ուզունեան, 100 ե.դ. Օր. Լիւսի Գուզուքեանի ընդ Պր. Ժան Հաճիլիասի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ:

Օրք. Ալիս եւ Անի Ծինկէօզեան քոյրեր, իրենց սիրեցեալ մօր ողբ. Տիկին Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան քառասունքին առթիւ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500
«Տիգրան Երկաթ» Մշակութային Միութեան	500
«Տիգրան Երկաթ» Ուսանողական Մարմին	500
Հ.Բ.Ը.Մ. (Աղեքս.)	500
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
«Արեւ»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

Տէր եւ Տիկ. Հրանդ Մանուկեան եւ զաւակունք (Մոնթրէալ) իրենց սիրեցեալ քրոջ եւ մօրաքրոջ ողբ. Տիկ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան քառասունքին առթիւ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	200
Հ. Գ. Միութեան	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Կանտնեան եւ զաւակը (Մոնթրէալ), իրենց սիրեցեալ քրոջ եւ հօրաքրոջ ողբ. Տիկ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան քառասունքին առթիւ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Տէր եւ Տիկ. Ցակոբ Ծինկէօզեան եւ զաւակունք (Մոնթրէալ) իրենց սիրեցեալ եղբօր տիկնոջ՝ ողբ. Ազատուհի Ծինկէօզեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Վերոյիշեալ բոլոր նուիրատուութիւնները ստանալ Պր. Երուանդ Գալփաքճեանէ)

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օդային թղթատարով, շնորհակալութեամբ ստացած ենք ARMENIAN DIGESTի 1972 տարուան Ցունուարի համարը:

Անգլերէն լեզուով այս գեղեցիկ հրատարակութիւնը, իր բազմահազար (25000) տպաքանակով, մեծապէս կը նպաստէ Հայութեան եւ Հայ Դատին, մանաւանդ անգլիախօս օտար շրջանակներէ ներս:

Հրատարակիչը եւ խմբագրութեան տնօրէնն է Պր. Ցակոբ Թանգեան (Նազարենց):

Տարեկան բաժնեգինն է ԱՄՆի համար 8 տոլար, Գանատայի համար 9 տոլար իսկ աշխարհի մնացեալ երկիրներուն համար 10 տոլար:

Բաժանորդագրուելու համար դիմել՝

Armenian Digest
G.P.O. Box 638
New York, N. Y. 10001
(U. S. A.)

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 427 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՄԱՅԻՍ 1972 | ՀԱՏԸ ԶԵՐԹԻ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիբ. դհկ. | عدد رقم ٤٢٧ – الخميس ٤ – مايو ١٩٧٢

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻ ՑԱՆԿԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ, ԱՄԷՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ՀԱՅՈՒ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՈՐ ՀԱՄՈԶՈՒՄՈՎ ԵՒ ՀԱՍՏԱՏ ՀԱՒԱՏՔՈՎ

(ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ)

Աշխարհիս բոլոր այն երկիրներուն մէջ, ուր ընկերային ազատ և ժողովրդական կարգեր հաստատուած են, քաղաքացիները զանազան առիթներով դէպի քուէատուփ կը դիմեն, ընտրելու՝ ըլլայ երկրին նախագահը, ըլլայ Վերին Ժողովներու (Խորհրդարան, Ծերակոյտ կամ Ազգային Ժողով) անդամները, որոնց հակակշիռին ներքև պարտին գործել կառավարութիւնն ու երկրին այլ մարմինները։ Եւ իւրաքանչիւր քուէարկող քաղաքացիական իր պարտականութիւնը կատարելու համար կ'առաջնորդուի քուէատուփ։

Հայ ժողովուրդը ևս, իր Մայր Հայրենիքին մէջ, քաղաքացիական սոյն պարտականութիւնը կը կատարէ հպարտութեամբ և պարտաճանաչութեամբ։

Սփիւռքի զանազան երկիրներու մէջ բնակութիւն հաստատած հայերը՝ եթէ որպէս տեղւոյն քաղաքացիներ, բնիկներուն հետ կը մասնակցին երկրին զանազան ընտրութիւններուն՝ կատարելով քաղաքացիի իրենց պարտականութիւնը, և սակայն անոնք առաւել ևս պարտականութիւնը ունին ընտրելու իրենց համայնքային մարմինները, մարմիններ՝ որոնց վստահուած է հայ համայնքի կրօնական, ազգային և կրթական հաստատութիւնները և անոնց բարւոք մատակարարութիւնը։

Այս առթիւ անհրաժեշտ է մատնանշել, որ հայ համայնքներէն իւրաքանչիւրը՝ ունենալով հանդերձ ինքնուրոյն ծրագիր և կանոնագրութիւն, չի կրնար գործել և գոյատևել լոկ իբր առանձին հատուած։ Հայ համայնքները՝ բաղկացած ըլլալով կրօնական և ազգային հաստատութիւններէ, չեն կրնար և ազատ չեն իրենց կրօնական և ազգային գործունէութիւնները ըստ հաճոյս կատարել, քանի որ հայ եկեղեցին և հայ ժողովուրդը, աշխարհի որ կողմին վրայ ալ շինուած և բնակութիւն հաստատած ըլլան, մի և անբաժանելի մասերն են Հայաստանեայց Մայր Աթոռին՝ Սուրբ Էջմիածինին և այն ժողովուրդին՝ որ ունի Մայր Հայրենիք և պետականութիւն։

Ցստակ ըլլալու համար շեշտենք, որ սփիւռքի ամէն հայ համայնք իր եկեղեցիով՝ կապուած է Ս. Էջմիածինին և ազգային կապերով՝ Մայր Հայրենիքին։ Այն բոլոր հայ համայնքները որոնք փորձեն խզուիլ այս երկու նուիրականութիւններէն, անպայման կորստեան և անհետացման դատապարտուած կ'ըլլան։

(Շարունակութիւն տես. էջ 6)

Քուէարկող հայրենակից,

Մի՛ տատամսիր այս Կիրակի քու քուէդ տալու «Միացեալ Ազգային Ճակատ»ի ցանկին, որ բաղկացած է մեր համայնքին գործերուն տեղեակ եւ փորձառու անաչառ ազգայիններէ եւ որոնց հաւատարմութիւնը՝ հանդէպ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինին եւ Մայր Հայրենիքին, անխախտ է եւ ճմարիտ:

ԿՈՉ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Սիրելի եգիպտահայ ընտրողնե՛ր,

7 Մայիս 1972ին, Գահիրէի Թեմական Ժողովի կազմը պիտի ամբողջացուի 12 անդամներով՝ մահացած, մեկնած, հրաժարած և վիճակով դադարեալ երեսփոխաններուն տեղ։

Անցնող հինգ տարիներուն, Ձեր քուէներով ընտրուած Թեմական Ժողովը յաջողեցաւ պատիւով գլուխ հանել իրեն վստահուած պաշտօնը, զոհողութեամբ և նուիրումով ծառայելով համայնքին։

Այս շրջանին, Ազգային Իշխանութիւնները կրցան չէն և պայծառ պահել մեր ազգային բոլոր հաստատութիւնները (եկեղեցի, դպրոց, Առաջնորդարան), ինչպէս նաև յաջողեցան յանձնել մեր հողային կալուածները՝ հակառակ դժուարին պայմաններու և երկրիս պատերազմական վիճակին։

Անվերապահօրէն էջմիածնական և իրատեսօրէն հայրենասէր Միացեալ Ազգային Ճակատը, որուն ցանկը կը բաղկանայ անբասիր, անշահախնդիր, ազգային ծառայութեամբ ծանօթ, մեծամասնութեամբ անկախ և երկու հայրենասէր ու էջմիածնասէր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներէ, ընտրութիւններուն կը մասնակցի հետևեալ առաջադրութիւններով.—

1.— Պահել ու պաշտպանել գաղութիս էջմիածնական դիմագիծը՝ ընդդէմ անջատողական ձգտումներու.

2.— Փութացնել, որ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան դառնայ Թեմիս Առաջնորդը.

(Շարունակութիւնը տես. էջ 6)

ՄԱՅԻՍ 7Ի ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ

ԲՐՈՒՏԵԱՆ ԲԻՒԶԱՆԴ, ԹՈՐԳՈՄ

Շահատուրքերու մասնագէտ-հաշուակալ և Նախկին երեսփոխան Աղեքսանդրիոյ Թեմական Ժողովի, Նախկին ատենադպիր Սղեքս. Քաղաքական Ժողովի և Պօղոսեան Ազգային Վարժարանի Հոգաբարձութեան, և անդամ Քննիչ Ցանձնաժողովի

ԳԸԶԱՋԵԱՆ ՌՈՒԲԷՆ, ՄԻՍԱՔ

Իսթըրն ընկերութեան Նախկին տնօրէններէն և Նախապէս ազգային երեսփոխան

ԳՈՒԹՆՈՒԵԱՆ ՀՐԱՆԴ, ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առևտրական, Նախկին երեսփոխան և Քաղաքական Ժողովի անդամ

ԶՕՐԱՅԵԱՆ ԼՏՈՒԱՐ, ԱՐԹԻՆ

Մասնագէտ-գործարանատէր

ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԵԱԳՈՒՊ (ՅԱԿՈԲ), ՄԵՍՐՈՊ

Առևտրական, Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի վարչական

ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ ՀՐԱՉ (ՅԱԿՈԲ), ԳՐԻԳՈՐ

Իսթըրն ընկերութեան հաշուապահութեան պատասխանատու տնօրէն և Նախկին Ազգային Երեսփոխան և Թեմական Ժողովի ատենադպիր, Կոկանեան Սրահի փոխ ատենապետ

ՊԱԼԵԱՆ ԶԱՒԷՆ, ՄԱՐՏԻՐՈՍ

«Ալ Գահիրա» դրամատան երկարամեայ պատասխանատու պաշտօնեայ և «Ջահակիր» շաբաթաթերթի վարչական տնօրէն

ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ, ՍԵՐՈՎԲԷ

«Արև» օրաթերթի պատասխանատուներէն, անդամ Հ.Բ.Ը.Միութեան Եգիպտոսի Կեդրոնական Ցանձնաժողովի և Նախկին ազգային երեսփոխան և Քաղաքական Ժողովի անդամ

ՊԸԼԸՔՃԵԱՆԵԱՆ ԱՐԹՕ, ՕՆՆԻԿ

Քիմիական ճարտարագէտ Լիոնի Համալսարանէն, գործարանատէր և Նախկին ատենապետ Քաղաքական Ժողովի

ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ ՆՈՐԱՅՐ ՊԵՏՐՈՍ

Սեփականատէր «Ոսկետառ» տպարանի և Հայ Գեղ. Միութեան բազմամեայ վարչական

ՏԸՆԿՃԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ, ՄԻՍԱՔ

«Լոթիւս» Պետական Ընկերութեան շինարարական Նախագծերու ընդհանուր պատասխանատու, Գահիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ի երկարամեայ վարչական

ՔԵՀԵԱԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ, ԿԱՐԱՊԵՏ

Գործարանատէր, ատենապետ Հ.Բ.Ը.Միութեան Եգիպտոսի Կեդրոնական Ցանձնաժողովի, պատուակալ Նախագահ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի և Նախկին ատենապետ Թեմական Ժողովի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԳԱՆԱՏԱ

ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԻԹՈՎ
ՄՈՆԹՐԷԱԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԽԱՂԱՂ ԵՒ ՄԵԾ ՑՈՅՑԸ

«Զանգակ»ի Մոնթրէալի թղթակիցը, 23 Ապրիլ 1972 թուակիր կը գրէ.—

Երէկ առաւօտ (22 Ապրիլ) 2500ի հասնող հայերու հոծ խումբ մը խաղաղ ցոյց կատարեց Մոնթրէալի մէջ։ Ցուցարարներու թափօրը՝ բաղկացած ամէն հոսանքի և տարիքի երկսեռ հայերէ, տողանցեց քաղաքին ամենակարեւոր և բանուկ պողոտաներէն անցնելով եւ ուղղուեցաւ դէպի Անծանօթ Զինուորին գերեզմանը, որուն վրայ

Այս հսկայ ցոյցին՝ որ նախաձեռնուած էր ՌԱԿի և Հ. Յ. Դ.ի կողմէ, մասնակցեցան մշակութային և մարզական բոլոր կազմակերպութիւնները, ինչպէս նաև գանատացի պետական բարձր անձնաւորութիւններ՝ ի միջի այլոց երեսփոխան Պր. Մարսէլ Փրուտոմ։

Ցոյցի ընթացքին, երբ թափօրը յամրօրէն կը յառաջանար,

կողմերու միջև եղած համաձայնութեամբ, հայ կղերը չի մասնակցեցաւ այս ցոյցին և ոչ ալ դրօշակի հարց արծարծուեցաւ։

Նոյն օրը երեկոյեան, Մոնթրէալի Մայր Տաճարին կից հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Յուշահանդէս, գեղարուեստական յայտագիրով և որուն ընթացքին բանախօսեց, այս առթիւ յատկապէս Նիւ Եորքէն հրաւիրուած՝ «Յուշարար» ամսագիրի խմբագիր Պր. Անդրա-

Մեծ Եղեռնի տարեդարձին առթիւ հայերու կողմէ բողոքի խաղաղ ցոյց մը՝ Մոնթրէալի մէջ։

հսկայ ծաղկեպսակ մը զետեղուեցաւ հայութեան անունով, ի յիշատակ մէկուկէս միլիոն հայ նահատակներուն։

Ցուցարարներու հոծ բազմութեան մէջ երիտասարդներ և երիտասարդուհիներ՝ մեծ պաստառներ բարձր բռնած կը յառաջանային։ Այս պաստառներուն վրայ անգլերէն, ֆրանսերէն և հայերէն վերտառութիւններով կը յայտարարուէր Թուրքերուն գործադրած մեծ ցեղասպանութիւնը՝ հայերուն հանդէպ, կը պահանջուէր հայկական պատմական իրաւունքներուն վերընտացումը և հայ ժողովուրդին հանդէպ արդարութիւն։ Գանատական ոստիկանութիւնը կ'ընկերանար թափօրին երկու կողմերէն և կը հսկէր կանոնաւորութեանը։

հպարտանալի էր դիտել, որ բազմաթիւ օտարներ՝ որոնք մայթերուն վրայ կանգնած էին, հետաքրքրութեամբ կը կարդային պաստառներուն վրայ արձանագրուած վերտառութիւնները և մասամբ տեղեակ կը դառնային հայերու հանդէպ գործուած աննախընթաց ոճիրին։

Անծանօթ զինուորի գերեզմանին առջև ծաղկեպսակի զետեղումէն ետք տեղի ունեցան ելոյթներ և ուղերձներ։

Այսպէս, ֆրանսերէնով արտայայտուեցաւ Պր. Թօփալեան, հայերէնով՝ ՊՊ. Բենիամին Մամուրեան և Վրէժ Արմէն, իսկ անգլերէնով Պր. Լևոն Տէր Աստուրեան։

նիկ Փօլատեան։ Յարգելի բանախօսին խորիմաստ արտայայտութիւնները մեծ ուշադրութեամբ ունկնդրուեցան ներկայ հոծ հասարակութեան կողմէ։

Այս տօնակատարութեանը նախագահեց Հոգշ. Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ. Արզումանեան։ Ներկայ էին քահանայ հայրերը, Մխական Խորհուրդին ատենապետը, Հ.Բ.Ը.Մ.ի ատենապետ՝ Պր. Նուպար Սուքիասեան և այլ ներկայացուցիչներ։

Այս տարուան Եղեռնի տարեդարձի տօնակատարութիւններն ու համաժողովրդական մեծ ցոյցը յիշատակելի պիտի մնան Մոնթրէալահայութեան համար։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Մոնթրէալ, 23 Ապրիլ 1972

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԺԱՆ ՓՕԼ ՍԱՐԹՐԻ «ԶԹԱՂՈՒԱԾ ՄԵՌԵԱԼՆԵՐ»Ը ԼԵՆԻՆԱԿԱՆԻ ՊԵՏ. ԹԱՏՐՈՆԻ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆ, (Հ.Հ.Գ.).— Ա. Մռաւեանի անուան Պետական Դրամաթիքական Թատրոնը տուաւ իր նոր ներկայացումը։ Թատրոնի գլխաւոր ռեժիսէօր Ե. Ղազանճեանը, բեմականացուցած է ֆրանսացի թատերագիր Ժան Փօլ Սարթրի «Զթաղուած Մեռեալներ» դրաման, որու թեման ֆրանսացի հայրենասէրներու ազատագրական պայքարն է ֆաշիզմի դէմ՝ երկրորդ համաշխարհային պատերազմի մէջ։

Առաջատար դերերը կը կատարեն Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արթիսթ Վ. Յակոբեանը, արթիսթներ Ա. Աբէլեանը, Ռ. Վարդանեանը և ուրիշներ։

✲✲

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԲԵՄԱԴՐԻՉ
ԱԼՊԷՐ ՄԿՐՏՉԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՖԻԼՄԸ

«Մոսֆիլմ» ստուդիոյին մէջ սկսած են «Սաննիկովի Երկիրը», լայնապաստառ գունաւոր ֆիլմին նկարահանումները, որուն բեմադրիչներէն մէկը՝ երիտասարդ բեմադրիչ Ալպէր Մկրտիչեանն է (Հայրենի համբաւաւոր դերասան Մհեր Մկրտիչեանի եղբայրը)։

Երեւանի հեռատեսիլը կազմակերպեց երիտասարդ բեմադրիչին նուիրուած հաղորդում։ Ցուցադրուեցաւ անոր կարճամետրաժ «Ցուցարձան» նոր շարժանկարը, ուր գլխաւոր դերը ստանձնած է իր եղբայրը Մհեր՝ Մկրտիչեան։ Ֆիլմը վերջերս արժանացած է համամիութենական մրցանակի։

✲✲

ԼԻՍԻՑԵԱՆՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՓԱՅԼԻՆ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Վերջերս Մոսկուայի երաժշտասէրներու եւ երաժշտագէտներու ուշադրութիւնը կրկին իր վրայ հրաւիրեց Լիսիցեան ընտանիքի համերգը, որ կայացաւ տեղւոյն երաժշտանոցի մեծ դահլիճին մէջ։

Ռուբէն, Ռուզաննա և Կարինէ Լիսիցեան՝ մեծ երգիչ Փաւէլ Լիսիցեանին երեք զաւակները, «ՄԱՏՐԻԿԱԼ» երգչախումբ-նուագախումբի մենակատարներ են։

Հայրը եւ երեք զաւակները ներկայացուցին բարձր գնահատանքի արժանացած ծրագիր, ուր կային տարբեր դպրոցներու պատկանող ու տարբեր սեռերու ստեղծագործութիւններ։

Ընտանիքին հայրը՝ Պօղոս Լիսիցեան, թէեւ այժմ դադրեցուցած է իր համերգային մեծական գործունէութիւնը, երբեմն ելոյթներ կ'ունենայ Մոսկուայի եւ Քիեւի մէջ։ Միաժամանակ այդ երկու քաղաքներուն մէջ կը գտնուի մանկավարժական բեղմնաւոր գործունէութեամբ։

Ռուզաննա, Կարինէ եւ Ռուբէն Լիսիցեանները Մոսկուայի Ֆիլհարմոնիայի մենակատարներ են։

Թէեւ հօր պնդմամբ այս ընտանիքի աւագ որդին եւս՝ Գերասիմը ունի լաւ ձայն (պաս), ան ընտրած է այլ՝ թատերական բեմադրիչի մասնագիտութիւն։ Երգարուեստին բաւական մօտ կանգնած է նաեւ երախաներուն... մօրաքոյրը։ Ան տաղանդաւոր երգչուհի Զարուհի Դոլուխանեանն է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ

ՊՐ. ՕՆՆԻԿ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԽՕՍԵՑԱՒ
ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Անցեալ Հինգշաբթի, 27 Ապրիլ 1972, կ.ե. ժամը 9.30ին, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ կազմակերպուած էր Յուշերեկոյ մը, Մեծ Եղեռնի տարեդարձին նուիրուած։ Այս առթիւ Աղեքսանդրիայէն հրաւիրուած էր դասախօսելու՝ Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէն Պր. Օննիկ Գալուստեան։

Այս հաւաքոյթին ներկայ էին Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընկեան, Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան անդամներ, մշակութային ակումբներու ներկայացուցիչներ եւ սրահին ղեկավարներ, անդամներ ու համակիրներ։

Երեկոյին բացումը կատարեց սրահի վարչութեան ժրաջան ատենապետ՝ ընկեր Նուպար Պալաեան, որ ներածական իր խօսքերէն ետք, յաջորդաբար հրաւիրեց յայտագիրին մաս կազմող երիտասարդներ՝ ընկերներ Պերճ Գոգորեանն ու Աւետիս Մովսէսեանը, իրենց ելոյթները ունենալու։

Պերճ Գոգորեան յստակ առոգանութեամբ եւ տպաւորիչ շունչով կարդաց՝ Հանօր ազգային Պր. Արտօ Պըրֆսանեանի գրական փորձը՝ այս սգաւօրին առթիւ գրուած, որուն նիւթը՝ Եղեռնի առթիւ կենդանի պատկերի մը գրական արտայայտութիւնն է։ Աւետիս Մովսէսեան, իր կարգին, նահատակ մտաւորականներու՝ ինչպէս նաեւ հայ անուանի բանաստեղծներու գործերէն քաղուած գրական պատառիկներու ընթերցումը ըրաւ։

Ապա հրաւիրուեցաւ Պր. Օննիկ Գալուստեանը որ կատարէ այս առթիւ պատրաստած իր դասախօսութիւնը։

Յարգելի բանախօսը իր տպաւորիչ արտայայտութիւններով, մօտ կէս ժամ ներկաներուն ուշադրութիւնը իր վրայ կեդրոնացուց եւ անոնք բոլորը հետաքրքրութեամբ հետեւեցան իր խօսքերուն։

Պր. Գալուստեան անդրադառնալէ ետք հայ ժողովուրդին 15 դարեր ու ընթացքին վանազան բռնակալներէ կրած տառապանքներուն մասին, անոնցմէ ամենահաւորը նկատեց 1915ի Մեծ Եղեռնը, որ նախապէս ծրագրուած էր մեր թշնամիին կողմէ, մէկ անգամ ընդ միշտ բնաջնջելու համար մեր ժողովուրդը եւ այսպիսով վերջ տալու պատմական արժէքաւոր ժողովուրդի մը գոյութեան, որ միշտ ալ ձգտած է իր անկախութեանը եւ հայրենիքի ազատագրմանը։

Հաստատելէ ետք, որ թշնամիին այս անարգ ծրագիրը յաջողութեամբ չպսակուեցաւ, հակառակ որ ան աւելի քան մէկ ու կէս միլիոն հայերու սպանութեան պատճառ եղաւ, յարգելի բանախօսը վեր առաւ այն ազդակները՝ որոնք գլխաւոր պատճառները եղան հայ ժողովուրդին վերապրումին, վերածնունդին եւ վերազարթօնումին։ Այդ ազդակներէն գլխաւորները նկատեց ան՝ հայուն անխախտ հաւատքը, հայուն մեծ սէրը հանդէպ իր սրբազան լեզուին ու մշակոյթին, հայուն ինքնալական ձգտումը՝ հայրենիքի եւ ազատագրութեան։ Ան մեծ հպարտութիւն նկատեց հայ ժողովուրդին համար իր այսօրուան վերազարթնած եւ փառապանծ հայրենիքը, նոյնատեն շեշտելով սփիւռքահայութեան պարտականութիւնները՝ հանդէպ իր մշակոյթին, իր հաւատքին եւ իր ժողովուրդին, յօգուտ ազգապահպանումի։

Պր. Օննիկ Գալուստեան մասնաւորաբար շեշտեց սփիւռքի մէջ Հայկական Վարժարաններ հաստատելու անհրաժեշտութիւնը՝ մեր ոսկեղնիկը ջամբելու համար յաջորդող սերունդներուն, եւ կոչ ըրաւ, որ հայը՝ ուր որ ալ գտնուի աշխարհի վրայ, քով քովի գայ ու միացեալ ուժով տէր կանգնի իր պատմական իրաւունքներուն։

Պր. Գալուստեանի դասախօսութիւնը խոր տպաւորութիւն ձգեց բոլոր ներկաներուն վրայ եւ անոնցմէ շատեր, երեկոյթի վերջաւորութեան շնորհաւորեցին զինքը, իր այս խնամեալ եւ իմաստալից դասախօսութեանը համար։

Յուշերեկոն վերջ գտաւ Տէր Հօր կողմէ կատարուած «Պահպանիչ»ով եւ «Տէրունական Աղօթք»ով։

Զ. Պ.

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնները՝

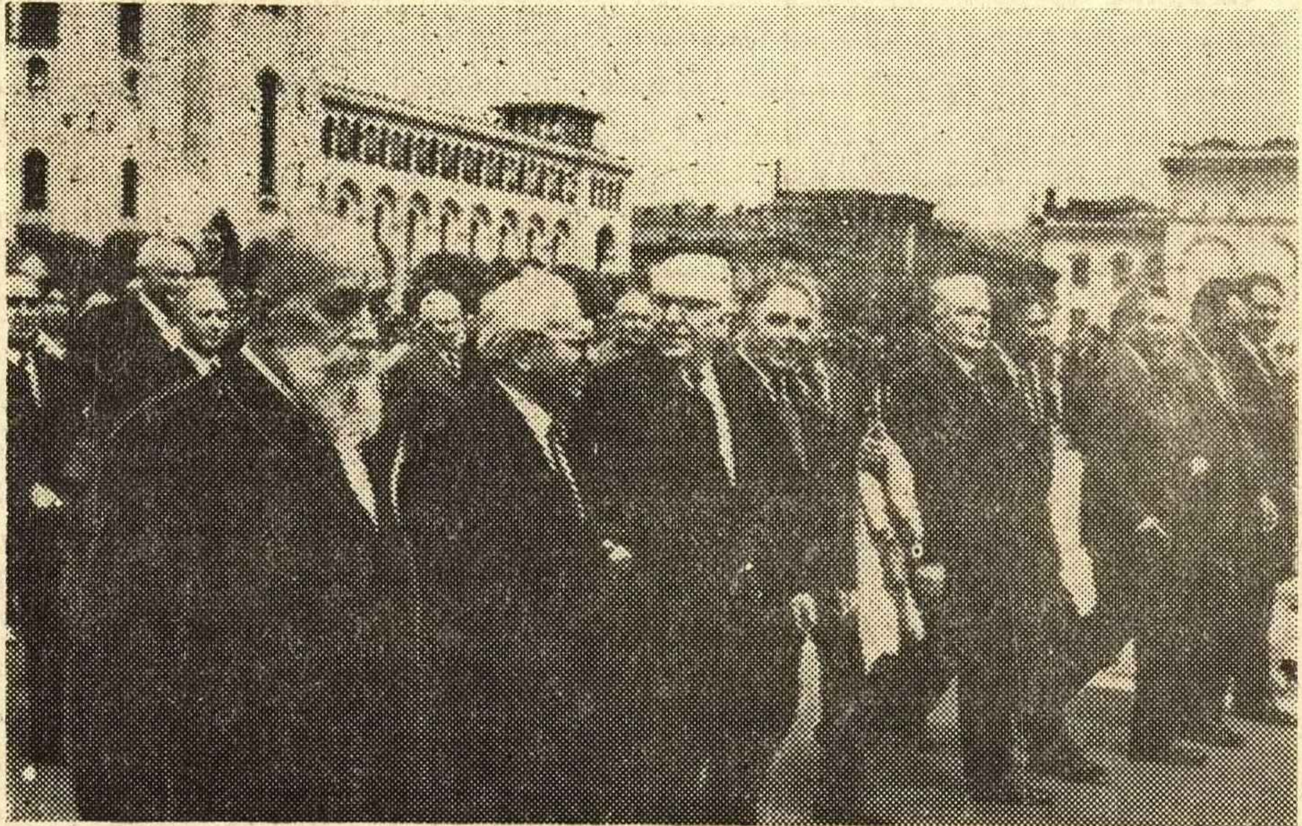
Ընկ. ԵԶՆԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷ (Նիւ Եորք)
Ընկ. ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՍՈՅԵԱՆԷ (Փրովիտենս)
Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԱՍՏ ՏՈՒԹԵՆԷՆ (Լիզպոն)
(1972 և 1973 տարիներ)

ՆԱՅԻՐԻ ԶԱՐԵԱՆ

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ

Իմաստուն են վարուել մեր նախնիք՝ Մայիսի մէկն ընտրելով իբրեւ աշխատաւոր մարդկութեան ամենանուիրական երազանքներն արտայայտելու օր։

Մայիսը գարուն է, բնութեան լիակատար ծաղկման ամիսը, երբ մարդկանց հոգիներում նոյնպէս ծաղկում են նրանց ամենանուիրական երազանքները, նրանց յոյսերն ու հաւատը դէպի ապագան.

Մայիս Մէկեան շքերթին, Երեւանի Լենինի հրապարակին վրայ կը տողանցեն հայ ակադեմիկոսները՝ գլխաւորութեամբ Վիգթոր Համբարձումեանի:

Մայիսմէկեան առաւօտ ես իմ աշխատանքային ընկերների հետ միասին դուրս եմ գալիս փողոց՝ ուրախ և տագնապահար խօսքերով լեցուն։

Իմ ուրախութեան առարկան այս առաւօտ մեր մայրաքաղաքն է, Երեւանը, որ ես համարում եմ հայ ժողովրդի մեծագոյն նուաճումը նրա հազարամեակների պատմութեան մէջ։

Նրա նեղ ու փոշոտ փողոցներում անցել են իմ պատանեկութիւնն ու իմ որբանոցային հոռետես օրերը։

Նրա փողոցներում վառուած ելեկտրական առաջին լամբերի տակ անցաւ իմ երիտասարդութիւնը՝ պայքարով, պարտութիւններով ու յաղթանակներով լեցուն։

Երեւանն այսօր իմ ծերութիւնը զարդարում է նորաբաց պողոտաներով, իր լուսաւոր պալատներով, իր իմաստալից, շքեղ դահլիճներով, գիտութեան և արուեստի հոյակապ հաստատութիւններով, իր մեծավաստակ ծերերով, իր տաղանդաւոր նորարար երիտասարդութեամբ։

Ես հպարտ հիացմունքով եմ դիտում Երեւանի հրապարակներն ու փողոցները, տեսնում եմ, թէ ինչպէս են բարձրացել արդէն մեր ազգային ճարտարապետութեան փառքը մարմնացնող անհամար կառուցուածքներ և յաւալ վրայ բազմաթիւ շինարարական կռունկներ են սաւառնում։

Այստեղ իմ ուրախութեանը տագնապ է խառնւում։ Մի՞թէ պիտի նորից պատերազմ լինի։ Մի՞թէ պիտի ատոմային ռումբ նետեն այս բոլորի վրայ։

Երբ ես մտածում եմ Երեւանի մասին՝ ատոմային հարուած, սնկաձեւ ամպը պատկերացնելով, իմ խոհերը սաւառնում են ամբողջ մեր մոլորակի վրայ։ Ես մտովին պատկերացնում եմ իմ տեսած քաղաքները՝ Մոսկուան, Փրական, Փարիզը, Հռոմը, Աթէնքը, Թոքիոն, Նիւ Եորքը, Պեռլինը…

Մի՞թէ այդ քաղաքների վրայ պէտք է նետուեն ատոմային ու ջրածնային ռումբեր։ Մի՞թէ պէտք է մի ակնթարթում մոխրանան դարերով կուտակուած հանճարն ու գեղեցկութիւնը։ Չէ՞ որ այդ բոլորը իմն է։ Եւ քոնն է և բոլորինը։

Ո՛չ, պատասխանում եմ ես իմ տագնապին։ Ամբողջ մարդկութիւնն է ծառացել պատերազմի դէմ։ Խաղաղութեան գաղափարը, ինչպէս մի տիտանական Աւրոռա, բռնել է պատերազմի եղջիւրներից։ Մարդկութիւնն ուզում է պահպանել խաղաղութիւնը և կը պահպանի։

Մարդկութիւնը խաղաղութեան գործիքներով կը ծաղկեցնի Սահարան և միւս անապատները, կը վերացնի աշխարհից քաղցն ու քաղցկեղը, կը ստեղծի մարդկութեան համար համատարած երջանկութիւն և ապա կը նուաճի տիեզերքը։

Ես հաւատում եմ մարդուն։

ՅՈՎՀ. ՇԻՐԱԶ

* * *

Երբ մեր սիրասուն գարունն է գալիս,
Երբ հողն արեւին իր կուրծքն է բացում,
Երբ բողբոջում են վարդեր ու նարգիզ,
Երբ խնձորենիք ծաղկում են, ցնծում,
Երբ խենթ ջրերն են ընկնում ի վար գլուխ.
Երբ համբուրւում են երկիր ու երկինք,—
Ես էլ նրանց հետ, չգիտեմ ինչու՝
Ուզում եմ մէկին ծաղիկներ նետել,
Չքնաղ է թւում աչքիս ամէն բան,—
Ու կ'ուզեմ կրծքիս սեղմել կեանքը ողջ,—
—Օ՛, սիրտ իմ. այս է խորհուրդը գարնան,
Այս է աշխարհը միշտ պահում բողբոջ...

ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ

ԽՕՍՔԸ ԱՌԱՆՑ ԳՈՐԾԻ ԱՆԱՐԺԷՔ Է

Ամիսներ առաջ, երբ հայրենի մեծատաղանդ բանաստեղծ Գէորգ Էմին մեր գաղութին այցելութեան եկած էր, «Հայրենիք» թերթը գրեց խմբագրական մը՝ «Գէորգ Էմինի հետքերով» խորագրով, որով անդրադարձած էր Ուորրթաունի մէջ անոր ըրած բանախօսութեան, գտնելով զայն «յուսադրիչ» եւ «ոգեւորիչ», ուրկէ «անախապաշար ոգին» ցոլացում։

Խմբագիրը բանաստեղծին «Հայաստան» արտայայտութեան հիմնուած կ'ըսէր, որ այդ օրինակ խօսքերը «ոչ միայն կրնան նպաստել Սփիւռքի եւ Հայրենիքի կամրջումին, այլ եւ կրնան ամրացնել Հայկ. Արտասահմանը իրեն իր մէջ՝ փարատելով հասունաձականութեան մշուշը մեր ժողովուրդին սիրտ ու քանդելով արուեստական բոլոր թումբերը, որոնք հետեւանք են ոչ միայն թիւրիմացութիւններու՝ այլ եւ վրիժառ, կրքայոյզ եւ անդաւաճան մեր խառնուածքին»։

Շարունակելէ առաջ իր ըսելիքը, խմբագիրը կանգ առնելու էր ըսելու թէ՝ քանի՜, քանի՜ անգամներ փորձեր եղած են քանդելու՝ գոյութիւն ունեցող «թումբերը», ուրկէ հայրենաբաղձ տարրերը մէկտեղուին Հայաստանի շուրջ, սակայն իրենք ոչ միայն արգելք եղած են, այլեւ խորացուցած՝ բաժանումը, յուսախաբ ընելով հայութիւնը։

Այս մասին այսքանը բաւ համարելով, անցնինք խմբագրականի վերջամասին, եւ կարդանք գրուածը։

«Մտահոգ պէտք չէ դարձնել երբեք, որ վարչակարգային տարբերութիւնները՝ հայրենիքի եւ Սփիւռքի մէջ ապրող մեր ժողովուրդի կեանքի մէջ ոչ մէկ խոչընդոտ կրնան նկատուիլ, եւ ոչ ալ պատճառ՝ անհամակարգութեանց, երբ հարցը կը վերաբերի հայրենասիրութեան, մշակոյթի եւ մտաւոր ու հոգեկան մարզերու մէջ՝ կամրջումին»։

Խմբագիրը, պարզ խօսքով ըսել կ'ուզէ, որ հայր Նիկի վարչակարգը պէտք չէ արգելք ըլլայ, որ անոր համակարծիք եղողներն ու չեղողները չհամագործակցին միասնաբար։

Ասիկա կարելի պիտի ըլլար, եթէ «Հայրենիք»ի խմբագիրը եւ իր ընկերները գիտէր ցերեկ կասեցնել պայքար չմղէին վարչակարգը տապալելու, որմով ո՛չ միայն հայութիւնը գտաւ իր ազատութիւնը՝ բռնական դարաւոր մորթոտումներէն ազատագրուելով, այլեւ անոր բերած խաղաղութեան մէջ կ'ստեղծագործէ, ճնորհիւ իր ստեղծագործող յատկութեանց։ Առանց այդ իրաւակարգին, որուն հայութեան իմաստուն եւ հեռատես առաջնորդները փարեցան եւ կը մնան անոր հաւատարիմ, միթէ՞ պատմութեան անցած պիտի չըլլար այսօր հայութիւնը։

Ինչպէ՞ս չեն հասկնար այս աններելի փաստական իրողութիւնը։ Անշուշտ կը հասկնան եւ սակայն հաստատակամութեան մէջ այն աստիճան մխրճուած են, որ իրենցմէ դուրս ոչինչ կը տեսնեն։

Ցաւալի է որ Գէորգ Էմինի հետքերով քայլերը անոր հետքերուն չեն հետեւիր։

Գէորգ Էմին եւ անոր նմանները՝ ուր որ ալ ըլլան, ուր որ ալ դառնան, Հայաստանն ու անոր իրաւակարգն է իրենց ուղեցոյցը, եւ ո՛չ թէ եւրոպական պետութեանց որդեգրած վարչակարգը, որուն համբ առած է հայութիւնը եւ պիտի չուզէ բնաւ ապաւինութիւն գտնել։

Հայրենի ժողովուրդը հաւատարիմ է հայրենիքին եւ անոր խաղաղութեան մէջ ապրիլ կը բաղձայ։ Այդ խաղաղութիւնը այժմեան իրաւակարգն է բերողը, ու հայը կը տեսնէ անկէ շեղումին վտանգաւոր ըլլալը։

Հայրենի ժողովուրդը կը հաւատայ արտասահմանի հայութեան անկեղծութեան, երբ ան չէ փորձեր որեւէ կերպով խանգարել իր խաղաղ կեանքը՝ վարչակարգը մասի փաքքոյ ընելով։ Ան տեսաւ երկուք ու կէս տարուայ մէջ վարչակարգին ներքեւ անօրութիւն, արիւն, մորթոտում, բայց ոչ խաղաղութիւն։

Արդեօք այս չի՞ յիշեր «Հայրենիք»ի խմբագիրը։

ՍԻՐՎԱՐԴ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԱՌԱԾԱՆԻ

Կարմրեցէ՛ք ձեր սխալներէն, ոչ թէ զանոնք ուղղելէն։

(Սանսկրիտ)

Ի վերջոյ աղուէսին մորթը պիտի երթայ մուշտակագործին խանութը։

(Հայկական)

Պարտականութեան ճանապարհը մօտ է, բայց մարդիկ զայն կը փնտռեն իրենցմէ հեռու։

(Չինական)

ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐ

ԱՐՁԱՆԱԳՈՐԾ ԽԱՉԻԿ ԹԱՍԼԱՔԵԱՆ

Գացած էի Դամասկոսի Հայ Կաթողիկէ Երիտասարդաց սրահը, փոքր զրոյց մը ունենալու։ Բազմաթիւ չափ պատանիներ ու երիտասարդներ զտայ հոն, զբաղած փինկ փոնկ խաղալով, խօսելով, թէյ խմելով։

Զրոյցէն ետք ինծի ներկայացուցին նիհար, նոր ժամանող երիտասարդ մը՝ Խաչիկ Թասլաքեանը։ Արձանագործ է ըսին. տղան, ամչնալով գետինը նայեցաւ։ Կ'երեւի ըսել ուզեց.- Ի՞նչ արձանագործ։ Սակայն պնդեցին, աւելցնելով որ կրնան նոյն րոպէին ինծի ցոյց տալ Խաչիկին գործերէն երկուքը՝ Վարդան Մամիկոնեանի և Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի կիսանդրիները։ Ու գացինք տեսնելու Խաչիկին գործերը։

Խաչիկ Թասլաքեան ծնած է 1951ին, Դամասկոսի մէջ։ Ունի ութնամեայ կրթութիւն։ Ծնողները Սուէտիացի են։

Ուսման տարիներուն ան շատ սիրած է նկարչութիւնը, ու երբ պարտադրուած է նետուիլ գործի ասպարէզ, ան չէ մոռցած իր սիրած ճիւղը։

Գիշերային դասաւանդութիւններ կային Դամասկոսի մէջ, «արաբական արուեստի դըպրոց» անուան տակ, ըսաւ ան։ Երկու տարի հետեւեցայ, շաբաթը չորս անգամ յաճախելով։ Պարտադիր երկու դաս ունէինք՝ նկարչութիւն և արձանագործութիւն՝ որոնք սիրած բաներս էին։ Ու շարունակեց.

— Խաչիկ Թոփալեան անունով ընկեր մը ունէի։ Միասին պատրաստեցինք Ս. Մեսրոպի արձանը, որ ցուցադրուեցաւ եւ գնահատուեցաւ։ Այժմ այդ արձանը կը գտնուի Դամասկոսի Հայոց Ազգային Առաջնորդարանին մէջ։

Խաչիկ Թասլաքեան, 1969ին կը պատրաստէ Վարդան Մամիկոնեանի կիսանդրին, որ կը մնայ Հայ Կաթողիկէ Երիտասարդաց սրահին մէջ։ Այս կիսանդրին ամէն տարի Փետրուարին կը զարդարէ բեմը՝ երբ կը տօնուի Վարդանանց պատերազմի տարեդարձը հայ կաթողիկէ երիտասարդութեան կողմէ։

Այս տարի նոյն երիտասարդները որոշած են նշել Խըրիմեան Հայրիկի և Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի ծննդեանց 150ամեակները։

Ահա Խաչիկ դարձեալ գործի կ'անցնի, կը պատրաստէ Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի կիսանդրին։ Ես տեսայ զինք աշխատանքի պահուն։ Կիսանդրին արդէն վերջացած է։

— Արձանագործութեան տեսական հարցերով ալ կը զբաղի՞ս, Խաչիկ։

Կը կարմրի։

— Ժամանակ չունիմ։ Շատ կ'ուզէի նուիրուիլ այս սիրած արուեստիս, բայց պարտաւոր եմ դրամի ետեւէն վազելու. այդ պարտադիր վազք մըն է։ Անշուշտ ձեռքս եթէ այդ ուղղութեամբ զրականութիւն անցնի՝ կը կարդամ։

— Ուրիշ ծրագիրներ չունի՞ս, Խաչիկ։

— Ունիմ։ Ծրագիրներ միշտ ունիմ։ Օրինակ՝ շատ կ'ուզեմ Կոմիտասը քանդակել։ Գիտեմ թէ դժուար է։ Հայաստանի մէջ շատ վարպետներ այդ գործը կատարած են։ Ես ալ կ'ուզէի փորձել։

Ի՞նչ բան քեզ կը մղէ որ Կոմիտաս քանդակես։

Դարձեալ կը կարմրի, մատներուն հետ կը խաղայ, գետին կը նայի ու հազիւ լսելի կ'ըսէ.

— Ինչպէս տեսաք, աշխատած եմ Ս. Մեսրոպի, Վարդան Մամիկոնեանի եւ Հայր Ալիշանի արձաններուն համար։ Զիս հետաքրքրողը հայրենասիրութիւնն է։ Այս մարդիկը մեզ պահեցին, Կոմիտասն ալ մեզ պահեց։

— Չե՞ս խորհիր որ Պարոյր Սեւակը քու սիրած նիւթդ կրնայ ըլլալ։

— Այո՛, անպայման։

Կարծես աւելի պայծառացաւ ու դարձաւ համարձակ։

Այս գիշեր, Խաչիկ Թասլաքեանը, որոշեց պատրաստել Պարոյր Սեւակի կիսանդրին։

Ու մեկնեցաւ, մեղմ ձայնով մը շնորհակալութիւն յայտնելով, որ իր աշխատանքին մէջ սիրելի բան մը կը գտնենք։

Սփիւռքի մէջ որքա՜ն երիտասարդներ ունինք այսպէս, որոնք պարտադրաբար հացին ետեւէն կը վազեն։

Դամասկոս Թ. Թ.

ԹԱՏՐՈՆԻ ԾԱԳՈՒՄԸ ՀԻՆ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ԱՐԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Հայկական հնագոյն բնակավայրերէն մէկը հանդիսացող Երեւանը շփման մէջ է եղած դրացի եւ օտար ժողովուրդներու մշակութային կեանքին հետ։ Այդ շփումը, ինչպէս նաեւ առեւտրական յարաբերութիւնները, օժանդակած են արհեստներու եւ արուեստներու զարգացման։ Արտաւազդ Բ.ի արքայական թատրոնը՝ Արտաշատի մէջ, թատրոններու բազմացումն ու զարգացումը [illegible] Հայաստանի առաջին շրջաններուն, իրենց ազդեցութիւնը ունեցան Երեւանի մշակութային կեանքին վրայ։

Թատերական իսկական կեանքը սկսաւ 19րդ դարու 20ական թուականներուն՝ ռուս-պարսկական պատերազմէն ետք, Հայաստանի արեւելեան մասը՝ Ռուսաստանի հոգատարութեան տակ անցած շրջանէն սկսեալ։ Առաջին ուշագրաւ ներկայացումը եղաւ Ա. Ս. Գրիբոյեդովի «Խելքից պատուհաս»ի բեմադրութիւնը, որ տեղի ունեցած է 1827-ին, ռուսական բանակի սպաներուն կողմէ, Սարդարի հայելիապատ սրահին մէջ։

Երեւանի թատերական կեանքը ներկայացնելու պարագային, կարելի է յիշել նաեւ Գալուստ Շերմազանեանի մէկ գործը՝ երեւանցիին խօսակցութիւնը իր թիֆլիսեցի կնոջ հետ։ Թատերախաղը գրուած է 1840-ական թուականներուն եւ ներկայացուած Երեւանի մէջ։

Յաջորդ երեւոյթը՝ Իսթանպուլի «Արամեան Թատրոն»ի մնջախաղի ելոյթներն են, որոնք տեղի ունեցած են 1850-ին, Երեւանի Ցախի հրապարակին վրայ։

Այսօրուան իմաստով, Երեւանի մէջ իսկական թատերական կեանքը սկսած է 1865-ին, երբ թիֆլիսահայ թատրոնի երեք մեծ ներկայացուցիչները՝ Գ. Չմշկեան, Մ. Ամիրեան եւ Ս. Մանդինեան ելոյթներ ունեցած են հոն, ներկայացնելով «Շուշանիկ», «Վարդան Մամիկոնեան», «Կոռնակ», «Դալալ Ղազօ», «Պիպուի եկնուրը» եւ «Շկոլի Վարժապետ» թատերախաղերը։ Այս ներկայացումները նպաստած են տեղական խումբերու կազմութեան։ 1866-1868 թուականներուն, տեղական ուժերը տուած են թէեւ թոյլ, սակայն բազմաթիւ թատերախաղեր։ Իսկ, 1869ին, հրապարակ ելած է կազմակերպուած լաւ թատերախումբ մը, ղեկավարութեամբ Թիֆլիսեցի Սողոմոն Արամելիքեանի։

Այս կազմակերպուած գործին արդիւնքը եղած է այն, որ 1869ին, Երեւանի մէջ տրուած են ութ ներկայացումներ։ Հրապարակ են ելած լաւ դերասաններ՝ Փիլիպպոսեան, Տէր-Յովակիմեան, Արմանեան, ինչպէս նաեւ Յովսէփ Ղորղանեան, որ եղած է Երեւանի մէջ բեմ բարձրացող առաջին կինը։ Իսկ 1870ին, հրապարակ եկած են նոր դերասանուհիներ՝ Սոնա Մատաթեան, Դեկարխանեան, Մարթա եւ Ծաւահէր Գեղամեաններ։

1872ին, Երեւանի թատերասէրներու կեդրոնական դէմքը եղած է մանկավարժ Արտաշէս Յակոբեան։ Ան եղած է դերասան, բեմադրիչ եւ թարգմանիչ-փոխադրող։ 1870-80ական թուականներուն, Երեւանի մէջ ներկայացուած են «Միհրդատ», «Սանդուխտ», «Արշակ Բ.», «Թարթիւֆ», «Բանի Ամուսնութիւն» եւ ուրիշ թատերախաղեր, ինչպէս նաեւ Սունդուկեանի գրեթէ բոլոր թատերախաղերը։ Թատերական այս բացառիկ եռուզեռին իսկ պատճառով՝ կը զգացուի նոր թատրոններ բանալու բուռն պահանջը։

70ական թուականներէն սկսած, շնորհիւ այս շարժումին՝ հրապարակ կու գան թատերագիրներ, որոնցմէ կ'արժէ յիշել Էմին Տէր-Գրիգորեանը, Վասակ Մատաթեանը եւ Սիրական Տէր-Մալտրոսեանը։

1887ին, Ալեքսանդրապոլէն Երեւան կը փոխադրուին յայտնի կատակերգակ Մակար Տէր Սարգիսեան եւ դերասանուհի Աշխէն Տէր Սարգիսեան, որոնք երկար տարիներ եռուզեռի մէջ պահած են Երեւանի թատերական կեանքը։

Էմին Տէր-Գրիգորեանի ջանքերով կը վերակառուցուի Յանփոլատեանի թատրոնը։ Այս թատրոնին կազմաւորման պատճառով կարելի եղած է բեմ բարձրացնել աւելի բազմամարդ թատերախաղեր։

1901-ին, Երեւան կը ժամանէ Սիրանոյշ, ընկերակցութեամբ Գ. Պետրոսեանի, Ա. Ա. Վրոյրի, Մ. Աղայեանի եւ ուրիշներու։ Կը ներկայացնէ «Սաֆօ», «Թոսկա», «Անմեղ Մեղաւորներ», «Համլէտ», «Ազգեր», «Դաւաճանութիւն» եւ բազմաթիւ ուրիշ արժէքաւոր գործեր։ 1902-ին, Կ. Գալֆաեան կը ներկայացնէ երկու թատերախաղ Շեքսփիրէն՝ «Համլէտ»ն ու «Օթելլօ»ն։

Գեղարուեստական կեանքը կ'ընդմիջուի համաշխարհային պատերազմին հետեւանքով եւ այդ վիճակը կը մնայ մինչեւ Հայաստանի Հանրապետութեան հիմնադրութիւնը։ 1918ին, [illegible] Նաբար կը սկսի կազմակերպել թատերական կեանք մը, շնորհիւ Զարիֆեանի, Ոսկանեանի, Աբէլեանի, Մայսուրեանի, Ռշտունիի եւ ուրիշներու ջանքերուն։ Վ. Միրզոյեան կը հիմնէ թատերական դպրոց մը, աշակերտ ունենալով Ա. Հայարտեան, Ն. Զարեան, Վերգինէ Վարդանեան, Օ. Բունիաթեան, Գրիգոր Նալբանդեան, Ենովք Միրզախանեան եւ ուրիշներ։ Թատրոնին մեծ օգուտ բերած է նաեւ Շահխաթունի։

Կրնանք անվարան ըսել, թէ 1865էն ետք, հին Երեւանը յաջողած է քայլ պահել Թիֆլիսի եւ Իսթանպուլի հայ թատրոններուն հետ եւ կարելի սահմաններու մէջ կրցած է օգտակար ըլլալ տեղական կեանքին եւ մշակութային զարգացման։

ՆԱՀԱՊԵՏ ԱԼԵՔՍԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Փարիզի «Լիւս Միւզիգալ»ի վերջին թիւին մէջ, տասնեակ յօդուած մը հրատարակուած է՝ Ռընէ-Փիեր Շուրոյի եւ իր «Իլ տը Ֆրանս»ի Ֆիլհարմոնիք Նուագախումբին մասին։ Լուի Վենս բացատրած է այն հարցազրոյցը, որ կատարած է Շուրոյի հետ, կցելով ղեկավարին եւ Նուագախումբին քարտուղար՝ Նահապետ Ալ'սեանի ([illegible]) նկարներ։

Հարցազրոյցի ընթացքին, լրագրողը կ'ուզէ գիտնալ նաեւ Ն. Ալեքսեանի դերը այն սքանչելի իրագործումին մէջ, որ Շուրոյի նուագախումբն է։ Եւ ղեկավարը կը պատասխանէ.

«Նախ եւ առաջ ըսեմ որ ան հաւատարիմ բարեկամ մըն է, ինչ որ շատ ընթացիկ բան մը չէ, ինչպէս գիտէք, ընկերութեան ընդհ. քարտուղարն է, ինչ որ շատ ծանր բեռ մըն կը ներկայացնէ եւ յաւելեալ, Ն. Ալեքսեան երկրորդ սոլօ բաս ջութակահար է։ Կարծեմ բաւական բան է այս, միայն մէկ մարդու համար»։

ՖՈՒԹՊՈԼ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԽԱՂ, ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).— Ապրիլ 15-ին «Հրազդան» մարզադաշտին վրայ անսովոր սկսաւ՝ Երեւանի «Արարատ» եւ Մոսկուայի «Թորփետօ» խումբերուն հանդիպումը։ Այդ օրը Մոսկուացիներու աւագ՝ սփորթի վաստակաւոր վարպետ Վիգթոր Շուստիկովը 400-րդ անգամ հանդէս կու գար Խ. Միութեան Առաջնութեան խաղերու մէջ։ Այդ իւրայատուկ մրցանիշ մըն է խորհրդային ֆութպոլին համար։ Նման արդիւնքով չի կրնար պարծենալ ուեւէ մէկը, անգամ լեգենդար դարպասապահ Լեւ Եաշինը, որը 21 տարի անընդմէջ հանդէս եկաւ Մոսկուայի «Տինամօ»ի կազմին մէջ։ Երեւանցի ֆութպոլիստները անուանի մարզիկին ծաղկեփունջեր եւ յուշանուէրներ մատուցանեցին, իսկ հազարաւոր մարզասէրներ զինք ողջունեցին բուռն ծափերով։

Առաջին խաղակէսը անցաւ հաւասար պայքարի մէջ եւ փոթորիկի ոչ մէկ նախանշան չկար, թէեւ խումբերը ընդմիջման գացին, երբ հաշիւը 1-0 էր՝ յօգուտ «Արարատ»ի։ Առաջին կոլը 23-րդ վայրկեանին մօտ 15 մեթրէն խփեց Յովհաննէս Զանազանեանը։

Ընդմիջումէն յետոյ Մոսկուացիներու մարզիչ Վիգթոր Մասլովը դաշտ մտցուց երկու նոր խաղացողներ՝ ուժեղացնելով յարձակողական գիծը։ Ատիկա արդէն մարտահրաւէր էր, որը եւ Երեւանցիներն ընդունեցին։ 50-րդ վայրկեանին, Իշտոյեանը շրջանցելով երկու Մոսկուացիներուն, գնդակը փոխանցեց Մարգարովին, որը գլխի հարուածով զայն ուղղեց դէպի դարպասը, սակայն Վիգթոր Պաննիքովը հրաշքով զայն ետ մղեց։ Առաջինը գնդակին հասաւ Նիգոլայ Ղազարեանը, որ մինչ այդ պայքարի բռնուելով մրցակցի հետ վար ինկած էր, ան հասցուց ոտքի կանգնիլ եւ... 2-0։ 63-րդ վայրկեանին նոյն Իշտոյեանը կրկին խաբս տուաւ երկու պաշտպաններու, մեն-մինակ դուրս եկաւ դարպասապահի հետ, խփեց, բայց Պաննիքովը ետ մղեց հարուածը։ Այս քանի վայրկեան ետք Լեւոն Իշտոյեանի հիանալի փոխանցումէն յետոյ «Արարատ»ի աւագ Էդուարդ Մարգարովը շրջադարձ հարուածով խփեց չորրորդ կոլը։

Նման գեղեցիկ եւ վարպետօրէն կատարուած հարուած Երեւանցի մարզասէրները վաղուց չէին տեսած։ Երեւանցիները դրութեան տէրն էին։ Մոսկուացիները ոչինչ չկրցան հակադրել հայ ֆութպոլիստներու մտածուած եւ կազմակերպուած խաղին։ Օրուան հերոսը իրաւամբ Լեւոն Իշտոյեանն էր, որը թէեւ ոչ մէկ կոլ խփեց, բայց բոլոր կոլերու ստեղծման անմիջական մասնակիցն էր։ Ընդհանրապէս այդ օրն «Արարատ»ը անճանաչելի էր։ Նախորդ հանդիպումներուն մէջ կրած անսպասելի պարտութենէն յետոյ, ան կ'ընէր ամէն ինչ երկրի փոխախոյեանի պատիւը բարձր պահելու համար։ Ի վերջոյ, երբ միջազգային կարգի մրցավար Թոֆիկ Պահրամովի եզրափակիչ սուլոցին կը մնար ընդամէնը քանի մը երկվայրկեան, Յովհաննէս Զանազանեանը, օգտուելով հիւրերու սխալէն, հինգերորդ կոլը խփեց Պաննիքովի պաշտպանած դարպասը։ Այդպիսի յաղթանակ Թորփետոյականներու նկատմամբ Երեւանցիները տարած էին 1968 թուականին։

«Արարատ»ը հանդէս եկաւ հետեւեալ կազմով — Ա. Աբրահամեան, Ս. Մարտիրոսեան, Ֆ. Աբրահամեան, Ա. Կովալենքօ, Ն. Մեսրոպեան, Ա. Յարութիւնեան, Ս. Պոնտարենքօ, Լ. Իշտոյեան, Է. Մարգարով, Յ. Զանազանեան, Ն. Ղազարեան։

«ԱՐԱՐԱՏ» — ՏԻՆԱՄՕ (ՄԻՆՍՔ) 1—1

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).— Խ. Միութեան Ֆութպոլի չորրորդ օրուան մրցումին Երեւանի «Արարատ»ը հանդէս եկաւ Մինսքի մէջ տեղւոյն «Տինամօ»ի դէմ։ Խաղի հաշիւն է 1-1։

Հանդիպումը սկսաւ դաշտի տէրերուն գրոհներով։ Սակայն աստիճանաբար գրութիւնը հաւասարեցաւ եւ զգացուեցաւ, որ «Արարատ»ցիներն ընտրած են հակագրոհներու թաքթիքը։ Անոնց արագավազ եզրային յարձակողներն անընդհատ լարուած կը պահէին Տինամոյականներու պաշտպանները, Հենց այդպիսի յարձակման մը ժամանակ ալ, խաղի 60րդ վայրկեանին, հայ ֆութպոլիստները յաջողութեան հասան։ Լեւոն Իշտոյեանը ձախ եզրէն առաջ անցաւ, խաբս տուաւ երկու պաշտպաններու, սակայն վերջին պահուն անոնցմէ մէկը գնդակը դուրս հանեց դարպասային գծէն։ Անկիւնային հարուածը կատարեց ինքը՝ Իշտոյեանը եւ Սերգէյ Պոնտարենքոն բացաւ հաշիւը։ Միայն 16 վայրկեան ետք Տինամոյականներու կեդրոնական յարձակող Վասիլեւը գլխու հարուածով հաւասարեցուց հաշիւը։

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հ. Մ. Մ. Կ'ԱՄՐԱՊՆԴԷ ԻՐ ԴԻՐՔԸ

Շուրջ երկու ամիս տեւող տատամսումներէ ետք, Լիբանանի Ֆութպոլի ախոյեանութեան մրցումները վերսկսան Կիրակի, 9 Ապրիլ 1972, Մարզական Աւանի եւ Պուրճ Համուտի դաշտերուն վրայ։

Մարզական Աւանին մէջ, նախատեսուած երեք մրցումներէն երկուքը տեղի ունեցան, սակայն Սաֆա-Թատամոն մրցումին տրուեցաւ բարեկամական բնոյթ, նկատելով որ նշանակուած իրաւարարը դաշտ չէր ներկայացած։ Մազրաա-Անսար մրցումը աւարտեցաւ 1-1 հաւասար արդիւնքով։ Կիսախաղ՝ 0-0։ Անսար իր կէտը նշանակեց 53րդ վայրկեանին բենալթիով մը, զոր կոլի վերածեց Ատնան Հաժ. Մազրաա հաւասարեցաւ 12 վայրկեան ետք։ Իսկ Սալամ-Իսթիքլալ մրցումը տեղի չունեցաւ, նկատելով որ Սալամ դաշտ չէր ներկայացած։ Իսթիքլալ 3-0 արդիւնքով յաղթական կը նկատուի։

Պուրճ Համուտի դաշտին վրայ է որ տեղի ունեցան ախոյեանութեան 7րդ օրուան ամէնէն հետաքրքրական մրցումները, որոնց հիման վրայ ընդհանուր դասաւորման մէջ դիրքերը բաւական յստակացան։ Արդարեւ, Նըժմէ դեռ կը գրաւէ Ա. տեղը, սակայն միայն մէկ կէտի տարբերութեամբ Հ.Մ.Մ. կը գրաւէ Բ. տեղը։

Ժամը 2ին, Հ.Մ.Մ. յաջողեցաւ միայն Ա. կիսախաղի ընթացքին երեք կոլ նշանակելով, 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնել Թրիփոլիի կորովի ներկայացուցիչը։ Կոլերը նշանակեցին Աւօ (22րդ եւ 44րդ վայրկեաններուն) եւ Զուզու (29րդ վայրկեանին)։ Ցաւակցաբար Ա. կիսախաղին իրենց խաղարկութեան համար գնահատութեան արժանի էին Հ.Մ.Մ.ի բոլոր մարզիկները։ Մասնաւորապէս փայլուն խաղարկութիւն ցուցաբերեց բերդապահ Պետիկ, որ քանիցս կրցաւ կասեցնել Ռիատա Ուալ Ատապի վտանգաւոր գրոհները։

Հ.Մ.Մ.ի մրցումէն ետք, տեղի ունեցաւ Նըժմէ-Սաժես հետաքրքրական հանդիպումը, որ աւարտեցաւ 1-1 հաւասար արդիւնքով։ Նըժմէ 13րդ վայրկեանին Ժամալ Խաթիպի կողմէ նշանակուած կոլին շնորհիւ ունեցած առաւելութիւնը չկրցաւ երկար պահել։ Արդարեւ, Սաժես յաջողեցաւ 39րդ վայրկեանին ֆաուլի մը հետեւանքով նշանակել կոլ մը՝ որ սուղ պիտի արժէր Նըժմէցիներուն։ Արդարեւ, Ղանտուրի մարզիկները չկրցան արդիւնքը բարելաւել, եւ դաշտէն դուրս ելան ընդունելով միակ կոլը՝ որմէ խուսափած էին ախոյեանութեան առաջին վեց շաբաթներու ընթացքին։

	մրցում	կէտ
1. Նըժմէ	7	12
2. Հ.Մ.Մ.	7	11
3. Ռասինկ	7	9
4. Սաժէս	7	8
5. Անսար	7	8
6. Սաֆա	6	7
7. Մազրաա	7	7
8. Հ.Մ.Ը.Մ.	5	6
9. Թատամոն	6	4
10. Իսթիքլալ	7	3
11. Ռիատա Ուալ Ատապ	7	2
12. Սալամ	7	2

Հ.Մ.Մ.Ի ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

1972 տարեշրջանի Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի Վարչութիւնը կազմուած է հետեւեալ ընկերներէն.

ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆ	Ատենապետ
ՍԱՐԳԻՍ ՔԻՒՓԷԼԵԱՆ	Փոխ-ատենապետ
ՍԱՄՈՒԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ	Ատենադպիր
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՓԱՅՏԱՍԼԵԱՆ	Գանձապահ
ՍԱՐԳԻՍ ՆԱԶԱՐԵԱՆ	Ընկերային Դիւան
ՍԱՐԳԻՍ ՇԽԸՐՏԸՄԵԱՆ	Փրոթոգոլ
ԺԻՐԱՅՐ ՔԷՕՐԷՔՃԵԱՆ	Ներքին Դիւան
ԳՐԻԳՈՐ ԼԱԶԻՆԵԱՆ	Ֆութպոլ
ԳՐԻԳՈՐ ՃԷԼԷՃԵԱՆ	Պասքէթպոլ
ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ	Հեծարշաւ, Աթլեթիզմ եւ Արշաւական Բաժնի Քարտուղարութիւն
ՍԱՐԳԻՍ ԽԱՑԵԱՆ	Սկաուտութիւն։

ԼՈՆՏՈՆ

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳՆԵՐՈՒ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Լոնտոնահայ գաղութիս համար, հոգեկան մխիթարութեան անմոռանալի ու պատմական օր մը եղաւ 1972 Ապրիլ 16ի Կիրակին, որովհետեւ այդ օր, Անգլիոյ Կաթողիկոսական Պատուիրակ Գերաշնորհ Տ. Պսակ Արք. Թումայեան Աւագ Սարկաւագութեան աստիճան շնորհեց՝ Ամենայն Սրբոց Եկեղեցւոյս աւագ դպիրներէն Պր. Ստեփան Յովհաննէսօֆի եւ Պր. Սուրէն Խըտըրեանի։

Հակառակ որ Նորին Սրբազնութիւնը՝ Զատկի օրուան իր քարոզի աւարտին, ժողովուրդին ծանուցած էր Ձեռնադրութեան այս կարեւոր լուրը, այսուհանդերձ՝ յատուկ շրջաբերականով մը եւս գաղութիս անդամներուն կը յիշեցնէր ու կը շեշտէր պատմական այդ օրը: Այս պատճառաւ արարողութեան սկիզբէն՝ Ամենայն Սրբոց եկեղեցին արդէն լիքն էր հաւատացեալներու բազմութեամբ։

Նախքան Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Նորին Սրբազնութիւնը երկու թեկնածուներուն շնորհեց կիսասարկաւագի աստիճան՝ բազկուրարը անցընելով անոնց ձախ բազուկին ու յիշեցընելով իրենց պարտականութիւնները իբրեւ կիսասարկաւագ։ Հոգշ. Տ. Արսէն Վրդ. Պէրպէրեան կը կատարէր խարտաւիլակի պաշտօնը։

Այնուհետեւ սկսաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագը։ Պատարագիչն էր Տէր Պսակ Արքեպիսկոպոս: Ս. Սեղանին կը խնկարկէր Ուրարակիր Արման Յարութիւնեան, իսկ Աւետարանը կարդաց ու Վերաբերումը բրաւ Բարեշնորհ Ղ. Սարկաւագ Կիւրեղեան՝ Ս. Էջմիածնայ միաբան, որ հիւրաբար քաղաքս կը գտնուէր։ Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները վարժ կերպով վարեց Պրն. Դր. Զագավգեան, երգեհոնը նուագեց Պրն. Դերրի, ու մեներգները կատարեց իր շատ գեղեցիկ ու գրաւիչ ձայնով՝ Օր. Էլիզ Պօյաճեան։

Ճաշու Դիրքի ընթերցումէն անմիջապէս առաջ լսուեցաւ ՈՒՐԱԽ ԼԵՐ շարականը, զոր երգեց Օր. Պօյաճեան՝ մեծ երգեհոնի ընկերակցութեամբ, մինչ Ձեռնադրող Սրբազանը խնկարկելէ յետոյ կը նստէր իր Աթոռը ու Խարտաւիլակ Հայր Սուրբը՝ իր աջին ու ձախին ունենալով զոյգ կիսասարկաւագները՝ կը խընդրէր Նորին Սրբազնութենէն որ զանոնք ձեռնադրէր Սարկաւագ։ Պսակ Արքեպիսկոպոս անոնց արժանաւորութեան մասին հարկ եղած հաւաստիացումները լսելէ յետոյ՝ հրամայեց՝ որ ստանան:

Հոս, երկու Կիսասարկաւագները ծնկաչոք յառաջանալով դէպի Ձեռնադրող Սրբազանը, համբուրեցին անոր Աջը եւ առին օրհնութիւնը ու սկսաւ Ձեռնադրութեան ամենէն յուզիչ եւ խորհրդաւոր մասը։ Մեծ եղաւ հաւատացեալներուն յուզումը, երբ «Աստուածային եւ Երկնաւոր»ի երիցս երգեցողութենէն յետոյ, Պսակ Սրբազան իր ձեռքերը դնելով թեկնածուներուն գլխուն՝ ըսաւ, «Ես դնեմ ձեռս ի վերայ սոցա եւ դուք ամենեքեան աղօթս արարէք»։ Ներկայ ժողովուրդը մագնիսացած մթնոլորտի մը մէջ կը հետեւէր արարողութեան, կարծես հոգեպէս փոխադրուած էին քրիստոնէական եկեղեցւոյ այն շրջանը՝ երբ Առաքեալները կը ձեռնադրէին առաջին եօթը Սարկաւագները, հիմը դնելով Սարկաւագութեան Ա. աստիճանին։

Ս. Պատարագը արունակուեցաւ մինչեւ ՈՂՋՈՅՆ։ Շնորհաբաշխ Սրբազանը վերստին բազմելով իր Աթոռը՝ շարունակեց Ձեռնադրութեան արարողութիւնը։ Նորոգ ձեռնադրեալ Սարկաւագներու ուսին դրաւ Ուրարը եւ անոնց յանձնելով Աւետարանն ու բուրվառը՝ իրաւասութիւն տուաւ Աւետարան կարդալու եւ խնկարկելու Աստուծոյ Ս. Սեղանին.

Ձեռնադրութեան աւարտին՝ Նորին Սրբազնութիւնը իր աւուր պատշաճի խօսքերը վերջացուց՝ Լոնտոնահայ Համայնքին հաւատարմութիւնը յայտնելով Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, ու հրաւիրեց՝ ներկայ հաւատացեալ ժողովուրդը, որ աղօթէ Նորին Ս. Օծութեան թանկագին արեւշատութեան եւ Ս. Էջմիածնայ հաստատութեան եւ պայծառութեան համար։

Մեր նոր ձեռնադրուած սարկաւագներէն՝ Բարեշնորհ Ստեփան Սրկ. Յովհաննէսօֆ ծնած է Պաղտատ, բարեպաշտ ընտանիքի զաւակ: Իր ուսումը առած Լոնտոն, ամուսնացած է եւ ի տղայ տիոց նուիրուած Աստուծոյ Սեղանին ծառայութեան։ Բարեշնորհ Սուրէն Սրկ. Խըտըրեան ծնած է Կիպրոս։ Ան ալ բարեպաշտ ծնողներու զաւակ, ժամանակ մը աշակերտած է Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վրժ.ին, ամուսնացած, ու գիտակից նուիրումով մը փարած Աստուծոյ եկեղեցւոյն ծառայութեան սուրբ գործին։

Ս. Պատարագէն յետոյ, Համայնքիս Վարչութեան կարգադրութեամբ՝ ճաշկերոյթ մը կազմակերպուած էր Քենզինկթըն Փալաս Պանդոկին շքեղ սրահներէն միոյն մէջ, ի պատիւ Սրբազան Հօր, ի գնահատութիւն ու քաջալերութիւն նոր ձեռնադրեալ սարկաւագներուն եւ Ամենայն Սրբոց Եկեղեցւոյս Դըպրաց Դասի անդամներուն՝ որոնք օրինակելի կանոնաւորութեամբ, անխափան ներկայութեամբ եւ սիրայօժար կերպով ամէն Կիրակի իրենց շատ կոկիկ եւ ներդաշնակ երգեցողութեամբ կը պայծառացնեն Համայնքիս Ս. Եկեղեցին։

Սոյն ճաշկերոյթին հրաւիրուած էին Խարտաւիլակ Արսէն Վրդ. Պէրպէրեան եւ Ներսէս Ծ. Վրդ. Պօզապալեան։ Ճաշկերոյթը իրենց ներկայութեամբ պատուած էին նաեւ Համայնքիս Վարչութեան յարգելի անդամներէն՝ Տիար Տ. Մութաֆեան, Հայկ Արթան, Ճօն Կրեկըրի եւ Տոքթ. Գր. Կորկոտեան։

Նորին Սրբազնութիւնը խօսք առնելով, բաժակ բարձրացուց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին կենացը՝ եւ որուն մասնակցեցան ներկաները յոտնկայս։ Երկրորդ խօսողը եղաւ Ներսէս Վրդ., որ ծանրանալէ յետոյ Ձեռնադրութեան խորհուրդին նշանակութեան վրայ՝ բաժակ առաջարկեց Սրբազան Հօր արեւշատութեան եւ առողջութեան համար։ Արսէն Վրդ., որ Խարտաւիլակի իր պաշտօնով կը ներկայացնէր ժողովուրդը արարողութեան ընթացքին, յանուն ժողովուրդին շնորհաւորեց Շնորհաբաշխ Սրբազանն ու նորոգ ձեռնադրեալ սարկաւագները։ Տոքթ. Կորկոտեան եւ Պրն. Ճ. Կրեկըրի իրենց ուրախութիւնը յայտնեցին գաղութիս մէջ այս առաջին ձեռնադրութեանց առթիւ։ Օր. Սոնա Քէօշկէրեան յանուն Դպրաց Դասին, շնորհակալութիւն յայտնեց Լոնտոնի Համ. եւ Եկեղ. Վարչութեան՝ իրենց հանդէպ ցոյց տրուած ազնիւ գնահատանքին առթիւ:

Բարեշնորհ Ստեփան Սրկ. Յովհաննէսօֆ, խօսելով իր եւ իր ընկերոջ անունով, նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Նորին Սրբազնութեան, որ արժանի տեսած էր զիրենք Սարկաւագութեան աստիճանին եւ ապա Վարչութեան՝ որ գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր այս շքեղ ճաշկերոյթը սարքելու իրենց ձեռնադրութեան առիթով։ Վերջին խօսողը եղաւ Վարչութեան անդամներէն Տիար Ց. Մութաֆեան, որ անդրադարձաւ Սրբազան Հօր՝ գաղութէս ներս տարիներէ ի վեր կատարած գործին եւ յայտնեց, որ Համայնքը միմիայն հպարտ կրնայ ըլլալ իր Սրբազանով: Ճաշկերոյթը վերջացաւ Պսակ Սրբազանի գոհութեան աղօթքով:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԵՐԳՉՈՒՀԻ

ՍԻԼՎԱ ՊԱԼԱՍԱՆԵԱՆ

Վերջերս, իր յաջող մեկնաբանութիւններով, Պէյրութի հանրութեան ուշադրութիւնը իր վրայ կեդրոնացուցած է շատ երիտասարդ երգչուհի մը՝ Սիլվա Պալասանեան։ Ամէն անգամ որ ելոյթ ունեցած է, Սիլվա արժանացած է իր ունկնդիրներուն ջերմ գնահատանքին։

Ներկայիս տասնըեօթ տարեկան է ան: Հինգ տարեկանին ան սկսած է հետեւիլ դաշնակի դասերու: Երաժշտական մթնոլորտի մը մէջ մեծցող Սիլվան՝ թէ կ'երգէ եւ թէ ալ կը նուագէ կիթառի վրայ։ Իր առաջին ելոյթներով իսկ ան կը գրաւէ հանրութեան ուշադրութիւնը։ Եւ այսպէս, հետզհետէ ելոյթ կ'ունենայ ե՛ւ պատկերասփիւռէն ե՛ւ ձայնասփիւռէն: Անցեալ տարի պատկերասփիւռի ընկերութեան կողմէ կազմակերպուած երգի մրցումին, ան առաջին հանդիսանալով կ'երթայ Փարիզ, ուր գնահատանքի արժանանալով ելոյթ կ'ունենայ ֆրանսական ռատիոկայանէն։

Խօսելով իր ծրագիրներու մասին՝ «տակաւին պիտի սորվիմ» կ'ըսէ ան, «բայց պիտի շարունակեմ նաեւ երգել եւ թերեւս երգը ըլլայ ասպարէզս»։

Երգն ու կիթառը շատ սիրող Սիլվան կ'ըսէ.

«Երբ կ'երգեմ, կ'ապրիմ երգով ու կը մոռնամ, որ դիմացս մարդիկ կան. բայց երբեմն ալ կը վախնամ»:

Ի մօտոյ հրապարակ պիտի ելլէ Սիլվայի մէկ ձայնապնակը:

1972ին, Լեհաստանի մէջ տեղի ունենալիք երգի Փառատօնին Լիբանանը ներկայացնող երկու երգիչներէն մէկը պիտի ըլլայ Սիլվա Պալասանեան։

ԵՐԳՉՈՒՀԻ

ԷՄՄԱ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՊԵՌԼԻՆԻ ՕՓԵՐԱՅԻՆ
ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Արեւելեան Պեռլինի Կատակերգակ – Օփերան՝ վերջերս սկսաւ ներկայացնել Ժորժ Պիզէի «Գարմէն»ը։ Գործը պատրաստուած է Ուոլթէր Ֆելզենշթայնի գեղարուեստական վարչութեան տակ եւ կը ներկայացուի Գարմէնի դերին մէջ հայազգի Էմմա Սարգիսեանի գլխաւոր դերակատարութեամբ։ «Տի Ցայթ», որ լոյս կը տեսնէ Համպուրկի մէջ, քննադատ՝ Հայնց Ժօզեֆ Հէրպորթի ստորագրութեամբ, մասնաւոր գովեստով արտայայտուած է Էմմա Սարգիսեանի մասին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Թատերական Շքեղ Ներկայացում

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ա. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

ԲԱՐԷԶԱՆ ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԹԵՄԻ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԱՏՐԻՆԷ ՏԱՏՐԵԱՆԻ

«ՁԿՆՈՐՍԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ»

Պոլսահայ ձկնորսներու կեանքէն առնուած զուարթ եւ բարոյալից թատրերգութիւն, երեք արար։

Տեղի պիտի ունենայ, Կիրակի 14 Մայիս 1972 կ.վ. ժամը 7ին, Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պըլըքտաննեան» հանդիսասրահին մէջ։

Սիրալիր հրաւէր բոլորին

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Ցաւով տեղեկացանք, որ Երեքշաբթի, 25 Ապրիլ 1972, Աղեքսանդրիա իր բնակարանին մէջ յանկարծամահ եղած է համայնքին սիրուած հայուհիներէն՝

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ՎԱՐՁՊԵՏ

կողակիցը՝ մեր բարեկամներէն Պր. Վահան Վարձպետի, խոր սուգի մատնելով իր հարազատներն ու բարեկամները։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցած են Չորեքշաբթի, 26 Ապրիլ 1972, կ.ե. ժամը 5ին, Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցիին մէջ ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուած է Շաթպիի Ազգային Գերեզմանատունը եւ ամփոփուած՝ ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Հայրենասիրական վառ զգացումներով տոգորուած հեզ Տիկին Մարիի մահուան տխուր առիթով, Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ ակումբի վարչութիւնը, ի նշան սուգի, մարզարանը փակ պահած է 27 Ապրիլէն մինչեւ Կիրակի 30 Ապրիլ։

Այս տխուր առիթով խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին ամուսնոյն Պր. Վահանի, զաւակներուն եւ հարսներուն՝ Տէր եւ Տիկին Յակոբ Վարձպետի, Տէր եւ Տիկին Արշաւ Վարձպետի, ինչպէս նաեւ ազգականական բոլոր պարագաներուն։

◆◆

Խոր կսկիծով կ'արձանագրենք մահը՝ թերթիս բազմամեայ աշխատակից Պր. Վահան Գազանճեանի (Մոնրէալ) եւ Հայկական Ընթերցասրահի Տիկնանց Յանձնախումբի գործօն անդամուհի Տիկին Լիւսի Պալաեանի մօր՝

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 29 Ապրիլ 1972, կ.ա. ժամը 6.30ին իր բնակարանին մէջ, խոր սուգի մատնելով իր հարազատներն ու բարեկամները։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Կիրակի, 30 Ապրիլ 1972, կէսօրին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ, նախագահութեամբ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի եւ մասնակցութեամբ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շահարեանի եւ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանի։

Մեծ թիւով սգակիրներ՝ որոնց մէջ Ազգային Իշխանութեան, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տնօրէնութեան, Ծնող-Ուսուցիչ Միութեան եւ Տիկնանց Խնամակալութեան անդամներ, մշակութային եւ այլ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ ընտանեկան պարագաներ եւ բարեկամներ եկած էին յարգանքի ցոյց մատուցանելու հանգուցեալին յիշատակին։

Այս տխուր առթիւ բազմաթիւ ծաղկեպսակներ ուղարկուած էին:

Եկեղեցւոյ արարողութիւններէն ետք, յուղարկաւորներու թափօրը ուղղուեցաւ Մարմինայի Ազգային Գերեզմանատունը, ուր ընտանեկան շիրիմին մէջ ամփոփուեցաւ ողբացեալին մարմինը։

Այս տխուր առթիւ խմբագրութիւնս իր խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին զաւակին եւ հարսին՝ Տէր եւ Տիկին Վահան Գազանճեանին եւ զաւակներուն (Մոնրէալ), աղջկան եւ փեսին՝ ընկեր եւ ընկերուհի Ջաւէն եւ Լիւսի Պալաեանին եւ զաւակներուն, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	Օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	12 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	5 Սթերլին	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
4 ՄԱՅԻՍ 1972

ԿՈՉ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

3.— Առաւել ևս բարելաւել ազգային վարժարաններուն ուսումնական մակարդակը.

4.— Ջանալ ստեղծել հնարաւորութիւններ՝ աւելի ևս բարելաւելու կրթական մշակներուն և ազգային պաշտօնէութեան կենսամակարդակը, ստեղծելով եկամուտի նոր աղբիւրներ, գլխաւորաբար մեր ազգային վարժարանները օժտելով միջազգային բաժիններով հայկական բաժիններէն անկախաբար, և այդ պարագային հայ աշակերտները զերծ կացուցանել կրթաթոշակ վճարելէ.

5.— Կանոնաւորել դպրոցական ինքնաշարժներու սպասարկութիւնը: Արդէն սոյն տարեշրջանէն պիտի ունենանք դպրոցական և նոր ինքնաշարժներ.

6.— Զօրացնել փոխանակական դասը:

7.— Անհատապէս կամ անպաշտօն հասարակութեան կալուածներուն համար ընել կարգադրութիւններ, այսպիսով բարելաւելու համար կալուածային եկամուտները.

8.— Առաւել ևս սերտացնել արաբ և հայ ժողովուրդներու բարեկամութիւնը և բոլորին ծանօթացնել հայ համայնքին բարձր նպաստը երկրին յառաջդիմութեան.

9.— Զօրավիգ կանգնիլ մեր արաբ եղբայրներուն արդար դատին և շարունակել բերել մեր երախտագիտական բոլորանուէր մասնակցութիւնը երկրին բոլոր ճիգերուն.

10.— Շարունակել Հելիոպոլսոյ մէջ եկեղեցիի մը շինութեան աշխատանքները և ջանալ յաջող արդիւնքի հասնիլ.

Սիրելի քուէարկող ազգայիններ,

Եթէ կը փափաքիք որ ամբողջացուելիք Թեմական Ժողովը ըլլայ ներդաշնակ, համերաշխ ու անվեհեր պաշտպանը Էջմիածնական կենսական պահանջներու, որպէսզի ամլութեան չդատապարտուի և կարենայ տանիլ ազգօգուտ աշխատանք, անվարան տուէ՛ք ձեր քուէները Միացեալ Ազգային Ճակատի թեկնածուներու ցանկին։

Մայիս 7ին, համայնքիս բոլոր խղճամիտ տարրերուն գիտակից կեցուածքով, վստահ ենք, որ Գահիրէի հայութիւնը, իր գեղեցիկ աւանդութեան վայել յաղթանակ մը ևս պիտի տանի, ի փառս մեր Սուրբ Էջմիածինին և մեր պատմական նուիրականութեանց։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

(Շար. Ա. էջէն)

Ուրեմն հայ համայնքներու գոյատեւման ամենակենսական պայմանները կը պահանջեն, որ այդ համայնքները ամուր և անքակտելի կապերով միացած ըլլան մեր ժողովուրդի կրօնական և ազգային կեդրոններուն՝ Սուրբ Էջմիածինին և մայր հայրենիք՝ Սովետական Հայաստանին:

Եւ որպէսզի այս ամենակենսական պայմանները լաւագոյնս իրագործուին՝ յօգուտ համայնքին հոգևոր և ազգային շահերուն, անհրաժեշտ է ուրեմն, որ այդ համայնքին ղեկավար և գործադիր մարմինները կազմուած ըլլան այնպիսի հայերէ, որոնց հայեացքը՝ այս երկու գլխաւոր պայմաններուն հանդէպ, ըլլայ յստակ և անշեղ, և որոնց սիրտը տրոփէ՝ Ս. Էջմիածինի և հայրենիքի սիրովը ջերմացած։

Այս մտածելակերպին ճշմարտութիւնը կ՚ապացուցուի անով, որ ամէն տեղ և ամէն անգամ որ համայնքային ընտրութիւններ կը կազմակերպուին, թեկնածուներէն և յաւակնորդներէն իւրաքանչիւրը՝ ինչ կազմակերպութեան և ինչ գաղափարաբանութեան ալ պատկանի ան, երբ հրապարակ կ՚իջնէ, կը ջանայ ամէն գնով և ամէն միջոցներով համոզել քուէարկողները, որ ինք Ս. Էջմիածինի և Մայր Հայրենիքի հետ անխախտ հաւատքով և խոր համոզումով կապուած հայ մըն է։

Սակայն քուէարկող ազգայինին կը մնայ նախ հաստատել և ապացուցանել իր ընտրելիք թեկնածուներուն անկեղծութիւնը հանդէպ Մայր Աթոռ՝ Ս. Էջմիածինի և Մայր Հայրենիք՝ Սովետական Հայաստանի, և ապա իր քայլերը ուղղել դէպի քուէատուփ։

Յառաջիկայ Կիրակի, 7 Մայիս 1972, Գահիրէի մէջ տեղի պիտի ունենան համայնքիս Թեմական Ժողովի մասնակի ընտրութիւնները:

Այս առթիւ բոլոր անոնք, որոնք պիտի երթան իրենց քուէներովը ընտրելու այն տասներկու անձերը՝ որոնցմով պիտի ամբողջանայ Թեմական Ժողովին կազմը, պարտին — նման անոնց՝ որոնք Ս. Խորանին մօտենալէ ու հաղորդուելէ առաջ խոստովանանք կը կատարեն-անաչառ դատողութեամբ և հանդարտ խղճով տան իրենց ձայնը այն թեկնածուներուն՝ որոնց բարոյական, հայրենասիրական և էջմիածնասիրական մաքուր զգացումներուն մասին ոչ մէկ կասկած և ոչ մէկ յետիւրանք կարելի է ունենալ։

Ահա այդպիսի թեկնածուներով է որ ձեզի կը ներկայանայ «Միացեալ Ազգային Ճակատը» որուն թեկնածուներուն ցանկը հրատարակած ենք թերթիս առաջին էջին վրայ:

Ինչպէս մենք, դուք ևս պիտի հաստատէք այդ թեկնածուներուն ունեցած բոլոր արժանիքներն ու առաւելութիւնները, և խոր համոզումով ու հաստատ հաւատքով ձեր քայլերը պիտի ուղղէք դէպի քուէատուփ, վստահ որ «Միացեալ Ազգային Ճակատ»ի ցանկին յաղթանակովը, Գահիրէի մեր համայնքին գործերը պիտի յանձնէք աշխատունակ, բարեխիղճ և վստահելի ազգայիններու, ի շահ համայնքիս բարօրութեան եւ ի պարծանս Ս. Էջմիածինին եւ Մայր Հայրենիքին:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի վիրաբուժական յաջող գործողութենէն ետք՝ կատարեալ ապաքինումի մաղթանքներով և վասն խնդակցութեան, Տէր և Տիկին Գերճ Օտապաշեան կը նուիրեն 300 ե.դ.

Օր. Մարօ Պալաեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Հայկազուն Քիւրքճեան	200
Տէր և Տիկին Յակոբ Համբիկեան	100

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Գերճ Օտապաշեան	200
Տէր և Տիկին Թագւոր Քէօմիւրճեան	100
Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և որդիք՝ Արթօ և Միսաք	100
Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան	100
Տէր և Տիկին Վահան Զէյճէնեան	100
Ընկեր Վրէժ Սէֆէրեան	100

Առ ի գնահատութիւն թերթիս ազգօգուտ ուղղութեան՝ ՈՄ կը նուիրէ 200 ե.դ.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց յոյժ սիրեցեալ կողակցին, մօր և մեծմօր՝ ողբ. Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ Վահան Վարժապետ և զաւակունք կը նուիրեն.

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	1500
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	1000
(Սկաուտական Մարմին)	
Տիգրան-Երկաթին	1000
Այծեմնիկին	500
«Արև»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

Տէր և Տիկին Սիրաք Սիրաքեան իրենց սիրեցեալ քրոջ՝ ողբ. Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ կը նուիրեն.

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	300
Այծեմնիկին	200

Տիար Խաչիկ Առաքելեան իր սիրելի քրոջ ողբ. Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ կը նուիրէ.

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին (Աղեքս.)	300
Այծեմնիկին	200
Տիգրան Երկաթին	200

(Ստանալ նուիրատուներէն)

Պր. Դանիէլ Ծառեանի ընդ Օր. Մայտա Պալաեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան առթիւ, Տէր և Տիկին Արթին Վարժապետ 200 ե.դ. կը նուիրեն Այծեմնիկի Հանգստեան Տան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տէր և Տիկին Հայկազուն Քիւրքճեան 200 ե.դ. կը նուիրեն Պր. Արթօ Պետիկեանի ընդ Օր. Սիմա Պիրիկեանի (Սան Ֆրանսիսկօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ:

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Նուպար Զօրայեան	200
Տիկին Աստղիկ Հապէշեան	100
Տէր և Տիկ. Վարդան Թապաքեան և զաւակունք	100
Տէր և Տիկ. Եղնիկ Վեցիկեան	100

Օր. Մարօ Պալաեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տէր և Տիկին Վարդան Թապաքեան և զաւակունք կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ընտրելու իրաւունք ունեցող Գահիրէաբնակ մեր ազգայիններուն ուշադրութեան կը յանձնենք հետեւեալ կէտերը.—

1.— Գահիրէի Թեմականի մասնակի ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան 7 Մայիս 1972, առաւօտեան ժամը 8էն սկսեալ։

2.— Ընտրող ազգայինները իրենց քուէները կրնան տալ ընտրելու իրաւունք ունեցող ազգայիններու միայն, պայմանաւ, որ անոնք 30 տարին լրացուցած անձեր ըլլան։

3.— Պիտի ընտրուին միայն 12 անձեր, որոնց անունները և մականունները պէտք է գրուած ըլլան քուէաթուղթին վրայ ու անպայման ներփակուած Առաջնորդարանի կնիքով կնքուած փոքր պահարանին մէջ և գոցուած։

4.— Ընտրութեան օրը, անձնական հպատակութեամբ քուէարկող ամէն ազգային պարտի ի ձեռին ունենալ անձնական հպատակութեան կամ ինքնութեան քարթին (պըթաքա շախսիա կամ աիլիյա) ԲՆԱԳԻՐԸ, որպէսզի զայն ներկայացնելէ ետք ստանայ իր ընտրական քարթը և ապա քուէարկէ։

6.— Հպատակութեան կամ ինքնութեան քարթի լուսանկարչական պատճէններով ներկայացողները պիտի չկարենան մուտք գործել Առաջնորդարանին բակէն ներս, ուստի պիտի կորսնցնեն ընտրելու իրենց իրաւունքը։

7.— Քուէարկութիւնը պիտի սկսի առաւօտեան ժամը 8ին և պիտի վերջանայ երեկոյեան ժամը 5ին։

8.— Քուէաթուղթին վրայ ընտրելիներու համար որոշեալ թիւէն աւելի գրուած անունները չեղեալ կը համարուին։ Նոյնպէս, մէկէ աւելի քուէաթուղթ պարունակող պահարանները ամբողջութեամբ չեղեալ կը համարուին, իսկ ստորագրուած քուէները կը ջնջուին։

9.— Ընտրութեան օրը, ընտրող ազգայինը, ընտրողական տոմարին մէջ իր ստորագրութիւնը դնելէ ետք պիտի մտնէ փոքրիկ միջնասենեակը, ուր ինք, բացարձակ առանձնութեան մէջ, պիտի գտնէ կնքուած պահարան և պարապ քուէաթուղթ, ազատօրէն տալու համար իր քուէն։

ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՅ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

ՏԽՐՈՒԻՆԻ

Տէր եւ Տիկին Վահան Գազանճեան եւ զաւակունք՝ Անի եւ Արամ (Մոնրէալ), Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալաեան եւ զաւակունք՝ Մայտա եւ Վահէ, Գազանճեան (Լոս Անճելըս), Գազանճեան (Մոնրէալ), Նալպանդեան (Հալէպ), Անսըրեան (Պաղտատ), Մերճանեան (Թորոնթօ), Մուղալեան (Մոնրէալ), եւ Պալաեան ընտանիքները, կը ծանուցանեն դառնակսկիծ մահը՝ իրենց սիրելի մօր, մեծմօր եւ ազգականին

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ

(ԾՆԵԱԼ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ)

որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 29 Ապրիլ 1972, կ.ա. ժամը 6.30ին, իր բնակարանին մէջ։

Յուղարկաւորութեան սխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 30 Ապրիլ 1972, կէսօրուան ժամը 12ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Մարմինայի Ազգային Գերեզմանատունը։

ԾԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալուն, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Տիկին Մարի Վարժապետի դառնակսկիծ մահուան առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեան	1000
Տէր և Տիկին Կարապետ Տէր Արթինեան	500
Տեարք Եդուարդ և Նուպար Դաւիթեան եղբայրներ	500
Տիար Վրէժ Սէֆէրեան	200
Տէր և Տիկ. Արթին Արթինեան	200
» » Վահրամ Թօսունեան և Տիկ. Սիրվարդ Թօսունեան	200
Տէր և Տիկին Նազարէթ Զամպաքեան	200
Օր. Մարի Քիրեմեան	100
Տէր և Տիկ. Փիէռ Շալվարճեան	100
Տիկին Նունիկ Քեմհաճեան	100
Տէր և Տիկին Սարգիս Համբարձումեան	100
Տէր և Տիկ. Վարդան Մուշեղեան	200
» » Արտաշէս Մուղալեան	100
Տեարք Գուրգէն Տէր Ղևոնդեան և Ժորժ Զերվաքօ	200

Օր. Լիւսի Մածունեանի ընդ Պր. Գէորգ Փիլիկեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ՝ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տեարք Եդուարդ և Նուպար Դաւիթեան Եղբայրներ	200
Տէր և Տիկին Լևոն Եղուշեան	200
Տէր և Տիկին Սարգիս Համբարձումեան	100
Տէր և Տիկին Նազարէթ Զամպաքեան	100
Օր. Զարուհի Սէֆէրեան	100

Տէր և Տիկին Լևոն Եղուշեան 200 ե.դ. կը նուիրեն Պր. Պօղոս Պօհճալեանի ընդ Օր. Արմէն Դանիէլեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Մէկ թիթեղ (18 քիլօ) «Նապաթին» իւղ, նուէր՝ Տէր և Տիկին Արամ Ֆերհատի կողմէ, առ ի քաջալերութիւն և գնահատութիւն Տիկնանց Յանձնախումբին տարած աշխատանքներուն։

Maison HERAի (16, Իպրահիմ էլ Լաքանի փողոց, Հելիոպոլիս, սեփականատէր Ժորժ Պասունեան) բացման ուրախ առթիւ փոխան ծաղկեկողովի՝ Տէր և Տիկին Յովհաննէս Քէշեաեան կը նուիրեն 100 ե.դ.:

Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան 100 ե.դ. կը նուիրեն ողբ. Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան 100 ե.դ. կը նուիրեն ողբ. Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ։

«Ջահակիր»ի
Աղեքսանդրիոյ
ներկայացուցիչն է
Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԸՆՏԵԱՆ
Հելիոպոլիս փող. թիւ 18
Ռամլէ, Քան Տը Սեզար
Հեռ. թիւ 21942

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

جاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef : SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԻՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 428 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՄԱՅԻՍ 1972 ՀԱՏԸ ԶԵՌՔԻ 3 եղ. Դհկ. կամ 25 Լիր. Դհկ. ١٩٧٢ عدد ٤٢٨ — الخميس ١١ مايو

ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Անցեալ Կիրակի, 7 Մայիս 1972, Գահիրէի մէջ տեղի ունեցան Թեմական Ժողովի մասնակի ընտրութիւնները, խաղաղ եւ կարգապահ մթնոլորտի մէջ։

Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան անձամբ հսկեց քուէարկութեան, առաւօտ կանուխէն մինչեւ գիշեր՝ կնքուած քուէատուփին առջեւը նստած։

Ընտրական Յանձնախումբին նախագահը՝ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան եւ միւս անդամները՝ ՊՊ. Ն. Պետրոսեան եւ Յակոբ Էքսերճեան, որոնց վրայ աւելցան նոյն առաւօտուն քուէարկելու եկած ժողովուրդէն ընտրուած երկու հոգիներ՝ ՊՊ. Ս. Թուշեան եւ Վ. Տեփոյեան, օժանդակութեամբ բոլոր հոսանքներէ կազմուած աշխատակիցներու, կանոնաւորապէս կատարեցին իրենց վստահուած պաշտօնները եւ իւրաքանչիւր քուէարկող ազատօրէն իր քուէն նետեց հսկայ քուէատուփին մէջ, որուն շուրջ, Սրբազան Հայրէն եւ ընտիր յանձնախումբի անդամներէն զատ՝ ներկայ էին նաեւ Ներքին Ապահովութեան ներկայացուցիչները եւ եգիպտահայ մամուլին խմբագիրները։

Այսպէս, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կ.ե. ժամը 5ը, քուէարկելու իրաւունք վայելողները եկան իրենց քաղաքացիական պարտականութիւնը կատարելու։

Կէսօրէ ետք ժամը 5ին, պետական քննիչներու ներկայութեան, քուէատուփին նեղ բացուածքը ժապաւէնով կնքուելէ ետք, եգիպտացի ոստիկաններու կողմէ ուսամբարձ՝ փոխադրուեցաւ Ազգային Առաջնորդարանին մեծ դահլիճը, ուր տեղի ունեցաւ քուէախուզութիւնը։

Քուէատուփը բացուելէ ետք, նախ ճշդուեցաւ թէ պահարաններուն թիւը կը համապատասխանէ՝ բաց հաւաքուած քարտերուն, քուէարկութեան մասնակցողներուն թիւին՝ որ էր 713։ Ապա քուէախոյզներու, Ընտիր Յանձնախումբի անդամներուն, Ներքին Ապահովութեան ներկայացուցիչներուն եւ հայ մամուլի խմբագիրներուն ներկայութեան, Տեղապահ Սրբազան Հայրը մէկ առ մէկ քուէները պահարաններէն դուրս հանելով կարդաց նշանակուած անունները։

Առաջին արդիւնքները եղան՝ պայքարող երկու խմբաւորումներուն՝ «Միացեալ Ազգային Ճակատ»ի (Հնչակ-Ռամկավար-չէզոք) եւ «Համերաշխականներու Ճակատ»ի (Դաշնակ-չէզոք) պատրաստած քուէաթուղթերուն համրանքէն եկած թիւերը, որոնք էին, 352ական ձայն «Միացեալ Ազգային Ճակատ»ի թեկնածուներուն եւ 278ական ձայն՝ «Համերաշխականներու Ճակատ»ի թեկնածուներուն։ Ապա, հինգ ապօրինի քուէներու (ներմակ քուէ, զոյգ քուէաթուղթ եւայլն) ջնջումէն ետք, մնացեալ 78 ձեռագիր կամ փոփոխութեամբ ներարկուած պատրաստեալ քուէաթուղթերը կարդացուեցան։ Այս գործողութենէն ետք՝ որ վերջ գտաւ կ. ե. ժամը 9ին, յայտնի եղան քուէարկութեան վերջնական արդիւնքները։

«Միացեալ Ազգային Ճակատ»ի մասնակիցներն ու համակրական շրջանակը, Հելիոպոլսոյ Կոկանեան Սրահի պարտէզին մէջ՝ ցնծութեամբ ողջունեց «Միացեալ Ազգային Ճակատ»ին յաղթանակը եւ համախմբուած սեղաններու շուրջ՝ բոլորը կենաց բաժակներ պարպեցին եւ յաջողութեան մաղթանքներ ըրին նորընտրեալ երեսփոխաններուն։

Այս առթիւ եղաւ պատուասիրութիւն մը, որուն ընթացքին սրահին ատենապետը՝ Պր. Ալ. Սարուխան, շնորհաւորական իր խօսքերէն ետք յաջորդաբար խօսք տուաւ նաեւ ՊՊ Սարգիս Պալայեանի, Արթօ Պըլըքտանեանի, Յակոբ Համբիկեանի եւ Հայկազուն Քիւրքճեանի։

Կէս գիշերին ներկաները հրաժեշտ առին՝ յաղթանակին զգացումներովը խանդավառ։

ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ 12 ՆՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ՝ ԻՐԵՆՑ ՔՈՒԷՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՈՎ

1.-	ՀՐԱՉ (ՅԱԿՈԲ) ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ	384
2.-	ՌՈՒԲԷՆ ՄԻՍԱՔ ԳԱԶԱՋԵԱՆ	379
3.-	ՆՈՐԱՅՐ ՊԵՏՐՈՍ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ	379
4.-	ԲԻՒԶԱՆԴ ԹԱԳՒՈՐ ԲՐՈՒՏԵԱՆ	378
5.-	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԻՍԱՔ ՏԸՆԿՃԵԱՆ	378
6.-	ԷՏՈՒԱՐ ԱՐԹԻՆ ՋՕՐԱՅԵԱՆ	377
7.-	ԵԱԳՈՒԹ (ՅԱԿՈԲ) ՄԵՍՐՈՊ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ	376
8.-	ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԷՀՅԵԱՆ	375
9.-	ԶԱՒԷՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ	374
10.-	ՆԵՐՍԷՍ ՍԵՐՈՎԲԷ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ	372
11.-	ԱՐԹՕ ՕՆՆԻԿ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ	372
12.-	ՀՐԱՆԴ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒԹՆՈՒԵԱՆ	370

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ազգային Միացեալ Ճակատի տասներկու նորընտիր երեսփոխաններս, ներկայիւս կու գանք մեր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել բոլոր այն հայրենասէր ու էջմիածնասէր հայրենակիցներուն, որոնք իրենց քուէները կեդրոնացնելով մեր ցանկին վրայ՝ յաջողցուցին մեր ընտրութիւնը։

ԲՐՈՒՏԵԱՆ ԲԻՒԶԱՆԴ	ՊԱԼԱՅԵԱՆ ԶԱՒԷՆ
ԳԱԶԱՋԵԱՆ ՌՈՒԲԷՆ	ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ
ԳՈՒԹՆՈՒԵԱՆ ՀՐԱՆԴ	ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ ԱՐԹՕ
ՋՕՐԱՅԵԱՆ ԷՏՈՒԱՐ	ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ ՆՈՐԱՅՐ
ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	ՏԸՆԿՃԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ ՅԱԿՈԲ	ՔԷՀՅԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՏՐՈՒԱԾ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գրուզիա Ուղղափառ Եկեղեցւոյ և համայն Ռուսիոյ Պատրիարք, Նորին Ամենապատուութիւն Պիմէնի Եգիպտոս այցելութեան առիթով, Կիրակի 30 Ապրիլ 1972, առաւօտեան, Աղեքսանդրիոյ Յոյն Ուղղափառաց Ս. Մարկոս Աւետարանիչի Աթոռանիստ Մայր Տաճարին մէջ, Պատրիարքին մատուցած Ս. Պատարագին ներկայ եղաւ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան։

Նոյն երեկոյեան, Սան Սթեֆանօ պանդոկին մէջ, Ն.Ա. Պիմէն Պատրիարքին ի պատիւ տրուած ճաշկերոյթին հրաւիրուած ըլլալով, ներկայ եղաւ Տեղապահ Սրբազանը և ճաշի ընթացքին խօսք առնելով ըսաւ.-

Գահիրէի Սովետական Դեսպանատան մէջ՝ ի պատիւ Համայն Ռուսաց Պատրիարքին տրուած ճաշկերոյթէն նկար մը։ Ձախէն աջ՝ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան, Ղպտիներու Պատրիարք Ն. Ա. Շնուտա Գ., Համայն Ռուսաց Պատրիարք Ն. Ա. Պիմէն, Սինայի Ս. Կատրինէ վանքի վանահայրը եւ Գերշ. Իւվենալի՝ Թուլայի եւ Պիլովի Մետրոպոլիտ)

«Ձերդ Ամենապատուութիւն»

«Երբոր իմացուեցաւ որ համայն Ռուսիոյ Պատրիարքը, յանձին Ձերդ Ամենապատուութեան, իր շքախումբի Գերաշնորհ անդամներուն հետ կը ժամանէ Եգիպտոս, ամէնքին ալ սրտերը հոգեւոր ուրախութեամբ լեցուեցան։ Արդարեւ, Պօղոս Առաքեալը հոգեւոր պետերուն վերաբերմամբ հաւատացեալներուն կը հրամայէ ըսելով, որ զանոնք պատուեն և հնազանդ ըլլան անոնց «վասնզի նոքա հանապազ տքնին վասն ոգւոց Ձերոց»։

Որքան մեծ և փառաւոր տաճարներ կառուցուին մարդկային ճարտարութեամբ, նիւթական կառոյցներ են այնուամենայնիւ։ Անկասկած՝ հոգեւոր, կրօնական և բարոյական իմաստով մարդկային հոգիներու կառուցման համար աշխատիլը՝ վեհ իրագործում է, ինչու որ ընտրեալ հոգիներու մէջ Քրիստոս կը բնակի և մարդոց միջոցաւ աւելի կը փառաւորուի։ Երբև ներկայացուցիչը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս՝ Վազգէն Ա.ի և այս պատմական քաղաքին մէջ՝ էկումենական շարժման շրջագծին մէջ բոլոր եկեղեցիներու ներկայացուցիչը, կ'ողջունենք Ձեր շնորհաբեր այցելութիւնը, իբրև հիւրը՝ բոլորիս կողմէ շատ սիրուած Աղեքսանդրիոյ և համայն Ափրիկէի Յոյն Օրթոտոքս Պատրիարք՝ Նիքոլաոս Զ.ի։

Այս բարեբաստիկ առիթով յանուն բոլոր Քրիստոնեաներուն և բոլոր համայնքներուն, պիտի խնդրեմ Աղեքսանդրիոյ Վսեմ. Կառավարիչէն, որ բարեհաճի մեր սրտագին մաղթանքներն ու շնորհակալութիւնները յայտնել մեր իմաստուն Նախագահին՝ Անուար էլ Սատաթին, որովհետև մենք ազատ ենք այս օրհնեալ երկրին մէջ, իբրև հարազատ քաղաքացիներ՝ մեր կրօնքը պաշտելու։ Թող Ամենակալը առաջնորդէ զինքը հասնելու համար յաղթանակին։ Իսկ Ձեզի, Ամենապատիւ Պատրիարք Սրբազան, կը մաղթենք առողջութիւն և երկար կեանք, որպէսզի կարենաք առաւել ևս արդիւնաւորել Ձեր Աստուածահաճոյ աշխատանքները, աշխարհի վրայ խաղաղութիւն, մարդոց միջև սէր և հաճութիւն, իսկ ազգերու միջև փոխադարձ հանդուրժողութիւն հաստատելու համար»։

Ամբողջ ճաշկերոյթի ընթացքին խօսք առին միայն երկու Պատրիարքներն ու Աղեքսանդրիոյ Վսեմ. Կառավարիչը։

Յաջորդ առաւօտեան, Մայիս 1ի առիթով, որոշուած ըլլալով որ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան Վսեմ. Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, Աղեքսանդրիոյ Սթատին մէջ կարեւոր ճառ մը արտասանէ, Առաջնորդական Տեղապահ Սրբազանը՝ որ հրաւիրուած էր յանուն մեր գաղութին, ներկայ եղաւ ժամը 11ին, Սթատին մէջ Նախագահին և այլ նախարարներու ճառախօսութիւններուն։

Երեքշաբթի, 2 Մայիս, կէսօրին, Գահիրէի մօտ Սովետական դեսպանը՝ ի պատիւ Ն. Ա. Պիմէն Պատրիարքի և իր շքախումբին, դեսպանատան մէջ սարքած էր ճաշկերոյթ մը, որուն հրաւիրուած էին նաև Յունաց Ն. Ա. Նիքոլաոս Պատրիարքը և Ղպտի Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Ն. Ա. Շնուտա Պատրիարքը։ Այդ ճաշկերոյթին մասնաւոր հրաւէրով ներկայ եղաւ Առաջնորդական Տեղապահ Սրբազան Հայրը։ Ի միջի այլոց ներկայ էին նաև 12 Արքեպիսկոպոսներ և Մետրոպոլիտներ։

(Շարունակութիւն տես. էջ 5)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՓԱՌԱՀԵՂ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Աւելի քան 4500 հայ հանդիսականներու ուրախ հպարտութեամբ լեցուեցաւ Կիրակի, 16 Ապրիլ 1972, Նիւ Եորքի Մաթիսըն Սքուէր Կարտըն Սենթըրի «Ֆէլթ Ֆորում»ի մէջ տեղի ունեցած՝ Հայկական արուեստի փառայեղ հանդիսութեան ընթացքին։

Այդ օր Հ.Բ.Ը.Մ.ի «Անդրանիկ» Երգի եւ Պարի համոյթը հանդէս եկաւ նոր եւ խնամեալ յայտագիրով մը, արուեստի ղեկավարութեամբ պարուսոյց Սարգիս Փասքալեանի եւ երգչախումբի ղեկավար Համբարձում Պէրպէրեանի:

Հայրենի երգիչ՝ Ռուբէն Մաթեւոսեան, որուն մասնակցութիւնը այս համերգին յայտարարուած էր, անակնկալ պատճառով (Ամերիկա մուտքի արտօնութիւն) չկարողացաւ ԱՄՆ ժամանել։

Մեներգներով եւ զուգերգներով հանդէս եկան ծանօթ հայ արուեստագիտուհի Ճէքի Շահպազեան եւ երգիչ Հօուարտ Չիքճեան: Այս փառատօնին մասնակցեցան նաեւ Ֆիլատելֆիայի «Արարատ» երգի համոյթը եւ Նիւ Ճըրզիի երգչախումբը։

Յայտագիրը, որ բաղկացած էր երկու մասերէ, կը բովանդակէր Հ. Պէրպէրեանի, Թ. Ալթունեանի, Մ. Մազմանեանի, Տոլուխանեանի, Հ. Մեհրապի, Վ. Փալզեանի, Վ. Յարութիւնեանի Մ. Էկմալեանի, Էտ. Յովհաննիսեանի յօրինումներէն, որոնք յաջողութեամբ կատարուեցան երգչախումբին եւ մենակատարներուն կողմէ։

Յայտագիրը սկսաւ նախերգանքով մը՝ գրուած Սուրէն Մանուէլեանի կողմէ, եւ կատարուած երգիչ Միքայէլ Քրիմոյեանի (ծերունի) եւ Վինսան Եկարեանի (երախան) կողմէ, եւ «Սարդարապատ» (խօսք Պարոյր Սեւակի եւ երաժշտ. Հ. Պէրպէրեանի) խմբերգով՝ կատարողութեամբ երգչախումբին, որ կը բաղկանար մօտ 100 երգիչներէ։

«Սարդարապատ»ի աշխարհի առաջին կատարումն էր այս, որ խիստ խորհրդանշական էր մանաւանդ բեմին յարդարանքով, որ կը յիշեցնէր էր Ս. Հայաստանի մէջ կանգնեցուած նոյնանուն յուշարձանին։

Նաեւ առաջին անգամ ըլլալով կատարուեցաւ «Հայերը» աւանդական պարերու մէկ համադրումը:

Պարախումբը իր ելոյթներուն ընթացքին կատարեց նաեւ Լիբանանեան «Տրպէք»ն, «Պուլկարական Պար»ը եւ «Ռուսական Պար»ը։

Ամերիկահայ ծանօթ արուեստագէտներ՝ երգչուհի Ճէքի Շահպազեան եւ երգիչ Հօուարտ Չիքճեան (Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՈՂՈՍԵԱՆԻ)

Վերջին մասին երգչախումբը մեծ յաջողութեամբ կատարեց «Էրեբունի»ն (Էտ. Յովհաննիսեանի) եւ առաջին բեմադրութիւն ըլլալով՝ Սարգիս Փասքալեանի հայկական պարերու փունջ մը՝ «Նուշան ճան», «Հոփ Շուրմա» եւ «Հայաստան», դաշնաւորուած Թաթուլ Ալթունեանի կողմէ եւ մենակատարութեամբ Սոսի Փասքալեանի, Արա Արսլանեանի, Ալիս Թերփանճեանի, Հերման Նորաւանեանի եւ Ռանտի Սապահ-Գիւլեանի կողմէ։

Ու ներկայ հոծ բազմութիւնը հրաժեշտ առաւ այս փառատօնէն, ազգային մեծ հպարտութեամբ լեցուած։

ԹՂԹԱԿԻՑ

(Նիւ Եորք)

Յայտագիրի սկզբնաւորութեան, «Անդրանիկ» Երգի եւ Պարի Համոյթը ելոյթ կ՚ունենայ՝ «Սարդարապատ»ի կատարմամբ եւ հայրենիքի մէջ նոյնանուն յուշարձանը ներկայացնող բեմայարդարութեամբ։ (Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՈՂՈՍԵԱՆԻ)

ԳՐԻԳՈՐ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

Ուրախ եղանք տեղեկանալով, որ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դիւանապետ եւ թերթիս պատուակալ աշխատակիցներէն Պր. Գրիգոր Պասմաճեան, Գահիրէ վերադարձած է Երեքշաբթի, 2 Մայիս 1972, մօտ մէկ ամիս Պէյրութի մէջ բժշկական մասնաւոր խնամքներու ենթարկուելէ եւ բարելաւ արդիւնք ձեռք ձգելէ ետք։ Պր. Գրիգոր Պասմաճեան ապաքինումի եւ հանգստեան շրջան մը բոլորելէ յետոյ կրկին պիտի անցնի իր աշխատանքներուն։

Տիկին Պասմաճեան եւս, որ իր ամուսնոյն ընկերացաւ այս ճամբորդութեան ընթացքին, վերադարձած է Գահիրէ։

Բարի գալուստ եւ վերջնական ապաքինում կը մաղթենք մեր բարեկամին եւ աշխատակիցին։

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԽՄԲԱՎԱՐ ՅԱԿՈԲ ՈՍԿԱՆԵԱՆ ԼԵՀԱՍՏԱՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Ալ. Սպենդիարեանի անուան Օփերայի և Բալետի պետական ակադեմական Թատրոնի խմբավար՝ վաստակաւոր արուեստագէտ Յակոբ Ոսկանեան մեկնեցաւ Լեհաստան։

Վրոցլաւ քաղաքի մէջ ան պիտի բեմադրէ՝ Արամ Խաչատրեանի «Սպարտակ» պալէն, Մայիսի վերջերուն:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԵՂԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՒԱՆ.— Հայքիմիկոսները ստացել են նոր դեղ, որը կոչել են «Էֆենթալ»։

Այդ դեղը ընդունուել է ՍՍՀՄ ֆարմաքոլոգիական կոմիտէից։ Նրանով բուժւում են մի շարք նեարդա-հոգեբանական հիւանդութիւններ: «Էֆենթալ»ը արտադրւում է նաւթի օրգանական քիմիայի ինստիտուտը։ Եւս 10 դեղորայքներ փորձնական շրջանի մէջ են հանրապետութեան հիւանդանոցներում և քլինիքաներում։

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ ՀԱՐՎԸՐՏԻ ՄԷՋ

Հարվըրտ Համալսարանի միջին-արեւելեան լեզուներու և գրականութեան բաժանմունքը կը յայտնէ, թէ ամառնային շրջանին դասական հայ գրականութեան և լեզուի շուրջ դասընթացք մը պիտի տրուի դասախօս Թամսընի կողմէ։ Առաջին կէսը՝ այս դասընթացքին, յատկացուած պիտի ըլլայ հայ դասական գրականութեան բաղկացուցիչ տարրերու ուսումնասիրութեան, իսկ երկրորդ կէսին պիտի կարդացուին հատուածներ՝ մեր անցեալի պատմութենէն, դարձեալ գրաբար լեզուով։ Ամէն օր երկու ժամ դասախօսութեան պիտի յատկացուի եւ երկու ժամ ալ վարժութեան։ Այս դասընթացքին մասնակցելու նախապայմանը հայերէն երբեք չգիտնալն է: Շնորհիւ այս և նման դասընթացքներու, հետզհետէ աւելի մեծ թիւով օտար ուսանողներ հայկական կարգ մը դասընթացքներու կը հետեւին։ Այս դասերը պիտի տեւեն Յուլիսէն-Օգոստոս։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՇԱՐՔԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Իւրաքանչիւր առիթով, որ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թեմերու երիտասարդ առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան այցի կուգայ Պուլկարիա, ցնծութեան եւ խանդավառութեան հսկայ շարժում մը կը յառաջանայ պուլկարահայ գաղութի բոլոր կեդրոններուն մէջ, անխտիր։

Իմաստուն հովիւը՝ Տիրայր Սրբազան կապուած է իր հօտին, ու փոխադարձաբար, աւանդապահ հօտը՝ զինք յարգող եւ սիրող հովիւին։

Ու այս կապուածութիւնը զօրացած է այն աստիճան, որ Առաջնորդ Սրբազան Հօր իւրաքանչիւր այցի աւարտին, յատկապէս գաւառներու մէջ, ժողովուրդը [illegible]նալով իր Առաջնորդին կը գոչէ միաբերան.

— Սրբազա՛ն Հայր, շո՛ւտ եկէք, մի ուշանաք. եթէ ուշանալու ըլլաք, վստահ եղէք, որ մենք կրնանք փոխուիլ, այլասերիլ ...»։

Հաւատարիմ իր կոչումին, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, Մարտի սկիզբէն մինչեւ Ապրիլի սկզբնաւորութիւնը, 1972 թուի իր անդրանիկ հովուական այցելութիւնը տուաւ Պուլկարիոյ եւ պուլկարահայութեան:

Իր այս այցելութեան ընթացքին, մեր Առաջնորդը այցելեց յատկապէս Հարաւային Պուլկարիոյ հայաշատ բոլոր շրջանները, հանդիսաւորապէս պատարագեց ու քարոզեց հայկական բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, ուր ծովածաւալ բազմութիւններ, շեշտուած ուշադրութեամբ ու ազգային ծարաւով, ունկնդրեցին Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազանին եկեղեցական խրատները, հայրական յորդորները ու ազգային - հայրենասիրական թելադրութիւնները ու պատգամները։

Սրբազանին 1972 թուի այս անդրանիկ հովուական այցելութիւնը այլապէս արդիւնաւոր եղաւ այն իմաստով, որ պուլկարահայ համայնքին հայաշատ կեդրոններուն մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի ու քարոզի, ան դասաւանդութիւններ կատարեց, որոնց հետեւեցան հոծ թիւով հայեր։

Դասախօսութիւններու այս նորագոյն շարքին, որպէս նիւթ կը ծառայէին մեր ժողովուրդի Ազգային Պատմութիւնը, Հայ Եկեղեցւոյ հիմնադրութիւնն ու առաքելութիւնը, մեր փառապանծ Մայր Հայրենիքի Յիսնամեայ Պետականութիւնը, ու առաւել՝ Հայ ըՍփիւռքը եւ մասնաւորապէս հայկական հաստատութիւններու գոյութիւնն ու վիճակը Երուսաղէմի մէջ, ուրկէ նոր կը վերադառնար Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազան։

Դասախօսութիւններուն այս շարքը խորունկ տպաւորութիւն թողուց յատկապէս պուլկարահայ երիտասարդ սերունդին վրայ:

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Կիրակի, 26 Մարտ 1972 (Նոր Տօմարով,— որուն կը հետեւի պուլկարահայութիւնը), Ծաղկազարդի տօնին առթիւ, հանդիսաւորապէս պատարագեց ու քարոզեց Փլովտիւի հայոց Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ, հաւատացեալներու խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։

Սրբազան Հօր Ս. Պատարագին ներկայ գտնուեցան եւ անոր հոգեշունչ քարոզը ունկնդրեցին Պուլկարիոյ Ուղղափառ Եկեղեցւոյ պատկառելի պատուիրակութիւնը, ինչպէս նաեւ կաթողիկէ կրօնականներ։

Աւագ Շաբթուան առիթով, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. նախագահեց Սոֆիայի հայոց Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցած եկեղեցական արարողութիւններուն, որոնց ընթացքին իր խորիմաստ քարոզներով, հոգեկան մխիթարութիւն պարգեւեց իր ժողովուրդին։

Առաջնորդ Սրբազանը, Շաբաթ, 1 Ապրիլ 1972, կ. ա. օդային գծով, Սոֆիայէն մեկնեցաւ Ռուսէ, ուր կէսօրէ ետք, տեղւոյն Հայոց Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ, ճրագալոյցի հոգեպարար արարողութեան նախագահեց, իսկ յաջորդ օրը, հանդիսաւորապէս պատարագեց ու քարոզեց Ս. Զատկուան տօնին առիթով։

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, Ապրիլի 4ին, միամսեայ իր հովուական այցելութեան աւարտին, վերադարձաւ իր կեդրոնատեղին՝ Պուքրէշ։

ՕՆՆԻԿ ՔԻՒՐՏԵԱՆ

Սոֆիա, 7-4-72

ՏՈՔԹ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ ՈՐԲՈՒՆԻ ՄԱՀԱՑԱԾ

Ցաւով տեղեկացանք, որ անցեալ Չորեքշաբթի, 26 Ապրիլ 1972, խոր ծերութեան մէջ մահկանացուն կնքած է Տոքթ. Շահնազար Որբունի, որ իր կողակիցին մահէն ետք մի քանի տարիներէ ի վեր միայնակ կ'ապրէր Հելիոպոլսոյ իր յարկաբաժինին մէջ։

Ողբացեալը թրքական բանակին մէջ ծառայած է որպէս բժիշկ: Իր բժշկական ասպարէզէն բացի, ան աշխատակցած է հայ մամուլին, ի մասնաւորի «Արեւ»ին եւ ապա «Ջահակիր»ին: Եղած է Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան անդամ եւ շրջան մըն ալ այդ կուսակցութեան Եգիպտոսի Շրջանային Ժողովի անդամ: Ապա, գաղափարական զանազան տարակարծութիւններու հետեւանքով հրաժարած է Ռամկավար Կուսակցութենէն։

Տոքթ. Շահնազար Որբունի եղած է Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի երկարամեայ բժիշկը։

Շատ կը փափաքէր որ յաճախ մեր սիւնակներուն մէջ տեղ տային իր գրութիւններուն, որոնցմէ միմիայն հրատարակած ենք այնպիսիները՝ որոնք քաղաքական հարցերէ հեռու եղած են, որովհետեւ ողբացեալին մտածելակերպը՝ հայ եւ թուրք յարաբերութեանց մասին, խոտոր կը համեմատէր շատ մը իսկական հայերու մտածելակերպին հետ։ Այսօրինակ կարգ մը անտիպ յօդուածներ ի պահ կը մնան մեր մօտ՝ իր անուան թղթածրարին մէջ:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

(ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆԻ 70–ԱՄԵԱԿԻՆ)

ԺԻՐԱՅՐ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

Կան մարդիկ, որ քաղաքի անբաժանելի մասնիկն են թւում, ինչպէս հին ու նոր յուշարձանները, լցնում, հարստացնում են քաղաքը, ինչպէս հին ու նոր յուշարձանները։ Եւ շատ-շատերը, գուցէ մի քանի սերունդ, դժուարանում են պատկերացնել իրենց քաղաքը առանց այդ մարդկանց։

Այդպիսի մարդկանցից է իմ սերնդի համար բանաստեղծ Գեղամ Սարեանը։ Թւում է, թէ տարիներն անցնում են նրա կողքով, ինչպէս հին ու նոր յուշարձանների կողքով։ Թւում է, թէ միշտ այդպէս ենք տեսել նրան՝ ճերմակ մազերի առատ բաշով, մտերմիկ հայեացքով, միշտ մեղմ, միշտ հանդարտ, բարի կիսաժպիտը դէմքին։

Քայլում է դանդաղ, ներամփոփ։ Ծանօթների հանդիպելիս կանգնում է մի պահ։

— Հը՞, ինչպէ՞ս էք, լա՞ւ էք,– հարցնում է ամէն անգամ և առարկութիւն չհանդուրժող եղանակով պատուիրում։– Լաւ եղէք, լաւ եղէք։

Անցնում գնում է, բայց ինչ-որ բան մնում է քո մէջ այդ հանդիպումից։ Ոչ միայն ինքդ քեզ ես աւելի լաւ զգում, քան քիչ առաջ։ Թւում է՝ աշխարհն էլ ինչ-որ չափով փոխուել է, լաւացել։ Եւ ակամայ մտածում ես, թէ ինչքան նման են բանաստեղծի գործերն իրենց ստեղծողին։ Կրկնում ես տողեր, քառեակներ, պատկերներ որ շարունակ հոլովուել են յիշողութեանդ մէջ։ Ցիշում ես իսկական բանաստեղծութեան պարզւած վսեմ հաճոյքը։ Եւ ամէն անգամ յիշելուց ու կրկնելուց յետոյ և՛ ինքդ ես դառնում ինչ-որ չափով աւելի լաւ ու բարի, և՛ աշխարհն ես տեսնում աւելի լաւ ու բարի։

Արդէն քանիերորդ անգամ քո կեանքում ըզգում ես, որ փոխւում են շուրջդ առօրեայ, սովորական երևոյթներն ու իրերը, ապրում են,– շնչում, իմաստաւորւում։ Նոյնիսկ աննշան լուցկու հատիկը։–

Լսիր, լուցկի իմ չնչին,
Որ մարում ես իմ ընչից,
Իմ ընկերոջ թանկ կեանքի
Մասը չունե՞ս քո միջին։

Չունե՞ս արդեօք դու նրա
Արեան հուրէն քո բոցում,
Ու չի՞ այրւում քեզ հետ նա
Քո աննշան հնոցում։

Այս տողերը կարդալուց յետոյ դժուար թէ անտարբեր նայես լուցկու դողդոջ բոցին։ Դժուար թէ չմտածես բանաստեղծական այն հրաշապատում աշխարհի մասին, որ կոչւում է Գեղամ Սարեանի ստեղծագործութիւն։ Դժուար թէ չըյիշես հանդիպումներ հեռաւոր ու մօտիկ, որ քեզ տուել են խինդ ու տխրութիւն, հիացում ու խոհ։

Ինչ-որ տեղ հեռւում, որտեղ սկսւում է յուշերի արահետը, ես տեսնում եմ գիւղական հին մի խրճիթ։ Թոնրի վրայ՝ քուրսի, քուրսու վրայ՝ նախշուն կարպետ, որ ջերմութիւնը երկար պահպանուի։

Դրսում ոռնում է բուքը, որ աշխարհից կտրել է լեռնային փոքրիկ գիւղը և հիմա կարծես աշխատում է բոլորովին ծածկել ձեան հիւսքերի տակ։

Մայրիկը գիրք է կարդում։

Ես գլուխս տատիս ծնկներին դրած՝ լսում եմ։ Իմ աչքերի առաջ յառնում է գունագեղ աբեւելքը՝ զարմանալի շատ արև, ուղտեր, նշենիներ, գորգեր... Եւ ինչպէս հեքիաթից, ելնում է հրաշք մի աղջիկ, որ հրաշք գորգեր է հիւսում։ Բայց տրտում է աղջիկը։ Նրա ազատ հոգին չի ուզում հաշտուել իր վիճակի հետ։ Եւ իր բողոքը՝ որպէս ազատ աղջկայ մի պատկեր, հիւսում է գորգի վրայ ու տանում խանին։

Զայրանում է խանը, կանչում է դահիճներին, հրամայում է մորթել յանդուգն աղջկան...

Մայրիկի ձայնը դողում է։ Տատի աչքերից պոկւում են արցունքի երկու ծանր կաթիլներ ու փշրւում դէմքիս։ Ես էլ եմ թաքուն սրբում արցունքներս և իմ փոքրիկ հոգու ամբողջ զօրութեամբ ատում եմ խանին, նրա դահիճներին, նրա աշխարհը։ Ես երդւում եմ ինքս ինձ, որ երբ մեծանամ՝ որտեղ էլ որ լինեն կը գտնեմ նրանց ու կը լուծեմ վրէժն այն լաւ աղջկայ, որի անունը երգի պէս է հնչում Գիւլնարա...

Իսկ դրսում ոռնում է բուքը...

Այս է եղել իմ առաջին հանդիպումը, որ դեռ այնքան պարզ է երևում տարիների հեռուից։

Յետոյ ես իմացայ, որ Գեղամ Սարեանը եկել է Իրանից, հիմա ապրում է Երևանում, սովորական մարդ է և կարելի է նոյնիսկ նրան նամակ գրել։ Այն ժամանակ ես, իհարկէ, այնքան էլ չէի հաւատում, թէ բանաստեղծը կարող է սովորական մարդ լինել, այնուամենայնիւ քանի՝ անգամ նստեցի նրան նամակ գրելու և... այնպէս էլ չգրեցի...

— Լաւ եղէք, լաւ եղէք,– պատուիրում է ծեր վարպետն ու գնում սովորական հանդարտ քայլերով։

— Գեղամ Սարեանն է,– շշնջում է դպրոցական տարազով մի աղջիկ և նախանձով նայում է ինձ՝ երևի միայն նրա համար, որ ծանօթ եմ բանաստեղծին։

Իսկ ես քայլում եմ ու մտածում՝ քանի՛ անգամ եմ հանդիպել վարպետին, ինչո՞ւ չեմ պատմել այդ առաջին հանդիպման մասին, անաւարտ

ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆ

նամակի և իմ մանկութեան առաջի՜ն յեղափոխական ընդվզման մասին, երբ պատրաստ էի մենակ կռուի ելնելու աշխարհի բոլոր բռնակալների ու նրանց դահիճների դէմ... Գուցէ խանգարել է այն նոյն զգացումը, որ տասնամեակներ առաջ չթողեց աւարտել քանի անգամ սկսած նամակը։

Չգիտես ինչու, ինձ թւում է, թէ առանց իմ պատմելու էլ վարպետը գիտի։ Ինձնից առաջ, ինձ հետ և ինձնից յետոյ քանի քանիսն են ապրել երկիւղածութեան ու բերկրանքի այն հրաշալի պահերը, որ պարգևում է հանդիպումը իսկական բանաստեղծութեան հետ։ Երևի պատմած լինեն։ Երևի պատմում են այսօր էլ։ Ու կը պատմեն վաղը նոյնպէս։ Կը պատմի դպրոցական տարազով այս աղջիկը, որ այնպէս երկիւղած քայլում է վարպետի հետքերով։ Քայլում է ու երևի կամացուկ շշնջում անմոռաց տողեր՝ սիրուած բանաստեղծութիւններից։

Ես յիշում եմ ուրիշ հանդիպումներ՝ նոյնքան անջնջելի և անմոռաց։ Սարեանի բանաստեղծութիւնները շատ անգամներ են հնչել իմ կեանքի ճանապարհին և ամէն անգամ ինչ-որ բան տուել են, ինչ-որ բան առել, ինչ-որ բան փոխել։

Մի տապ ամառ. 41ի ամառը, որ բռնկուեց պատերազմի ահաւոր փոթորկից։

Գիւղական փոքրիկ հրապարակում ու շրջակայ փողոցներում հաւաքուել է գրեթէ ամբողջ գիւղը։ Ճանապարհում են նրանց, ովքեր գնում են առաջին զօրահաւաքին։ Հրաժեշտի և ողջերթի խօսքեր, արցունքներ, համբոյրներ, խոստումներ՝ սպասելու, անպայման ողջ մնալու, անպայման յաղթելու։

Եւ յանկարծ լռութիւն։

Բարձրախօսը սեան գլխից արտասանում է.

Իմ ընկերները գնացին կռուի,
Բարի ճանապարհ իմ ընկերներին,
Թող նրանց ճամփին յաղթանակ փռուի,
Հերոսի պսակ իմ ընկերներին...

Երևի ամէն ճանապարհող իրենն է համարում այս պարզ խօսքերը, երևի ամէն գնացող համարում է իրեն ուղղուած, իր մտերմի սրտից բխած։ Մենք՝ ոտաբոբիկ գեղջուկ մանուկներս, որ նախանձում ենք ամէն մի գնացողի, ինչպէս ենք երազում, որ մի օր մեզ էլ բարի ճանապարհ մաղթեն դէպի ռազմաճակատ։

Ողջերթի մեղմ խօսքերի մէջ հնչում է յաղթանակի անհողդողդ հաւատը, բարի վերադարձի հաւատը.

Մեր սրտերն ամէն նրանց կրծքի տակ
Ջերմութիւն կը տան իմ ընկերներին,
Կը տան նրանց փառք, կը տան յաղթանակ,
Բարի վերադարձ իմ ընկերներին։

«Բարի վերադա՛րձ, բարի վերադա՛րձ», ասես արձագանքում են հրապարակը, փողոցը, գիւղը։

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

ԱՐԱՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Փարիզի մեթրոյի Էլիզէ՝ Երկաթէ ցանկապատին ծայրը կը բարձրանայ սպիտակ շէնք մը, որ կը կրէ 11 թիւը՝ Սքուէր Ալպոնիի։ Բազմայարկ այս կառոյցը, ապարանքի մը պէս գեղեցիկ է ու հոյակապ։ Ճշմարիտ հակապատկերը Քենըտիի վարի քարափին, իտէալ վայր մըն է ան, խաղաղ ու պիւթագորեան իր խորհրդապահութեամբ, կամարակապ պարտէզի մը մտերմութեան մէջ։

Պատշգամաւոր շէնքին առաջին յարկը, պատուոյ տեղ մը կը գրաւէ Հ. Բ. Ընդհ. Միութիւնը, որուն հովանիին տակ՝ 1930էն ի վեր կը ծաղկի ու հետզհետէ կ'ուռճանայ Նուպարեան Մատենադարանը, հիմնուած երջանկայիշատակ Պօղոս փաշայի կողմէ։ Հանգրուան առ հանգրուան, Միութեան ծառայած են ազգասէր մտաւորականներ, որոնցմէ վերջիններն են Գրք. Թէրզեան, Գրիգոր Պալիր եւ Եդուարդ Փափազեան։ Փարաւոններու երկրէն եկած զուարթ ու ճենթլմէն ազգային մըն է ներկայ տնօրէնը, խանդավառօրէն նուիրուած Հ. Բ. Ընդհ. Միութեան աշխատանքներուն։

Մեծ գաղափար մը չունէի Նուպարեան Մատենադարանի մասին, որովհետեւ հազուադէպօրէն կ'երթայի հոն, նախ քան հանգստեան կոչուիլս։ Հիմա ազատ եմ բարեբախտաբար, շաբաթը քանի անգամ մը կ'այցելեմ ու քիչ տաս ծանօթ եմ այնտեղի գրապահեստին։

Լուսաւոր ընթերցարանին մէջ, տարիներ առաջ հանդիպած եմ Քրիստիան Տէտէեանի, Ս. Դաւիթ Բեկի, Սիրարփի Տէր Ներսէսեանի եւ Լեւոն Կիւմիւշկէրտանի՝ որ Մօրիս Պարէսի վրայ ուսումնասիրութիւն մը լոյս ընծայած էր Ֆրանսերէն։

Մատենադարանապետը Արամ Անտոնեանն էր այն ժամանակ, որ բազում գիրքերու դասաւորումով եւ խղճամիտ ուսումնասիրութիւններով, մեղուաջան պրպտողի մը համբաւը շահած էր։ Իրեն կը պարտինք, օրինակի համար, Գրիգոր Զոհրապի կեանքի զանազան հանգրուաններուն լուսաբանութիւնը, ինչպէս նաեւ կարգ մը գիրքերու եւ հաւաքածուներու մասին տեղեկութիւններ, մանր ու յստակ գիրերով նօթագրուած։

Ջղային ու գրեթէ դաժան այդ մարդը, ամէն անգամ որ ոտք կը դնէի մատենադարանէն ներս, [illegible] մը կը փոխուէր հրաշքով։ Կը սիրէր, շա՜տ կը սիրէր շահեկան դրուագներ վերակոչել անցեալէն, անուշ լեզուով մը, որ զիս կը կապէր իր շրթներուն։ Մօտաւորապէս 21 տարի առաջ, երբ հրաժեշտ կու տար կեանքին, տարի պարտք համարեցի հետեւիլ իր դագաղին, մինչեւ Պանթէոնի գերեզմանատան հայ մտաւորականներու թաղը, Շաւարշին, Վահան Էսմէրեանին եւ Յակոբ Տէր Յակոբեանի հետ։

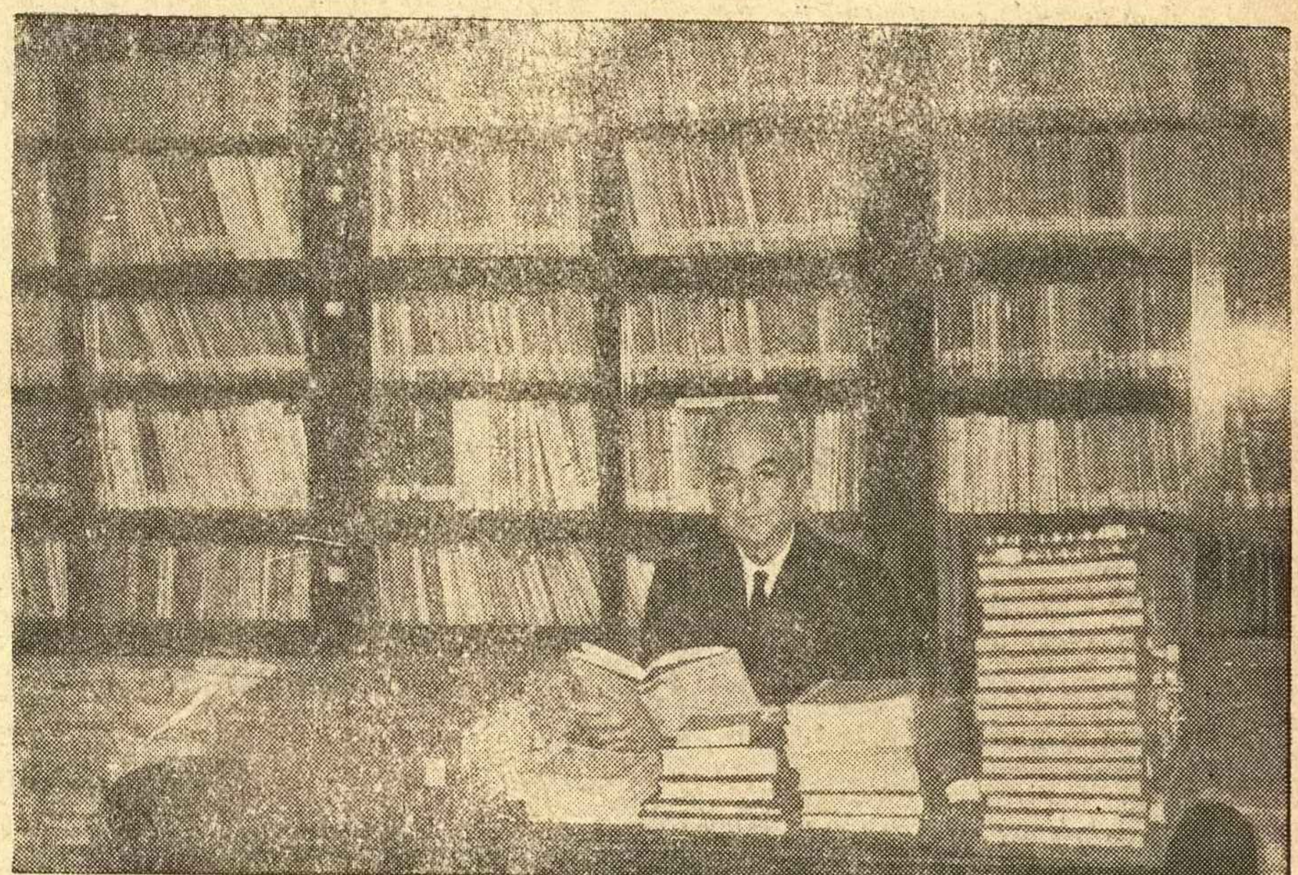
Ողբացեալ գրագէտին յաջորդը կ'ըլլար Պռուսացի Ա. Սալմասլեանը, Փարիզի ընկերափիլիսոփայական համալսարանէն։ Նախապէս եղած էր Ռոպէր Քոլեժական մը եւ այնտեղ ունեցած իբր դասընկեր՝ բանաստեղծ Յակոբ Անտոնեանը, նախկին Յովհան Ծ. Վրդ. Կարապետեանը եւ Հայ Մարմնամարզական Միութեան ազնուագոյնները, – Շաւարշ Քրիսեանը, Հայկ Ճիզմէճեանը, Բիւզանդ Կէօզիպիւյուքեանը եւ Գրիգոր ու Լեւոն Յակոբեանց եղբայրները։

Ընդարձակ մատենադարանին մէջ աշխատած՝ մասնագէտ էր գիրքերու դասաւորման գաղտնիքներուն բայց դժբախտաբար չկրցաւ լայն աշխատանք կատարել, որովհետեւ տարիներու բեռը կը ճնշէր իր ուսերուն։ Կեանքին մեծագոյն ձեռնարկը եղած է՝ մեզի վերաբերեալ հայ եւ օտար գրողներու երկերու ցանկին համախմբումը, որուն համար Երեւան հրաւիրուած էր առ ի գնահատութիւն։

Դէմ յանդիման նստած՝ ինքն ալ կը սիրէր ընդերկար խօսիլ անցեալէն, մտիկ կ'ընէի իրեն մեծ հետաքրքրութեամբ։ Գորովագին կը պահեմ քանի մը նամակներ իրմէ, ջերմ գրաւականը՝ իր տքնաջան պրպտումներուն, որոնց պէտք ունեցած էի Լեւոն Ե.ի ողբերգութեան հրատարակման շրջանին։ Արմենակ Սալմասլեանի աչքին լոյսը տկարացած էր։ Գործունէութենէն վերջ առողջութիւնը տակաւ կորսնցուց ու կեանքը խոյս տուաւ իրմէ։ Խորապէս ցաւեցայ իր մահուան վրայ։

Զուարճալի բան մը պատմած էր ժամանակին Նշան Պէշիկթաշլեան՝ հայ ժողովուրդին ընթերցման անփութութիւնը ծաղրելու համար։ Նոր հարուստի մը բնակարանը հրաւիրուած՝ տանտիրուհին զինքը կը պտտցնէ ամէն կողմ. ցոյց կու տայ լուացարանը, սառնարանը, գորգերը եւ ճոխ կահերը։ Սնոպիզմի ծայրակէտին հասած այդ կինը, ոչ միայն մատենադարան չունէր տանը մէջ, այլ մատենադարանին ինչ ըլլալն ալ ոչ գիտէր...։ Տաղանդաւոր երգիծաբանը իրեն կը հասկցնէ թէ մատենադարանը գիրքերու դարան ըսել է, եկուր տես որ ինք գիրք չունի որ... ո՛ լաւը դնէ։ Վերջին պահուն ամէն կողմ կը պտտէ եւ տեղէ մը դուրս կը բերէ իր սիրահարեալ աղջկան մէկ գիրքը.– «Սիրելու արուեստը»։

(Շար. տես էջ 5)

Փարիզի Նուպարեան Մատենադարանին այժմու գրադարանապետը՝ Պր. Արտաշէս Գարտաշեան, լուսանկարուած Գահիրէի «Թորգոմեան» Ազգային Մատենադարանին մէջ՝ իր պաշտօնավարութեան շրջանին

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

Սիրելի քոյրս Նուրիձա
Եգիպտոս

Զատիկը անցաւ և ֆրանսերէն դասիս սկսայ։ Անցեալ օրուան դասերէս էմիկրէ և ռեֆիւժիէ բառերուն տարբերութեան շուրջ կը դառնար։ Առաջինը գաղթական կը նշանակէ եղեր, իսկ երկրորդը՝ տարագիր: Վարժապետը ինծի դառնալով ֆրանսերէն ըսաւ.

— Դուք, տիկին Մարիամ, էմիկրէ էք, ձեր կամքովը եկած էք այս երկիրը, իսկ անոնք որոնք հուրէ սուրէ փրկուած, ակամայ եկած են այս երկիրը, ռէֆիւժիէ կը կոչուին։

Վարժապետը ծանրէն ծանր պատիւ կ'ընէ ինծի, թեւիս ոսկի ապարանջաններուն աչքը տնկած: Քովս տիկին Սողոմէն կար, ինծի ըսաւ որ վարժապետին աչքը ոսկի ապարանջաններուդ չէ, ասմա խապախի թեւերուդ է, այս մարդոց երկրին լեռներուն տակը թոններով ոսկի կայ։

Նախանձութենէն պիտի ճաթի այս կնիկը։ Ինչ է, ձիւնի պէս ճերմակ թեւեր ունիմ, ինքը ըսես Հայիթիէն եկածի պէս թուխ է և գլուխը աջ ու ձախ օրօրելէն գոգոր դոգոր կը հպարտանայ ըսելով.

— Ճերմակին համբաւը,
Եամէրին համը։

Մեղք որ, այս դասարանին մէջ ամիսը անգամ մը վարժապետ կը փոխուի։ Փոփոխութիւն պէտք է եղեր։ Այս փոփոխութիւններէն մենք ալ վարակեցանք: Քուրիկս, եկած օրէս ի վեր երեք հատ առաջնորդական փոխանորդ փոխեցինք, քանի մը տէրտէր և դպրապետներ։

Բայց այս փոփոխութիւնները անմեղ փոփոխութիւններ են, կնիկ և էրիկ մարդ չփոխենք, այդ է կարեւորը։

Սիրելի քոյրիկս, այս Զատիկն ալ իրարմէ հեռու անցուցինք։

Հաւատա՛ որ բերանս առաջ չերթար նոր քեզի ըսելու, որ այս կողմերը գաս և իրարմով ըլլանք: [illegible] հարցնես թէ ինչո՞ւ։ Ահա [illegible]որեմ։

Քանի քանի քոյրեր, եղբայր, մայր ու հայր, զաւակներ, [illegible]ա բաժան եղան այս արտա[illegible]մին պատճառով։ Մեկնողը և [illegible]ցողը իրարու կարօտին չդի[illegible]ն Սկսան նամակներ փոխանակել ու գրել։

— «Հոգիս քոյրիկս, այլեւս կարօտին չեմ կրնար դիմանալ, ինչ կ'ուզես ըրէ ինծի քովդ [illegible], վերջին օրերնիս միասին անցընենք»։

— «Անուշիկ քոյրիկս, առատ գիշեր արիւն արցունք կը թափեմ, երբ պիտի միանանք մտածելով։ Վերջապէս անցեալ օր կառավարչատուն գացի, լացի, ողբացի, ես քոյրս կ'ուզեմ ըսի։ Մարդերը ուզածդ այդ ըլլայ, մատամ, ըսին, և հրամանը դրկեցաւ»։

— «Հիմա կ'երեւակայեմ օդանաւակայանին մէջ մեր մօտաւոր ողջագուրումը, որ աշխարհի մեծ մարդոց ողջագուրումը պիտի անցնի: Խալիներս փռած եմ, դրացիները ըսես, Էլպիսը, Ուսկուկը, Սողոմէն ճամբադ կը նային, «քոյրը գալուն, մէկ շաբաթ մեզի պիտի մնայ» ըսելով իրարու հետ մրցում կ'ընեն խօսելով։

Վերջապէս քոյրը կուգայ։ Երկինք գետին իրար կ'անցնի, հրաւէր հրաւէրի, Մսըրէն ինչ լուր բերիր ըսելով։ Եկող քոյրն ալ կը բացատրէ որ Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ ուտելէն խմելէն փաքլամիէ կ'ըլլայ կոր ժողովուրդը։

Կ'անցնի քանի մը ամիս, դուրսը պոռա Ցուրթուճան կը ըսկսի։ Թելեֆոնները կը սկսին գործի անցնիլ.

— Տիկին Բերկրուհի, դուրս չելլես, գետինը սահուն է, կը սահիս և մէկ կողմդ կը կոտրես։ Դուն տեղացիներուն մի նայիր, անոնք հոն ծնած մեծցած են, վարժուած են, մենք ըսես տէվէյին պէս աւազին վրայ քալելու վարժուած ենք։ Եւ տիկին Բերկրուհին կը սկսի բիրամիտները երազել տաքուկ արեւին տակը:

Վեց ամիս մը կ'անցնի, կը սկսին չորս կողմէն հարցումներ և թելադրութիւններ՝ հայ և օտար նորաստեղծ ծանօթներուն կողմէ։

— «Դուն ձերիններուն հե՞տ կը բնակիս եղեր, մեղա՜յ, հանգի՞ստ ես, ազատութիւնդ խանգարուած չէ՞, հոս ազատ երկիր է, առանձին տունը իր առանձին Աստուածը ունի ըսեր են»։

Վերջապէս եկողին փորին մէջ օձը կը մտնէ և օր մըն ալ կ'ըսէ զինք բերող հարազատներուն.

— «Ես անուշիկ սենեակ մը վարձեցի, հոն պաւըլըրս Ֆլաթ կ'ըսեն եղեր այդ կահաւորուած սենեակին, այնտեղ պէյպի Սիթըր, քիչ մըն ալ Ֆինիսած և պիտի ապրիմ հանգիստ և ազատ։ Մարդ այստեղ պէտք է տեղական պայմաններուն յարմարի»:

Ահա, սիրելի քոյրիկս, այս պատահարները իմանալով, տեսնելով, վրաս վախ մը եկած է, որ մենք ալ անոնց չհետեւինք. Գիտի ըսես մենք անոնցմէ չենք, բայց բաժան բաժան եղողներն ալ մեզի պէս կը մտածէին նախապէս։ Ինչեւէ, դուն առ այժմ տեղդ նստէ, նայինք Աստուած ի՞նչ կը ցուցնէ։

Փակենք առ այժմ այս հարցը եւ քեզի հոսկէ լուրեր տամ և առենդ անցընես:

Մեր ափարթմանին մէջ մեզի ծանօթ տիկին Տ. Արըզըեանենք կը բնակին: Այս կինը այրիացած է, հազիւ քառասունինգ մը կայ, աղջիկ զաւակ մը ունի 18 տարու, երկրորդ աղջիկը 14 տարու, իսկ մանչն ալ 11 տարու:

Անցեալ օր կնիկը սենեակս եկաւ, արիւն արցունք թափելով սկսաւ իր գլխուն եկածները պատմել.

— Եավրում Մարիամս, ահա քեզի սիրտս բանամ։ Մեծ աղջիկս 18 տարու եղաւ։ Նախապէս այս կողմերը 21 տարեկանին չափահաս կ'ըլլային, հիմա օրէնքը փոխուեր է և 18 տարեկանին չափահաս կ'ըլլան և իրաւունք ունին եղեր առանց իրենց ծնողքին հաւանութեան, ուզած տղուն հետ ամուսնանալու։

Գիշեր մըն ալ Ռասփութինի մազերով մօրուքով հոռոմ տղայ մը բերաւ տունը և իբրեւ նշանած ներկայացուց ինծի։

Իրարու լեզուէ չենք հասկնար, տղան ըսես, երկու բառին մէկը սաղափօ կ'ըսէ աղջկան և ինծի հետ կը պագնուի։

14 տարու աղջիկս դպրոց կ'երթայ։ Օր մըն ալ դպրոցի աշակերտներէն ֆրանսացի տղու մը հետ ներս մտաւ։ Մամա՛, Ժորժին հետ խօսք կապ ըրած ենք չըսէ՞։ Վրաս մարելիք պիտի գար։

Օրը Կիրակի էր։ 11 տարու մանչս ի՞նչ կ'ուզես ըսէ ինծի. մամա ինծի հինգ տոլար տուր, կրալ Ֆրենտս փիֆ Ճիքի պիտի տանիմ չըսէ՞: Այլեւս տունէն պիտի փախչիմ պոռացի։ Կոռըլեցան գացին։ Աչքերս ուռած անկիւն մը նստած ճակատագիրս կ'ողբայի, դուռը զարնուեցաւ։ Ո՞ր

(Շար. տես էջ 8)

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Քանի՜ անգամ են հնչել այս խօսքերը գիւղական փոքրիկ հրապարակում...

Այն ժամանակ մեզ թւում էր, թէ սա մեր գիւղի երգն է, հնչում է միայն մեր հրապարակում։ Յետոյ, իհարկէ, իմացանք, որ պատերազմի հենց երկրորդ օրը ծնուած այս սրտաբուխ բանաստեղծութիւնը, հնչել է Հայաստան աշխարհի բոլոր գիւղերի ու քաղաքների հրապարակներում։ Բայց դրանից չփոխուեց մեր վերաբերմունքը։ Երգը մնաց մերը և կարծես դարձաւ աւելի թանկ ու մտերիմ։

Երգերը զարմանալիօրէն նման են մարդկանց, հանդիպումները՝ նոյնպէս։ Ամէն մի պատահական հանդիպում չէ, որ քեզ համար մտերիմ է յայտնագործում։ Ինչպէս մարդկանց, երգերի մասին էլ կարելի է ասել յաճախ «Ոչինչ. լաւ է, ապրում է իր համար»։ Կը հանդիպես, գուցէ և կը ժպտաս, կ'անցնես ու... կը մոռանաս։ Բայց երբ երգը ապրում է ոչ թէ իր համար, այլ ամէնքի համար, ամէնքի հետ, առաջին իսկ հանդիպումից դառնում է մտերիմ ու հարազատ և քո մէջ, քեզ հետ գալիս է ամբողջ կեանքում։ Այդ հանդիպումը մնում է, ինչ-որ բան է մնում ամէն հանդիպումից։

Գարնանային իրիկուն է իջնում գիւղի վրայ: Յոգնած օրը երեսին է քաշում շամադաղի կապոյտ ծածկոցը: Լուռ է ու խաղաղ։ Եւ յանկարծ ինչ-որ տեղ, թւում է շատ հեռւում, հընչում է մի երգ՝ կարօտով լեփ-լեցուն.

Թռչէի մտքով տուն,
Ուր իմ մայրն է արթուն
Սպասում իր որդուն
Անհանգիստ ու անքուն...

Մարտիկի երգն է, մարտիկի կարօտը։

Երևի այդ գիշեր գիւղում շատերն են մտածել և նոյնիսկ հաւատացել, թէ երգը գալիս է հեռաւոր դիրքերից, ուր հենց նոր են լռել ահեղ մարտերի վերջին կրակոցները։ Երևի շատերին է թւացել, թէ իր հեռաւոր հարազատն է երազում այդպէս.-

Տեսնէի այն առուն,
Որ ամէն մի գարուն
Ջրերով վարարուն
Կարկաչում էր սարերում:

Թեքուէի աղբիւրին,
Կարօտած պաղ ջրին,
Նրա զով համբոյրին
Ու քաւիշ մամուռին։

Լինէի հանդերում,
Ուր ծաղկունքն են բուրում,
Ուր մանուկ օրերում
Հովն էր ինձ համբուրում։

Կարօտը միշտ էլ եղել է պատերազմի բոլոր տարիներին ու խորն է եղել։ Բայց քանի դեռ կար հայրենիքի վրայ կախուած ահեղ վտանգը, արկերի պայթիւնները կարծես խլացնում էին կարօտի կանչը, ատելութեան ու վրէժի հրդեհներում աղօտում էր երազանքի մեղմիկ բոցը։

Բայց յաղթանակի գարնան այդ իրիկունը կարօտի կանչն էր հնչում ամենից բարձր, ամենից պայծառ շողում էր երազանքի բոցը։

Ո՞վ էր երգում։

Մի պատանի՞, որ երազում էր մարտիկ դառնալ, մեկնել ռազմաճակատ ու չհասցրեց մեծանալ ժամանակին շուտ, թէ՞ վերքերով վերադարձած մի զինուոր, որ երգում էր դեռ տուն չդարձած ընկերների փոխարէն և նրանց փոխարէն, ովքեր երբեք տուն չեն դառնալու։ Բայց այսօր էլ՝ տասնամեակներ անց, ես հաւատում եմ, որ երգը գալիս էր հեռաւոր դիրքերից, ուր դեռ նոր էին լռել ահեղ մարտերի վերջին կրակոցները...

Հանդիպումներ։

Հանդիպումներ՝ բանաստեղծութեան հետ։

Շատ են նրանք, որ հուլունքների պէս շարուել են քո կեանքի թելին։ Բոլորն էլ թանկ են ու մտերիմ քեզ համար, ու դժուարանում ես մէկն ու մէկին նախապատուութիւն տալ, առանձնացնել:

Հանդիպումներ սիրոյ ճանապարհին:

Հանդիպումներ տօնական հրապարակներում:

Հանդիպումներ, երբ ինքդ քեզ հետ ես լինում, ու թւում, թէ մենակ ես բոլորովին։

Որևէ մէկին նախապատուութիւնը չտալու համար ես ընտրում եմ վերջին հանդիպումը:

Զոհուած մարտիկների յուշարձանն են բացում լեռնային փոքրիկ գիւղում: Ինձ հրաւիրել է քանդակագործը, որ պատերազմի տարիներին նոյնպէս երեխայ է եղել։ Ճանապարհին նա շատ է յուզւում. կարողացե՞լ է ապրածը, տառապածը, զգացածը հաղորդել քարին ու պղնձին, այնպէս անել, որ ամէն մէկը ճանաչի իր կորցրած հարազատին։

Գիւղն ալեկոծւում է յուշարձանի շուրջը։ Ամէն տուն հարազատ ու մտերիմ է կորցրել պատերազմում: Բարձր քարէ պատին զինուորների նման կանոնաւոր շարուել են անուն-ազգանունները։ Մի շարք, երկու, երեք... Ամէն տողի տակ մարած մի կեանք, մի սերմնացան, որ գուցէ չըհասցրեց նոյնիսկ առաջին բուռը նետել լեռնալանջի կտրտուած արտերի սև ցելերի մէջ։

Բացւում է ծածկոցը։

Պատուանդանին կանգնած է պղնձէ զինուորը՝ ուժեղ, շիտակ, պարզ։ Երևի նման է բոլոր նըրանց, ովքեր չդարձան պատերազմից։ Գոնէ ինձ այդպէս է թւում, երբ նայում եմ նրանց հարազատների աչքերին։

Գլխահակ ու լուռ բազմութեան վրայ ռեքվիեմի հնչիւնների պէս սփռւում են ծանօթ, շատ ծանօթ բանաստեղծութեան տողերը:-

Յոգնած նայում եմ ես ճամփաներին –
Սերմնացանները չըդարձան տուն.
Հանգած օջախը լուռ կսկծերին –
Սերմնացանները չըդարձան տուն։

Իջաւ երեկոն լուրթ ստուերներով –
Սերմնացանները չըդարձան տուն.
Գիւղը ծոցի մէջ առաւ ամպերով –
Սերմնացանները չըդարձան տուն:

Լոյսերը վառուեցին խրճիթներում –
Սերմնացանները չըդարձան տուն.
Ահեղ լռութիւն է ճամփաներում –
Սերմնացանները չըվերադարձան տուն...

Քանդակագործը կամացուկ շշնջում է ականջիս.

— Ես երազել եմ, ամբողջ ժամանակ երազել եմ, որ իմ ստեղծած յուշարձանը նմանուի այս բանաստեղծութեանը...

Յետոյ լռութիւն է տիրում։ Թւում է՝ բոլորն սպասում են, որ լսեն վերադարձող սերմնացանների ոտնաձայները...

Տեղացիներից մէկը մօտենում է քանդակագործին և տալիս ծալած մի թերթիկ.

— Երկու անուն էլ պէտք է աւելացնել...

Տուն չդարձած սերմնացաններ՝ մի շարք, երկու շարք, երեք... ես երկու անուն. Իսկ եղածը մի փոքրիկ գիւղ է լեռնալանջին:

Ահեղ լռութիւն է ճամփաներում...

Երբ վերադառնում էինք Երևան, ճանապարհին շարունակ կրկնում էինք:- «Սերմնացանները չդարձան տուն...»:- Ես մտածում էի, որ հարկաւոր է վարպետին պատմել նաև այդ հանդիպման մասին, իմ բարեկամ քանդակագործի մասին, որ նախանձում է նրա քանդակած տողերին, երազում է ստեղծել այդպիսի յուշարձան։ Յետոյ, չգիտես, ինչու, չպատմեցի: Գուցէ մտածեցի դարձեալ, թէ դա էլ նորութիւն չի լինի վարպետի համար:

Ու թէև նորութիւն չի լինի, ես հիմա մտածում եմ, որ հարկաւոր է վարպետին պատմել նաև բարեկամութեան այն երեկոյի մասին, երբ շեղաչ մի պատանի ոգևորուած արտասանում էր իր մայրենի լեզուով.

Եղբայրութիւն գրեցինք մենք մեր բազմազգի
արիւնով,
Մեր դաշտերում անծայրածիր, մեր բարձրագահ
լեռներին,
Մեր սրտերում բոցակրով անշէջելի տառերով,
Մեր գրքերում, որ պատմեն միշտ բոլոր-բոլոր
դարերին։

Միայնակ սար է ամէն մի ժողովրդի կամքն
անդող,
Որ բարձրանում է դէպի վեր՝ հարթութեան
մէջ դաշտերի,
Մենք գրկեցինք սիրով իրար, եւ բարձրացաւ
յաւերժող
Եղբայրութեան լեռնաշղթան Սովետական
աշխարհի։

Յետոյ սկսեց թարգմանել ռուսերէն։

— Հարկաւոր չի,- ասացի ես,- մեր բանաստեղծն է։

— Մեր բանաստեղծն չ,- կրկնեց նա ու ժպտաց։

Այդպէս է եղել: Այն աշխարհի հետ, որ ես հետզհետէ յայտնագործել և ընդարձակել եմ ինձ համար, ընդարձակուել են Սարեանի բանաստեղծութեան սահմանները՝ մեր փոքրիկ գիւղից մինչև անծայրածիր Սովետական հայրենիքը։ Գիտեմ, որ մօտիկ ու հեռու ճանապարհներին դեռ շատ հանդիպումներ են սպասում ինձ, նոր հանդիպումներ՝ հին ու նոր բանաստեղծութիւնների հետ։

Հիմայ, երբ վերջացնում եմ, զգում եմ, որ ինձ այնքան բան տուած հանդիպումների մասին պատմութիւնը չստացուեց այնպէս, ինչպէս ես էի կամենում։ Բայց գուցէ չէր կարող լինել ուրիշ կերպ։ Չէ՞ որ սա փաստօրէն այն նամակն է բանաստեղծին, որ ես սկսել եմ աւելի քան երեք տասնամեակ առաջ։

768 ԺԻՐԱՅՐ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

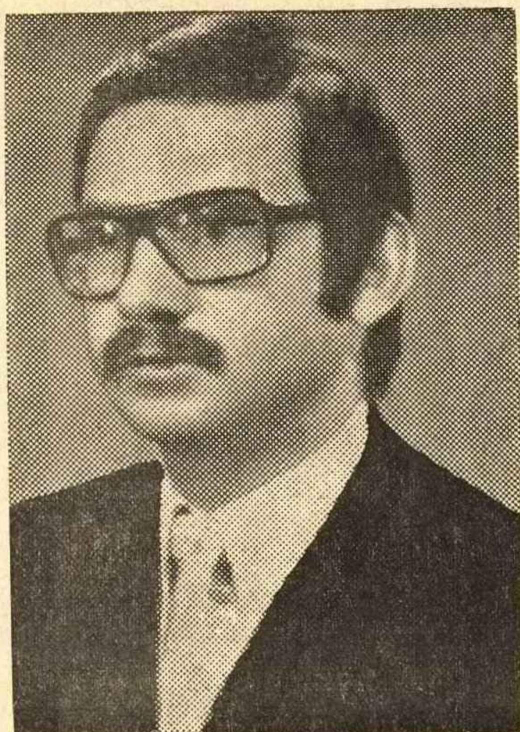
ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՊԱՏՈՒԱԲԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ՝

ԱՐԱ ԱՐԱՐՔՑԵԱՆ

Վաւերական ճշմարտութիւն է, որ գեղարուեստի անդաստանին մէջ մեր արժէքները՝ իրենց բարձր չափանիշերով, փառաւոր յիշատակութեան արժանի են միջազգային գետնի վրայ։ Նոյնպէս, սերունդէ սերունդ ականատես կ'ըլլանք օժտուած երիտասարդ արուեստագէտներու յայտնութեանց, որոնք կու գան բազմացնելու թիւը հայ ստեղծագործ վաստակաւորներուն։

Այսպէս, օր ըստ օրէ, մեր մրցանակակիր արուեստագէտները, իրենց ինքնուրոյն տաղանդներով կը տիրանան հեղինակաւոր համբաւի, սատարելու համար հայ արուեստի պատմութեան յաւերժականացման։ Եգիպտահայութիւնը, իր կարգին, չէ դադրած ցարդ պատուաբեր մաս մը գրաւելէ՝ պատմարժէք տարողութիւններու համարին մէջ։

Ներկայիս, գեղարուեստի երկնակամարին մէջ՝ մասնաւոր ցոլքով տաղանդ մը կը յայտնուի մեզի, յանձին երիտասարդ ճարտարապետ Արա Արարքցեանի, որդին՝ Տէր և Տիկին Երուանդ Արարքցեաններու, որ 1971 տարեշրջանին վերջացուց «Այն Էլ Շամս» համալսարանը՝ յոյժ պատուաբեր աստիճանի վկայականով (կայէս կիտտան)։ Իր յաջորդական յաջողութիւնները՝ ուսումնական հինգ տարեշրջաններուն, արդարացի հաւատիք մը կը կազմեն գծագրութեան և գծագիտութեան մարզերուն մէջ իր ինքնատիպ կատարողակա-

ԱՐԱ ԱՐԱՐՔՑԵԱՆ

նութեան, որ նախատեսանելի էր արդէն իսկ դեռատի հասակէն։

Այսօր կրնանք նշանակել ճարտարապետ Արա Արարքցեանի քով՝ ճարտարապետական գաղափարներ, որոնք կը յատկանշեն հետաքրքրական յօրինուածքներու կերտումին մէջ՝ առինքնող արդիականութիւն։ Իր յղացումները կը կրեն անվերապահ կնիքը ամրակուռ կառուցուածքի, պահանջքի համաձայն գործածութեան դնելով զանազան շինանիւթեր, որոնց ճշգրիտ համեմատութիւնը՝ իբրև ուղեցոյց ունին սուր տրամաբանութիւն մը։ Նախագիծերու աշխատանքին մէջ, շահեկան է նկատել, թէ որքան էական է իրեն համար դրոշմելու՝ իր գեղարուեստագէտի անհատականութիւնը, որուն համար երկարատև փորձերու առջև անխոնջ աշխատող մըն է ան։

Զբաւարարուելով ձեռք բերած՝ վկայեալ ճարտարապետի աստիճանով, ահա թէ ան կը ստանձնէ յաւելուածական ուսումնասիրութիւններ՝ Գահիրէի համալսարանին մէջ, լրացուցիչ նիւթ ունենալով «Town Planning»ի բարձրագոյն գիտութիւնը։

Կասկած չկայ թէ այս նոր առիթով, Արա Արարքցեան պիտի արձանագրէ բաղձալի նուաճումներ՝ արժանանալու համբաւաւոր դիրքի մը, ի հաճոյս իր ազգին եւ իր հարազատներուն։

Կ. Գ.

Խմբագրութիւնս անխառն ուրախութեամբ տեղեկանալով՝ ազգիս պատուաբեր այս երիտասարդին արձանագրած յաջողութեանց, կը շնորհաւորէ զինքն ու իր ծնողները եւ կը մաղթէ նորանոր յաջողութիւններ։

ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏ

Աղեքսանդրիոյ Պատկառելի Թեմական Ժողովը՝ նիստ պիտի գումարէ Ուրբաթ, 12 Մայիս 1972 կ. ե. ժամը 6ին, Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ցնծութեամբ կը հաստատենք թէ Երեւանի մէջ հրատարակուած ամէն երկ անգտանելի է յաջորդ օրը, ժողովուրդը այնքա՜ն ընթերցասէր է եւ պաշտամունք ունի հայ մշակոյթին հանդէպ։ Կովկասեան մետրոյին մէջ, կ'երեւի թէ մարդիկ այնքան քաջ եւ կորովի են՝ մէկ ոտքէն միւսը գիրքերը լափելու կիզիչ տենչանքովը բռնկած։ Ձերծ են մանաւանդ լեզուի բռնակալ ճնշումէն, որովհետեւ ճաշէն ետք իրենց քունը չի տանիր եւ բնաւ չեն խորհիր տան այս ու այն կողմը դիզուած հրատարակութիւններուն ընթերցումը թողուլ արձակուրդի շրջանին։

Արեւմտեան կողմն աշխարհի՝ յոգնած եւ ծիւրած մարդկութեան համար, անտանելի բեռ մըն է այդ բոլորին ընթերցումը՝ աշխատանքի ամիսներուն։ Խանձարի յարկաբաժնին մետրոյութեան մէջ, բոլոր անոնք որ ճանչցած են Արշակ Չօպանեանը, անշուշտ ինծի հետ պիտի վկայեն՝ թէ ողբացեալ գրագէտը անպարտելի ախոյեաններէն էր այդ մարզին մէջ։ Հազարաւոր գիրքերու եւ թերթերու ծանր կապոցները, անկողնէն սահած իջնելով վար, «սան-Ֆասոն» կը փռուէին տախտակամածներուն վրայ, մոլեգին պէս կը մագլցէին պատերէն վեր, մինչեւ ծեփերը թափած առաստաղը։ Ի՞նչ կրնար ընել Մոնմարթրի ճգնաւորը... հարիւր տարին չպիտի բաւէր, որպէս զի մարդը կարգի դնէր ու զննէ աչք մը նետէր բազում տարիներուն կուտակուած ամէն տեսակի հրատարակութիւններուն վրայ։

Նուպարեան Մատենադարանը հիմա Վերածնունդի շրջան մը կը բոլորէ։ Հետզհետէ շատցած է այնտեղ յաճախող մտաւորականներու եւ ուսանողներու համրանքը։ Թերեւս այս փոփոխութիւնը կարելի է վերագրել Պր. Արտաշէս Գարտաշեանի, որ երկրորդ գրադարանապետն է մշակութային այս հաստատութեան։ Հազիւ վարսուն տարեկան, Արգէոսի փէշերուն տակ ծնած՝ լուրջ եւ ծանրախոհ մտաւորական մըն է ան։ Ինքն ալ եկած է բուրգերու երկրէն, շրջանաւարտ եղած է Գալուստեան վարժարանէն եւ այնտեղ իբր պատմութեան ուսուցիչ ունեցած՝ բազմահմուտ մատենագիր Արշակ Ալպօյաճեանը։ Երկար տարիներ եղած է գրադարանապետը Գահիրէի Թորգոմեան Ազգային Մատենադարանին։

Բարձրահասակ, յորդ եւ արծաթեայ մազերով, Նուպարեանի մատենադարանապետը համակրելի է ու վայելուչ իր արտաքինով։ Ջերմեռանդ ուխտաւորն է հայ մշակոյթին, երկիւղածօրէն կը մօտենայ հայ գիրքի ու գեղարուեստի ամէնէն անշան պատառիկին։ Մտերմիկ զրոյցի ընթացքին, անձնական շարժումի մէջ է. անձանձիր կը դիմէ, կը պրպտէ հազար քարի կը վարնէ գլուխը, հաւաքածուները ճոխացնելու համար։ Մերթ ընդ մերթ աշխատակցած է հայ մամուլին, «Արեւ»ին, «Ջահակիր»ին, Հայր Մկրտիչ Պոտուրեանի «Հանրագիտակ»ին, «Բազմավէպ» հանդէսին եւ Եգիպտոսի «Արմաւենի» եւ «Կեանք եւ Գիր» տարեգիրքերուն։ Իր պրպտումներուն արդիւնք է իր «Նիւթեր պատմութեան համար» գործը, լոյս ընծայուած 1943ին, Գահիրէի մէջ։ Պատկերազարդ եւ փայլուն թուղթի վրայ, այս երկասիրութիւնը տեղւոյն գերեզմանոցներուն մէջէն կ'որոնէ անցեալի հետքերը։ Մտադիր է ուրիշ գործեր ալ հրատարակել յետագային։

Իր մեծազոյն հաճոյքն է ծառայել, նուիրումով ու ամբողջական տրամով։ Տնօրէնօրէն կազմած հաւաքածուներէն, Պր. Գարտաշեան յաճախ բաժին կը հանէ թերթերուն, մտաւորականներուն եւ գրադարաններուն. Վաւերագրեր, կենսագրականներ եւ մեծ դէմքերու լուսանկարներ կան անոնց մէջ։ Ազնիւ հպարտութիւն մըն է այդ իրեն համար։

Դարերու խօսուն պատմութիւնը կարելի է գտնել մատենադարանի վաւերագրերուն, արտաքոյնորուն եւ ժողովածուներուն մէջ։ 1871ի թերթերը պրպտելով, տաս մը հետաքրքրական բաներ երեւան հանեցի, հանրային, գրական ու քաղաքական։ Դարաշրջանի մամուլին մէջ, ամենէն ցայտունը եղած է «Մասիս»ը, որ աւելի մաքուր լեզուով մը կ'արտայայտուի՝ Պետրոս Դուրեանի, ազգային հարցերուն եւ Փարիզի Կոմունային ըմբոստութեան մասին։

Խոկումի եւ ընթերցման այդ մթնոլորտին մէջ, խումբ մը մտաւորականներ կ'աշխատին յարատեւօրէն, իւրաքանչիւրն իր ճիւղին։ Անոնց տանկաքան հայուհի մը, որ թրքահայ աշուղներուն վրայ ուսումնասիրութիւն մը կը պատրաստէ։ Ուրիշ մը քաջ գրաքննադէտ՝ հեռաւոր Պարսկաստանէն մինչեւ Փարիզ եկած, անդադար կ'աշխատի հայագիտական մարզին մէջ։ Իփէքճեաններու մեծ բարերարէն՝ Տիկին Հուրին, որ կը դասախօսէ Սորպոնի մէջ, ինքն ալ լուրջ աշխատանքի մը լծուած է։ Դեռ կան սեբաստացի Լեւոն Խաչիկեանը, Օր. Սիրվարդ Սրապեանը որ հնամաշ աւետարաններուն խորը մխրճուած է.... Վերջապէս, սա խարտեաշիկ անգլիացին, Պր. Ռիչըրտ Ուիլիէմսըն, որ ջուրի պէս սահուն հայերէն կը խօսի եւ ամբողջովին կլանուած է տարաբախտ Վահան Թոթովենցի գրականութեան ուսումնասիրութեամբ։

Մթնոլորտը աւելի ճառագայթաձև կը դառնայ, երբ Իփիւճեանի, Օր. Սիրարփի Տէր Ներսէսեանի եւ Ցովհաննէս Մարզպանեանի պէս դէմքեր կ'ընդարձակեն ընթերցողին մտքի հորիզոնը, ճարտարապետական եւ պատմա-բանասիրական իրենց ասուլիսներով։ Այն ժամանակ աւելի կարկառուն կը դառնայ Հ. Բ. Ը. Միութեան առաքելութիւնը՝ «Լոյսի Ոստան»ին մէջ։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Նոյն օրը, կ. ե. ժամը 4ին, Ն. Գերշ. Ֆիլարէթ՝ Քիեւի Մետրապոլիտը և Ն. Գերշ. Իւվենալի՝ Մետրապոլիտ Թուլայի և Գիլովի, ընկերակցութեամբ Փիեթր քահանայի, յանուն համայն Ռուսաց եկեղեցւոյ պետ՝ Ն. Ս. Պիմեն Պատրիարքի, այցելեցին Ազգային Առաջնորդարան։ Սրբազան Հայրն ու Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ., քահանայից դասն ու Ազգային Իշխանութեան յարգելի անդամները հիւրերը ընդունեցին դահլիճին մէջ։ Ն. Գերշ. Ֆիլարէթ Արքեպս. խօսեցաւ Ռուս Պրոսլաւ եկեղեցւոյ և Հայց. եկեղեցւոյ միջև գոյութիւն ունեցող եղբայրական սերտ կապերուն մասին, և իր հիացումն ու խորունկ ակնածանքը յայտնեց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսին մասին։

Ապա Գերշ. Տեղապահ Սրբազան Հայրը, ի դիմաց Եգիպտահայ գաղութի և Ազգային Իշխանութեան, բարի գալուստ մաղթեց Ն. Ա. համայն Ռուսիոյ Պիմեն Պատրիարքին և ըսաւ, թէ աշխարհիս վրայ տակաւին տեղի կ'ունենան անարդարութիւններ, գոյութիւն ունին ցեղային խտրականութեան պոռթկումներ նաև Քրիստոսի եկեղեցին շատ կարևոր դեր ունի կատարելիք և ամէն ոք կրօնական պետերուն վրայ դրած է մեծ յոյսեր։

Հայերը Եգիպտոսի մէջ ունին հազար տարուայ, գուցէ և աւելի երկար պատմութիւն և կ'ապրին արաբ եղբայրներու հետ՝ որոնք սերտ կապեր ունին ներկայիս Սովետ. Միութեան հետ։ Մենք այն յոյսը և հաւատքը ունինք որ Պաղեստինի Արաբ ժողովուրդին արդարութիւն պիտի ըլլայ և գաղթականները պիտի վերադառնան իրենց երկիրը։

Ապա մաղթեց, որ Ռուս և Հայ եկեղեցիներու յարաբերութիւնները միշտ ըլլան սերտ և եղբայրական։ Երկար կեանք, արևշատութիւն և Ռուս Պրոսլաւ եկեղեցւոյ պայծառութիւն մաղթեց։

Պատ. Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ, յարգելի Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան, Եգիպտոսի Հայկական համայնքին մասին տուաւ յաւելեալ բացատրութիւններ, որմէ ետք եկեղեցասէր Տիկնանց Ցանձնախումբին ազնիւ անդամուհիները պատշաճ պատուասիրութեամբ յարգեցին հիւրերը։

Յետ այնու Մետրոպոլիտ Ֆիլարէթ, յանուն Ն. Ա. Պիմէն Պատրիարքին, Գերշ. Տեղապահ Սրբազան Հօր յանձնեց ականակուռ քարերով պատրաստուած Ս. Աստուածածնայ նկարով պանակէ մը, շատ ազնիւ փայտէ արժէքաւոր տուփ մը՝ վրան Ռուսական եկեղեցիի նկարով և Պատրիարքին Գահակալութեան արարողութեանց ձօնագրուած սկաւառակը։

Ամենէն վերջը, զանգակներու ղօղանջով բոլոր ներկաները առաջնորդուեցան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցի, ուր Հրաշափառով մուտք գործեցին։ Աղօթքէն ետք, հիւրերը այցելեցին նաև ի յիշատակ Ապրիլեան Եղեռնի բիւրաւոր Նահատակներու կառուցուած մատուռը և հոն ևս յատուկ աղօթք մատուցանեցին և ապա հրաժեշտ առին ու մեկնեցան։

Չորեքշաբթի, 3 Մայիս, առաւօտեան, Համզաուի թաղամասի մէջ Յոյն Ուղղափառներու եկեղեցիին մէջ, Ն. Ա. Նիքոլաոս Զ. և Ն. Ա. Պիմեն Պատրիարքներու միասին մատուցած Ս. Պատարագին ներկայ եղան Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան և Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան։

Նոյն օրը երեկոյեան, նախապէս առնուած ժամադրութեան համաձայն, Գերշ. Տեղապահ Սրբազանը, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. և Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, ընկերակցութեամբ Քաղաքական Ժողովի յարգելի անդամներուն, այցելեցին Ն. Ա. Պիմեն Պատրիարքին՝ Շէփըրտ անդօկի իր յարկաբաժնին մէջ, ուր յանուն Եգիպտահայ գաղութին՝ Գերշ. Տեղապահ Սրբազանը ըսաւ.- «Ձերդ Սրբութիւն, Ս. Գրական և օրհնեալ այս երկիրը Ձեր գալուստը պատմական նշանակութիւն ունի, վասն զի այստեղ կը գտնուի Ս. Մարկոս Աւետարանիչի պատմական Աթոռը և այստեղ ապրած ու գործած են Քրիստոնէութեան մեծ դէմքերն ու եկեղեցւոյ հայրերը։ Իրօք բոլորս ալ յուզուած էինք երբ հազարաւոր հաւատացեալներ լեցուցին եկեղեցիները և մենք տեսանք երեք Պատրիարքներ կողք կողքի։

Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան մէջ ապրող հայերու անունով՝ սրտագին շնորհակալութիւն կը յայտնենք, որ բարեհաճեցաք ղրկել Ձեր երկու Արքեպիսկոպոսները մեր Ազգային Առաջնորդարան այցելութեան որոնք յանձնեցին մեզի Ձեր նուէրները։ Մենք քաղցր և հոգևոր ապրումներով միշտ պիտի յիշենք զՁեզ։ Այս օրհնեալ երկրին, մէջ ուր կ'ապրինք մեր Արաբ եղբայրներուն հետ խաղաղութեամբ և ազատօրէն եւ հոգևոր իշխանութեանը ներքև Ամենայն Հայոց Վեհափառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին, ահաւասիկ Ձերդ Սրբութիւն՝ Ձեզ և Ձեր շքախումբին Գերաշնորհ անդամները սիրով ու յարգանքով կ'ողջունենք, մաղթելով Ձեզի առողջութիւն և երկար կեանք։ Մենք կը բաղձանք, որ Հայ և Ռուս ժողովուրդներուն ինչպէս նաև Հայ և Ռուս Պրոսլաւ եկեղեցիներուն միջև եղբայրական յարաբերութիւններն ու կապերը սերտ ըլլան։

«Կը խնդրենք որ բարեհաճիք ընդունիլ մեր գաղութին կողմէ այս նուէրը, զոր կը մատուցանենք Ձերդ Սրբութեան, իբրև գրաւական մեր յարգանքին և ակնածանքին»։

Ն. Ա. Պիմեն Պատրիարք Հայ Եկեղեցիին մասին՝ խոր գնահատանքով խօսեցաւ նաեւ, Պրոսլաւ եւ Հայ եկեղեցիներու սիրալիր յարաբերութեան եւ տեղեկութիւններ հաղորդեց իր ճամբորդութեան վերաբերմամբ։ Ցայտնեց նաեւ թէ հրաւէր ստացած ըլլալով Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսէն, Ս. Էջմիածին պիտի մեկնի յառաջիկայ Նոյեմբերին։

Պատուասիրութենէ ետք, փոխադարձ ջերմ մաղթանքներով, ողջագուրմամբ եւ աջահամբոյրով, պատգամաւորութիւնը հրաժեշտ առաւ Ն. Ամենապատուութենէն եւ իր հետեւորդ Արքեպիսկոպոսներէն։ Մեկնումի ժամանակ, Պատրիարքը իւրաքանչիւրին նուիրեց Ռուս եկեղեցւոյ շարականներու ձայնագրուած սկաւառակներ։

ԴԻՒԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՃԱՀԱԿԻՐ
ՕՐԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
11 ՄԱՅԻՍ 1972

ՊԱՍՔԵԹ ՊՕԼ

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏՂԱՔԸ ԱԽՈՅԵԱՆ ԴԱՐՁԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Աննկարագրելի խանդավառ մթնոլորտ մը կը տիրէր Փարիզի գ. Թաղամասի քաղ. քապետական փակ դաշտին վրայ, ուր տեղի կ'ունենար Փարիզի և շրջականներու պասքէթպոլի դպրոցական ախոյեանութեան վերջին լարուած պայքարը:

Հոն էին Մխիթարեանի բոլոր տղաքը, օրուան հանդիպումին տեղեակ ազգայիններ, նախկին ուսանողներ և վարժարանին երկու երիտասարդ վարդապետները, որ ստեղծած ու յառաջ մղած էին խումբը՝ դպրոցական տարւոյն սկիզբէն ի վեր:

Տաղը, առաջին իսկ վայրկեանէն պրկուածութիւն մը տուած էր թէ խաղացողներուն՝ թէ դիտողներուն. ի հարկէ պարզ հանդիպում մը չէր: Երկար ամիսներու պայքարներէ ետք այդ վայրկեաններուն պիտի վճռուէր թագակիրը, այն, որ իրաւունք պիտի ունենար ամբողջ տարի մը կոչուելու՝ Փարիզ քաղաքի և շրջականներու ախոյեան:

Ախոյեանական այս հանդիպումները սկսած էին անցնող տարւոյն Հոկտեմբերի կէսին, Փարիզի և շրջականներու լիկէոններու միջև:

Մխիթարեանի տղաքը առաջին հանդիպումը ունեցան Սէն Լուի տը Կոնզագ լիսէի դէմ և 62-14 արդիւնքով փայլուն յաղթանակ մը տարին:

Այնուհետև յաջորդաբար խաղացին Սէնթ Գրուա (51-17), Գլոտ Պեռնար (71-44), Փասթէօռ (54-24) և Պուլոնեի (148-20) լիսէներու դէմ, միշտ պարտութեան մատնելով, մեծ տարբերութեամբ, դիմացի խումբերը:

Առաջին և միակ պարտութիւնը՝ այս ախոյեանութեան, կրեցին Լիսէ Գարնոյի կողմէ (45-51), որուն դէմ է որ այդ օր հայ տղաքը խաղացին, իրենց աւարտական և փոխվրէժի խաղը (39-20) փայլուն յաղթանակ մը տանելով:

Վերոյիշեալ առաջին պարտութենէն և մէկ հաւասար արդիւնքէ յետոյ (37-37)՝ Անթոնիի դէմ, կրկին սկսաւ յաղթական երթը հայ դպրոցականներուն, ընդդէմ Սէն Գլուի (42-20), Վոպանի (67-38), Գոլպէռի (152-22), Մոնթէնյի (28-18), Տրանսիի (54-6), Պալզաքի (78-53), և վերջապէս ֆինալին՝ Գարնոյի (39-29):

Ազնիւ եղան միշտ հայ մարզիկները և համեստ, բայց այսօր արդար հպարտութեան զգացում մըն ալ համակած է զիրենք, քանի որ հայ տղաք՝ եկած զանազան հայ գաղութներէ և ընտրուած հազիւ 120 աշակերտներու մէջէն, դառնալով ախոյեան Փարիզի և շրջականներուն, որ կը ներկայացնեն բազմաթիւ տասնեակ հազարաւոր աշակերտներ, ատ իսկապէս փոքրիկ ձեռնարկ մը չէ:

«Մարմարա» Հ. Ց. Գ.

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

է մտածեցի, նոր փեսացու մը հելլայ, ըսի իրովին: Շէնքին ճենիթըրն է եղեր, պահապանը: Ցիսուննոց չատ շնորհքով ֆրանսացի մարդ մը վիճակս տեսնելով ըսաւ.

— Մատամ Մարիձա, ի՞նչ ունիս, ի՞նչու կու լաս:

Պատմեցի գլխուս եկածները: Ասոր վրայ ճենիթըր Կասթոնը ըսկըսաւ զիս մխիթարել և ըսել.

— Մա շէր մատամ, այս կողմերը այդ բոլորը սովորական բաներ են, դուն ինքզինքդ նայէ, կեր խմէ, ես կանակդ կեցած եմ, ժոլի, պիլ, գուգու...»:

Մինչդեռ մարդուն աչքը ժամանակէ մը ի վեր վրաս է եղեր: Սեբելիս, տուներնիս պաշտօնատուն էր, դարձաւ սիրատուն: Հիմա զաւակներուս փորձանքը մոռցայ, ճենիթըրին փորձանքին վրայ կը մտածեմ, փորձանքին մեծը այս է, որովհետև եթէ հակառակ երթամ, արժանապատուութիւնը վիրաւորած պիտի ըլլամ և զիս օրէնքին առջև կրնայ ամբաստանել, ըսելով թէ այս կինը վրաս յարձակեցաւ և ամուսնութեամբ սպառնաց, ելի, ելի: Հոս ալ, աւելի կնկան կողմը կը բռնեն և կը կարգեն զիս ճենիթըրին հետ, խնդիրը անուշի կապելու համար:

Այնուհետև ես ինչպէ՞ս ազգիս երեսը նայիմ: Հիմա որոշեցի տունէն կամացուկ մը դուրս ելլել և հեռու տեղ մը բնակիլ: Այժմ վերջին վարագոյրը բանամ ու գոցեմ: Անցեալ Կիրակի ժամ գացած էի. այնտեղ Ամերիկայէն կրկնտուոր, այրիացեալ հայ վաթսուննոց մարդ մը զիս տեսեր է, ես այս կնիկը կ'ուզեմ ըսեր է Սողոմէին, ես զաւակ չունիմ, զաւակներն ալ, փեսաներն ալ կ'ընդունիմ և ագարակիս մէջ Հայր Աբրահամ կը խաղանք ըսեր է:

Հիմա եթէ դուն իմ տեղս ըլլաս ի՞նչ կ'ընես, Մարիձա հանըմ, կ'աղաչեմ ըսէ: Ես ալ պատասխանեցի.

— «Տես տիկին Արըսըս, եթէ դուն այդ փարթիին կից տաս, ես հոս եմ, գիտցած ըլլաս»:

Վերջացնելով գրութիւնս, ըսեմ քեզի, սիրելի Նուրիձաս, որ կրնայ ըլլալ որ սոս գալուդ Ամերիկա գաս քովս և այնտեղ քեզի համար ալ կնիկէն բաժնուածներէն հատ մը կը գտնենք հարկաւ:

Մենք այս երկիրները միայն մեր ազգը փրկելու համար չեկանք, մեր դժբախտ էրիկ մարդիկն ալ երջանկացնելու համար եկած ենք:

սիրով. քոյրդ՝
ՄԱՐԻՁԱ

«Ջահակիր»ի
Աղեքսանդրիոյ
ներկայացուցիչն է
Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ
Հելիոպոլիս փող. թիւ 18
Րամլէ, Քան Տը Սեզար
Հեռ. թիւ 21942

ՊՐ. ՆՇԱՆ Վ. ՊԷՆՏԵԱՆ
ՕՐ. ՔՐԻՍԹԻԱՆ ԳՈՍԹԱՆՏԻ
ամուսնացեալք

Աղեքսանդրիա 7-5-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Պր. Վահան Պէնտեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Կիպրոսէն ընկեր Յովհաննէս Շեքերճեան, առ ի գնահատութիւն թերթիս ազգային, հայրենասիրական և ողջամիտ ուղղութեան, կը նուիրէ 500 ե.դ.:

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան 200
Տէր և Տիկ. Սմբատ Արապեան և զաւակունք 100
Տէր և Տիկին Յարութիւն Յակոբեան 100
Տէր և Տիկին Աւետիս Գազանճեան 100

Օր. Մարօ Պալաեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և որդիք՝ Արթօ և Միսաք 100
Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան 100

Օր. Մայտա Պալաեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծուծուեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ փոխան խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և որդիք՝ Արթօ և Միսաք 100
Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան 100

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ողբ. Արտաշէս Թաշգաբալեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տիար Օննիկ Սուլթանեան և զաւակները՝ Նուարդ և Րէյմոն կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին 100
«Այծեմնիկ»ին 100
Հայկական Ընթերցասրահին 100
«Արև»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

(Սուտան Նուիրատուէն)

Այրի Տիկին Լիւսի Ժամկոչեան և զաւակները՝ Արա և Ռոզ-Մարի, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Գրիգոր Ժամկոչեանի մահուան 2րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին 500
Աղեքս. Ալքատախնամին 500
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 300
«Այծեմնիկ»ին 300
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեք.) 200
«Կամք»ին 200
Նիըր-Իսթ ակումբին 200
«Արև»ին 100
«Յուսաբեր»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

Տէր և Տիկին Աբրահամ Նիգիպլեան հետևեալ նուիրատուութիւնները կ'ընեն Նիգիպլեան - Զարըգեան - Ալաֆտարեան գերդաստաններու համայն ննջեցելոց քաղցր յիշատակին.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին 200
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 200
«Այծեմնիկ»ին 200
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.) 100
«Կամք»ին 100
Նիըր Իսթ ակումբին 100
«Արև»ին 100
«Յուսաբեր»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

(Վերոյիշեալ նուիրատուութիւնները ստանալ Պր. Աբրահամ Նիգիպլեանէ, Աղեքսանդրիա)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Թատերական Շքեղ Ներկայացում

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ա. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ
ԲԱՐԵՋԱՆ ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՑ ԹԵՄԻ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆԻ
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԱՏՐԻՆԷ ՏԱՏՐԵԱՆԻ
«ՁԿՆՈՐՍԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ»

Պոլսահայ ձկնորսներու կեանքէն առնուած զուարթ և բարոյալից թատերգութիւն, երեք արար:

Տեղի պիտի ունենայ, Կիրակի 14 Մայիս 1972 կ.վ. ժամը 7ին, Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պըլըքտանեան» հանդիսասրահին մէջ:

Սիրալիր հրաւէր բոլորին

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութիւնս, ամենախոր ցաւով կը ծանուցանէ վաղաժամ մահը՝ Թեմական եւ Քաղաքական ժողովներու նախկին անդամ եւ ներկայիս Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան փոխ-Ատենապետ եւ Կալուածոց Հոգաբարձութեան անդամ, ողբացեալ՝

ԷՏՈՒԱՐ (ԵՐՈՒԱՆԴ) ՐԷԻՁԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր Շաբաթ, 6 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 9ին, իր բնակարանին մէջ:

Ի յարգանս ողբացեալին երկար տարիներու ազգային ծառայութեանց, Ազգային յուղարկաւորութիւն կատարուեցաւ, Կիրակի, 7 Մայիս 1972, կ.ե. ժամը 3ին, Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Շաթպիի Ազգ. գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

«Ջահակիր» այս տխուր առիթով իր կզածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին, զաւակներուն եւ պարագաներուն ինչպէս նաեւ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան:

Ողբ. Տոքթ. Շահնազար Որբունիի մահուան տխուր առթիւ, Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կը նուիրէ.

Այծեմնիկի Հանգստեան Տան 100
(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Անդրանիկ Վարժապետեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին 100
«Ջահակիր»ին 100

Ողբ. Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ ընկեր Խորէն Իսկէնեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին 100
«Ջահակիր»ին 100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ՝ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Յոլակ Երզնկացեան 100
» » Նուպար Կէրիկեան 100

Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիսթիան Գոսթանտիի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ՝ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Պալաեան 200
» » Զաւէն Պալաեան 100

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Այրի Տիկին Մարի Պօյաճեան 500 ե. դ., իր քրոջորդւոյն ողբ. Զարեհ Մենզիլիի և հօր՝ ողբ. Ապրօ Մենզիլիի յիշատակին:

Ռձ Ընկլ. Թիւ 3114, կը նուիրէ 500 ե. դ.:

Օր. Արմենուհի Դանիէլեանի ընդ Պր. Պօղոս Պօհճէլեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տիկին Զարուհի Ֆէրմանեան 200
Տէր և Տիկ. Արթիւր Ուզունեան 100

Տիար Կարպիս Միսաւրեան 100 ե.դ., Պր. Գէորգ Փիլիկեանի ընդ Օր. Լիւսի Մածունեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ:

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տիկին Նուրիկ Քէմհաճեան 100 ե.դ., Օր. Արմենուհի Դանիէլեանի ընդ Պր. Պօղոս Պօհճէլեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ:

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Գրիգոր և Լևոն Լէյլէկեան եղբարք 300 ե. դ., իրենց սիրեցեալ մօր՝ ողբ. Նեկտար Լէյլէկեանի մահուան 25րդ տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին:

Տէր և Տիկին Նուպար Լէյլէկեան կը նուիրեն 400 ե. դ.:

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Իրենց սիրեցեալ Ներոջ՝ ողբացեալ Տիկին Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ հետևեալները կը նուիրեն.

Այրի Տիկին Ատրինէ Վարժապետեան և դուստրը 500
Այրի Տիկ. Սիրանոյշ Վարժապետ 500

Իրենց սիրեցեալ ազգականուհիին ողբ. Տիկին Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ և անոր յիշատակին կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Յակոբ Զրաքեան և զաւակունք 500
Տէր և Տիկ. Արամ Գուրճուեան և զաւակունք 500
Տէր և Տիկ. Յակոբ Վարժապետ և զաւակունք 500
Տէր և Տիկ. Սարգիս Վարժապետ և զաւակունք 500

Ողբ. Տիկին Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Այրի Տիկին Հայկանոյշ Զոլաքեան 200
Տէր և Տիկ. Սիրուն Զայիրճեան 100
» » Հայկազ Տէոէեան 100

Օր. Լիւսի Մածունեանի ընդ Պր. Գէորգ Փիլիկեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առիթով, Միութեան Սկաուտական և Կայտական Շարժումին կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Ղևոնդ Պէզիրճեան 200
Տոքթ. և Տիկ. Կարօ Անտաքեան 100

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 429 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՄԱՅԻՍ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | العدد ٤٢٩ — الخميس ١٨ مايو ١٩٧٢

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՀԱՆՃԱՐԵՂ ԶԱՒԱԿ
ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Սովետական հեռագրական գործակալութիւնները (Թասս, ԱՓՆ) հաղորդեցին մահը՝ հայ մեծ նկարիչ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆի, որ տեղի ունեցած է Երեւանի մէջ Ուրբաթ, 5 Մայիս 1972, խոր ծերութեան մէջ (92 տարեկանին)։

Հայոց Մեծ Վարպետը համաշխարհային ճանաչում ստացած նկարիչ էր եւ պարծանքը՝ հայ ժողովուրդին։ Արժանացած էր Ս. Միութեան ժողովրդական նկարիչի, Սոցիալիստական Աշխատանքի Հերոսի տիտղոսներուն, ինչպէս նաեւ արժանացած էր Լենինեան մրցանակին։ Ս. Միութեան եւ Ս. Հայաստանի պետական մրցանակներու դափնեկիր, իսկական անդամ էր Ս. Միութեան Գեղարուեստի Ակադեմիայի, Ս. Հայաստանի Գիտութիւններու ակադեմիայի ակադեմիկոս եւ Ս. Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի երեսփոխան էր։

Մարտիրոս Սարեան ծնած էր 1880ին Նոր Նախիջեւանի մէջ։ Ան Ռոստովի քաղաքային դպրոցը 15 տարեկանին աւարտելէ ետք կը սկսի աշխատիլ լրագրական բաժանորդագրութեան գրասենեակի մը մէջ։ Սակայն իր մէջը նշմարելով նկարչական արուեստին հանդէպ իր ձգտումները, զինք կ՚ուղարկեն Մոսկուա, ուր 1896ին, կը մտնէ Գեղարուեստից վարժարանը եւ կ՚աշակերտի ռուս մեծ նկարիչներ՝ Սերովի եւ Կորովինի։

Դպրոցը աւարտելէ ետք 1903ին, կը հաստատուի Մոսկուա եւ կը սկսի ստեղծագործել։ Քանի մը տարի ետք՝ 1907ին, կ՚այցելէ զանազան երկիրներ, ընդ որս եւ Եգիպտոս, ուր կը նկարէ բազմաթիւ նկարներ։ Սարեանի եգիպտական կտաւները մեծարժէք գործեր են։

Ս. Հայաստանի կառավարութեան հրաւէրին ընդառաջելով, Մարտիրոս Սարեան 1921ին կը հաստատուի Երեւան եւ կը ստանձնէ դասաւանդել Երեւանի Գեղարուեստական ինստիտուտի մէջ։

Անձնական բազմաթիւ ցուցահանդէսներ կազմակերպած է զանազան քաղաքներու մէջ ինչպէս նաեւ մասնակցած է զանազան Միջազգային ցուցահանդէսներու։ Երկու տարի ապրած է Փարիզ (1926-28)։

Սարեանի գործերէն բազմաթիւ նմոյշներ կը գտնուին մայրաքաղաքներու պատկերասրահներու մէջ եւ կը գրուեն արժէքաւոր անկիւններ։ Երեւանէն բացի, մեծ թիւով Սարեանի ստորագրութիւնը կրող կտաւներ ցուցադրուած են Լենինկրատի եւ Մոսկուայի պատկերասրահներու մէջ, ի միջի այլոց «Թրեթիաքով»ի անուան աշխարհահռչակ պատկերասրահին մէջ։

Քանի մը տարիներ առաջ Ս. Հայաստանի կառավարութիւնը թանգարանի վերածեց Երեւանի մէջ մէջ վարպետին բնակած տունը եւ աշխատանոցը՝ զայն անուանելով «Սարեան Տուն-Թանգարան»։

Իր մահէն քանի մը շաբաթներ առաջ Մոսկուայի մէջ կազմակերպուած էր՝ ածխամատիտով, գրչածայրով եւ ջրանեւկով իր կատարած գործերէն ցուցահանդէս մը, որ տեւեց քանի օր։

Այս ցուցահանդէսին մասին «Լիթերաթուրնայա Ռոսիա» հանդէսին մէջ, Վլ. Սոլոմասին գեղեցիկ եւ ջանքեկան յօդուած մը գրած էր, որուն բարգմանութիւնը պիտի տանք մեր յաջորդ թիւով։

Մարտիրոս Սարեանի մահազդը ստորագրած են Ս. Միութեան քաղաքական եւ արուեստի ականաւոր դէմքեր, ի միջի այլոց, Ս. Միութեան համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար՝ Լէոնիտ Պրեժնեւը, վարչապետ Ալեքսեյ Քոսիկինը, նախագահ Նիքոլայ Փոտկորնին, Ս. Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Անտոն Քոչինեանը, վարչապետ Բադալ Մուրադեանը, նախագահ Նազուշ Յարութիւնեանը, Ս. Միութեան Մշակոյթի նախարարուհի Եկատերինա Ֆուրցեւան, Վիքթոր Համբարձումեանը, Գոհար Գասպարեանը, Եդուարդ Միրզոյեանը, Արամ Խաչատրեանը, Վարդան Աճեմեանը, եւայլն։

Հայ ժողովուրդը միշտ հպարտութեամբ պիտի յիշէ անունը հայ մեծ արուեստագէտին՝ որ հայ նկարչական արուեստը բարձունքներու հասցուց եւ հայ ժողովուրդին եւ հայրենիքին պատիւը միշտ բարձր պահեց՝ իր տաղանդով եւ իր վրձինով։

ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԻՐ ՃԱՌԻՆ ՄԷՋ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

ԽՕՍԵՑԱՒ «ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» ՇՈՒՐՋ

Անցեալ Կիրակի, 14 Մայիս 1972, կէսօրին, Գահիրէի մէջ գումարուած Ժողովրդային Խորհուրդի բացառիկ նիստին, Նախագահ Անուար էլ Սատաթ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ, երկրին Վերականգնումի Շարժումին (15 Մայիս) առաջին տարեդարձին առթիւ։

Նախագահը հաստատեց, որ երկիրը կը դիմէ դէպի անխուսափելի ճակատամարտ մը, ուստի եւ չենք կրնար ընդունիլ մեզի պարտադրուած պայմաններ։

Նախագահը յայտարարեց, որ այս ճակատամարտը ենթակայ է երեք պայմաններու, որոնք են.–

ա.– Ազգային միութիւնը.

բ.– Միացեալ Արաբական Շարժումը.

գ.– Մեր յարաբերութեանց սերտացումը բարեկամ պետութեանց հետ եւ առաջին հերթին՝ Սովետ Միութեան հետ։

Ազգային Միութեան մասին Նախագահը ըսաւ, թէ դասակարգային առանձնաշնորհումներ չըկան, ոչ ալ որոշ դասակարգի մը համար առանձնաշնորհումներ եւ չպէտք է որ զգացումներու խաղալիք դառնանք։

Ինչ կը վերաբերի Միացեալ Արաբ շարժումին, Անուար էլ Սատաթ նշեց՝ որ վերջերս կատարած իր համբորդութիւններուն նպատակն էր որոնել՝ արաբական հաստատուն եւ միացեալ հիմունք մը, արաբ միասնական շարժումի մը համար։ Այս առթիւ ըսաւ, որ Ալճերիոյ Նախագահ Հուարի Պումետիէն խոստացած է ճակատագրական պայքարին մասնակցիլ իր ամբողջ ուժովը։

Նոյնպէս Թունուզի մէջ Նախագահը միացեալ արաբական շարժումի հաստատուն հիմք գտած է։ Պոլով Նախագահ Մոսթէր էլ Քազաֆիի, ան Լիպիոյ բոլոր կարելիութիւնները տրամադրած է ճակատամարտին։

Նախագահ Սատաթ մատնանշեց, որ աձէն առթիւ երբ ան Սովետ. Միութիւն կ՚այցելէ, բծախնդրօրէն կը ջանայ նկատի ունենալ երկու անհրաժեշտ կէտեր։

ա.— Մենք չենք ուզեր որ սովետ զինուորները մղեն մեր ճակատամարտը, ուստի եւ մենք է որ պիտի մղենք, քանի որ մերն է այդ ճակատամարտը։

բ.— Մենք չենք փորձեր մեծ պետութեանց միջեւ պատերազմի մը պատճառ հանդիսանալ։

Իր ճառին ընթացքին, Նախագահը քօղազերծեց նաեւ Նախկին Յեղափոխական Խորհուրդին կարգ մը անդամներուն կողմէ՝ վերջերս իրեն ուղարկուած խնդրագիրը, եւ անոր ետին թաքնուած նպատակները։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ՆՇՈՒՄԸ ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅ ԶԱՆԱԶԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԷ ՆԵՐՍ

Լոս Անճելըսի մէջ թուրքեր Հայոց Գերեզմանաքարերը կը խորտակեն

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Չահակիր»ի)

ԼՈՍ ԱՆՃԸԼԸՍ, (ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱ).– Ապրիլ 23ին, Մոնթէպելլօ քաղաքի հանրային պարտէզին մէջ կառուցուած Եղեռնի Յուշարձանին շուրջ համախմբուած՝ աւելի քան 3000 հայեր ոգեկոչեցին հայ նահատակներուն յիշատակը։

Նոյն օրը շուրջ 3500 հոգի, մեծ մասամբ բաղկացած հայ նոր սերունդի երկսեռ երիտասարդներէ, խաղաղ ցոյց մը կազմակերպեցին տեղւոյն Թրքական հիւպատոսարանին առջեւ, որ ոստիկաններու խիտ շարքերով շրջապատուած էր։ Այս խաղաղ ցոյցը տիպար էր։ Ցուցարարները հանդարտութեամբ՝ հայոց իրաւանց ՊԱՀԱՆՋԱԳԻՐ մը ներկայացուցին։ Թուրք հիւպատոսը, ապաւինելով ոստիկանութեան պաշտպանութեան, հիւպատոսարանէն դուրս գալով առաւ այդ Պահանջագիրը եւ զայրոյթով ու անարգանքով պատռեց եւ նոյնատեն յարձակեցաւ մամուլի պատկերահանի մը վրայ, ինչ որ պատճառ դարձաւ անբաղձալի երեւոյթներու եւ իրարանցումի։

Այս ցոյցէն օր մը առաջ, Շաբաթ, 22 Ապրիլ 1972, կարգ մը Թուրքեր մտած են գերեզմանատուն եւ թիւով 47 հայ մեռելներու շիրիմաքարերը կործանած եւ ջարդուփշուր ըրած են։ Այս շիրիմները տեղացիներու հետ խառն թաղուած հայերուն կը պատկանին։

Գերեզմանատան պահակները յայտնած են յարձակող Թուրքերէն երկուքը ձերբակալել, իսկ մնացեալները ինքնաշարժով խոյս տուած են։

Այս գազանային արարքին մասին հայերը ուշ տեղեկացան, մինչ ամերիկացիները կը զարմանան եւ անմեկնելի կը գտնեն այս յարձակումը։

Հայերը շատ լաւ գիտեն որ Թուրքը ատակ է ոչ միայն ջարդելու, այլ եւ պղծելու մեռելներու գերեզմանները եւ քարուքանդ ընելու նոյնիսկ շիրիմաքարերը։

Ս. Շ.

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կիրակի, 23 Ապրիլ 1972, Ռուսէի (Պուլկարիա) Թաղական Խորհուրդը հանդիսաւորապէս նշեց Ապրիլեան Նահատակաց տարեդարձը։

Այս առթիւ մասնաւոր հրաւէրներով կոչ եղած էր հայութեան՝ ներկայ գտնուելու այս յուշատօնին։

Քաղաքին Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջտեղը մահաբեմ մը կանգնեցուած էր, ծածկուած թարմ ծաղիկներով եւ Թաղական Խորհուրդին կողմէ հսկայ ծաղկեպսակով։

Պատարագիչն էր Արժ. Տ. Խաչատուր Քհնյ. Մովսէսեան։

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԹԵՄԵՐՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ Միացեալ Նահանգներ Մեկնեցաւ

«ՃԱՀԱԿԻՐ»ի Պուքրէշի թղթակիցը 27 Ապրիլ 1972 թուակիրով կը գրէ.

Հիւսիսային Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Թորգոմ Ս. Արքեպիսկոպոս Մանուկեանի պաշտօնական հրաւէրին ընդառաջելով, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թեմերու բարեջան Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան Չորեքշաբթի, 26 Ապրիլ 1972 կ. ա. ժամը 10.30ին, օդային ճանապարհով մեկնեցաւ դէպի Միացեալ Նահանգներ։

Պուքրէշի օդանաւակայանին մէջ, Առաջնորդ Սրբազան Հօր բարի ճանապարհ և յաջողութիւն մաղթեցին՝ Ռումանիոյ կառավարութեան և Կրօնից Խորհուրդի ներկայացուցիչներն ու Ռումանիոյ Ազգ. Թեմական Ժողովի անդամները։

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան շուրջ երկու ամսուան հովուական այցելութիւն մը պիտի տայ Հիւսիսային Ամերիկայի հայութեան։ Հանդիսաւորապէս պիտի պատարագէ ու քարոզէ Միացեալ Նահանգներու հայկական եկեղեցիներուն մէջ և դասախօսութիւններ պիտի տայ հայաշատ կեդրոններէն ներս։

Միացեալ Նահանգներու իր կեցութեան ընթացքին, Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազան չփուռ պիտի հաստատէ նաև դէպի Հիւսիսային Ամերիկա գաղթած նախկին ռումանահայերու հետ, որոնք այսօր պատկառելի այլ բազմանդամ համայնք մը կը կազմեն ամերիկեան ցամաքամասին վրայ։

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, դէպի Միացեալ Նահանգներ իր ուղեւորութեան նախօրեակին, Կիրակի, 23 Ապրիլ 1972, Ապրիլեան Եղեռնի 57րդ տարեդարձին առիթով, հանդիսաւորապէս պատարագեց ու քարոզեց Պուքրէշի հայոց Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցիին մէջ, ուր եկեղեցական հոգեպարար արարողութիւններու աւարտին, նախագահեց՝ մեր ժողովուրդի ազգային նահատակներու հոգւոյն խաղաղութեան նուիրուած տպաւորիչ հոգեհանգստեան պաշտօնին։

«Ջահակիր»ի խմբագրութիւնը կուզայ, իր կարգին բարի ճանապարհ եւ արդիւնաւոր առաքելութիւն մաղթելու Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ հաւատաւոր եւ գործօ՛ն սպասաւոր՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանին։

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՇԱՀԷ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Շահէ Տատուրեան, որ երկար տարիներէ ի վեր կը վարէր Երեւանի Օպերայի արտասահմանեան հաղորդումներու բաժինը, պաշտօնի բարձրացումով նշանակուած է ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետի հեռուստատեսութեան և ռատիոհաղորդումներու պետական կոմիտէի նախագահի տեղակալ։

Կը շնորհաւորենք մեր աշխատակիցն ու սիրելի բարեկամը։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Թեմական Ժողովը նիստ պիտի գումարէ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ Ուրբաթ, 19 Մայիս 1972ին, երեկոյեան ժամը 7ին։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Պր. Մ. ՓԱՆՏՈՅԵԱՆ.– Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Թեմական Ժողովին մասին ձեր թղթակցութիւնը վերջին պահուն ստացուած ըլլալով կարելի չեղաւ հրատարակել։

Պիտի անդրադառնանք մեր յաջորդ թիւով։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մարգարէին Ծննդեան տօնին առթիւ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի կողմէ ղրկուած հեռագիրին ի պատասխան, ստացուած է շնորհակալական հետեւեալ հեռագիրը Եգիպտոսի նախագահ Անուար էլ Սատաթէ.

«Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

Շնորհակալութիւն Ձեզի, Ազգային Իշխանութեան անդամներուն, ինչպէս նաեւ Ձեր համայնքի բոլոր զաւակներուն, այն ցեղեցիկ շնորհաւորութեանց համար՝ զորս ուղղած էիք մեզի Մարգարէին Ծննդեան տօնին առթիւ։ Այս առիթով Ձեզի եւ Ձեր բոլորին կը ներկայացնենք մեր սրտագին բարեմաղթութիւնները»։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ՆՇՈՒՄԸ ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅ ԶԱՆԱԶԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԷ ՆԵՐՍ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Եկեղեցւոյ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ ընկեր Յակոբ Աբէլեանի, քառաձայն կատարեց Եկմալեան – Կոմիտաս պատարագը։

Հանդիսաւոր Հոգեհանգստեան արարողութեան ընթացքին, եկեղեցիին զանգակները կը ղողանջէին սգոյ զարկերով։

Արարողութեանց աւարտին, խորանին վարագոյրը գոցուելէ ետք, խօսք առաւ Թաղական Խորհուրդին ատենապետ՝ ընկեր Յակոբ Աբէլեան և հակիրճ խօսքերով բացատրեց Ապրիլ 24ի իմաստը և արտայայտուեցաւ ցեղասպանութեան մասին։

Ապա տօնին առթիւ մօտ մէկ ժամ բանախօսեց քաղաքին երիտասարդներէն՝ բանաստեղծ ընկեր Օննիկ Անճէմեան, որ խօսեցաւ 1914-1918ի թրքական բարբարոսութիւններուն մասին, և ապա արտայայտուեցաւ հայ ժողովուրդին փրկութեան փարոս՝ Մայր Հայրենիք Սովետական Հայաստանի և անոր յիսնամեայ վերելքին մասին։

Այս հանդիսութեան աւարտին, ներկայ հասարակութիւնը հրաժեշտ առաւ, իր ժողովուրդին նահատակներուն յիշատակը անգամ մը եւս ոգեկոչած ըլլալու սրտի գոհունակութեամբ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 23 Ապրիլ 1972, կ. ե. ժամը 4ին, Փարիզի «Նոթրը Տամ» Աթոռանիստ Մայր Եկեղեցիին մէջ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր ձայնաւոր պատարագ, ի յիշատակ Ապրիլեան Նահատակներուն։

Երգեցողութիւնները կատարուեցան Ս. Խաչ Երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Պր. Վահրամ Տէվճեանի։ Մեներգեց Փարիզի «օփերայէն» մեներգչուհի Տիկին Վերա Օնորա-Հացունի։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 30 Ապրիլ 1972, կ. ա. ժամը 10.30ին, յետ աւարտման հանդիսաւոր Ս. Պատարագի, Մարսէյլի Մայր Եկեղեցիի բակին մէջ կանգնեցուած Յուշարձանին պաշտօնական և հանդիսաւոր բացումը կատարուեցաւ։

Այս յուշարձանը բարձրացած է՝ «Ի յիշատակ մէկ ու կէս միլիոն հայ զոհերուն՝ 1915 Թրքականին Թուրք ղեկավարներուն կողմէ հրահանգուած ցեղասպանութեան և ի փառս Հայ մարտիկներուն և դիմադրականներուն՝ մեռած Ազատութեան և Ֆրանսայի համար»։

Յուշարձանին բացման առթիւ տեղի ունեցաւ նաև պաշտօնական ճաշկերոյթ մը՝ «Ռեսթորան Տը Լա Ֆուար»ի մէջ, կ.ե. ժամը 1ին։

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ.– Նախաձեռնութեամբ Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան, Սգատօնը տեղի ունեցաւ 22 Ապրիլ, Շաբաթ կ. ե. ժամը 9ին, պետական թատրոնին մէջ։ Օրուան բանախօսն էր՝ յատկապէս հրաւիրուած Լոզանէն, Մէթր Շաւարշ Սեյօնքեան, իսկ ֆրանսերէն խօսեցաւ Պր. Յ. Նազարեան։ Գործադրուեցաւ գեղարուեստական պատշաճ յայտագիր մը, մասնակցութեամբ Օր. Սիրվարդ Գազանճեանի, Լոզանէն։

Յաջորդ առաւօտ, Կիրակի, Ս. Պատարագ և Հոգեհանգիստ տեղի ունեցաւ Վալանսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, վասն մեր բիւրաւոր նահատակներու յիշատակին։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՄԷՋ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՅՈՒՇԱՏՕՆԸ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՇՈՒՔՈՎ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Երկուշաբթի, 24 Ապրիլ 1972, Համազգային Հանդիսութեանց Կարգադիր Յանձնախումբին կողմէ կազմակերպուած տօնակատարութիւնները սկսան, Պուէնոս Այրէսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Եկեղեցիին մէջ, Ս. Պատարագով՝ մատուցուած Հարաւային Ամերիկայի Կաթողիկոսական Պատուիրակ Գերշ. Տ. Բաբգէն Ս. Արք. Ապտեանի կողմէ, և որուն ներկայ գտնուեցաւ խուռներամ բազմութիւն մը։ Երգեցողութիւնները կատարուեցան «Կոմիտաս» երգչախումբին կողմէ։

Ս. Պատարագի աւարտին, պատարագիչ Սրբազան Հայրը, զինքը շրջապատող հոգեւորականներու ներկայութեան, չափին մէջ հաստատուած Նահատակաց Յուշարձանին առջև եւս հոգեհանգստեան պաշտօն մատոյց, ուր զանազան միութիւններ և հայրենակցականներ ծաղկեպսակներ զետեղեցին։

Նոյն օրը, կէսօրին, Հայ Կաթողիկէ Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ հանդիսաւոր պատարագ, բազմաձայն երգեցողութեամբ՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ երգչախումբին։ Պատարագեց Գերշհ. Հայր Կղիմես Վրդ. Մալճեան։

Ապա, ժամը 1.30էն սկսեալ, երկու եկեղեցիներէն հոծ թիւով հաւատացեալները խմբուեցան Փլասա Սան Մարթին, ուր պատարագիչ Սրբազանին եւ Հայր Սուրբին ընկերանալով՝ Հոգշ. Իսահակ Վրդ. Ղազարեան, Արժ. Տ. Շաւարշ Քհնյ. Մեհրապեան և Արշամ Քհնյ. Պօզոյեան, ինչպէս նաև Մխիթարեան վարժարանի հայրերը թափօր կազմած բարձրացան՝ փողերախմբի «Կրանատէրօ»յի մը յարգանքի կոչին ընկերակցութեամբ, Արժանթինի հերոս Զօր. Սան Մարթինի յուշարձանին սանդղամատերն ի վեր, ուր համազգեստաւոր ընկերները «պատրաստ»ի դիրք էին բռնած։

Պատուիրակ Սրբազան Հօր աղօթքէն ետք, օրուան խօսնակ՝ Պր. Գէորգ Գարամանուկեան՝ «Արմենիա» ռատիոհաղորդումներու բանբերը, բեմ հրաւիրեց բանախօսելու Պր Խորէն Վանէսքէհեանը, որուն կուռ ճառէն ետք ներկաները միահամուռ երգեցին Արժանթինեան քայլերգը, որմէ ետք «Հայր Մեր»ը։ Այսպիսով վերջ գտաւ Ապրիլեան Սգատօնին առաւօտեան յայտագիրը։

Երեկոյեան, «Աստրալ» թատերասրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Ապրիլեան յուշատօնին երկրորդ և աշխարհական մասը, որ սկիզբ առաւ «Տէր, Կեցո զՀայս» խմբերգով, զոր կատարեց «Կոմիտաս» երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Օր. Մաքրուհի Եօլմէսէքեանի։ Ապա երգուեցան երեք խմբերգներ եւս, «Կիլիկիա», «Ես իմ անուշ Հայաստանի» և «Երեւան»՝ անթերի մեկնաբանութեամբ և ստեղծեցին պատշաճ յարգանքի տուրքի մթնոլորտ խուռներամ բազմութեան մօտ, դէպի մեր անմոռաց նահատակները։

Օրուան խօսնակը կարգաւ բեմ հրաւիրեց յայտագրին մաս կազմող դպրոցական ամունքողները, Մխիթարեան, Խրիմեան և Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ կրթական հաստատութիւններէն։

Սպաներէն առաջին խօսողը հանդիսացաւ Պր. Յովսէփ Օզուլեան, որ սահուն և շատ կուռ բովանդակութեամբ նշեց մեր նահատակաց օրուան նշանակութիւնը, յայտնելով, թէ 57 տարի առաջ տեղի ունեցած նախճիրին՝ այլեւս չենք անդրադառնար ողբի և սուգի տրամադրութեամբ, այլ մեր շեշտը դնելով մեր պահանջատիրութեանը վրայ, հայկական իրաւունքներուն և դատին, որ ցարդ մնացած է անկատար։ Ատեր համար միակամ գործակցութիւն թելադրեց, ինչ որ պարտադիր ուժի մը պիտի վերածէ մեզ։

Նոյնիմաստ եղաւ Արժ. Տ. Արշամ Քհնյ. Պօզոյեանի բանախօսութիւնը, որ միութեան աւընթեր, հայ ժողովուրդին թուաքանակին յաւելման անհրաժեշտութիւնը հիմնական նպատակ ընդունեց, այնքան, որ ի վերջոյ սահմաններէն դուրս պոռթկայ և սերպողաբար իրաւատէր ճանչցուի իր դատին։ Հայր Պօզոյեանի ելոյթը, բազմիցս ընդհատուեցաւ ծափահարութիւններով։

Երրորդ բանախօսը կը հանդիսանար Տոքթ. Ֆասին, համալսարանի դասախօս և յոյժ ծանօթ քաղաքական շրջանակներուն, որ քաջածանօթ՝ հայոց մօտաւոր պատմութեան և նկարագրին ու աշխատունակ ոգիին, բանադրեց իրեն ճակատագրուած անլուր հալածանքն ու ցեղասպանութիւնը, և, երկար ու համեմատած, ու ծափահարութիւններով ընդհատուած սրտամօտ իր խօսքերուն աւարտին ըսաւ,– «Արդէն իսկ կարաւաններ տեսնել կը կարծեմ, որոնք աշխարհի ամէն անկիւնէն դէպի իրենց մայր հողը կը դիմեն, երկար սպասումէ մը յետոյ, քայց ես ինքս պիտի փափաքէի որ Արխենթինահայութիւնը իրմէ տակաւ մը ձգէր այս երկրին, ուր բոլոր մարզերու մէջ մեծցաւ ու յառաջդիմեց, մինչ այս հողերուն վրայ ոտք դրած օրերուն, աննեցուկ էր և աղքատ։ Մենք կը սիրենք հայը իր բազմատեսակ ձիրքերուն համար»։

Օր. Ալիսիա Տաքէսեանի երեք բանաստեղծութիւնները, որոնցմէ «Սգաւոր Ապրիլ»ը՝ Ալիսիա Կիրակոսեանին կը պատկանէր, եկան փայլ տալու օրուան հանդիսութեան, շնորհալի և խոր հասկացողութեամբ մեկնաբանելով անոնցմէ ամէն մէկը։

Հանդիսութեան յայտագիրին մասը վերջ գտաւ «Արաքս» երգչախումբին կատարած խմբերգներով՝ երգահան-խմբավար Պր. Ժան Ալմուխեանի ղեկավարութեան ներքև, որ իր դասական ատաղձանին վայել, դարձաւ եզրափակիչ մասը՝ Նահատակաց Յուշատօնին։ Եւ ինչպէս միշտ, «Աստրալ» թատերասրահը թնդաց «Հայ Ապրինք, հայ մեռնինք»ով, հանդիսութեան սկիզբն ու աւարտը զիրար լրացնելու հանգամանքը ուշագրաւ դարձնելով։ Արդարև տպաւորիչ էր «Տէր, Կեցո զՀայս»ի խնդրարկու կոչին ազուցուած տեսնել «Հայ ապրինք, հայ մեռնինք»ի ուժեղ թելադրականութիւնը։

«Հուսկ Բանք»ը վիճակեցաւ Սրբազան Հօր, որ հայրական յորդորով զաղութին համերաշխութիւն, խաղաղ կեցութիւն և համագործակցական աշխատանք թելադրեց, պանծացնելով հայրենիքի ներկան, որմէ ներշնչուելու եւ ստանալու ենք մեր բարոյական ոյժը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅՈՒՇԵՐ

ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՔՍԻ ՕՀԱՆԵԱՆ

(ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՆ)

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք, թէ շնորհալի դերասանուհին իր արխիւը վերջերս լրիւ փոխանցած է Սով. Հայաստանի Թատերական Թանգարանին։ Իրապէս ո՜րքան պիտի շահին մեր արուեստի եւ պատմութեան պաշտօնատուները, եթէ իւրաքանչիւր գիտակից հայ այսպէս, գիտակցօրէն եւ կամաւոր կերպով, գիտնար ու կարենար բաժնուիլ իր կեանքին մաս կազմող թուղթերէն, նկարներէն, յուշերէն, ինչպէս օրինակելի կերպով յօժարած է Տիկին Օհանեան, Եգիպտահայութեան վաստակաւոր դերասանուհին, զանոնք յանձնելով հայրենի գանձատան։

Այս առթիւ Տիկին Արաքսի Օհանեան հետեւեալ նամակը ստացած է Հ.Ս.Ս.Հ. Մշակոյթի Նախարարութենէն։ ԽՄԲ.

Երեւան, 4 Փետրուարի 1972

Յարգելի Տիկին Արաքսի Օհանեան

Գրականագէտ Հայկ Գասպարեանի միջոցով ստացել ենք Ձեր կողմից նուէր ուղարկած՝ «Գամելիազարդ Տիկինը» պիեսի ձեռագիր այն օրինակը, որով երկար տարիներ խաղացել է Սիրանոյշը։ Ստացել ենք նաեւ Հայկ Ս. Բիւրատի այն նամակը, որի մէջ բացատրւում է «Գամելիազարդ Տիկինը» պիեսի Սիրանոյշի օրինակի Ձեզ յանձնելու պատմութիւնը։ Նախկինում Ձեզ հետ պայմանաւորուածութեան համաձայն այս նիւթերն այսուհետեւ կը պահուեն Սիրանոյշի արխիւում։

Այս ուրախ առիթով յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնը եւ յոյս փայփայում՝ մի գեղեցիկ օր էլ ստանալու Սիրանոյշի արժանաւոր յետնորդ դերասանուհու արխիւը, որի արժէքն ու մեծութիւնը՝ դատելով Ձեր բեմական բեղմնաւոր գործունէութիւնից, կասկած չի յարուցում։

Յարգանքներով՝

Թատերական բաժնի վարիչ

Բ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

Ընդունուած կարծիք է, որ տաղանդը կը ծնի անհատին հետ եւ կեանքի հունին մէջ ծեծուելով կը բիւրեղանայ անիկա եւ կը հասնի անխորտակ լինելութեան։

Հրաշք-մանուկներ վաղ տարիքին յայտնաբերած են արտաքոյ կարգի այս բնատուր շընորհը եւ շրջապատին բարոյական քաջալերանքը մղում տուած է թէ թռիչք առնելու եւ կազմաւորելու՝ մանուկին էութեան մէջ։

* * *

Հայոց տարագրութեան օրերուն, փոքր, պատահածին անգիտակ մանուկ, կառչած մօրը քղանցքներուն, անջրդի անապատներուն մէջ՝ անօթի, ծարաւ, զուլումի արհաւիրքը ճաշակեց Արաքսի, զոհը՝ թիւրք վանտալութեան։

Տառապանքի, խոշտանգումի խորշակը չխնայեց այնուհետեւ իր միակ ապաւէնը եղող սիրելի մօրը եւս, եւ անպաշտպան, լքուած ու անապահով, ան խառնըւեցաւ տարագիրներու թափօրին, օրհասական ճամբաներով քալեց դէպի անստոյգ ապագան.... Ապրելու, իր գոյութիւնը տեւականացնելու մոլեգին խանդով սպասեց ցեղին արշալոյսին....

Ու ծագեցաւ այդ արշալոյսը։

Շնորհիւ նախախնամութեան, որբապաշտպան միութեանց միջոցաւ փրկուեցաւ ան՝ համատարած սպանդէն, եւ բերուելով զետեղուեցաւ Պոլսոյ որբանոցներէն մէկուն մէջ։

Կարճատեւ շրջանէ մը ետք, իր բախտակից քոյրերուն եւ եղբայրներուն հետ կը փոխադրուի Դիոգինէսի հայրենիքը։

Նիըր-Իսթ կազմակերպութեան շնորհիւ, Յունաստանէն կը բերուի Եգիպտոսի հիւրընկալ ափերը, ուր հայ ընտանիքի մը կողմէ կ'որդեգրուի։ Ահա, այդ ընտանիքին մէջ, որպէս հարազատ զաւակ, իր էութիւնը բարոյապէս եւ հոգեպէս կը սաղմնաւորուի։

Այնուհետեւ, իր վտիտ խընայողութեամբը կը նետուի Ֆըրանսա, 1926ին, զարգանալու՝ արուեստի անդաստանին մէջ, սակայն, եր նիւթական միջոցները անբաւարար, տարի մը ետք կիսատ թողլով իր ուսումը կը վերադառնայ Գահիրէ։

ԱՐԱՔՍԻ ՕՀԱՆԵԱՆ

1927-1928 տարիներուն, տաղանդաւոր դերասան Յովհ. Զարիֆեան, իր զմայլելի ներկայացումներով կը յեղաշրջէ Արաքսիին էութիւնը, հրահրելով իր մէջ թաքնուած՝ թատրոնի սէրը եւ ան առինքնուած ու հիփնոսացած վարպետին ելոյթներէն, կը վճռէ մուտք գործել թատերական մեհեանը...։

Զարիֆեանի մեկնումէն ետք, Աղեքսանդրիայէն Գահիրէ կը ժամանէ ծանօթ կատակերգակ-դերասան Գարեգին Մանուկեան եւ Արաքսին վճռական քայլերով, գօտեպնդուած արուեստի սէրէն, առաջին անգամ բեմ կը բարձրանայ, Յակոբ Պարոնեանի «Շողոքորթ»ը խաղին մէջ ստանձնելով փոքր դեր մը, բայց արժեցնելով զայն եւ ինքզինք պարտադրելով եգիպտահայ բեմին ու թատերասէր հասարակութեան։

Այս ներկայացումէն հազիւ քանի մը ամիս անց, 1929ին, Եգիպտոս կը հասնի Կոստանեան ամոլը, եւ Արաքսի այս թատերախումբին բոլոր բեմադրութիւններուն կը բերէ իր անսակարկ մասնակցութիւնը։

Տիկին Կոստանեան, կը գընահատէ Արաքսիին մէջ շեշտուած շնորհն ու սէրը՝ թատերական արուեստին հանդէպ, անոր անշէջ կրակն ու նուիրումը եւ կը մարգարէանայ ըսելով, թէ «դեռատի դերասանուհին ապագայ աստղ մը ըլլալու սահմանուած է եգիպտահայ թատերական երկինքին վրայ...»։

Եւ իրականացաւ այդ գուշակութիւնը։

Հետզհետէ, Արաքսի իր մասնակցութիւնը կը բերէ Եգիպտոսի մէջ գործող բոլոր թատերախումբերուն անխտիր։ Իր ամուսնութիւնը 1936ին, Աստուր Օհանեանի հետ, պատճառ կ'ըլլայ որ Տէր եւ Տիկին Օհանեաններ ունենան իրենց թատերախումբը՝ տեղւոյս սիրող ոյժերէն կազմուած եւ տարիներու տքնաջան եւ տառապագին ոգորումներու ընթացքին՝ Արաքսին կը դառնայ իսկապէս ամէն գնահատութեան արժանի արուեստագիտուհին։

Մեծ եղած է նպաստը Տիկին Օհանեանին՝ եգիպտահայ բեմին. փայլուն եւ շողշողուն իր բեմադրութիւններուն շարքը գրաւականն է իր աննկուն եւ անխոնջ տքնութեանց։

(Շար. տես էջ 4)

ԿԱՐՃ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԿՐԱԿՆԵՐՆ ԻՄ ՔԱՂԱՔԻ

ՌՈԲԵՐՏ ՊԱՊԼՈՅԵԱՆ

Հեքիաթից եմ յիշում, թէ ամէն մի մարդ իր [illegible] երկնքում, Մարում է լոյսը [illegible]

Ճշմարի՞տ է այդ։ Չգիտեմ։ Երկնքից այն կողմ չեմ եղել։ Բայց, որ կրակը ակունքն է կեանքի, գիտեմ այդ հաստատ։ Ինչքան շատ լոյսեր, նոյնքան եւ կեանքեր։

Լոյսերը խաւարում են հաշւում։

Լոյսերը լաւ է բարձրերից հաշուել։

Մի լոյսը՝ մի կեանք է, երկուսը՝ երկու։ Երբեքը ծուխ է փոքրիկ։ Աւելացրած՝ չէն կը դառնայ։ Բիւր-բիւրաւոր կրակները՝ քաղաք հսկայ։

Ահա լապտերիկ, որի տակ երազներս եմ տողերին յանձնում։

Ահա այնտեղ լոյս եւ հաց են թխում։

Ա՛յ, այն լուսաւոր կրակ- [illegible]

Այս կրակը՝ կրակն է հոգուս։ Իսկ այն դողդողուն, աղօթող ու հեզ մոմի լոյսի տակ մայրն է իր որդուն սպասում։ Մենա՛կ։

Այս լապտերիկը ճամբորդին մօլոր իր մօտ է կանչում։

Իսկ այն կրակից լոյսեր են ծնւում։

... Իմ քաղաքում կրակներ կան շատ։

Բոցկլտում է եւ կրակն այս բորբ, որ արեգական շողերից անգամ չի մարմրում երբեք։ Այս բոցերի մէջ յիշատակներն են պահւում այն մարդկանց, ովքեր սուզուեցին բոցերում այն թէժ՝ մեր այս օրերի լոյսերի համար։

Սա յաւերժական կրակն է։

Այն ջերմացնում է, եւ լոյսեր տալիս՝ յուշարձան դարձած։

Այսպիսին են, ե՛ւ միայն այսպիսին են՝ կրակները Երեւանեան,

ԱՐԳԵՆՏԻՆԱՅԻ ԻՄ ՀԱՅ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԸ

Այդ օրը երեկոյեան պէտք է վերջանէր իմ աշխատակցի դիսերտացիայի ընթերցումը։ Բայց աշխատանքը դժուար էր ընթանում։ Ներքին մի յուզմունք ինձ խանգարում էր։ Առաւօտեան հիւանդանոցում յայտնել էին, որ Արգենտինայից մի մարդ է եկել եւ ուզում է անձամբ ինձ տեսնել։ Հրաւիրել էի երեկոյեան տուն։

Վերջապէս եկաւ հիւրը։ Մի քանի խօսքի փոխանակութիւն, փոխադարձ ծանօթութիւն, եւ նա սեղանի վրայ դրեց երկու ստուարածաւալ հատորներ, միաչափ, միաձեւ, միագոյն։ Իսպաներէն լեզուով գրուած մի աշխատութիւն է՝ նուիրուած սիրտ-անօթային համակարգի հիւանդութիւններին։ Գլխաւոր խմբագիրն է յայտնի արգենտինացի սրտաբան Փրոֆ. Լէոն տէ Սոլտարին։ Լոյս է տեսել 1970 թուականին Պուէնոս-Այրէսում։

Ծանօթանում եմ բովանդակութեանը։ Խստապահանջ, սկզբունքային եւ ծանրակշիռ մի աշխատութիւն է։ Հեղինակների մի ամբողջ խումբ է մասնակցել, որոնց մէջ, յուրախութիւն ինձ, կարդում եմ սիրելի եւ հարազատ մի անուն՝ Սարգիս Պալասանեան։ Նա հեղինակն է կարեւոր բաժինների։ Նրա գրչին են պատկանում այդ ստուարածաւալ հատորների բազմաթիւ գլուխները։ Նայում եմ այդ տողերին ու միտքս թռչում է հեռու...

1970 թուականին էր։ Սեպտեմբեր ամիսը։ Լոնտոնում տեղի էր ունենում սրտաբանների համաշխարհային 6րդ համագումարը։ Աւելի քան 50 երկրներից ժամանել էին 4.000 պատուիրակներ։ Սովետական պատուիրակութեան կազմում ես մասնակցում էի այդ գիտաժողովին։

Համագումարի երկրորդ օրն էր։ Ընդմիջմանը ես մի սրահից միւսն էի ուզում անցնել, երբ յանկարծ մի խումբ մարդիկ ինձ շրջապատեցին։ Նրանք ուշադիր նայեցին իմ կրծքի վրայ դրուած փոքր պիտակին, որի վրայ գրուած էր իմ անունը, ազգանունը, հայրանունը։ Նրանցից մէկը, ոչ բարձրահասակ, միջին տարիքի, աշխոյժ աչքերով, արտայայտիչ դէմքով ու կենդանի շարժումներով մի մարդ, իմ ազգանունը տեսնելով ու փաթաթուեց ինձ։ Նա էր՝ Սարգիս Պալասանեանը, սրտաբանների համաշխարհային համագումարի արգենտինեան պատուիրակութեան անդամը։ Նրա հետ էր եւ իր տիկինը։ Այդ խմբում էին նաեւ պոլսահայ սրտաբան Վահէ Ալէքսանեանը եւ տիկինը, մի քանի ուրիշ պոլսահայեր, Լիբանանից, Սիրիայից, ԱՄՆից եւ այլ երկրներից հայ բժիշկներ։ Նրանք իրար էին գտել՝ կարդալով համագումարի պատուիրակների ցուցակը։ Նոյն ձեւով էլ ինձ էին գտել։

Ամեն օր միասին էինք։ Մի խումբ հայեր՝ աշխարհի տարբեր մասերից հաւաքուած, Բրիտանիայի երկնքի տակ։ Ես՝ հայրենիքի ներկայացուցիչս, նրանք՝ օտար երկրների պատուիրակներ, ի մի հաւաքուած սրտաբանների գերագոյն գիտական հաւաքում։ Սա մի խորհրդանշական երեւոյթ էր։

Մեր հաւաքների ոգին Սարգիս Պալասանեանն էր։ Իր կորովով ու կենսունակութեամբ վարակում էր մեզ բոլորիս։ Իր մեծ հայրենասիրութեամբ նա դարձել էր հայկական այդ փոքր խմբի սիրելին։ Նա հպարտութեամբ ներկայացնում էր մեզ արգենտինացի իր ընկերներին։ Ազգային արժանապատուութեան մեծ զգացումով յայտարարում էր. «Ահա, հայեր, համագումարի պատուիրակներ Երեւանից, Պոլսից, Պէյրութից»։

Համագումարի փակման օրն էր։ Սրտաբանների համաշխարհային ընկերութեան գործադիր կոմիտէի նիստը։ Որոշւում էր, թէ որտեղ պէտք է տեղի ունենայ յաջորդ՝ 1974 թուականին կայանալիք համաշխարհային 7րդ համաժողովը։ Երեք երկրներ առաջադրել էին իրենց թեկնածութիւնը՝ Եգիպտոսը, Ճապոնը, Արգենտինան։ Քուէարկութիւն էր։ Սովետական Միութեան ներկայացուցիչների կազմում ես նստել էի առաջին շարքում։ Պալասանեանը արգենտինեան պատուիրակների հետ տեղաւորուել էր ետեւի շարքերում։ Քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ։ Հաշուիչ յանձնաժողովը արդիւնքները ամփոփեց, եւ նրա նախագահը՝ աւստրիացի յայտնի գիտնական Վէնկէբը, նստեց իմ կողքի աթոռին։ Բոլորը անհամբեր սպասում էին արդիւնքների հրապարակմանը։ Բայց նիստի նախագահը խօսք չէր տալիս հաշուիչ յանձնաժողովին, քննարկւում էր մի այլ հարց։ Իսկ արգենտինացիք, հաւանաբար, այդ տաք ժողովրդի սեւաչեայ զաւակները, խիստ անհամբեր էին։ Նրանք պարզապէս եռում էին։ Ես դարձեալ ետ եւ նկատեցի Պալասանեանին, որը հայի բնորոշ շարժումներով ինձ հասկացրեց, թէ արդեօք կարո՞ղ եմ իմ հարեւանից մի կերպ իմանալ քուէարկութեան արդիւնքները։ Ես հասկացայ, որ արգենտինացիները պատասխանը սպասում էին Պալասանեանից։ Հայի նոյնման բնորոշ եղանակով ես դիմեցի Վէնկէբին։ Նա իմ ականջին փսփսաց. «Արգենտինա»։ Իմ դէմքը ժպտաց, Պալասանեանը կարդաց այդ ծածկագիրը, ու սրահում լսուեցին ծափահարութիւններ։ Արգենտինացիներն էին, որոնք ի մեծ զարմանս նիստի նախագահին, յայտնում էին իրենց գոհունակութիւնը։ Ուրախ էր Պալասանեանը։

1947 թուականին, Պալասանեանը աւարտելով բժշկական կրթութիւնը, իրեն նուիրում է սրտաբանութեան։ Նա Պուէնոս-Այրէսի ազգային համալսարանի բժշկական ֆակուլտետի անդամ է եւ «Ալվեար» հիւանդանոցի սրտաբանական բաժանմունքի վարիչ։ Անդամ է արգենտինեան սրտաբանական ընկերութեան, ինչպէս նաեւ մի շարք երկրների սրտաբանական կաճառների։ Հեղինակն է աւելի քան 30 ուսումնասիրութիւնների։ Հետաքրքրական զեկուցումներով մասնակցել է միջազգային եւ համաշխարհային սրտաբանական համագումարների աշխատանքներին Վաշինկթոնում, Մեքսիքոյում, Բրազիլիայում, Լոնտոնում։

Բաց տիրապետելով մայրենի լեզուին, նա աշխոյժ մասնակցում է ազգային, մշակութային եւ հասարակական կեանքին, ելոյթներ է ունենում հայ ակումբների բեմերից, հանդէս է գալիս հայ մամուլում եւ մեծ ջատագովն է հայ մշակոյթի ու պատմութեան։

Կարճ ժամանակ առաջ ստացայ «Նոր Հայերն» ամսաթերթը, որը լոյս է տեսնում Պուէնոս-Այրէսում։ Հոգեկան մեծ բաւականութեամբ կարդացի, որ «Լա Նասիոն», «Լա Պրենսա» եւ այլ արգենտինեան թերթերում հրապարակուել է երկրի ամենանշանաւոր սրտաբանների ցուցակը։ Այդտեղ իր պատուաւոր տեղն ունի մեր հայրենակիցը։ Վերոյիշեալ երկհատորանի ձեռնարկի համար քանի մասնագէտներ արժանացել են Պուէնոս-Այրէսի ազգային համալսարանի բժշկական ֆակուլտետի պարգեւին՝ «Տոքթ. Ֆրանսիսկօ Ս. Արիձէկօ» մրցանակին։ Պարգեւատրուածների շարքում է եւ Պալասանեանը։

ԶԱՒԷՆ ՏՈԼԱՊՃԵԱՆ

Փրոֆեսոր

«ԱՅՍՊԷՍ Է ՍԿՍՈՒԵԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ»՝ վերջերս լոյս ընծայուած այս գրքի առիթով էլ ես գտնուեցի Խորհրդային Միութեան Մարշալ՝ Յովհաննէս Քրիստափորի Բաղրամեանի մօտ: Փառաբանուած զօրավարն ինձ ընդունեց իր տանը Մոսկուայում: Նրա աշխատասենեակը շատ հասարակ է կահաւորուած. գրապահարան, սեղան, որի վրայ գրքեր ու ձեռագրեր են դրուած, պատերին փակցրուած են հայկական դրոշմաքանդակներ: Ամբողջ կահաւորանքը քիչ բանով է նմանւում զօրապետի աշխատասենեակի: Բացառութիւնը թերեւս միայն հրանօթի փոքր մակէթն է: Զրոյցի ընթացքում պարզուեց, որ նա խաղաղ մասնագիտութեան էր նախապատրաստուել, բայց իր ժողովրդի, երկրի բախտը այլ կերպ է լուծել հարցը: Միայն գերագոյն նպատակը՝ ժողովրդին ծառայելը, նրա ազատութիւնը պաշտպանելը կարող էին՝ զարմանալիօրէն բարի աչքեր ունեցող այդ մարդուն, ընտրել ամբողջ կեանքում ընտրելու զինուորի դժուարին մասնագիտութիւնը:

Մեր զրոյցը հետեւեալ բնոյթը կրեց.—

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Զինուորից մինչեւ Մարշալ ընկած ճանապարհը շատ է երկար: Դուք այն անցել էք երկու պատերազմի՝ քաղաքացիական կռիւների եւ հայրենական մեծ պատերազմի միջով: Մեր ընթերցողներին հետաքրքիր կը լինէր իմանալ այդ ճանապարհի հիմնական ուղեգիծերը:

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— Ես մասնակցել եմ քաղաքացիական կռիւներին, նրա աւարտական փուլին՝ 1920-1921 թուականներին: 20ական թուականներին հայկական հրաձգային տիվիզիայի Լենինականի հեծեալ գնդի հրամանատարն էի: Աւարտել եմ Մ. Վ. Ֆրունզէի անուան ռազմական ակադեմիան, իսկ այնուհետեւ՝ գլխաւոր շտաբի ակադեմիան: Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին գրաւել եմ մի շարք պատասխանատու պաշտօններ՝ ռազմաճակատի շտաբի պետի, բանակի հրամանատարի պաշտօններից մինչեւ ռազմաճակատի զօրքերի հրամանատարի պաշտօնը:

ՄԷԿ ԺԱՄ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԲԱՂՐԱՄԵԱՆԻ ՀԵՏ

Մասնակցել եմ Մոսկուայի նշանաւոր ճակատամարտին, Օրիոլ-Քուրսկ Աղեղի, Պելոռուսական, Արեւելա-Փրուսիական և այլ յարձակողական գործողութիւնների, Քէօնիկզպերկի գրաւման մարտերին: Պատերազմից յետոյ եղել եմ Մերձպալթեան՝ զինուորական օկրուգի զօրքերի հրամանատարը:

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Պատերազմի ո՞ր օրն է ձեզ համար ամենածանրը եղել:

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— 1941 թուականի առաջին օրը, երբ հակառակորդը ուխտադրուժ կերպով մեր հայրենիքի վրայ յարձակուեց հսկայական ուժերով, առաւելութիւն ունենալով իր բանակի զինուածութեան ասպարէզում: Յունիսի 22ի առաւօտը ես դիմաւորեցի ուքրաինական Բրոդի բնակավայրից ոչ հեռու: Անսպասելիօրէն օդում լսուեց հոնդիւն, իսկ յետոյ՝ պայթիւններ: Բրոդիից այն կողմ ծխի քուլաներ էին բարձրանում: Մենք քարացանք տագնապալի լռութեան մէջ: Պատերազմ...:

Այդ օրը ամուր մնաց յիշողութեանս մէջ, թէ՛ գեղեցիկ արշալոյսը, թէ՛ ռումբերի խուլ պայթիւնները և թէ մարդկանց դէմքերի վրայ երեւացող վճռականութիւնն ու խոժոռութիւնը: Այդ առաջին յիշարժան օրուանից ընկլուեցին իմ պատերազմական երկար փորձութիւնները դէպի յաղթանակը տանող դժուարին ուղին:

ԹՂԹԱԿԻՑ — Պատմեցէք, խնդրեմ, թէ հայրենական մեծ պատերազմի հերոս մեր հայրենակիցներից ո՞վ է առաւել մնացել ձեր յիշողութեան մէջ:

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— Մեր հայրենակիցներից յիշողութեանս մէջ առանձնապէս մնացել է Խորհրդային Միութեան կրկնակի հերոս Նելսոն Ստեփանեանը: Այն ժամանակ ես առաջին Մերձպալթեան ռազմաճակատի հրամանատարն էի, և Նելսոն Ստեփանեանը, որ փառաբանուած ծովային օդաչու էր, մեզ հետ մի շարք մարտական խնդիրներ էր կատարում: Նա մեծ ժողովրդականութիւն և սէր էր վայելում Կարմրադրօշ Պալթեան նաւատորմի, առաջին Մերձպալթեան ռազմաճակատի բոլոր օդաչուների ու մարտիկների շրջանում:

Մարաջախտ Յովհ. Բագրամեան խօսած պահուն Անոր կողքին կը տեսնուի Երևանայի Լիոն քաղաքի եւ շրջակայքի Դիմադրութեան ղեկավարներէն՝ Գոմանեան Տիրան Ոսկերիչեան

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Ի՞նչպիսի մասնագիտութիւն կ՚ընտրէիք, եթէ կեանքը նորից սկսէիք:

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— Ես ռազմական ծառայութեան չէի նախապատրաստւում, այլ ուզում էի աշխատել երկաթուղում: 1915 թուականին նոյն իսկ աւարտեցի երկաթուղային տեխնիկական ուսումնարան՝ գնում էի երկաթուղային հօրս հետքերով: Բայց ուսումնարանն աւարտելուց յետոյ, որպէս կամաւոր մեկնեցի բանակ՝ Օսմանեան Թուրքիայի դէմ կռուելու համար...:

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Վերջերս լոյս տեսաւ «Այսպէս է սկսուել պատերազմը» ձեր ռազմական յուշերը: Թէեւ գիրքը լոյս է տեսել 200 հազար օրինակ տպաքանակով, բայց այն դժուար է ձեռք բերել: Այդ կապակցութեամբ կ՚ուզենայինք իմանալ, թէ ինչպէս է ծագել 1941 թուականի՝ այդ ահեղ տարուայ դաժան օրերի մասին, ձեր կրած փորձութիւնների մասին գրելու ցանկութիւնը:

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— Ի դէպ, առաջիկայ տարիներին գիրքը վերահրատարակուելու է 200.000 օրինակ տպաքանակով:

Հայրենական մեծ պատերազմի նախօրէին, ռազմական տեսակէտից ես արդէն բաւական պատրաստուած էի, ուստի և անմիջականօրէն մասնակցում օփերատիւ-ռազմագիտական շատ փլանների մշակմանը, տեսնում մեր ռազմիկների մասսայական հերոսութիւնը ֆաշիզմի դէմ մղուող պայքարում: Անցած և անմոռաց օրերի, անցեալի հերոսականութեան մասին էլ որոշեցի յուշերի գիրք գրել: Եւ պատահական չէ, որ այն վերնագրեցի «Այսպէս է սկսուել պատերազմը», որովհետեւ իմ առջեւ խնդիր էր դրուել առաւել բնորոշ պատկերացումը տալ պատերազմի առաջին ամիսների մասին, այն մասին, թէ իրականում ինչպէս սկսուեց պատերազմը ԽՍՀՄի դէմ:

(Շար. տես էջ 5)

ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՔՍԻ ՕՀԱՆԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ոչ մէկ դերասան, ոչ մէկ դերասանուհի չէ ունեցած թատերական այն ճոխ և բեղուն գործունէութիւնը հոս Եգիպտոսի մէջ, ոքքան ունեցած է մեր քնքուշ և դափնեպսակի արժանի այս արուեստագիտուհին:

Գաղափար մը տուած ըլլալու համար, քսենք որ մօտ չորս հարիւրի կը հասնի տաղանդաշատ դերասանուհիին սարքած ներկայացումներուն թիւը:

Արաքսի չունեցաւ դերուսոյց իր այլազան դերերով ստեղծեց կերպարներ, որոնք կը կրէին իր ինքնատպութիւնն ու դրոշմը:

Ցատակ առոգանութիւն, թովիչ և վճիտ ձայն, հայ լեզուի շարադրանքին հաւատարիմ մնալու փութաջանութիւն: Եւ այս բոլորին հետ՝ բեմին վրայ ըզգայուն խաղարկութիւն, բնական և կիրթ շարժուձեւերով, հանդիսատեսին համակրանքը շահելով միշտ:

Հակառակ իր փափուկ կազմին, զանց առնելով բժիշկներու զգուշացումները, ինքզինք ենթարկելով ծանր տառապանքներու, Արաքսի մագլցեցաւ հայ բեմի փշոտ և տատասկներով լեցուն գողգոթան...:

Չէ յուսահատած: Իր մէջ արմատացած բարի և առաքինի զգացումը պատճառ եղած է, որ ան ներէ մինչև անգամ իրեն չարիք կամեցող և իր հմայքը արատաւորել ուզողներուն:

Տարիներու փորձառութիւնը և քուլիսներու մէջ ապրած իր կեանքը, լուծած են բեմի գաղտնիքները իր առջեւ:

1952ին, Գահիրէի մէջ տօնուեցաւ իր բեմական գործունէութեան 25ամեակը, իսկ 1968ին թատերական 40ամեայ յոբելինական հանդիսութիւնը անցաւ փայլուն խանդավառութեամբ:

Ինքնագիր թատերախաղեր ունի Արաքսի, բոլորն ալ ժողովրդային, հասկնալի և տաք շունչով տոգորուն:

Գրած է «Նշանածները» կատակերգութիւնը, «Սա՞ էր, թէ նա էր» դա՛րձեալ կատակերգութիւն: Բարոյալից տրամներ են «Կեանքին Հեգնանքը», «Գիտւին Զոհը», «Մալվինէ»ն, որոնց մէջ մարդկային ընդհանուր հոգեբանութեան հետ հաշտ կ՚ընթանայ հայկական տոհմիկ բարոյականի և պատուոյ առաքինութեանց նպատակը: Արաքսին իր ճոխ երեւակայութեան շնորհիւ տուած է իր թատերգութիւններուն այլազան երանգաւորումներ, և այդպէսով զանոնք դարձուցած հետաքրքրական և ընդունելի:

Բեմը՝ արուեստի նուիրական, սրբազան մեհեանը եղած է այս հաւատաւորին:

Հաճելի է ոեւէ դերասանի համար Արաքսին ունենալ խաղընկեր բեմին վրայ: Իրմով՝ վստահ ենք որ փիէսը իր առինքնող յաջողութիւնը կ՚ունենայ: Դերակատար մը, որ յանկարծ կը շփոթի և կը մոռնայ իր քսելիքը, Արաքսի, ճարպիկ, արագ և տրամաբանական դարձուածքով մը օգնութեան կը հասնի, առանց հանդիսատեսին բան մը զգացնելու:

Հոս միջանկեալ պատմեմ պատահար մը, որ ցոյց կու տայ թէ Տիկին Օհանեան իր արթուն և զուսպ գիտակցութեամբ ի՞նչպէս փրկած է քայքայումի եզրին հասած խաղ մը:

1937ին, Թատրոն Ռամսէսի մէջ կը ներկայացնէինք «Գամելիազարդ Տիկինը» (Մեծն Սիրանոյշի ձեռագիր փէսը) թատերգութիւնը: Ցուշողը ես էի: Երրորդ արարին, Հայր Տիւվալ՝ իմանալով իր զաւակին՝ Արմանի ապօրինի կենակցութիւնը Մարկըրիթի նման պերճաղեղ կնոջ մը հետ, կու գայ և կը ներկայանայ այդ ցոփուհիին: Նախ խրոխտ ու խիստ դիրքաւորումով հաշիւ կը պահանջէ. սակայն, քիչ ետք, տեսնելով Մարկըրիթի բարի և առաքինի հոգին, կը տկարանայ: Ահա այդ յուզումնալի տեսարանին՝ աչքերս ջրոտեցան և յուզումէս ձայնս քաշուեցաւ: Հայր Տիւվալ (որուն դերը կը կատարէր ողբ. Միք. Միքայէլեան), նոյնպէս չկրցաւ շարունակել իր քսելիքը: Տիկին Արաքսի, որ Մարկըրիթի կերպարը ստանձնած էր, պահ մը ինք ալ վարակուեցաւ մեզմէ և տիրեց խոր լռութիւն մը. սակայն Օհանեան զգալով որ խաղը դէպի անկում կը յառաջանայ, թօթափելով իրմէ ամէն տխրութիւն, ճկուն մէկ դարձուածքով խօսքը ուղղելով Հայր Տիւվալին, յայտնեց թէ ազատ կը կացուցանէ զաւակը... Ահա այսպիսով փրկեց խաղին ընդհանուր կառոյցը:

Ասիկա անշուշտ տաղանդի հետ կապ չունի, բայց բեմական կեանքի մէջ ինքզինք չկորսնցնել և ճարպիկութեամբ մը խաղը փրկել՝ պայմանները չե՞ն միթէ փորձառու դերակատարի մը...: Նման պարագաներ անթիւ են:

Ցայտնենք նաև հետեւեալ պարագան:

1930ական թուականներուն պատեհութիւնը ունեցած էինք ճանչնալու Եգիպտոսի արաբական բեմի սիրուած աստղերէն Ողբ. Անուար Ուակտին:

Տաղանդաւոր դերասան Եուսուֆ Ուահպիի խումբին մէջ օր ըստ օրէ ուռճացող, նըւաճումներ արձանագրող և ոստումներով յառաջացող Անուար Ուակտին, վերև յիշուած թըւականին՝ բեմի ետևէն, քուլիսներու մէջէն տեսնելով «Գամելիազարդ Տիկինը» ներկայացումը, զմայլած էր «Մարկրիթ Կօթիէ»ի դերը ստանձնած Արաքսիի ըզգայուն խաղարկութեան:

Վարագոյրը փակուելուն, Ուակտին եկած և շնորհաւորած էր մեր զգայուն դերասանուհին՝ անոր յաջող ելոյթին համար և թելադրած էր Արաքսիին որ ան հետևի արաբական բեմին:

— «Հարստութիւն, համբաւ և թատերական պատմութեան մէջ ոսկի տառերով անուն մը արձանագրելու համար, պէտք է սորվիս արաբերէն լեզուն և նուիրուիս արաբ բեմին»:

Արաքսին հետամուտ չեղաւ, չանսաց շահաբեր այդ կրկնուած գաղափարին. ան մնաց ՀԱՅ բեմին կալանաւորը, իր ցեղին, զինք իր ծոցին մէջ սնուցանող ժողովուրդին համեստ ծառայողը եղաւ, հոգ չէ թէ կիսաքաղց, բայց մնաց հաւատարիմ քուրմը Մաշտոցներու՝ խաւարէն լոյս ծնող այբուբենին, տալով իր էութենէն և իր հոգիէն այն ջեռուցիչ խանդը, որուն այնքա՜ն պէտք ունէր հոգեւարքի գալարումներու ենթարկուած մեր բեմը, եգիպտահայ բեմը...:

Որքան կ՚ափսոսանք որ Արաքսին Մայր-Հայրենիքի՝ Արուս Ոսկանեաններու, Օլկա Գուլազեաններու, Ցասմիկներու բախտին չարժանացաւ: Տարբեր պիտի ըլլար իր ճակատագիրը այսօր, եթէ Եգիպտոսի մէջ իր ունեցած թատերական գործունէութիւնը ունեցած ըլլար հոն՝ ուր արուեստը իր ամենալայն ոլորտներուն հասած է և արուեստագէտը օժտուած կեանքի լաւագոյն պայմաններով...:

Միթէ սխա՞լ է ակնկալել որ Մշակոյթի Կապի Միութիւնը Սփիւռքի մէջ ազգապահպանման գործին սատարող այս նուիրեալը, կեանքի վերջալոյսին, չըմոռնար և պարտ ու պատշաճը տնօրինէր՝ բարոյական վարձատրութեամբ, որուն այնքան արժանի է ամբողջ քառասուն երկար տարիներ զոհուած այս արուեստագիտուհին:

Երկար գործունէութեան մը համար, իմ այս հակիրճ գրութիւնը, սպեղանին թող ըլլայ նուիրեալ արուեստագիտուհիին կոտտացող վէրքին, որմէ շիթ առ շիթ արիւն ծորած է, բազում տարիներ վառ պահելու համար եգիպտահայ թատրոնին ատրուշանը...:

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

774

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ

«Ջահակիր»ի ընթերցողները հետաքրքրութեամբ հետեւեցան Լիբանանի երեսփոխանական ընտրութիւններուն, որոնք տեղի ունեցան անցեալ ամսուան (Ապրիլ 1972) ընթացքին:

Այս ընտրութեանց մէջ ամենայատկանշականը այն եղաւ, որ Լիբանանահայ համայնքը երկու յաջողութիւններ ձեռք ձգեց. մին՝ Պէյրութի Ա. ընտրաշրջանին մէջ Աւետարանական համայնքին վերապահուած մէկ երեսփոխանի աթոռն էր՝ որ մինչեւ ցարդ տրուած էր ոչ հայ աւետարանականի մը, այս անգամ հայ աւետարանական՝ Տոքթ. Օննիկ Մանուկեանն էր որ ստացաւ, իսկ միւսը՝ Մեթնի շրջանին մէջ մէկ հայ լուսաւորչական երեսփոխանի աթոռը, որ գրաւեց համահայկական ձայներով ընտրուած՝ Լիբանանահայ սիրուած անձնաւորութիւն Պր. Արա Երեւանեանը։

Այս առթիւ թերթիս ընթերցողներուն կու տանք Պէյրութի մեր պաշտօնակից՝ «Արարատ» օրաթերթի 3 Մայիս 1972 համարի խմբագրականէն մէջբերումներ, որոնք յստակօրէն կը դրսեւորեն հայութեան տարած այս աննախընթաց յաղթանակին կարեւորութիւնը:

Հայութիւնը տարաւ կարեւոր յաղթանակ մը անցեալ Կիրակի, որ կու գայ գերազանցելու 16 Ապրիլինը, արդարացնելով մեր ակնկալութիւնը եւ վարձատրելով մեր յամառ ճիգերը։

Երեւոյթը աննախընթաց էր ազգային ու միաժամանակ լիբանանեան չափանիշով, եւ կ'արժէ ընդգծել յայտնուած այդ նորը եւ անկէ հանուած եզրակացութիւնը։

Ազգային համախմբումի թեկնածու Արա Երեւանեան, որուն շուրջ միասնութիւն գոյացուցած էին Լիբանանահայութեան բոլոր հատուածները անխտիր, Մեթնի շրջանի երեսփոխան ընտրուեցաւ համազգային կամքով եւ քուէներու տարբերութեամբ մը՝ որ նոր մրցանիշ հաստատեց։

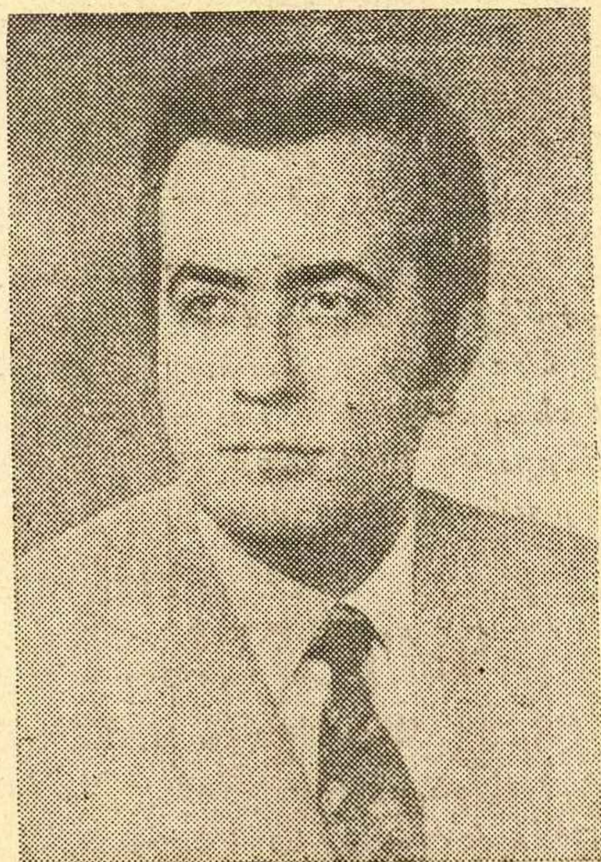
Մեր գաղութէն ներս, առաջին անգամ ըլլալով, երեսփոխ. ընտրութեանց իջած թեկնածու մը համայնքին ամբողջութեան թիկունքին եւ քուէներուն կ'արժանանար:

Ստացուած քուէներու անհամեմատ առաւելութիւնը ինքնին ուշագրաւ էր, սակայն շատ աւելի պերճախօս էր թեկնածուին շուրջ ստեղծուած միասնութիւնը, մթնոլորտը, որուն մէջ տեղի ունեցան ընտրութիւնները, որոնք անցան առանց նըկատելի միջադէպի, հանդարտ պայմաններու մէջ, յատկանշելով դրական ուրիշ երեւոյթի մը յայտնութիւնը մեր ընտրական բարքերուն մէջ։

Այս հանգամանքը կը պատուէ հայութիւնը եւ կը շեշտէ համազգային պիտակը ընտրուած թեկնածուին, որ այսօր, որեւէ կողմ հակելէ առաջ, համայնքին ամբողջութեան կը պատկանի, անոր բոլոր հատուածներուն, եւ իր յառաջադրութիւնն է ծառայել հայութեան ու Լիբանանին, ինչ որ նշանաբան ծառայեց իրեն՝ իր ընտրական քարոզչութեան բովանդակ տեւողութեան։

Մեթնի մեր ազգային թեկնածուին ընտրութիւնը դարձաւ այլապէս ուշագրաւ երեւոյթ մը լիբանանեան առումով: Ան իր գտնուած ցանկին ամենէն աւելի քուէ ստացողը եղաւ (37.189), շուրջ 12 հազար քուէ աւելի՝ ցանկին գլխաւորը ներկայացնողէն (Էմին Ճեմայէլ 25207 քուէ), որ Բ. կարգի վրայ կու գար, եւ այդ ալ շա՛տ հեռուէն։

Եթէ մրցանիշ մը կը կազմէ այս քուէհամարը Լիբանանի ընտրութեանց տարեգրութեան մէջ, ուր կարելի չէ հանդիպիլ

ԱՐԱ ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

խորհրդարանական ընտրութեանց իջած թեկնածուի մը, որ իր անդրանիկ ընտրապայքարին իսկ ձայներուն այսքա՛ն պատկառելի թիւ մը ապահովէ, նոյնքան եւ աւելի պատուաբեր պէտք է նկատել «առանձնաշնորհեալ» դիրքը հայ թեկնածուին, որ տեղ գտած էր շրջանի երկու եւ իրարու դէմ վճռական գօտեմարտ մղող ցանկերուն վրայ:

Բացառիկ այս երեւոյթը կը բացատրուի Մեթնի հայ թեկնածուին բովանդակ համայնքին միակ թեկնածուն ըլլալու հանգամանքով։ Նաեւ պէտք է նշել անցողակի եւ առանց յաւակնոտութեան՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան կողմէ եղած ջանքերով։ Արդարեւ, մեր Կուսակցութիւնը կրցաւ բացառիկ դեր խաղալ իր եւ հայութեան թեկնածուին անունը անցընել տալով հակադիր ցանկին վրայ, զինք փաստօրէն ձգելով անմրցակից, եւ ապահովելով նաեւ հանդիպակաց կողմին ոչ-հայ ընտրողներուն քուէները:

Արդիւնքը մեզ կը համակէ այսօր արդար հպարտութեամբ, երբ ականջալուր կ'ըլլանք մեր արաբ հայրենակիցներուն հիացական խօսքերուն, իսկ ականատես՝ անոնց շլմորած վիճակին:

Բոլոր հայերով եւ անկեղծ ու պարկեշտ հիմերու վրայ իրարհասկացողութիւն մը, գործակցութիւն մը հասարակաց նպատակներու շուրջ, կրնայ շահաբեր ըլլալ, ոչ միայն յարգանք պարտադրելով մեր շրջապատին հանդէպ Հայ համայնքին եւ անոր իրաւունքներուն, այլ՝ գետին պատրաստելով որ մենք համազգային ճիգով սատար ըլլանք մեր ազգային վերելքին, հիմնական խնդիրներու բարւոք լուծումին։

Առաջին փորձը, նոյն իսկ իր սահմանափակ յաջողութեամբ՝ զինք յատկանշող թերիներով ու պակասներով, հաստատող է եւ յուսադրիչ ու մեզ կը դարձնէ լաւատես գալիքին նկատմամբ։

ԲԺԻՇԿԻՆ ԱՆԿԻՒՆԸ

ԾԱՂԿԱԽՏԸ

Ծաղկախտը (variole) վարակիչ համաճարակային եւ տարափոխիկ հիւանդութիւն մը՝ որ անցեալին ահաւոր վտանգ մը կը հանդիսանար, այժմէականօրէն նշաններ ցոյց կու տայ կարգ մը երկիրներու մէջ, ինչ որ պարտաւորիչ կը դարձնէ զգուշաւոր եւ առողջապահական ծանօթ միջոցառումներ՝ պատուաստներ եւ մեկուսացումներ կատարելով, նոյն իսկ պատահական պարագաներու համար։

Այս հիւանդութեան առաջքը առնուեցաւ շնորհիւ Ճէննէրի կողմէ յայտնաբերուած պատուաստին։ Կաթ կթողները նշմարեցին որ երբ կովերը ստինքին վըրայ կ'ունենան խոցեր, որոնք ծաղիկ կը կոչուին, ծաղկախտէ չեն հիւանդանար: Այս խոցերու հիւթէն պատուաստներ եւ գիտաշխատողներու մէջ մշակումներ կատարելով գտնուած է պատուաստի դեղը: Կանխարգելիչ այս միջոցառումին փայլուն արդիւնքները, օրէնքով պարտաւորիչ դարձուցին պատուաստը՝ աշխարհի բոլոր երկիրներուն մէջ։

Տանր հիւանդութիւն մըն է ու պատուաստի դարաշրջանէն առաջ շատ տարածուած էր։ Գերմանական առած մը կ'ըսէ թէ «Ծաղիկի եւ սիրոյ հիւանդութենէ մարդ չազատիր»։ Մարդ երբ ւանցած է այս հիւանդութիւնը, ընդհանրապէս ախտազերծ կ'ըլլայ։ Այսուհանդերձ, հազուադէպօրէն եղած են երկրորդ անգամ հիւանդացողներու պարագաներ:

Հիւանդութեան պատճառն է վիրուս մը, որ թափանցելով արեան մէջ, կը հասնի մարմնին բոլոր մասերուն, մորթին վրայ առաջ բերելով թարախոտ փշտիկներ։ Սկիզբը, հիւանդին վիճակը հանդարտ է, յետոյ յանկարծ ջերմաստիճանը կը բարձրանայ մինչեւ 41ի, գլխու, ողնայարի ցաւերով, փսխումով, ախորժակի պակասով ի յայտ կու գայ ծաղկախտը՝ փշտիկներու երեւումով, հիւանդին դէմքին եւ յետոյ ամբողջ մարմնին վրայ, նոյնիսկ բերնի խոռոչին մէջ ալ։ Հիւանդութիւնը անցնելէ յետոյ, մարմնին վրայ նշաններ կը մնան, ծաղիկի նշաններ կոչուած: Եթէ դարմանումը լաւ կատարուի, ապաքինումէն յետոյ կրնան նշանները չմնալ։

Ապաքինումի շրջանին փշտիկներուն տեղը կեղեւ մը կը կազմըւի, որ չուտով կ'իյնայ, կը սպիանայ, տեղը փոս մը մնալով:

Կնճռոտութիւններ ալ կրնան առաջ գալ — շնչահեղձութիւն, աչքի, թոքերու, սրտա-անօթային, երիկամներու, ջղային դրութեան կապակցութեամբ: Երբ մարդ կը տառապի ուրիշ հիւանդութենէ մըն ալ, այս հիւանդութիւնը կըրնայ ծանրանալ։ Ցղի կիները վիժում կրնան ունենալ։

Թեթեւ եւ միջին ծանրութեամբ պարագաներուն կը յաջորդէ ապաքինումը. համաճարակի ատեն պատուաստում եւ վերապատուաստում կը կատարուի, զերծ կացուցանելու համար մարդիկը այս հիւանդութենէն ու անոր վերայիշեալ երեւոյթներէն, ինչ որ բժշկական գիտութեան յաջողութիւններուն մէկ օրինակն է հիւանդութեանց դէմ մղուած պայքարին մէջ։

Ծաղկախտը տարափոխիկ է սկիզբէն մինչեւ կեղեւներու անկումը, վարակումը կրնայ ըլլալ ուղղակի կամ անուղղակի՝ հիւանդներու հագուստներէն կամ այլ առարկաներէն, համատեղ փոխադրական միջոցներէն, ինչ որ ցոյց կու տայ վտանգին մեծութիւնը, այնպէս որ ծաղկախտի պարագաները յայտարարել պարտաւորիչ է օրէնքով եւ ձեռք կ'առնըւին ապանեխումի միջոցներ եւ այլն։

Հիւանդին շուրջի անձերուն պատուաստումը անհրաժեշտ է։ Պատուաստը կը կատարուի մորթին վրայ եւ հետք չի ձգեր՝ ինչպէս առաջին պատուաստը, եւ ոչ ալ անհանգստութիւն մը կու տայ: Անհատը կրնայ իր գործունէութիւնը շարունակել, միայն պարտի հոգ տանիլ որ պատուաստին վայրը որեւէ վարակումի չենթարկուի:

ՏՈՔԹ. ԳՐ. ԲԱՄԲՈՒՔՃԵԱՆ
(Համալսարանի դասախօս)

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿ

Երեւանի թիւ 22 գիշերօթիկ վարժարանին գործունեայ տնօրէնը՝ ընկեր Սոկրատ Արաբեան, խմբագրութեանս հասցէագրած է հետեւեալ շահեկան նամակը, որը ստորեւ կ'ուտանք՝ առ ի հետաքրքրութիւն մեր ընթերցողներուն եւ Ազգային Վարժարաններու տնօրէնութեանց։ ԽՄԲ.

Ձեր խոստման համաձայն մենք պարբերաբար ստացանք «Ջահակիր» թերթի համարները, որի համար յայտնում ենք մեր երախտագիտութիւնը։

Ստացանք նաեւ Ծննդեան ու Նոր Տարուայ Ձեր շնորհաւորանքը։ Դա մեզ շատ ուրախացրեց։

Մեզ մօտ ամէն ինչ սովորական է, եթէ հաշուելու չլինենք վերջին ամիսների առեակարգ ցրտերը, մի բան, որ եզակի երեւոյթ էր մեզ համար:

«Ջահակիր» ջոկատի աշակերտները, առաջուայ պէս աչքի են ընկնում իրենց բարձր կարգապահութեամբ ու առաջադիմութեամբ։ Նրանք Ձեզ ողջոյններ յղելու հետ միասին խնդրում են, որ եգիպտահայ որեւէ դպրոցի հասցէ տաք, որպէսզի նամակագրական կապ հաստատեն նրանց հետ։

Մեծ ցանկութիւն կայ որեւէ բանով օգտակար լինել Ձեզ։ Խնդրում ենք գրէք, ինչով կարող ենք։

Սպասում ենք նամակի

Դպրոցի ուսուցիչների ու աշակերտների յանձնարարութեամբ,
ջերմ բարեւներով՝

Քաղ. Երեւան — ՍՈԿՐԱՏ ԱՐԱԲԵԱՆ

ՄԷԿ ԺԱՄ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԲԱՂՐԱՄԵԱՆԻ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Հայրենական մեծ պատերազմը տեւեց, ինչպէս յայտնի է, 1418 օր։ Իմ գրքում քննութեան են առնուած միայն առաջին 178 օրերը։ Այստեղից էլ ծնունդ առաւ գրքի անունը։

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Մտադի՞ր էք դուք արդեօք շարունակել յուշագրութիւնները, ընկեր Մարշալ, մասնաւորապէս, կը գրէ՞ք արդեօք Սարդարապատի ճակատամարտի մասին։

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— *Այժմ աշխատում եմ յուշերի երկրորդ գրքի վրայ, որը իմ մտայղացմամբ պէտք է ընդգրկէ գրեթէ երեք ու կէս պատերազմական տարիներ, ընդհուպ մինչեւ պատերազմի աւարտը: Գիրքը պայմանականօրէն անուանել «Յաղթանակի ուղիներով» կամ «Անցեալ եւ անմոռաց օրերի մասին»։*

Եթէ ինձ յաջողուի աւարտել երկրորդ գիրքը, ապա յետագայում տպագրութեան կը պատրաստեմ եւս մէկ գիրք, որտեղ պէտք է արտացոլուած լինեն իմ մանկութիւնը, ուսումը, պատանեկութիւնը, հին բանակում ծառայելը, Հոկտեմբերեան Սոցիալիստական Յեղափոխութեան ժամանակաշըրջանը, Հայաստանում խորհրդային իշխանութեան հաստատումը, նախապատերազմական ծառայութիւնս, հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցելս եւ այն, թէ ինչպէս դասաւորուեց իմ ծառայութիւնը պատերազմից յետոյ:

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Կարելի՞ է ասել, որ դուք մտայղացել էք եռապատում գրել ձեր կեանքի մասին։

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— *Այդ բոլոր երեք գրքերը ես մի գիրք եմ պատկերացնում, որի միջուկը, «Այսպէս է սկսուել պատերազմը» յուշերը կը լինեն։*

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Ո՞րեւէ լրիւ էք ուզում արտացոլել Սարդարապատի ճակատամարտի իրադարձութիւնները։

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— *Ես եղել եմ Սարդարապատի ճակատամարտի մասնակիցներից մէկը, յիշում եմ դրա հետ կապուած դէպքերը, այդ յաղթանակի համար արիւն թափած մարդկանց։ Եւ բնական է, որ այնպիսի ճակատամարտներ, ինչպիսին Սարդարապատինն է, յաւէրժ մնում են մարդու յիշողութեան մէջ, եւ դարերը չեն կարող ջնջել դրանք:*

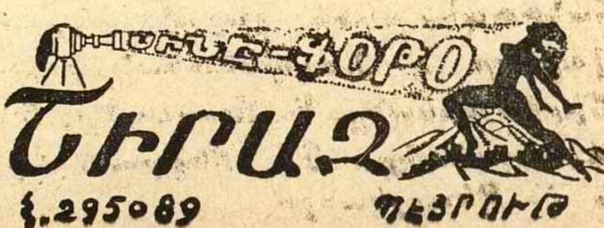
Այժմ դեռ դժուար է ասել, թէ որքան լրիւ չափով ես այն կը նկարագրեմ, որովհետեւ այդ գործին փաստօրէն դեռ ձեռնամուխ չեմ եղել։

ԹՂԹԱԿԻՑ.— Ինչպէ՞ս էք անցկացնում ձեր ազատ ժամանակը:

Յ. ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ.— *(Ժպտալով)։ Ազատ ժամանակ շատ քիչ է լինում։ Աշխատում եմ, գրում, մեծ ուշադրութիւն դարձնում մեր երիտասարդութեան ռազմա - հայրենասիրական դաստիարակութեանը, եւ անկասկած, դաստիարակում եմ թոռներիս։*

ՅՈՎՍԷՓ ՎԵՐՏԵԱՆ
(ՀՀԳԻ թղթակից)

Մոսկուա, 14 Փետր., 1972

ՀԷՆՐԻ ՖՈՆՏԱ՝ ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Սպիտակ պաստառի դերակատարներէն Հէնրի Ֆոնտա, թատերաբեմ վերադառնալով, Ուիլեըմ Սարոյեանի «Ձեր կեանքին ժամանակը» թատերգութեան մէջ ստանձնեց կարեւոր դեր մը։

Սարոյեանի այս թատերգութիւնը Յունուարէն սկսեալ կը ներկայացուի Մ. Նահանգներու զանազան թատրոններու մէջ։

Ուաշինկթընի Այզընհաուր թատրոնին մէջ սկսաւ Յունուար 12ին եւ Փետրուար 5էն վերջ ալ ներկայացուեցաւ զանազան թատրոններու մէջ, Ֆիլատելֆիոյ Լոքըսթ թատրոնին, Շիքակոյի եւ Լոս Անճելըսի թատրոններուն մէջ։

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
18 ՄԱՅԻՍ 1972

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼ

Հ.Բ.Ը.Մ.-Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԽՈՒՄԲԸ ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

«Ջահակիր» Մարզական – Երիտասարդական յաւելուածի Ապրիլի համարի ա. էջին վրայ հրատարակած էինք Հ.Բ.Ը.Մ.–Հ.Մ.Ը.Մ.ի Մոնթրէալի պասքէթ պոլի խումբին լուսանկարը, ու միաժամանակ տուած էինք հակիրճ տեղեկութիւններ եւ Մոնթրէալի պասքէթ պոլի ախոյեանական մրցման արդիւնքը: Ստորեւ կու տանք կարգ մը յաւելեալ մանրամասնութիւններ, Մոնթրէալի մեր աշխատակիցին կողմէ ուղարկուած թղթակցութենէն, որ մեծ յապաղումով ստացանք.

Մոնթրէալի պասքէթ պոլի փետերասիոնին կողմէ կազմակերպուած ախոյեանական մրցաշարքին, այս տարի եւս մասնակցեցաւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի (Հ.Մ.Ը.Մ.) երկցներու խումբը և Մոնթրէալի հայութեան առաջին հայ խումբը եղաւ՝ որ ախոյեան հանդիսացաւ։

Այս մրցաշարքին մասնակցող վեց խումբերէն չորսը՝ գանատացի էին իսկ երկուքը՝ հայ (Հ.Բ.Ը.Մ. և «Կամք»):

Խումբերուն իւրաքանչիւրը ունեցաւ 14 մրցում։ Հ.Բ.Ը.Մ.ի խումբը առանց որեւէ պարտութիւն կրելու՝ արժանացաւ ախոյեանի տիտղոսին և բաժակին։

Հայկական երկու խումբերն ալ պարտութեան մատնեցին օտար բոլոր մրցակից խումբերը և հասցին աւարտական մրցումին, որ տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի, 14 Մարտ 1972, «Թրէնհոլմ Փարք» մարզադաշտին վրայ, ի ներկայութեան հոծ թիւով մարզասէրներու, որոնք եկած էին քաջալերելու երկու հայ խումբերուն մարզիկները։

Ներկաներուն բուռն ծափահարութեանց ներքեւ դաշտ իջան երկու խումբերուն մարզիկները: Մրցումին հաշիւը բացին Հ.Բ.Ը.Մ.ի տղաքը։ Առաջին կիսախաղին երկու խումբերն ալ լարուած պայքար մղեցին, երբեմն հաւասարեցնելով և սակայն առաւելութիւնը միշտ Հ.Բ.Ը.Մ.ին կողմը մնաց ու երբ մարզիկները հանգիստի գացին ցուցատախտակը կը յայտարարէր 43-37՝ ի նպաստ Հ.Բ.Ը.Մ.ի։

Դադարէն ետք, «Կամք»ի մարզիկներուն կողմէ ամէն ճիգ թափուեցաւ եղած յաղթանակի հասնելու համար, ու Հ.Բ.Ը.Մ.ի ունեցած կէտերու տարբերութիւնը աւելի եւս աւելցաւ և մրցումը վերջացաւ 88-69 արդիւնքով։

Հ.Բ.Ը.Մ.ի խմբապետ Լեւոնի առաջնորդութեամբ, Սեպուհ, Նուբհան և Ժիրայր երբեակը շատ գեղեցիկ խաղարկութիւն ցուցաբերեց, առանց մոռնալու նաև խումբին առանցքը կազմող Ռուբէնը, որ յաջողեցաւ իր դերը լիուլի կատարել։

«Կամք»ի մարզիկները տարիքով աւելի փոքր և նուազ փորձառու ըլլալով հանդերձ, իրենց ամբողջ կարելին ի գործ դրին: Անոնցմէ մասնաւորաբար յիշենք Վարուժան Կիւրիւնլեանը։ Սակայն մէկ կողմէ նուազ փորձառու և միւս կողմէ ալ իւրաքանչիւրին անհատական խաղարկութիւնը պատճառ դարձան, որ անոնք չկարողանան յաղթել կամ նոյնիսկ փոքր տարբերութեամբ մը միայն պարտուիլ։ Նկատեցինք նոյնիսկ, որ «Կամք»ի խաղացողներէն մին, մրցման ընթացքին չորս վայրկեաններ ամբողջ, ոչ մէկ փաս ստացաւ և խաղարկութիւնը գրեթէ ամբողջութեամբ կեդրոնացաւ խմբապետ Ռոպէրի վրայ, որ ի զուր ջանաց կէտեր նշանակել, քանի որ Ժիրայր յաջողած էր զինքը չէզոքացնել։

Մրցումէն ետք մարզիկներն ու հասարակութիւնը գացին Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոն՝ «Մարի Մանուկեան» սրահը, առաջնորդութեամբ մասնաճիւղի ատենապետ Պր. Նուպար Սուլխասեանի, և այնտեղ տօնեցին այս անմոռանալի յաղթանակը։ Սեղաններու շուրջ բոլորուած, բոլորն ալ կերան, խմեցին, և զուարճացան։ Բաժակաճառեր ըրին և նորանոր յաջողութիւններ մաղթեցին հոգեւոր հովիւ՝ Արժ. Տ. Մամիկոն Քհնյ. և ատենապետ Պր. Նուպար Սուլխասեանի։

Կը մաղթենք որ այս յաղթանակը ոչ առաջինը և ոչ ալ վերջին ըլլայ։

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՄԱՐԳԱՐՈՎ «ԱՐԱՐԱՏ»Ի ԱՒԱԳ

ԵՐԵՒԱՆ (Արմէնփրես).— Էդուարդ Մարգարովը նշանակուած է Երեւանի «Արարատ»ի աւագ։ Տեղակալ նշանակուած է Նորայր Մեսրոպեանը։ Այս որոշումը տրուեցաւ այն ատեն, երբ խումբի նախկին աւագ՝ Յովհաննէս Զանազանեանը, տեղի ունեցած ուսումնական խորհրդակցութեան մէջ յայտարարեց, որ ինքը կարող չէ ներկայիս դաշտին մէջ ղեկավարել իր խաղընկերները, և խնդրեց զինք ազատ կացուցանել «Արարատ»ի աւագի պարտականութիւններէն,

ԻՐԱՒԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՑԱՆԿԸ

ԵՐԵՒԱՆ (Արմէնփրես),— ՍՍՀՄ Նախարարներու խորհուրդին առընթեր՝ մարմնամարզի և ֆութպոլի վարչութիւնը հաստատած է երկրի առաջնութեան խաղերը վարող մրցավարներու ցանկը։ Այնտեղ ընդգրկուած ին միջազգային, համամիութենական և հանրապետական կարգի բազմաթիւ մրցավարներ։ Անոնց կարգին կը գտնուին նաև Հայաստանի 10 ներկայացուցիչներ։ Համամիութենական կարգի մրցավարներ Մաթէոս Մկրտչեանը, Հայկ Կարապետեանը, Գագիկ Շիրինեանը և հանրապետական կարգի մրցավար Սեդրակ Առաքելեանը կը վարեն բարձրագոյն և առաջին խումբերու խաղեր։ Երկրորդ խումբերու հանդիպումները կը վարեն հանրապետական կարգի մրցավարներ Հ. Նալպանտեանը, Ռ. Միրիմանեանը, Գ. Ասոյեանը, Թ. Աւետիսեանը, Ս. Բեգլարեանը, և Հ. Պետոյեանը։

ՕՐ. ՄԱՐԳՐԻԹ ՊԱՅՐԱՄԵԱՆ
ՊՐ. ՀՐԱՉ ՀԱՊԷՇԵԱՆ

խօսնցեալք

Գահիրէ 13-5-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսնցեալ զոյգին, իրենց ծնողաց՝ Տիկին Սիրանոյշ Պայրամեանին և Տիկին Մարի Հապէշեանին (Նիւ Եորք), ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Մոնթրէալաբնակ մեր բարեկամներէն Տոքթ. եւ Տիկին Նայիրի եւ Սոնիա Գալըճեաններ, բախտաւորուած են առջինեկ մանչ զաւակով մը, զոր անուանակոչած են Հրաչ:

Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք բախտաւոր ծնողքին, մեծ մօր՝ Տիկին Արմենուհի Գալըճեանին եւ մեծ հօր՝ Տիար Երուանդ Թաշճեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Ժագ Մեսրոպեան	100
Տիկին Գոհար Մուրատեան	100

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Երուանդ Րէիզեանի մահուան տխուր առթիւ, Այրի Տիկին Զապէլ Րէիզեան և զաւակները կը նուիրեն.

Հայ Կաթողիկէ	
Ազգատախնամին (Աղեքս.)	1000
Աղեքս. Ազգատախնամին	1000
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500
Տիգրան Երկաթին	300
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	300
Հ.Բ.Ը.Մ. (Աղեքս.)	300
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	300
«Յառաջդիմասէր»ին	300
«Արեւ»ին	300
«Յուսաբեր»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Պր. Եր. Գալփաքճեանէ)

Մարկոսեան եղբարք՝ Հրանդ, Երուանդ, Հայկ և Համբարձում, ինչպէս նաև Տիկին Հայկուհի Ալթունեան և զաւակները՝ Զարեհ և Զաւէն, հետեւեալ նուիրատուութիւնները կ՚ընեն իրենց շատ սիրեցեալ քեռայրին, ամուսնոյն և հօր, ողբացեալ Քերոբ Ալթունեանի մահուանց տարելիցներուն առթիւ.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
Ազգատախնամին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Հայ Գեղ. Միութեան	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Պր. Հրանդ Մարկոսեանէ Զինկօկրաֆ Րոյալ)

Ողբ. Տիկ. Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Սրապ Մովսէսեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	50

Այրի Տիկին Սաթենիկ Խաչերեան, իր շատ սիրելի քրոջ՝ ողբ. Բերուզ Կիւզէլեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրէ.

Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղեքս. Ազգատախնամին	100
Պօղոսեանի ճաշի Սեղանին	100

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պր. Դանիէլ Ճաճռեան և Օր. Մայտա Գալաեան նշանածներ կու գան իրենց խորին շնորհակալութիւնները յայտնել՝ Հոգ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ծրրնճեանի, Հայկական Ընթերցասրահի Վարչութեան, «Ջահակիր» շաբաթաթերթին, «Արարատ» օրաթերթին (Պէյրութ), ինչպէս նաև բոլոր անոնց՝ որոնք անձամբ, նամակով, հեռագիրով, ծաղկեփունջ ղրկելով և կամ զանազան բարենպատակ հաստատութեանց նուիրատուութիւններ կատարելով շնորհաւորեցին իրենց նշանախօսութիւնը։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պօղոսեան Ազգ. Երկսեռ Վարժարանի Տնօրէնութիւնս հաճոյքով կը հրաւիրէ Ձեզ՝ Վարժարանիս աշակերտական գծագրութեան և ձեռական աշխատանքներու տարեկան ցուցահանդէսի բացման հանդիսութեան, որ տեղի պիտի ունենայ «ԿՈՄԻՏԱՍ» սրահին մէջ, Ուրբաթ, 19 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6ին, կազմակերպութեամբ արուեստագէտ ուսուցիչ՝ Պրն. Հ. Համբարի,

Հովանաւորութեամբ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ
(ԲԱՐԵԽՆԱՄ ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՑ)

Այցելութեան օրեր, Շաբաթ, 20 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 5-8 և Կիրակի, 21 Մայիս 1972, առաւօտեան ժամը 10էն 1:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ բարեպաշտ մեր ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 21 Մայիս 1972, Տօն է Հոգեգալստեան (Պէնտէկոստէ)։

Այս առիթով Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի հանդիսաւոր Ս. Պատարագ։

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7ին
Սկիզբ Ս. Պատարագի՝ » » 9.30ին

Կը հրաւիրենք հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց եւ Ս. Պատարագի:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ՝ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Յարութիւն Սիսըրմէնեան	100
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	100
Տ. և Տիկ. Եդուարդ Յակոբեան	100

ԱՂԵՔՍ. ԱԶԳԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկին Արշակ Փափազեան, 200 ե. դ. Պր. Գէորգ Փիլիկեանի ընդ Օր. Լիւսի Մածունեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ:

Տէր և Տիկին Սարգիս Դարմանեան, 100 ե.դ. Պր. Գառնիկ Օհանեանի ընդ Օր. Մարի Հատտատի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ։

Տէր և Տիկին Մուշեղ Տէյիրմէնճեան 100 ե. դ., ողբ. Տիկին Մարի Վարձպետեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեան 100 ե. դ., ողբ. Տիկին Մարի Վարձպետեանի մահուան տխուր առթիւ։

Ողբ. Երուանդ Րէիզեանի ցաւալի մահուան առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Կարապետ Թէրզեան	200
Տէր և Տիկին Մուշեղ Տէյիրմէնճեան	100

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տոքթ. և Տիկին Արթօ Խաչերեան 200 ե. դ., Պր. Պօղոս Պօհճէլեանի ընդ Օր. Արմէն Դանիէլեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ:

Տէր և Տիկին Թովմաս Մանճըլըքեան 200 ե. դ., Պր. Գէորգ Փիլիկեանի ընդ Օր. Լիւսի Մածունեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ։

Տէր և Տիկին Մանուկ Մանճըլըքեան 100 ե. դ., Պր. Գառնիկ Օհանեանի ընդ Օր. Մարի Հատտատի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ։

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Այրի Տիկին Լիւսի Ժամկոչեան և զաւակները Արա և Րօզ-Մարի (Գանատա), իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն և հօր՝ ողբացեալ Գրիգոր Ժամկոչեանի մահուան 7րդ տարելիցին առթիւ կը նուիրեն 300 ե.դ.:

Տէր և Տիկին Աբրահամ Նիզիպլեան կը նուիրեն 200 ե. դ., Նիզիպլեան - Զարըգեան - Ալաֆտարեան գերդաստանի համայն ննջեցելոց հոգւոյն։

Տէր և Տիկին Նորայր Պէն Օհանեան 500 ե.դ., ողբացեալ Երուանդ Րէյիզեանի կսկծալի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Տէր և Տիկին Գաբրիէլ Տօսթումեան 200 ե. դ., ողբացեալ Տիկին Մարի Վարձպետի կսկծալի մահուան առթիւ:

Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիսթիան Գոսթանտիի ամուսնութեան ուրախ առթիւ՝ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Նազարէթ Զամպաքեան	200
Տէր և Տիկին Սարգիս Համբարձումեան	100
Տէր և Տիկ. Հայկազ Տէտէեան	100

Տէր և Տիկին Վահրամ Թօսունեան 100 ե.դ., կը նուիրեն ողբ. Էտուար Րէիզեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

Օր. Զապէլ Պասմաճեան 100 ե. դ., կը նուիրէ Օր. Լիւսի Մածունեանի ընդ Պր. Գէորգ Փիլիկեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

ՈՄՆ 100 ե.դ. կը նուիրէ ուրախ լուրի մը առթիւ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 430—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՄԱՅԻՍ 1972 | ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 եգ. դհկ. կամ 25 լիբ. դհկ. | عدد ٤٣٠ – الخميس ٢٥ مايو ١٩٧٢

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐ ՍՈՒԳԻ ՄԷՋ

ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԵՒ ՎԱՂԱԺԱՄ ՄԱՀԸ ՄԵԾ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ ԵՂԱՒ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ-ԱՐԱԲ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՌԱՇՈՒՔ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅ ՍԳԱԿԻՐ ՈՒ ՀՈԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԻՐ ԱՐՑՈՒՆՔՈՎ ԵՒ ՅՈՒԶԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲԸ, ԻՍԿԱԿԱՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂԱՒ՝ ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՋ ԱՅԼԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԷՊ ԱՐԺԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔԻՆ

Անցեալ Շաբաթ, 20 Մայիս 1972, Հելիոպոլսոյ իր բնակարանին մէջ, սրտի տագնապի մը հետեւանքով իր մահկանացուն կնքեց՝ Գահիրէի հայութեան սիրուած եւ յարգուած անդամներէն եւ Հայկական Ընթերցասրահի հիմնադիրներէն, այժմու ատենապետ ընկեր Նուպար Պալաեանը, խոր սուգի մատնելով ոչ միայն իր ընտանեկան հարազատները, կուսակցական իր ընկերները, այլ նաեւ հայ եւ օտար իր բազմաթիւ բարեկամները, որոնց մօտ միայն քաղցր յիշատակներ թողած կը բաժնուէր այս աշխարհէն։

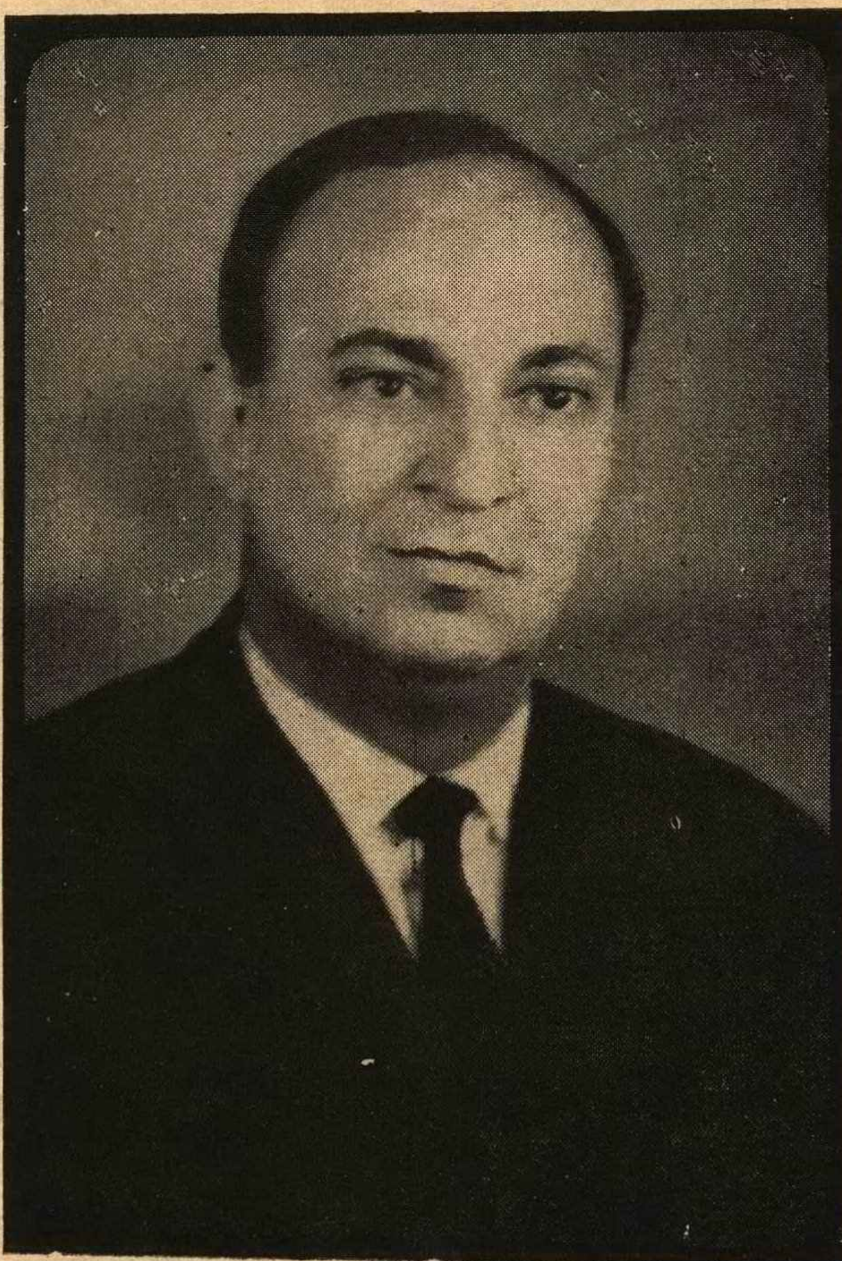
Անժամանակ եւ անակնկալ այս մահուան բօթը ոչ միայն կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ, այլ նաեւ շանթահարեց շատ շատերուն սրտերը, որոնք միայն սէր, յարգանք եւ անկեղծ բարեկամութիւն կը տածէին անոր հանդէպ։ Սա գի սեւածուխ մուխ մը կարծես պատած ըլլար հոգիները շատ շատերու, որոնց աչքերը ի լուր այս բօթին՝ սկսած էին արդէն թրջիլ արցունքի աղի կաթիլներով:

Ու զանգը շարունակաբար կը հնչէր. շատ շատեր կը փորձէին հաստատել ճշմարտութիւնը այս տխուր լուրին, որ բոլորին անհաւատալի էր եւ սակայն դժբախտաբար իրաւ։ Ան չկար այլեւս։ Մի քանի րոպէներու ընթացքին արդէն կեանքէն անդենական անցած էր՝ բոլորին սիրելի, խանդավառ եւ կենսունակ Նուպար Պալաեանը, մեր Նուպարը, հայուն, արաբին, բոլորին Նուպարը։ Ու հեռախօսին միւս ծայրէն կը լսուէին արդէն յուզումի, ցաւի արտայայտութիւններ եւ հեկեկանքներ։

Սուգի մտած էր Պալաեան մեծ ընտանիքը, սուգի մտած էր Հնչակեան Կուսակցութիւնը, սուգի մտած էր Հայկական Ընթերցասրահը՝ իր հիմնադիրներով, իր վարչականներով, իր երիտասարդական կազմակերպութիւններով՝ Հ.Մ.Մ.ով, «Նոր Սերունդ»ով, մեծով պզտիկով: Սուգի մտած էր նաեւ համայնքը՝ որուն աշխատունակ եւ գործօն բացառիկ անդամներէն մին եղած էր 35 տարիներ շարունակ՝ վարժարանի հոգաբարձու, ազգային յանձնախումբերու անդամ, Հ.Բ.Ը. Միութեան վարչական եւ այլ զանազան հանգամանքներով։

Ի տես ողբացեալ այս ընկերոջ ազգային, հասարակական եւ հայրենական բազմաբեղուն ծառայութեանց, Գահիրէի Ազգային Իշխանութիւնները որոշեցին Ազգային Յուղարկաւորութիւն կատարել, գլխաւորութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի եւ մասնակցութեամբ հոգեւորական ու դպրաց դասուն, եւ հանգուցեալին մարմինը ամփոփել Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատան՝ մտաւորականներու թաղամասին մէջ։

Ու հեզ Նուպարի անկենդան մարմինը թաղուեցաւ իր սիրելի ու ուսուցչուհիին եւ գաղափարի ընկերուհիին՝ վեթերան սոցիալիստ հայուհի եւ դաստիարակուհի ողբացեալ Զարուհի Տաղկունիի շիրիմին կողքին։

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Եգիպտոսի Վարիչ Մարմինը եւ Գահիրէի Մասնաճիւղի վարչութիւնը, խոր կսկիծով կու գան ծանուցանել անակնկալ եւ վաղաժամ մահը՝ երկարամեայ գործօն եւ հաւատաւոր անդամին՝

ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ յանկարծականօրէն, Հելիոպոլսոյ իր բնակարանին մէջ, Շաբաթ, 20 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6.30ին։

Ազգային Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 21 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 4.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, Նախագահութեամբ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։ Ողբացեալ ընկերոջ անկենդան մարմինը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը եւ թաղուեցաւ մտաւորականներու հողամասին մէջ։

Անզուգական ընկերոջ փառաւոր Ազգային Յուղարկաւորութեան նկարագրականը պիտի տանք մեր յաջորդ թիւով։

ԳԱՂԱՓԱՐԱՆՈՒԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՆՈՒԷՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԵՐՈՍԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

(ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Ճակատագիրի սեւ մանգաղը անգութօրէն հնձեց հայ ժողովուրդի հաւատաւոր եւ օրինակելի զաւակներէն մին։

Զօրաւոր եղաւ այդ հարուածը իր բոլոր սիրելիներուն՝ ընտանեկան, ընկերային եւ բարեկամական շրջանակին համար, երբ համակ կեանք, եռանդ, նուիրում մարմնացնող այս հայորդին չանթահար ծառի մը նման տապալեցաւ։

Ողբ. Նուպար Պալաեան թէեւ իր ետին թողուց լաց եւ արցունք, յուզում եւ տխրութիւն, եւ սակայն ան իր ետին ձգեց նաեւ քաղցր յիշատակներու պատմագիրք մը, որուն իւրաքանչիւր էջին վրայ արձանագրուած են իր բեղուն եւ օգտաշատ կեանքի ընթացքին կատարած բարի գործերը՝ յօգուտ իր շուրջիններուն, յօգուտ իր համայնքին, յօգուտ իր հայրենիքին, յօգուտ իր հաւատքին եւ գաղափարաբանութեան, յօգուտ հայ եւ արաբ բարեկամութեան եւ մանաւանդ յօգուտ մարդկութեան։ Այդ պատմագիրքին մէջ արձանագրուած յիշատակներուն կապուած են անունները համայնքիս գրեթէ բոլոր անդամներուն, որոնք, ինչ գաղափարի կամ կազմակերպութեան ալ պատկանած ըլլան, Նուպար Պալաեանին հետ կապուած էին անկեղծ բարեկամութեամբ մը եւ սիրոյ ու համակրանքի զգացումներով, որովհետեւ ողբացեալ ընկերոջ մէջ անոնք բոլորն ալ նշմարած եւ հաստատած էին նկարագիրի բարձրութիւնը եւ ազնուութիւնը։

(Շարունակութիւն տես. էջ 4)

ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԴԻՒԱՆԸ ԵՒ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԿԱԶՄԸ

Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովը՝ նախագահութեամբ Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի, Ուրբաթ 19 Մայիս 1972, նիստ գումարեց Ազգային Առաջնորդարանի Դահլիճին մէջ, եւ միաձայնութեամբ իր դիւանը ընտրեց հետեւեալ կազմով.

ՊՊ. ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ	Ատենապետ
ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆ	Փոխ-ատենապետ
ՅԱԿՈԲ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ	Ատենադպիր
ՆՈՐԱՅՐ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ	Փոխ-ատենադպիր

Պատկ. Թեմական Ժողովը, նոյն նիստին ընտրեց նաեւ նոր Քաղաքական Ժողով մը, որուն նորընտիր անդամները, Նախագահ Սրբազան Հօր ներկայութեան կարճատեւ նիստ մը գումարեցին եւ իրենց դիւանը կազմեցին հետեւեալ ձեւով.

ՊՊ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ	Ատենապետ
ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆ	Փոխ-ատենապետ
ՅԱԿՈԲ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ	Ատենադպիր
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔՐՈՒՅԵԱՆ	Գանձապետ
ՌՈՒԲԷՆ ԳԱԶԱԶԵԱՆ	Խորհրդական
ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ	»
ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ	»

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք նորընտիր Ազգային Ժողովները եւ յաջողութիւն կը մաղթենք իրենց:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ 1972 ՏԱՐՈՒԱՅ Ա. ՆԻՍՏԸ

Ուրբաթ, 12 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6ին, Ազգային Առաջնորդարանի մէջ նիստ ունեցաւ Աղեք. Պատկ. Թեմական Ժողովը, նախագահութեամբ Թեմիս Առաջն. Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի եւ ատենապետութեամբ՝ Պր. Յ. Ամասունիի:

Ներկայ էին մէկ կրօնական եւ քսան աշխարհական անդամներ:

Նախագահ Սրբազան Հօր Տէրունական աղօթքով ժողովը բացուած յայտարարուեցաւ:

Օրակարգի առաջին հարցն էր՝

Ա.– Ընթերցում և վաւերացում նախորդ նիստի ատենագրութեան.

Յետ ընթերցման եւ կարգ մը ճշգրտումներու, ժողովը վաւերացուց նախորդ նիստի ատենագրութիւնը:

Բ.– Ատենական գործողութիւններ.

Գ.– Ընթերցում Պատկ. Քաղաքական Ժողովի 1971 տարեշրջանի բարոյական և նիւթական գործունէութեան տեղեկագրին և հրաժարական նամակին:

Տեղեկագրին ընթերցումէն եւ թէր ու դէմ կարծիքներու փոխանակութենէն ետք, Պատկ. Թեմական Ժողովը զայն վաւերացուց: Գալով Քաղաքական Ժողովի հաւաքական հրաժարականին, ժողովը վերընտրեց նախկին կազմը:

Դ.– Ընթերցում Առաջնորդարանի պաշտօնական հաշուեքննիչի տեղեկագրին՝ 1971 տարեշրջանի հաշուետուութեան վերաբերեալ.

Պր. Լեւոն Ալեքեան, պաշտօնական հաշուեքննիչի իր հանգամանքով կարդաց՝ 1971 տարեշրջանի հաշուետուութեան վերաբերեալ իր տեղեկագիրը, ուր կը հաստատէր, այն բոլոր հաշուեխաւսակներու կանոնաւորութիւնը՝ որ իրեն ներկայացուած էին:

Ե.– Ընտրութիւն Քննիչ Յանձնաժողովի.

Ժողովը միաձայնութեամբ՝ Քննիչ Յանձնաժողովի անդամ ընտրեց ՊՊ. Մաքրուհի Սարաֆեան, Ալեքսիս Օհանեան եւ Յակոբ Քեհեայեան:

Ապա տեղի ունեցաւ հանգ վայրկեանի դադար: Ժամը 8.20ին ժողովը անցաւ օրակարգի 6րդ հարցին:

Զ.– 1972 տարեշրջանի պիւտճէի նախագծի վաւերացում.

Պատկ. Թեմական ժողովի անդամներէն Պր. Լեւոն Մամուր դիտողութիւն բրաւ ըսելով, որ պիւտճէի մը նախագծի քննութիւնը պէտք է տեղի ունենայ տարուան առաջին կամ երկրորդ ամսոյն ընթացքին եւ ոչ թէ տարուան կէսը լրանալէ ետք: Ժողովը այս դիտողութիւնը նկատի առնելէ ետք, վաւերացուց 1972ի նախագիծ պիւտճէն:

Է.– Տեղեկագիր նուիրատուութեան յանձնախումբի՝ Պր. Օննիկ Յարութիւնեանի կողմէ Աբուքիրի իր շէնքին նուիրատուութեան մասին:

Ժողովը գոհունակութեամբ ընդունեց եղած նուիրատուութիւնը եւ նուիրատուին միակ պայմանը՝ տան եկամուտին գանձումը, մինչեւ իր մահը:

Ը – Վիճակով ճշդում դադարելի անդամներուն, ըստ կազմական կանոնագրի 23րդ յօդուածին:

Օրակարգի ամէնակարեւոր հարցը ըլլալով, մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր դրական եւ պատշաճ լուծումի մը: Դժբախտաբար փոխան կանոնագրութեան գործադրութեան, ներկայ գտնուեցանք նախապատրաստուած բեմադրութեան մը:

Պր. Լեւոն Մամուր մօտ տասը վայրկեան զանազան առարկութիւններ բրաւ եւ կազմական կանոնագրի այդ 23րդ յօդուածին եւ այլ քանի մը յօդուածներու ընդունելի կամ ոչ, գործադրելի կամ ոչ ըլլալը ջանաց ապացուցանել: Թէեւ ան յայտարարեց, թէ իր խօսքը իր տեսակէտն էր, բայց եւ այնպէս պատճառ եղաւ շիլ հաշիւ ունեցող անձերու, որ առիթ ստեղծեն վիճակաձգութիւնը յետաձգելու իրենց նպգերուն:

(Շար. տես էջ 4)

ՏՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԱՒ «ՆԻՒՔԼԻԸՐ ՄԵՏԻՍԻՆ»Ի ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ

Այժմ Մոնթրէալաբնակ, Տօքթ. Յարութիւն Արզումանեան Մարտ 14-19ի միջեւ Մայամի քաղաքին մէջ մասնակցեցաւ «Նիւքլիըր Մետիսին»ի համագումարին: Շաբաթ մը ետք, Պոսթոնի մէջ ան մասնակցեցաւ Մ. Նահանգներու նոյն մասնագիտութեան վերաբերեալ քննութեանց, որոնք առաջին անգամ ըլլալով տեղի ունեցան Ամերիկայի մէջ: Երիտասարդ բժիշկը ծնած է Գահիրէ, 1935ին: Նախնական և երկրորդական ուսումը ստացած է Գահիրէի Գալուստեան վարժարանին մէջ: Գահիրէի Ամերիկեան Համալսարանի գիտութեան ճիւղէն շրջանաւարտ եղած է 1957ին, պսակաւոր գիտութեանց տիտղոսով: Ապա տարի մը դասաւանդած է Հ. Բ. Ը. Միութեան Մելգոնեան Կրթ. Հաստատութենէն ներս, Նիկոսիա, Կիպրոս: Ան Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանին բժշկական ճիւղը աւարտած է 1964ին: Մեկնելով Մ. Նահանգներ, նախ Ֆիլատելֆիոյ և ապա Մոնթրէալի մէջ (Գանատա) ձեռք ձգած է ներքին հիւանդութեանց մասնագիտութիւնը: Յաջողութեամբ աւարտելէ ետք Գանատական լիսանսի քննութիւնները, Տօքթ. Արզումանեան ստացած է բժշկական արտօնագիր Քեպէք նահանգէն (Գանատա): Անցնող երկու տարիներուն, Տօքթ. Արզումանեան անդամակցած է Մոնթրէալի Ծխական Խորհուրդին, որուն գանձապահն է: Միեւնոյն ժամանակ ան յաջողութեամբ պսակուած է «Նիւքլիըր Մետիսին» նոր մասնագիտութեան մը տիտղոսով: Համակրելի բժիշկը ներկայիս կը պաշտօնավարէ Մոնթրէալի «Ճենըրըլ» հիւանդանոցի «Նիւքլիըր Մետիսին»ի բաժինին մէջ: Ան կրտսեր եղբայրն է Գանատայի Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգշ. Տէր Զաւէն Ծ. Վրդ. Արզումանեանին:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր շատ սիրելի կողակիցին ողբ. Տիկին Մաքրուհի Մարտիրոսեանի մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ՝ փոխան հոգեճաշի, Պր. Վաղինակ Մարտիրոսեան կը նուիրէ.

Ազգատախնամին	400
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	400
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	400
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	400
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Պր. Հայկ Օհանէսեանէ)

Իրենց սիրեցեալ տալոջ զաւկին և զարմիկին ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան տխուր առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի, Տիկին Մարի Հապէշեան (Նիւ-Եորք), Տէր և Տիկին Ֆուատ Լ. Քիրօլոս (Նիւ-Եորք) և Տիար Հրաչ Հապէշեան կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Հայկական Ընթերցասրահին	500

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Իրենց սիրեցեալ բարեկամին և ընկերոջ ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Եդուարդ Զօրայեան և զաւակունք կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	500
«Ջահակիր»ին	500

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, ընկեր Վրէժ Սէֆէրեան և ընտանիք կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	250
«Ջահակիր»ին	250

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Պերճ Օտապաշեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	300
«Ջահակիր»ին	200

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Անդրանիկ Վարժապետեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	250
«Ջահակիր»ին	250

Իր շատ սիրելի ընկերոջ՝ ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ ընկեր Արմենակ Ելպէկեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	250
«Ջահակիր»ին	250

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առիթով, Տէր և Տիկին Օննիկ Ալեքսանեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տիկին Վիքթորիա Սերովբեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ ՊՊ. Գրիգոր և Երուանդ Սվաճիպաշեան եղբայրներ կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, Քերոբեան ընտանիք կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Վարդան Առաքելեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Վարժարանի Թատերական Ձեռնարկը

«ՔԱՋԱԼԵՐԵՑԷ՛Ք ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ, ՈՐՊԷՍԶԻ ԱՆ ԱՆԽՈՆՋ ԿԵՐՊՈՎ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՀԱՅ ՄԱՆՈՒԿԻՆ ԿՐՕՆԱ-ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»:

Նախանցեալ Կիրակի, 14 Մայիս, երեկոյեան ժամը 7ին, Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պըլեքտանեան» հանդիսասրահը լեցուած էր հասարակական տարբեր խաւերէ և գաղափարական հոսանքներէ կազմուած հոծ բազմութիւնով մը: Անոնք եկած էին իրենց սիրոյ, գուրգուրանքի և քաջալերանքի զարպասը ընել Հայաստանեայց Կիրակնօրեայ Վարժարանը, ներկայ ըլլալով անոր կազմակերպած թատերական ներկայացման:

Ներկայացումը կը հովանաւորէր եգիպտահայոց բարեջան Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան: Կը նախագահէին Տէր և Տիկին Փօլ Քիլիճեաններ: Ներկայ էին Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, (արժանաւոր տնօրէնը՝ Կիրակնօրեայի), Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Ազգ. Իշխանութեան և մարմիններու անդամներ, կրթական գործիչներ և բազմաթիւ անուանի անձնաւորութիւններ:

Ներկայացուած թատերախաղը՝ «Ջկնորսին Ընտանիքը», կը պատկանէր պոլսահայ շնորհալի մանկագիր Ատրինէ Տատրեանի գրիչին:

Այդ երեք արարնոց թատերախաղը, եթէ մելոտրամաթիք իր նիւթով հեռու էր սփիւռքահայ կեանքի ներկայ իրականութենէն, գոնէ իր բարոյալից խորքով լաւագոյնս կը դրսեւորէր Կիրակնօրեայ Վարժարանին հետապնդած կրթական-բարոյական հիմնական նպատակները:

Բեմադրիչները՝ բազմաշնորհ արուեստագէտներ՝ ՊՊ. Ժիրայր Ճէպէլեան և Հայկազ Գալուստեան, շնորհիւ խղճամիտ բեմադրական աշխատանքներու, յաջողած էին մեզի հրամցնել գունեղ և տպաւորիչ ներկայացում մը:

Մեծ խնամք տարած էին նաև հարազատօրէն վերականգնելու ձկնորսներու միջավայրը և զգեստաւորումը:

Եւ բնականաբար, իրենց աշխատանքը մեծապէս գնահատուեցաւ ներկաներէն, որոնք իրենց գոհունակութիւնը և խանդավառութիւնը յայտնեցին, բուռն ծափահարութիւններով յաճախ ընդմիջելով ներկայացումը:

Դերաբաշխումը լաւ կատարուած էր: Դերակատարներու խումբէն՝ պէտք է առանձնացնենք անուններ առաւել կամ նուազ փորձառու սիրող դերասաններ՝ Հայկ Թելլալեանի (Թովմաս), Ալեքսիս Մովսէսեանի (Մկօ), Վարուժան Ֆրընճեանի (Համբար), Մարօ Սագայեանի (Մարիամ), Սօնա Պալթայեանի (Աննա) և Սօնիա Սարգիսի (Մարօ), որոնք գիտակից խաղարկութեամբ մը լաւագոյնս մարմնաւորեցին իրենց ստացած տիպարները, նպաստելով ներկայացման յաջողութեան:

Դերակատարները՝ նկարուած ներկայացումին վերջաւորութեան
(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

Աշխոյժ և կենդանի խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին նաև ձկնորսներ ու խումբը՝ յանձին պատանիներ՝ Պետրոս Շապանեանի (Սարգիս), Նուպար Պահատրեանի (Վարդան), Թովմաս Կորկիսեանի (Յովսէփ), ինչպէս նաև Աննայի ընկերուհիին դերը կատարող՝ Նայիրի Համբիկեանը: Հայրենի երիտասարդ դաշնակահար Գեղամ Աչճեան՝ իր աշխոյժ նուագակցութեամբ ընկերացաւ խմբերգին:

Մեծահասակներու կողքին՝ պէտք է անպայման վեր առնենք անունը փոքրիկ Ռուպինա Դարմանեանի, որ ոչ միայն իր ինքնավստահ և աշխոյժ խաղարկութեամբ՝ (Թովմասի փոքր աղջկան դերին մէջ) այլև դաշնակի իր շնորհալի կատարումներով, օրուան յայտնութիւնը եղաւ, արժանանալով ներկաներուն անկաշառ գնահատանքի ծափերուն:

Դադարին, Հոգշ. Հայր Սուրբը, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ վարժարանի տնօրէնի իր հանգամանքով, խօսք առնելով անգամ մը եւս շեշտեց պատանիին իմացական և կրօնա-բարոյական դաստիարակութեան արդի պահանջները, և այդ ուղղութեամբ Կիրակնօրեայ վարժարանին կատարած դերը հայ պատանիին իմացական-հոգեկան դաստիարակութեան գործին մէջ: Ապա, իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Վարչութեան և յատկապէս՝ այդ մարմինին մաս կազմող Օր. Անայիս Ծիզմէճեանի, որ անձնուրաց նուիրումով երկար տարիներէ ի վեր իր թանկագին աջակցութիւնը կը բերէ վարժարանին վարչական աշխատանքներուն:

Եղան բազմաթիւ ինքնաբուխ նուիրատուութիւններ:

Մեր շնորհաւորութիւնները՝ այդ ձեռնարկին յաջողութեան սատարող բոլոր կազմակերպիչներուն, բեմադրիչներուն և դերակատարներուն: Ա. Մ.

ԿԱՐՃ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՍՈՒՄ ԵՆ...

ԵԴՈՒԱՐԴ ԱՒԱԳԵԱՆ

Ասում են, դարեր առաջ հայերը կապոյտ աչքեր են ունեցել:

Երբ երկրի երեսից ցամաքել է ջրհեղեղը, թողնելով կապոյտ լճակներ, երբ լուրթ մշուշից թափանցիկ երազի նման ժպտացել են Մասիսները, երբ անամպ երկընքում փայլփլել է չիկահեր արեւը, երբ շուրջը խաղաղութիւն է եղել, ծնուել է մի ժողովուրդ, որի ուստրերն ու դուստրերը արևի նման չիկահեր են եղել, կապոյտ աչքեր են ունեցել, ջրհեղեղից մնացած բիւլ լճակների պէս, որոնց մէջ արտացոլւում էր երկինքը....

Կապոյտ են եղել նրանց աչքերը, կապոյտ հայեացքով են նայել աշխարհին ու մարդկանց: Կապոյտ աչքերով են նայել, եղել են բարի...

Եւ կառուցել են, կերտել շէնքեր՝ գեղեցիկ. վարդագոյն քարից, տաճարներ՝ ճերմակ ու անթերի, և չեն իմացել, թէ ինչ է սև գոյնը:

Դրանից էլ սիրել են գեղեցիկը և հոգով եղել են բարի:

Բայց աշխարհը բարի չի եղել, աշխարհը եղել է բիրտ:

Կռիւ չեն ուզել, բայց եկել են նրանց վրայ: Հայը ստիպուած մի ձեռքում շինարարի մուրճը, միւսով սուր է վերցրել ու պաշտպանել իր վարդագոյն շէները, ճերմակ տաճարները և կապոյտ երազը իր աչքերի:

Բայց աշխարհը չարիք է ծնել: Իշխել է ուժեղի ուժը: Աշխարհում եղել են կռիւներ, կոտորած, աւեր: Ցեղերը ելել են ցեղերի դէմ: Ցեղերը ցեղերին սովորեցրել են դաժանութեան ու ատելութեան գաղտնիքը:

Եղել են արշաւանքներ, հրդեհներ, աւերածութիւններ:

Մխացել են քաղաքներ, կործանուել են շէներ, աւերակ դարձել տաճարներ, խորտակուել արմաւիրներ, արտաշատներ, վաղարշապատներ, դուիններ, որբեւայրի է մնացել նոր հարսնացած Անին...

Սևացել է կապոյտ երկինքը այրուող տների ծուխ ու մրից, մթամած երկինքը սևով է դեմքը ծածկել: Հայը սևացած հայեացքով է նայել սև ցելերին, ուր սերմի փոխարէն իր իսկ բացած ակոսում թշնամու սրից փռուել է սերմնացանը, սևացած հայեացքով է նայել գետերի ու լճերի պղտոր ջրերին, ուր ջրասոյզ կորել են իր զաւակները:

Բայց չի յուսահատուել: Չի կորցրել իրեն: Նորից իր ձեռքն է առել շինարարի մուրճը: Այս անգամ սև քարով է կառուցել իր քաղաքները, սև քարից կերտել իր տաճարներն ու եկեղեցիները... Ազաչաւոր մոմերի սև ծխի ներքոյ, մութ խորաններում, խաչքարերի սևացած շուրթերն է համբուրել և նրա աղօթքի սովոր բերանը անհծքի խօսքեր է մրմնջացել...

Ասում են, այդ անեղ օրերի սևութիւնն է լցուել հայերի աչքերը: Նրանք, կորցրած կապոյտ գոյնը ու երազն իրենց աչքերի, սև հայեացքով են նայել աշխարհին ու մարդկանց: Սև աչքերով...

Յետոյ անցել են դարեր: Դարերի հետ փոխուել են դարերը:

Եղել է մի օր, երբ հայը գըտել է իր կորցրածը: Գտել է իրեն: Շէնացրել է պատառպատառ Հայաստանի մի պատառը: Շէնացրել ու ապրել: Կորցրած Արմաւիրի, Վաղարշապատի, Դուինի, Արտաշատի, Անու փոխարէն կերտել է իր նոր Երևանը...

Հիմա երբ դուրս գաս ու քայլես Երևանում, կը տեսնես վարդատուփ շէնքեր ու ճերմակ պալատներ: Եւ կը հանդիպես հրաշքի: Կը տեսնես ջահել տղաների ու աղջիկների, որոնք կրկին կապոյտ աչքեր ունեն ու չեկ վարսեր...

ՔԱՆԻ ՕՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Երբ խօսում ու գրում են Սարեանի մասին, խօսում ու գրում են նրա գոյների մասին, որոնց զարմանալի և անկրկնելի համադրութիւնը աշխարհին ներկայացրեց նոյն չափով զարմանալի և անկրկնելի գեղանկարչին: Ինչքա՜ն նուրբ, գեղեցիկ ու հարուստ է այդ համադրութիւնը, ինչպիսի՜ զուարթ արտայայտչականութեամբ է հաղորդում կեանքով լեցուն տարածութիւնները՝ ծաղկած դաշտերից, լանջերին թեքուած խաղողի թփերից մինչև հայոց լեռների ձիւնոտ գագաթները: Ինչպիսի՜ գոյներ է տեսնում նկարիչը հայրենի բնութեան մէջ և ինչքա՜ն թարմ ու մաքուր են դրանք կտաւների վրայ:

Մարտիրոս Սարեան իր աշխատանոցին մէջ

Իսկ այստեղ՝ տարածութեամբ փոքր, բայց մասշտաբով հսկայական ցուցահանդէսում, որ տեւեց քանի օր Մոսկուայում, ՍՍՀՄ Նկարիչների Միութեան դահլիճներում, միայն ածխամատիտով, գրչածայրով և ջրաներկով կատարուած գործերն են: Եւ կրկին վիթխարի ու հոյակապ...

Ցուցահանդէսում ներկայացուել էին վարպետի գրաֆիկական գլուխգործոցները, որ պահպանւում են տարբեր թանգարաններում և մասնաւոր հաւաքածուներում: Դրանց թւում են թէ՛ վերջին ինքնանկարը, թէ՛ կէսդարեայ վաղեմութիւն ունեցող գործերը՝ ճեպանկարներ, որ հետագայում նշանաւոր կտաւներ են դարձել, ժամանակակիցների դիմանկարներ, գրքերի նկարազարդումներ, մատիտով թռուցիկ մի շտրիխ՝ կանգնեցուած մի ակընթարթ:

Կարդում ես մեծ, չափազանց հետաքրքիր մի կեանք և քեզ բռնում ես այն մտքի վրայ, որ դու այնպիսի մի դպրոցում ես, ուր քեզ տալիս են յաւիտենական, մնայուն և ամենից առաջ՝ գեղեցիկը հասկանալու գիտելիքներ: Եւ ոչ միայն հասկանալու, այլև սրտով ընկալելու, յագենալու գեղեցիկով այնպէս, ինչպէս շոգ կէսօրին կը յագենաս լեռնային կենարար աղբիւրից: Եւ երբ հետեւում ես մատիտին, որը համառօրէն, այդ էլ որերորդ անգամ կրկնում է լեռնաշղթայի ծանօթ ուրուագիծը, իսկ այնտեղ Արարատն ու Արագածն են, հասկանում ես, որ նկարչի համար չկայ աւելի թանկ բան, քան հայրենիքի թեման: Դու տեսնում ես, թէ ինչպէս նկարիչը նախնիների հոգի մտերմիկ ընկալումն արտայայտող «Հայկական գիւղ» վաղ շրջանի նկարից անցնում է «Հայաստան» լայն, էպիքական կտաւին, ուր հայրենիքը իդէալականացուած է ոչ թէ գիւղացու աշխատանքով, այլ ներկայանում է իբրև ներդաշնակ, երջանիկ սովետական հանրապետութիւն:

Մի՞թէ կարելի է մոռանալ սարեանական դիմանկարները: Ահա բանաստեղծ-տրիբուն Եղիշէ Չարենցը, կրակոտ Վահրամ Փափազեանը, դերասանուհի Արուս Ոսկանեանը, որ նկարուած է իբրև թռչող երազ՝ թեթև, ճկուն, սրնթաց: Ահա աշխատասեղանին հակուած Ալեքսէյ Նիկոլաևիչ Թոլստոյը, որ թերթում է իր «Պետրոս Առաջին» վէպը: Գծանկարը պինդ է, ծանրաւուն, հիմնաւոր, դէմքը կենտրոնացուած է՝ փոքր-ինչ խորամանկ արտայայտութեամբ. և այս ամէնը այնպէս ճիշտ են հաղորդում ռուս գրողի բնաւորութիւնը:

Կողքին նրբագոյն գրչով նկարուած ձիեր են՝ Ֆիրդուսու բանաստեղծութիւնների նկարազարդումները: Ահա և սլանում են հեծեալները, հէքիաթային կռիւներում բախւում են հզօր, բարեհոգի քաջերը, աշխատում են ժըրաջան աղջիկները: Սարեանը շատ նկարներ ունի հայկական ժողովրդական հէքիաթների թեմաներով: Նա նկարազարդել է նաև Յովհաննէս Թումանեանի հէքիաթները, իր սիրելի բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի բանաստեղծութիւնները: Իսկ մի՞թէ հնարաւոր է թուարկել ցուցահանդէսում ներկայացուած բոլոր գործերը: Բայց նկատենք մի բան. գծանկարչութիւն սիրող մարդու համար այդ ցուցահանդէսում կար սքանչացնող մթնոլորտ, նրա մտքերի համար նեղ էին փոքրիկ դահլիճները. այդ մտքերը դուրս էին յորդում՝ փնտրելով համանըմանութիւն, և չէին գտնում, որովհետև վարպետն անկրկնելի է: Իսկ գծանկարային իր տեխնիկայով նա ուղղակի եզակի է: Դրանով էլ մեծ է:

Ցուցահանդէսի այցելուներից մէկը, համեստօրէն անյայտ մնալով, իր տպաւորութիւնները վերավստահել է ֆրանսիացի բանաստեղծ Ստեֆան Մալարմէին և տպաւորութիւնների մատեանում գրել է. «... Եւ բանաստեղծները գեղեցկութիւնից արբած, կը ըշտապեն իրենց կացարանները, որպէսզի գրեն այն ֆենոմէնի մասին, որը կը դիմանայ ապագային...»:

Ինչքա՜ն ճիշտ է ասուած Մարտիրոս Սարեանի մասին, որի հետ մոսկուացիները անցկացրին քանի օր:

ՎԼ. ՍՈԼՈՄԱԹԻՆ

«Լիթերատուրնայա Ռոսիա»

ՍՊԱՀԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ԳԱՆՁԵՐԸ

«Ժուռնալ տը Ժընեւ»էն կ'արտագրենք.–

Պելճիքայի Էլիզապէթ թագուհիի անուան եգիպտագիտական հիմնարկի ընդհանուր քարտուղար Արբակ Մխիթարեան, բանախօսութեան մը մէջ ներկայացուց մեզի Սպահանի քիչ ծանօթ, սակայն շատ շահեկան մէկ ծալքը:

Արդարեւ ԺԷ. դարուն սկիզբը, հայկական շատ կարեւոր գաղութ մը՝ հաստատուելով այդ քաղաքին մէջ, հայկական իրական օրրան մը ստեղծած էր հոն, Նոր Ջուղան՝ ուր տարիներու ընթացքին զարգացաւ Պարսից քաղաքի կողքին:

Հայ վարպետներ հարկադրուեցան պատշաճիլ իրենց նոր հայրենիքին պայմաններուն:

Գաղթած էին անոնք երկիր մը՝ ուր հազուագիւտ ըլլալով քարը, հարկադրուած էին շինելու կղմինտրը:

Բանախօսը լուսանկարչական խիստ շահեկան լուսարձակներով մեզի Նոր Ջուղա առաջնորդելէ առաջ, նախ ցոյց տուաւ մեզի իսլամ քաղաքը՝ իր ճարտարապետական գեղեցկութիւններով:

Այսպիսով կարողացանք ըմբռնել իսլամ ազդեցութիւնը եւ յատկապէս հայկական մեկնաբանութիւնը:

Մասնաւորաբար ճարտարապետութեան մարզին մէջ, Սպահանի հայերը ներշնչուեցան ուղղակի իրենց աչքին տակ ունեցած իսլամ իրագործումներէն: Նոր Ջուղայի մէջ, ոչ մէկ յիշատակարան կը յիշեցնէ մեզի հնաւուրց Հայաստանի ոճը, գմբէթի մը գագաթը հաստատուած խաչ մը միայն հեռուէն կը զանազանէ եկեղեցի մը՝ մզկիթէն: Սակայն շէնքերու կառոյցէն տարբեր է անոնց յարդարանքը:

Հայկական կառոյցները չունին իսլամ շէնքերու ճակատները յարդարող խճանկարները եւ յախճապակիները: Զանգակատան մը վրայ կարելի է տեսնել կաւագործեալ զարդանկար մը, սակայն շատ պարզ են անոր տարրերը: Հայկական եկեղեցիի մը շահեկանութիւնը կը կայանայ իր ներքին մասին մէջ, ուր զարդանկարչութիւնը կրնայ շատ հարուստ ըլլալ, որմանկարներ, գորգեր, ամբողջովին կաւագործութեամբ զարդարեալ որմնադրուագներ: Այդ զարդանկարներուն մոթիֆները պարսկական են, սակայն հինէն ի վեր միշտ ընտիր հայ կաւագործներու կողմէ պատշաճուած՝ կրօնական նոր պատկերագիտութեան մը:

Նոր Ջուղայի եկեղեցիներէն ու վանքերէն իւրաքանչիւրին մէջ, Արեւելքէ եւ Արեւմուտքէ հայ հարուստ հաւատացեալներու կողմէ դրկուեցան ուխտանուէրներ:

Զանազան եկեղեցիներուն գանձերը կազմող այդ ձօները, առաջին անգամ քառասուներկու տարիներ առաջ համախմբուեցան Սուրբ Փրկիչ վանքի յարակից փոքր շէնքի մը մէջ:

Իրանի 2500ամեակին առթիւ, թանգարանը նորոգուեցաւ եւ Արբակ Մխիթարեանի յանձնուեցաւ՝ գանձերու ներկայացման կազմակերպութիւնը:

Ա. Մխիթարեան հին թանգարանին գետնայարկին դարակներէն դուրս հանեց առաւել կամ նուազ չափով պատկերազարդ՝ 730 ձեռագիր:

Հայկական նկարչութիւնը, հակառակ իր երկար աւանդութեան, շատ փոքր թիւով վկայութիւններ թողած ըլլալով, վերգտնուող մանրանկարչութիւնները խիստ թանկարժէք են: Բայց հայկական մանրանկարչութիւնը միշտ կապուած է մասնաւոր դպրոցի մը, մէկ կեդրոնէն միւսը՝ նոյն շրջանի մանրանկարչութիւններուն մէջ, ոճը կը տարբերի: Սպահանի մէջ պատկերազարդ ձեռագրերը կ'աստիճանաւորուին ԺԱ. դարէն ԺԷ. դար: Բանախօսը ծանօթացուց մեզի այդ արտակարգ հաւաքածուն, շեշտելով անոնց ոճերու այլազանութիւնը:

Աստուածաշունչի կարգ մը տեսարաններ, զոր օրինակ ԺԴ. դարու Յիսուսի ծննդեան պատկերը, կը ներկայացնեն պատկերագիտական եզակի մասնայատկութիւններ: Հայ նկարիչներ, իրենց ձեռքին տակ տիպար ալ իսկ եթէ չունենան, գիտեն ստեղծել:

Պարսկաստանէն, Բիւզանդիոնէն տարրեր փոխ առնելով հանդերձ, անոնք կը մնան միշտ հայ եւ գիտեն օգտագործել գոյներու արտակարգ նոխութիւն մը:

Թանգարանին գանձերը, անտարակոյս միայն ձեռագրերէ չեն բաղկանար, կան նաեւ ԺԷ. դարէն ԺԹ. դարու ծիսական առարկաներ, Ֆլանտրական եւ իտալական դպրոցներէ՝ արեւմտեան նկարչութիւններ, հայերու դիմանկարներ եւն.: Այս բոլորը, իսլամ երկրի մէջ հաստատուած հայ քրիստոնեայ համայնքի մը կեանքի վկաներն են:

Վ. Ծ.

Մեր անակնկալ և մեծ սուգին պատճառով, «Ջահակիր»ի այս ամսուան Մարզական — Երիտասարդական յաւելուածը հնարաւոր չեղաւ լոյս ընծայել, որուն համար կը խնդրենք մեր ընթերցողներուն ներողամտութիւնը:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
25 ՄԱՅԻՍ 1972

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ-ԳԱՀԻՐԷ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԸ ՍՈՒԳԻ ՄԷՋ

Վեթերան ընկեր և սրահիս բազմամեայ ժրաջան ատենապետ ողբ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆի կսկծալի և անակնկալ մահուան առթիւ ի նշան սուգի, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահը փակ պիտի մնայ 7 օր, և բոլոր ձեռնարկները պիտի առկախուին մէկ ամիս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԵՐՈՍԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ողբացեալ ընկերը խիզախ և յանդուգն էր ու իր համարձակութիւնը մեծապէս նպաստած էր իր ձեռնարկած գործերուն յաջողութեան։

Մայր Հայրենիք՝ Սովետական Հայաստանի յիսնամեակին, երբ ինք ևս իբր եգիպտահայ հրաւիրեալ ներկայ կը գտնուէր այնտեղի հանդիսութիւններուն, իր համարձակ բնաւորութենէն մղուած, չէր վարանած կենտկոմի կեդրոնին մէջ կազմակերպուած ընդունելութեան ընթացքին՝ շամփանեայի բաժակը ի ձեռին, իր քայլերը ուղղելու դէպի այն հիւրասրահը՝ ուր Ս. Միութեան կենտկոմի Ընդհ. Քարտուղար Լէոնիտ Պրէժնեւ, Ս. Հայաստանի կենտկոմի Ա. Քարտուղար Անտոն Քոչինեանն ու կենտկոմի միւս անդամները համախմբուած՝ բաժակներ կը պարպէին մեր հայրենիքի կենացը, ու ընկեր Նուպար իր բաժակը ևս խփելով անոնց բաժակներուն, սփիւռքահայութեան, եգիպտահայութեան և մեր թերթին անունով շնորհաւորած ու լաւագոյն մաղթանքներ ըրած էր բոլորին։ Այս ժեստը խոր տպաւորած էր Հայաստանի կոմկուսի ա. քարտուղարը, ու երբ Յունուարին ընկեր Անտոն Քոչինեան Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանը այցելեց, այնտեղ նշմարելով ողբացեալ ընկերը — որ համեստօրէն անկիւն մը կանգնած էր —, ջերմօրէն ողջունեց ու իր թեւերուն մէջ գրկած, ուրախ ու ժպտադէմ, դէպի դուռը յառաջացաւ։

Ողբացեալ Նուպար Պալաեան խորապէս համոզուած էր իր ճշմարտախօսութեան մասին, համոզուած էր իր գործին օգտակարութեանը եւ նուիրականութեանը վրայ եւ ոչ մէկ արգելք կրնար զինքը կասեցնել իր համոզումներուն իրագործմանը ընթացքին։

Ընկեր Նուպար Պալաեան այլ կերպ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ ան հարազատ զաւակն էր այնպիսի հօր մը՝ ողբացեալ ընկեր Մարտիրոս Պալաեանի, որ նմանապէս իր ողջ կեանքը՝ աւելի քան յիսուն տարիներ, անձնուիրաբար, սիրով և խանդավառութեամբ նուիրեց հայ ժողովուրդին և հայրենիքին։

Ու այսօր, թէեւ անոնց անշնչացած մարմինները թաղեցան արաբական հողի մէջ, եւ սակայն իրենց դագաղներուն մէջ ամփոփուած հայրենի հողը, նոյնիսկ իրենց աճիւններուն մէջ հայրենիքին ներկայութիւնը պիտի պահէ ու ժամանակի հոլովոյթի ընթացքին, իրենց հող դարձած աճիւնները խառնուած պիտի ըլլան հայրենիքի հողին։

Պատերազմիկը կը հերոսանայ կարմիր ճակատամարտին մէջ։ Ազգային գործիչը կը հերոսանայ սպիտակ ճակատամարտին մէջ։ Այդպէս ալ հերոսացաւ մեր ողբացեալ ընկերը։

Ինկաւ հերոսը, բայց կ՚ապրի եւ պիտի չանունակուի իր գործը, գործ մը, որ ամէն հայու ամենասիրելի պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ՝ ծառայել հայ ժողովուրդին, ծառայել հայրենիքին, ծառայել գաղափարին և մանաւանդ՝ ծառայել մարդկութեան։

Ողբացեալ Նուպար Պալաեանի կեանքը օրինակ պէտք է հանդիսանայ մանաւանդ մեր նոր սերունդի գիտակից երիտասարդութեանը, որովհետեւ անոնց գիտակից եւ նուիրեալ աշխատանքներէն կախուած է սփիւռքահայութեան պահպանման նուիրական գործը։

Թող խաղաղ հանգչին մեր ողբացեալ ընկերոջ ոսկորները եւ թող յաւիտեան անմոռաց ըլլայ իր յիշատակը։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գալուստեան Ազգային Վարժարանի Տնօրէնութիւնս, հաճոյքով կը հրաւիրէ Ձեզ Վարժարանիս աշակերտական Գծագրութեան, Կարի, Ձեռագործի, և Ձեռական աշխատանքներու տարեկան ցուցահանդէսի բացման հանդիսութեան, որ տեղի պիտի ունենայ «ԳԱՐՁՈՒ» Ցուցադրասրահին մէջ, Շաբաթ, 27 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 7ին, կազմակերպութեամբ՝ ուսուցիչներ Տիկին Ա. Պօյաճեանի, Տիկին Ս. Կարինեանի, Օր. Ա. Մազլումեանի և Ուսթազ Ապտէլ Ազիզ Նազմիի։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵՐԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԱՆՈՎ)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ եւ դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Խորէն Զաքարեան	500
Տէր և Տիկին Աւետիս Ն. Զաքրճեան	300
Տէր և Տիկին Թորոս Խաչատուրեան	200
Տէր եւ Տիկին Կարօ Վարժապետեան	200
Տեարք Փիլպէո եւ Պերճ Յովակիմեան Եղբարք	200

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Բիւզանդ Բրուտեան	100
Տիկին Հայկանոյշ Զօլաքեան	100
Տիկին Մարի Գ. Շամլեան	100

Պր. Լեւոն Գավալճեանի (Գանատա) դպրոցական փայլուն յաջողութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ՝ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տիկին Սիրանոյշ Վարձպետ	100
Տիկին Հայկանոյշ Զօլաքեան	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻՆ

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Այրի Տիկ. Զուարթ Մազլումեան և զաւակունք	200
Տէր և Տիկ. Յովակ Երզնկացեան	200
Տէր և Տիկ. Աստուր Պալեան	200
» » Նուպար Զօրայեան	200
Տէր և Տիկին Անդրանիկ Թօզգոնմազեան	100
Այրի Տիկին Սիրվարդ Սաաթէճեան	100
Այրի Տիկին Վարդուհի Ճերմակեան	100
Տիար Մեսրոպ Ճիկունեան	100
Տէր և Տիկին Արտաշէս Նիկողոսեան	100
Տէր և Տիկ. Եղնիկ Տէմիրճեան	100
» » Հայկ Օհաննէսեան	100
» » Հայկ Պապիկեան	100
» » Պօղոս Ալեքսանեան	100
» » Կոպէռ Արապեան	100
» » Միսաք Մամուրեան	100
» » Վահան Զէյթճեան	100
Տէր և Տիկին Յարութիւն Նագաշեան	100
Տիար Վաղինակ Մարտիրոսեան	100
Տիար Ռուբէն Գազազեան	100
Տիար Գրիգոր Մարալեան	100

Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան 100 ե. դ. կը նուիրէ Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիսթին Գոսթանտիի ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Օր. Մայտա Պալաեանի ընդ Պր. Դանիէլ Ծոճոեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Օր. Մարօ Պալաեանի ընդ Պր. Սեզար Ռուշտիի (Թորոնթօ) ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Տոքթ. և Տիկին Նայիրի և Սոնիա Գալընեաններու (Սոնթրըէալ) մանչ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալուն ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Տոքթ. և Տիկին Նայիրի Գալընեանի մանչ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Արամ Գազազեան 200 ե. դ.։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Այրի Տիկին Անուշ Պալաեան եւ զաւակները՝ Սարգիս, Մարտիրոս եւ Հերմինէ, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Պալաեան, Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալաեան եւ զաւակները՝ Մայտա եւ Վահէ, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Աճիկեան եւ զաւակները՝ Օհանիկ եւ Հայկ (Երեւան), Տէր եւ Տիկին Շանթ Պալաեան եւ զաւակը (Թորոնթօ), Տէր եւ Տիկին Սեզար Ռուշտի (Թորոնթօ), Հայպէճեան, Մանուկեան (Նիւ Եորք), Չիթնեան (Երեւան) Գասիս, Սերովբեան, Գազանճեան (Մոնթրէալ), Արապեան, Հազարեան (Պէյրութ), ինչպէս նաեւ բոլոր ազգակից պարագաները, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնակսկիծ, ան ժամանակ եւ յանկարծական մահը՝ իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, տագրոջ, քեռայրին, հօրեղբօր, զարմիկին եւ ազգականին՝

ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 20 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6.30ին, իր բնակարանին մէջ, Հելիոպոլիս։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ, Կիրակի, 21 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 4.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ եւ թաղուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգ. Գերեզմանատան մէջ։

ԾԱՆՕԹ.– Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Գահիրէի Հայկական Ընթերցարանի Հիմնադիրներու Խորհուրդը, Վարչական Կազմը, Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը, «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութիւնը եւ բոլոր անդամները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնակսկիծ եւ վաղաժամ մահը, իրենց հիմնադիր անդամին եւ ժրաջան ատենապետին՝

ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ 53 տարեկան հասակին, Հելիոպոլսոյ իր բնակարանին մէջ, Շաբաթ, 20 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6.30ին։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Կիրակի, 21 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 4.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ ողբացեալ ընկերոջ մարմինը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգ. Գերեզմանատունը։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Վերյիշեցնենք թէ Թեմական Ժողովի նախորդ նիստին (3-12-71) օրակարգին վրայ գտնուող սոյն հարցը՝ բուռն պայքարի նիւթ դարձած եւ յետաձգուած էր 1972ի Փետրուար ամսու բ. կիսուն կայանալիք ժողովին։ Ու այժմ ելլել ու օրինականացուած եւ վաւերացուած որոշում մը կրկին վինաքանութեան դնելը, կը խորհինք թէ օրինական չէ։

Հակառակ ՊՊ. Մ. Սարաֆեանի, Մ. Բոմպէճեանի, Կ. Թերզեանի եւ Մ. Գէօզկէրեանի ընդդիմութեան եւ Տեղ. Սրբազան Հօր անոնց տեսակէտին ի նպաստ արտայայտութեան, ժողովը մեծամասնութեամբ որոշեց վինակաձգութիւնը կատարել՝ քուէարկելու կախման քուականէն առնուազն ամիս մը առաջ ու որոշուեցաւ որ Թեմական Ժողովի յառաջիկայ նիստը գումարուի 2-10-1972ին, իսկ որպէս ընտրութեան քուական՝ 10-12-1972։

Հոս կ՚ուզենք մատնանշել երկու կարեւոր կէտեր:

Նախ այն, որ Տեղ. Սրբազան Հայրը՝ իբր օրէնքի գործադիր վերին մարմին, պէտք չէր թոյլ տար որ երկրորդ անգամն ըլլալով Կազմական Կանոնագրի մէկ յօդուածին (իմա 23րդ) գործադրութիւնը առկախուի կամ յապաղի եւ պահանջէր ու ի հարկին ստիպէր ժողովէն անոր ճշգրիտ եւ անյապաղ գործադրումը:

Երկրորդ կէտն ալ, վինաքանութեան ընթացքին Քաղաք. Ժողովի ատենապետ՝ Պր. Մ. Զարդահանէլեանի մամլոյ ներկայացուցիչներուն հանդէպ ակնարկութիւնն էր, ըսելով, որ պէտք է զգոյշ ըլլան, որովհետեւ իրենց բառերը թերթերը սխալ կը մեկնաբանեն։

Թերթ մը կամ անոր ներկայացուցիչը չի կրնար իր առաքելութեան ընթացքին սխալ ըմբռնել կամ արտայայտուիլ, երբ իր տրամադրութեան տակ ունենայ ճշգրիտ տուեալներ եւ տեղեկութիւններ: Ուրեմն երբ Պր. Զարդահանէլեան կը բաղձայ այդպիսի բանի մը՝ որուն մենք ալ համամիտ ենք, պայման է որ Ազգ. Իշխանութեանց պատասխանատուները եւ դիւանատունը մամլոյ ներկայացուցիչներուն հայթայթէ պէտք եղած տեղեկութիւնները եւ այն ալ իր ատենին, եւ ոչ թէ յապաղումով։

Հոս կ՚առաջարկենք մամլոյ պարբերական հաւաքոյթներ։

Թ.– Առաջնորդարանի 1972 տարեշրջանի պաշտօնական հաշուեքննիչի ընտրութիւնը։

Ժողովը միաձայնութեամբ վերընտրեց Պր. Լեւոն Աւետեանը՝ իբրեւ 1972 տարեշրջանի հաշուեքննիչ:

Օրակարգին բոլոր հարցերը լրացած ըլլալով, ժամը 9.30ին, Տեղապահ Սրբազան Հօր «Պահպանիչ»ով ժողովը վերջ գտաւ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Աղեքսանդրիա, 12-5-72

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Տեարք Լեւոն և Նուպար Լէյլէկեան ընտանիք 300 ե. դ. կը նուիրեն Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիսթին Գոսթանտիի ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տիկին Ռամելա Կէվրէկեան, Տէր և Տիկին Ժագ Կէվրէկեան 300 ե. դ. կը նուիրեն ողբ. Երուանդ Րէյիզեանի ցաւալի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

ՊՕՂՈՍԵԱՆ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տէր եւ Տիկին Արթիւր Ուզունեան 100 ե. դ., ողբ. Երուանդ Րէյիզեանի մահուան ցաւալի առթիւ։

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Գուրուեան 200 ե. դ., ողբ. Ազատուհի Ճինկէօզեանի մահուան քառասունքին առթիւ:

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 431—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԻՆ 3 Եգ. Դհկ. Կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد ٤٣١ – الخميس ١ يونيه ١٩٧٢

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ
Նիւ Եորք ժամանեց

Հինգշաբթի, 4 Մայիս, կէսօրին, Նիւ Եորք ժամանեց ըՍփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահ՝ Պր. Վարդգէս Համազասպեան, Ուաշինկթընէն գալով, ուր իջած էր օդանաւը՝ անմիջապէս օդին պատճառով։ Ինչպէս յայտարարուած էր, ան Նիւ Եորք պիտի հասնէր Զորեքշաբթի գիշեր, Քէնըտի օդանաւակայանը, ուր յարգոյ հիւրը դիմաւորելու եկած էին Արաբկիրի, Պալուի, Սեբաստիոյ, Անթէպի և այլ հայրենակցական միութեանց ներկայացուցիչները՝ Նիւ Եորքէն, Ֆիլատելֆիայէն, Պոսթընէն և Փրաւիտենսէն։ Նոյն ատեն դիմաւորելու եկած էին Հ.Բ.Ը. Միութեան, Մշակ. Միութեանց և այլ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, հայ թերթերու թղթակիցներ եւ խումբ մը ազգայիններ։

Նիւ Եորքի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոնատեղիին մէջ. Ձախէն աջ՝ ՊՊ. Միսաք Հայկեան, Վարդգէս Համազասպեան, Հայկազ Մխալեան եւ Անդրանիկ Փոլատեան

(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊ Ս ՊՕՂՈՍԵԱՆի)

Պր. Համազասպեան Միացեալ Նահանգներ եկած է Արաբկիրի և Պալուի հայրենակցական միութեանց հրաւէրին սիրով ընդառաջելով։ Ան մէկ ամիս պիտի մնայ և պիտի այցելէ մեր հայաշատ համայնքները՝ Նիւ Եորքէն Գալիֆորնիա։

«Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿ. ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԻՄԵՐ»Ը ՀԱՍՏԱՏՈՂ ՎԱՒԵՐԱԹՈՒՂԹ ՄԸ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԻՔՍԸՆԻ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ ՈՒՆԵՑԱԾ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԱՒԱՐՏԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ՝

«Ս. Միութեան եւ Ամերիկ. Միաց. Նահանգներու միջեւ փոխադարձ յարաբերութեանց հիմեր»ը հաստատող վաւերաթուղթ մը

ՊՊ. Ռ. ՆԻՔՍԸՆԻ ԵՒ Լ. ՊՐԵԺՆԵՒԻ ԿՈՂՄԷ

Մոսկուայի Գագաթի ժողովին աւարտին հրատարակուած հաղորդագրութիւնը կը յիշատակէ սովետ-ամերիկեան համաձայնութիւն մը Տոքթ. Կուննար Եարինկի հետ համագործակցութեան մասին։

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պր. Ռիչըրտ Նիքսըն, որ իր համեստափայլ տիկնոջ հետ, ինչպէս նաեւ իր անձնական խորհրդական Պր. Հէնրի Քիսինկըրի, Արտաքին Գործոց Նախարար Պր. Ուիլիըմ Ռոճըրզի եւ կարեւոր պատուիրակութեան մը ընկերակցութեամբ Երկուշաբթի, 22 Մայիսին Մոսկուա ժամանած էր, Քրեմլինի մէջ բանակցութիւններ ունեցաւ Սովետ ղեկավարներ՝ ՊՊ. Լէոնիտ Պրեժնեւի, Ալեքսէյ Քոսիկինի եւ Նիքոլայ Փոտկորնիի հետ։ Այս բանակցութիւնները տեւեցին ութ օրեր եւ վերջացան Երկուշաբթի, 29 Մայիս 1972։

Այս առթիւ հրատարակուեցաւ հասարակաց հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ «երկուստեք կը վերահաստատեն, որ իրենք զօրավիգ կը կանգնին Միջին Արեւելքի տագնապի խաղաղ լուծումին»։

«Անոնք իրենց համոզումը կը յայտնեն, որ Ապահովութեան Խորհուրդին թիւ 242 որոշումը՝ հիմք մը կը կազմէ խաղաղ լուծումին համար։ ՄԱԿի Ընդհ. Քարտուղարին մասնաւոր ներկայացուցիչ Տոքթ. Կուննար Եարինկի հետ՝ առաւել ամբողջական կողմերուն միջեւ համագործակցութեան կարեւորութիւնը շեշտելէ ետք, անոնք իրենց յանձնառութիւնը կը հաստատեն անոր առաքելութեան յաջողութեան օժանդակելու եւ կ՚ապահովցնեն, որ պատրաստ են անմիջական դեր մը խաղալու՝ Միջին Արեւելքի տագնապին խաղաղ լուծման համար։ Այդպիսի լուծում մը կացութեան բնականոնութեան ուղին պիտի բանայ եւ մասնաւորաբար հնարաւոր պիտի դարձնէ շրջանին մէջ զինուորական

(Շար. տես էջ 2)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ
ԸՆԿԵՐ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ
ՄՕՏ 100.000 ՏՈԼԱՐԻ ՀԱՍՑՈՒՑ ԻՐ ՆՈՒԻՐԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ, 30.000 ՏՈԼԱՐ ԵՒՍ ՆՈՒԻՐԵԼՈՎ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԻՍԷԻ ՖՈՆՏԻՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, թէ Սահակեան Լիսէի Բարերար՝ ամերիկահայ ծանօթ ու յարգուած ազգային ընկեր Լեւոն Մկրտիչեան, երեսուն հազար տոլարի նոր նուիրատուութիւն մը կատարած է ի նպաստ Սահակեան Լիսէի կառուցման Ֆոնտին:

Ասով շուրջ 100.000ի բարձրացած կ՚ըլլայ մեծալիգոյ բարերարին կատարած յատկացումները՝ յօգուտ կրթական սգգային այս ծրագրի իրականացումին, որուն առնչութեամբ սկսուած հանգանակութեան Ա. հանգրուանի քաջալերական արդիւնքով, կարելի եղաւ գնել շուրջ վեց հազար քառ. մեթր ու մօտաւորապէս կէս միլիոն լ. ոսկի արժողութեամբ ընդարձակ հողամաս մը՝ Պէյրութի արուարձաններէն մէկուն մէջ, գեղատեսիլ դիրքի վրայ։

Այս նուիրատուութիւնը հնարաւորութիւն կ՚ընծայէ Շինութեան Յանձնախումբին, որ ձեռնարկէ Լիսէի կառուցման հիմնարկէքին։

Կը տեղեկանանք, թէ շէնքի յատակագիծն ու շինութեան արտօնութիւնը պատրաստ և ապահովուած ըլլալով՝ ծրագրուած է հիմնարկէքը կատարել յառաջիկայ Յուլիսին, ազնուահոգի բարերարին, տեղացի պաշտօնական դէմքերու և արտասահմանէ ժամանած հիւրերու ներկայութեան։

Ուրախալի է նկատել, որ լիբանանահայ հնագոյն և բազմավաստակ այս Հաստատութիւնը՝ սեփական ու արդիական շէնքով օժտելու նախաձեռնութիւնը, մեծ շահագրգռութիւն ստեղծած է Լիբանանի թէ Սփիւռքի բազմաթիւ գաղութներու մէջ։

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ
ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի, 21 Մայիս 1972, Գահիրէի Ազգային Իշխանութիւնը, Ազգային Յուղարկաւորութեամբ արժանի յարգանք մատոյց այն արժէքաւոր հայուն, որ աւելի քան 35 տարիներ իր ամբողջ ուժը և ժամանակը սիրայօժար և անսակարկ նուիրելէ ետք իր ազգին, եկեղեցիին և հայրենիքին, անժամանակ կը բաժնուէր այս աշխարհէն։

Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, դամբանական խօսք մը կը խօսի ողբացեալ ընկեր Նուպար Պալաեանի դագաղին առջեւ, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ։

(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴի)

Այս տխուր առթիւ Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահը՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, Աղեքսանդրիայէն Գահիրէ կը ժամանէր, նախագահելու համար յուղարկաւորութեանը մեր յաւէտ սիրելի՝ ընկեր Նուպար Պալաեանին։

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարը - որուն կեդրոնը՝ մահարձանին վրայ զետեղուած էր ողբացեալ ընկերոջ դագաղը, ծածկուած Հնչակեան կարմիր դրօշով և բազմաթիւ ծաղկեպսակներով-, արդէն ժամը 4.30էն առաջ սկսած էր լեցուիլ արտասուալից աչքերով և տխրադէմ՝ հայ և օտար բազմահարիւր յուղարկաւորներով, որոնք կուգային յարգանքի վերջին և նուիրական տուրք մը կատարել այն անմոռանալի անձին հանդէպ՝ որուն բարեկամութիւնը, մտերմութիւնը, ընկերութիւնը կամ նոյնիսկ բարեգործութիւնը վայելած էին։

Հոն ներկայ էին ողբացեալին հարազատներէն և սգակիր պարագաներէն բացի. Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան մարմինները լրիւ կազմով. Գահիրէի Սովետական Դեսպանատան անձնակազմէն՝ գլխաւոր խորհրդական ընկեր Պօղոս Ակոբով և ընկեր Տիգրան Մխիթարեան, Հայ Կաթողիկէ և Հայ Աւետարանական համայնքներուն ներկայացուցիչները, համայնքիս մշակութային, մարզական և բարեսիրական բոլոր միութեանց վարչականներն ու անդամներէն շատեր, Ազգային վարժարաններու տնօրէնութիւնները. ուսուցչական կազմի անդամներ, Ծնողք - Ուսուցիչ միութեանց վարչականներ, Տիկնանց Խնամակալութեանց անդամուհիներ,

(Շար. տես էջ 5)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԻՒՌՈՆՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն հաւատացեալ հայ ժողովրդեան կը յայտարարենք, թէ Նորին Ս. Օծութիւն Վեհափառ Տ.Տ. Խորէն Ա. Շնորհազարդ Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, հանգերձեալ է Սրբալոյս Միւռոնի Օրհնութիւն կատարել 22 Հոկտեմբեր 1972, Կիւրակի օր, Կաթողիկոսարանիս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, Անթիլիաս։

ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

15 Մարտ 1972
ԱՆԹԻԼԻԱՍ — ԼԻԲԱՆԱՆ

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ԺԱՄԱՆԵՑ

(*Շարունակութիւն Ա. էջէն*)

Նախաձեռնութեամբ վերոյիշեալ զոյգ միութեանց, քանի մը շաբաթ առաջ Նիւ Եորքի մէջ խորհրդակցական ժողովի մը կանչուած էին շուրջ 20 հայրենակցական և մշակութային միութիւններու վարչութիւններ, Պր. Համազասպեանի Ամերիկա այցելութիւնը լաւագոյն կերպով կազմակերպելու և անոր ներկայութենէն առաւելագոյն չափով օգտուելու նպատակով։ Խորհրդակցական ժողովը տեղւոյն վրայ ընտրեց ընդունելութեան կեդրոնական յանձնախումբ մը, որուն դիւանը կը բաղկանայ հետեւեալ անձնաւորութիւններէն.— ՊՊ. Տիգրան Սմսարեան, ատենապետ, Ռուբէն Մանուէլեան, ատենադպիր, Սարգիս Ճանճիկեան և Պետրոս Նորիկեան, գանձապահներ։

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻԻՆ ՄԷՋ

Նիւ Եորքէն կը գրեն մեզի.—
Չորեքշաբթի, 10 Մայիս կէսօրին, Հ.Բ.Ը. Միութեան ընդհանուր տնօրէն Պր. Մ. Հայկենց ընդունեց այցելութիւնը՝ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի ... յաջորդաբար խօսք առին ՊՊ. Մ. Հայկենց, Գ. Կիրակոսեան, Հ. Միխալեան, Ա. Լ. Փոլատեան, Տիկին Մ. Մ. Յովսէփեան եւ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը։ Բոլոր արտայայտուողները ներեցին

Նիւ Եորքի մէջ, Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոնին մէջ՝ ի պատիւ Պր. Վարդգէս Համազասպեանի տրուած ճաշկերոյթի ընթացքին, բաժակաճառ կ'արտասանէ Պր. Միսաք Հայկենց, նկարին մէջ, ձախէն աջ՝ Ամերիկայի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Ս. Արք. Մանուկեան, ՊՊ. Հարութ Համազասպեան, Մ. Հայկենց և Տիգրան Սմսարեան
(Լուսանկար՝ ՍԱՐԳԻՍ ՍՕԼՈՄՈՆԵԱՆԻ)

տի Կոմիտէի նախագահ Պ. Վարդգէս Համազասպեանին։ Տեսակցութիւնը անցաւ յոյժ սիրալիր մթնոլորտի մէջ։

Ապա Միութեան Կեդրոնին մէջ, ճաշկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ եղան Ամերիկայի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան, Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդր. Վարչ. ... Հ. Բ. Ը. Միութեան մասնաճիւղերու ներկայացուցիչներ։

Կապի Կոմիտէի նախագահը ու Կեդրոնական յանձնախումբի գիծով։ Պր. Վ. Համազասպեան արտայայտեց իր գոհունակութիւնը ... Հ. Բ. Ը. Միութեան մասնաճիւղերու։

Լոս Անճելըսէն հրաւիրուած Տիկին ... Մշակութային, ... բեւեռ յայտարարեց։

ՆԻՔՍԸՆ ԵՒ ՊՐԷԺՆԷՒ

(Շար. Ա. էջէն)

գործողութեանց համաձայնութիւն մը վերահաստատել։

Սովետ-Ամերիկեան այս համաձայնագիրը բաղկացած է 12 յօդուածներէ։

Երենց ստորագրութեան առիթով, Նախագահ Նիքսըն եւ իր համոզումը յայտնեց Ֆինլանտիոյ ... Մոսկուա, 29 Մայիս 1972, Մոսկուայէն մեկնելէ ...

ԱՄՆ Նախագահ Ռ. Նիքսոնի իր կնոջ հետ պիտի այցելեն ...

ՊՊ. Լ. Պրէժնեւ, Ն. Փոտկորնի եւ Ա. Քոսիկին ընդունած են ԱՄՆ այցելելու Նախագահ Նիքսոնի հրաւէրը։

❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁

Ծ Ն Ո Ւ Ն Դ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Տէր եւ Տիկին Կայծ եւ Անայիս Թութայեաններ, բախտաւորուած են առջինեկ աղջիկ զաւակով մը, զոր անուանակոչած են Թալին։

Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք բախտաւոր ծնողքին, մեծ հայրերուն եւ մեծ մայրերուն՝ Տէր եւ Տիկին Հրանդ Թութայեանին եւ Տէր եւ Տիկին Յակոբ Համբիկեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁❁

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ ԿԸ ՄԱՂԹԵՆՔ

Հնչակեան վերբերան եւ ալեհեր, յեղափոխական եւ գաղափարական մեծ անցեալ ունեցող՝ ընկեր Սեդրակ Ճահէնէն (Լոս Անճելըս - Գալիֆորնիա) ստացուած նամակէ մը ցաւով կը տեղեկանանք որ իր կողակիցը՝ ընկերուհի Աղաւնին, *Սթրոքի* (անդամալուծութեան) ենթարկուելով փոխադրուած է հիւանդանոց, ուր բարեխիղճ եւ կարող բժիշկի մը խնամքներուն շնորհիւ՝ արդիական միջոցներ ի գործ դրուելէ ետք, յաջողուած եւ շարժման դրուած է մեր ընկերուհիին ձեռքն ու ոտքը։

Այժմ ընկերուհիին՝ օրական երկու անգամ կը փորձեն քալեցընել։

Սրտանց կը մաղթենք, որ ընկերուհի Ճահէն շուտափոյթ ապաքինի եւ վերադառնայ իր ընտանեկան բոյնը՝ մեր ալեհեր եւ բազմավաստակ գաղափարական ընկեր՝ Սեդրակ Ճահէնի կողքին եւ իր զաւակին ու հարսին գուրգուրանքին ներքեւ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

ԱՊԱԿԻԻ ՀՍԿԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ԵՋԱԿԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԱՄԲՈՂՋ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԵՐԵՒԱՆ (Արմէնփրես).— Այս հնգամեակում արագօրէն զարգանալու է Հայաստանի ապակու արդիւնաբերութիւնը։ Արթիկ քաղաքում կառուցւում է ապակու հսկայ գործարան, որի վրայ ծախսուելու են 10 միլիոն ռուբլի։ Այստեղ բարդ տեխնիկայի միջոցով պիտի արտադրուեն բազմատեսակ ապակիներ և բիւրեղապակի։ Այս մասնագիտացուած գործարանը իր տեսակով եզակի է լինելու ամբողջ Սովետական Միութիւնում և նրա արտադրանքի մեծ մասը գնալու է Միութեան տարբեր շրջաններում։

500 ՄԻԼԻՈՆ ՇԻՇ ՀԱՆՔԱՋՈՒՐ

ԱՐԱՐԱՏ.— Աւելի քան 50 միլիոն շիշ «Արարատ» հանքային ջուր պիտի արտադրէ Արարատ քաղաքի գործարանը։ Նրա կառուցումը սկսուել է և կ'աւարտի այս տարուայ վերջում։ Մասնագէտները յայտնաբերել են, որ այս հանքային ջուրը շատ յաջող բուժում է ստամոքսա-աղիքային հիւանդութիւնները։

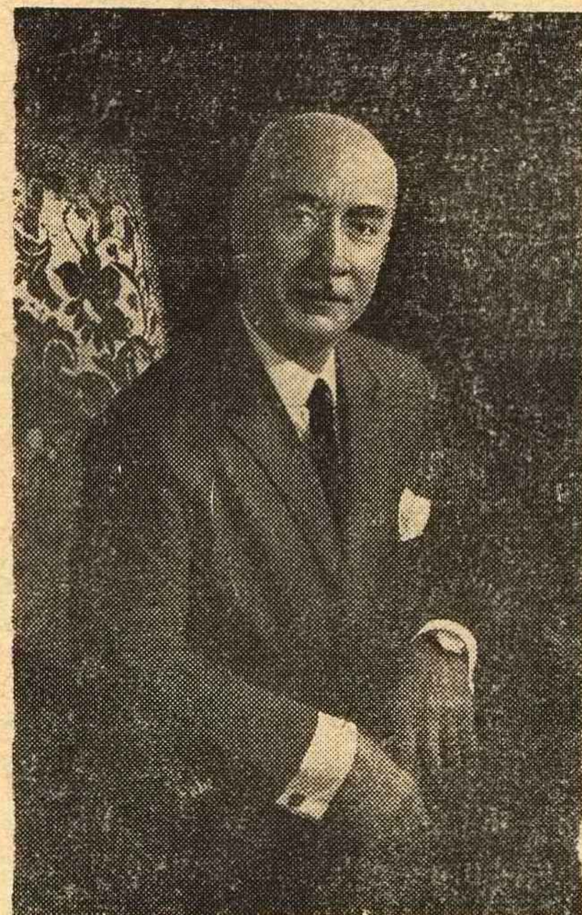
Հայաստանի լեռներում և ձորերում յայտնաբերուած են 500 հանքային աղբիւրներ։ Նրանց հիման վրայ մօտ տարիներում կառուցուելու են բազմաթիւ հանգստեան տներ, սանատորիաներ, իսկ արտադրուած հանքային ջրի քանակը կը հասնի 500 միլիոն շիշի։

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ-ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

ԱՐԹԻՆ ԳԱՒՈՒՔԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ *ՕԹԹԱՈՒԱՅԻ ՄԷՋ*

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Անցեալ 14 Մարտին, Օթթաուայի (Գանատայի մայրաքաղաք) մէջ բացումը կատարուեցաւ հայազգի անուանի արուեստագէտ-լուսանկարիչ՝ Արթին

ԱՐԹԻՆ ԳԱՒՈՒՔ

Գաւուքի գունաւոր լուսանկարներուն։

«Նկարիչի մը Աչքով» անուանուած այս ցուցահանդէսը, որ տեւեց մինչև 26 Ապրիլ 1972, (շուրջ 45 օրեր), տեղի ունեցաւ Գանատայի «Հանրային Արխիւ»ներու սրահին մէջ։

Ցուցահանդէսին բացումը կատարեց Գանատայի Ընդհ. Կառավարիչ և Նորին Վեհափառութիւն Եղիսաբէթ Թագուհիին ներկայացուցիչ՝ Ն. Վ. Տ. Ռոլան Միչնըր, ի ներկայութեան պետական և դիւանագիտական շատ մը պաշտօնական ներկայացուցիչներու։

Գանատայի Ընդհ. Կառավարիչին ազնուափայլ տիկինը՝ Տիկին Նորա Ուիլլիս Միչնըր բացման խօսքը ըրաւ՝ գեղեցիկ ուղերձի մը ընթերցումովը, որմէ ստորև կու տանք հատուածներ։

«Այստեղ ներկայ գտնուողներէդ ոմանք կը յիշեն, որ անցեալ ձեռնութիւնն էր «Ազգային Արխիւ»ներու մէջ, որ իբր այդ կը ցուցադրուէր, եւ ոչ թէ պարզապէս այլ ծրագիրներու իբր մաս կազմող յաւելուած։

Երջանիկ եմ այս երեկոյ այստեղ գալով բացումը կատարելու Թորոնթոյի Գաւուքին կողմէ կատարուած դիմանկարներու մասնաւոր ցուցահանդէսին, եւ որ իրաւացիօրէն կոչուած է «Նկարիչի մը Աչքով», քանի որ՝ Պր. Գաւուքեան թէ լուսանկարիչ է եւ թէ նկարիչ։

Արտայայտուելէ ետք Գաւուքի հայկական ծագումին, և Եւրոպա կատարած ճամբորդութեանց մասին, որոնք օգնեցին իրեն գունաւոր լուսանկարչութեան սթուտիօ մը բանալու իր տենչին, և այսպիսով դառնալու այս մարզին մէջ յաջողած առաջին արհեստաւոր լուսանկարիչներէն մին, Տիկին Միչնըր ըսաւ, որ Գաւուք որոշեց Գանատա գաղթել և 1958ին հաստատուեցաւ Թորոնթօ, ինչ որ բաղդաւոր տեղափոխութիւն մը եղաւ իրեն համար, որովհետև Տէր և Տիկին Գաւուքեաններ շուտով սիրելի դարձան, ոչ միայն հմտութեան այլ և իրենց հաճելի անձնաւորութեանց համար։ Եւ աւելցուց.

«Ի միջի այլոց, որոնք օգնեցին իրեն՝ երբ ան նոր եկաւ Թորոնթօ եւ բոլորովին անծանօթ մըն էր, գտնուեցան՝ Տիկին Արթըր Քիլկուրը եւ Տիկին Քեյլըր Մաք Քեյը՝ որուն դիմանկարը այս երեկոյեան ցուցադրուածներուն մաս կը կազմէ եւ կը խորհիմ թէ ան անձամբ ներկայ է այստեղ»։

«Երբ ամուսինս խորհրդարանին ատենախօսն էր, մենք Գաւուքեանները Օթթաուա հրաւիրեցինք՝ գալու եւ մեզ լուսանկարելու։ Այդ օրերուն, ջանացի համոզել Ընդհ. Կառավարիչը՝ Պր. Վանիէն եւ Տիկինը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ դեսպաններ, որ հանին լուսանկարուիլ։ Այդ ժամանակէն ի վեր Գաւուք յաճախ Օթթաուա եկած է մեզ լուսանկարելու, ինչպէս եւ շատ մը ուրիշներ»։

Գաւուքի նկարներու ցուցահանդէսին բացման օրը լուսանկարուած, ձախէն աջ՝ Օննիկ Գաւուքեան, Ն. Վ. Տիկին Տ. Ռ. Միչնըր, Ն. Վ. Գանատայի Ընդհ. Կառավարիչ Տ. Ռ. Միչնըր, Արթօ Գաւուք, Օր. Անի և Տիկին Լիւսի Գաւուքեաններ

տարւոյ Դեկտեմբերին, իմ ամուսինս, այս սրահներուն մէջ բացումը կատարեց լուսանկարներու ցուցահանդէսի մը, որ, կը խորհիմ թէ պատկերներու առաջին նախա-

«Գաւուք այժմ միջազգային համբաւի տէր է։ 1969ին, իր գործերէն ցուցադրութիւն մը՝ Հայաստանի մէջ տասը օրերու ընթացքին,

(Շար. տես էջ 3)

ԱՐԺԱՆԱՒՈՐ ԳՐԱԳԻՏՈՒՀԻ, ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐ, ԲԱՆԱԽՕՍ

ՇԱՔԷ ՎԱՐՍԵԱՆ

ԶԱՒԷՆ ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ

Երկար տարիներու բոլորուն մէջ, ակներեւօրէն ցուցադրուած է թէ իգական սեռը ցոյց տուած է արտակարգ կորով և կենսունակ մարդկային կեանքի մշակութային վերելքին սատարող ամբողջական խաւերուն մէջ։ Սոյն պարագան զգալի եղած է բոլոր իգական սեռէ՝ մշակութային բարձր դաստիարակութիւն ստացողներու կողմէ։ Իգական սեռը ներկայ շրջանին համար ժողովուրդներու մէջ կը նկատուի իբր «ծառայող»՝ ընկերային պէս ալ քաղաքական մարզերուն մէջ, և օգտաշատ կը նկատուի ու մեծագոյն ազդակը կը համարուի անոնց բազմակողմանի կիրարկութեանց մէջ՝ այն աստիճան, որ շատ մը պարագաներու տակ կը «գերազանցէ» նոյնիսկ այր մարդը։ Օտար եւրոպական լեզուներով հրատարակուած՝ «Եւրոպական միջազգային հարցերը» վերլուծող գրական պարբերաթերթերու մէջ իսկ կը հանդիպինք որոշ կերպով նըմանօրինակ գրութիւններու, ձեռնհաս գրիչներէ, որոնք կը փաստեն վերև մեր ակնարկած կէտը իբր իրականութիւն մը... քանի որ իգական սեռը լրջօրէն կը հետեւի ճեմարանական և մանաւանդ համալսարանական դաստիարակութեանց ու կը ստանայ գրագիտուհիի, հրապարակագիրի, վիպասանուհիի, բանախօսի տիտղոսներ։

Յիշատակենք նաև գեղարուեստական այլազան ճիւղերու՝ դասական երաժշտութիւն, նուագելու արուեստ, երգի և պարարուեստի նրբին արուեստ, նկարչական ու գծագրական նրբաճաշակ զբաղումներ և ուրիշներ, նաև գիտական ճիւղերու մէջ մասնագիտութիւններ, ազատ ասպարէզներու մէջ բժշկական, օրէնսդրական եւայլն, որոնց մէջ հիացում կ'առթեն կիները իրենց գործունէութիւններովը։ Հարազատ մտաւորական շրջանակներու մէջ, իգական սեռը իր ընձեռած զանազան տիտղոսներով կարողացաւ յաջողակօրէն մուտք գործել նախարարական, խորհրդարանական, ազգաժողովներու և քաղաքական դիւանագիտական շրջանակներու մէջ, ծառայելով իբր բարձր պաշտօնատար և նոյն իսկ իբր «Նախարար» և կամ «Նախագահ»։

Հպարտանքով և հոգեկան հրճուանքով կը յայտարարենք, թէ մեր ազգին մէջ ալ ունինք նման կատարելութեան հասած իգական Սեռ մը որ պարծանքը կը համարուի մեր ազգին։

Ազգ մը կը ճանչցուի իբր «Դասական Ազգ», երբ իր ծոցին մէջ կը սնուցանէ բարձր մշակոյթի տէր Ֆեմինիզմ մը։

Այժմու հայ իգական սեռի յղկուած և մշակուած տիկիններու և ընտրեալներու շարքին մէջ պարտինք դասել նաև համեստափայլ գրագիտուհի Տիկին Շաքէ Վարսեանը՝ այժմ Երեւանաբնակ, որ ունի բարձր մշակոյթ՝ տոհմային և գրական, ինչպէս նաև հրապարակագրի և շինիչ բանախօսութիւններ սարքողի հանգամանք՝ ընկերային և ցեղային հարցերու շուրջ, և նկատուած է «հեղինակաւոր առաջնորդող մը»։

Շաքէ Վարսեան ծնած է Կիպրոս։ Աշակերտած և յաջողապէս աւարտած է տեղւոյն ազգային վարժարանը ցուցաբերելով փայլուն ապագայ խոստացողի մը կարողութիւնները։ Ապա յաճախած է Մելգոնեան հաստատութիւնը և փայլուն կերպով աւարտած է։ Իր գրական նախափորձերը կատարած է Մելգոնեան կրթական հաստատութեան մէջ հրատարակուող «Այգ» Ուսանողական պարբերաթերթին մէջ։ 1943 թուականին անցած է Պէյրութ, համալսարանական կրթութիւն ստանալու։ Ու երբ 1943ին հայրենադարձութիւնը սկսաւ, ան մեկնեցաւ Հայաստան։

Մինչև իր Հայաստան մեկնիլը, Պէյրութի մէջ մեծ զարկ տուած է գրական աշխատանքներու, աշխատակցելով շարք մը

ՇԱՔԷ ՎԱՐՍԵԱՆ

գրական հանդէսներու մէջ։ Հոն հետզհետէ սկսան լոյս տեսնել իր գրական պատմուածքները և կարգ մը վիպակները, որոնք ուշադրութեան արժանացած էին մտաւորական ընթերցողներու կողմէ, ընկերային հարցերու շուրջ իր գրութիւններու շարքին։ Աշխատակցած է նաև «Անի», «Նոր Ուղի», և «Դէպի Երկիր» պարբերաթերթերուն, եւ չափէն աւելի գնահատուած՝ ընդհանուրին կողմէ։

1946ին Հայաստան հասնելէն անմիջապէս վերջ ընդունուեցաւ Երեւանի Պետական Համալսարանը՝ իբր ուսանող հայագիտական բաժնին։ Նոյն տարուայ Դեկտեմբերին ընդունուեցաւ Հայաստանի Գրողներու Միութեան անդամ։ 1951 թուականին աւարտեց Հայագիտական Կաճառը։ Ուսանողական իր շրջանին Հայաստանի բոլոր թերթերուն մէջ կ'աշխատակցի «Պատմուածք»ներով, «Ակնարկ»ներով և զանազան նիւթերու շուրջ յօդուածներով՝ երաժշտական, նկարչական, գրախօսական, գրաքննադատական ճիւղերու շուրջ, և մասնայատուկ կերպով սփիւռքահայութեան դաստիարակութեան շուրջ։ Շրջանաւարտ ըլլալէ ետք եւ մինչև 1965 թուականը, Հայաստանի ձայնասփիւռի արտասահմանի հայութեան համար տըրւող հաղորդագրութիւններու խմբագրութեան աշխատակից եղած է։

Նոյն տարին երբ հիմնադըրուեցաւ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի պաշտօնաթերթ՝ «Հայրենիքի Ձայն» շաբաթաթերթը, անոր խմբագրական կազմին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ ու եղաւ թերթին հիմնադիր անդամներէն մէկը և այժմ կը վարէ նոյն շաբաթաթերթին սփիւռքի բաժինը։ Միեւնոյն ժամանակ Հայաստանի Կանանց Կոմիտէին նախագահութեան անդամ է և փոխնախագահն է Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէին Կանանց Յանձնաժողովին։

1966 թուականին խումբ մը Հայաստանցի մտաւորականներու հետ այցելեց Սուրիա և Լիբանան, իսկ վերջերս երկու ամիս տեւողութեամբ այցելեց Կիպրոս և Լիբանան, ուր ունի հարազատներ, որոնց հետ ունեցած է մտերմիկ տեսակցութիւններ, ինչպէս նաև ծանօթացած է այս գաղութներուն հայութեան հետ։ Իր արտասահմանեան այցելութեան առթիւ, բազմաթիւ հայկական կազմակերպութիւններէ հրաւէրներ ընդունեց դասախօսելու Հայաստանի զանազան մարզերու վերելքին մասին։ Շաքէ Վարսեան ընդառաջելով սոյն հրաւէրներուն, կատարեց շատ մը դասախօսութիւններ, նիւթ ընտրելով՝ «Հայաստանի 50ամեայ վերելքը», «Սփիւռք-Հայրենիք կապերը», «Սփիւռքահայ կնոջ դերը հասարակական կեանքի մէջ», «Հայաստանի Համալսարանականները» և այլ բազմաթիւ ազգօգուտ նիւթեր։

Տիկին Շաքէ Վարսեան, իբր կիպրացի ոչ միայն կիպրահայութեան պարծանքն է, այլ ամբողջ Սփիւռքի հայ գաղութներուն մէջ սիրուած անձնաւորութիւն մըն է, որ անշահախնդիր կերպով և զոհաբերութեամբ նուիրուած է հայ ֆեմինիզմի զարգացման, անոր մակարդակը բարձրացնելու շատ աւելի, քան եւրոպական ազգերու իգական սեռին մակարդակը։

(ԿԻՊՐՈՍ)

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԳՈԼԷՃԸ
ԿԸ ՀԱՐՍՏԱՆԱՅ ՆՈՐ ՇԷՆՔՈՎ ՄԸ

Պէյրութ, 7 Մայիսի 1972.– Վերջերս Հայ Աւետարանական Համայնքի սեփականութիւնը դարձաւ Մեքսիկ եւ Միշէլ Շիհա փողոցներու անկիւնադարձին գտնուող կամարազարդ ապարանքը, որ կառուցուած է 1922ին, սեղանաւոր Նիքոլա Ֆարէս Զուհէյրի կողմէ։ Ապարանքը 1935ին գնուած է «Լա Սիրի» բերքի սեփականատէր Ժորժ Վայսիի կողմէ։ 1951էն 1957 թուականներուն, ան ծառայած է որպէս գլխաւոր կեդրոնատեղի՝ Իրաքի Քարիւղի Ընկերութեան (IPC) Լիբանանի գրասենեակներուն։

Նկարին մէջ կը տեսնուի Հայկազեան Գոլէճի «Մուկար Շէնք»ը, որ նախապէս գլխաւոր կեդրոնատեղին էր Իրաքի Քարիւղի Ընկերութեան (IPC)։ Շէնքը կը գտնուի Քանթարի շրջանի Միշէլ Շիհա և Մեքսիկ փողոցներու անկիւնադարձին։ Ան վերջերս գնուեցաւ Հայ Աւետ. Համայնքին կողմէ և տրամադրուեցաւ Հայկազեան Գոլէճի։ Պէյրութի այս կարեւոր շրջանին մէջ գտնուող սիւնազարդ եռայարկ շէնքը, ճարտարապետական գեղեցիկ կառոյց մըն է, զարդարուած՝ կամարներով եւ խոյակներով։ Նոր շէնքը օրինաւորապէս Համայնքին սեփականութիւնը դարձաւ 1971ի Դեկտեմբերին և արժեց 1.400.000լ. ոսկի (շուրջ 460 հազար տոլար)։ Նոր շէնքին մէջ պիտի տեղաւորուին Գոլէճի վարչական գրասենեակներն ու գրադարանները։

Ներկայիս շէնքը պիտի օգտագործուի Հայկազեան Գոլէճի կողմէ։ Ի պատիւ պոսթոնաբնակ [illegible] Պր. Ս. Մուկարի, շէնքը պիտի կոչուի «Հայկազեան Գոլէճի Մուկար Շէնք»։ Բարերարը, յառաջիկայ աշնան Լիբանան պիտի գայ՝ անոր բացումը կատարելու։ Մինչ այդ, աշխատանքներ պիտի տարուին ներկայ շէնքը բարեփոխելու, յարմարութիւններ ստեղծելու, պարփակելու համար վարչական գրասենեակները՝ ա. յարկի վրայ, անգլիական եւ արաբական գրադարանը՝ բ. յարկի վրայ, Հայագիտական Մատենադարանը՝ գ. յարկի վրայ։ Իսկ տանիքը գտնուող փոքր յարկաբաժինը պիտի գործածուի որպէս հիւրանոց՝ այցելուներու համար։

«ՄՈՒԿԱՐ ՇԷՆՔ»ՈՎ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՇԷՆՔԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ Կ'ԸԼԼԱՅ ԵՐԵՔ

«Մուկար Շէնք»ը կը հանդիսանայ Հայկազեան Գոլէճը կազմող շէնքերուն երրորդը։ Իր հիմնադրութեան թուականին, 1955ին, Գոլէճը ունէր 43 ուսանող, 10 դասախօս եւ 10 սենեակներէ բաղկացած հին շէնք մը, Ուէպ շէնքը։ Այդ թուականէն ի վեր այս բարձրագոյն ուսման հաստատութիւնը յարաճուն վերելքի մէջ է։ Այսօր, ան օրինաւորապէս ճանաչուած գրուած է Լիբանանեան պետութեան կողմէ՝ որպէս համալսարանական աստիճանի հաստատութիւն, որ իրաւասութիւն ունի իր շրջանաւարտներուն ընծայելու՝ Պսակաւոր Արուեստից եւ Պսակաւոր Գիտութեանց տիտղոսները, որոնք համազօր կը նկատուին պետական լիսանսին։ Յիշեալ վկայականներուն առընթեր, հաստատութեան կողմէ տրուող Ուսուցչական վկայականը (Normal Diploma) համազօր կը նկատուի պետական Ուսուցչական

(Շար. տես էջ 6)

ԱՐԹԻՆ ԳԱՒՈՒՔԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

100.000 հոգի այցելեցին։ Իր ուշագրաւ բազմաթիւ դիմանկարներէն՝ որ այնտեղ, եւ ապա, 1970ին Մոսկուայի մէջ ան քաշեց, այս երեկոյ կարելի է այստեղ դիտել»,

«Գաւուք այսօր գունաւոր լուսանկարչութեան աշխարհի մեծ վարպետներէն մին է։ Իր համբաւը գլխաւորաբար արդիւնքն է իր անձնական հմտութեան, ըլլայ իբր լուսանկարիչ, ըլլայ իբր նկարիչ, բայց նաեւ արդիւնքն է այն համագործակցութեան՝ որ իրեն կը բերեն իր զաւակն ու իր տիկինը։

«Ուրիշ կարեւոր կէտ մըն ալ այն է, որ Գաւուք եւ իր որդին ամէն ինչ կը կատարեն իրենց ուրոյն գործելամիջոցներով, ինչ որ իր գոյներուն վեհութիւնն ու կենսունակութիւնը կ'աւելցնէ։ Իբր նկարիչ իր փորձառութիւնը՝ անկասկած, զարգացուցած է համադրումի եւ ձեւաւորման իր զգայնութիւնը։ Արուեստագէտի իր աչքը եւ նկարագիրներու իր ուրոյն տեսողութիւնը օժանդակած են որ ան արտադրէ այնպիսի դիմանկարներ, որ մարդիկ նախընտրեն ունենալ, փոխանակ իւղաներկ դիմանկարի, Ինչպէս Ֆրանսացի ներկայ մեծագոյն փիլիսոփաներէն Էթիէն Ժիլսոն ըսած է, որ նկարիչները աշխարհի գեղեցկութիւնը կ'աւելցընեն՝ երբ իրենց էութենէն կը ստեղծեն նոր եւ ինքնատիպ էակներ, այս, ճշմարտութիւն է նաեւ, կը խորհիմ, լուսանկարիչ դիմանկարիչ արուեստագէտին համար, որ միշտ պարտի ջանալ իրական անձը գտնել՝ լուսանկարած պահուն, եւ այսպիսով ստեղծել ճշմարիտ եւ նշանակալից դիմանկարներ։ Ահա թէ ինչու այս ցուցահանդէսին «Նկարիչի մը Աչքով» վերտառութիւնը այնքան կը յարմարի։

«Գանատայի մէջ մեր մշակոյթը հարստացած է շատ մը մարդոց կողմէ, արուեստագէտ կամ այլ, որոնք մեզի եկած են արտասահմանէն։ Այս երեկոյ պիտի ուզէի, իբր հին գանատացի մը, շնորհակալութիւն յայտնել Պր. Գաւուքեանին եւ իր ընտանիքին, որ Գանատա եկան, Գանատական կեանքին իրենց օժանդակութիւնը բերին եւ մանաւանդաբար՝ դիմանկարներու այն մեծ եւ ուշագրաւ հաւաքածուին համար, որ ան մեծ վեհանձնութեամբ եւ սիրայօժար նուիրեց Գանատայի Հանրային Արխիւներու Լուսանկարներու Ազգային Հաւաքածուին։ Գանատայի եւ աշխարհի ամենանշանաւոր մարդոցմէ մի քանիին այս դիմանկարները, հսկայ արժէք ունին եւ պիտի ծառայեն Գանատայի լաւագոյն լուսանկարիչներէն մէկուն գործը փառաւորելու»։

«Երջանիկ եմ բացուած յայտարարելով այս Ցուցահանդէսը, եւ այժմ անցնինք պատկերները դիտելու»։

Գաւուքի այս ցուցահանդէսին մասին մեծ գովեստներով արտայայտուեցաւ «The Ottawa Citizen»ի քննադատ՝ Ռոտ Մագլուոր, 15 Մարտի թիւին մէջ, չորս սիւնակներու վրայ մեծ վերտառութեամբ։

ԱՐԹԻՆ ԳԱՒՈՒՔԻ ԳՈՐԾԵՐԸ
ՊԻՏԻ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԻՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Օթթաուայի ցուցահանդէսէն ետք, Արթին Գաւուք կը պատրաստուի ուրիշ ցուցահանդէսի մը, որ տեղի պիտի ունենայ Լոնտոնի Canada Houseի մէջ՝ յառաջիկայ 20 Յունիս 1972, և ուր պիտի ցուցադրուին 30 գունաւոր լուսանկարներ։ Բացումը պիտի կատարէ Լոնտոնի մէջ Գանատայի Դեսպանը։ Ցուցահանդէսը պիտի տեւէ 10 օր։

Ցուցադրուած նոյն նկարները, Յուլիսի 4էն պիտի փոխադրուին Լոնտոնի Kodak Houseը, ուր եւս ցուցադրուած պիտի ըլլան երկու ամիս։

Այս առիթներով Գաւուք ընտանիքը՝ որ Անգլիա պիտի երթայ, հրաւիրուած է նաև Պըքինկըմ Պալատի «Կարտըն Փարթի»ին, որ տեղի պիտի ունենայ Յուլիսի 11ին։

ՇԱՆԹ ՓԱՀԼԵԱՆ

Թորոնթօ

ՀԵՐՔՈՒՄ

Անցեալ 3 Մայիս 1972, Գահիրէ «Յուսաբեր» օրաթերթի Ծր. տարի թիւ 33ի բ. էջին մէջ երեւցած «Մայիս 7ի Գահիրէի Թեմական Ընտրութեանց Առթիւ» յօդուածին մէջ զարմանքով կարդացի հետեւեալ պարբերութիւնը.

Մայիս 2ի Երեքշաբթի առաւօտուն հնչական պատասխանատու անձնաւորութիւն մը, մեզի հետ ունեցած հեռաձայնային խօսակցութեան մէջ յիշեց, հեգնախառն խնդուքով մը մեզի կ'ըսէր, ակնարկելով ռամկավարներուն եւ բարեգործականներուն, «մարդիկդ անձնատուր եղան» ինչ որ նոյնը կը կրկնէր Մայիսի 7 կիրակի ընտրութեանց երեկոյին առաջնորդարանին մէջ հնչակեան ուրիշ պատասխանատու անձ մը։

«Յուսաբեր»ի յօդուածագիրին այս վերագրումին առաջին անձը ես եմ, եւ սակայն ես չեմ որ հեռաձայնային խօսակցութիւն բացած եմ յիշատակուած (2 Մայիսի առաւօտուն) օրը, այլ, ընդհակառակն՝ յօդուածագիր Պր. Կ.Կ.ն, որ առաջին անգամն ըլլալով հեռախօս բացած էր ինծի հետ խօսելու, պատրուակ ստեղծելով անհիմն հարցում մը՝ որուն պատասխանը ինք իսկ հետզօտն կրնար տպագրուած գտնել իր իսկ խմբագրած թերթին վերջին համարներուն մէջ։ Խօսքին մէջ ան փափաքած էր ինծի հետ հեռաձայնային խօսակցութիւն մը ունենալ, կարծելով, որ այն տարակարծութիւնը՝ որ վերջին օրերուն ծագած էր մեր եւ ռամկավարներուն միջեւ, «Միացեալ Ազգային Ճակատ»ի ընտրելիներու ցանկին հրամցուած թեկնածուն ուրիշով մը փոխարինելու անձին ընտրութեան առթիւ, գոյութիւն ունէր տակաւին, անտեղեակ՝ որ այդ տարակարծութիւնը արդէն իսկ հարթուած էր Մայիս 1ի գիշերն իսկ։ Ու Պր. յօդուածագիրը հեռաձայնային իր խօսակցութեամբ կը ջանար կարծ հրահրել, որպէսզի մեր շրջանակին մէջ շփոթութիւն ստեղծուի, եւ այդ շփոթ կացութենէն իրենց ընտրելիներու ցանկին յաղթանակի յոյս մը ստեղծուի։

Ճիշդ է որ Պր. Կ.Կ.ի հեռաձայնային խօսակցութեան ընթացքին պատասխանած եմ իրեն, թէ մեր եւ ռամկավարներու միջեւ (բարեգործականներու խօսք չէ եղած) տարակարծութիւնը հարթուած է եւ սակայն «մարդիկդ անձնատուր եղան» արտայայտութիւն մը լսած չեմ, ինչպէ՞ս կրնամ ընդունիլ որ ռամկավարները եւ բարեգործականները «իրենց մարդիկն են», որ այդպիսի արտայայտութիւն մը ունենամ։ Ես երկար միտք լսելէ ետք իր կէս մը յուսահատական խօսքերը —որոնց վրայ ապա անդրադառնալով յոյս յայտնեց իրենց յաղթանակի մասին— պատասխանեցի ըսելով, որ ընտրութիւններու ընթացքին միշտ անակնկալներ կրնան պատահիլ եւ թէ ոչ ոք կրնայ բացարձակապէս ապահով ըլլալ յաղթանակի մասին։

Մեր միջեւ եղած այս խօսակցութեան շուրջ ես արդէն յաջորդ օրն իսկ, 3 Մայիսի երեկոյեան, Հայ Գեղ. Միութեան սրահին մէջ տեղի ունեցած Ընտրական Միթինկի ընթացքին արտայայտուեցայ (տե՛ս «Արեւ» 5 Մայիս 1972, թիւ 16214), ինչ որ կը փաստէ, թէ իմ կողմէ նման արտայայտութիւն մը՝ ռամկավարներու եւ բարեգործականներու մասին, կարելի չէր որ եղած ըլլար հակառակորդ ճակատի ղեկավարներէն մէկուն։

Ուրեմն յստակ է որ՝ «մարդիկդ անձնատուր եղան» ոչ ըսած եմ եւ ոչ ալ մտածած եմ ըսել։

Ձայն ի հերքում։ ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԳՈԼԷՃԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

վկայականին (Teaching Licence) իսկ Վարչագիտութեան (Business Administration) վկայականը՝ Լիբանանեան Համալսարանի իրաւաբանութեան լիսանսին։ Գոլէճը այժմ ունի շուրջ 500 ուսանող եւ 55 դասախօս։ Ան արտասահմանի համալսարանական միակ հայ հաստատութիւնն է։

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Թէեւ Լիբանանեան հաստատութիւն, Հայկազեան Գոլէճի նիւթական կարիքը մեծ տոկոսով կը հոգացուի արտասահմանի, ի մասնաւորի Միացեալ Նահանգներու հայութեան կողմէ։ Հաստատութեան նպատակն ու իմաստը կը մարմնաւորեն հոն ջամբուող ակադեմական առողջ դաստիարակութիւնը, անոր հոգեւոր նկարագիրը, հայ բարքերու եւ մշակոյթի արժարժումը եւ Լիբանանեան ու արաբական շրջապատն ու աշխարհայեացքը. այս վերջինը՝ անոր համար որ լիբանանահայերը կը կազմեն երկրի բնակչութեան շուրջ 12 առ հարիւրը։

Գոլէճի հիմնադիր-նախագահն է Տոքթ. Ճան Ճ. Մարգարեան։ Ամերիկայի Խնամակալ Մարմնի նախագահն է Պր. Հենրի Կերփմեճեան. Լիբանանի շրջանի Հոգաբարձութեան ատենապետն է Տոքթ. Դանիէլ Ոսկեան, իսկ Տիկին Ա. Մարգոսեան կը գլխաւորէ Հայկազեան Գոլէճի Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը։

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

«Մուկար Շէնք»ի գնման օրինական ու վերջնական ձեւակերպութիւնները, փարիզաբնակ Օր. Սերժին Վայսի եւ Ա. Եւ. համայնքի ներկայացուցիչներուն միջեւ՝ աւարտեցան 1971ի Դեկտեմբերին։ Համայնքը սեփականատէրն է նաեւ Գոլէճի շրջափակին մէջ գտնուող եօթյարկանի շէնքին ու անոր կից գտնուող Ուէպ շէնքին։

Ըստ Տոքթ. Մարգարեանի, նոր շէնքին սեփականացումովը ձեռք կը ձգուի շուրջ 2000 քառակուսի մեթր հողատարածք մը։ Շէնքը կառուցուած է սիմենթով իսկ ներքնամասը սալայատակուած է հերմակ մարմարով։ Կառոյցը կը բաղկանայ 28 սենեակներէ, բոլորն ալ լաւ վիճակի մէջ։ Շէնքի արժած է 1.400.000 լ. ոսկի (շուրջ 460 հազար տոլար)։ Այս գումարը առանձնօրէն տրամադրած է պոսթոնաբնակ հանրայայտ առեւտրական Պր. Ստեփան Մուկար, որ ծանօթ է այդ շրջանի զանազան գոլէճներու եւ համալսարաններու իր կատարած նուիրատուութիւններով։

Ներքին վերանորոգումներու ծրագրումի եւ իրագործումի աշխատանքները սիրայօժար կերպով ստանձնած են Գոլէճով խանդավառ խումբ մը մասնագէտ անձնաւորութիւններ։ Այս յանձնախումբը նախաձեռնողն է՝ պահպանելու շէնքին տեսքը, որ ցոյց մէկ արտայայտութիւնն է 19րդ դարու Լիբանանեան ճարտարապետութեան կամարազարդ ու սիւնազարդ ոճին։ Այս յանձնախումբը կը գլխաւորէ նորընտիր պետական երեսփոխան Տոքթ. Անդրանիկ Մանուկեան, Յանձնախումբին մաս կը կազմեն նաեւ Լիբանանի Հնագիտական Յանձնախումբի անդամ եւ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի ճարտարապետական Ամբիոնի դասախօսներէն Փրոֆ. Յարութիւն Գալայճեան, ծանօթ ճարտարագէտ Պր. Ժագ Մարքոսեան, Ամերիկեան Համալսարանի դասախօս Փրոֆ. Լեւոն Պապիկեան, ճարտարապետ Նորայր Խրլոբեան, երկրաչափ Գէորգ Բարսեղեան եւ Հայկազեան Գոլէճի գրադարանապետ՝ Պր. Նշան Պասմաճեան։

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐԸ

Գոլէճի անգլիական եւ արաբական գրադարանը պիտի դառնայ ուսումնասիրութեան եւ հետազօտութեան կեդրոն։ Հայագիտական Մատենադարանը, մէկը հայկական սփիւռքի լաւագոյններէն, կը պարփակէ 11.500 հատոր գիրք եւ թերթերու հաւաքածուներ։ Հայագիտական Մատենադարանը կը ստանայ շուրջ 50 հայկական թերթեր, հայերէն եւ օտար լեզուներով։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ, 12 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6ին, Աղեքսանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ Պատկ. Թեմական Ժողովի 1972 տարեշրջանի Ա. նիստը, նախագահութեամբ Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեանի եւ ատենապետութեամբ Տիար Յարութիւն Ամատունիի։ Ներկայ էին 20 երեսփոխաններ։

Նախագահ Սրբազան Հօր Տէրունական աղօթքէն յետոյ, յարգելի Ատենապետը բացուած յայտարարեց ժողովը։

1.— Կարդացուեցաւ եւ փոքր սրբագրութիւններէ յետոյ վաւերացուեցաւ նախորդ նիստի ատենագրութիւնը։

2.— Ատենական գործողութիւնք։

Ատենական գործողութեանց կապակցութեամբ կարդացուեցան ստացուած երկու նամակներ, զորս Թեմականի դիւանը դասաւորեց օրակարգի հարցերուն մէջ, զբաղելու համար անոնցմով։

3.— Ընթերցում Պատ. Քաղաքական Ժողովի՝ 1971 տարեշրջանի բարոյական եւ նիւթական գործունէութեան տեղեկագրին եւ իր հաւաքական հրաժարականին։

Կարդացուեցաւ սոյն ընդարձակ տեղեկագիրը եւ ապա Պատ. Քաղաքական Ժողովի հաւաքական հրաժարականը՝ իր երկամեայ օրինական նստաշրջանը աւարտած ըլլալուն համար։

Պատ. Քաղաքական Ժողովը, համաձայն իր յիշեալ տեղեկագրին, բոլորած է գործունէութեամբ բեղուն տարեշրջան մը՝ վարչական, կրթական, կալուածական եւ բարեսիրական մարզերուն մէջ։

Ստացած է մեծագումար նուիրատուութիւններ՝ ի նպաստ Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան, որոնց ընդհ. գումարը, միայն վերջին չորս տարուան չանրին, հասութաբեր կալուած եւ կանխիկ դրամ՝ եղած է աւելի քան 35 հազար եգ. ոսկի պատկառելի գումար մը։

Մելքոնեան Ազգ. Մանկապարտէզէն վերջ, Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի աշակերտաց ուսումը եւս, անվճար դրութեան վերածած է, ինչ որ բացառիկ եւ աննախընթաց երեւոյթ մըն է եգիպտահայ գաղութին մէջ։ Նոյն վարժարանը օժտած է կարող տնօրէնով մը։ Կալուածական յետնեալ վարձքերը նուազագոյնին իջեցուցած է։ Մատակարարական հաշիւը փակած է զուտ 11 հազար եգ. ոսկի հասոյթի աւելցուկով։

Այս տեղեկագրի լոյսին տակ, կարգ մը ժողովականներ իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին Քաղաքական Ժողովի միաձայն գործունէութեան արդիւնքին համար եւ ապա Թեմական Ժողովը անդրադառնալով Քաղաքական Ժողովի հաւաքական հրաժարականի խնդրոյն, միաձայնութեամբ որոշեց յանձնարարել Քաղաքական Ժողովին, որ շարունակէ իր պաշտօնավարութիւնը մինչեւ Աղեքսանդրիոյ Թեմականի մասնակի ընտրութեան աւարտը։

4.— Ընթերցում Առաջնորդարանի պաշտօնական հաշուեքննիչի տեղեկագրին՝ 1971 տարեշրջանի հաշուետուութեան վերաբերեալ։

Առաջնորդարանի պաշտօնական հաշուեքննիչ Պր. Լեւոն Աւետեան կարդաց Քաղաքական Ժողովի յիշեալ շրջանի գործունէութեան մասին իր հաշուեքննութեան տեղեկագիրը, որով կը հաստատէր եւ կը վաւերացնէր հաշիւներու ճշդութիւնը։

5.— Ընտրութիւն՝ Քննիչ Յանձնաժողովի, Քաղաքական Ժողովի 1971 տարեշրջանի բարոյական եւ նիւթական գործունէութեան։

Թեմական Ժողովը միաձայնութեամբ յիշեալ յանձնաժողովի անդամ ընտրեց՝

Տեարք Սարաֆեան Մաքսուտ, Քէշիշեան Յակոբ եւ Օհանեան Աւետիս։

6.— 1972 տարեշրջանի պիւտճէի նախագծի վաւերացում։

Յիշեալ պիւտճէի նախագիծը նախապէս արդէն զրկուած ըլլալով յարգելի երեսփոխաններուն՝ առ ի քննութիւն, յատենի ժողովոյ այս մասին եղած կարծիքներու փոխանակութենէն յետոյ, նոյնութեամբ եւ միաձայնութեամբ վաւերացուեցաւ։

7.— Տեղեկագիր Նուիրատուութեան Յանձնախումբի կողմէ, Պր. Օննիկ Յարութիւնեանի Ապուքիրի մէջ շէնքի մը նուիրատուութեան մասին։

Յիշեալ յանձնախումբը նամակաւ մը կը տեղեկացնէր, թէ գործակցութեամբ Կալուածոց եւ Քաղաքական Ժողովներու, ապահոված է, քաղաքիս արուարձաններէն Ապուքիրի մէջ բարեսէր ազգայինի մը՝ Պր. Օննիկ Յարութիւնեանի սեփականութիւնը եղող շէնքին, ի նպաստ Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան նուէրը։

Ժողովս գոհունակութեամբ արձանագրեց կալուածական այս արժէքաւոր նուիրատուութիւնը եւ որոշեց յանուն ժողովիս շնորհակալութեան նամակ մը յղել ազնիւ նուիրատուին։

8.— Վիճակով նշում Թեմական Ժողովէն դադարելի շրջանաւարտ անդամներուն, ըստ կազմական կանոնագրի 23րդ յօդուածին։

Թեմական ժողովը անդրադառնալով Թեմական Ժողովի մասնակի ընտրութեան թուականի ճշդումի եւ վիճակով դադարելի երեսփոխաններու հարցին, յետ կարծիքներու փոխանակութեան, մեծամասնութեամբ որոշեց՝

Ա.— Թեմականի մասնակի ընտրութիւնը կատարել Կիրակի, 10 Դեկտեմբեր 1972ին։

Բ.— Երկուշաբթի, 2 Հոկտ. 1972ին գումարել Թեմական Ժողով, ճշդելու համար վիճակով դադարելի երեսփոխանները։

(Շար. տես էջ [illegible])

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թեմական Ժողովը նիստ գումարուեցաւ Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, 15 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 7ին, նախագահութեամբ Առաջն. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի եւ Թեմականի լրիւ կազմին։

Նախագահ Սրբազան Հայրը յայտարարեց, թէ Կիրակի, 7 Մայիս 1972, օրինաւոր եւ խաղաղ պայմաններու մէջ տեղի ունեցած են Գահիրէի Թեմականի մասնակի ընտրութիւնները, ի ներկայութեան Ընտրողական Յանձնախումբի Նախագահ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի, Յանձնախումբի յարգելի բոլոր անդամներուն, պատասխանատուներուն եւ պետութեան յարգելի ներկայացուցիչներուն։ Միաժամանակ յայտարարեց, թէ այդ օր որեւէ բողոք չէր ստացուած ընտրութեանց որեւէ անօրինականութեան մը մասին, եւ թէ, ընտրութեան վերջնական արդիւնքները արձանագրուեցան այս առթիւ բացուած յատուկ ատենագրութեան մը մէջ — մահտար — ուր ներքեւ ստորագրեցին բոլոր պատասխանատուները, մէջն ըլլալով նաեւ Պետական ներկայացուցիչները, այսպէսով հաստատելով ընտրութեան օրինական եւ վերջնական արդիւնքը։

Ընտրութեան յաջորդող երեք օրերու ընթացքին ստացուած ըլլալով գրաւոր երկու բողոքներ մեր այս ընտրութեանց մասին, այսինքն 12 նորընտիր երեսփոխաններու նշանակումին դէմ, Ժողովս նիստ հրաւիրուեցաւ այսօր, զբաղելու համար այս խնդիրներով, համաձայն Կազմական Կանոնագրի 21րդ յօդուածին։

Ստացուած երկու բողոքագիրներէն մին արաբերէն է իսկ երկրորդը հայերէն եւ կը կրեն 9 Մայիս 1272 թուականը։ Իւրաքանչիւրը՝ այս բողոքագիրներէն, ստորագրուած են երկուական ազգայիններու կողմէ։

Առաջնորդարանիս փաստաբան Մէթր Կիրկիս Տոս, որ հրաւիրուած էր այս նիստին՝ օրակարգի միակ այս հարցին համար, տուաւ մանրամասնեալ եւ օրինական անհրաժեշտ բոլոր բացատրութիւնները այս երկու բողոքագիրներուն իւրաքանչիւր կէտերուն շուրջ, որով յստակօրէն ապացուցեց թէ, եղած բողոքները օրինական որեւէ հիմ չունին։

Ժողովս յետ մի քանի հարցապնդումներու, միաձայնութեամբ եզրակացուց, թէ սոյն բողոքները անհիմն էին եւ հետեւաբար, ըստ մեր կազմական կանոնագրի տրամադրութեանց, հարկ էր պատկան իշխանութեանց յղել մէկական օրինակ այս բողոքներէն, անոնց կցելով Ժողովիս բացատրագիրը եւ եզրակացութիւնը։

Ստացուած էր նաեւ երրորդ բողոքագիր մը այս ընտրութեանց վերաբերեալ։ Տրուած ըլլալով որ այս բողոքագիրը մեզ յանձնուած էր ընտրութեան յաջորդող օրինական երեք օրերու պայմանաժամէն ետք, Ժողովս զայն նկատի չառաւ։

Օրակարգի միակ հարցը սպառած ըլլալով, նիստը փակուեցաւ ժամը 8.30ին, նախագահ Սրբազան Հօր Տէրունական աղօթքով։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

«Ալ Քահիրա» դրամատանց վարչական ընդհ. խորհուրդի նախագահը, մասնաճիւղերու և բաժանմունքներու տնօրէնները, զանազան գրասենեակներու պետերը և բազմաթիւ օտար պաշտօնակիցներ, Ներքին Ընդհ. Ապահովութեան վարչութեան ներկայացուցիչը և շատ մը բարեկամներ:

Այս տխուր առթիւ բազմաթիւ ծաղկեպսակներ ղրկուած էին՝ բացի ողբացեալին ընտանիքէն և եղբայրներէն, Գահիրէի Ազգային Իշխանութիւնը, Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Եգիպտոսի վարիչ մարմինը, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Եգիպտոսի Շրջանային Մարմինը, Հ.Բ.Ը.Մ.ի Եգիպտոսի Կեդր. Յանձնաժողովը, Գահիրէի Սովետական Դեսպանատան Հայկական անձնակազմը՝ Պօղոս Ակոբով (գլխաւոր խորհրդական), Լեւոն Շահինեան և Մխիթարեան, Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի Մասնաճիւղը, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տնօրէնութիւնը, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տիկնանց Խնամակալութիւնը, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Ծնողը-Ուսուցիչ Միութիւնը, «Եգիպտահայ երգչախումբը», Պէյրութի «Արարատ» օրաթերթը, «Ջահակիր» Շաբաթաթերթը, Հայկական Ընթերցասրահը, Հայ Դեղ. Միութիւնը, Նուպարեան Արաքը, Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Մարզական Ակումբը, Շանթ և Քրիսթին Պալաեան, Սեդար և Մարօ Ռուբէնի, Սարգիս և Ռոզա Ամիրխան (Երեւան), Թորէն Իսկէնտեան, Ժագ Մեսրոպեան, Սմբատ Արամեան, Արամ Մովսէսեան, Վրէժ Սէֆէրեան, Տոքթ. Նորայր Սիմոնեան, Մովսէսեան Եղբայրներ, Վարդան Քալպաքեան, Ալիս Մուրատեան, Միհրան Գաբրիէլեան, Յարութիւն Յակոբեան, Նուպար Պասար, Հակ Տոսա եւ այլ եղբայրներ ընտանիքները:

Մահազդ զանգերու զօղանջներուն հետ սկսաւ Թաղման կարգը: Սրբազան Հայրը, իր կողքին ունենալով Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բաղտասարեանը եւ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանը, նախագահեց այս սգահանդէսին, որոնց մասնակցեցաւ եկեղեցւոյ դպրաց դասը, ղեկավարութեամբ Մս. Եդ. Սկրտանեանի:

Եկեղեցւոյ արարողութեանց աւարտին, Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան խորհրդաւոր դամբանական-քարոզ մը խօսեցաւ, վեր առնելով ողբացեալին կատարած նուիրեալ ծառայութիւնները (Սրբազանին խօսքերը պիտի տանք առանձին):

Ապա, Հայկական Ընթերցասրահի Հ.Մ.Մ.ի եւ Նոր Սերունդի երիտասարդներէն մի քանի հոգիներ առաջ անցան եւ կրօնականներու թափօրին ընկերանալով՝ ողբացեալ ընկեր Նուպար Պալաեանի դագաղը ուսամբարձ փոխադրեցին եկեղեցիին բակը, ու զետեղեցին նախապէս պատրաստուած մահաբեմի մը վրայ, որուն շուրջը համախմբուեցան հոգեւորականները, դպիրները եւ յուղարկաւորները:

Առաջինը՝ խօսք առաւ Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Եգիպտոսի Վարիչ Մարմինի անդամ եւ Հայկական Ընթերցասրահի հիմնադիրներու խորհուրդի անդամ ընկեր Հայկ Օհաննէսեան, եւ յանուն Հնչակեան Կուսակցութեան, Հայկական Ընթերցասրահի եւ «Ջահակիր»ի խըմ-

բագրութեան, արտայայտուեցաւ այն մեծ սուգի մասին՝ զոր կը կրեն այսօր այդ կազմակերպութիւնները, ընկեր Նուպարի մահուամբ:

Յաջորդը՝ Հ.Մ.Մ.ի եւ «Նոր Սերունդ»ի անունով, ընկեր Աւետիս Մովսէսեան կարդաց յուզիչ եւ բովանդակալից հրաժեշտի խօսք մը.

Ապա դագաղին առաջ անցաւ Գահիրէի Պատկ. Թեմական

Հ. Մ. Մ.ի եւ Նոր Սերունդի երիտասարդները՝ ողբ. ընկեր Նուպար Պալաեանի դագաղը ուսամբարձ դուրս կը բերեն եկեղեցիէն.

(Լուսանկարը՝ ՀՐԱՆԴԻ)

ժողովի ատենադպիր՝ Պր. Յակոբ Համբիկեան եւ յանուն Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան, ինք եւս իր դամբանականով վեր առաւ ողբացեալ ընկերոջ բերած ծառայութիւնները համայնքին, ազգին եւ հայրենիքին, որպէս հերոսական աշխատանք.

«Ալ Քահիրա» դրամատանց վարչական Մարմնի նախագահին կողմէ խօսք առաւ, ողբացեալ Նուպար Պալաեանի երկարամեայ գործընկերներէն՝ Պր. Ռիզք Կատ եւ խիստ յուզուած արտասանեց սրտաբուխ դամբանական մը, վեր առնելով ողբացեալին աշխատասիրութիւնը, ընկերասիրութիւնը եւ նուիրեալ ծառայութիւնները դրամատան եւ անոր պաշտօնէութեան հանդէպ:

Վերջին խօսքը եղաւ Պր. Վահագն Տեփոյեան, որ յանուն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան, «Արեւ» օրաթերթի, «Տիգրան Երկաթ»ի, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան եւ «Կոկանեան» սրահի, ներկայացուց խոր ցաւակցութիւններ եւ իր կարգին խօսեցաւ ողբացեալին կեանքին եւ գործունէութեան մասին (բոլոր դամբանականներն ալ պիտի հրատարակենք առանձինն):

Ապա հոգեւորականներու եւ դպրաց դասը՝ ինչպէս նաեւ յուղարկաւորներու թափօրը, ինքնաշարժներով ուղղուեցաւ դէպի Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը, ուր եւս, եկեղեցական արարողութիւններէ ետք, հեզ ընկերոջ դագաղը՝ որուն մէջ հայրենի ափ մը հող սրսկուեցաւ, փոսը իջեցուեցաւ շարականներու երգեցողութեամբ.

Ու տարաբաղդ ընկեր Նուպար Պալաեանի անկենդան մարմինը, այդ պահէն ի վեր կը հանգչի մտաւորականներու հողամասին վրայ՝ ընկերուհի Զաբուհի Ծաղկունիի շիրիմի կողքին.

Այս դառնակսկիծ առթիւ, խմբագրութիւնս իր խոր վշտակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալ ընկերոջ այրիին՝ ընկերուհի Անուշին, զաւակներուն՝ Սաթենիկի, Մարտիրոսի եւ Հերմինէի, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր հարազատներուն եւ պարագաներուն.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովուրդին կը ծանուցանենք, թէ Շաբաթ, 3 Յունիս 1972, Տօն է ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՄԵՐ. Ց ԵԼՆ Ի ՎԻՐԱՊԷՆ:

Այս առթիւ Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ:

Կը հրաւիրենք հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց.

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8ին

Ս. Պատարագ » » 9ին

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովուրդեան կը ծանուցանենք, թէ Կիրակի, 4 Յունիս 1972, Տօն է ԿԱԹ ՈՂԻԿԷ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ.

Ի ժամ Ս. Պատարագի Գոհաբանական Մաղթանք պիտի կատարուի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի պայծառութեան եւ անսասանութեան համար Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ.

Կը հրաւիրենք մեր բարեպաշտ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց.

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 7.30ին

Ս. Պատարագ » » 9ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Ողբացեալ ընկեր Նուպար Պալաեանի մահուան տխուր առիթով, Երեւանէն՝ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի կողմէ ստացանք հետեւեալ ցաւակցական հեռագիրը.

Երեւան, 23 Մայիս 1972

Սարգիս Պալաեան

Գահիրէ

Կոմիտէի բոլոր անդամները կը սգան սիրելի Նուպարին անժամանակ մահը եւ խորապէս կը վշտակցին. Մեր համակրանքը կը յայտնենք Պալաեան Եղբայրներու ընտանիքներուն եւ ազգականներուն.

Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի
Նախագահի Տեղակալ
Անդրանիկ Մարտիրոսեան

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Անցեալ Չորեքշաբթի, 24 Մայիս 1972, կէսօրէ ետք ստացուած հեռաձայնային հաղորդակցութենէ մը՝ խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ նոյն օրը առաւօտեան ժամը 7ին, Աղեքսանդրիոյ «Ալ-Մուասաթ» հիւանդանոցին մէջ, ուղեղային կաթուածի մը հետեւանքով իր հոգին աւանդած էր՝ Աղեքսանդրիոյ հանրածանօթ եւ գործունեայ ազգային եւ թերթիս պատուակալ գործակալ, ողբացեալ՝

ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆԸ

խոր սուգի մատնելով իր զաւակները, ազգականական պարագաները եւ բոլոր անոնք, որոնք յիսուն տարիներու իր հանրային ծառայութեանց ընթացքին, բարեկամական սերտ կապեր հաստատած էին ողբացեալին հետ.

Ողբ. Վահան Պէնտեան աւելի քան յիսուն տարիներ անդամակցած է Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Աղեքսանդրիոյ մասնաճիւղին եւ երկար տարիներ պաշտօնավարած է «Տիգրան Երկաթ» ակումբին մէջ: 1964էն սկսեալ ան ստանձնած էր «Ջահակիր»ի Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչի պաշտօնը. Ան, 1967ին, եղաւ նաեւ Հայկական Ընթերցասրահի Աղեքսանդրիոյ մասնաճիւղի հիմնադիրներէն:

Ողբացեալ Վահան Պէնտեանի Թաղման Կարգը եւ Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցան նոյն օրը, կ. ե. ժամը 4ին, Շաթպիի Ազգ. Գերեզմանատան Ս. Գէորգ Մատրան մէջ, եւ ապա ողբացեալին մարմինը ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ.

Այս տխուր առթիւ, խմբագրութիւնս իր խոր եւ զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալի որդւոյն՝ Տէր եւ Տիկին Նշան Պէնտեանի, դուստրերուն, փեսաներուն և թոռներուն, ինչպէս նաև սգակիր բոլոր պարագաներուն.

ԳԱՆԱՏԱ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Խոր կսկիծով տեղեկացանք նաեւ, որ անցեալ 24 Մայիս 1972, Չորեքշաբթի օր, Վանգուվրի մէջ (Գանատա) յետ կարճատեւ հիւանդութեան՝ իր մահկանացուն կնքած է նախկին Եգիպտահայ ծանօթ ազգայնական ու մեր բարեկամներէն՝ Տէր եւ Տիկին Սուրէն Ն. Զագրճեանի սիրելի եղբայրը՝

ՄԻՀՐԱՆ Ն. ԶԱԳՐՃԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր քողակիցը, զաւակները, եղբայրը, քոյրերը եւ ազգականական բոլոր պարագաները:

Այս անժամանակ եւ կսկծալի մահուան առթիւ, «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Ռիզքէ Մ. Զագրճեանին, զաւակներուն՝ Նանէյայի, Ռուպինայի, Ներսէսի, Անիի եւ Մանէի, եղբօր՝ Տէր եւ Տիկին Սուրէն Ն. Զագրճեանին, քոյրերուն ընտանիքին, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

ԼԻԲԱՆԱՆ

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Պէյրութի մեր պաշտօնակից «Արարատ» օրաթերթէն ցաւով տեղեկացանք, որ անցեալ 19 Մայիս 1972, յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Պէյրութի մէջ իր մահկանացուն կնքած է՝

ՏԻԿԻՆ ԻՍԿՈՒՀԻ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր զաւակները ու ազգականական պարագաները.

Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է Շաբաթ, 20 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 4ին, Հանրին թաղի Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ, եւ ապա ննջեցեալին մարմինը փոխադրուած է Պուրճ Համուտի Ազգային Գերեզմանատունը եւ ամփոփուած ընտանեկան դամբարանին մէջ.

Այս տխուր առթիւ մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին զաւակներուն՝ Կարապետ, Անդրանիկ եւ Տիգրան Սարաֆեան եղբայրներուն եւ ընտանիքներուն, ինչպէս նաեւ Պասմաճեան, Այվազեան, Խայեան ընտանիքներուն եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն.

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

1 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ «ՄԵՀԱԼԼԱ ԵՒ ՔՈՊՐԱ»Ի ԽՈՒՄԲԸ ՄՐՑԵՑԱՒ ԵՐԵՒԱՆԻ «ԱՐԱՐԱՏ»ԻՆ ԴԷՄ

ԱՐԴԻՒՆՔ՝ 3 ՈՎ 1 Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Սովետական Միութեան մէջ իրենց հիւրախաղերու ընթացքին, Եգիպտոսի ֆութպոլի ուժեղագոյն խումբերէն «Մեհալլա եւ Քոպրա»ի կազմը իր բ. մրցումը ունեցաւ Երեւանի «Հրազդան» մարզադաշտին մէջ, Երկուշաբթի, 22 Մայիս 1972, 40.000 ֆութպոլասէրներու, իբր մրցակից ունենալով «Արարատ»ը։

Ահա թէ այս մրցումը ինչպէս կը նկարագրէ «Հայաստանի Ֆիզկուլտուրնիկ»ը, իր 23 Մայիս 1972ի թիւին մէջ։

«Խաղի հենց առաջին րոպէներից նախաձեռնութեանը տիրեցին դաշտի տէրերը, ինչպէս երկրի առաջնութեան վերջին խաղերում, այնպէս էլ այս անգամ, մեր ֆուտբոլիստները գործում էին անտարբեր։ Դրան հակառակ, հիւրերը խաղում էին մեծ եռանդով, անընդհատ տեղաշարժեր կատարում եւ ժամանակ առ ժամանակ վտանգաւոր պահեր ստեղծում «Արարատ»ի տուգանային հրապարակում։ Յատկապէս աչքի էին գործում յարձակուողներ Ապտուլլան եւ Ամաշան։ Հենց նրանց ջանքերով էր, որ ծնուեց առաջին կոլը։ Առաջին խաղակէսի 41րդ րոպէին, Ամաշան մօտ 22 մեթրից, գեղեցիկ հարուածով գնդակն ուղարկեց «Արարատ»ի դարպաս։

Հանգստից յետոյ երեւանցիների կազմում փոփոխութիւններ տեղի ունեցան։ Դաշտ մտած Է. Յարութիւնեանը եւ Զարեանը նկատելիօրէն աշխուժութիւն մտցրին խաղում։ Կոլային պահերը հետեւում են մէկը միւսին։ Եւ ահա 52րդ րոպէին, Անդրիասեանը հաւասարեցրեց հաշիւը, իսկ քիչ անց, Մարգարովի հոյակապ փոխանցումից յետոյ, Է. Յարութիւնեանը առաջ մղեց իր թիմին։ Խաղի վերջին րոպէին, Պոնտարենկոն հեռուից կատարած դիպուկ հարուածով հաշիւը դարձրեց 3ով 1։

«Մեհալլա»ի խումբէն խաղացած են. Պիշլաուի, Նահրիրի, Հիւսէյն (պետ Ա. Սիտկի), Ֆ. Սիտկի, Քասսէմ, Մաթու, Ալթալ, Ապու Րումայլ, Ապու Սմար, Ամաշա եւ Շաֆիք։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Դ. էջէն)

9.— Ընտրութիւն Առաջնորդարանի 1972 տարեշրջանի պաշտօնական հաշուեքննիչի։

Թեմական Ժողովը միաձայնութեամբ՝ 1972 տարեշրջանի համար Առաջնորդարանի հաշուեքննիչ վերընտրեց Պր. Լեւոն Աւետեանը։

10.— Քաղաքական Ժողովի 22 Ապրիլ 1972 թուակիր նամակը՝ կենսաթոշակներու յաւելումներու վերանորոգման մասին։

Կարդացուեցաւ յիշեալ նամակը, որով Քաղաքական Ժողովը 1972 տարեշրջանին համար եւ երեք անձերու կենսաթոշակի յաւելումի վերանորոգումի իր որոշումին վաւերացումը կը խնդրէր։

Միաձայնութեամբ որոշուեցաւ վաւերացնել Քաղաքական Ժողովի յիշեալ խնդրանքը։

Օրակարգի հարցերը սպառած ըլլալով, ժողովը փակուեցաւ երեկոյեան ժամը 9.30ին, Նախագահ Սրբազան Հօր «պահպանիչ»ով։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ
ԱՂԵՔՍ. ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԴԱՀԼԱՆՈՎ)

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկին Արշակ Փափազեան 200 ե. գ., ողբ. Երուանդ Պէյլիգեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

Օր. Լիւսի Մածունեանի ընդ Պր Գէորգ Փիլիկեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Յակոբ Գարամըլքեան	100
» » Յովսէփ Կիւմիւշեան	100
» » Մինաս Գալուստեան	100

Տէր և Տիկին Յովսէփ Կիւմիւշեան 100 ե. գ., Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիստին Գօսթանտիի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տիար Աբրահամ Շիշմանեան 100 ե. գ., ողբ. Երուանդ Պէյլիգեանի մահուան տխուր առթիւ։

Ողբ. Տիկին Մարի Վարժապետեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Միհրան Ալթունեան (Թանտա)	200
Տէր և Տիկին Սարգիս Ալթունեան (Գահիրէ)	200
Տէր և Տիկ. Փօլ Մուղալեան	100
» » Մինաս Գալուստեան	100

Տէր և Տիկին Սարգիս Ալթունեան (Գահիրէ) 200 ե. գ., ողբ. Երուանդ Պէյլիգեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իր սիրելի հայրենակիցին, ազգային-հասարակական գործիչ՝ ողբացեալ Նուպար Փալաեանի կսկծալի և վաղաժամ մահուան առթիւ, Տէր և Տիկին Փօլ Քիլիմճեան փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն 500 ե. գ.։

Ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղ ժամ եւ դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տոքթ. և Տիկ. Հանրի Բետէրեան	200
Տէր և Տիկ. Աւետիս Գազանճեան	200
» » Հրանդ Եագուպեան	100
» » Միսաք Տէրունեան	100
Տէր և Տիկ. Մկրտիչ Քիւփէլեան և դուստրը Անահիտ	100
Տիկին Անժէլ Օհաննէսեան	100
Տիար Սարգիս Թէքլեան	100
Տէր և Տիկին Յովհաննէս Տօնիկեան	100
Տէր և Տիկ. Սեդրակ Իշխանեան	100
Տիկին Արմենուհի Քիւրքճեան	100
Օր. Մելինէ Սանոսեան	100
Տէր և Տիկին Խաչատուր Մայմանեան	100
Տիկին Զարուհի Յովելեան	100
Տէր և Տիկին Սամուէլ Մահսէրէճեան	100
Օր. Արշալոյս Շահրոզեան	100
Տիկին Մարի Գումրույեան	100
Տէր և Տիկին Վահրիճ Մարգարեան (Ամման)	100
Տէր և Տիկին Աբրահամ Գումրույեան	100
Տէր և Տիկ. Յարէթ Պօղիկեան	100

Ողբ. Վահան Պէնտեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան կը նուիրէ 100 ե. գ.։

Ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Մարտիկ Փիլիպպոսեան, Տիկին Անահիտ Տէմիրճեան և Հայկ Փիլիպպոսեան կը նուիրեն 200 ե. գ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԴԱՀԼԱՆՈՎ)

Տիկին Ռօզ Վայնաչարեան իր սիրելի ամուսնոյն Պր. Յովսէփ Վայնաչարեանին վտանգէ ազատուելուն առթիւ կ'ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները

Աղքատախնամին	200
Հայ Կաթ. Աղքատախնամին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Հայ Կարմիր Խաչին	100
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ազգային հասարակական գործիչ, յոյժ ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան առթիւ Տելեմաք և Հայկազուն Քիւրքճեան ընտանիքները կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	200
Գահիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ին	100
«Արեւ»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ և վաղաժամ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Տէր և Տիկին Արթօ Գըլըճեանեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	200

Իրենց շատ սիրելի ընկերոջ՝ ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	200

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Խաչատուր Բէյլիգեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Իրենց սիրեցեալ դրացիին՝ ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Ֆարուք էլ Գաքքարի և զաւակունք կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	250
«Ջահակիր»ին	250

Իրենց սիրեցեալ տալոջ զաւկին և զարմիկին՝ ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Տիկին Աստղիկ Հապէշեան և դուստրը Անահիտ կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Միսաք Տընկճեան և զաւակունք կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	200
Գահիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան առթիւ, Տէր և Տիկին Գարեգին Աչուկեան փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Յակոբ Թաշգարուլեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տիկնայք Թագուհի Գօյաճեան և Սիրանոյշ Քիւրքճեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Իր շատ սիրելի բարեկամին՝ ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի, Պր. Հրանդ Մարկոսեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Մարտիրոս Սուլթանեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Ալպէր Զաքարեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, Տիկին Գոհար Հաճընլեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ. Այրապետեան եղբարք կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	100
Արգարեան Դարմանատան	100
«Արեւ»ին	100

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Յովհաննէս Քէհեայեան	200
Տէր և Տիկ. Յակոբ Ժամկոչեան	100

ԱՅԾԵՄՆԻԿ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՏԱՆ

Տէր եւ Տիկին Փօլ Մուղալեան 1000 ե. գ., իրենց Եգիպտոս այցելութեան ուրախ առթիւ, փոխան ուխտաւորի։

(Ստանալ Աղեքս.ի Ազգայի. Առաջնորդարանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Պր. Վաչէ Մուրատեանի ընդ Օր. Անի Կիւլիւզեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի՝ Տէր եւ Տիկին Նուպար Կէրիկեան կը նուիրեն 200 ե. գ.։

Ողբ. Միհրան Ն. Զագըճեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Փալաեան	200
» » Նուպար Կէրիկեան	200
» » Զաւէն Փալաեան	100
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ցաւակցական հեռագիրի՝ Գեղամ և Նուպար Գոգորեան եղբայրներ (Թորոնթօ) կը նուիրեն 100 ե. գ.։

Իրենց սիրելի Նուպար Փալաեանի վաղաժամ եւ կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ցաւակցական հեռագիրի Մոնթրէալէն կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Հրայր Գապիկեան	100
Տիար Մենուաշ Գապիկեան	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Արթին Թրայեան և զաւակունք	200
Տէր և Տիկ. Սահակ Գալայճեան և զաւակունք	200
Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	200
Տիար Սարգիս Գալայճեան	100
Տէր և Տիկին Յարութիւն Սիւրմէնեան	100
Տիար Մուշեղ Կէրիկեան	100

Ողբ. Նուպար Փալաեանի ի նշան վշտակցութեան և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ կը նուիրէ՝ Ս. Մ Սարգիսեան 100 ե. գ.։

Ողբ. Նուպար Փալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Գէորգ Դարմանեան	100
» » Յակոբ Միջիկեան	100
» » Վահէ Գասապեան	100
» » Լեւոն Փալեան	100
» » Պօղոս Սէֆէրեան	100
» » Յարութիւն Լեւոնեան	100
» » Եղնիկ Վեցիկեան	100
» » Հրանդ Թուֆայեան	100
» » Գեղամ Երզնկացեան	100
» » Սիմոն Աւանեան	100
» » Մարգար Երկանեան	100
» » Գէորգ Գալայճեան	100
» » Վահան Խաչերեան	100
Տոքթ. և Տիկին Նուպար Սուլթանեան	100
Այրի Տիկին Մարի Օհաննէսեան	100
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	100
Տոքթ. եւ Տիկին Գրիգոր Սէտէֆեան	100
Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Հիւսէյնեան և զաւակունք	100
Լէյլէկեան Եղբարք (Աղեքս.)	100

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Ողբ. Նուպար Փալաեանի կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Պետրոս Պետիկեան	500
Կարապետ Ճաճեան ընտանիք	500
ՊՊ. Պերճ և Նակիպ Արթինեան եղբարք	200
Տէր և Տիկ. Ժորժ Միքայէլեան	100
» » Յակոբ Մարգարեան	100
» » Պերճ Թաշճեան	100
» » Միհրան Գազանճեան	100
» » Արթին Պահճալեան	100
» » Յակոբ Ժամկոչեան	100
» » Սիմոն Ստեփանեան	100
Օննիկ Սուլթանեան և զաւակունք	100
Տէր և Տիկին Հրանդ Կէօզիւպէօյիւքեան	100
Օր. Տիանա Գազանճեան	100

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص. ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م . ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيديان (بالنيابة)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 432—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՀԱՏԸ ԶՈՒՏ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

١٩٧٢ الخميس ٨ يونيه — ٤٣٢ عدد

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ՝ ԽՕՍՈՒԱԾ
ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ
ԵՂԵՐԱԲԱԽՏ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

«Ի գործոց արդարանայ մարդ եւ ոչ ի հաւատոց միայն. զի հաւատք առանց գործոց մեռեալ են»:

Յակոբոս բ. 24-26

Սիրելի ազգակիցներ,

Երէկ եւ այսօր մեր գաղութին մէջ արագօրէն տարածուեցաւ տխուր այն լուրը, ըստ որում ոչ եւս է եղերաբախտ Նուպար Պալեանը: Մենք ամէնքս՝ ողբացեալին ազգականները, մտերիմները, գաղափարի ընկերները, բարեկամներն ու ծանօթները եկած ենք յուղարկաւորելու համար զինքը իր յաւիտենական հանգիստին:

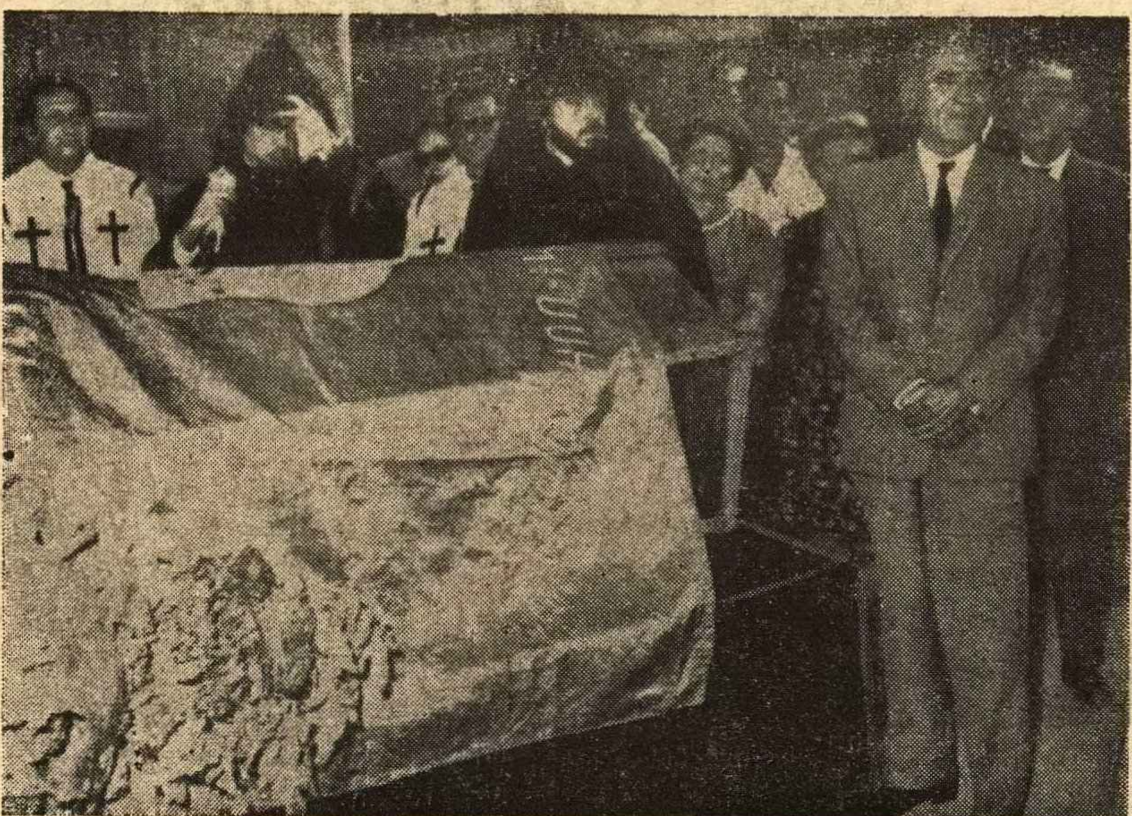
Իրօք խորունկ տխրութեամբ կը համակուինք երբ մտածենք թէ ամբողջ իր կեանքին մէջ շարժում ու խանդավառութիւն եղող խեղճ Նուպարը, հիմա այլեւս անշնչացեալ, ամփոփուած են իր հասակին չափ սնտուկի մը մէջ, որ կը հանգչի այս մահարձանին վրայ՝ ծաղիկներու հսկայ կոյտի մը ներքեւ եւ այլեւս պիտի չշարժի, պիտի չխնդայ ու պիտի չվիճի եւ չի խանդավառէ իր շուրջինները:

Նուպարին յանկարծական մահը աւելի եւս զգալի կը դարձնէ իր կորուստին ցաւը ինչու որ եթէ մէկ կողմէն դժուար է հաշտուիլ մահուան գաղափարին հետ, միւս կողմէ հանգուցեալը ոչ հիւանդ էր, ոչ ալ նախանշանները երեւցած էին անխուսափելիին: Սակայն սուգին, տրտմութեան այս մռայլին մէջ, մեզի օգնութեան կը հասնի մեր քրիստոնիայի հաւատքը: Անիկա այս հաւատքն է որ կը լուսաւորէ, կը փարատէ մահուան մռայլը, քանի որ հոգին անմահ է: Մահկանացու մարմինը, որ ստեղծուած է հողէն՝ հողին կը վերադառնայ, բայց Աստուածորդւոյն՝ Քրիստոսով կ'անցնինք յաւիտենական երանական կեանքին: Եւ միթէ՞ հաւատքը կը բաւէ արքայութեան ժառանգորդ ըլլալու համար:

(Շարունակութիւնը տես. էջ 3)

ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ
ԽՕՍՈՒԱԾ՝ ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ, ԳԱՀԻՐԷԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ԲԱԿԻՆ ՄԷՋ, 21 ՄԱՅԻՍ 1972

Լուրը որ տրուեցաւ ցնցեցուցիչ էր եւ անհաւատալի: Մեր սիրելի Նուպարը ոչ եւս է: Այս անհաւատալի է, որովհետեւ Նուպարին դեռ շատ կանուխ էր մահուան գիրկը իյնալը, դեռ իրեն պէտք ունէին իր սիրասուն զաւակները, իր ընտանիքը, իր գաղափարի ընկերները, ինչ-

Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին բակին մէջ, ողբացեալ ընկեր Նուպար Պալեանի դագաղին առջեւ դամբանական կը խօսի՝ Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Եգիպտոսի Շրջանի Վարիչ Մարմնի անդամ՝ ընկեր Հայկ Օհաննէսեան

(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

պէս նաեւ եգիպտահայ գաղութը, որովհետեւ Նուպարը ընտանիքի սիրայար հայր էր, ազգային գործերուն մէջ ամէն տեղ էր, իսկ իր պատկանած կուսակցութեան ամենազօրաւոր սիւներէն մին էր:

(Շարունակութիւնը տես. էջ 3)

ԻՍՐԱՅԵԼԵԱՆ ՆԱԽԱՅԱՐՁԱԿՄԱՆ 5ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ՕՐԸ՝
ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ԱՅՑԵԼԵՑ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԻՐԱՒՈՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒՆ

Մոսկուայի «գագաթ»ի ժողովը առիթը ընծայեց բոլորին՝ Միջին Արեւելքի տագնապին հանդէպ մեր տեսակէտին տեղեկանալու: Թշնամիին հետ ճակատամարտը անխուսափելի է եւ մենք պիտի ճակատամարտինք մինչեւ վերջնական յաղթանակը», յայտարարեց Եգիպտոսի Նախագահը, Երկուշաբթի, 5 Յունիս 1972, էլ-Ակուզայի (Գահիրէի թաղամասերէն մին) վերակազմաւորման կեդրոնին մէջ՝ պատերազմի վիրաւորեալներուն եւ հաշմանդամներուն հետ իր հանդիպման ընթացքին:

Նախագահը այս առթիւ խօսած իր ճառին մէջ շեշտեց նաեւ, որ Իսրայէլի գործած ոճիրները անպատիժ չպիտի մնան:

Ակնարկելով Սովետ-Ամերիկեան «գագաթ»ի ժողովին, Անուար էլ Սատաթ մատնանշեց, որ արաբ ժողովուրդը գոհունակութեամբ ողջունեց Մոսկուայի այս հանդիպումը, որովհետեւ ան առիթը տուաւ բոլոր կողմերուն տեղեկանալու՝ Միջին Արեւելքի տագնապին հանդէպ եգիպտական տեսակէտին:

Այս տեսակէտը երեք կէտերու մէջ կը պարփակուի.

ա.- Մենք զէնքի հայթայթման սահմանափակումը կ'ընդունինք միայն իսրայէլեան զօրքերու ամբողջական պարպումէն ետք.

բ.- Կը մերժենք ներկայ գոյավիճակին պահպանումը.

գ.- Սահմաններու մասին ոչ մէկ սակարկութիւն կամ փոխաբանութիւն ընելու տրամադիր ենք: Մեր սահմանները կատարելապէս յայտնի են եւ չեն կրնար որեւէ սակարկութեան նիւթ դառնալ, գաղտնօրէն կամ հանրայայտօրէն:

Ներկայիս մթնոլորտը լեցուն է Իսրայէլի կողմէ սպառնալիքներով՝ Լոտի օդանաւակայանին խնդիրներէն ի վեր: Իսկապէս ճակատագրի հեգնանք մըն է՝ լսել ահաբեկիչներու կողմէ ապահովութեան մասին խօսիլը եւ ոճրագործներու կողմէ իրենց կեանքը լալը: Անոնք կը մոռնան կամ մոռնալ կը ձեւացնեն իրենց գործած ոճիրները: Կը կարծեն թէ աշխարհ մոռցած է կամ ճշմարտութիւնը կարելի է ուրանալ:

«Ի՞նչ ըրին եւ ի՞նչ կ'ընեն այժմ Կազայի, Երուսաղէմի եւ արեւմտեան մասի քաղաքներուն մէջ: Հարց կուտանք նաեւ, թէ ի՞նչ ըրին Սուէզին: Պէտք է տեսնել թէ ի՞նչ ըրին այն քաղաքին՝ որ Արեւելքի ու Արեւմուտքի միջեւ ծովային համագործակցութեան խորհրդանիշն էր: Ես բոլոր թղթակիցներէն խնդրեցի Սուէզ երթալ եւ իրենց աչքերովը տեսնել թէ ինչ պատահած է այս քաղաքին»:

«Ձեր առջեւ կը յայտարարեմ, որ Իսրայէլի ոճիրները անպատիժ չպիտի մնան: Իրաւունքի եւ արդարութեան յաղթանակին ժամը մօտալուտ է»:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԻՏԱԼԻ ՄԱՀԸ

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ բազմավաստակ գրող, հրապարակագիր եւ հասարակական գործիչ՝

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԻՏԱԼ

մահացած է Ֆիլատելֆիայի մէջ, Մայիսի 26ին, 82 տարեկանին:

Այս տխուր առթիւ, մեր վշտակցութիւնները կը ներկայացնենք ողբացեալ գրողի ընտանեկան պարագաներուն եւ գրչեղբայրներուն:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՄԵԾ ՀԱՅԱՍԷՐ
ՏՈՔԹ. ԱՐՄԻՆ Թ. ՎԵԿՆԵՐ
ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԵՂԵՌՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Գերման լրագրող եւ մարդասէր, հայ ժողովուրդի մեծ բարեկամ

Նկարին մէջ՝ Տոքթ. Արմին Թ. Վեկներ եւ Պր. Վարդգէս Համազասպեան

(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Տոքթ. Արմին Թ. Վեկներ, որ ականատես վկաներէն մին եղած է 1915 ջարդերուն եւ քաջութիւնը ունեցած է իր ձայնը բարձրացնելու՝ Թուրքիոյ մէջ հայերու դէմ գործադրուած բարբարոսութեանց դէմ, Նիւ Եորքի մէջ Եղեռնի տարեդարձին առթիւ բանախօսութիւն մը տուած է, նիւթ ունենալով՝ «Հայ Ժողովուրդի Ուխտը եւ Վերածնունդը»:

Այս բանախօսութեան ընթացքին, Տոքթ. Արմին Վեկներ ցուցադրած է նաեւ իր կողմէ լուսանկարուած վաւերական լուսապատկերներ, Հայաստանի անցեալի ողբերգութիւններէն եւ ներկայի փայլուն յառաջդիմութիւններէն:

Նիւ Եորքի մէջ Տոքթ. Վեկներ ներկայ գտնուած է նաեւ՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի կողմէ ի պատիւ Պր. Վարդգէս Համազասպեանի կազմակերպուած ճաշկերոյթին եւ ջերմ հանդիպում ունեցած է Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահին հետ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՌՈՊԵՐԹ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԸ
ՀԼԿԵՄ ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Այստեղ կայացած Հայաստանի Կոմերիտմիութեան Կենտրոնական Կոմիտէի համագումարը՝ ՀԼԿԵՄ Կենտրոնական Կոմիտէի երկրորդ քարտուղար ընտրեց Ռոպերթ Արզումանեանը:

Ռոպերթ Արզումանեանը Հայաստանի Երիտասարդական Կազմակերպութիւններու Կոմիտէի նախագահն էր եւ այդ պաշտօնով զգալի աշխատանք կատարած է սփիւռքահայ երիտասարդութեան՝ մայր հայրենիքի հետ մերձեցնելու գործին մէջ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ՝ ԽԱՐԹՈՒՄԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Համբարձման Տօնին առթիւ, Հինգշաբթի, 11 Մայիս 1972, կ.ե. ժամը 8ին, Խարթումի «Հրանդ» մարզարանի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ գեղեցիկ հանդիսութիւն մը և Համբարձման Վիճակ, կազմակերպուած Սուտանահայ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ:

«Մայրերու Օր»ուան հանդիսականներէն մաս մը

Յայտագիրին բացումը կատարեց համայնքին հոգևոր հովիւը՝ Արժ. Տ. Օշական Քհնյ. Աչըգեան:

Ապա վ'ց շնորհալի օրիորդներ գործադրեցին Համբարձման պարը և իրենց հիւգաճկուն շարժումներով ոգևորեցին բոլոր ներկաները ու արժանացան ծափահարութեանց:

Ջայնագրուած հայկական և ... կան և դասական երգերու շարք մը, ու ապա Համբարձման Տօնին հետ կապ ունեցող զուարճախօսութիւններ ըրաւ:

Այս խանդավառ մթնոլորտին մէջ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն և ներկաներուն բոլորին անխտիր հրամցուեցան զովացուցիչներ, ըմպելիքներ և անուշեղէններ:

Կէս գիշերին մօտ վերջ գտաւ այս գեղեցիկ հաւաքոյթը:

«ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ՈՒԱՆ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս տարի ևս «Մայրերու Օր»ը նշուեցաւ Խարթումի մէջ, Ուրբաթ, 19 Մայիս 1972, կ.ե. ժամը 9.30ին, «Հրանդ» մարզարանին մէջ, կազմակերպութեամբ Տիկնաց Ցանձ ախումբին և Երիտասարդաց Մշակութային Մարմինին:

Հանդիսութեան նախագահեց՝ Տիկին Մոլլի Ծիյէրճեան: Ներկայ էին համայնքին գրեթէ բոլոր անդամները:

Յայտագիրը գործադրուեցաւ մարզարանի թատերաբեմին վրայ: Բացման Խօսքը կատարեց՝ Տէր Օշական քահանան:

Ապա ելոյթ ունեցաւ ծանօթ դաշնակահարուհի՝ Տիկին Մարի Վանեան:

Ազգային Վարժարանի նախկին աշակերտուհիներէն՝ Տիկին Վեհանոյշ Թադէոսեան մեներգեց՝ «Գինիի երգ»ը և «Հայաստանի Ծով Գինին», արժանանալով խանդավառ ծափերու: Դաշնակով նուագակցեցաւ՝ Տիկին Մարի Վանեան:

Սուտանի Հոգևոր հովիւ՝ Արժ. Տ. Օշական Քհնյ. Աչըգեան կը բանախօսէ «Մայրերու Օր»ուան հանդիսութեան ընթացքին

Օրուան բանախօսն էր Արժ. Տ. Օշական Քհնյ. Աչըգեանը, որ խաղի մը բեմադրութիւնը՝ «Մայր, քեզ ինչ նուիրեմ»ը:

Բեմին վրայ՝ «Մայր քեզ ինչ նուիրեմ» թատերախաղէն տեսարան մը

Տեղի ունեցաւ «Օրուան Պատուոյ Մօր» ընտրութիւնը, որուն յաջորդեց փոքր թատերախօսեցաւ հանդիսութեան նպատակին ու ի պատին մասին, նիւթ ունենալով՝ «Մայր և կին»ը:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 4 Յունիս 1972, կ.ե. ժամը 6.30ին Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութիւնը՝

ՊՐ. ՌԷՅՄՈՆ ՍՈՒԼԹԱՆԵԱՆԻ

ընդ

ՕՐ. ԱՆԻ ԱՐԱՊԵԱՆԻ

կնքահայրութեամբ՝ Տէր եւ Տիկին Պերճ Օտապաշեանի եւ ի ներկայութեան ազգականներու, բարեկամներու եւ հրաւիրեալներու հոծ բազմութեան մը:

Արարողութեանց նախագահեց Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, շրջապատուած՝ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանէ եւ խաչակիր դասով:

Երգեցողութիւնները կատարուեցան «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եղ. Յակոբեանի:

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տիար Օննիկ Սուլթանեանին, Տէր և Տիկին Կոպէն Արապեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՊՐ. ՕՆՆՕ ՍԻՒՐՄԷՆԵԱՆ

ՕՐ. ՎԵՐՈՆ Ս. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ամուսնացեալք

Մոնթրէալ 3-6-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Յարութիւն Սիւրմէնեանին և Տիար Սարգիս Մ. Սարգիսեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

«ԳԱՐՈՒՆ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՄԵՐԳԸ

Պէյրութի մէջ, Չորեքշաբթի, 31 Մայիս 1972, կ.ե. ժամը 9ին, տեղի ունեցած է «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութեան «ԳԱՐՈՒՆ» երգչախումբի առաջին համերգը, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի «Գ. Կիւլպէնկեան» հանդիսասրահին մէջ, հովանաւորութեամբ Լիբանանի պետական երեսփոխան՝ Պր. Արա Եր... եանի:

Երգչախումբին ղեկավարն է՝ Պր. Կիւրեղ Մանկրեան, որ իր երաժշտական ուսումը առած է Մայր Հայրենիքի մէջ: Դաշնակի ընկերակցութիւնը կատարած է Արփի Նալպանդեան:

Այս հանդիսութեան ևս ելոյթ ունեցաւ Լիբանանահայ համակրելի երիտասարդ՝ Պր. Յովիկ Եղիկաթլեանը, որ հիւրաբար Խարթում կը գտնուէր: Ան իր գեղեցիկ և հմայիչ ձայնով կատարեց հայկական դասական և ժողովրդական 10 երգեր, բաղկացած յայտագիր մը և խանդավառ ծափեր խլեց բոլոր ներկաներէն:

Այս գեղեցիկ հանդիսութիւնը վերջ գտաւ կէս գիշերին, և բոլորը գոհունակ՝ հրաժեշտ առին Մարզարանէն:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԽԱՐԹՈՒՄԻ ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑԻՆ.- Խմբագրութիւնս կը խնդրէ ձեզմէ, որ աւելի յաճախ ուղարկէք ձեր թղթակցութիւնները եւ մանաւանդ՝ յաւելեալ մանրամասնութիւններով եւ նկարներով, որպէսզի աւելի լայնօրէն կարենանք գոհացնել Սուտանի մեր ընթերցողներուն ցանկութիւնները:

Կիրակի, 18 Յունիս 1972, առաւօտեան ժամը 10ին,

Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ,

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

1915ԻՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԿԱԽԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ

ՔՍԱՆ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐՈՒ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ, ԱՆՈՆՑ ՆԱՀԱՏԱԿՄԱՆ 57ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը անխտիր, իր ներկայութեամբ պատուելու անմահ հերոսներուն յիշատակը:

ԳԼԽԱՒՈՐՈՒԱԾ ՊՐ. Մ. ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ՝ ՀԱՅՐԵՆԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆ Կ'ԱՅՑԵԼԷ

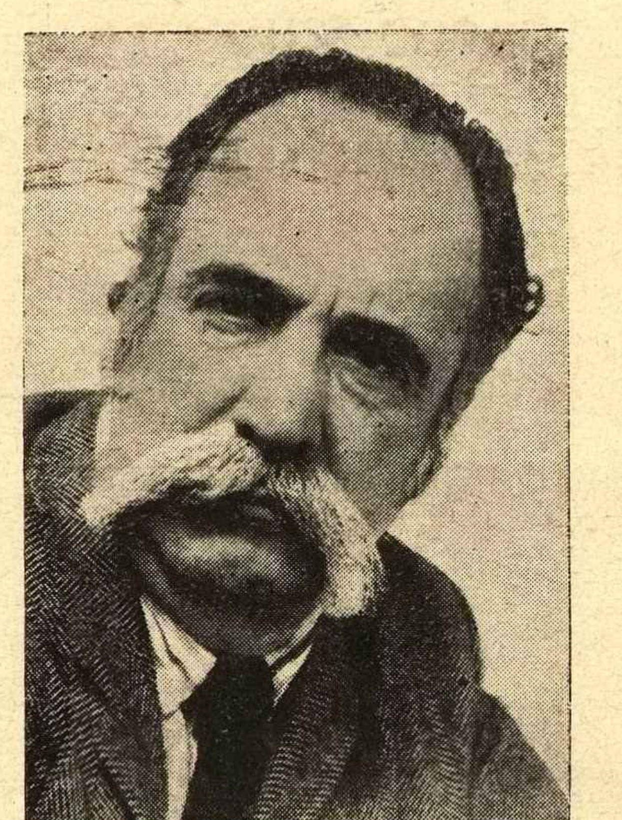
Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահի տեղակալ՝ Պր. Մարտիրոս Մելքումեան կը գլխաւորէ հայրենի մասնագէտներու և արուեստագէտներու պատուիրակութիւն մը՝ որ օրերս շրջապտոյտ մը կը կատարէ Սուրիոյ և Լիբանանի մէջ:

Սոյն պատուիրակութեան մաս կը կազմեն մասնաւորաբար, Հայաստանի Ճարտարապետներու Միութեան Նախագահ՝ Տոքթ. Փրոֆ. Վարազդատ Յարութիւնեան, Պատմաբան՝ Տոքթ. Փրոֆ. Վարդան Պարսամեան, Հայաստանի Հանրագիտարանի գլխաւոր խմբագրի առաջին Տեղակալ՝ Փրոֆ. Աբել Սիմոնեան, Երևանի Փոլիթեքնիք Ինստիտուտի Էլեկտրոնիք Ֆաքիւլթէի Տնօրէն՝ Փրոֆ. Վազգէն Կիւլխանտանեան, Երևանի Պետական Երաժշտանոցի Ասպիրանտուրայի գիտական քարտուղար՝ Գիտութիւններու Թեկնածու Վահան Պոյաջըեան, սրտաբան՝ Արաքսիա Յովհաննէսեան, վիրաբոյժ՝ Սերկէյ Մկրտչեան:

Պատուիրակութեան մաս կը կազմեն նաև վաստակաւոր արուեստագիտուհի՝ Վերա Յակոբեան, Երգի-Պարի Անսամպլի մեներգիչ՝ Ալպէր Սարգիսեան, Օփերայի Սիմֆոնիք Նուագախումբի առաջին ջութակահար՝ Վիլէն Զարչօղլեան, դաշնակահարուհի՝ Նելլի Ստեփանեան և ճարտարագէտ-ֆիմիագէտ ու միաժամանակ հայկական ժողովրդական երգերու հոյակապ մեկնաբան՝ Վալենթինա Իվանովա:

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻ ՀՐԱՒԷՐՈՎ ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆ ԿՈՒ ԳԱՅ

Հայկազեան Գոլէճի նախագահ Ճան Ճ. Մարգարեան հաստատեց, թէ Ամերիկահայ աշխարհահռչակ արձակագիր և թատերագիր Ուիլիըմ Սարոյեան՝ ընդունած է Հայկազեան Գոլէճի հրաւէրը, ներկայ գտնուելու և խօսք առնելու Գոլէճի վկայականաց բաշխման հանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ Յունիսի 27ին:

ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

Լիբանան տուած իր այս առաջին այցելութեան առթիւ, Սարոյեան տասը օրեր պիտի մնայ Պէյրութ ու այցելէ երկրին տեսարժան վայրերը: Հայկազեան Գոլէճի հանդիսութեան ընթացքին՝ Սարոյեանի բանախօսութիւնը պիտի ըլլայ իր միակ ելոյթը: Հանդիսութեան մասնակցութիւնը պիտի ըլլայ հրաւիրատոմսով:

Ի պատիւ աշխարհահռչակ գրագէտին, Միացեալ Նահանգներու Դեսպան՝ Պր. Ուիլիըմ Պաֆըմ, քոքթէյլ մը պիտի սարքէ Յունիսի 19ին:

Հայկազեան Գոլէճի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի Ատենապետուհի՝ Տիկին Մէկի Մաթոսեան կը տեղեկացնէ, թէ Օժանդակ Մարմնի տարեկան ճաշկերոյթը տեղի պիտի ունենայ Յունիսի 23ին, ուր ծանօթ բեմադրիչ-դերասան Վարուժան Խտըշեան ընթերցումներ պիտի կատարէ Սարոյեանի թատերգութիւններէն:

Սարոյեանի այցելութեան առթիւ Գոլէճի գործունէութիւնները պիտի յայտարարուին մամուլով:

ԱՏԻՍ ՀԱՐՄԱՆՏԵԱՆ ԵՒ ԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ ՖՐԱՆՍԱ ՄԵԿՆԵՑԱՆ

Լիբանանահայ սիրուած երգիչ Ատիս Հարմանտեան և իր նուագախումբը՝ զոր կը ղեկավարէ ծանօթ դաշնակահար Ժագ Գոճեան, Երեքշաբթի, 30 Մայիս 1972, Ֆրանսա մեկնեցան, շարք մը համերգներ տալու համար Ֆրանսայի հայաշատ քաղաքներուն մէջ: Անոնց շրջապտոյտը պիտի տևէ մօտ երկու շաբաթ:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՄՇԱԿՆԵՐԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ԳԱՐՈՒՇ ԱՆԱՆԵԱՆ

«... Երկու հանգամանք, դեռեւս մանկութեանս տարիներին, ինձ մղել են դէպի երկրաբանութիւնը: Իհարկէ, այն ժամանակ ես չէի գիտակցում, որ դրանք բախտորոշ նշանակութիւն կ'ունենան իմ կեանքում.

Տունը, որտեղ ես ապրում էի մանկութեանս տարիներին (Թբիլիսիում), գտնւում էր ժայռի տակ. Եւ մենք՝ թաղի երեխաներս, այդ ժայռի վրայ էինք անցկացնում մեր օրերը. Ինձ շատ էր հետաքրքրում նրա ձեւը, խոռոչները, երեւակումները. Քարեր էի հաւաքում, դիտում, զարմանում. Եւ դպրոցում իմ ամենասիրած առարկան դարձաւ քիմիան, մասնաւորապէս՝ անօրգանական քիմիան. Եւ այսպէս, սկսուեց իմ գիտակցուած հետաքրքրութիւնը դէպի անօրգանական ապարները:

Երկրորդ պատճառը կապուած է մի հրաշալի մարդու հետ, որն իր խորհուրդներով ինձ մղեց դէպի երկրաբանութեան գաղտնիքները. Դա Յովհաննէս Տիգրանի Կարապետեանն էր, որն իր անբասիր աշխատանքի շնորհիւ հետագայում դարձաւ յայտնի երկրաբան: Նա հօրս ընկերն էր, մեր ընտանիքի սիրուած բարեկամը. Ապրում էր Թբիլիսիում եւ իր տանն ունէր ապարների մեծ հաւաքածու, որը հետագայում մեր թանգարանի հիմքը հանդիսացաւ. Այդ բազմաբնոյթ ապարներից ամէն մէկի մասին նա ինձ համար հետաքրքիր պատմութիւններ էր անում, եւ ես, դեռ երեխայ, Յովհաննէս Կարապետեանից ստացայ երկրաբանութեան առաջին դասերը:

Դպրոցի ութերորդ դասարանից հոգուս մէջ արդէն հաստատ որոշումը կար...»

Հաւանաբար շատերին կը հետաքրքրի ակադեմիկոս Յովհաննէս Մաղաքեանի այս խոստովանութիւնը: Որովհետեւ շատ-շատերը, ծանօթանալով նրա մեծ վաստակին, հաւանաբար իրենց հոգում կու տան նոյն հարցը, ինչպէս տուեցի ես. «Հետաքրքիր է, ի՞նչն է մղել նրան դէպի այդ մեծ գիտութիւնը»: Ու թէեւ անկեղծ է ակադեմիկոս Մաղաքեանի խոստովանութիւնը, ինձ թւում է, թէ նա ծնուել է երկրաբան դառնալու համար. Որովհետեւ նրա մանկութեան տարիներին, նրա հետ միասին, նոյն ժայռի վրայ է իր օրերը անցկացրել այսօր մեծահամբաւ՝ Վիկտոր Համբարձումեանը. Բայց գիտական ուղիների ինչպիսի զարմանալի հակադրութիւն. Մէկին հրապուրեցին երկրի ընդերքի գաղտնիքները, միւսը մխրճուեց տիեզերքի առեղծուածների մէջ.

Յովհաննէս Մաղաքեանը ծնուել է երկրաբան դառնալու համար.

«1930ին տասնամեակը Թբիլիսիում աւարտելուց յետոյ ընդունուեցի տեղի անդրկովկասեան մետաղագործական ինստիտուտը. Բայց երկրորդ կուրսն աւարտելուց յետոյ, 1932ին, տեղափոխուեցի Լենինգրադի Լեռնային ինստիտուտ, ուր ուսուցման մակարդակը անհամեմատ բարձր էր. Ինստիտուտն աւարտեցի 1935ին. Աշխատում էի ՍՍՀՄ Գիտութիւնների Ակադեմիայի կից Փամիրեան արշաւախմբում, սկզբում որպէս աղեկ. աւարտելուց յետոյ՝ որպէս խմբի պետ: Շատ եմ ման եկել Տաճիկստանի լեռներում. Ուսումնասիրում էինք տեղանքը, որոնում նորանոր հանքավայրեր: Սոր տարի շարունակ աշխատանքս ընթացել է Զրավշանի ու Հիսարի 6 քիլոմեթր բարձրութեամբ լեռներում. 1940ի գարնանը աւարտեցի Լենինգրադի Լեռնային ինստիտուտի ասպիրանտուրան՝ ստանալով երկրաբանական գիտութիւնների թեկնածուի գիտական աստիճան եւ սկսեցի դասաւանդել նոյն ինստիտուտում...».

Բայց Յովհաննէս Մաղաքեանին վիճակուած էր առաջինն ապրելու հայրենական պատերազմի արհաւիրքները, որովհետեւ որպէս երկրաբան-մասնագէտ՝ Փերեմիշլ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՂԱՔԵԱՆ

քաղաքում ղեկավարում էր ամրութիւնների կառուցումը: 1941ի Յուլիսի 22ից նա ճաշակեց հարկադրական նահանջի դառնութիւնը: Իսկ 1942ի Մայիսին, հրետանու արկից նա ծանր վիրաւորւում է. Ապագայ մեծանուն գիտնականի համար սկսւում է ապաքինման տանջալից մի շրջան. «Վիճակս այնքան վատացաւ, որ մէկ տարով ինձ ազատեցին բանակից եւ ուղարկեցին թիկունք. Ես բռնեցի Տուապսէի ճանապարհը. Աշխատած վայրերի հարազատութիւնը քաշում էր ինձ. Հասայ Պաքու, եւ ծնողներիս կարօտից որոշեցի մի քանի օրով գնալ Թբիլիսի: Պարզուեց, որ փոքր եղբայրս զոհուել է Լենինգրադի ճակատամարտում, իսկ իմ յայտնուելը ծնողներիս համար՝ տեսիլքի նման մի բան էր. Բժիշկ հայրս իրարով անցաւ, տարաւ անուանի փրոֆեսորների մօտ: Ինձ պառկեցրին. Ես չէի կարողանում նստել, պառկել, կանգնել: Բժշկական ամէն տեսակի միջոց ու մեթոտ փորձեցին վրաս բայց ցանկալի արդիւնք չկար: Եւ սկսեցի աշխատել՝ անկողնում գամուած վիճակում...».

... 1945 թուականին Երեւանում աշխատելու ժամանակ, գիտնական Մաղաքեանը Լենինգրադի Լեռնային ինստիտուտից ստանում է հեռագիր. «Խնդրում ենք շտապ վերադառնալ մեզ մօտ դասախօսական Ձեր աշխատանքին»:

Նա մեկնում է, բայց պայմանով՝ վեց ամիս պէտք է աշխատի Լենինգրադում, վեց ամիս՝ Երեւանում. Եւ այսպէս՝ մինչեւ 1960 թուականը, երբ գիտնականը վերջնականապէս հաստատւում է Երեւանում.

1948 թուականին Հայաստանում հաւաքած նիւթերի հիման վրայ, Լենինգրադի նոյն ինստիտուտում պաշտպանում է տոքթորական դիսերտացիա՝ «Հայաստանի մետաղածնութիւնը» թեմայով: Յաջորդ տարում կոչումով հաստատւում է որպէս փրոֆեսոր եւ համարեայ նոյն օրերին, Հայկական ՍՍՀ Գիտութիւնների Ակադեմիայի նախագահ Վիկտոր Համբարձումեանից ստանում ուրախալի հեռագիր. «Յարգարժան Յովհաննէս Մաղաքեան: Դուք ընտրուած էք Հայաստանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի իսկական անդամ»:

Բազմավաստակ գիտնականը Հայաստանի երկրաբանութեան ինստիտուտում աշխատում է սկզբում որպէս աւագ գիտական աշխատող, իսկ երբ բացւում է ինստիտուտի օգտակար հանածոների բաժինը, որպէս բաժնի ղեկավար. Եւ արդէն երեսուն տարի է, ինչ նա գիտական իր բեղմնաւոր կեանքը կապել է հայկական այդ ինստիտուտի հետ, երկար տարիներ եղել է նրա տնօրէնի գիտական գծով տեղակալ, նաեւ տնօրէն, եւ այսօր էլ շուրջ քառասուն տարի երկրի մասին գիտութիւնների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղարն է.

* *

Յովհաննէս Մաղաքեանի գրչին են պատկանում 100 աշխատութիւն. Այստեղ աւելորդ են «շուրջ» կամ «աւելի» բառերը. Որովհետեւ նրա 100րդ գիրքը լոյս աշխարհ եկաւ Երեւանում, բոլորովին վերջերս. Նրա աշխատասեղանի վրայ հենց այս պահին էլ կան այդ գրքերից շատերի օրինակները. Կան, բայց ոչ միայն հայերէն լեզուով. անգլերէն, չինարէն, ճափոներէն... Աշխարհի բազմաթիւ երկրների առաջնակարգ համալսարանների համար օրինակելի դասագրքեր են դրանք: Նաեւ՝ գիտական լուրջ ուսումնասիրութիւններ, որոնց բովանդակութիւնը չի ճանաչում աշխարհագրական լայնութիւններ ու երկրների՝ անգամ աշխարհամասերի սահմաններ. Ակադեմիկոս Մաղաքեանի 100րդ գիրքը, որ կրում է «Հազուագիւտ ցրուած եւ հազուագիւտ հողային էլեմենտներ» վերնագիրը, գիտական լուրջ ներդրում է երկրաբանական գիտութեան մէջ.

1959ին «Նեդրա» (ընդերք) հրատարակչութեան կողմից հրատարակուած Մաղաքեանի «Մետաղածնութիւն» գիրքը, որը շուտով հրապարակ կ'իջնի երկրորդ հրատարակութեամբ, գիտական մեծ հետաքրքրութիւն առաջացրեց: «Մետաղածնութիւն» առարկան նա այսօր էլ դասաւանդում է Երեւանի պետական համալսարանում. (Նա համալսարանում դասաւանդում է եւս երկու առարկայ). Նոյն թեմայի շուրջ դասախօսել է եւ Լենինգրադի Լեռնային ինստիտուտում. Այնքան մեծ էր գրքի ու նրա հեղինակի համբաւը, որ անցած տարի նոյն առարկան դասաւանդելու հրաւիրուեց Սոֆիայի համալսարան: Աւելին, ակադեմիկոսը նոյն թեման ֆրանսերէնով դասախօսել է Փարիզի բարձրագոյն լեռնային դպրոցում, նաեւ՝ Տոնեցկի լեռնային ինստիտուտում՝ ռուսերէն լեզուով. (Շար. տես էջ 4)

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Յակոբ Առաքեալը կ'ըսէ «ոչ միայն հաւատքով այլ իր բարեգործութիւններով կ'արդարանայ մարդ, վասնզի ընդունայն է հաւատքը, եթէ անոր ընկերացած չէ գործը». Արդ՝ ողբացեալ Նուպարը կը հաւատար Աստուծոյ, կը հաւատար մեր արի ու բարի ժողովուրդին, մեր պանծալի մշակոյթին, մեր ընտիր մատենագրութեան, մեր վերածաղկեալ հայրենիքին՝ ուր յարանորոգ վերափոխումներուն կը հետեւէր իրեն յատուկ խանդավառութեամբ. Այս հաւատքին միացուցած էր նաեւ գործը. Ամբողջ իր կեանքին ընթացքին գործեց, եղաւ պատուական ամուսին եւ իր սիրասուն զաւակներուն նուիրեալ հայրը: Ծառայեց իր համայնքին, Ազգային վարժարանին, ակումբին, բոլորանուէր ընծայմամբ: Տուաւ իր լաւագոյնը անանձնական սիրով՝ իբրեւ գաղափարական մարդ եւ իր գաղափարաբանութիւնը ունէր տարերային ուժ մը: Իր գործունէութիւնը կը տարածուէր բազմաթիւ երեսներու վրայ, ասոր համար ազգային-հասարակական գործերուն մէջ չկրցաւ գագաթ մը ըլլալ, տիրական դէմք մը, բայց պէտք է խոստովանիլ որ մեր այս պատուական գաղութը՝ եթէ բարձրորակ մակարդակ մը ունի, ատիկա կը պարտինք Նուպարի նման նուիրեալ եւ անձնազոհ գործիչներու հետեւողական ճիգերուն.

Հիմա որ մահը կտրեց իր կեանքին թելը, մենք պիտի զգանք իր բացած պարապը գաղութային հայկական կեանքէն ներս.

Կը խնդրեմ, սիրելի ազգակիցներ, որ միասին աղօթենք, եւ երկնաւոր Հայրը՝ որ տէրն է կեանքին եւ մահուան, երկնային արքայութեան արժանացնէ զինքը, ուր յարազուարճ բերկրանքով կարենայ Աստուածտեսութեան արժանանալ:

Կը յայտնենք մեր ցաւակցութիւնները՝ իր շնորհալի այրիին, իր սիրասուն զաւակներուն, իր եղբայրներուն, գաղափարի ընկերներուն եւ «Ջահակիր»ի շրջանակի մեծ ընտանիքին.

Թող Աստուած լուսաւորէ իր հոգին, ամէն:

ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Սիրելի Նուպար, դուն որ ամենազօրաւոր պայքարող մըն էիր եւ տեղի չէիր տար, ինչո՞ւ չի կարողացար յաղթել եւ դիմադրել մահուան մանգաղին ու այսպէս մեզի յանկարծակիի բերիր. Մեր մտքէն բնաւ իսկ չէր անցներ, որ այսպիսի տխուր առթիւ քու դագաղիդ առջեւ խօսէինք: Մենք կ'ուզէինք խօսիլ քու զաւակներուդ հարսանեկան հանդէսներուն եւ ուրախութեամբ ձեռքդ սեղմէինք. Ի՞նչ ըրիր, սիրելի Նուպար, ինչո՞ւ այս գէշ խաղը խաղացիր քու սիրելի ընտանիքիդ, գաղափարի ընկերներուդ եւ բարեկամներուդ: Ո՞ւր կ'երթաս եւ մեզ կը ձգես սգաւոր. Ո՞վ պիտի բանայ այժմ դռները Հայկական Ընթերցասրահին, դո՛ւն, որ կ'ուրախանայիր եւ կը հրճուէիր, երբ հոծ բազմութեամբ կը լեցուէր սրահը, դո՛ւն, որ սիրտդ հատցուցիր ու այնքան աշխատեցար, մինչեւ յաջողեցար որ պետական արտօնութեամբ Նոյեմբեր 29ը պաշտօնապէս տօնուի Եգիպտոսի մէջ. Մեր ազգային ամէն յաջողութեան առթիւ կ'ուրախանայիր մանուկի մը նման, դո՛ւն, որ հպարտ էիր հայրենիքիդ վերելքովը, եւ ամէն տարի հրատարակած «Երեւան» օրացոյցիդ էջերը հայրենիքիդ տեսարժան պատկերներովը կը զարդարէիր ըսելով, որ ամէն հայ տունէ ներս պէտք է ներկայ ըլլայ հայրենիքը. Ու այժմ այս բոլորը ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս թողած կ'երթաս՝ մեզ մինակ ու սգաւոր ձգելով: Ինչպիսի՞ գեղեցիկ ծրագիրներ ունէիր դուն գործադրելիք՝ քու կուսակցութեանդ եւ հայրենիքիդ նկատմամբ. Ո՞վ պիտի աշխատի ու գործադրէ քու ազնիւ եւ վեհ ծրագիրներդ. Ո՛չ, սիրելի Նուպար, ո՛չ. Մենք չենք ուզեր եւ չենք կրնար հաւատալ այս անակնկալին: Միակ մխիթարութիւնը որ ունինք, այն է, որ դուն Եգիպտոսի ապանջական հողին վրայ ծնած՝ բայց հայրենասիրական զօրաւոր հուրը սրտիդ մէջ, բաղդը ունեցար տեսնելու քու պաշտած հայրենիքդ, տեսար Սարդարապատի եւ Եղեռնի յուշարձանները, Մատենադարանը ու մեր նուիրականութիւնները, ծունկի եկար Ս. Էջմիածինի Իջման Սուրբ Սեղանին առջեւ եւ ուխտեցիր՝ աւելիով աւելի՛ աշխատիլ հայրենիքիդ համար, ու այդ բանին համար դուն ուրախ էիր. Մենք ալ քու գաղափարի ընկերներդ հպարտ էինք քեզմով. Բայց աւա՜ղ, ծրագիրներդ բոլոր կիսատ թողած՝ կ'երթա՛ս յաւիտենականութեան գիրկը:

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Եգիպտոսի Շրջանի, Հայկական Ընթերցասրահի, ինչպէս նաեւ «Ջահակիր» շաբաթաթերթի անունով կը վշտակցինք սիրասուն տիկնոջդ՝ ընկերուհի Անուշի եւ զաւակներուդ, ինչպէս նաեւ սիրելի եղբայրներուդ եւ գաղափարի ընկերներուդ անխառն վիշտին.

Թո՛ղ Եգիպտոսի արգաւանդ հողը թեթեւ գայ վրադ, մեր շատ սիրելի Նուպար. Երթա՜ս բարով, մենք չպիտի մոռնանք քեզ բնաւ:

«ՌՈՄԸՆԻԱ» ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պուքրէշի «Աթէնէում»ի գեղեցիկ հանդիսասրահին մէջ, Ապրիլ 4ին տեղի ունեցաւ լայն հանրային ժողով մը «Ռոմընիա» Ընկերակցութեան կազմութեան համար — հասարակական հիմնարկ յարաբերութիւններ պահելու համար երկրէն գացած եւ արտասահման հաստատուած ռումէններու հետ. Ռումանական հանրային կեանքի գործունէութեան ամենատարբեր մարզերէն անձնաւորութիւններու մեծ խումբի մը նախաձեռնութեամբ հրաւիրուած այս ժողովին մասնակցեցան՝ գիտութեան, արուեստի եւ մշակոյթի մարդիկ, տնտեսական եւ ընկերային գործունէութեան ղեկավար քադրեր, կրօնական դաւանանքներու պետեր, աշխատաւորներ, գիւղացիներ եւ ուրիշ աշխատաւոր մարդիկ, մայրաքաղաքէն եւ երկրի տարբեր շրջաններէն.

Այս ժողովին, ակադեմիկոս Աթանասէ Ժոժա ճուեց ծրագրային նպատակները եւ ընկերակցութեան համար նախատեսուած գործունէութիւնը.

«Աթէնէում»ի սրահին մէջ խօսք առին բազմաթիւ ներկաներ, որմէ յետոյ ընդունուեցաւ «Ռոմընիա» ընկերակցութեան կազմութեան կանոնագիրը, եւ ընտրուեցաւ ընկերակցութեան ղեկավար խորհուրդը, նախագահութեամբ ակադեմիկոս Աթանասէ Ժոժայի:

Սոյն ընկերութեան Ղեկավար Խորհուրդի դիւանի անդամ ընտրուեցաւ նաեւ Ռումանահայ Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան.

ԹՂԹԱԿԻՑ

135 ՕՐ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Միացեալ Նահանգներ կատարած ուղեւորութիւնից վերադառնալէ՝ բանաստեղծ Գէորգ Էմինը, ԱՐՄԵՆՓՐԵՍԻ թղթակից Ռուբէն Շիրինեանը, Մոսկուայում հանդիպում ունեցաւ Գ. Էմինի հետ եւ խնդրեց պատմել ուղեւորութիւնից ստացած իր տպաւորութիւնները։

— [illegible]

ԱՄՆում գտնուեցի 135 օրուայ ընթացքում. [illegible] կանալը շատ բարդ բան է։ Այս ասելով, ես յիշեցի Ֆրեզնոյում Ուիլիըմ Սարոյեանի հետ ունեցած հանդիպումներից մէկը։ Ես նրան խնդրեցի մի այնպիսի բան պատմել, որը ինձ հնարաւորութիւն տար աւելի լաւ հասկանալու Ամերիկան։

— Ինչքան ժամանակ է որ այստեղ ես,- հարցրեց նա։

Ես պատասխանեցի։

— Գէորգ ջան, ես այս երկրում ապրում եմ աւելի քան 60 տարի և մինչև օրս նրան չեմ հասկացել,- ասաց նա կատակով։

ԱՄՆում լաւ շատ բան կայ՝ հիանալի ճանապարհներ, հոյակապ թանգարաններ, սպասարկման բարձր մակարդակ։ Բայց

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

զարմացնում է բոլոր քաղաքներին յատուկ տագնապի, ահի զգացումը և մանաւանդ սեքսի պաշտամունքը։ Առանց դրա դժուար է յուսալ, թէ գիրքը, փիէսը, ֆիլմը, կտաւը յաջողութիւն կ'ունենան...

Նիւ Եորքի բուն կեդրոնում՝ 42րդ փողոցում, գիշեր-ցերեկ ցուցադրում են նոյնիսկ ոչ սիւժետային, ոչ սեքսով խճողուած [illegible] ֆիլմեր, այլ [illegible]։ Ի զուր չէ, որ Ամերիկայի յայտնի գործիչներից մէկը 42րդ փողոցն անուանել է «կոյուղի Նիւ Եորքի կեդրոնում»։

— [illegible] գիրքս,- ինձ հետ զրուցելիս գանգատւում էր մի [illegible] — և հիմա գլուխս եմ ջարդում, թէ որ մասում մի քանի սեքսուալ պատկեր աւելացնեմ, որ գիրքը առեւտրական յաջողութիւն ունենայ...

ԱՄՆում սուր կերպով է զգացւում [illegible] Այդ մասին կարելի է զգալ [illegible] տարբեր հայեացքներ ունեցող մարդկանց հետ զրուցելուց, յաճախ անցկացուող ցոյցերից։

Ուզում եմ նշել մեծ հետաքրքրութիւնը ԱՄՆի կեանքի նկատմամբ։ Հարկ էր լինում պատասխանել բազմապիսի հարցերի և նոյնիսկ այսպիսի հարցերի. «Կարո՞ղ է արդեօք մարդը, ասենք թէ հայաստանցին, ազատ կերպով մեկնել Ուքրաինա կամ Պիելոռուսիա»։ Ես այն տպաւորութիւնն ստացայ, որ շատ ամերիկացիներ միակողմանի պատկերացում ունեն ԽՍՀՄի մասին։ Շատ մարդիկ չեն իմանում, որ մեր երկրում աւելի քան 100 ազգեր և ազգութիւններ ապրում են բարեկամաբար և համերաշխ կերպով։ Իսկ ոմանք, ըստ երեւոյթին, գիտեն, բայց չեն ուզում նկատել այդ մեծ ուժը, խորհրդային ժողովուրդների բարեկամութեան ուժը։ Ամերիկայում ես դիտեցի «Ռուսիա» անունով մի ֆիլմ։ Կինոնկարում պատմւում է նաև ԽՍՀՄի ազգային հանրապետութիւնների մասին, որոնց կեանքը նկարագրւում է խեղաթիւրուած ձեւով, առանց էութիւնն իմանալու։ Ի լրումն այդ ամէնի, ցուցադրում են հայոց լեռները, որտեղ, իբր թէ հաւատանք տեքստին, «թափառում են վրացի գիւղացիները»։

Սկզբում ԱՄՆում ես ելոյթ էի ունենում միայն հայ հասարակութեան առջև։ Յետոյ, երբ բանաստեղծութիւններիցս մի քանիսը թարգմանուեցին անգլերէն, երեկոյթները դարձան երկլեզու և աւելի բազմամարդ։ Այդ երեկոյթների մթնոլորտը շատ բարեկամական էր։ Ամէն մի այդպիսի հանդիպումից յետոյ ինձ շրջապատում էին խիտ օղակով և անվերջ հարցեր տալիս։ Յաճախ առաջին հարցը այսպիսին էր լինում. «Ճանաչում էք արդեօք ազգականիս (ասենք թէ Պետրոսին), նա աշխատում է այսինչ տեղում»։ Եթէ ես չէի ճանաչում, զրուցակիցս մի փոքր հիասթափուած նայում էր երեսիս, ապա ափսոսալով և աւանդական հարց էր տալիս. «Ոնց դուք սիրեցիք մեր Ամերիկան»։

ԱՄՆում, ինչպէս յայտնի է, ապրում են 400 հազար հայեր, հիմնականում նրանք՝ ովքեր այնտեղ են մեկնել 1915 թուականի կոտորածից յետոյ, ինչպէս նաև նրանց սերունդները։ Այստեղ կան ազգային միութիւններ, մշակութային ընկերութիւններ, ակումբներ, լոյս են տեսնում մայրենի լեզուով թերթեր և հանդէսներ։ Մի քանի հայկական թերթեր երկլեզու են՝ ունեն անգլերէն էջ։ Դա հնարաւորութիւն է տալիս ընդարձակելու ընթերցողների շրջանակը՝ մայրենի լեզուն չիմացող

(Շար. տես էջ 5)

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՂԱՔԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Եւ այսպէս՝ 100 աշխատութիւն՝ թարգմանուած ամենատարբեր լեզուներով։

Բայց ո՞րն է դրանցից կարեւորը Անշուշտ, բոլորն էլ կարեւոր են։ Բայց կարեւորների մէջ միշտ էլ առկա է ամենակարեւորը։ Եւ ես, որ մասնագիտութեամբ բերումով անկարող եմ նրա գրքերից ջոկել կարեւորը ամենակարեւորից, հայիւ լսելի ձայնով դիմում եմ այդ հրաշալի մարդուն։ Նա մեղմ ժպտում է, ապա պատասխանում։

— Իմ կարծիքով, որպէս դասագիրք՝ «Մետաղային հանքավայրերը» գիրքը։ Իսկ որպէս գիտական աշխատանք՝ «Սովետական Միութեան հանքային մարզերի ու հանքաբեր ֆորմացիաների տիպերը» գիրքը ամենալաւն է, որը հրատարակուել է «Նեդրա» հրատարակչութեան կողմից։

Ներկայումս գիտականը աշխատում է մէկ այլ աշխատութեան վրայ, որը կրելու է «Աշխարհի հանքաբեր մարզերն ու հանքային հարստութիւնները» վերնագիրը։

* * *

Բայց առօրեական կեանքում ինչո՞վ է արտայայտւում Մաղաքեան երկրաբան-գիտնականի աշխատութիւնների արժէքը։ Ի՞նչ են սուել դրանք, դիցուք, Հայաստանին։

Յայտնի է, որ երկրի կեղեւում հանքավայրերը բաշխւում են օրինաչափօրէն, մի բան, որը հիանալիօրէն ապացուցուած է Հայաստանում։ «Հայաստանի մետաղածնութիւնը» գրքում մեր հանրապետութեան համար առանձնացուած են երեք հանքաբեր գօտիներ, որոնք մէկը միւսից տարբերւում են երկրաբանական կառուցուածքով ու հանքայնացման բնոյթով։ Այդ գօտիներն են, առաջին՝ Ալավերդի - Ղափան (որը հարուստ է պղնձով), երկրորդ՝ Փամբակ - Զանգեզուր (որը հարուստ է պղինձ-մոլիպտենային հանքավայրերով) եւ երրորդ՝ Սեւան-Ամասիա (որը արտակարգ հարուստ է ոսկով)։ Ամէն մի խումբ տիպական է որոշակի երկրաբանական պայմանների համար։ Եթէ, օրինակ, համալիրի մէջ մտնում են երկաթի, պղնձի, բազմամետաղային ու ոսկու հանքավայրեր եւ դրանցից յայտնաբերուած են ոչ բոլորը, դա որոշակիօրէն յուշում է, թէ ինչ կարելի է սպասել նման պայմաններում եւ որոնումների համար ուղղութիւն է տալիս։

Օրինակ, Հայաստանը իր երկրաբանական կառուցուածքով չափազանց նման է Ուրալին, որը վաղուց յայտնի է երկաթի եւ ոսկու հարստութեամբ։ Բայց երկար տարիներ Հայաստանում յայտնի էին միայն պղնձի խոշոր կուտակումներ՝ մեծ մասը մոլիպտենի հետ զուգակցուած։ Բացակայում էին ոսկու եւ երկաթի խոշոր կուտակումներ։ Գիտնական Մաղաքեանին բաւական եղաւ գիտական հիմնաւոր փաստերով ապացուցելու Հայաստանի եւ Ուրալի երկրաբանական նմանութիւնը, որպէսզի աներկյայս դառնայ այն փաստը, որ Հայաստանի ընդերքում անխուսափելի են երկաթի եւ ոսկու կուտակումները։ Եւ իսկապէս, որոնումները ցոյց տուին, որ մեր լեռնաշխարհի ընդերքը հարուստ է երկաթի եւ ոսկու հանքավայրերով, որոնք ամենամօտ ապագայում կ'ենթարկուեն արդիւնաբերական շահագործման։

* * *

Ընթացիկ տարուայ Օգոստոսի վերջին, Կանատայում տեղի է ունենալու երկրաբանների միջազգային գոնկրես, որտեղ «Հանքային ֆորմացիաների տարբերը» թեմայով զեկուցելու է Յովհաննէս Մաղաքեանը։ Եւ չի պատահում, որ երկրաբանական որեւէ կնճռոտ խնդրի լուծման համար հարցուի չառնուի հայազգի մեծանուն գիտնականի կարծիքը։ Միջազգային տաս ու տաս գոնկրեսներում, Մաղաքեանը իր ազդու խօսքն է ասել Անգլիայում, Դանիայում, Չեխոսլովաքիայում, Մեքսիկայում, Պուլկարիայում, Ճափոնիայում եւ այլուր։

ԳԱՌՆԻԿ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Թեմական Ժողովի բ. Նիստը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ, 19 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 7ին, Նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գեր. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի։ Ներկայ էր ժողովին լրիւ կազմը։ Ներկայ էր նաև Հոգ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բաղումեան։

Նախագահ Սրբազան Հայրը «Տէրունական Աղօթք»ով ժողովը բացուած յայտարարեց, շնորհաւորեց Նորընտիր երեսփոխանները ու ժողովին մաղթեց որ Աստուած յաջողութիւն պարգեւէ՝ բարւոք կերպով վարելու համար եկեղեցանուէր և ազգաշէն իրենց բոլոր գործերը։

Տրուած ըլլալով, որ Պատկ. Թեմական Ժողովի մասնակի ընտրութիւններէն ետք այս ժողովը երկրորդ նիստն էր, ու տակաւին ժողովին Նոր դիւանը կազմուած չէր, Նախագահ Սրբազան Հօր առաջարկին վրայ, ժողովիս Ատենապետութիւնը վարելու նշանակուեցաւ Երիցագոյն անդամ՝ Պր. Հայկ Օհաննէսեան, իսկ Ատենադպիր՝ կրտսերագոյն անդամ՝ Պր. Նորայր Տէօվլէթեան։

Ատենապետ Պր. Հայկ Օհաննէսեան նոյնպէս խօսք առնելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ և մաղթեց, որ գործակցութեամբ և համախորհուրդ Նորընտիր երեսփոխանները ու դադարեալ երեսփոխաններուն հետ աշխատին, բարւոք մատակարարութեամբ տանելու իրենց ստանձնած պարտականութիւնները և պատասխանատուութիւնները։

Ապա ժողովը անցաւ օրակարգի հարցերու ուսումնասիրութեան։

1.— Ընթերցում եւ վաւերացում նախորդ երկու նիստերու ատենագրութեանց.

Կարդացուեցան ու վաւերացուեցան Նախորդ երկու Նիստերու ատենագրութիւնները փոքր սրբագրութիւններով։

2.— Ատենական Գործողութիւններ.

ա.— Կարդացուեցաւ Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Ազգային Իշխանութեան 10 Մայիս 1972, թուակիր նամակը, որով տեղւոյս Թեմականի մասնակի ընտրութեանց արդիւնքի առթիւ կը շնորհաւորէն Նորընտիր յարգելի անդամները և ամբողջացեալ Թեմական Ժողովին կը մաղթեն յաջողութիւն։

Ուրախութեամբ արձանագրուեցաւ։

բ.— Կարդացուեցաւ Առաջնորդական Տեղապահի Փոխանորդ և Ընտրական Յանձնաժողովի Նախագահ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի 18 Մայիս 1972, թուակիր տեղեկագիրը՝ Պատկ. Թեմական Ժողովի մասնակի ընտրութեանց մասին, որ տեղի ունեցաւ 7 Մայիս 1972։ Առաջարկուեցան կարգ մը յաւերժալ մանրամասնութիւններ արձանագրել ատենագրութեան մէջ, այս ուղղութեամբ։

գ.— Կարդացուեցաւ Ազգային երեսփոխան՝ Պր. Յակոբ Համբիկեանի 15 Մայիս 1972, թուակիր նամակը, որով կարգ մը չինիչ թելադրութիւններ ու առաջարկներ կը ներկայացնէր Ժողովի յառաջիկայ գործունէութեան վերաբերմամբ։

Որոշուեցաւ սոյն նամակը, ինչպէս նաև նորընտիր երեսփոխաններուն ընտրական կոչը բազմագրել ու բաժնել յարգելի երեսփոխաններուն՝ առ ի քննութիւն յառաջիկայ Նիստին ընթացքին։

Փոքր դադար մը ետք, ժողովը վերստին գումարուելով զբաղեցաւ օրակարգի վրայ գտնուող մնացեալ հարցերով։

3.— Ընտրութիւն Թեմական Ժողովի դիւանի.

Ձեռամբարձ քուէարկութեամբ ու բացարձակ միաձայնութեամբ ընտրուեցաւ Թեմական Ժողովի դիւանը, հետեւեալ կազմով.—

ՊՊ.	ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՃԵԱՆԵԱՆ	Ա. Ատենապետ
	ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆ	Բ. »
	ՅԱԿՈԲ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ	Ա. Ատենադպիր
	ՆՈՐԱՅՐ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ	Բ. »

Պր. Արթօ Պըլըքճեանեան յանուն Նորընտիր դիւանի կազմին, շնորհակալութիւն յայտնեց Թեմականի Նախորդ դիւանին օգտաշատ գործունէութեան համար, ինչպէս նաև այսօրուան ներկայ բոլոր երեսփոխաններուն, այն վստահութեան համար, որով միաձայնութեամբ կատարուած էր Նորընտիր դիւանի ընտրութիւնը։ Ան աւելցուց, թէ երբեւէ ներկայացուցչական ժողովը Գահիրէի մեր թեմին, կողմի կամ հատուածի մարդիկ չեն յարգելի ժողովականները, այլ պատրաստ են բոլորին խնդրանքներուն քննութիւնը կատարելու և ի հարկին ընդառաջելու, եթէ անոնք ազգօգուտ, շինիչ և հայրենանուէր են։ Տրուած ըլլալով որ այժմ ընտրապայքարը աւարտած է, Ազգային Իշխանութիւնը պիտի չհանդուրժէ որեւէ զրպարտութիւն կամ անւանարկութիւն որ կ'ուղղուի իրեն կամ ոեւէ երեսփոխանի, և պիտի առնէ այլեւս անհրաժեշտ օրինական միջոցները այս ուղղութեամբ։

4.— Ընտրութիւն Քաղաքական Ժողովի.

Թեմականի Նորընտիր դիւանը ձեռնարկեց՝ գաղտնի քուէարկութեամբ, Քաղաքական Ժողովի ընտրութեանը, որ տուաւ հետեւեալ արդիւնքը.—

ՊՊ.	ՌՈՒԲԷՆ ԳԱԶԱԶԵԱՆ	24	ձայն
	ՅԱԿՈԲ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ	24	»
	ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ	24	»
	ԲԻՒԶԱՆԴ ԲՐՈՒՏԵԱՆ	23	»
	ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ	23	»
	ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ	23	»
	ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆ	23	»

Նախագահ Սրբազան Հօր թելադրութեան վրայ, Նորընտիր Քաղաքական Ժողովը առանձնանալով կազմեց իր դիւանը հետեւեալ ձեւով.—

ՊՊ.	ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ	Ա. Ատենապետ
	ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆ	Բ. »
	ՅԱԿՈԲ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ	Ատենադպիր
	ԲԻՒԶԱՆԴ ԲՐՈՒՏԵԱՆ	Գանձապետ
	ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ	Խորհրդական
	ՌՈՒԲԷՆ ԳԱԶԱԶԵԱՆ	»
	ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ	»

Երեսփոխան Պր. Ս. Պալաեան առաջարկեց, որ Թեմականի յաջորդ նիստին ուսումնասիրուի դպրոցական հարցը և այս մասին կազմուի յատուկ Յանձնախումբ։

Օրակարգի հարցերը սպառած ըլլալով, ժողովը փակուեցաւ Նախագահ Սրբազան Հօր «Տէրունական Աղօթք»ով ու «Պահպանիչ»ով ժամը 9.30ին։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱԼԷՊ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՆԻՍՏ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
Ալ. Սպենդիարեանի 100ամեակին

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը, Մարտի 27ին ունեցաւ բանախօսական հանդիսաւոր նիստ մը՝ նուիրուած հայ մեծ երգահան Ալ. Սպենդիարեանի 100 ամեակին: Որոշուած ժամուն խուռներամ հասարակութիւն մը հաւաքուած էր ակումբին սրահը: Ընթերցաւ բանախօսն էր հալէպահայ ծանօթ երաժիշտ Թովմաս Կոստանեան, որ «Աբբր» ունեցած էր ներկայ գտնուելու Երեւանի մէջ կատարուած հանդիսութիւններուն, նուիրուած Ա. Սպենդիարեանի 100ամեակին, որ մեծ շուքով տօնուեցաւ Հայրենիքի մէջ:

«Նոր Սերունդ»ի ձեռնարկած այս նիստը ունէր իր կենսական նպատակը, որն էր աւելի մօտէն ծանօթացնել մեծ երաժիշտի կենսագրականն ու գործերը:

Բացման խօսքը կատարեց «Նոր Սերունդ»ի վար. անդամներէն Օրիորդ Մարի Ենիաեան, որ իր կարգին ամփոփ կերպով ներկայացուց մեծ երաժիշտին կենսագրականը, ապա հրաւիրեց բանախօսը՝ որ իր խօսքը ըսէ:

Բանախօսը լայն կերպով խօսեցաւ Ա. Սպենդիարեանի կեանքի մասին, սկսելով ծննդեան թուականէն մինչեւ մահը, երբեմն հանելի դրուագներ մէջբերելով մեծ երաժիշտի կեանքէն: Ապա կեանքը լաւ մը ներկայացնելէ ետք մանրամասն կերպով ներկայացուց անոր գործերը, եւ խօսեցաւ այն մեծ դերին մասին, որ մեծ երաժիշտը ունեցած էր հայ երգի ու երաժշտութեան զարգացման մէջ:

Բանախօսը խօսեցաւ նաեւ իր տպաւորութեանց մասին՝ Հայրենիքի մէջ կատարուած յոբելինական հանդիսութիւններու կապակցութեամբ, որոնց ներկայ գտնուած էր հայրենիքէն ստացած հրաւէրով:

Գեղարուեստական բաժինը կը ղեկավարէր նոյն ինքը բանախօսը: Իրեն կ'ընկերակցէր «Նոր Սերունդ»ի վարչական անդամ չուբջակալ Թօրոսեան Անանեան, որոնք զոյգ յուզմամբ վրայ նուագեցին Սպենդիարեանի ստեղծագործութեան գործերէն մի քանի կտորներ:

Նախքան նիստին վերջաւորութիւնը, խօսք առաւ Օր. Մարի Ենիաեան: Ան Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան անունով շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Թովմասեան Կոստանեանի, իր տուած այն հաճելի դասախօսութեան համար: Շնորհակալական խօսք ըրաւ նաեւ անկանխօսներուն, որոնք իրենց ներկայութեամբ մեծ բարձրացուցին հանդիսութեան նշանակութիւնը:

Վատ Թեան Հայ ժողովուրդը ու իր արժանի զաւակները:

Հ.Մ.Մ.–Ն.Ս.Մ.Մ.-Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՂԱՒ

Ապրիլ 3ին տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Մ.– Ն.Ս.Մ.Մ.ի տարեկան պարահանդէսը Նասր Լի Սաստր մէջ, Հ.Մ.Մ.ի 51րդ տարեդարձին առիթով, նախագահութեամբ Տէր եւ Տիկին Ընկեր Ռուբէն Տիրարեանի եւ մասնակցութեամբ «Թենդըլզ» նուագախումբին:

Սոյն պարահանդէսը կը զուգադիպէր Հ.Մ.Մ.ի շրջանային հանդիպումներուն: Արդէն Հալէպ կը գտնուէր Պէյրութի Հ.Մ.Մ.ի ընդհանուր կազմը:

Պարահանդէսին ներկայ էր Սուրիոյ Մշակոյթի Նախարար՝ Ֆաուզի Քալլապ, որուն կ'ընկերակցէր Մշակոյթի Տնօրէնը Պր. Նասեր, Ներկայ էր նաեւ Ակէր Միութեան վարչական կազմը:

Նախքան խրախճանքը, արաբերէնով բացման խօսք ըրաւ

(Շար. տես էջ 6)

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գահիրէի ազգայիններէն և Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ Ընկեր Նուպար Պալաեանի և Խոսրովի Սարաֆեանի (Պէյրութ) մահուանը տխուր առիթով, Ընկեր Կիրակոս Յովհաննէսեան և Որդիք ի բնկեր զգացած ցաւակցութիւնը կը յայտնեն հանգուցեալներու ընտանիքներուն, և ատ այդ փոխան ծաղկեպսակի 25 Լիբ. Ոսկի կը նուիրեն Պէյրութի Սամաձեան Լիսէին:

Գահիրէի ազգայիններէն և Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ Ընկեր Նուպար Պալաեանի մահուան տխուր առիթով, Տէր և Տիկին Ընկեր Գէորգ Երիտեան (Պէյրութ), իրենց զգացած ցաւակցութիւնը կը յայտնեն հանգուցեալին այրիին, զաւակներուն, եղբայրներուն և անոնց ընտանիքներուն, և առ այդ փոխան ծաղկեպսակի 25 Լիբ. Ոսկի կը նուիրեն «Ջահակիր»ին:

Նոյն տխուր առթիւ և նոյն նպատակին՝ Տէր և Տիկին Ընկեր Ժիրայր Զէօրլքճեան (Պէյրութ) կը նուիրեն 10 Լիբ. Ոսկի:

Նոյն տխուր առթիւ և նոյն նպատակին՝ Տէր և Տիկին Ընկեր Տիգրան Սարաֆեան (Պէյրութ) կը նուիրեն 10 Լիբ. Ոսկի:

Նոյն տխուր առթիւ և նոյն նպատակին՝ Տէր և Տիկին Ընկեր Գարեգին Մսըլեան (Պէյրութ) կը նուիրեն 10 Լիբ. Ոսկի:

Նոյն տխուր առթիւ և նոյն նպատակին՝ Կակոսեան Ընտանիք (Պէյրութ) կը նուիրէ 10 Լիբ. Ոսկի:

Նոյն տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Արամ Օգնայեան (Պէյրութ) կը նուիրեն. Լ. Ոսկի

Հ.Մ.Մ.ին	5
«Արարատ»ին	5

Նոյն տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Տիրան Ակինեան (Դամասկոսէն) կը նուիրեն. Ս. Ոսկի

«Արարատ»ին	10
«Ջահակիր»ին	10

Նոյն տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Ընկեր Վարդիվառ Կարդաշողեան (Դամասկոս) կը նուիրեն. Ս. Ոսկի

«Արարատ»ին	10

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Վահան Գազանճեան եւ զաւակունք (Մոնթրէալ), Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալաեան եւ զաւակունք՝ Մայդա եւ Վահէ, ինչպէս նաեւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 18 Յունիս 1972, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրեցեալ մօր, մեծմօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՄԱՐԻ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ - ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Տարեկան Մարզական Հանդէս

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՐ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ

Ատենապետ Գահիրէի Քաղաքական Ժողովի

Կիրակի, 11 Յունիս 1972, կ. ե. ժամը 7ին

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՍ ՇՐՋԱՓԱԿԻՆ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 20ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆՑ ՇԱՐՔ

ա.— Շաբաթ, 22 Յուլիս 1972

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

բ.— Շաբաթ, 22 եւ Կիրակի 23 Յուլիս 1972

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

գ.— Կիրակի 30 Յուլիս 1972

ՁԵՌՆԱՐԿ՝ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻՆ ԿՈՂՄԷ

Կը խնդրուի չխաչաձեւել

135 ՕՐ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

հայերի, ինչպէս նաև ուրիշ ազգութիւնների ներկայացուցիչների հաշուին: Անգլերէն հրատարակւում է հայկական վեց թերթ, այդ թւում «Արմինըն Ռիփորթըր»ը, որը դրանցից ամենամասսայականն է:

Ամերիկայում կարելի է գնել Հայաստանում լոյս ընծայուող թերթեր և հանդէսներ. շատ տարածուած է «Հայրենիքի Ձայն»ը: Հայ գաղութների բնակիչները այդ պարբերական հրատարակութիւններից նորութիւններ են իմանում մայր հայրենիքի, մեր ամբողջ բազմազգ երկրի՝ Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութեան կեանքից, որն այս տարի նշում է իր կազմաւորման 50 ամեակը:

Ուրախալի է, որ հիմա ԱՄՆի հայ գաղութում սկսել են մեծ ուշադրութիւն դարձնել երեխաներին մայրենի լեզուն սովորեցնելուն, իրենց նախնիների երկրի մշակոյթին ծանօթացնելուն: Ֆիլատելֆիայում և Լոս Անճելոսում ինձ հրաւիրեցին այնպիսի դպրոցներ, որտեղ առարկաների զգալի մասը դասաւանդւում է հայերէն: Հայկական շատ եկեղեցիներ Շաբաթ և Կիրակի օրերը վերածւում են մայրենի լեզուն սովորելու կեդրոնների: Դրա հետ մեկտեղ կ'ուզենայի խորհուրդ տալ, որ հայ դասականների, Հայաստանի ժամանակակից բանաստեղծների ու գրողների աւելի շատ ստեղծագործութիւններ հրատարակուեն անգլերէն, որպէսզի դրանց կարողանան ծանօթանալ հայերէն չիմացող մարդիկ:

Ուզում եմ նշել Խորհրդային Հայաստանի և մասնաւորապէս Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի վիթխարի դերն ու օգնութիւնը ազգային աւանդոյթների և մայրենի լեզուի պահպանման գործում, մայր հայրենիքի շուրջը սփիւռքահայերի ամրապնդուող համախմբւածութիւնը:

Նիւ Եորքում ես եղայ ՄԱԿի շէնքում: Մինչ այդ Նրա հանդէսում տպագրուել էր հետեւեալ քառատողս.

«Երգը զէնքի պէս զգոյշ գործածիր,
Երբ խառն է դար'ը,
Նոյն արճիճից են ձուլում, իմացիր,
Գնդակն ու տառը»:

Ինձ համար շատ հաճելի էր լսել, որ ՄԱԿի գլխաւոր քարտուղար Գուրթ Վալտհայմը վերոյիշեալ տողերս յիշատակել է իր առաջին ելոյթում:

Հարուըրտի համալսարանում ինձ ձայնագրեցին: Ձայնապնակը տեղ գտաւ այդ համալսարանի «Աշխարհի բանաստեղծները» ձայնադարանի մէջ: Պոստոնի ռատիօն անգլերէն հաղորդեց իմ մի շարք բանաստեղծութիւնները:

Շատ ջերմ և սրտաբուխ էին հանդիպումներս հայ գաղութի առաջաւոր շատ գործիչների, աշխարհահռչակ գրող Ուիլեըմ Սարոյեանի, «Ես ձեզ եմ դիմում, տիկնայք և պարոնայք» յայտնի գրքի հեղինակ Լեոն Սիւրմէլեանի, «Դէպքերը Իզմիրում» աղմուկ հանած գրքի հեղինակ Մարճըրի Յովսէփեանի, հայկական ծագում ունեցող ամերիկեան երիտասարդ տաղանդաւոր բանաստեղծներ Հերոլտ Պոնդի, Տայան Տէր Յովհաննէսեանի, սպաներէն գրող երիտասարդ տաղանդաւոր բանաստեղծուհի Ալիսիա Կիրակոսեանի և ուրիշների հետ:

Ամերիկայում անցկացրած 135 օրերը շատ հարուստ տպաւորութիւններ թողեցին: Կը ձգտեմ դրանք շարադրել գրքիս մէջ, որից առանձին գլուխներ կը հրապարակուեն Մոսկուայի «Նովի Միր» («Նոր Աշխարհ») հանդէսում:

(ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ)

Երեւան 3 Մայիսի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովը, այսու կը հրաւիրէ Միութեան բոլոր իրաւասու անդամները՝ ներկայ գտնուելու 59րդ Ընդհ. Ժողովին, որ պիտի գումարուի Շաբաթ, 28 Հոկտեմբեր 1972, առաւօտեան ժամը 9.30ին, Առաջնորդարանի Կիւլլապի Կիւլպէնկեան Մշակութային Կեդրոնի Գավուքճեան Սրահին մէջ, 630 Սեքընտ Էվընիւ, Նիւ Եորք, (Ն. Ե) ԱՄՆ:

Ներկայս 59րդ Ընդհ. Ժողովին համար տրուած միակ հրաւիրագիրն է: Կը խնդրենք հետեւաբար Միութեան յարգոյ իրաւասու անդամներէն, որ անձնապէս ժողովին ներկայ ըլլան վերոյիշեալ թուականին եւ կամ ամենէն ուշը մինչեւ 6 Հոկտեմբեր 1972, իրենց փոխանորդագրերը յանձնեն Հ.Բ.Ը. Միութեան Ընդհանուր Տնօրէնին, կամ զանոնք ղրկեն հետեւեալ հասցէին.–

Armenian General Benevolent Union
Central Board of Directors
109 East 40th Street, New York, N. Y. 10016

ՕՐԱԿԱՐԳ

1.— Ներկայացում և վաւերացում 1971 տարեշրջանի Ընդհանուր Տեղեկագրի:
2.— Ներկայացում և վաւերացում 1971 տարեշրջանի ընդհանուր հաշուետուութեան:
3.— Մասնակի ընտրութիւն Կեդր. Վարչ. Ժողովի:
4.— Մասնակի ընտրութիւն Հաշուեքննիչ Յանձնախումբի:
5.— Առաջարկներ և Թելադրութիւններ:
6.— Գնահատանքի բանաձեւեր:

Ի ԴԻՄԱՑ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ր. Ք. ԿԻԵԿԸՐԻ	Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

8 Մայիս 1972
Նիւ Եորք, Ն. Ե.

Ծանօթ.– Կը խնդրուի իրաւասու այն անդամներէն, որոնք չեն կրնար անձնապէս ներկայ ըլլալ Ընդհանուր Ժողովին, իրենց փոխանորդ նշանակել ուրիշ իրաւասու անդամներ:

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

8 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

Ցաւով տեղեկացանք, որ Սուրիոյ Պէտական Երեսփոխան եւ Հալէպի Կիլիկեան Ճեմարանի եւ Նախակրթարանի Հօւէն' ընկեր Ռուբէն Տիրաւեան, Շաբաթ 27 Մայիս 1972, կ. ե. ժամը 6ին, Հալէպէն Դամասկոս ճամբուն վրայ' ինքնաշարժի արկածի մը հետեւանքով, ծանրօրէն վիրաւորուած է եւ Դամասկոսի Ֆրանսական Հիւանդանոցը փոխադրուած: Դարմանումէ ետք, ընկեր Ռ. Տիրաւեան արդէն իսկ ապաքինման շրջանին մէջ կը գտնուի եւ մի քանի օրէն կը մեկնի Հալէպ։

Արագ եւ կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք յարգելի ընկերոջ։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՖԵՏԵՐԱՍԻՈՆԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԻՆ

ՔԼԻՒՊ ՍՓՈՐԹԻՖ ՄԵԾ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԻԱՅՆ ՅԱՂԹԵՑ Հ.Մ.Մ.-ԻՆ

Ուրբաթ, 19 Մայիս 1972, երեկոյեան, Քլիւպ Սփորթիֆի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ Լիբանանի Պասքէթպոլի «Ֆետերասիոնի կազմակերպած «Նոքաութ»ի մրցաշարքին աւարտական մրցումը, որ իրարու դէմ կը հանէր տարիներէ ի վեր Լիբանանի ախոյեան Քլիւպ Սփորթիֆի կազմը և տարի մը առաջ դասակարգ անցած Հ.Մ.Մ.ի կորովի կազմը, որ յատկապէս սոյն մրցաշարքին տարած իր փայլուն յաղթանակներով' արժանացած էր բոլորին գնահատանքին անխտիր:

Մրցումին սկզբնաւորութեան, Հ.Մ.Մ.ի տղաքը սրագ գրոհներով յաջողեցան իրարայաջորդ կողով նշանակել, և արդիւնքը 10-0ի: Սակայն չուշացան Լիբանանի ախոյեաններուն հակայարձակողականը, որոնք կը կէտին դէմ Հ.Մ.Մ. նշանակեց չորս կէտ: Մրցումը արդէն իսկ ստացած էր իր արագ ընթացքը, և ակներև էր Հ.Մ.Մ.ականներուն գերակայութիւնը: Սակայն յաջորդող վայրկեաններուն, անոնք թոյլ տուին որ Քլիւպ Սփորթիֆ հաւասարի, նախ 18-18 և ապա 20-20: Ա. կիսախաղի աւարտին արդէն իսկ մօտեցած էր, երբ Քլիւպ ըՍփորթիֆ' շնորհիւ հեռուէն քաշուած հարուածի մը, յաջողեցաւ Ա. կիսախաղը աւարտել 24-26, մէկ կողովի առաւելութեամբ:

Երկրորդ կիսախաղը եղաւ աւելի վճռական: Հ.Մ.Մ. անմիջապէս հաւասարեցաւ' Փիէրի կողմէ նշանակուած կողովով մը: Խաղին արդիւնքը այսպէս կը շարունակէր հաւասար ընթանալ, երբ Մայք վիրաւորուեցաւ: Արդարեւ, երբ Լիբանանի ախոյեանները զգացին, թէ Հ.Մ.Մ.ի վիճակն է իրենց անպարտելիութեան վերջ դնել, կարծր խաղարկութեամբ նախ վիրաւորեցին Մայքը և ապա Ցովսէփը: այս վերջինը տեղի ունեցաւ' երբ արդիւնքը 32-32 հաւասար էր: Մայքի և Ցովսէփի վիրաւորումը, առաւել իրաւարարներու կողմնակալ միջամտութիւնները, գէշ ազդեցին Հ.Մ.Մ.ի խաղացողներուն վրայ, որոնք յաջորդող հինգ վայրկեաններուն իրենց պաղարիւնութիւնը կորսնցնելով ընտացան իրարայաջորդ հինգ կողովներ: Արդիւնքն էր 32-42, ի վնաս Հ.Մ.Մ.ի: Սակայն Փիէր, Մայք, Ցովսէփ, Ցովհաննէս, Ցարութ և Միլէտ յոյսերնին չկտրեցին եւ կարելին ըրին տարբերութիւնը նուազեցնելու համար, և ի պատիւ իրենց' արդիւնքը հասցուցին 37-42ի: Սակայն Քլիւպ Սփորթիֆի կարծր խաղարկութիւնը առիթ չտուաւ անոնց հասնելու իրենց նպատակին և մնացեալ վայրկեաններուն, Հ.Մ.Մ.ի նշանակած իւրաքանչիւր կող վին դիմաց' Քլիւպ Սփորթիֆ յաջողեցաւ նշանակել մէկ կողով և աւարտել խաղը ի նպաստ իրեն' 61-52 արդիւնքով:

Խաղը աւարտին, Քլիւպ ըՍփորթիֆի խմբապետ Պէշիր Պէրպիր ստացաւ Ֆետերասիոնին կողմէ արամադրուած Բաժակը, իսկ Հ.Մ.Մ. պատուեցաւ երկրորդ:

Այս պատուաբեր արդիւնքին համար շնորհաւորութեան արժանի են խումբին պատասխանատու և մարզիչ ընկեր Գրիգոր Ճերէճեանը, ինչպէս նաև բոլոր մարզիկները անխտիր:

Հ.Մ.Մ.-Ն.Ս.Մ.Մ.-Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

Հ.Մ.Մ.ի Ատենապետը' ընկեր Ցարութիւն Նաճարեան: Ան նախ շնորհակալական խօսք ուղղեց սեծայագոյ Նախարարին, որ իր ներկայութեամբ եկաւ աւելի ամրապնդել Արաբ-Հայ եղբայրական կապերը: Ան շեշտեց թէ հայերը միշտ պատրաստ են պայքարելու արաբներու կողքին, մանաւանդ այն մեծ թշնամիին' Սիոնիզմին դէմ, որուն կողքին զօրավիգ կանգնած է Ամերիկայի կառավարութիւնը:

Խօսք առաւ նաեւ Մշակոյթի Տօրէն' Պայրի Նասէր: Ան իր հակիրճ խօսքերով մատնանշեց, թէ արաբները չպիտի կրնան հանգիստ քուն մը քնանալ, մինչև որ ստանան իրենց արդար իրաւունքները, և մինչև որ Պաղեստինցի արաբ գաղթականները վերադառնան իրենց հայրենի հողին վրայ:

Վերջ գտաւ պաշտօնական մասը, որմէ ետք սկսաւ խրախճանքի բաժինը: Ինչպէս միշտ, այս առթիւ ևս խրախճանքի թամատա ընտրուեցաւ' ընկեր Ժան Տէր Գէորգեան, որ իր խանդավառ խօսքերով ու առաջարկներով կրցաւ տաք մթնոլորտ մը ստեղծել ներկաներուն մէջ:

Դադարի մը ընթացքին խօսք առաւ օրուան նախագահը' ընկեր Ռուբէն Տիրաւեան: Ան իր ազգային ու հայրենասէր ոգիով ներշնչեց ներկաները:

Անզերազանցելի եղաւ սոյն պարահանդէսը, որ մեր Ակումբին բերաւ բարոյական ու նիւթական մեծ յաջողութիւն:

ԱՒՕ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ, Մոնթրէալէն' փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն. տոլար

Տիկին Գլատիս Գազանճեան և զաւակունք	10
Տիկին Վարդանոյշ Մուղալեան	5

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան տխուր առթիւ' փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Տեարք Վարդգէս և Ալպէր Քըրըրտեան եղբարք	500
Տէր և Տիկին Երուանդ Արարքցեան	300
Տէր և Տիկ. Եղիա Պանտայեան	200
Տիկին Արմինէ Գալընեան և զաւակը' Ֆրիկ	200
Տէր և Տիկ. Ռաֆֆի Գալընեան	200
Տեարք Եդուարդ և Նուպար Դաւիթեան եղբարք	200
Տոքթ. Նուպար Եագուպեան	100
Տէր և Տիկին Յակոբ Մինէթեան	100
Տէր և Տիկ. Հայկ Տէօքմէճեան	100
» » Օննիկ Գալուստեան	100

Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի ընդ Օր. Անի Արապեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն. Ժիլպէր և Պօրճ

Յովակիմեան ընտանիքներ	200
Տէր և Տիկ. Գարեգին Աչուգեան	100
» » Վարուժան Աչուգեան	100

Օր. Անի Արապեանի ընդ' Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տէր և Տիկին Վահան Զէչճէնեան կը նուիրեն 100 ե.դ.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրեցեալ մօր և մեծմօր' ողբ. Մարի Գազանճեանի մահուան տխուր առթիւ և անոր քառսուն յիշատակին, Տէր և Տիկին Վահան Գազանճեան և զաւակունք (Մոնթրէալ) կը նուիրեն. տոլար

Հայկական Ընթերցասրահին	10
«Ջահակիր»ին	10

Իր սիրեցեալ ամուսնոյն, ողբ. Քերովբէ Կոստանդեանի մահուան տարելիցին առթիւ և անոր քառսուն յիշատակին, Տիկին Նուարդ Կոստանդեան կը նուիրէ.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ և վաղաժամ մահուան տխուր առթիւ' փոխան ծաղկեպսակի, Տիկին Արաքսի Աբգարեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի' Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի' Տէր և Տիկին Պերճ Տէրվիշեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ եւ վաղաժամ մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Աբրահամ Սվաճեանեան (Միաց. Նահանգներ) կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	150
«Ջահակիր»ին	150

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի' Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Նուարդ Կոստանդեան, Տէր եւ Տիկին Ժիրայր Կոստանդեան եւ զաւակունք (Աւստրալիա), Տէր եւ Տիկին Նուպար Կոստանդեան եւ զաւակունք (Ա.Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկին Սամիր Պաճարի եւ դուստրը, Տոքթ. Թ. Կոստանդ եւ համայն ազգականները պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 11 Յունիս 1972, առաւօտեան ժամը 10ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծհօր, եղբօր եւ ազգականին'

ՈՂԲ. ՔԵՐՈՎԲԷ ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնաղէտ մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան և փոխան ծաղկեպսակի' Տէր և Տիկին Լորիս Գարգուր կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և զաւակունք Արթօ և Միսաք կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Եղերաբաղդ Նուպար Պալաեանի կսկծալի, վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան առիթով, ինչպէս նաև' ողբացեալ Մարի Գազանճեանի կսկծալի մահուան առիթով, Տիկին Կարինէ Փախչանեան և Տէր և Տիկին Վահրամ Փախչանեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Օր. Անի Արապեանի ընդ' Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան ծաղկեկողովի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Լևոն Պալեան	200
» » Վահէ Գասապեան	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Ոմն (ընկլ. թիւ 3161), 100 ե.դ. ուխտի մը առթիւ։

Տէր և Տիկին Եդուար Թովմասեան 200 ե. դ., Պր. Նշան Պէնտեանի ընդ Օր. Գրիսթիան Գոսթանտիի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տէր և Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեան 200 ե. դ., Պր. Պօղոս Պօհճէլեանի ընդ Օր. Արմինէ Դանիէլեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ:

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Ոմն (ընկլ. թիւ 3163) 500 ե. դ., իր նուէրը:

Տէր և Տիկին Ժ. Քէօշկէրեան 500 ե.դ., իր նուէրը։

Տէր և Տիկին Մարտիկ Զարբհանէլեան 200 ե.դ., Օր. Նայիրի Օ. Մաճառեանի ընդ Պր. Ժօն Ուիլըբմսի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տէր և Տիկին Արթիւր Ուզունեան 200 ե.դ., ողբ. Միհրան Ն. Զագըճեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկին Յարութիւն Չէքմէճեան և զաւակունք 1000 ե դ., իրենց սիրեցեալ հօր եւ մեծհօր' ողբ. Վարդան Չէքմէճեանի մահուան 3րդ տարելիցին առթիւ, անոր քառսուն յիշատակին։

Տէր եւ Տիկին Մարտիկ Զարբհանէլեան 200 ե. դ., ողբ. Միհրան Ն. Զագըճեանի մահուան տխուր առթիւ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Վարդեան և Մանուկեան ընտանիքներ	200
Տէր և Տիկ. Արամ Մովսէսեան	200
» » Գէորգ Մովսէսեան	100
Տոքթ. Խաչիկ Սողիկեան	100
Տէր և Տիկ. Հրանդ Գուքնուեան	100
Օրդք. Լիւսի և Ազնիւ Պետրոսեան քոյրեր	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ցաւակցական հեռագիրի, Տէր և Տիկին Հայկ Եմինէճեան և զաւակունք (Պէյրութ) կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ողբ. Իսկուհի Սարաֆեանի (Պէյրութ) մահուան տխուր առթիւ փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Պալեան	100
» » Նուպար Կէրիկեան	100
» » Զաւէն Պալեան	100

Օր. Անի Արապեանի ընդ Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի ընդ' Օր. Անի Արապեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ, Տէր և Տիկին Նուպար Կէրիկեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Օր. Լիւսի Մածունեանի ընդ Պր. Գէորգ Փիլիկեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Կարապետ Տէր Արթինեան	100
Տէր եւ Տիկին Արմենակ Կիրիտլեան	100
Տէր և Տիկ. Յակոբ Դաւիթեան	100

Պր. Նշան Վ. Պէնտեանի ընդ Օր. Քրիսթիան Ն. Գոսթանտիի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Արմենակ Կիրիտլեան	100
Տէր և Տիկ. Յակոբ Դաւիթեան	100

Ողբ. Տիկին Մարի Վարժապետի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Մուշեղ Տէյիրմէնճեան	500
Տէր և Տիկին Գէորգ Տէյիրմէնճեան	500
Տէր եւ Տիկին Արմենակ Կիրիտլեան	100

Իրենց յոյժ սիրեցեալ մօր' ողբ. Տիկին Նուարդ Աճէմեանի (Գանատա) կսկծալի մահուան առթիւ, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Տէր Արթինեան 500 ե.դ.։

Ողբ. Տիկին Նուարդ Աճէմեանի (Գանատա) կսկծալի մահուան առթիւ կը նուիրեն.

Մուշեղ և Գէորգ Տէյիրմէնճեան ընտանիքներ	500
Տեարք Նուպար և Եդուարդ Դաւիթեան եղբարք	200
Պր. Վրէժ Սէֆէրեան	200
Տիկին Պայծառ Զագըրեան	200

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 433 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՀԱՏԸ ՉՆՈՒՈՒԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

١٩٧٢ العدد ٤٣٣ — الخميس ١٥ يونيه

ՓԱՌԱՑ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ ՔԱԼՈՂ ԱՆՄԱՀՆԵՐԸ

ՍԵԴՐԱԿ ՇԱՀԷՆ

Երկիւղածութեամբ կը յիշատակենք 1915 տխուր թուականի համայն հայ նահատակները, որոնց շարքին, իրենց հայրենասիրական յեղափոխական գործերով յատկանշական՝ Կ. Պոլսոյ Պայազիտի հրապարակին վրայ կախաղան բարձրացուած Քսան Անմահները։

Տրամաբանական փաստերով արձանագրուած է, որ արկածախնդրութիւն չէր՝ հայակեր Թալէաթներու դէմ ծրագրուած մահափորձը, այլ, նպատակուած էր հերոսական խոյանքով առաջքը առնել՝ Արեւմտեան Հայաստանի հայութիւնը հիմնովին բնաջնջելու Իթթիհատական բորենիներու դիւային ծրագիրին, որուն կանխորոք տեղեակ էր Քսաններու պատկանած Հնչակեան Կուսակցութիւնը։

Այսպիսի ահաւոր ողբերգութեան մը նախաօրեակին, նոյնպէս ահազանգ հնչեցնող Հնչակեան Կուսակցութիւնը մնաց ՄԻԱՅՆԱԿ։

Թրքական Սահմանադրութեան թունաւոր հովանիին ներքեւ միամտուած Հայոց Պատրիարքարանը, ծանծաղամիտ ազգային եկեղեցական իշխանութիւնները, պահպանողական հոսանքը եւ առանձնապէս Դաշնակցական Կուսակցութիւնը՝ անտեսեցին, արհամարհեցին Հնչակեան Կուսակցութեան ահազանգը ու շարունակեցին հաւատալ եւ գործակցիլ «վեհանձն» Իթթիհատականներուն, ոճրագործներուն։

Որպէս պատմական իրադարձութիւն, Ներքին որոշումով արեւմտահայութիւնը բնաջնջելու՝ Իթթիհատի Սելանիկի համագումարին յաջորդեց Քէօսթէնճէի Հնչակեան Համագումարը, եւ որոշեց.

«Տեսնելով՝ որ իշխանութիւնը իր ձեռքին ունեցող Իթթիհատական կառավարութիւնը սիստեմատիքօրէն կ'ընթացնէ հալածանքի քաղաքականութիւն, Սոց. Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Համագումարը կ'որոշէ, հայ ժողովուրդի գլխին կախուած մահալից սուրը ետ մղելու համար, ընդունիլ իլլէկալ գործունէութիւն՝ Թուրքիոյ մէջ»։

Իսկ, Համագումարի առանձնակի մէկ ժողովին ընթացքին կը իւրացուի Մեծն Փարամազի հետեւեալ բանաձեւը.— «Ինչ զոհերով ազգը փրկելու համար, ահաբեկել հայ ժողովուրդի ոչնչացումը՝ յղացող Թալէաթը, Էնվէրը եւ Տոքթ. Նազիմը»։

Միաժամանակ, հնչակեան գործիչները թռուցին գաւառները եւ հայ ժողովուրդին թելադրեցին պատրաստուիլ ինքնապաշտպանութեան։ Դժբախտաբար ամէն տեղի մէջ Իթթիհատին ընկերացող Դաշնակցական կուսակցութիւնը հակադրեց Հնչակեան Կուսակցութեան եւ թելադրեց մեր ժողովուրդին, «ըլլալ զգոյշ եւ խոհեմ... եւ վստահիլ մի միայն Հ. Յ. Դաշնակցութեան»։

Եւ այսպէս, միս մինակ մնացող Հնչակեան Կուսակցութեան անձնազոհ Քսանները, երբ ծախուեցան եւ հաւաքաբար չարչարութիւններով երբ ամայացաւ Արեւմտեան Հայաստանը, շատ յետոյ, զինադադարի ընթացքին, Կ. Պոլսոյ մէջ Քսաններու յիշատակատօնին, Հայոց Պատրիարք Տ. Տ. Զաւէն Արքեպիսկոպոսը վշտով յայտարարեց. «... Իր ատենին մենք համամիտ չի գտնուեցանք Քսան Նահատակներուն, հիմա մեր ապրած կեանքով կը տեսնենք անոնց քաղաքական ուղիին ճշմարիտ ըլլալը»։

Պայազիտի հրապարակի խաչելութենէն ի վեր, անցնող 58 տարիներու ընթացքին, մեղաւոր նենգամտութեամբ Դաշնակցական եւ Ռամկավար հոսանքները քարացած լռութեամբ մը կը զլանան յիշատակել Քսան անմահները, բայց չեն կրնար աղաւաղել իրատեսութեամբ արձանագրուած պատմութիւնը, անոնց ոգին եւ հերոսական դիրքաւորումը։

Հայաստանցի նորհուն պատմաբան Ճ. Կիրակոսեանը իր գրած «ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ» գիրքով կը նշէ.

«Սրանք, Քսան Կախաղանները՝ այն մարդկանցից էին, որոնք անձնուրացութեամբ նուիրուել էին իրենց հայրենիքի ազատութեան։ Անոնց խորթ էր Թուրքիայի ժողովուրդների միջեւ թշնամութիւն բորբոքելը, ցեղապաշտական այն գաղափարախօսութիւնը, որ որդեգրել եւ կեանքում կիրառում էին Երիտասարդ Թուրքերը։

Սրանք պատմականօրէն առաջադիմական՝ ազգային ազատագրական շարժման ներկայացուցիչներ էին, մի շարժում, որը քայքայում էր ոչ միայն ճնշուած ժողովուրդներին, այլեւ բուն Օսմաններին զարգացումն արգելող Օսմանեան փտած համակարգի հիմքերը... Եւ սրանք արտայայտում էին այն ժամանակուայ Թուրքիայի հասարակական կեանքի եւ քաղաքական մտքի բարձր աստիճանը»։

(Շարունակութիւնը տես. էջ 5)

LԻՊԻՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐՈՒ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԽԱՐԻՍԽԻՆ ՊԱՐՊՈՒՄԻՆ Բ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄՈՒԱՄՄԷՐ ԷԼ ՔԱԶԱՖԻԻ ԽՕՍԱԾ ՃԱՌԸ

ՏԱԳՆԱՊ ՍՏԵՂԾԵՑ ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԼԻՊԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Անցեալ Կիրակի, 11 Յունիս 1972, Թրիփոլիի մէջ մեծ շուքով նշուեցաւ բ. տարեդարձը՝ Լիպիոյ մէջ ամերիկացիներու կողմէ հաստատուած օդանաւային խարիսխին պարպումին։

Հանդիսութեանց ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Եգիպտոսի վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքի։

Այս առթիւ Նախագահ Մուամմէր Էլ Քազաֆի ճառ մը արտասանեց, որուն ընթացքին յայտարարեց որ Լիպիա պիտի օժանդակէ Հիւսիսային Իրլանտայի յեղափոխականներուն, որոնք կը պայքարին Բրիտանական կայսերապաշտութեան դէմ՝ պահանջելով բացարձակ անկախութիւն եւ միացում՝ Իրլանտայի հանրապետութեան (Տըպլինի) հետ։

Այս յայտարարութիւնը սուր տագնապ ստեղծեց Անգլիոյ եւ Լիպիոյ միջեւ։

Լոնտոնի կառավարութիւնը այժմ կ'ուսումնասիրէ թէ Լիպիա ինչպիսի միջոցներ կրնայ գործածել, կարենալ յայտարարած օգնութիւնը հասցնելու համար իրլանտացիներուն։

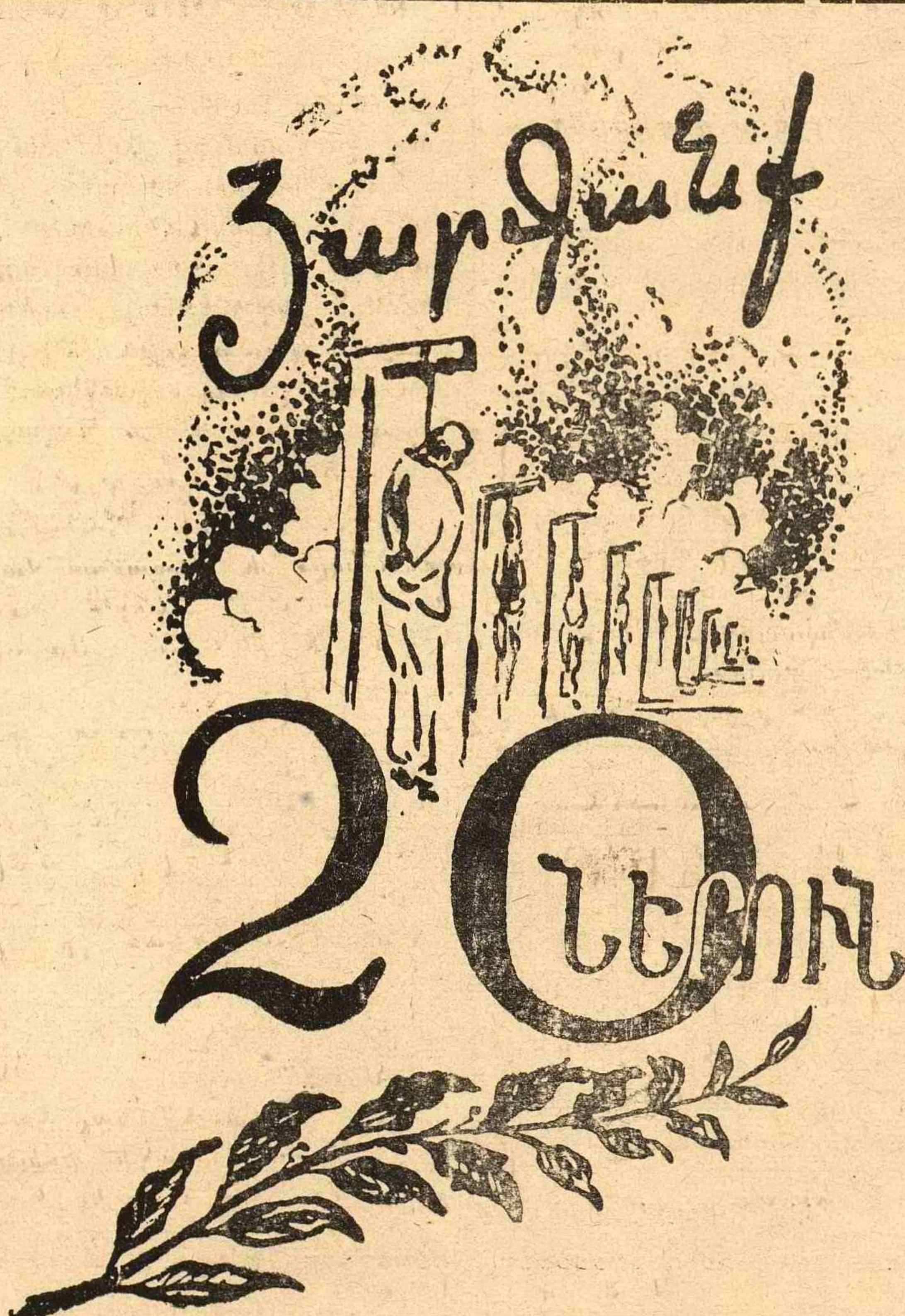
Առ այդ, Լոնտոնի լիպիական դեսպանը՝ Պր. Խայրի Պէն Ամէրը կանչուած է Անգլիոյ Արտաքին հարցերու պետական նախարարին մօտ եւ անոր տեղեկացուած է Անգլիոյ բողոքը։

Նոյնպէս կը տեղեկացուի, որ Լիպիոյ մէջ անգլիական դեսպանը, Կիրակի օրուան այս յայտարարութենէն անմիջապէս ետք, ի նշան բողոքի հեռացած է հանդիսավայրէն։

Այս յայտարարութեան հետեւանքով, Անգլիա որոշած է դադրեցնել ռազմանիւթերու վաճառքը Լիպիոյ հետ։

Անգլիա այս առթիւ դիտել կու տայ, թէ Հիւսիսային Իրլանտայի յեղափոխականներուն զէնք հայթայթումը՝ Լիպիոյ կողմէ իր ներքին գործերուն միջամուխ ըլլալ կը նշանակէ, քանի որ Հիւս. Իրլանտան մաս կը կազմէ Մեծն Բրիտանիայի։

Այս յայտարարութեան առաջին հակազդումը այն եղաւ, որ Լիպերիական դրօշ կրող «Լոյտաս» քարիւղատարը, որ Լիպիական քարիւղ ամբարած Պելֆասթ կ'ուղղուէր, մանրակրկիտ խուզարկումի ենթարկուի՝ նախքան նաւահանգիստ մտնելը։

Կիրակի, 18 Յունիս 1972, առաւօտեան ժամը 10ին,

Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ,

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

1915ԻՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԿԱԽԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ

ՔՍԱՆ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐՈՒ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ՝ ԱՆՈՆՑ ՆԱՀԱՏԱԿՄԱՆ 57ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը ամբողջ, իր ներկայութեամբ պատուելու անմահ հերոսներուն յիշատակը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ԼԻՊԻՈՅ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ 23 ՅՈՒԼԻՍԻՆ ԻՐԱՐՈՒ ՊԻՏԻ ՄԻԱՆԱՆ

Եգիպտոսի Ընկերվար Միութեան առաջին քարտուղար՝ Պր. Սայիտ Մարըի, որ պատուիրակութեան մը ընկերակցութեամբ Թրիփոլի ժամանած էր՝ ներկայ գտնուելու 11 Յունիսի տօնակատարութիւններուն, Երկուշաբթի, 12 Յունիս 1972, ժողով գումարեց Լիպիոյ նախագահ Մուամմէր Էլ Քազաֆիի հետ։ Այս ժողովին, որ տեւեց մօտ երկու եւ կէս ժամ, ներկայ եղան նաեւ եգիպտական պատուիրակութեան անդամները, ինչպէս նաեւ Լիպիոյ Ընկերվար Միութեան ընդհ. քարտուղարը՝ Պր. Պեշիր Հաուասի։

Կազմուեցաւ հետապնդումի յանձնախումբ մը, բաղկացած ՊՊ. Սայիտ Մարըիէ, Պեշիր Հաուասիէ եւ երկու կողմերու պատուիրակութեանց անդամներէ, որոնք յաջորդական ժողովներու ընթացքին պիտի քննարկեն՝ երկու միութեանց միաձուլման սկզբունքները եւ ապա փոխանցեն Լիպիոյ Յեղափոխական Խորհուրդին եւ Եգիպտոսի Ընկերվար Միութեան Կեդր. Կոմիտէին, առ ի վաւերացում, որպէսզի կարելի ըլլայ յառաջիկայ 23 Յուլիսին յայտարարել զոյգ միութեանց միաձուլումը։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԳԻՉ

ՎԱՐԴԵՎԱՌ ԱՆԹՈՍԵԱՆԻ

ՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏԸ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

ԱՄՆի մեր թղթակիցը Նիւ Եորքէն կը գրէ.—

Անուանի երգիչ Վարդեվան Անթոսեան, վերջերս Լիբանանէն՝ Եգիպտոս, Յունաստան, Հայաստան, Սուրիա, Թուրքիա եւ այլ երկիրներ այցելելէ եւ միջազգային բազմաթիւ բեմերու վրայ ելոյթ ունենալէ ետք, այժմ կը գտնուի Միացեալ Նահանգներ, գալով Գանատայէն:

ԱՄՆ իր այս շրջապտոյտի ընթացքին ան շարք ելոյթներ ունեցաւ Տիթրոյթի, Շիգակոյի, Պոսթընի, Փրավիտենսի, Նիւ Եորքի, Մոնթրէալի եւ Թորոնթոյի մէջ: Իր ունեցած այս ելոյթներէն շատերը՝ ժողովուրդին բուռն փափաքին ընդառաջելով, կրկնեց քանի մը անգամներ:

Անթոսեան աննկարագրելի յաջողութիւններ արձանագրեց, եւ հազարաւոր հանդիսականներ իր գործադրած իւրաքանչիւր յայտագրի վերջաւորութեան, խանդավառօրէն ողջունեցին զինք:

Իր շրջապտոյտին յաջորդ հանգրուանները պիտի ըլլան՝ Ֆիլատելֆիա, Ուաշինկթըն, Ֆրեզնօ, Սան Ֆրանսիսկօ եւ ի վերջոյ Լոս Անճելըս:

Այժմ հպարտօրէն կրնանք յայտարարել, որ շնորհիւ Վարդեվան Անթոսեանի եւ իր նման արդի երիտասարդ երգիչներուն, հայերս ալ արդի երաժշտութիւնը եւրոպական ոճով ներկայացնելով, օտարացման սեմին գտնուող հայ երկսեռ երիտասարդութիւնը՝ սկսած ենք դէպի հայկականութիւն վերադարձնել եւ միւս կողմէ հոգեկան բաւարարութեամբ կրկնել բանաստեղծին խօսքերը թէ՝ «կանք, պիտի լինենք եւ դեռ շատանանք»:

Անթոսեանի ձայնական ար-[illegible]ներուն, կատարողական[illegible] եւ մեկնաբանելու ոճին անդրադառնալով, Ամերիկեան թերթերը ի միջի այլոց կը [illegible] հետեւեալները.

[He]rald Traveller, 25 Ապրիլի իր [illegible] կը գրէ.— «Վարդեվան Անթոսեանի ուժեղ եւ արդիական, բայց եւ զգացական ոճով երգելու կարողութիւնը՝ զինք դարձուցած է հրաշալի երգիչ-արուեստագէտ մը»:

The Mirror Spectator իր կարգին Անթոսեանի Տիթրոյթի համերգէն ետք գրեց. «Ան եկաւ, ան տեսաւ, եւ ան յաղթեց իր երգով»: Անշուշտ սակայն Վարդեվան Անթոսեանն է, հայ ժողովուրդին Engelbertը, Humperdivorը: Որուան պատուոյ հիւրերն էին Լիբանանի հիւպատոսը՝ Ն. Վ. Սուհէյլ Ֆրէյճի եւ դեսպան՝ Տոքթ. Տ. Պ. Ռահի:

«ԱՅՐԵՆԻՔ» օրաթերթը գրեց.— «Մեկնաբանելու իր գեղեցիկ ոճը եւ կատարումներուն զուգահեռ՝ Վարդեվանին անձը ունի հմայք մը ժողովուրդին հետ իր անձնական շփումներուն ընթացքին եւ այս զինք առաւել եւս համակրելի կը դարձնէ»:

«ՊԱՅՔԱՐ», Պոսթոնահայ օրաթերթը իր կարգին գրեց.— Բացառիկ երեւոյթ մը հայ իրականութեան մէջ՝ Վարդեվան Անթոսեան ուր որ երգեց, արժանացաւ ջերմ եւ խանդավառ ընդունելութեան: Հազարաւորներ ծափահարեցին զինք եւ իւրաքանչիւր ելոյթ երգիչին համար եղաւ նոր յաղթանակ մը: «Իր երգերը կը խօսին սրտին», ինչպէս կը սիրէ ըսել ժողովուրդը»:

Վարդեվան Անթոսեան կ'երգէ Նիւ Եորքի մէջ
(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Հազարաւորներ արդէն ունեցան Վարդեվան Անթոսեանին նորագոյն Սթերէօ-Ալպոմները, որոնց վրայ ձայնագրուած բոլոր երգերն ալ գրաւեցին ժողովուրդին սրտերը, ինչպէս օրինակ՝ «Գարուն, Գարուն», «Ես Ղարիպ եմ», «Վայելք», «Երանի թէ Սայլորդ», «Ախպամար», «Յաւեր, հոգեր», եւ այլն:

Վարդեվան Անթոսեանի ներկայութեամբ եւ իրեն ելոյթներով կարելի է ըսել, թէ ամերիկահայութիւնը ունեցաւ հայ երգի փառատօն՝ բոլոր նահանգներէն ներս, եւ այժմ ջերմօրէն կը փափաքի կրկին ու կրկին զինք մօտիկ ընելու՝ եւ վայելելու հայ երգին ջերմութիւնն ու գեղեցկութիւնը:

Նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք մեր համակրելի եւ անուանի երգիչին:

ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ԳԱՌՋՈՒ Ի ՊԱՏԻՒ

15 Մայիսին, Վերսայլի մէջ ի պատիւ Անգլիոյ Եղիսաբէթ թագուհիին տրուած պալէի ներկայացման յայտագիրը նկարազարդուած է աշխարհահռչակ նըկարիչ Գառզուի կողմէ՝ Նախագահ Փոմփիտուի յանձնարարութեամբ:

Զօրավար տը Կօլ եւս Գառզուին վստահած էր Նախագահ Քենըտիի ի պատիւ սարքուած հանդիսութեանց յայտագիրին պատրաստութիւնը:

ՕՐ. ԺԻԼՏԱ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆ
ՊՐ. ՆԵՐՍԷՍ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆ

ամուսնացեալք

Նիւ-Եորք 11-6-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին Սիմոն Սամսոնեանին եւ Տէր եւ Տիկին Լեւոն Սեմերճեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՊՐ. ԱՐԱ Ա. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ՕՐ. ՀԷՆԳԱ Ա. ՆԻՍՍԸՆ

ամուսնացեալք

Լէյտըն (Հոլանտա) 9-6-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին Վահէ Պօյաճեանին, Տէր եւ Տիկին Անտրիս Նիսսընին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՊՐ. ՕՆՆԻԿ ԿԱՐԻՊԵԱՆ
ՕՐ. ԷԼՍԱ ՏԱՏԸՐԵԱՆ

ամուսնացեալք

Ժընեւ 10-6-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին Թորգոմ Կարիպեանին եւ Տիկին Իսկուհի Տատըրեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Անցեալ Չորեքշաբթի, 7 Յունիս, Մայր Հայրենիքէն «Ուքրաինա» շոգենաւով Աղեքսանդրիա եւ ապա Գահիրէ ժամանեց՝ Երեւանի Բաղադրեալ Առեւտուրի Վարչութեան գլխաւոր հաշուապահ՝ նախկին եգիպտահայ հայրենադարձ՝ ընկեր Սարգիս Ածիկեան, իբր հիւրը իր հարազատներուն քրոջ՝ ընկերուհի Անուշ Պալաեանի եւ զաւակներուն:

Ընկեր Սարգիս Ածիկեան Եգիպտոս պիտի մնայ շուրջ մէկ ամիս: Բարի ժամանում կը մաղթենք մեր սիրելի ընկերոջ:

* * *

Գահիրէի սիրուած անձնաւորութիւններէն եւ Թեմական Ժողովի նախկին անդամ՝ Պր. Երուանդ Թաշճեան, Գանատա եւ Միացեալ Նահանգներ իր հարազատներուն մօտ երկարատեւ այցելութիւններէն ետք, Երկուշաբթի, 12 Յունիս 1972, ողջմամբ վերադարձած է Գահիրէ:

Այս ուրախ առթիւ բարի գալուստ կը մաղթենք մեր բարեկամին:

ՍՏԱՑՈՒԱԾ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնները՝

Պր. ՍՈՒՐԷՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԷ (Սիտնէյ)

Ընկեր Յ. ՔԵՐՃԵԱՆ (Փրովիտենս) կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը եւ առ ի գնահատութիւն Թերթիս գաղափարանուէր եւ ազգօգուտ ուղղութեան՝ կը նուիրէ 25 տոլար:

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Նորին Սրբութիւն Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Հայրապետի հրաւէրով եւ Նորին Սրբութիւն Ռումինիայի Ժիւսթինիան Պատրիարքի կարգադրութեամբ, սոյն թուականի Մայիսի 16ից մինչեւ 24ը, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին այցելեց ռումին Օրթոտոքս Սուրբ Եկեղեցու մի պատուիրակութիւն, որի կազմում էին Նորին Սրբազնութիւն Պանատի Մետրոպոլիտ Նիգոլայէ Կեռնըեանուն, պատրիարքական փոխանորդ՝ Նորին Սրբազնութիւն Անտիմ Նիգա Եպիսկոպոսը, աստուածաբան-դասախօս արժանապատիւ Ենէ Պրանիշտէ քահանան՝ ուղեկցութեամբ հոգեշնորհ Տ. Զարեհ Ծ. Վրդ. Պարոնեանի, Պուքրէշթի Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցու հոգեւոր հովիւը՝ որպէս թարգման:

Ռումին Օրթոտոքս եկեղեցու պատուիրակութիւնը եղբայրական ջերմ սիրով է ընդունւում Ամենայն Հայոց Հայրապետի, Ս. Էջմիածնի եւ Երեւանի եկեղեցիների հոգեւոր դասի կողմից:

Ռումին բարձրաստիճան հոգեւորականները Մայիսի 20ին, Շաբաթ, երեկոյեան, մասնակցում են սուրբ ժամերգութեանը եւ Մայիսի 21ին, Կիրակի՝ Սուրբ Պատարագին, Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարում, ուր Հայոց Հայրապետի եւ Մայր Աթոռի միաբանութեան եւ հայ հոգեւորականութեան հետ միասին՝ աղօթում են բոլոր եկեղեցիների միութեան համար Քրիստոսի սիրոյն մէջ եւ համայն աշխարհի խաղաղութեան:

Ռումին Օրթոտոքս եկեղեցու պատուիրակութիւնը այցելում է պատմական սրբատեղիները՝ Ս. Հռիփսիմէի, Ս. Գայեանէի, Ս. Գեղարդի վանքերը, Օշականի ինչպէս նաեւ Երեւանի Ս. Սարգիս եկեղեցիները, Երեւանում, Ս. Մեսրոպ Մաշթոցի անուան ձեռագրաց Մատենադարանը, Պատմութեան թանգարանը, եւ 1915 թուականի հայ նահատակաց յուշարձանը:

Բարձրաստիճան ռումին հիւրերը այցելութիւն են տալիս նաեւ Մայիսի 20ին, երեկոյեան, Մայր Աթոռի հոգեւոր ճեմարանը, ուր արժանապատիւ Փրոֆեսէօր՝ Ենէ Պրանիշտէ քահանան երկու դասախօսութիւններ է կարդում ուսանողութեանը:

Ռումին Օրթոտոքս եկեղեցու պատուիրակութեան սոյն բարեկամական այցելութիւնը հանդիսանում է մի երջանիկ առիթ եւս՝ խորացնելու հայ եւ ռումին երկու եկեղեցիների միջեւ անկեղծ բարեկամութիւնը եւ փոխադարձ գնահատանքը՝ աւետարանական եւ էքիւմենիկ ոգով:

ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

24 *Մայիսի* 1972*թ.*
Ս. Էջմիածին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովը, այսու կը հրաւիրէ Միութեան բոլոր իրաւասու անդամները՝ ներկայ գտնուելու 59րդ Ընդհ. Ժողովին, որ պիտի գումարուի Շաբաթ, 28 Հոկտեմբեր 1972, առաւօտեան ժամը 9.30ին, Առաջնորդարանի Կիւլլապի Կիւլպէնկեան Մշակութային Կեդրոնի Գավուքճեան Սրահին մէջ, 630 Սեքընտ Էվընիւ, Նիւ Եորք, (Ն. Ե.) ԱՄՆ:

Ներկայս 59րդ Ընդհ. Ժողովին համար տրուած միակ հրաւիրագիրն է: Կը խնդրենք հետեւաբար Միութեան յարգոյ իրաւասու անդամներէն, որ անձնապէս ժողովին ներկայ ըլլան վերոյիշեալ թուականին եւ կամ ամենէն ուշը մինչեւ 6 Հոկտեմբեր 1972, իրենց փոխանորդագրերը յանձնեն Հ. Բ. Ը. Միութեան Ընդհանուր Տնօրէնին, կամ զանոնք ղրկեն հետեւեալ հասցէին.–

Armenian General Benevolent Union
Central Board of Directors
109 East 40th Street, New York, N. Y. 10016

ՕՐԱԿԱՐԳ

1.— *Ներկայացում եւ վաւերացում* 1971 *տարեշրջանի Ընդհանուր Տեղեկագրի:*
2.— *Ներկայացում եւ վաւերացում* 1971 *տարեշրջանի ընդհանուր հաշուետուութեան:*
3.— *Մասնակի ընտրութիւն Կեդր. Վարչ. Ժողովի:*
4.— *Մասնակի ընտրութիւն Հաշուեքննիչ Յանձնախումբի:*
5.— *Առաջարկներ եւ թելադրութիւններ:*
6.— *Գնահատանքի բանաձեւեր:*

Ի ԴԻՄԱՑ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Ատենադպիր	*Ատենապետ*
Ր. Ք. ԿՐԵԿԸՐԻ	*Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ*

8 *Մայիս* 1972
Նիւ Եորք, Ն. Ե.

Ծանօթ.— Կը խնդրուի իրաւասու այն անդամներէն, որոնք չեն կրնար անձնապէս ներկայ ըլլալ Ընդհանուր Ժողովին, իրենց փոխանորդ նշանակել ուրիշ իրաւասու անդամներ:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ
ՇԱԲԱԹ 15 ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ 16 ՅՈՒԼԻՍ 1972
ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՔԱՌԱՆԿԻՒՆ Դ. ՄՐՑԱՇԱՐՔ

ՄԵԶԻ ՀԵՏ ԷՐ ՓԱՐԱՄԱԶԸ...

ՀՐԱՆԴ ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

1962ի ամառն էր։

Հայրենիք կը մեկնէինք՝ խումբ մը հրաւիրեալ ուսուցիչներ եւ մտաւորականներ։

Նաւը կանգ առաւ Աղեքսանդրիա։

Քանի մը տարի առաջ, Եգիպտոսի մէջ, ողբացեալ ընկեր Մարտիրոս Պալեան, Սփինքսին առջեւ՝ յոգնած, քարի մը վրայ նստելով պատմեց, թէ ինչպէս Քէօսթէնճէի ժողովէն ետք, Փարամազը՝ Գահիրէի Հնչակեան ղեկավար ընկերներուն հետ այցելած էր Բուրգերն ու Սփինքսը եւ անձնուղղակի իթթիհատի դէմ *որոշումը* գործադրելու պատրաստակամ ըլլալը յայտնած։ Արթիւր Եսայեանը ուսուցիչ կարգուած էր Գահիրէի Ազգային վարժարանէն ներս, ապա ինքզինք արդարացնելու համար, քծնանքի մարմնացում նամակ մը գրած էր Գահիրէի Կուս. վարչութեան։

Ընկերները ծանօթացեր էին Եսայեանին եւ կ'ուզէին անպայման մաքրել այդ թրքացած հրէշը։

Թրքական դեսպանատունը յաջողած էր Ա. Եսայեանը գիշերով նաւ հանել եւ փախցնել Պոլիս, ուր ծպտուած կ'ապրէր եւ հեռու կը մնար հայ շրջանակներէ՝ մօտենալով եւ տեղեկագրելով միայն այն ինչ՝ որ կրնար վնասել հայութեան եւ այն ինչ՝ որ կը բաւարարէր Թալէաթը։

Նաւը հայրենիք կը մեկնէր։

Պոլսոյ մէջ թուրք սարժավար մը մօտեցաւ մեզի։ Երեք հոգի էինք՝ ողբացեալ Միհրան Աճէրեան, Պէպօ Սիմոնեան եւ ես։

— Ո՞ւր կ'ուզէք պտտցնեմ Ձեզ, գոչեց մարդուկը, որ Պոլսոյ հարուստ եւ նոխ թաղերը շրջիլ կը թելադրէր։

— Գում Գափուի եկեղեցին եւ Պայազիտ *ճամտեսին* կ'ուզենք պտտիլ՝ առաջարկեցինք։

Մարդը զարմացաւ մեր առաջարկին եւ սակայն ինքզինք չկորսնցուց, նոյնիսկ ժպտաց։

Անոր մտքէն չէր կրնար անցնիլ անշուշտ, որ մենք Օսմանեան բռնատիրութեան կեդրոն Պոլսոյ մէջ՝ պիտի ուզէինք հին թաղամասի մը պատմական մէկ եկեղեցին այցելել։

1890 թուականի տօթակէզ օր մըն էր, երբ այդ հնացած, հաստ պատերուն ներսը՝ խանդավառ վանեցի՝ ընկեր Յ. Ճանկիւլեան, հազարաւոր ժողովուրդին առջեւ ընդմիջելով պատարագը՝ պիտի թարգմանէր հանդիսաւոր բոլոր մեծերէն լքուած՝ Համիտեան եւ քիւրտ աշիրէթներու, ոստիկանութեան մտրակներուն եւ բանտերուն մէջ անիրաւօրէն տառապողներու *արդարութեան պահանջին* եւ պիտի պարտադրէր յետադիմական պատրիարք Աշըգեանին՝ որպէսզի առաջնորդէր ժողովուրդը դէպի Եըլտըզի պալատը…։

ՓԱՐԱՄԱԶ ԵՒ ԻՐ ՏԻԿԻՆԸ

Նոյն այդ Պոլսոյ մէջ էր որ Ազատութեան եւ Սոցիալիզմի զինուորներ՝ հազարաւոր լրտեսներու եւ մատնիչներու գոյութեան պայմաններուն մէջ պիտի յաջողէին սերունդի մը շունչ եւ հայրենասիրութեան կրակ տալ, պիտի յաջողէին ռոմանթիք մթնոլորտէն անդին տառապող ու ամէն օր չարչարուող հայ պանդուխտին ու հայ իրաւունքին ջանակիրները դառնալ։

1911ին որոշուած ջարդի ծրագրին դէմ «խենդեր» պէտք էին։

Պոլսոյ քաղաքական մթնոլորտին մօտէն ծանօթ, Եգիպտոսի վրայով հոն հասած Փարամազին համար շատ դժուար էր գործել…

Պահպանողական խաւն ու յետադիմական տարրը, հայ ժողովուրդի երդուեալ թշնամի՝ իթթիհատի հետ լեզու գտնելը «քաղաքականութիւն» եւ քանի մը

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ՓԱՐԱՄԱԶ

Եւ Փարամազն աւանիկ, սուրբ սրբութիւնը հերոս,
Որ Յիսուսի ճամբուն վրայ, վկաներու խումբին մէջ,
Քրիստոսութեամբ մը անզոյգ, հետ իր խաչին բարբարոս
Կ'ուզէ որ տան իր ուսին, Քսանին բեռն ալ անվերջ…

Օ՜, Փարամազն աւանիկ, արփամիւռոն մարտիրոս,
Որ լուսընկայ մը ճակտին ու հրդեհ մը հոգւոյն մէջ,
Եւ իր շուրջը առկախուած՝ քսան աստղեր վրէժահոս,
Կախաղանի անտառին մէջ կը շողայ փողփողէջ։

Ահա Փարամազն աւանիկ, ամպահանդերձ ուրուական,
Ցեղին զանկին շանթազարդ՝ ամպիոնին մէջ լուսակերտ
Սուրբ Քսանին հետ կ'երգէ, կարմիր խմբերգն
Հայկազեան…

Եւ աւասի՛կ, աւասի՛կ, խմբերգին ձայնը ուժով
Կը բանայ դուռը արտիս ու մրափող սիրագէս
Ասպետն ոսկի հանելով՝ կը զինէ զայն վրէժով։

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՅԱՆՈՒՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ՝

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ՝ ԽՕՍՈՒԱԾ

ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ՈՂԲ. ԸՆԿ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ

Սգակիր հայրենակիցներ,

Անանկնալ եղաւ այս բաժանումը եւ դառն պիտի ըլլան մեր խօսքերը։ Մահը կը բաժնէ մեզ իրմէ, մահը զայն խլեց մեր շրջանակէն։ Ինք՝ որ 35 տարի շարունակ մօտէն հետեւեցաւ մեր ազգային գործերուն, ձգտումներուն եւ բաղձանքներուն, ան՝ որուն սիրտը տրոփեց ազգային տրոփիւնով, ան ի վերջոյ՝ որ միշտ պատրաստ էր ծառայելու, որ զգացուց իսկ իր ներկայութիւնը, միջամտեց, ընդմիջեց։ Ան՝ ոչ եւս է։

Դեռ երէկ իր քով ամէն ինչ կիրք էր, խռովք էր, վրդովում էր։ Հիմա՝ խաղաղած, հանդարտ, կիսատ թողած իր գործը՝ իր սլացքին մէջ խորտակուած նետի մը նման, ան հիմա զգետնուած է։

Մահը ամենուս համար է, բայց իրը յանկարծական եղաւ, վաղահաս, անողոք, անզիջող՝ ինչպէս ինք եղաւ իր կեանքին ընթացքին եւ երբ կը պնդէր, շատ կը պնդէր իր կարծիքին վրայ, պատճառը այն էր որ ինք համոզուած էր իր ըսածին, իր ըրածին ճշմարտութեան։ Ինք եղաւ ոչ միայն գործի մարդ մը, այլ էապէս համոզումի մարդը։ Եւ կը զարմանար, կը խռովէր, կ'ըմբոստանար իսկ, երբ կը նշմարէր թէ ուրիշներ տարբեր ձեւով կը մեկնաբանեն իրողութիւնները, թէ ուրիշներ չեն բաժներ իր կարծիքը, թէ ուրիշներ անտարբեր են, երբ ինք այնքան հաղորդական, այնքան խանդավառ, այնքան լեցուած էր լեցուն սիրտով, հոգիով…

Անհանդարտ եւ բեղուն եղաւ իր կեանքը։ Հանգիստ չունէր բնաւ. միշտ աճապարանքի մէջ, կարծես բնազդաբար կը զգար թէ իր ժամանակը կարճ էր եւ պէտք էր ի գլուխ հանել իր գործերը, իրագործել իր ծրագիրները, եւ իր հեւքին մէջ մոռցաւ ինքզինքը, մոռցաւ իր ընտանիքը, սպառեցաւ, հալեցաւ, իր առողջութիւնը տուժեց, որովհետեւ ան իր հոգիէն՝ հոգի տուաւ եւ իր սրտէն՝ սիրտ տըւաւ իր այնքան սիրած կազմակերպութեան եւ Սրահին՝ Հայկական Ընթերցասրահին։

Մարդիկ կրնան տարբեր ըլլալ։ Մեզմէ իւրաքանչիւրը իր խառնուածքին, իր նախասիրութիւններուն, իր իսկ նկարագիրին համեմատ կրնայ տարբեր ձեւով խորհիլ, բայց մեզմէ վեր, մեզմէ անկախաբար՝ կայ գաղափարը։ Ինք եղաւ գաղափարական մարդ մը եւ իր ամբողջ կեանքին ընթացքին ծառայեց այդ գաղափարին։

Գաղափարը գերիվեր է անհատական համոզումներէն։ Ծառայել գաղափարի մը՝ կը նշանակէ իր «ես»էն մաս մը զիջիլ, անձնուրաց նուիրումով փարիլ գերագոյն «ես»ին, ինքզինք մոռնալ…

Մեզմէ իւրաքանչիւրը եսասիրութեան հակում մը ունի։ Արդ՝ անձնուրաց նուիրումն է որ կը յաղթահարէ ամէն եսասիրութեան եւ ուրեմն պայքար մը կայ ոչ միայն մեզմէ դուրս, մեր էութեան մաս չկազմող տարրերու հետ, այլ նաեւ առաջ պայքար մը՝ մենք մեզի հետ, անձնական պայքար մը, սեփական տառապանք մը, ինքնաճանաչումի ճիգ մը, ինքզինք սրբագրելու ձգտում մը եւ ապա ուրեմն պայքար մը անոնց դէմ՝ որ խոչընդոտ են, որոնք կը շեղին ճիշդ ուղղութենէն, անոնց դէմ մանաւանդ՝ որոնք ժխտական կեցուածք ունին հանդէպ այն գաղափարներուն՝ որոնք հաւաքականութիւն մը կ'արժեւորեն։ Ահա թէ ինչու կ'ըսենք, որ ինք եղաւ գիտակից հայ մը, ունեցաւ գիտակցութիւնը մեր հաւաքական ձգտումներուն։ Հիմնական հարցերու մէջ անհրաժեշտ է մեր բոլորին միութիւնը։ Ան հաւատաց հայութեան հրաշքին, անոր հրաշալի վերականգման եւ աշխատեցաւ որ մեր կապերը աւելի քան սերտ ըլլան մեր վերածնուող հայրենիքին հետ։

Պր. Յակոբ Համբիկեան՝ դամբանական խօսած պահուն (Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴի)

Երեսփոխան չեղաւ բայց երեսփոխանէ մը աւելի գործ տեսաւ։ Պաշտօնի հարց չկար իր քով եւ ոչ ալ աթոռի, այլ օգտակար հանդիսանալու գերագոյն ճիգ մը, օրինակ հանդիսանալով՝ թէ ժողովներէ դուրս, ժողովներէ ետք մեզմէ իւրաքանչիւրը պարտի իր բաժինը բերել ազգային գործերուն, իր ժամանակէն ժամանակ, իր հըմտութենէն մաս մը, իր քսակէն բաժին մը, իր կարողութենէն նպաստ մը եւ իր անձնական մըտահոգութիւններուն վրայ աւելցնել՝ ազգային հաւաքական մտահոգութիւնները։

Յանուն Ազգային Իշխանութեան, Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներուն, մեր Հոգաբարձութիւններուն, ցաւակցութիւններ կը յայտնենք նախ իր ընտանիքի անդամներուն եւ ապա այն կազմակերպութեան՝ որուն ղեկավարներէն էր։ Կը սըգանք իր կորուստը։ Հանգիստ եւ խաղաղութիւն իր հոգիին։

ՓՈԽԱՆԱԿ ԿԱԹԻԼ ԱՌ ԿԱԹԻԼ ՄԵՌՆԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆԷԱՆԱԼՈՒ, ՀԱՅԸ ՄԻ ԱՆԳԱՄ ԷԼ ՊԻՏ ՄԵՌՆԻ, ՈՐ ՀԱՅԸ ԱՊՐԻ։

ՓԱՐԱՄԱԶ

Քսան Հնչակեան Կախաղաններու Առաջին Տարելիցին առթիւ՝ Գահիրէի Տօնակատարութիւնը 1916ին

Գալուստեան Ազգային Վարժարանի բակին մէջ, 1916ին (Գահիրէ)։ Կը նախագահէ Գերաշնորհ Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Գուշակեան (Առաջնորդ Եգիպտահայոց), իր ձախին ունենալով Միհրան Տամատեանը, եւ աջին՝ Մախս տը Քոլաքօ՝ խմբագրապետ «Ժուռնալ տիւ Գէռ»ի եւ Հնչակեան ատենաբան Ստեփան Սապահգիւլեանը։ Նկարին ձախմասին կը տեսնուի Հնչ. Երիտասարդաց երգչախումբը, որուն մէջ կը ճանաչուին ողբացեալ ընկերներ՝ Մ. Պալեան, Գ. Թէրզիպաշեան, Վահան Հապէշեան, Տրդատ Հապէշեան, Մ. Պէյլէրեան, Կարապետ Թորոսեան, Վահան Գափճեան եւ ուրիշներ

ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏԻ ՀՐԱՇՔԻ ՈՅԺԸ ՈՎՔԵ՞Ր ԵՂԱԾ ԵՆ

«Հայաստան» հրատարակչութիւնը, 1965ին, Երեւանի մէջ հրատարակեց Հ. Գ. Թուրշեանի գիրքը՝ «Սարդարապատի Հերոսամարտը» վերնագրով, և պատմական առողջ փաստերու վրայ հիմնուած՝ այսպէս նկարագրեց Սարդարապատի հրաշքը.

«Հնչակեան մնեցի Պանդուխտը (Միքայէլ Սէլեան), վերին Թալինից ու Մաստարայից իջնելով՝ իր 200 մնեցի հեծեալներով և ուրիշ կամաւորներով զօրացնելով իր շարքերը. Մայիս 26ին, թիկունքից գրոհել էր 446րդ բարձունքի վրայ, վերցրել մի թնդանօթ, գերել սպաներ, կոտորել և փախուստի մատնել Թշնամիներին։

«Հետապնդումը կատարել է աղմուկ-աղաղակով և ոռմբերով: Սողութլու, Կրմզլու, Դուգալու և Գէօզլու գիւղացիները, որ սարերը ապաստանել էին, զինուած՝ կը միանան Պանդուխտի հեծեալներին, կը հետապնդեն և կը ջախջախեն «Կելիպոլու» դիվիզիայի խուճապահար փախչող ասքերներին։

«Հայ պատրային զօրքին (Զօր. Դանիէլ Փիրումեանի) Թոււմ էր միայն ամրապնդել յաղթանակը, գրաւել Թշնամուց մաքրուած Թերիթորիան եւ Մայիս 28ին հասնել Աշնի կայանը։ Պանդուխտի այդ ճիշդ եւ ճիշդ փոյլուն օփերացիան նման էր Սեբաստացի Մուրատի Սարիղամիշի արած օփերացիայի, (էջ 151)»։

1965ին լոյս տեսած Թուրշեանի գրքի առթիւ Երեւանի մամուլին մէջ տեսնուեցաւ՝ Եւրոպայէն ղրկուած Թղթակցութիւն մը, ստորագրուած Ալեքսանդր Շընեուրի կողմէ հետեւեալ ծանօթութեամբ «Շնէուր ծագումով գերմանացի, Ա. Համաշխարհային պատերազմին մտած է ցարական բանակին մէջ, ապա դարձած է հայկական բանակի սպայ, մասնակցած է Սարդարապատի ճակատամարտին։ Ան ի միջի այլոց կը գրէ. «1918 Մայիս 22ին, Երեւանում, Թէեւ հիւանդ՝ կանչուեցայ Խատիսեանի կողմից եւ դըրկուեցայ Սարդարապատի ճակատը՝ Զօր. Դանիէլ Փիրումեանի մօտ: Կռուի կեդրոնն էր Թիլֆի Թեփէ 440րդ բարձունքի եւ իր անցքին. Ես հրամայեցի յարձակուիլ։ Ուռռա՛ կանչելով զօրքերը յառաջ վազեցին, Թիկունքը անցան, Թուրքերը փախան։ Թուրքերի եւեւից վազում էր Զէյթունեան հեծեալազօրը՝ Գնդապետ Սալիբեկովի

Պանդուխտ եւ Սարգիս Արմաղանեան (կեդրոնը) շրջապատուած իրենց մարտնչող ընկերներով

գլխաւորութեամբ։ Անոնք կարող էին հաւաքուել միայն մի քանի օր յետոյ»:

Այս հարցումին պատասխանեց Սարդարապատի հերոսամարտի գրքի հեղինակ, 1969ին։ Ուրեմն չորս տարի յետոյ տպագրուած երկրորդ գրքին մէջ, Թուրշեան կ'ըսէ, Թէ «չինծու եւ սխալ է (որդէն ծերացած) գերմանացու տեղեկութիւնը, Սարդարապատի հերոսամարտի գլխաւոր հերոսին՝ Պանդուխտի մասին, որուն աչքառու դերը ուրացուած է գերմանացիին կողմէ»։

«Զէյթունի ձիաւոր գունդը միշտ Թաց իր տեղը՝ Կարակալայի գետանցի պաշտպանութեան գիրքում» Պանդուխտի խումբը արդէն կը գտնուէր Արագածի Մասթարա գիւղում եւ ինքը միայն կընար կատարել այդ յանդուգն եւ պատասխանատու գործը։

Հ. Գ. Թուրշեանի «Սարդարապատի Հերոսամարտը» գիրքը գրուած է պաշտօնական եւ մասնագէտ պատմագէտներու եւ այդ շրջանը եւ դէպքերը ուսումնասիրող լուրջ երադէկներու կողմէ:

1918էն մինչեւ 1965, Հայաստանէն բացակայ եղող Նախկին ցարական բանակի կամաւոր գերմանացիի յուշմունքներուն վստահելով՝ նսեմացնել Հնչակեան մաքրամաքուր եւ հայրենասէր խմբապետի մը հայրենապանծ եւ զուտ հայեցի վրէժխնդիր ժեսթը՝ շատ անտեղի եւ միտումնաւոր կը գտնենք, այս նուիրական օրերուն մէջ... անոր լոյս տեսնելը «Ազդակ»ի Մայիս 27ի Թիւին մէջ։

Այդ յարձակումին կազմակերպութեան եւ մասնակցութեան վկայ՝

ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ (ՔԱՓԹԱՆ)

Ծ. Գ.- Այդ նուիրական օրերուն մեզ գործակից եղած են՝ Արմէն Սասունցի (Կարոյի փոքր եղբայրը), խմբապետ Մուշեղը, Ողմեցի Ասլանը, Քուրդ Ղազոն եւ Չոփուր Միսաքը։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿ

Սիրելի ընկ. Ս. Պալաեան,

Մէկ ամիս վայելելուց յետոյ Կիպրոսի զարնանային ձմեռը եւ գեղածիծաղ բնութիւնը, վերադարձանք մայր հայրենիք՝ Սովետական Հայաստան։ Անշուշտ տուն դարձն էլ հաճելի է: Վերադարձանք Փետրուար 2ին: Օտեսայի նաւահանգիստը սառած լինելուց, մեր նաւը Եալթա խարսխեց։ Հաճելի ճամբորդութիւն էր։ Վերադարձին մեր շոգենաւը շատ քիչ կանգնեց Աղեքսանդրիայում եւ բրանզիքները հնարաւորութիւն չունեցան ցամաք դուրս գալու, այլապէս կարող էինք մի անգամ էլ հանդիպել ընկ. Վրէժ Սեֆերեանին։

Լաւ անցկացրինք։ Մեր բարեկամների յիշուն տարուան կարօտն առինք։ Գրել էի արդէն թէ Կիպրոսի հայութիւնը տնտեսապէս բարեկեցիկ վիճակ ունի: Ընդհանրապէս արհեստաւորներ, առեւտրականներ եւ ծառայողներ են։ Ազգապահպանման տեսակէտից կիպրոսահայութեան վիճակը մխիթարական է, բոլորն էլ հայախօս են, ձուլման մանգաղն առայժմ սուր չէ՝ հնձելու համար լաւին կառչած հաւաքական կեանքին։

Մելգոնեան Հաստատութիւնը շատ լաւ գործում է եւ նոր սերունդին ջամբում հայեցի դաստիարակութիւն, պատրաստելով սփիւռքահայ դպրոցների համար հայրենասէր ուսուցիչներ: Ցանկալի է, որ այդ ուղղութեամբ ջանքերն աւելի զօրացնել եւ հասնել դրական արդիւնքի:

Բացի Մելգոնեան ուսումնարանից կան նաեւ ազգային նախակրթարաններ Նիկոսիայում, Լառնաքայում, Ֆամակուստայում եւ Լիմասոլում: Ազգային Իշխանութիւնը գտնւում է անշառողականների ձեռքում, որոնք կարծես երդում են արել, ի հաճոյս Խորէն Կաթողիկոսի, հակադրուելու Ս. Էջմիածնի ու Ամենայն Հայոց Հայրապետին։ Տրամաբանող ամէն ողջամիտ հայ թէ՛ խորշում է այս խոլաւշաւից եւ թէ՛ զարմանում նրանց անուղղայ ընթացքին վրայ։ Նրանց մօտ հայրենասիրութիւնն ուռուցիկ պղպջակ է, հեռու իսկական ուռեալ հայրենասիրութիւնից։ Բոլորովին հեռու են հայրենիքի վերելքին ու հզօրութեանը նպաստելու գործնական մտածողութիւնից։ Ո՞ւմ պէտք է Դաշնակցական հայրենասիրութիւնը: Թանկագին ամէն արժէք պահում են արտասահմանում, երբ դա գտնւում է իրենց ձեռքում, ու չեն ցանկանում ուղարկել մայր հայրենիք՝ Խ. Հայաստան, ուր ոչ միայն չի կորչում ու դառնում է հայ ժողովրդի յաւիտենական սեփականութիւնը, այլեւ ազգին նուիրատուները հայրենիքում պետականօրէն մեծարւում ու անմահանում են:

Տուեալ դէպքում խօսքը վերաբերում է Դր. Վահրամ Իւթիւճեանի թանգարանին, որ նա իր քառասուն տարուան խնամքով ու նիւթական մեծ զոհողութեամբ հաւաքած թանկարժէք նկարներն ու բազմաթիւ առարկաները, մօտ տաս տարի առաջ նուիրել է ազգին, այսինքն՝ Կիպրոսի Հայոց Եկեղեցւոյ իշխանութեան։ Այժմ այդ բոլորը գտնւում է օտար մի շէնքում վարձուած երեք սենեակների մէջ։ Օր. Լ. Մաքսուտեանի ընկերակցութեամբ այցելեցի այդ թանգարանը եւ հիացումով դիտեցի խնողումով դասաւորուած նկարներն ու պատմական նշանակութիւն ունեցող բազմաթիւ թանկարժէք առարկաները: Ուրախացայ, որ Դր. Վ. Իւթիւճեանը այդպիսի ազնիւ ժեստ է կատարել, ազգին նուիրելով իր քառասուն տարուան թանկարժէք հաւաքածուն։ Բայց միաժամանակ ցաւեցի, որ դրանք կորուստի են դատապարտուած օտար ափերի վրայ եւ ցանկութիւն յայտնեցի, որ դրանք տեղափոխուեն մայր հայրենիք՝ Խ. Հայաստան եւ իմ ցանկութիւնը մատեանում արձանագրեցի:

Դրանով չբաւարարուելով, այցելեցի նուիրատու Դր. Վ. Իւթիւճեանին, ընկերակցութեամբ Օր. Գեղծին Կեպենլեանի: Դր. Վ. Իւթիւճեանը 82 տարեկան ծերունի է եւ գտնւում է հիւանդանոցում։ Նա շատ գոհ մնաց այցելութիւնից։ Զրուցեցի հետը, յայտնեցի իր թանգարանը Խ. Հայաստան տեղափոխելու իմ ցանկութիւնը: Նա յուզուեց, արցունքոտուեցին նրա աչքերը եւ ասաց թէ «ամբողջ հոգով համաձայն եմ»։ Ապա աւելացրեց. «Այդ իրաւունքն այժմ գտնւում է Կիպրոսի Ազգային Իշխանութեան ձեռքում, քանի որ ես գրաւոր նուիրել եմ ազգին։ Եթէ Ազգային Իշխանութիւնը չի առարկում իմ թանգարանի Խ. Հայաստան տեղափոխումին, ես համաձայն եմ եւ շատ գոհ կը լինեմ։ Դուք նրանց համոզեցէք»։

Նրա վերջին խօսքերին զուգընթաց, աչքերում լճացած աղի կաթիլները սահեցին ծերունական թոշնած այտերից վար։

«Դուք նրանց համոզեցէք»...

Ո՞վքեր են նրանք: Մի՞թէ հայ չեն։ Ինչու համոզել: Ինչու նրանք էլ մեզի պէս, հայու պէս չմտածեն: Ինչո՞ւ չցանկանան, որ թանկարժէք ամէն հարստութիւն մայր հայրենիքում կուտակուի եւ դառնայ ժողովրդի յաւիտենական սեփականութիւնը:

Ես կարծում եմ, ամէն հայ, անկախաբար իր գոյնից ու դաւանանքից, պարտաւոր է մտածել հայու պէս, այսինքն՝ որպէս պետականացած ժողովրդի զաւակ, ուր որ էլ լինի, ինչ պայմանների մէջ էլ լինի, ինչ պայմանների մէջ էլ գտնուի, պէտք է մտածի իր հայրենիքի, իր ժողովրդի, իր պետութեան վերելքի եւ հզօրութեան մասին։

Ես յոյս ունեմ, որ Կիպրոսի Հայոց Ազգային ու Եկեղեցական Իշխանութիւնը ներկայացնող ազգայինները, այլ կերպ չեն կարող մտածել։ Եւ կարծում եմ, որ նրանք հայրենասիրական առողջ տրամաբանութեամբ կը ցանկանան, նուիրատու Դր. Վ. Իւթիւճեանի իսկ ցանկութեան ընդառաջելու եւ այդ արժէքաւոր նկարներն ու առարկաները կը տեղափոխեն Մայր Հայրենիք՝ Խ. Հայաստան:

Բարեւներով՝
Վ. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

ՄԵԶԻ ՀԵՏ ԷՐ ՓԱՐԱՄԱԶԸ...

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

յեղափոխականն աւելի արօտ զրուցը նպատակ դարձուցած, «մենք ռսմանցի ենք» կը պոռային...

Այդ հրապարակը հիմա Պայազիտի՝ հոն է դեռ...

Թուրքը զարմացաւ, երբ առաջարկեցինք իջնել վար, ու դիտել շրջապատը:

Ուրեմն հո՞ս է որ մեծ հայր եւ մեծ ընկերվարականը վերջին բառերը արտասանած էր, այդ շրջանի բանտին մէ՞ջ գոչած էր թէ «վաղը Արեւելքի հորիզոնին վրայ պիտի ողջունենք՝ Սոցիալիստական Հայաստանը»:

Ուրեմն հո՞ս, մեզմէ քիչ անդին, զուգէ եւ մեր կեցած մայթին վրայ վերջին անգամ տեսեր էր արեւը, ու չուանը անցուցեր էին վիզը... իր 19 ընկերներով...

Յետոյ նաւը կրկին ճամբայ ելաւ:

Պուլկարիոյ Վառնա քաղաքը... մեզի պէս խանդավառ եւ մեզի չափ քուրք բռնակալութեան լուծը կրած ժողովուրդ մը՝ մեզմէ քիչ մը աւելի բախտաւոր զուգէ՝ որ 1878ին արդէն տիրացաւ իր անկախութեան՝ շնորհիւ ռուսական, ցարական Ռուսաստանի Թուրքիոյ դէմ տարած յաղթանակին:

Ի՞նչ ընենք, որ նոյն ցարական Ռուսաստանին չյաջողուեցաւ Արեւմտեան Հայաստանը եւս միացնել Արեւելեանին եւ կամ Պեռլինի ժողովը չուզեց որ ան մնայ վեց նահանգներուն մէջ...

Ի՞նչ ընենք որ «բախտը» չի ժպտիր միեւ նաւասար կերպով բոլոր ժողովուրդներուն։

1895-96ի շրջանին, նոյն Պուլկարիան բացաւ իր դռները հայ յեղափոխական գործիչներուն առջեւ, որոնք հոնկէ զէնք եւ գործիչներ ուղարկեցին Թուրքիոյ այլազան շրջանները՝ կարենալ տէր կանգնելու համար մնացորդացին...

Յետոյ նաւը կրկին ճամբայ ելաւ:

Քոսթանցա...

Ծերունի մը դիմաւորեց չորս հոգիէն մեր խումբը: Կաղ մարդ մըն էր, սակայն լաւ հայ մը, տարիքը առած՝ բայց յիշողութիւնը թարմ մնացած:

— Ի՞նչ կ'ըսէք, անուշ գիտեմ թէ ուր տեղի ունեցաւ Հնչակեաններու 7րդ ընդհանուր համագումարը, 1913ին, եւ առաջնորդեց մեզ նաւահանգիստէն բաւական հեռու, ծառազարդ երկյարկանի շէնքի մը առջեւ։

Ռումանացի կին մը ապշած մեզ կը դիտէր՝ վարի յարկին սեմին կանգնած։

Մենք վերցեր էինք, ու կը դիտէինք շէնքին փեղկերը, պատերը եւ Փարամազը...

Կը յիշէինք հին օրերը, այն օրերը՝ երբ ան ըստիպուած էր հայ քաղաքական մտքին ալաքը ուղղել փոխ նանապարհէն դէպի արշալոյս..., Չէ՞ որ «հայը մեռնում է կաթիլ կաթիլ, և հայը մի անգամ էլ պիտի (պէտք է) մեռնի որ հայը ազատ ապրի»:

Ժամանակը սահած էր եւ նաւը ճամբայ ելլելու պատրաստութիւնը տեսած: Ամէն կողմ մեզ կը փընտռէին...

— Քիչ մըն ալ կենանք, ընկերնե՛ր, քիչ մըն ալ, կը տենչէր ողբացեալ Միհրան Սեֆերեան.—

Քառորդ ժամէ ի վեր մեզի կը սպասէին: Նաւապետը մեր ուշանալը այպանեց, բայց ինչպէ՞ս կրնայինք բացատրել, այդ ալ ռումէրէն, բարի նաւապետին՝ որ մենք Փարամազի եւ ընկերներուն մեր համեստ յարգանքը մատուցանելնուս համար միայն ուշացեր էինք, եւ թէ Փարամազը ներկայ մեր հայրենիքին սիրոյն զոհուած Փեսայի մըն էր...

ՀՐԱՆԴ ԳԱՆԴՐՈՒՆԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Հինգշաբթի, 1 Յունիսէն սկսեալ ամէն Հինգշաբթի տեղի պիտի ունենայ խաչահանգիստ Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ։

Նոյնպէս կը ծանուցանենք, թէ Ուրբաթ, 2 Յունիսէն սկսեալ ամէն Ուրբաթ օր, Ս. Գէորգ Մատրան մէջ տեղի պիտի ունենայ ժամերգութիւն եւ խաչահանգիստ։

Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 9ին կ. ա.
Խաչահանգիստ » 9.30ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

796

ՊՐ. ՎԱՀԱԳՆ ՏԵՓՈՅԵԱՆԻ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ

ԽՕՍՈՒԱԾ՝ ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

«Մահ իմացեալ անմահութիւն է»: Եղիշէի այս խօսքերը տարօրինակօ՞րէն կը պատշաճին մեր սիրելի Նուպարին:

Գերաշնորհ Սրբազան Հայր, Հոգշ. Հայր Սուրբ, Արժ. Տէր Հայր, անմխիթար Պալաեան ընտանիք, վշտահար ընկերներ.

Քաջամարտիկ զինուորի մը անշունչ մարմինը կայ այս դագաղին մէջ: Ան արհամարհեց մահը եւ անսովոր ուժականութեամբ մը շարունակեց քառասուն տարիներու իր ազգանուէր աշխատանքը:

Կրակը՝ որ հայրենասէրի իր սիրտը կը վառէր, փոխանցուած էր՝ ինչպէս նաեւ իր երկու եղբայրներուն, իր հօրմէն, ազգային ծառայութեան ռահվիրաներէն՝ Մարտիրոս Պալաեանէն:

Նուպար Պալաեան դպրոցական շրջանէն իսկ սկսած էր իր բազմօգուտ աշխատանքը՝ Հայկական Ընթերցասրահներու, իբր անգերազանցելի կազմակերպիչ, աշխատանք մը՝ զոր ան շարունակեց առանց օր մ'իսկ հանգիստ ընելու, զոհելով իր առողջութիւնը, իր կեանքը։

Իր նմաններուն համար է որ կ'ըսուի, «Քառորդ ժամ առաջ իր մահէն՝ ան կենդանի էր»: Նոյնիսկ երբ պաշտօնով փոխադրուած էր

Պր. Վահագն Տեփոյեան՝ դամբանական խօսած պահուն (Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

Խարթում, հոն եւս ձեռնարկեց նոյնանման ազգանուէր աշխատանքի մը, որ կը մնայ մինչեւ այսօր անմոռանալի:

Ան գրեթէ երիտասարդ մեզմէ կը բաժնուի, բայց բանաստեղծին խօսքերը կրկնելով, մենք կ'ըսենք. «Ազգիդ համար մեռար, դուն շա՜տ ապրեցար»։

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան, «Արեւ»ի, «Տիգրան Երկաթ» Մշակութային Միութեան, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան եւ Կոկանեան Սրահին շրջանակները կու գան այսօր սգալու այս մեծ կորուստը, որը նաեւ իրենցն է։

Մխիթարութիւն կը հայցենք իր ընտանիքին, եւ վստահ եմ, որ իր ցեղին ջահը, ուրիշներ՝ մանաւանդ իր կերտած սերունդը, վեր եւ վառ պիտի պահեն իրեն պէս։

Վաղամեռիկ բանաստեղծ Պետրոս Դուրեան ըսած է. «Երբ յիշատակս ալ թառամի, ես այն ատեն պիտի մեռնիմ»։ Նուպար չէ մեռած, քանի որ իր յիշատակը միշտ անթառամ պիտի պահենք մեր սրտին մէջ:

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԹԵՔՆԻՔԻ ՀՐԱՇԱԼԻՔ ՄԸ

«Հաւանաբար թեքնիքական յաջողութիւն մը, այնքան մեծ թիւով մարդոց երբեք այնչափ չէ տուած՝ որքան Ասուանի ամբարտակը», կը գրէ «Լը Մոնտ Տիփլոմաթիք» թերթը իր Մարտի թիւին մէջ. Ան ՍՍՌՄ.ի թեքնիքական ու տնտեսական աջակցութեամբ կառուցուած հիտրօջերմուժային բարդոյթը կ'որակէ «արդիական թեքնիքի սքանչելիք մը եւ Եգիպտոսին համար կենսական նշանակութիւն մը ունեցող»։

«Առաջին փուլի աւարտումէն սկսած – կ'ընդգծէ թերթը –, բարձր ամբարտակը արդէն մեծ ծառայութիւններ մատոյց եգիպտական տնտեսութեան: Անոր կառուցումէն առաջ, կը գրէ «Լը Մոնտ Տիփլոմաթիք»ը, Եգիպտոսը ենթակայ էր շարունակ Նեղոսի ջուրերու յորդումին – երբ ջուրը չափէն աւելի կը յորդէր, Նեղոսի ցած եզերքները՝ ողողուելով, կրնային փուլ գալ եւ միշտ վտանգ կար որ գետը իր հունէն դուրս գալով կրնար ողողել հովիտը եւ անդարմանելի վնասներ հասցնել հունձքին եւ բնակավայրերուն։

Իսկ հակառակը, երբ ջուրերուն բարձրացումը չնչին էր, ջուրի պակասը զգալի կը դառնար, որ այնքան անհրաժեշտ էր ոռոգումի համար եւ անհագին տարածութեամբ հողեր անջրդի կը մնային։ «Այսպէս, կը նշէ թերթը, ամբարտակին կառուցման առաջին բարիքներէն մէկն էր ուրեմն հակակշիռի տակ առնել ջուրին բարձրացումը եւ անոր հոսքը կանոնաւորել՝ համաձայն երկրագործութեան անմիջական պէտքերուն։ Տեւական ոռոգումի սիստեմին անցումը թոյլ տուաւ, 1970ի վերջաւորութեան, 836 հազար հեկտար ողողել եւ տարեկան երկու հունձք ստանալ փոխանակ նախապէս մէկի, եւ ասիկա կը նշանակէ ամբողջ մշակելի հողի տարածութեան 49 առ հարիւրի յաւելում մը:

Ասուանի բարձր ամբարտակը թոյլ կուտայ նաւարկել ամբողջ տարին, կը շարունակէ «Լը Մոնտ Տիփլոմաթիք»ը. Ջուրի պակասին պատճառով, Նեղոսը նախապէս անգործածելի էր որպէս հաղորդակցութեան միջոց, իսկ նաւարկութեան այս նոր զարգացման հետ, փոխադրական ծախքերը ըզգալիօրէն նուազեցան:

Միւս կողմէ ջերմուժի մարզին մէջ, բարձր ամբարտակը երկրին կու տայ կարեւոր աղբիւրներ. Այժմ կարելի կը դառնայ գոհացընել ճարտարարուեստին եւ բնակչութեան պահանջները՝ ելեկտրական ուժով։

«Երբ թուանշաններով ամփոփենք, կ'եզրակացնէ «Լը Մոնտ Տիփլոմաթիք»ը, այն առաւելութիւնները զորս այս ամբարտակը բերաւ երկրին, 1964-էն 1970-ի միջեւ, ազգային եկամուտին վրայ աւելցած են 450 միլիոն սթերլին եւ կը նախատեսուի տարեկան 235 միլիոն սթերլինի յաւելում մը»:

ԼԵՀ ՔԱՂԱՔԻ ՄԸ ՀԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՂԸ

Լեհաստանի Զամոսթիէ քաղաքի կեդրոնական թաղամասին մէջ, վերջերս յայտնաբերուած է հայերէն արձանագրութիւն մը՝ զետեղուած շէնքի մը պատշգամի գերանին վրայ: Ասիկա տան եւ անոր բնակիչներուն ուղղուած բարեմաղթութիւն մըն է։ Լեհ պատմաբաններու քննութիւնը ցոյց տուած է, թէ Ադամ Միցկեւիչ հրապարակի այդ շէնքը՝ 1591-1744 պատկանած է քաղաքի ունեւոր հայերուն:

Նոյն քաղաքի Հայկական փողոցի թիւ 20 շէնքի գերաններէն մէկուն վրայ, գրեթէ նոյն բովանդակութեամբ, անցեալին գտնուած էր լեհերէն արձանագրութիւն մը, որուն հեղինակները այդ տան հայ տէրերը եղած են։ Այս արձանագրութիւններուն մասին գրած են Հ. Գաւարեցկի, Զ. Պաւղիկ եւ Զ. Փարանովսկա:

Շուրջ տասը տարի է, որ Զամոսթիէի հայկական թաղամասի գեղեցիկ շէնքերը, գրաւած էին ուշադրութիւնը լեհ արուեստագէտներու եւ անոնք խնամքով վերանորոգած են զանոնք՝ իբրեւ ճարտարապետական յուշարձաններ։

Յայտնի իրողութիւն է, որ հինէն ի վեր հայերը սովորութիւն ունէին՝ արձանագրութիւններ զետեղելու իրենց շինած շէնքերուն եւ յուշարձաններուն վրայ։ Լեհաստան, Ուքրանիա եւ այլ վայրեր գաղթած հայերը, արձանագրութեան համար օգտագործած են նաեւ շէնքերու գերանները: Այդ ձեւի արձանագրութիւններ գտնուած են նաեւ Արեւմտեան Ուքրանիոյ հայաշատ քաղաքներուն մէջ եւ ներկայիս անոնք կը ցուցադրուին Լվովի Պատմութեան Թանգարանին մէջ:

Հայերը Զամոսթիէ հաստատուած են աւելի քան 400 տարի առաջ եւ արժանացած են լեհ իշխանութիւններու բարեացակամ վերաբերումին. 1585ին հրովարտակով մը իրաւունք տրուած է տեղացի հայերուն, ազատօրէն զբաղելու զանազան արհեստներով եւ առեւտուրով, ունենալու սեփական դատարան՝ հայոց դատաստանագիրքի կիրարկումով։ Հոն հաստատուած են բազմաթիւ հայ գաղթականներ Թուրքիայէն, Պարսկաստանէն, Խրիմէն եւ Լեհաստանի այլ վայրերէն։ Գաղութը գոյութիւն ունեցած է աւելի քան երկու դար եւ դարձած է հայ գրչութեան փոքր կեդրոններէն մէկը։ Հոն աշխատած են գրիչներ՝ Յակոբ Դպիր, Լուսիկ Սարկաւագ, Նիկոլ Երէց, Մարութայ Դպիր Ամասիացի, Վարդերես Աստուածատուր, Յովհաննէս Դաւիթ Սարկաւագ։

Զամոսթիէի հայ գաղութը կարեւոր դեր խաղացած է Լեհաստանի եւ արեւելեան կարգ մը երկիրներու միջեւ հաստատուած առեւտրական եւ մշակութային կապերուն մէջ:

Այդ կապերով, ինչպէս նաեւ գաղութի պատմութեամբ զբաղած է՝ Լիւպլինի համալսարանի դոցենտ, Տոքթ. Միրոսլաւա Զաքձեւսկա-Դուբասովա, որ քանի մը տարի առաջ այդ հարցերուն նուիրուած ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը լոյս ընծայեց Լիւպլինի մէջ։

«Պատմա-Բանասիրական Հանդէս»ի մէջ այս մասին տեղեկագրութիւն մը ունի լեհ արեւելագէտ՝ Տոքթ. Ե. Տրիյարսկի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Տ. ԽՈՐԷՆ ԱՒԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅ ԳՈՒԼԻԿԵԱՆԻ

Խորունկ ցաւով կը ծանուցանենք մահը՝ Արժ. Տ. Խորէն Աւագ Քահանայ Գուլիկեանի, որ տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի, 3 Մայիս 1972:

Օծումն ու Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Ամենայն Սրբոց Եկեղեցիին մէջ, Համբարձման օրը, Հինգշաբթի, 11 Մայիս 1972, ի ներկայութեան մեծ թիւով հաւատացեալներու, որոնց, Կիպրոսի մէջ, Հոգ. Հովիւը եղած էր Հանգուցեալ Տէր հայրը՝ երկար տարիներ։

Օրուան Ս. Պատարագը մատոյց Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Պօզապալեան՝ Հանգուցեալին սանը։ Վերջին օծումը կատարեց լուս Քահանայապետին՝ Անգլիոյ Կաթողիկոսական Պատուիրակ Տ. Պսակ Արք. Թումայեան, որ նաեւ խօսեցաւ դամբանականը։ Յաւարտ Ս. Պատարագի, կարճ դադարէ մը յետոյ, կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը։

Տ. Պսակ Արք. տալէ ետք Տէր հօր կենսագրականը՝ յայտնեց, որ ան ազնիւ, բարի եւ համեստ ու մեծապէս սիրուած եւ յարգուած եկեղեցական մըն էր, Աստուծոյ նուիրեա՜լ պաշտօնեան։

Յուղարկաւորութեան արարողութեան աւարտին, Եկեղեցականներու թափօրով հանգուցեալին դագաղը առաջնորդուեցաւ Եկեղեցւոյ Մայր Դուռը, ուրկէ ան տարուեցաւ Քենզինկթընի գերեզմանատունը։ Հոն եւս կատարուեցան ընթերցումներ լուս Քահանայապետին եւ Աստուծոյ այս համեստ ծառային մարմինը յանձնուեցաւ հողին, իր զաւակներուն, փեսաներուն թոռնիկներուն եւ հաւատացեալներու աղօթքով, խունկով եւ արցունքով։

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Արժ. Տ. Խորէն Ա. Քհնյ. Գուլիկեան ծնած էր 1896*ին, Զէյթուն, ուր նաեւ ստացած էր իր նախնական ուսումը: Ապա կ'ընդունուի Սսոյ Մայրավանքի Ժառանգաւորաց Վրժ.ը, ուր կը վայելէ Երջն. Տ. Սահակ Կաթողիկոսի պաշտպանութիւնն ու հովանաւորութիւնը: Տարագրութեան տարիներուն, ան միակ վերապրողը կ'ըլլայ* 50-60 *իր հարազատներէն, եւ կը հաստատուի Հալէպ: Հոն ժամանակ մը կը նուիրուի ուսուցչական ասպարէզին:* 1927 *տարուան Սեպտ.* 25*ին, Հալէպի մէջ, Քահանայական Ձեռնադրութիւն կը ստանայ Սահակ Կաթողիկոսէն, որ իր բարերարն էր: Յաջորդաբար պաշտօնի կը կոչուի Սայտա, Սիտոն, Սանճագ՝ իբրեւ Հոգեւոր Հովիւ, ուսուցիչ եւ տնօրէն ազգային վարժարաններու.* 1938*ին կը հաստատուի Կիպրոս, ուր կը պաշտօնավարէ իբրեւ քահանայ, Առաջն. Փոխանորդ, եւ նաեւ՝ Կրօնի եւ Գրաբարի ուսուցիչ Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան մէջ.* 1942*ին Աւագութեան պատիւ եւ Քահանայական Լանջախաչի արտօնութիւն կը ստանայ եւ* 1948*ին Ծաղկեայ փիլոն. Տէր հայրը ամբողջ* 21 *տարիներ կը ծառայէ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան, որուն համար կը հռչակուի վեթերան անդամ.*

1966 *Սեպտեմբերին, իր երէցկնոջ մահէն յետոյ, վերջնականապէս կը հաստատուի Լոնտոն՝ իր զաւակներուն մօտ. Հակառակ իր յառաջացած տարիքին ու տկար փիզիքականին, իրեն համար մեծագոյն մխիթարութիւնը կը նկատէր մասնակցիլ եկեղեցական արարողութեանց, յատկապէս՝ երբ իրեն առիթ կը տրուէր Ս. Պատարագ մատուցանելու. Իր մահը կանխող Ապրիլ* 30*ի Կիրակին, իր վերջին պատարագը մատոյց Ամենայն Սրբոց Եկեղեցիին մէջ, իբրեւ վերջին թօշակ՝ այնուհետեւ երթալու միանալու իր Փրկչին.*

Հանգիստ իր Հոգւոյն

«Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի»

7 Յունիս 1927, *Դիւան*

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ

ՓԱՌՔ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ ՔԱԼՈՂ ԱՆՍԱՀՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Պատմաբան Կիրակոսեանի այսպիսի վկայութիւնը, համանման է Քեմալներու դատավարութեան դատաւոր՝ Խուրշուտ Պէյին ուղղուած Փարամազի այն հոյակապ խօսքին, թէ՝ «Մենք ամէն բան ըրինք Թուրքիոյ վերականգնումին համար, բայց դուք չլսեցիք մեզի»:

Պատմաբան Կիրակոսեանը իր գրքով կը նշէ նաեւ, «Յայտնի հնչակեան պատգամախօս Փարամազը իր վերջին խօսքում ասել է. «Դուք կարող էք մեր մարմինը սպանել, մեր գաղափարը Սոցիալիզմը երբե՛ք։ Ան ճառագայթելու է Արեւելեան հորիզոնի վրայ եւ հայ ժողովուրդը ողջունելու է Սոցիալիստական Հայաստանը»:

Պատմական իրականութիւն է, որ լրիւ չափերով իրականացան ճնշուած ժողովուրդներու ազատութեան պատգամախօս անձնուրաց եւ անմահ Փարամազներու մարգարէական խօսքերը։

Եկաւ եւ տիրապետեց Սոցիալիզմը։

Մոխիրներէն ու մահաստաններէն յարութիւն առաւ հայկական ամրակուռ պետականութիւն և Խորհ. Միութեան եղբայրական ձեռքի օժանդակութեամբ, 50 *տարիներու շատ կարճ ժամանակին, գիտութեան, ճարտարարուեստի և մշակոյթային լուրջ մակերով՝ Խորհրդային Հայաստանը ուռճացաւ, սուրաց և հասաւ քաղաքակիրթ մեծ ազգերու շարքին։*

Իր հազարաւոր տարիներու պատմութեան բոլոր շրջաններուն, Հայաստանը չէ ունեցած այն հոյակապ յառաջդիմութիւնը, ինչ որ ունի այժմ՝ սոցիալիստական կարգերու ներքեւ:

Ի տես այսպիսի հոգեպարար իրականութեան, ՔՍԱՆ երկաթակամ յեղափոխական նահատակներու [illegible] կախաղաններու բարձունքներէն տեսան Սոցիալիստ ազատ Հայաստանը և յաւերժացան անմահութեան մէջ:

Փա՜ռք Անոնց նուիրական յիշատակին:

Լոս Անճելըս (Գալիֆոռնիա) — ՍԵՏՐԱԿ ՇԱՀԷՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ

15 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

«ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՑ ԹԻՖԼԻՍԻ «ՏԻՆԱՄՕ»ԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).– Խորհրդային Միութեան Ախոյեանութեան 9րդ հանգրուանին մէջ, Մայիս 30ին, Երեւանի «Արարատ»ը ընդունեց Թիֆլիսի Տինամոյականները, որոնք կը գլխաւորեն առաջնութեան աղիւսակը: Վրացի ֆութպոլիստները դաշտ իջած էին առաջատարի իրենց դիրքերը պաշտպանելու վճռականութեամբ: Անոնց ձեռնտու էր նոյնիսկ ոչ-ոքին, քանի որ միւս առաջատարը՝ Վորոշիլովկրատի «Զարեան» նախորդ օրը պարտութիւն կրած էր Պաքուի մէջ: Սակայն Երեւանցիները աւելի մարտականօրէն տրամադրուած էին: Այդ բանը զգացուեցաւ հանդիպման առաջին վայրկեաններուն իսկ: Անոնք մէկը միւսին ետեւէն վտանգաւոր պահեր կը ստեղծեն Դաւիթ Գոգիայի պաշտպանած դարպասի մօտ: Լրիւ ծանրաբեռնուածութեամբ կ'աշխատին ԽՍՀՄի Ազգային Հաւաքականի պաշտպաններ Մուրթազ Խուրցիլավան և Ռեվազ Ձոձուաշվիլին: Անոնք հազիւ կը կարենան զսպել Արարատցիներու յարձակողները: Արդէն 15րդ վայրկեանին Յովհաննէս Զանազանեանի հեռաւոր ուժգին հարուածը դժուարութեամբ կը կասեցնէ դարպասապահը, սակայն վտանգը դեռ կը մնայ: Ասոր կը հետեւի Արգամի Անդրէասեանի հարուածը, և ... Խուրցիլավան գնդակը կը հանէ դարպասային գիծէն դուրս:

Այդ օրը մեծ աշխատանք կատարեցին Երեւանցիներու կիսապաշտպանները, մանաւանդ Անդրէասեանը, որը իր սրընթաց գրոհները կը սկսէր մէկ աջէն, մէկ ձախէն, մէկ ալ կեդրոնէն: Հենց ան ալ դարձաւ առաջին կոլի հեղինակը, բոլորին շուտ հասնելով Լեւոն Իշտոյեանի սուր փոխանցման: Ատիկա պատահեցաւ հանդիպման 44րդ վայրկեանին:

Ընդմիջումէն յետոյ Երեւանցիներն աւելի ուժեղացուցին գրոհները: Արդէն երեք վայրկեան ետք Պօղոսեան – Մարգարով – Իշտոյեանի եռաքայլ գործակցութիւնը աւարտեցաւ երկրորդ կոլով: Ատկէ յետոյ «Արարատ»ի առաւելութիւնը բացարձակ էր, իսկ անոր մրցակիցը, կարծես հաշտուելով պարտութեան հետ, միայն դէպքէ-դէպք կը յարձակէր: Երեւանցիները մինչև խաղավերջ կրցան պահպանել յաղթական հաշիւը (2-0) և նուաճել կարեւոր երկու միաւոր: Ատկէ յետոյ անոնք հանդրուանեցին առաջնորդ տեղը:

9րդ հանգրուանը նշանաւորուեցաւ անով, որ աղիւսակը գլխաւորող երեք խումբերն ալ պարտուեցան, մինչդեռ վերջին երեք տեղերը գրաւեցնողները հասան յաղթանակի:

«ԱՐԱՐԱՏ» ԵՒ «ՏՆԵՓՐ» ՀԱՒԱՍԱՐ

Յունիս 3ին, Տնեփրոփեթրովսքի մէջ մրցեցան տեղւոյն կազմը՝ «Տնեփր»ը և Երեւանի «Արարատ»ը:

37.000 հանդիսականներու առջեւ տեղի ունեցած այս մրցումը աւարտեցաւ ոչ ոքի՝ 0-0 արդիւնքով:

Այս մրցումէն ետք՝ «Արարատ» 9րդ տեղը կը գրաւէ այժմ ընդհ. աղիւսակին վրայ:

ԸՆԵՐՔԱՄԱՆԴՐԻԱ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԵՒ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

(Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ)

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՐ. ՄԱՐՏԻԿ ՋԱՐՊՀԱՆԷԼԵԱՆԻ

(Ատենապետ Պաշկ. Քաղաքական Ժողովի)

ԿԻՐԱԿԻ, 18 ՅՈՒՆԻՍ 1972. Կ. Ե. ԺԱՄԸ 5.30ԻՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	12 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	5 Սթերլին	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագիրի՝ Տիկին Գլատիս Գազանճեան և զաւակունք (Մոնթրէալ) կը նուիրեն 10 տոլար:

Տէր և Տիկին Արտաշէս Գարտաշեան (Փարիզ) 200 ե. դ. կը նուիրեն, փոխան ցաւակցական հեռագիրի՝ ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ՝ ընկեր Նուպար Պալաեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան տխուր առիթով, Տիթրոյթէն՝ ազգային բարերար և վեթերան ընկեր Լեւոն Մկրտիչեան, իր զգածուած ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալին այրիին, զաւակներուն, եղբայրներուն և անոնց ընտանիքներուն, և առ այդ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրէ.

	տոլար
Հայկական Ընթերցասրահին	25
«Ջահակիր»ին	25

Օր. Անի Արապեանի ընդ Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կը նուիրէ.

«Այծեմնիկ»ին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Տէր և Տիկին Եփրեմ Եփրեմեան, իրենց թոռնուհիին՝ Օր. Վերոն Սարգիսեանի ընդ Պր. Օննօ Սիւրմէնեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին	200
«Արև»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Գանձել Պր. Կ. Ներսեսեանէ)

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ և վաղաժամ մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տիկին Արաքսի Օհանեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Մէթր Գարոյր Մասիկեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, Մոնթրէալէն փոխան ցաւակցական հեռագիրի կը նուիրեն.

	տոլար
Տէր և Տիկ. Վահան Գազանճեան	10
» » Գէորգ Կէրիկեան	5

Տէր և Տիկին Խորէն Տէտէեան (Գանատա) ողբացեալ շատ սիրեցեալ Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան առթիւ և անոր քաղցրագոյն յիշատակին կը նուիրեն 300 ե. դ.:

Ողբ. Միհրան Զագըճեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Արամ Մովսէսեան	100
» » Վահան Խաչերեան	100

Օր. Անի Արապեանի ընդ՝ Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Վարուժան Գազանճեան	200
Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան	100
Նազիրկանեան Ընտանիք	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Հրազդան Պալեան	200
Տէր և Տիկին Վարուժան Գազանճեան	200
Պր. Պերճ Գօգորեան և նշանածը՝ Օր. Մարօ Նազիրկանեան	200
Տէր և Տիկին Յովհաննէս Յակոբեան	100

Ողբ. Մարի Վարձպետի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե. դ.:

Ողբ. Մարի Գազանճեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Յակոբեան կը նուիրեն 100 ե. դ.:

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱՒՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկին Մելիքթոն Պօհճալեան 500 ե. դ., իրենց սիրելի աներձակին և եղբօր ողբ. Մուշեղ Մուղալեանի (Նիւ Եորք) կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի:

Տիար Պետրոս Վարժապետեան 100 ե. դ., իր զարմիկին ողբ. Մուշեղ Մուղալեանի (Նիւ Եորք) մահուան տխուր առթիւ:

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

ՈՃ 100 ե. դ., ուխտի մը առթիւ:

Տէր և Տիկին Ղեւոնդ Պէզիրճեան 100 ե. դ., եկեղեցասէր և ազնիւ հայուն՝ ողբ. Երուանդ Բէլիզեանի մահուան քառասունքին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին:

Տիար Արթին Մանուկեան 1000 ե. դ., Մանուկեան և Զէրքէզեան ընտանիքներու ննջեցելոց յիշատակին:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ յառաջիկայ Կիրակի, 18 Յունիս 1972, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ՝ յաւարտ Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն պիտի կատարուի՝ 1915ին Պոլսոյ մէջ կախաղան հանուած ՔՍԱՆ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐՈՒ նահատակութեան 57րդ տարեդարձին առթիւ:

Կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ սոյն արարողութեան:

Ս. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Վահան Գազանճեան եւ զաւակունք (Մոնթրէալ), Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալաեան եւ զաւակունք՝ Մայտա եւ Վահէ, ինչպէս նաեւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 18 Յունիս 1972, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրեցեալ մօր, մեծմօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՄԱՐԻ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 29 Յունիս 1972, կ.ե. ժամը ճիշդ 9.30ին

ՅՈՒՇ ԵՐԵԿՈՅ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉ ԵՒ ՍՐԱՀԻՍ ԱՏԵՆԱՊԵՏ

ՈՂԲ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՐ. ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆԻ

Ատենապետ Գահիրէի Պաշկ. Թեմական Ժողովի

Ցարգանքի խօսք պիտի առնեն

ԸՆԿ. ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՊՐ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՊՐ. ԵԶՆԻԿ ՎԵՑԻԿԵԱՆ

ՊՐ. ԱՐԱՄ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ (Կազմակերպիչ միութեան կողմէ)

ՊՐ. ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ (Երիտ. մարմիններու կողմէ)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

«ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ»Ի

(Ղեկավար՝ Մօ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ)

ՏԻԿԻՆ ՇԱՄԻՐԱՄ ԴԱՐՄԱՆԵԱՆ

ՏԻԿԻՆ ՀԱՆՐԻԷԹ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ-ՎԻԿԿԷՐ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ՌՇՏՈՒՆԻ

ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ ՄԱՐԿՐԻԹ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԸՆԿԵՐ ՊԵՐՃ ԳՕԳՈՐԵԱՆ

Հայ հասարակութիւնը իր ներկայութեամբը պիտի կրնայ յարգել ողբացեալին յիշատակը:

Երեկոյթը պիտի սկսի ճիշդ որոշեալ ժամուն:

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص. ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 434—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ՅՈՒՆԻՍ 1972 ՀԱՏԸ ԶԵՌՈՒՔ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիբ. դհկ. عدد ٤٣٤ — الخميس ٢٢ يونيه ١٩٧٢

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԷՋԵՐԷՆ

Տարիներ առաջ, 1968 թուին, հայրենի պատմագիրներէն Արամայիս Մնացականեան՝ «Սովետական Գրականութիւն»ի համար 5ի մէջ անդրադառնալով Սոցիալիզմի երկու հիմնադիրներուն՝ Մարքս և Էնկէլսի գրութիւններուն, «Կարլ Մարքս եւ Հայաստանը» խորագրով, կը քօղազերծէր Թուրքիոյ ղեկավարներու «դիւանագիտական խարդախութիւնները», հաստատելով Թուրքիոյ բռնակալութեան ներքև հեծեծող ազգերու պայքարի արդարութիւնը, արդարացուցած ըլլալով միանգամայն և Հայկական Յեղափոխութեան ազատագրական զարկերը։

Իսկ անցեալ տարի ալ, Խիկար Բարսեղեան, պատմական գիտութիւններու Տոքթ. Փրոֆեսոր, «Գարուն» ամսագրի 1971 թիւ 10ի մէջ «Մարքսիս. գրականութեան հայերէն թարգմանութեան նախափորձերը» խորագրով՝ իր պրպտումներով կանգ կ'առնէր մարքսիստական գրականութեան հայերէն հրատարակութեան գործին վրայ, և կը շեշտէր, որ այդ գործը կատարած են Եւրոպայի այն հայ ուսանողները, որոնք անձնական կապեր հաստատած են Սոցիալիզմի գործիչներու հետ, որոնց մէջ նշանաւոր եղած է մանաւորապէս Գ. Ղարաջեան, որը յետագային Ա. Նազարբէկի, Մարօ Վարդանեանի, Խանազատի, Ց. Մեղաւորեանի և այլոց հետ հիմնեցին Հնչակեան Կուսակցութիւնը։

Սոցիալիզմի — առաւել Մարքսի և Էնկէլսի գրութեանց անդրադարձող հայրենի պատմագիրները կ'ընդունին, որ Եւրոպայի այդ ուսանողները կարեւոր դեր խաղացած են մարքսիստական գրականութեան հայերէն թարգմանութեամբ, տարածելու համար աշխարհի ահաւոր բռնակալութիւնը ունեցող երկրին՝ Թուրքիոյ մէջ, մարդկայնական գաղափարը։

Առաջին քայլը առնող ուսանողները եղած են Գ. Ղարաջեան, Հ. Աթաբէկեան, Ց. Մեղաւորեան, Մարօ, Աւետիս Նազարբէկեան և ուրիշներ (բոլորն ալ Հնչակեան)։

Նախափորձերէն յայտնի է որ հայերէն լեզուով թարգմանած են՝ «Կոմունիստական Մանիֆեստ»ի երկու գլուխները՝ «Գաղափար» Հնչակեան պարբերաթերթին մէջ, Մարօ և Աւետիս Նազարբէկեանները, որոնք և ինքնուրոյն փորձեր կատարած են միաժամանակ՝ մարքսիստական աշխատութիւններ ստեղծելու ուղղութեամբ։

Թարգմանութիւններէն յիշենք, օրինակ՝ Մարքսի «Ինչ է աշխատանքի վարձը», Ֆ. Լասսալի «Սահմանադրութեան էութիւնը», Պ. Լաֆարկի «Իրաւունք ծուլանալու», «Կոմունիզմը եւ տնտեսական էվոլուցիան», «Սոցիալիզմը Եւրոպայում», «Վարձու աշխատանք եւ կապիտալ», «Գործաւոր դասակարգը», «Կապիտալիստ դասակարգը» և այլ շարք մը մարքսիստական գաղափարաբանութեամբ գործեր։

Շնորհիւ այս թարգմանութիւններուն, սոցիալիստական գաղափարները աստիճանաբար ծիլեր արձակեցին հայ իրականութեան մէջ՝ 1887էն յետոյ, երբ կազմուեցաւ Հնչակեան Կուսակցութիւնը և անոր գործիչները անցան գաւառները՝ որպէս սերմնացաններ, սկսան հերկել խոպան դաշտերը ու նոր գաղափարի սերմերը ցանել։

Փաստ է նաև, որ Հնչակեան ուսանողները շատ մօտ ապրած, յարաբերութիւն մշակած են Կարլ Մարքսի և Էնկէլսի հետ, այնպէս որ երբ միջազգային բանուորութիւնը ծանր հարուած կը կրէ անոնց մահով, Մարօ և Աւետիս Նազարբէկեանները՝ ծաղկեպսակներով ներկայ կ'ըլլան թաղման։

Հարկաւ այս բոլորը մեզի՝ Հնչակեաններուս նորութիւն չեն, Հնչակեան պատմութեան մաս կը կազմեն, սակայն կ'արժէքաւորուին առաւելապէս անով՝ որ հայրենի պատմաբաններու գրչին նիւթ եղած են մեր Կուսակցութեան մարդկայնական, ազատագրական աշխատանքները դրսեւորելու ազնիւ նպատակով, որոնց համար ջերմապէս շնորհակալ ենք։

ՍԻՐՎԱՐԴ

ՄԱՐՍԱ ՄԱԹՐՈՒՀԻ ՄԷՋ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆԻՍՏԵՐ՝
ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ՝ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐ
ՍԱՏԱԹԻ, ԱՍԱՏԻ ԵՒ ՔԱՏԱՖԻԻ ՄԻՋԵՒ

Երեքշաբթի, 20 Յունիս 1972, Միջերկրականի ծովափին գտնուող՝ եգիպտական Մարսա Մաթրուհ քաղաքին մէջ համախմբուեցան եգիպտական, Սուրիական եւ Լիպիական պատուիրակութիւնները՝ գլխաւորութեամբ այդ երկիրներու նախագահներուն եւ բացումը կատարեցին Արաբական Հանրապետութեանց Համադաշնակցութեան Դ. Նստաշրջանին, որ զարդ տեղի ունեցած նստաշրջաններէն կարեւորագոյնը պիտի ըլլայ:

Եգիպտական պատուիրակութեան մաս կը կազմեն վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքի, արտաքին գործոց նախարար Տոքթ. Մուրատ Ղալէպ, Դր. Հաֆէզ Իսմայիլ (Ազգ. Ապահովութեան հարցերու՝ նախագահի խորհրդական) զօրավար Էլ-Լէյսի Նասսէֆ (Եգիպտոսի նախագահին խորհրդական)։

Երեք նախագահներուն հանդիպումներուն հետ՝ նոյնատեն տեղի կ'ունենան Համադաշնակցութեան Դահլիճին նիստերը՝ «Լիտօ» հիւրանոցին մէջ։

Նախագահ Մուամէր էլ Քադաֆի այս ժողովներուն ընթացքին մանրամասնօրէն պիտի արտայայտուի Սուտանի եւ Ալճերիոյ նախագահներուն հետ իր ունեցած հանդիպումներուն մասին։ Ան շեշտը պիտի դնէ Ալճերիոյ նոր դիրքաւորումին վրայ, այսինքն այն յայտարարութեան վրայ, ըստ որում Ալճերիա պատրաստ է կատարելու՝ պատերազմին համաարաբական ընոյթ ունեցած ըլլալու սկզբունքին հանդէպ իր պարտաւորութիւնները։

Իր կարգին Սուրիոյ նախագահ Հաֆէզ էլ Ասատ, Եգիպտոսի եւ Լիպիոյ նախագահները տեղեակ պիտի պահէ՝ «Իրաք Փեթրոլիում» ընկերութեան ազգայնականացումէն ետք սկսուած քաղաքական խաղերուն շուրջ, խաղեր՝ որոնք նպատակակէտ ունին արաբ ազգին դէմ նոր յարձակում շղթայազերծելու:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Առաջնորդ
ԳԵՐՇ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ Ս. ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ Ի ՊԱՏԻՒ
ՅՈԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Ս. Արք. Մանուկեանի հոգեւոր ծառայութեան 33ամեակի, Ամերիկայի թեմի ծառայութեան 25ամեակի և Թեմի Առաջ-

ԳԵՐՇ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ Ս. ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

նորդութեան 10ամեակի առիթներով, Հայկական Համայնքի Վարչութիւնը՝ Յոբելինական ճաշկերոյթ մը սարքեց «Գալուստեան» մեծ հանդիսասրահին մէջ, Կիրակի, 21 Մայիս 1972։ Նիւ Եորքէն ընտրեալ հասարակութիւն մը՝ շուրջ 500 հոգի, եկած էր յարգանք մատուցանելու իր հոգեւոր առաջնորդին։

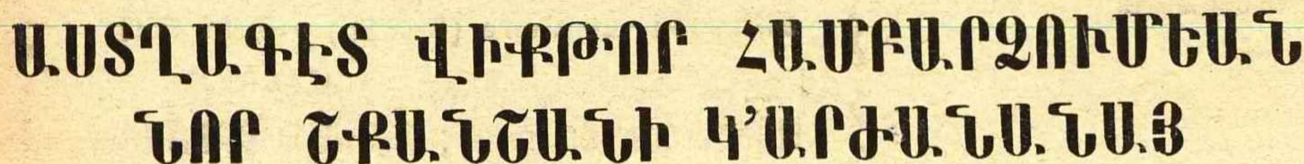
Նախքան ճաշկերոյթը, Գերշ. Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Նիւ Եորքի Սբ. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ կատարեց Ս. Պատարագ։

Ճաշկերոյթին ներկայ գտնուեցան բազմաթիւ մեծամեծներ, և բարձրաստիճան հոգեւորականներ՝ հայ և քոյր եկեղեցիներէ։ Երեսփոխան վերապատուելի՝ Տոքթ. Տէյվիտ Հընթըր (Քրիստոնէական Եկեղեցիներու Ազգ. Խորհուրդի Ընդհ. Քարտուղար), Գերշ. Ճեմս Եպս. Րիկնի (Կարտինալ Գուքի ներկայացուցիչ և Սբ. Փաթրիկ Մայր Տաճարի մեծաւորը), Գերշ. Սրբ. Աթանասիուս (Սուրիական Օրթոտոքս եկեղեցւոյ ԱՄՆի և Գանատայի առաջնորդ), Ն. Ս. Էթթորէ Տի Ֆիլիփփօ (ՄԱԿի մէջ Սուրբ Տեղեաց խորհրդական), Վեր. Ա. Ա. Պետիկեան, Հայր Գ. Կէրկէրեան (Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ հովիւ), Վեր. Ս. Գ. Սիւլահեան (Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ հովիւ), Գեր. Տք. Տումիթրոն Պոտալ (Ֆիլատելֆիոյ Սբ. Երրորդութիւն Ռումանական Օրթոտոքս եկեղեցւոյ մեծաւոր), Վեր. Տք. Տանիէլ Մ. Փոթթէր (Նիւ Եորք քաղաքի Եկեղեցիներու Խորհուրդի քարտուղար), Պր. Ցիմա Թատես (ա. քարտուղար ՄԱԿի մէջ Եթովպիական Մնայուն Պատուիրակութեան), Պր. Ֆաթհի Հիւսէյն Քամէլ (ՄԱԿի մէջ Եգիպտական Մնայուն Պատուիրակութեան խորհրդական), Գերշ. Տիրան Արք. Ներսոյեան, Գերշ. Բաբգէն Եպս. Վարժապետեան, Գերշ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեան (Առաջնորդ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայոց) ՊՊ. Հայկ Գալուստեան, Հարրի Թաղոսեան, Տատուր Տատուրեան և բազմաթիւ այլ եկեղեցիներու հոգեւորականներ և ներկայացուցիչներ։

ԱՄՆի նախագահ Ռիչըրտ Մ. Նիքսըն այս առթիւ հեռագիրով մը կը շնորհաւորէր Յոբելեար Սրբազանը։ Նահանգին կառավարիչը՝ Գնդ.

(Շարունակութիւնը տես. էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՍՏՂԱԳԷՏ ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ՆՈՐ ՇՔԱՆՇԱՆԻ Կ'ԱՐԺԱՆԱՆԱՅ

Սովետական Միութեան Գիտութեանց Ակադեմիայի տարեկան ընդհանուր ժողովի եզրափակիչ նիստին, ռուս ականաւոր գիտնական Լոմոնոսովի դիմանկարով ոսկեայ մետալներ տրուեցան:

Սովետական Միութեան Գիտութեանց Ակադեմիայի փոխ-նախագահ Միխայիլ Մելլիոնչիքովը Լոմոնոսովի մետալը կը յանձնէ Վ. Համբարձումեանին։

Սովետ ականաւոր աստղագէտ Վիքթոր Համբարձումեան (ծնած 1908ին) արժանացաւ Սովետական Ակադեմիայի 1971 տարուան այս բարձր շքանշանին։

Սոցիալիստական Աշխատանքի Հերոս և Հայաստանի Գիտութեանց Ակադեմիայի նախագահ՝ Ակադեմիկոս Վիքթոր Համբարձումեան բազմաթիւ անգամներ շքանշաններ ստացած էր աստղաբաշխութեան և աստղաֆիզիկայի մարզին մէջ իր ունեցած արժանիքներուն համար: Արդարև, ան ստեղծիչն է կազային ամպերու լուսափայլութեան որակական տեսութեան, ինչպէս նաեւ աստղային դրութեանց կայուն մեքանիզմի հիմերու տեսութեան։ Ան գտած և ուսումնասիրած է նաեւ աստղային այլ դրութիւններ։ Լայնօրէն ծանօթ են Գալակտիկաներու կորիզներու գործունէութեան մասին իր կատարած ուսումնասիրութիւնները։

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ընդհ. Քարտուղար ընկեր Ե. Կուժունի փոխադրուած է Ամերիկեան Հիւանդանոց, երիկամին մէջ քարի կտորներու յայտնուելուն հետեւանքով, որոնք տագնապ մը պատճառած էին անցեալ 3 Յունիսին:

Ընկեր Կուժունիի առողջական վիճակը այժմ գոհացուցիչ է։ Ան սակայն բժիշկներու յարատեւ խնամքին ենթակայ է։

Շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթենք մեր յարգելի ընկերոջ:

ԸՆԿ ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԷՆ ՏՈՒՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Հ. Մ. Մ.ի Գահիրէի վարչութեան ատենապետ եւ Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան անդամ՝ ընկեր Պետրոս Մովսէսեան, որ վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուեցաւ էր՝ երկար ամիսներ ի վեր հիւանդանոց կը մնար, անցեալ Հինգշաբթի, 15 Յունիս 1972 տուն վերադարձած է եւ ապաքինումի շրջան մը կը բոլորէ:

Կատարեալ առողջութիւն կը մաղթենք մեր երիտասարդ ընկերոջ:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Թեմական Ժողովը նիստ պիտի գումարէ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ՝ յառաջիկայ Ուրբաթ, 23 Յունիս 1972, կ. ե. ժամը 7ին։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 18 Յունիս 1972, կ. ա. ժամը 11ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտամունք կատարուեցաւ՝ 1915 Թուականի 15 Յունիսին Պոլսոյ Պայազիտի հրապարակին վրայ կախաղան բարձրացուած Քսան Հնչակեան հերոսներու յիշատակին։

Հանդիսաւոր պատարագը մատոյց Հոգչ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բաքալեան։ Պատարագիչ Հայր Սուրբը իր քարոզի ընթացքին արտայայտուեցաւ հայ ժողովուրդի հազարամեակներու պատմութեան ընթացքին մղած հերոսական մարտնչումներուն մասին՝ վասն անկախութեան և ազատութեան: Ու մասնաւորելով ըսաւ թէ Քսաններու հերոսացումը եւս մաս կը կազմէ մեր ժողովուրդին ազատագրական պայքարին։

Երգեցողութիւնները կատարուեցան «Շնորհալի» Երգչախումբին կողմէ՝ ղեկավարութեամբ Մօ. Եդ. Յակոբեանի և երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի։

Եկեղեցին այս առթիւ լի էր Քսաններու յիշատակը յարգող հայերով։

Ներկայ գտնուող Ազգային Իշխանութեան անդամներուն մէջ կը գտնուէին Պատկ. Թեմական և Քաղաքական Ժողովներու ատենապետները, դիւանի անդամներ, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Ներկայացուցիչներ, Մշակութային միութեանց վարչականներ, Հ.Մ.Մ.ի և «Նոր Սերունդ»ի անդամներ Հնչակեան ընկեր և ընկերուհիներ ու այլ ներկայացուցիչներ։

Արարողութեանց աւարտին, ներկաները ցաւակցութիւններ յայտնեցին, Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Վարիչ Մարմնի ներկայացուցիչներ՝ ընկերներ Խորէն Իսկէնեանի, Հայկ Օհաննէսեանի, Սարգիս և Զաւէն Պալաեանի։

Նոյն օրը տեղի ունեցաւ նաև Հոգեհանգիստ՝ ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան քառասունքին առթիւ։ Ողբացեալը մայրն է նախկին էգիպտահայ՝ այժմ Մոնթրէալաբնակ՝ ընկեր Վահան Գազանճեանի և Հայկական Ընթերցասրահի Տիկնանց Մարմինի ժրաջան անդամուհի՝ ընկերուհի Լիւսի Պալաեանի։

ԳԵՐՇ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ Ս. ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ Ի ՊԱՏԻՒ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ծոն Լինտզի, ոչ միայն շնորհաւորական հեռագիր՝ այլ նաև Նիւ Եորք քաղաքի անունով շնչանակուած վկայական մը ուղարկած էր, որուն մէջ երախտագիտական արտայայտութիւններ գրուած էին Առաջնորդի հասցէին, քաղաքին լաւագոյն վայրերէն միոյն վրայ՝ Սբ. Վարդան Տաճարին և Մշակ. Կեդրոնին կառուցման առթիւ իր բերած աշխատանքին եւ ջանքերուն համար:

Ճաշկերոյթին գլխաւոր խօսողը՝ անգլերէնով, եղաւ Տք. Տրնիս Փափազեան, Միչիկընի Համալսարանի գլխաւորներէն մին, իսկ հայերէնով արտայայտուեցաւ՝ Տիկին Նուարդ Եաղլեան, որ Երուսաղէմի մէջ Սրբազանին աշակերտուհիներէն մին եղած է։

Ցարգանքի խօսքեր ըրին նաեւ Բաբգէն Եպս. Վարժապետեան, Տիրայր Եպս. Մարտիկեան, Տօքթ. Տէյվիտ Հընթըր, Տիրան Սրք. Ներսոյեան եւ Պր. Անդրանիկ Փոլատեան՝ ի դիմաց Հ.Բ.Ը.Մ.ի եւ Պր. Ալեք Մանուկեանի:

Ցայտագիրին երաժշտական բաժնին մաս կազմեցին՝ ջութակահար Վարդան Մանուկեան (Առաջնորդին եղբայրը), անուանի երգչուհի Օր. Անիթա Թերզեան, որ մեներգեց «Լուսաւորչի կանթեղը»։ Համակրելի դաշնակահարուհի Սեդա Գարագաշեան ընկերացաւ արուեստագէտներուն:

Հայր Գառնիկ Հալլաճեան սրտասանեց Արքեպիսկոպոսին բանաստեղծութիւններէն եւ Արժ. Մամբրէ Քհնյ. Գուզուեան կարդաց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի Կոնդակը՝ այս յոբելեանին առթիւ մասնաւորաբար ուղարկուած, Սրբազան հօր նախկին աշակերտներէն Արթիւր Զօլաքեան եւս արտասանեց։

Ստացուած բազմաթիւ նուէրներուն մէջ աչքի կը զարնէր մանաւանդ Տիկին Ատրինէ Գնաճեանի (Ուաշինկթընէն) կողմէ՝ Սրբազանին արտախուրակը, մանրանկարչական ոճով նկարուած եւ լուսազարդուած։

Նաեւ տաղանդաւոր արուեստագէտ Սոս Մելիքի կողմէ նկարուած՝ Թորգոմ Արքեպիսկոպոսի դիմանկարը, նուէր՝ Օրբելինական Ցանձնախումբին կողմէ, ներկայացուեցաւ Պր. Ժորժ Տապաղեանի կողմէ եւ յանձնուեցաւ Պր. Հայկ Գաւուքճեանի անունով:

Թորգոմ Արք. Մանուկեանի ի պատիւ ճաշկերոյթին պատուոյ սեղանը: Ամպիոնին առջեւ Միչիկընի Համալսարանի դասախօս՝ Տոքթ. Տրնիս Փափազեան՝ իր ելոյթի պահուն

(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Նուէրներու յանձնումէն, հեռագիրներուն և նամակներուն ընթերցումներէն ետք, խօսք առաւ Օրբելեար Սրբազանը և իր զգածուած շնորհակալութիւնները յայտնեց բոլորին։

Օրբելինական այս ճաշկերոյթը վերջ գտաւ «Պահպանիչ»ով և «Հայր Մեր»ով։

Այս առթիւ Թորգոմ Արք.ի կենսագրական գիծերը ներկայացնող սիրուն յիշատակի պրակ մը տպագրուած էր, որուն աշխատակցած էին ՊՊ. Սուրէն Մանուէլեան (հայերէն գրութիւնները) Յովհ. Գասպարեան (անգլերէն գրութիւնները) և Ատրինէ Ջանազանեան (արուեստի և նկարազարդման բաժինը): Այս պրակը նուիրուած էր ՊՊ. Ճորճ Տապաղեանի և Էտուարտ Թուրնամեանի կողմէ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Պետրոս Դուրեանի մահուան 100ամեակին առիթով կազմակերպուած յիշատակի հանդիսութիւնը, տեղի ունեցաւ 6 Մայիսին, Մարսէյլի Օթէլ Սփլանտիտի մէջ։

Օրուան խօսնակը՝ ուսուցչուհի Տիկին Հերմինէ Պօղոսեան, կանգնած Պետրոս Դուրեանի մեծադիր նկարին առաջ, հանդիսութիւնը բացուած յայտարարելով, բացման խօսքը տուաւ Կաթողիկոսական Պատուիրակի փոխանորդ՝ Գերշ. Յակոբ Եպս. Վարդանեանին։ Ան իր շնորհակալութիւնները յայտնելէ յետոյ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնին, որ նախաձեռնողն եղած է հանդիսութեան, գործակցութեամբ Պոլսահայերու Մշակ. Միութեան, Ֆրանսահայ Մշակ. Միութեան, և Ս. Սահակ-Մեսրոպ Մայր Եկեղեցւոյ Կրօնական ընկ.ի, ըսաւ, թէ Պետրոս Դուրեան աղքատ ապրած է և սակայն ապրած է բանաստեղծ, երգելով տառապանքը։ Այսպիսի բանաստեղծ մը չի մեռնիր, այլ կ'ապրի:

Երկրորդ խօսողը եղաւ գրագէտ Պետրոս Զարոյեան, որ մանրամասնօրէն տալով Պետրոս Դուրեանի կեանքին զանազան երեսները՝ ընտանեկան յարկէն մինչև Սկիւտարի ճեմարանը, կանգ առաւ դժբախտ բանաստեղծին ձգած գրական ժառանգութեան վրայ, եւ շեշտեց, թէ Դուրեանի ձգած քառասունի մօտ բանաստեղծութիւններէն երեսունը, կը կազմեն մեր գրականութեան բանաստեղծական կալուածին արժէքները. մանաւանդ՝ «Տրտունջք»ը, «Լճակ»ը, «Իմ Ցաւը» եւ այլն.:

Հ.Բ.Ը.Մ.ի Օժանդակ Մարմնի կողմէ ատենադպրուհին՝ Տիկին Արաքսի Պապուզեան, իսկ պոլսահայերու Մշակ. Միութեան անունով Տիկին Մատլէն Եավէր խօսք առին։

Տասը վայրկեանի դադարէ մը ետք, խօսք տրուեցաւ Ֆրանսագիր բանաստեղծ Ռուբէն Մելիքի, որ ֆրանսերէն լեզուով կանգ առնելէ ետք՝ Պետրոս Դուրեանի կեանքին ու գրականութեան վրայ, նիւթը ընդհանրացուց, խօսելով առհասարակ հայ բանաստեղծութեան մասին: Յիշեց թէ ֆրանսացի դժուարահաճ բանաստեղծներ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին մեր բանաստեղծութեան, թարգմանելով հատընտիր կտորներ: Կարդաց ֆրանսերէնի թարգմանուած հատընտիր կտորներ Դանիէլ Վարուժանէն, Զարենցէն, Վահան Թէքէեանէն, Դուրեանէն, Միսաք Մեծարենցէն, Թումանեանէն, Ռ. Պատկանեանէն, խլելով հիացում և ծափահարութիւններ ներկաներէն։

Գեղարուեստական պատշաճ բաժին մը համեմած էր բանախօսութիւնները։

Տիկին Միշէլ Եավէր (ֆրանսուհի), խոր յուզումով արտասանեց Պր. Դուրեանի «Իմ Ցաւը» բանաստեղծութիւնը, եւ երգեց՝ «Ահա մօտեցան մահուան ժամերս»ը: Եւ երեւակայել թէ՝ արտասանողն ու երգողը՝ հայերէն լեզուով, ֆրանսուհի մըն է։ Մեր խոր համակրանքն ու հիացումը կը յայտնենք ազնիւ տիկնոջ:

Հայերէնի ուսուցչուհի Տիկին Հերմին Պօղոսեան արտասանեց «Տրտունջք»ը՝ յուզելով ներկաները։ Արտասանեց նաև պատանի Արթիւր Եավէր՝ «Իմ Ցաւը»

Ուսանող Շահնուր Ծիհանեան, ընկերակցութեամբ դաշնակի (Տիկին Մատլէն Եավէր), խոր ապրումով երգեց «Ինչո՞ւ ապշած ես լճակ»ը։

Ուշ գիշերին վերջ գտաւ հանդիսութիւնը՝ Սրբազան Հօր խօսքերով։

«ԱՇԽԱՐՀ»Ի ԹՂԹԱԿԻՑ

Մարսէյլ

800

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

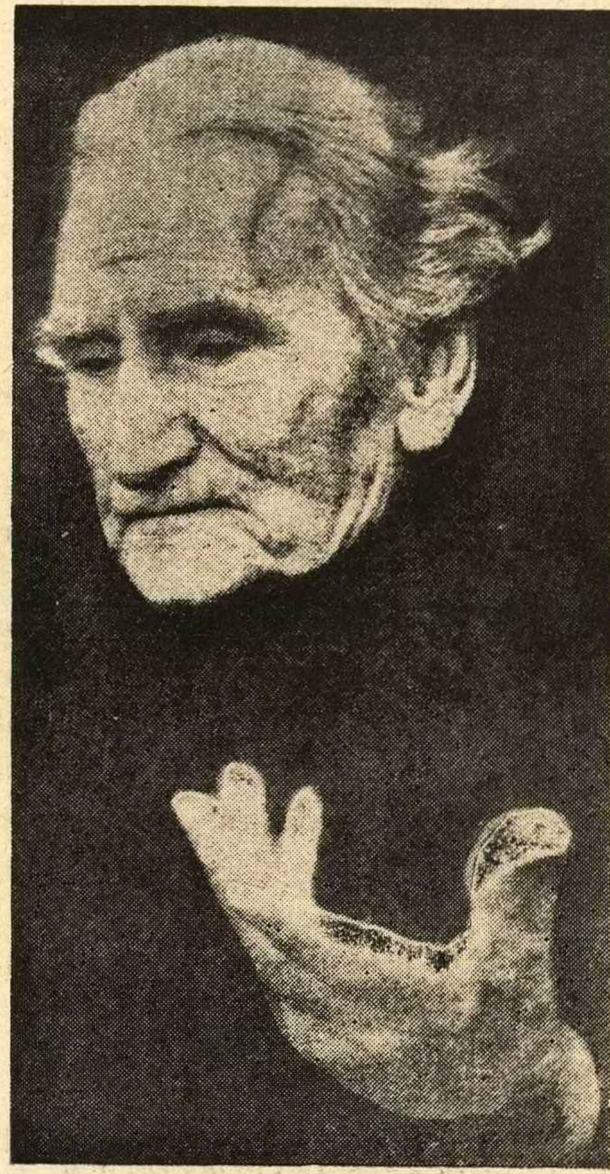
ՆԱՀԱՊԵՏԸ

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԵԱՆ

Երբ կային Չարենցն ու Իսահակեանը, Թումանեանը եւ Փափազեանը, Սարեանը՝ Սարեան էր արդէն։ Բայց միայն՝ Մարտիրոս Սարեան։ Մէկը՝ մեծերից։ Մեծահամբաւ նկարիչ։ Առաջին կարգի մեծութիւն։ Նըկարչական աշխարհի նահապետ։

Տարիներ անցան։ Ու այս աշխարհից մէկ-մէկ հեռացան Թումանեանն ու Չարենցը Իսահակեանը եւ Փափազեանը։ Առաջուայ պէս մարդիկ շարունակում էին սքանչանալ սարեանական կտաւներով։ Ու Սարեանն էլ շարունակում էր նկարել։ Բայց նա այլեւս միայն Մարտիրոս Սարեան չէր։ Միայն այն մեծ նկարիչը չէր, որով հպարտ էինք ու ենք աշխարհի եւ մարդկութեան առջեւ։ Ժողովուրդն իր կորցրած մեծերին նրա մէջ որոնեց ու տեսաւ։ Կեանքից գնացածների հանդէպ՝ ժողովրդի սէրը տարածուեց Սարեանի վրայ։ Ու նա աւելի մեծացաւ։ Սարեան անուան հասկացութիւնը փոխուեց, ընդլայնուեց։ Եւ այդպէս նա դարձաւ հայրենի մշակոյթի նահապետ։

Միշտ էլ Սարեանի դուռը բաց է եղել։ Միշտ էլ նա շըրջապատուած էր երկրպագուներով, որոնց մէջ կային մարդիկ, որ իրենց բնագաւառում ոչ պակաս մեծ էին, քան ինքը։ Այդպէս էր մի ժամանակ։ Բայց անցած տասնհինգ տարիները շատ բան փոխեցին։ Սարեանի տունը դարձաւ ուխտատեղի։ Ով մի ժամանակ Իսահակեանի սեղանի շուրջն էր՝ հիմա Սարեանի տանն էր բազմած։ Նրանք էլ՝ որ Դեմիրճեանի, Փափազեանի հիւրերն էին լինում։ Նաեւ Բակունցի եւ Կոչոեանի, Հրաչեայի ու Զօրեանի այցելուները։ Եւ ոչ միայն դրանք։ Նաեւ անծանօթ մարդիկ, ովքեր կամենում էին հաղորդուել անմահութեանը։ Ամէնքի համար նրա դռները բաց էին։ Եւ բոլորի համար տեղ կար նրա սեղանի մօտ։ Բոլորին ասելիք ունէր։ Ով գար Հայաստան՝ գրականութեան, արուեստի եւ գիտութեան ներկայացուցիչ կամ պետական մեծագոյն գործիչ, անպայման պիտի տեսնէր Սարեանին։ Ծիշտ այնպիսի ներքին մղումով, որ օտարին ու հայրենակցին տանում է Գեղարդ ու Զուարթնոց,

ՄԵԾ ՎԱՐՊԵՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆ

Սեւան ու էջմիածին։ Եկողը պիտի գլուխ խոնարհէր նրա մեծութեան առաջ, հետը խօսք ու զրոյցի նստէր։ Եւ Սարեանը բոլորին ներկայանում էր, որպէս հայրենի պատմութեան ներկայացուցիչ՝ ուրպէս իր ժողովրդի բախտի ու ճակատագրի խտացած դրսեւորում։ Նրա անունը վերածուեց խորհրդանիշի։ Ու նա դարձաւ Մարտիրոս Սարեան ամենայն հայոց։

Երկար կեանք չունեցաւ Թումանեանը։ Աւելի կարճ ապրեց Չարենցը։ Իսահակեանն ու Փափազեանը ութ դրին իրենց ութերորդ տասնամեակը։ Երբ հանգան՝ ժողովուրդը սգաց, ցաւեց ու ապրեց այն խոր կըսկիծը, որ ունենում է ազգային մեծութիւն կորցնողը։ Երբ Սարեանի ութսունամեակը բոլորեց, ազատ շունչ քաշեցինք. չէ՞ որ մատների վրայ՝ կարելի է հաշուել գրականութեան եւ արուեստի այն դէմքերին, որ երկար կեանք են ունենում։ Ու դրանից յետոյ՝ երկիւղած հաճոյքով էինք արձանագրում նրա ամէն մի տարեդարձը – 81, 82, 83… 88, 89։ Բոլորեց Սարեանի 90-ամեակը, եւ այլեւս ոչ ոք չէր մտածում մահուան մասին։ Բոլորիս թւում էր, թէ մահ չկայ նրա համար։ Քանի մենք կանք՝ լինելու է նաեւ նա։ Մեզանից շատերը չեն լինի ու չեղան, բայց նա կը լինի, կ'ապրի։ Եւ ապրեց։ Երբ հիւանդանում էր, համոզուած, որ ժամանակաւոր է, տագնապալի անհանգստութիւն չէինք ապրում, մանաւանդ որ արդէն ընտելացրել էր այն մտքին, թէ կը հիւանդանայ էլ, կը լաւանայ էլ, եւ ինչ էլ պատահի, մէկ է, ինքը ոտքի կը կանգնի, չկայ իրեն զգետնող ուժ։ Այդպէս էինք մտածում մենք։ Այդպէս էր մտածում նաեւ ինքը։ Մենք ուզում էինք, որ ապրի։ Եւ հաւատում էինք, թէ կ'ապրի։

Այս անգամ էլ, թէեւ հիւանդ՝ կարծում էինք, թէ մի քանի օր կ'անցնի եւ դարձեալ կը տեսնենք Սարեանին՝ հիւրերով շրջապատուած։ Եւ յանկարծ՝ հեռախօսի զանգ. «մի քանի րոպէ առաջ վախճանուեց Սարեանը»։ Չի կարող պատահել։ Բայց պատահել է եւ պատահածը, որքան էլ ծանր ու դաժան՝ ոչ ոք փոխել չի կարող։ Բնութիւնը դեռ ենթակայ չէ սրբագրուելու։

Կորցինք մեր նահապետին։ Ու նրա հետ միասին՝ մի անգամ էլ մեռան Չարենցն ու Իսահակեանը, Թումանեանն ու Փափազեանը։

Հանիր գլխարկդ, հայ ժողովուրդ, նա քեզ մեծ էր համարում եւ հպարտ էր քեզնով, հըպարտ եղիր եւ դու նրանով, որ այդպիսի մարդ ես պարգեւել աշխարհին։

Հանի՛ր գլխարկդ եւ գլուխդ բարձր պահիր։

ՆՐԱ ԱՐՈՒԵՍՏԸ ՅԱՒԵՐԺԱԿԱՆ Է

Դժուար է պատկերացնել, որ այլեւս մեզ հետ չէ Մարտիրոս Սարեանը, մեծ նկարիչը, որն իր ամբողջ ստեղծագործութեամբ երգեց կեանքի երջանկութիւնը, աշխարհի գեղեցկութիւնը։

Նրա արուեստը պատկանում է ամբողջ սովետական ժողովրդին. այն իր խորքում ունի ճշմարտացի ազգային ինքնատիպութիւն, վառ արտայայտուած ազգային երանգ։

Սարեանի ստեղծագործութիւնները՝ դա մի հզօր երաժշտութիւն է, զգացմունքների եւ գոյների սիմֆոնիա, լցուած նկարչի սիրով դէպի այն ամէն լուսաւորն ու գեղեցիկը, ինչ որ կայ հողի վրայ։

Սարեանը կանգնած էր սովետական բազմազգ կերպարուեստի սկզբնաղբիւրի մօտ եւ մեր միւս նշանաւոր վարպետների հետ համաշխարհային փառք բերեց մեր արուեստին։ Իբրեւ գեղեցիկ, իմաստուն մարդ, մեծ վարպետ, նա յաւիտեան կը մնայ մեր սրտերում, որպէս սովետական նկարիչ-քաղաքացու լաւագոյն գծերի մարմնաւորող։

Այսօր, հրաժեշտ տալով Մարտիրոս Սերգէյեւիչին, մենք գիտենք, որ նրա արուեստը լինելու է յաւերժական ու սքանչելի, հաստատելու է մարդու մեծութիւնը եւ գեղեցկութիւնը։

Ն. ՓՈՆՈՄԱՐԵՈՎ
(ՍՍՀՄ նկարիչների միութեան վարչութեան առաջին քարտուղար, ՌՍՖՍՀ ժողովրդական նկարիչ)։

ՄԵՐ ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ՍԱՐԵԱՆԸ

Չկայ վարպետը եւ այդ «չկան» մի այնպիսի վէրք է, որը ոչնչով չես լցնի։ Սխալ է, երբ ասում են, որ կորուստը ժամանակը կ'ամոքի։ Չէ՞ որ քանի հեռանում ես սարից, նա աւելի մեծ ու բարձր է կանգնում իր հասակով քո առջեւ։

Նա մի լեռ էր, որը ոչ միայն մեզ էր տեսանելի, այլեւ նրանով սքանչանում էին աշխարհի բոլոր ծայրերից։ Նա յայտնագործեց Հայաստան լեռնաշխարհը մեզ, յատկապէս օտարների համար, եւ նրանք սիրեցին մեր երկիրը, մեր ժողովրդին։ Իսկ մեզ աւետեց իր սէրը, իր որդիական հիացմունքն ու յարգանքը դէպի մեր փոքրիկ հողը եւ այդ հողը շէնացնող ժողովուրդը։

Երեք քառորդ դար նա արեւեց իր արուեստով մեզ, երջանիկ ժամանակակիցներիս եւ արեւի նման պիտի ջերմացնի նաեւ եկող սերունդներին իր բարի, հոգաբոյր, կեանքը փառաբանող եւ հաստատող արուեստով։ Եւ քանի կայ ու կը հարատեւի Հայաստան լեռնաշխարհը, կ'ապրի նաեւ նրա խանդավառ երգիչը՝ մեր անզուգական Մարտիրոս Սարեանը։

ԷԴՈՒԱՐԴ ԻՍԱԲԵԿԵԱՆ
(Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ)

ՄԵՐ ՊԱՐԾԱՆՔԸ

Չկայ Մարտիրոս Սարեանը…

«Արեւավառ տաղանդ»՝ այսպէս էին անուանում նրան ամենուրեք՝ ե՛ւ հայրենիքում, ե՛ւ նրա սահմաններից դուրս։

Արեւավառ է, քանի որ երկա՜ր-երկար տարիներ նա մեզ պարգեւել է լոյս, ջերմութիւն, ուրախութիւն։

Իսկ այսօր՝ վի՛շտ…

Սարեան վի՞շտ։

Անհամատեղելի է։

Չէ՞ որ Սարեանը մի ամբողջ դարաշրջան է, հայ ժողովրդի վերածննդի դարաշրջանը։

Սարեանը հայրենիքի պատիւն է ու փառքը։ Ազգի զօրեղ տաղանդի խորհրդանիշը։ Նրա պարծանքը, նրա դրօշակը։

Սարեանը մի լուսաւոր, ջինջ ու սառնորակ աղբիւր է, որտեղից մենք՝ նկարիչներս, ստանում էինք ուժ, կենսասիրութիւն, վստահութիւն։

Մենք աճել, սովորել, առնականացել ու ստեղծագործել ենք նրա կենարար ճառագայթների ներքոյ։ Մենք այնքան էինք հարազատացել նրա հետ, որ այլ բանի մասին չէինք էլ մտածում…

Մենք հաւատում էինք, թէ նա անմահ է։

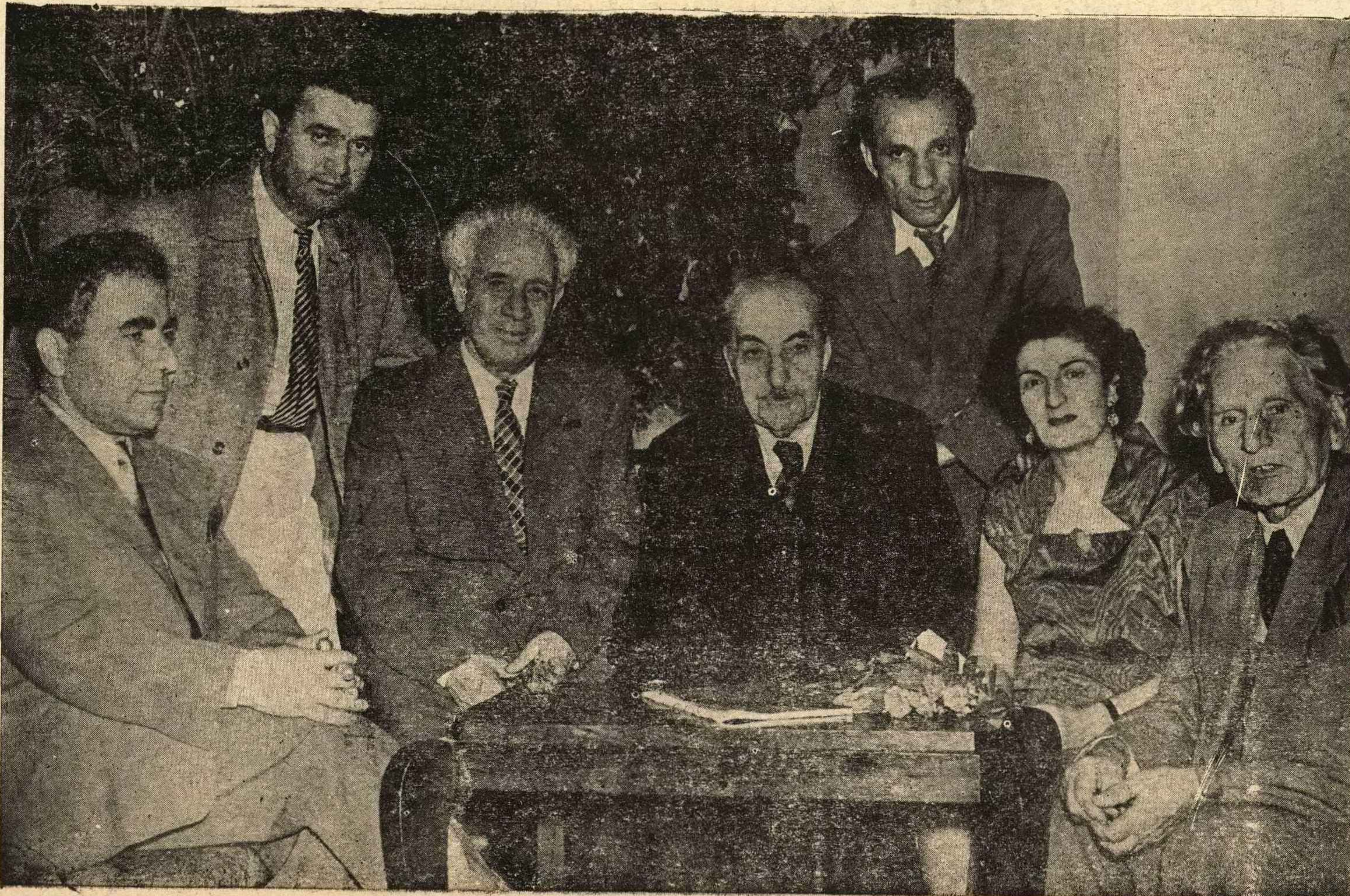
Հաւատո՞ւմ էինք։ Բայց չէ՞ որ դա իրօք այդպէս է։

Սարեանը մեր ժողովրդի, մեր հողի, մեր անառիկ լեռների, մարգարտանման աղբիւրների ու փոթորկալի ջրվէժների անկապտելի մասն է։ Նա մեր ազգային արժանապատւութեան անկապտելի մասն է։

Եկել է գարունը, երկար ձմռանից յետոյ արթնացել է բնութիւնը։ Զմրուխտէ կանաչով են ծածկուել նրա Արագածի լանջերը, պայծառացել է նրա Արարատի մռայլ ճակատը, շուտով իրենց գլխիկները դուրս կը հանեն նրա սիրելի դաշտային ծաղիկները, քաղցր հիւթով կը լցուեն նրա նաբիւրմորթների պտուղներն ու մրգերը։ Եւ բոլորը միաձայն կ'ազդարարեն՝ Սարեանը ողջ է, նա մեզ հետ է, մեր մէջ…

Անսահման է վիշտը, բայց անսահման է նաեւ հպարտութիւնը, որ մենք ապրել ու ստեղծագործել ենք նրա հետ միասին։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
(Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ, ՍՍՀՄ գեղարուեստների ակադեմիայի թղթակից-անդամ, փրոֆեսոր)։

Երեւան։ 1956 թուական։ Ձախէն աջ՝ Վիքթոր Համբարձումեան, Ալեքսանդր Յարութիւնեան, Վաղարշ Վաղարշեան, Աւետիք Իսահակեանը, Յովհաննէս Զարդարեան, Տաքէւիկ Սազանդարեան եւ Մարտիրոս Սարեան։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

«ԳԱՐՈՒՆ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵԼՈՅԹԸ

Գարնան ու վերածնունդի խորհրդանիշ հանդիսացող Մայիս ամսուան վերջին օրը, իր անդրանիկ ելոյթով, Լիբանանահայ երաժշտական կեանքէն ներս նոր էջ մը բացաւ Պէյրութի Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան «ԳԱՐՈՒՆ» Երգչախումբը։

Արուեստասէր հոծ հասարակութիւն մը, որ լեցուցած էր «Կիւլպէնկեան» հանդիսասրահը, ոգեւորութեամբ ողջունեց գաղութիս երաժշտական կեանքէն ներս Գարուն բերելու՝ անկեղծ ու բաւականին ինքնավստահ խոստում մը հանդիսացող այս անդրանիկ ելոյթը։

Հազիւ վեց ամսուայ ընթացքին, իրապէս դիւրին չէ նմանօրինակ «մուտքի քննութիւն» մը տալ՝ այսքան վճռակամութեամբ եւ ինքնավստահութեամբ։ Արդարեւ, երիտասարդական կամքով եւ երիտասարդ ուժերով ձեռնարկուած այս գործը, մէկէ աւելի գնահատելի երեւոյթներու ականատես կը դարձնէ մեզ։

Ուղճի ամենայն հանգստութեամբ կարելի է ըսել, թէ Մայիս 31ի այս համերգով, Լիբանանահայ գաղութը, (որ իրապէս կը տագնապի մնայուն ու խոստումնալից երգչախումբերու պակասէն), օժտուեցաւ փայլուն ապագայ խոստացող, երիտասարդ ու խոստումնալից ուժերէ բաղկացած, և մնայուն ըլլալու բոլոր տուեալները ունեցող երգչախումբով մը։

«ԳԱՐՈՒՆ»ին երիտասարդութիւնը կը սկսի իր երիտասարդ խմբավարէն, անցնելով երգչախումբի անդամներէն, հասնելու համար յայտագիրին։

Իր երաժշտական ուսումը հայրենիքի մէջ կատարելագործած երիտասարդ խմբավար-դաշնակահար Կիւրեղ Մանկրեան՝ անծանօթ մը չէ մեր ընթերցողներուն։ Արդարեւ, վերջին երկու տարիներուն, Երեւանի Կոմիտասի անուան Պետական Երաժշտանոցէն վկայուելով Լիբանան վերադառնալէ ետք, ան բաւական գործօն մասնակցութիւն բերաւ գաղութիս երաժշտական կեանքի զարգացման, մաս կազմելով զանազան գեղարուեստական յայտագիրներու, յատկապէս որպէս դաշնակահար ու ընկերակցող։ Սոյն համերգով ան առաջին անգամ ըլլալով Լիբանանի արուեստասէր հասարակութեան առջեւ ինքզինքը դրսեւորեց որպէս խմբավար։

«ԳԱՐՈՒՆ» երգչախումբին 23 հոգինոց կազմին մէջ կը հանդիպինք բաւականաչափ երիտասարդ ուժերու, ուժեր՝ որոնք հակառակ իրենց երիտասարդ տարիքին, վստահաբար նոր շունչ ու թարմութիւն պիտի բերեն Լիբանանահայ երաժշտական կեանքին, իրենց կարգին քաջալերելով նորերը, որպէսզի հերթափոխը բնական ու յաջող կերպով ընթանայ։ Երգչախումբէն ներս գովելի է ներկայութիւնը կարգ մը փորձառու ուժերու, որոնք երիտասարդական խանդով նուիրուած են, միայն այս երգչախումբին շնորհիւ սատարելու մշակոյթի զարգացման։

Գալով յայտագիրին, կ'արժէ պահ մը կանգ առնել եւ հպանցիկ ակնարկով մը վեր առնել անոր ուշագրաւ հանգրուանները եւ յիշատակութեան արժանի նորութիւնները։

Առաջին մասը, որ երկրորդին նման եօթը երգերէ բաղկացած էր, կարճ թուեցաւ։ Սակայն, արդար ըլլալու համար նշենք՝ թէ Ա. մասը եզրափակող Ալան Յովհաննէսի «Սաղմոս 28»ի աւարտին, ունկնդիրները որոշ նախաճաշակ մը ստացած էին Մանկրեանի խմբավարական արուեստին եւ յատկապէս բաժանումներն ու համադրումները կատարելու ոճին նկատմամբ։

Այս մասին մէջ, յատկապէս ռիթմի տեսանկիւնէն դիտուած, յատկանշական էր Մոցարթի «Ռեքուիէմ»ը, հակառակ անոր, որ կարգ մը առոգանական թերութիւններ զգալի էին։ «Բա՛մբ Որոտան»ն ալ իր արագ ու խրոխտ շեշտերով թարմութիւն մը բերաւ։ Սեդրակ Տաղլեան իր մեներգի բաժինով նպաստեց այս տպաւորութեան արմատացման։ Աշոտ Սաթեանի «Զանգեզուր» զուգերգը կատարեցին երիտասարդ թենորներ Սահակ Խաչատուրեան եւ Վաչէ Էլմայեան։ Խաչատուրեան իր տարիներու փորձառութեամբ, իսկ Էլմայեան ձայնի նրբերանգութեամբ տպաւորիչ ելոյթ մը ունեցան։ Փուչինի «Օ Միօ Պամպինօ»յի մեներգի բաժնին մէջ գովելի ինքնավստահութիւն ցուցաբերեց շնորհալի սոփրանօ՝ Նինա Խաչիկեան։ Իսկ յայտագիրի սկզբնաւորութեան ներկայացուած Եկմալեանի «Ո՜վ Հայոց Աշխարհ»ը, Կոմիտասի «Կուժն Առաւ» եւ «Գնա-գնա»ն նպաստեցին խանդավառ մթնոլորտ ստեղծելու։

Յայտագիրի Բ. մասը՝ յատկապէս երրորդ երգէն («Անուշ» Օփերայի «Նախերգանք»ը) սկսեալ, մեծ տպաւորութիւն ձգեց ներկայ երաժշտասէր հասարակութեան վրայ։ Այդ մասին խօսելէ առաջ, կ'արժէ վեր առնել Եկմալեանի «Սուրբ-Սուրբ»ին եւ Յարութիւնեանի «Օրօրոցային»ին մեկնաբանութեան մէջ արտայայտուած նրբահիւս մեղմութեան մասին։ Հոս զգալի էր խմբավարին բծախնդրութիւնը։ Իսկ գալով երկրորդ երգի մեներգող՝ խոստումնալից եւ այժմէն իսկ իր ձայնով եւ մեկնաբանութեան ոճով ինքզինք պարտադրող սոփրանօ Նուշիկ Բեշիշեանին, ան կրցաւ թէ՛ւ մթնոլորտ ստեղծել թէ՛ւ ապրում առաջացնել՝ մասնաւորապէս Տիգրանեանի «Անուշ» Օփերայէն առնուած՝ Անուշի եւ Սարոյի զուգերգին մէջ։ Սոյն երգին մէջ երկու երիտասարդ ուժերը քնարերգական շունչի եւ ձայնային ներդաշնակութեամբ կրցան գեղարուեստական վայելք շնորհել։

Իսկ ընդհանուր առմամբ խումբին ներդաշնակութեան եւ երիտասարդ խմբավարի անհատականութեան գրաւականը հանդիսացան «Անուշ»ի Նախերգանքը, Յարութիւնեանի «Փառք Հայրենիքին»ը, Յովհաննէսեանի «Երեւան-Էրեբունի»ն եւ սոյն տպաւորիչ համերգը եզրափակող՝ Ա. Գապաջանեանի խանդավառող ու հպարտացնող «Ազգ Փառապանծ»ը։

Նկար մը «ԳԱՐՈՒՆ» երգչախումբի համերգէն
(Լուսանկար՝ ՖՈԹՕ ՇԻՐԱԶԻ)

Վերջին երկու երգերու պահուն, սրահը իր երկար ծափահարութիւններով ապացուցանեց թէ գտած է իր զգացումներուն հարազատ թարգմանը հանդիսացող՝ երիտասարդ, լուրջ ու նպատակասլաց խումբ մը։

Ունկնդիրներու բուռն փափաքին վրայ, կրկնուեցաւ «Ազգ Փառապանծ»ը, որուն մուտքը արդէն ակներեւ էր իր գրաւչութեամբ։

Սոյն համերգի յաջողութեան մէջ զգալի բաժին մը ունեցաւ դաշնակով ընկերակցող Օր. Արփի Խագուպեան, որ յատկապէս «Ռեքուիէմ»ի պարագային մեծ ընդունակութիւն ցուցաբերեց։

Գովելի էր նաեւ երիտասարդ երգեհոնահար Զարեհ Ուզունեանի մասնակցութիւնը՝ «Սաղմոս 28»ի եւ «Սուրբ-Սուրբ»ի յաջողութեան մէջ։

Կը շնորհաւորենք Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը, ինչպէս նաեւ «ԳԱՐՈՒՆ» Երգչախումբի խմբավարը, Վարչութիւնն ու բոլոր անդամները։

Կը յուսանք որ յառաջիկայ եղանակին, արդէն յաջողութեան «անցագիր»ը ի ձեռին ունեցող խոստումնալից երիտասարդ խմբավարը եւ ներդաշնակ ու կորովի այս Երգչախումբը, ինքնավերագանցումի լաւագոյն փաստը ներկայացնելով՝ յաղթականօրէն պիտի շարունակեն իրենց սկսած վերելքը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆԻՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ ՄԸ ՀԻՄՆՈՒԵՑԱՒ

Փարիզի «Աշխարհ» թերթէն կը տեղեկանանք, որ Նիսի մէջ հիմնուած է Նիսահայ Մշակութային Ակումբը, որ կը գործէ արդէն քանի մը ամիսէ ի վեր։ Ակումբին պաշտօնական անունն է «Հայ Մշակութային Օճախ» (Ֆուայէ Գիւլթիւրէլ Արմենիէն) եւ իր ծրագիր կանոնագիրին մէջ իբր նպատակ ճշդուած է հետեւեալը.

«Սորվիլ եւ զարգացնել հայ լեզուն, արուեստը, մշակոյթն ու քաղաքակրթութիւնը։ Անդամներուն միջեւ ստեղծել ու մշակել փոխ յարաբերութիւն, իրարօգնութիւն եւ օժանդակութիւն, ինչպէս նաեւ կազմակերպել հաճելի հաւաքոյթներ եւ հետաքրքրուիլ այժմէական հարցերով՝ բացի քաղաքական գործունէութենէ»։

ՎԵՐՅԻՇՈՒՄՆԵՐ

ՎԻՊԱՅԻՆ ՊՈԼԻՍԸ

ՄԱՆՆԻԿ ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ

Որքան կը հեռանայ Պոլիսը ինձմէ, այնքան աւելի վիպային կը դառնայ ինծի համար։

Անիկա այլեւս ինծի համար աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցող տեղ մը չէ, այլ իմ էութեանս մէջ ապրուած վէպ մը ամբողջ։

Կը վերապրիմ հիմա իր ամէն մէկ պահը, ինչպէս երբ առինքնող վէպ մը կը վերջացնես, եւ յետոյ, մտովի եւ զգայարանքներովդ կը վերլուծես անոր ամէն մէկ էջը։

Այդ վէպը ես եմ գրած, Պոլիսը եւ ես՝ անոր հերոսներն ենք։ Պոլսոյ ծովերը, հովերը, մարգերը՝ կը շրջապատեն մեզ, բայց ան եւ մենք կը մնանք դէմ դիմաց։

Առանց անոր՝ ես չէի կրնար գոյութիւն ունենալ։ Անոր հովերէն, ծովերէն շինուեցայ։

⁂

Բանաստեղծները մեծ տեղ կը բռնէին հոն։ Աւելի ճիշդը՝ հոն ամէն մարդ բանաստեղծ էր։

Ինչպէ՞ս բանաստեղծ չըլլալ, երբ շուրջիդ բնութիւնը մարդկութենէն անդին կ'անցնէր մարդերը, եւ այն ատեն, ապրելով հանդերձ կարելի է միայն իբր բանաստեղծ ապրիլ։

Այս վերացական էութիւնը որ շինուեցաւ մեր մէջ, Պոլսոյ վիպային մթնոլորտովը անցուց, յետոյ կեանքին բիրտ հարուածներուն տակ շատ վնասաբեր եղաւ մեզի։ Չկրցանք ազատագրուիլ վերացականութենէն, որ Պոլսոյ հովերէն եւ ծովերէն շինուած էր։

Բայց հիմա, երբ կը նայիմ դէպի ետեւ, եւ նաեւ էութեանս խորը, կը գտնեմ՝ որ այն լաւագոյն պահերը, որոնք ապրած եմ, դարձեալ այդ վիպային Պոլիսին մէջ ապրուած վերացական պահերն էին, շրջապատուած մարդերէ, որոնք բոլորն ալ բանաստեղծներ էին…

⁂

Բայց, Աստուած իմ, Պոլսոյ ծովերը, հովերը այնքան գեղեցիկ էին, եւ բանաստեղծները այնքան լոկ սէրով տարուած եւ վերացած, որ կեանքը հոն, ամէնուն համար, վէպի մը վերածուած էր։

Հոն բանաստեղծութիւն կարդալով՝ լացողներ կային։ Ու սէրէ մեռնողներ…

Այդ մեծ զգացումը փողոցները չէր չափեր, այլ կը մնար աչքերու եւ սիրտերուն խորը սեղմուած…։ Հոն, սիրոյ նամակները չէին գրեր մեքենաներով։ Այլ յաճախ անճարակ գիրերով եւ մանիշակագոյն մելանով…։

Սիրոյ հեռաւորութիւնը կ'իտէալացնէր եւ նոյնիսկ ցանկալի կը դարձնէր անոր խոցումը։

⁂

Պոլսոյ մէջ, բացի օրաթերթերէն, որոնք մասնաւոր հետաքրքրութիւն մը ունէին, կը հրատարակուէին նաեւ գրական շաբաթաթերթեր։

Իմ հետաքրքրութիւնս կը սկսի «Ծաղիկ» շաբաթաթերթէն, որ դեղին կողքով, լայն էջերով, շատ ներկայանալի հրատարակութիւն մըն էր։ Շաբաթ կէսօրէն վերջ հրապարակ կ'ելլէր։ Հետաքրքրութեամբ կը սպասէի անոր, եւ ամէն մէկ թիւին պարունակութիւնը կը վերլուծէի եւ կը կարդացուէր սրտի մեծ գոհունակութեամբ։

Բարեբախտաբար անոր ոչ մէջը եւ ոչ ալ ետեւը օտար լեզուով յաւելուած մը կար «հայերէն չգիտցողներ»ուն համար։ Հայերէն էր եւ ամէն մարդ հայերէն գիտէր։

Դեռ զոլէժի վերջին դասարաններուն մէջ էի, երբ շաբաթ իրիկուններու տուն եկած կ'ըլլայի, եւ մեր հիւրանոցին սեղանին վրայ կը գտնէի «Ծաղիկ»ը։ Հոն է որ առաջին անգամ հանդիպած եմ Զապէլ Եսայեանին, իր «Սպասման սրահին մէջ» վէպով, նաեւ Մառի Յովհաննէսեանին, որ կին մը կը կարծուէր, բայց Սերուժան Պարսամեանը ելաւ վերջը։

Աւելի վերջ, անոր մէջ սկսան գրել նոր բանաստեղծութիւններ, ինչպէս Հրանդ Նազարեան, Ռուբէն Սեւակ։

Ես, աւելի վերջ, առաջին անգամ սկսած եմ աշխատակցիլ Ենովք Արմէնի «Մասիս»ին, «Հովանոցս» առաջին արձակ բանաստեղծութեամբս։ «Մասիս»ն ալ շաբաթ կէսօրերէն վերջը կը հրատարակուէր։

Ես չեմ կրնար մոռնալ Մասիսի այն Շաբաթ օրը, երբ «Հովանոցս» հրապարակ ելաւ։ Անմիջապէս ընդունուեցաւ մարդոց սրտերուն մէջ, եւ ես, այդ օրէն, իմ վիպային էութիւնը վերածեցի, վէպը՝ երգողի մը։ Պոլսոյ ժողովուրդն էր որ կը ստեղծէր իր բանաստեղծները…

⁂

Պոլսոյ գարունը խենթեցնող էր։

Սկիւտարի պարտէզներուն մէջ, գիշերները, սոխակները թոյլ չէին տար որ մարդիկ քնանան։

Բայց երջանկութեամբ արթուն կը մնայինք, որովհետեւ քունը գողցուած պահ մը պիտի ըլլար, անհուն երազանքին վրայ։

⁂

Վիպային Պոլիսը կը մարմնաւորէր բանաստեղծ Հրանդ Նազարեանը, իր պարթեւ հասակով, գեղեցիկ *մաթ* գոյն դէմքով, եւ երազուն սեւ խոշոր աչքերով։

Երբ անիկա կ'անցնէր Սկիւտարի լայն ճամբաներուն վրայէն, ռոմանթիք խոշոր եզրերով սեւ գլխարկին տակ, ծանր, չափաւորեալ քայլքով, վիպային Պոլիսը՝ գինովցած սիրտերն էր որ կը քաշէր իր ետեւէն։

Կը յիշեմ աշունի ուշ իրիկուն մը, երբ Ոսկեղջիւրի կամուրջին կպող եւ Սկիւտար տանող շոգենաւին եզերքը նստած էի։

Ցանկարծ երեւցաւ Հրանդ Նազարեանը, եւ մտաւ նաւուն մէջ։

Այլեւս չտեսայ զինքը։

Բայց կ'երթայինք, աւելի քան երբեք, վիպային Վոսփորի ջուրերուն վրայէն…

Փարիզ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Խմբագրութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ հրատարակութիւնները։

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՆԱՄԱԿԱՆԻ (Պրակ, 1, Գիրք VI), Երեւանի Համալսարանի Հրատարակչութիւն (1972 – Երեւան), կազմեց եւ ծանօթագրեց Գոհար Հ. Ազնաւուրեան, խմբագիր՝ Գ. Խ. Ստեփանեան։ Տպաքանակ 10.000։ Այս գիրքը խմբագրութեանս մակագրուած է եւ նուիրուած՝ Տիկին Գոհար Ազնաւուրեանին կողմէ։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ (Հատոր 1 եւ հատոր 8) խմբագրութեանս նուիրուած՝ Կիրովականէն Պր. Խաչիկ Էմինեանի կողմէ։

ՅԱՆՈՒՆ «ԱԼ-ԳԱՀԻՐԱ» ԴՐԱՄԱՏԱՆՑ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ՊՐ. ՌԻՋՔ ԿԱՏԻ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ

ԽՕՍՈՒԱԾ՝ ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԵԱՆԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ, ԳԱՀԻՐԷԻ Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՓԱԿԻՆ ՄԷՋ

Մեռաւ մարդ մը, եւ ՄԱՐԴ քիչ կայ։

Պիտի չուզէի այսօր հոս գրանուիլ, դամբանական խօսելու մեր այնքա՜ն սիրելի անձի մը համար, որ ապրեցաւ մեզի հետ եւ մենք իրեն հետ։ Խոր ցաւ զգացինք մեր սիրելի ընկերոջ եւ «Ալ-Գահիրա» դրամատան Կեդրոնական Ընդհ. վարչութեան քննիչ՝ Նուպար Պալեանի մեզմէ առ յաւէտ բաժանումին համար։

Անակնկալ եղաւ իր մահուան լուրը՝ որ կարդացի թերթին մէջ, քանի որ ան առողջ էր, եւ զարմանքով լեցուեցայ, քանի որ սակայն երէկ մինչեւ կէսօրուան ժամը մէկը իմ մօտն էր, հետս։

Եւ սակայն Աստուծոյ կամքն է։ Ամէնքս ալ մահուան առջեւ կը մնանք մեր ձեռքերը ծալլած եւ լուռ։ Աստուծոյ կամքն է, որուն դէմ կարելի չէ դնել։

Նուպար Պալեան օրինակն էր պարկեշտութեան։ Ան կենդանի օրինակն էր զոհաբերութեան՝ գործի մէջ։ Ան հաւատարիմ էր իր Աստուծոյն, հայրենիքին, եկեղեցիին, ընտանիքին եւ համայնքին։

Կը զգամ այն մեծ վնասը, որուն ենթարկուեցաւ հայ համայնքը իր մէկ կարկառուն անդամին կորուստով, որ իր մեծ դերը ունէր այդ համայնքէն ներս։ Կը զգամ նաեւ Հայկական Սրահին վնասը, որուն՝ ողբացեալը տրամադրած էր իր ժամանակին մեծագոյն մասը, եւ որուն հանդէպ իր հոգածութիւնը աւելի էր՝ քան իր իսկ անձին հանդէպ։

Ի ներկայութեան սուգի այս հաւաքոյթին՝ ողբ. Նուպար Պալեանի թաղման այս արարողութեան, արցունք կը տեսնեմ ես բոլորին աչքերուն մէջ, որոնք կը վկայեն, թէ ողբացեալը ինչ դեր

Պր. Ռիջք Կատ դամբանական խօսած պահուն
(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

կատարած էր իր ազնիւ արարքներովը։

Նուպար Պալեան կը վայելէր սէրը՝ ոչ միայն իր պատկանած համայնքի զաւակներուն, այլ նաեւ իր գործընկերներուն եւ գլխաւորներուն։ Ան կատարեալ գիտակից էր իր պաշտօնին ու սիրեց զայն մինչեւ իր կեանքի վերջին օրը։ Երբ իր հետ կը խօսէիր, կը զգայիր թէ կը խօսիս բացառիկ անձնաւորութեան մը հետ։ Լուսաւոր միտք մըն էր, որ կրնար խօսիլ որեւէ նիւթի մը մասին։ Անձնաւորութիւն մը՝ որ ունի իր կերպարը եւ մտածելակերպը։

Ան այնքա՜ն սիրուած էր իր գործընկերներէն եւ գլխաւորներէն՝ որ Ուսթազ Հասան Զաքի Ահմատ ուզեց, որ «Ալ-Գահիրա» դրամատան այս թանկարժէք զաւակին թաղման արարողութեան անձամբ մասնակից ըլլանք եւ մենք, ու մեր ցաւակցութիւնները յայտնենք պաշտօնական այս ընտանիքի անդամներուն։

Նուպար Պալեան չէ մեռած, ան կենդանի է մեր սրտերուն մէջ իր էութեամբը եւ կեցուածքովը, ու զինքը միշտ պիտի յիշենք ամենայն հպարտութեամբ։

Իրեն հետ ապրեցայ աւելի քան երեսուն տարի՝ ծառայելով նոյն դրամատան մէջ, եւ իր մէջ նկատեցի հաւատարմութիւն՝ հանդէպ գործին եւ բարձր սկզբունքներու։ Ան մեզի համար եղաւ լաւագոյն ուսուցիչը եւ լաւագոյն բարեկամը։

Կ՚աղօթեմ Աստուծոյ, որ զայն բնակեցնէ իր լայնատարած դրախտին մէջ, իր սուրբերուն հետ, ու վարձատրէ անոր բոլոր բարի գործերը եւ ներէ մեղքերը։

«Ալ-Գահիրա» դրամատան ընտանիքի բոլոր անդամներուն, եւ անոնց գլուխը գտնուող՝ վարչական խորհուրդի ատենապետին անունով, իր պաշտօնական ընտանիքի բոլոր անդամներուն՝ Տիկնոջ եւ զաւակներուն, եղբայրներուն եւ յատկապէս մեր գործընկերոջ՝ Պր. Զաւէն Պալեանին, բոլորին կը ներկայացնենք մեր ամենաանկեղծ ցաւակցութիւնները, աղաչելով առ Աստուած որ մխիթարէ անոնց սիրտերը։

Շնորհակալութիւն Գերաշնորհ Սրբազան Հօր, որ թոյլ տուաւ ինծի այս առթիւ խօսք առնելու։

ՌԻՋՔ ԿԱՏ

(Արաբերէնէ թարգմանեց՝ Ա. Մ.)

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Տէր եւ Տիկին Վահան Գազանճեան եւ զաւակունք (Մոնթրէալ), Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալեան եւ զաւակունք՝ Մայտա եւ Վահէ, ինչպէս նաեւ համայն սգակիր պարագաները՝ իրենց զգածուած շնորհակալութիւնները կը յայտնեն՝ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապունեանին, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շահբազեանին, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանին, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տիկնանց Խնամակալութեան, Տնօրէնութեան եւ Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան, Հայկական Ընթերցասրահին, «Ճահակիր»ի խմբագրութեան եւ բոլոր անոնց՝ որոնք անձամբ, հեռագիրով, նամակով, նուիրատուութեամբ կամ ծաղկեպսակ ղրկելով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրեցեալ մօր, մեծմօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՄԱՐԻ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻ

մահուան տխուր առիթով։

Գահիրէի ազգայիններէն և Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ՝ ընկեր Նուպար Պալեանի մահուան տխուր առիթով, Տէր և Տիկին ընկեր Սարգիս Սարգիսեան (Պէյրութ), իրենց զգածուած ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ողբացեալի այրիին, զաւակներուն, եղբայրներուն և ընտանիքներուն և առ այդ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները կ՚ընեն.

	Լ. Ո.
«Արարատ»ին	25
«Ջահակիր»ին	25

Նոյն տխուր առթիւ, ընկեր Օննիկ Ճամպուլեան (Պէյրութ). 10 Լիբ. Ոսկի կը նուիրէ «Ջահակիր»ին։

Նոյն տխուր առթիւ և նոյն նպատակին՝ ընկեր Մանուկ Մարկոսեան (Պէյրութ) կը նուիրէ 10 Լիբ. Ոսկի։

Նոյն տխուր առթիւ, Դամասկոսէն, Տէր և Տիկին Ընկեր Սողոմոն Ելէնեան 10 Լիբ. Ոսկի կը նուիրեն «Արարատ»ին։

Նոյն տխուր առթիւ, Տէր և Տիկ. Ընկ. Կարապետ Չիլինկիրեան (Պէյրութ), 10 Լիբ. Ոսկի կը նուիրեն «Արարատ»ին։

Գահիրէի ազգայիններէն և Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ՝ ընկեր Նուպար Պալեանի և Իսկուհի Սարաֆեանի (Պէյրութ) մահուանց տխուր առիթով, Տէր և Տիկին ընկեր Յակոբ Անտըրեան և զաւակունք (Պէյրութ) իրենց զգածուած ցաւակցութիւնը կը յայտնեն հանգուցեալներու ընտանեկան պարագաներուն, և առ այդ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

	Լ. Ո.
«Արարատ»ին	5
«Ջահակիր»ին	5

Գահիրէի ազգայիններէն և Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ ընկեր Նուպար Պալեանի մահուան տխուր առիթով, Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Շաքէ Մասնաճիւղի Վարչութիւնը (Պէյրութ), իր ըզգածուած ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալին այրիին, զաւակներուն, եղբայրներուն, ընտանեկան պարագաներուն, և առ այդ 10 Լիբ. Ոսկի կը նուիրէ «Ջահակիր»ին։

Նոյն տխուր առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագիրի, Տէր և Տիկին ընկեր Հայկարամ Գալինճեան (Պէյրութ) 10 Լիբ. Ոսկի կը նուիրեն «Ջահակիր»ին։

Հ.Մ.Ը.Մ.ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ՇԱԲԱԹ 15 ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ 16 ՅՈՒԼԻՍ 1972

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՔԱՌԱՆԿԻՒՆ Դ. ՄՐՑԱՇԱՐՔ

Հ.Մ.Ը.Մ.ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 20 ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆՑ ՇԱՐՔ

ա.— Շաբաթ, 22 Յուլիս 1972

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

բ.— Շաբաթ, 22 եւ կիրակի 23 Յուլիս 1972

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

գ.— Կիրակի 30 Յուլիս 1972

ՁԵՌՆԱՐԿ՝ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻՆ ԿՈՂՄԷ

Կը խնդրուի չխաչաձեւել

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը։ Ձեր կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՒ ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁ

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԱԾ՝ ՈՂԲ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԵԱՆԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ, ՅԱՆՈՒՆ ԳԱՀԻՐԷԻ Հ.Մ.Մ.Ի ԵՒ «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻՆ՝

ԸՆԿԵՐ ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

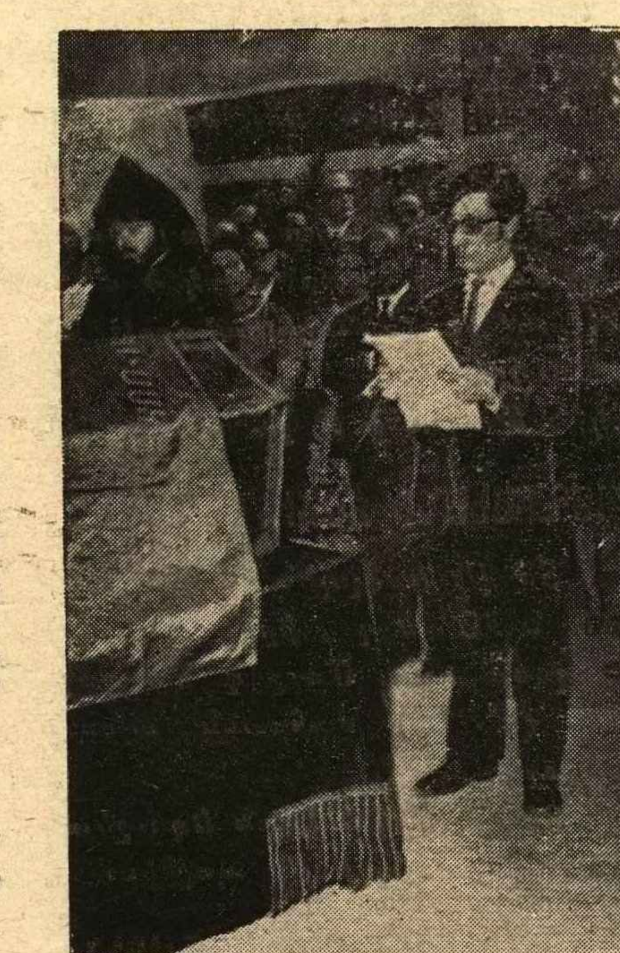
Սգակիր յուղարկաւորներ,

Այսօր, արցունքոտ աչքերով հաւաքուած ենք այստեղ, բոլորս, յարգանքի վերջին տուրք մը մատուցանելու և հրաժեշտ առնելու պատուական հայորդիէ մը՝ որ պատանի հասակէն սկսեալ, խոր համոզումով և հաւատքով նուիրուեցաւ այն մեծ գործին՝ որ սփիւռքահայերուս համար կը կոչուի հայապահպանում։

Այդ գաղափարանուէր եւ անձնազոհ հայորդին՝ մեր բոլորին սիրելի և յարգելի Նուպար Պալեանն է, որուն անշնչացած մարմինին առջե բոլորուած կը սգանք իր կորուստը, կորուստ մը մեծ և անդարմանելի ոչ միայն մեզ՝ Հ.Մ.Մ.ի և «Նոր Սերունդ» Մշակութային միութեան անդամներուս համար, ոչ միայն իր սրտակէզ հարազատներուն համար, այլ և ողջ հայութեան և ի մասնաւորի եգիպտահայութեան համար, որուն փոքրաթիւ և անձնազոհ նուիրեալներէն մին եղաւ, ու իր կեանքը ամբողջ՝ նուիրեց մեր ժողովուրդին։

Անժամանակ է իր մահը, որովհետև ամէնքս տակաւին շատ սպասելիքներ ունէինք իրմէ։

Ո՞վ է այն մէկը ձեր բոլորին մէջէն, սիրելի յուղարկաւորներ, որ ողբացեալ մեր ամենուս սիրելի՝ ընկեր Նուպար Պալեանէն չունի յիշատակներ։ Ո՞վ է այն, որ երբ որեւէ առիթով դիմած է իրեն՝ օժանդակութեան կամ աջակցութեան մը համար, մերժուած է։ Չկայ մէկը որուն անսակարկ տրամադրուած

Ընկ. Աւետիս Մովսէսեան ուղերձ արտասանած պահուն
(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

ըլլալ մեր սիրելի ողբացեալ ընկերը, մեզ, Նոր Սերունդի երիտասարդներուս հայրը, մտերիմը, խորհրդատուն։

Շնորհիւ ընկեր Նուպար Պալեանի աներեւակայելի զոհողութիւններուն եւ ի վնաս իր ֆիզիքական առողջութեան, շէն ու աշխոյժ մնաց մեր հայրենասիրական եւ ազգասիրական կեդրոններէն մին՝ Հայկական Ընթերցասրահը, որուն իտէալին ամբողջութեամբ նուիրուած, ան զոհեց թէ իր հաճոյքը, թէ իր հանգիստը եւ թէ մանաւանդ իր կեանքը։

Սիրելի ընկեր Նուպար Պալեան,

Դուն մեր մէջ վառեցիր այն կրակը՝ որ կը կոչուի հայրենասիրութիւն, բոցկլտացող կրակ մը, որ յաւիտենապէս պիտի վառուած մնայ մեր հոգիներէն եւ սրտերէն ներս, եւ այստե՛ղ, քու անկենդան մարմինիդ առջեւ կանգնած, կ՚երդնու՛նք, որ այդ կրակը մեր կարգին պիտի փոխանցենք սերունդէ սերունդ, ու քու յիշատակդ անշէջ պիտի պահենք այդ կրակին հետ միասին։

Քու անակնկալ եւ վաղաժամ մահը՝ կայծակէ մը շանթահարուած ծառի մը նման հարուածեց նաեւ մեր սրտերը, եւ սակայն մեր սրտերը պիտի տրոփեն միշտ քու սիրովդ, քու մեծ սիրովդ՝ զոր ցուցաբերեցիր հանդէպ հայրենիքիդ եւ ժողովուրդիդ, սէր մը նուիրեալ՝ քու պաշտած Ս. Էջմիածինիդ։

Դուն ապրեցար թէև կարճ, բայց լեցուն կեանք մը, եւ այդ զոհաբերեալ կեանքովդ ապացուցիր, որ դուն հարազատ զաւակն ու իսկական յաջորդը եղար ազնուական հօրդ՝ մեր վեթերան ընկեր ողբացեալ Մարտիրոս Պալեանին եւ գաղափարանուէր մօրդ՝ անզուգական ընկերուհի ողբացեալ Սաթենիկ Պալեանին։ Ու այսօր կ՚երթաս յաւիտենականութեան մէջ միանալու քու սիրելիներուդ, քաջհոգի յեղափոխական մեծ հօրդ՝

(Շար. տես էջ 6)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԵԳԻՊՏԱՅԻ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

22 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 29 Յունիս 1972, կ.ե. ժամը ճիշդ 9.30ին

ՅՈՒՇ ԵՐԵԿՈՅ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉ ԵՒ ՄՐԱՀԻՍ ԱՏԵՆԱՊԵՏ

ՈՂԲ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱՆԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՐ. ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆԻ

Ատենապետ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի

Յարգանքի խօսք պիտի առնեն

ԸՆԿ. ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՊՐ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՊՐ. ԵՂԻԿ ՎԵՑԻԿԵԱՆ

ՊՐ. ԱՐԱՄ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ (Կազմակերպիչ միութեան կողմէ)

ՊՐ. ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ (Երես. մարմիններու կողմէ)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

«ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ»Ի

(Ղեկավար՝ Մօ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՑՈՒՆՕԲԵԱՆ)

ՏԻԿԻՆ ՇԱՄԻՐԱՄ ԴԱՐՄԱՆԵԱՆ

ՏԻԿԻՆ ՀԱՆՐԻԷԹ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ-ՎԻԿԿԵՐ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ՌՍՏՈՒՆԻ

ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ ՄԱՐԿՐԻԹ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԸՆԿԵՐ ՊԵՐՃ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

Հայ հասարակութիւնը իր ներկայութեամբ պիտի կրնայ յարգել ողբացեալին յիշատակը։

Երեկոյթը պիտի սկսի ճիշդ որոշեալ ժամուն։

——**——

Հինգշաբթի, 6 Յուլիս 1972, կ. ե. ժամը 8ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՀՈԳՇ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԱՐՄՆԻ ԵՒ Հ.Մ.Մ.Ի

ԾԱՆՕԹ.– Բոլոր այն շրջանաւարտները, որոնց հրաւէրը չէ հասած, թող բարի ըլլան դիմել Սրահի քարտուղարութեան, ստանալու համար իրենց հրաւէրը։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օգտաշէն թղթատարով, շնորհակալութեամբ ստացած ենք ARMENIAN DIGESTի 1972 տարուան Փետրուարի համարը։

Անգլերէն լեզուով այս գեղեցիկ հրատարակութիւնը, իր բազմահազար (25000) տպաքանակով, մեծապէս կը նպաստէ Հայութեան և Հայ Դատին, մանաւանդ անգլիախօս օտար շրջանակներէ ներս։

Հրատարակիչը և խմբագրութեան տնօրէնն է Պր. Յակոբ Թանգեան (Նազարենց)։

Տարեկան բաժնեգինն է ԱՄՆի համար 8 տոլար, Գանատայի համար 9 տոլար իսկ աշխարհի միացեալ երկիրներուն համար 10 տոլար։

Բաժանորդագրուելու համար դիմել՝

Armenian Digest
G.P.O. Box 638
New York, N. Y. 10001
(U. S. A.)

ԸՆԿԵՐ ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ ՈՒՂԵՐՁԸ

(Շար. Ե. էջէն)

Քեռիին եւ քու պաշտելի ծնողացդ, որոնց արժանաւոր զաւակը եղար ու մնացիր մինչև վերջին շունչդ։

Երթա՛ս բարեաւ, սիրելի և անմոռանալի ընկեր, թող քու հողակոյտդ զովանայ մեր աչքերէն կաթած արցունքի կաթիլներովը և մենք՝ Նոր Սերունդի հաւատարիմ անդամներս, չպիտի բնաւ մոռնանք քեզ, և քու շիրիմդ մեզի համար պիտի դառնայ ուխտատեղի։

Հանգիստ ննջէ՛, սիրելի ընկեր, և քու աճիւններդ թող հանգչին յաւիտենական խաղաղութեամբ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Միհրան Զագըճեանի դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տիար Մարտիկ Փիլիպպոսեան և Տիկ. Անահիտ Տէմիրճեան	200
Տիար Հայկ Փիլիպպոսեան	100

Օր. Էլսա Տատրեանի ընդ Պր. Օննիկ Կարիպեանի (Ժընև) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի՝ Տիկին Զարուհի Յովէլեան կը նուիրէ 100 ե.գ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի կողակիցին, մօր, մեծ մօր՝ ողբ. Տիկին Գլխադիր Թաշճեանի մահուան առաջին տարելիցին առթիւ, Տիար Երուանդ Թաշճեան, Տէր և Տիկին Վահէ Թաշճեան և զաւակունք, և Տէր և Տիկին Պերճ Թաշճեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	400
Ամենայն Սրբոց գերեզմանատան	400
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	400
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	400
Աղքատախնամին	400
Այծեմնիկին	400
Հ.Բ.Ը.Միութեան (Գահիրէ)	400
«Արև»ին	400
«Յուսաբեր»ին	400
«Ջահակիր»ին	400

Իրենց սիրելի խնամիին՝ ողբ. Տիկին Գլխադիր Թաշճեանի մահուան առաջին տարելիցին առիթով, Այրի Տիկին Ազատուհի Քէշիշեան և զաւակունք կը նուիրեն.

Ամենայն Սրբոց գերեզմանատան	100
Այծեմնիկին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100

(Ստանալ Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանէն)

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Ողբ. Քերովբէ Կոստանդեանի մահուան տարելիցին առթիւ, Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կը նուիրէ 200 ե.գ.։

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Երուանդ Րէիզեանի կսկծալի մահուան առթիւ, Տիկին Վարդուհի Տէյիրմէնճեան կը նուիրէ.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկին Վահրամ Մանուկեան կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500
«Արև»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգ. Առաջնորդարանէն)

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկին Պօղոս Մանուկեան կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկին Հրայր Փարմաքսըզեան կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկ. Նուպար Տէյիրմէնճեան կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500

Նոյն առթիւ Տէր և Տիկին Վրէժ Մանուկեան կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	100

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր և Տիկին Ներսէս Թոփալեան 400 ե.գ., ողբ. Ժիրայր Իփլիկճեանի (Անգլիա) մահուան տխուր առթիւ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տիար Երուանդ Թաշճեան, Տէր եւ Տիկին Վահէ Թաշճեան եւ զաւակունք (Գանատա), Տէր եւ Տիկին Պերճ Թաշճեան, Տէր եւ Տիկին Ռաֆֆի Գալըճեան եւ զաւակունք (Աղեքսանդրիա), Տոքթ. եւ Տիկին Նայիրի Գալըճեան եւ զաւակը, (Գանատա), ինչպէս նաեւ Սուլթանեան, Խաչերեան, Աղանեան (Ա.Մ.Ն.), Հէօճէքեան (Ա.Մ.Ն.), Ջրայեան (Գանատա), Քէշիշեան (Ա.Մ.Ն.), Թուֆայեան (Ա.Մ.Ն.), Ոսկանեան (Ա.Մ.Ն.), Թաշճեան, Գալըճեան եւ Քէշիշեան ընտանիքները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 25 Յունիս 1972, կ. ա. ժամը 10.30ին, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրելի կողակիցին, մօր, մեծ մօր, քրոջ, մօրաքրոջ, հեռկնոջ, հարսին ու խնամիին՝

ՈՂԲ. ՏԻԿԻՆ ԳԼԽԱԴԻՐ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ–ԳԱՀԻՐԷ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ-ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

(Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց)

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՐ. ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆԻ

(Ատենապետ Պատկ. Թեմական Ժողովի)

ՊԱՏՈՒՈՅ ՀԻՒՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՒԵՏԻՍ Ն. ՃԱԳԸՃԵԱՆ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐԶԱՆՔԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

ՊՐ. ԿԱՐՊԻՍ ԳԱԼՖԱԳԵԱՆԻ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ՍՊԱՅԻՑ ԴՊՐՈՑԻ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

Կիրակի, 25 Յունիս 1972, կ.ե. ժամը 7ին

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՇՐՋԱՓԱԿԻՆ ՄԷՋ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուդանի «	160 Ս.Դ	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	12 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	5 Սթերլին	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Հիլտա Սամսոնեանի ընդ Պր. Ներսէս Սեմերճեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաճեան	200
» » Զաւէն Գալաճեան	200
Տիար Հրանդ Մարկոսեան	100

Ողբ. Նուպար Գալաճեանի վաղաժամ և դառնակսկիծ մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրէ.

Տիկին Թագուհի Թերզեան	100

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տոքթ. և Տիկին Արթօ Խաչերեան 200 ե.գ., իրենց սիրելի մօրեղբօր՝ ողբ. Մուշեղ Մուզալեանի (Մ. Ն.) մահուան տխուր առթիւ։

Տէր և Տիկին Լեւոն Եղուշեան 1000 ե.գ., ուխտի մը առթիւ։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Տիկին Մարի Վարձապետեանի կսկծալի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Մելքոն Պօհճալեան	200
Տիկին Փերուզ Զոլաքեան և որդին՝ Հայրապետ Զոլաքեան	100

Ողբ. Տիկին Նուարդ Աճէմեանի (Գանատա) կսկծալի մահուան առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Վարդան Մուշեղեան	100
Տէր և Տիկին Նազարէթ Ջամպազեան	100
Տեարք Վահան և Արտաշ Վարձապետ	200

Ողբ. Վահան Պէնտեանի կսկծալի մահուան առթիւ կը նուիրեն.

Տեարք Դաւիթեան Եղբարք	200
Տեարք և Տիկնայք Յակոբ և Սարգիս Վարձապետեան	200
Տէր և Տիկին Վահրամ Բօտուրեան	100

Ողբ. Նուպար Գալաճեանի կսկծալի մահուան առթիւ, Տէր և Տիկին Մելքոն Պօհճալեան կը նուիրեն 100 ե.գ.։

Օր. Սիլվիա Սահակեանի ընդ՝ Պր. Գրիգոր Մարթայեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տեարք Դաւիթեան Եղբարք կը նուիրեն 200 ե.գ.։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԸՆԿԵՐ ՈՍԿԱՆ ՔՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻՆ (Նիւ Եորք) – Շնորհակալութեամբ ստացած ենք ձեր գրախօսականը՝ Տոքթ. Ա. Գարագաշեանի՝ «Բժիշկին Խորհուրդները» գիրքին։

Խախտած չըլլալու համար մամուլի սովորութիւնը՝ նկատելով որ հեղինակը թերթիս ցարդ չէ հասցեագրած իր գիրքէն օրինակ մը, կը ցաւինք որ առ այժմ չպիտի կարենանք մեր սիւնակներուն մէջ տեղ յատկացնել ձեր գրախօսականին համար։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅԴԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 435 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՀԱՏԸ ՋԵՌՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 35 Լիբ. Դհկ.

عدد ٤٣٥ — الخميس ٢٩ يونيه ١٩٧٢

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹԻ ՄՈՍԿՈՒԱ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄԸ

(ՍՈՎԵՏՕ-ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ)

Սովետ և Եգիպտոսի լիտըրներու միջև շփումները կանոնաւոր դարձած են, ինչպէս նախատեսուած է բարեկամութեան և համագործակցութեան դաշնագիրին մէջ։ Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթի Մոսկուա այցելութիւնը և անոր բանակցութիւններն ու խօսակցութիւնները՝ Լ. Պրեժնեւի և Ա. Քոսիկինի հետ, ուղղակի կապ ունին Մերձաւոր Արևելքի ներկայ կացութեան հետ։

Այս կացութիւնը կը բնորոշուի միշտ աւելի ծաւալուն ոտնձգութիւններովը իմպերիալիստական ուժերուն, որոնք կ'ուզեն ականահարել արաբական երկիրներուն յառաջդիմական շարժումը, այս շարժումը կղզիացնել ՍՍՀՄէն՝ իրենց բնական և վստահելի դաշնակիցէն։

Սովետօ-եգիպտական հաղորդագրութեան մէջ յայտնուած է այն հաւատքը, թէ Իսրայէլի ծաւալապաշտական բացայայտ քաղաքականութիւնը՝ լարուածութեան գլխաւոր աղբիւրը կը մնայ։ Այս քաղաքականութիւնը կը կիրառուի ԱՄՆի ուղղակի հաւանութեամբ, անոնց զինուորական ու ֆինանսական յարատեւ յենարանով, ինչ որ պատճառ կը դառնայ Մերձաւոր-Արևելքի պայթուցիկ և սարսափելի կացութիւնը դեռ ևս երկարելու։

Միւս կողմէ, ինչպէս ցոյց տուաւ վերջին ամիսներու դէպքերուն վերլուծումը, արաբական Արևելքի յետադիմական ուժերը և անոնց գործակալները աշխոյժ կերպով գործի լծուած են՝ Մերձաւոր Արևելքի խնդրին քաղաքական կարգադրութիւնը ձախողեցնելու համար և կ'աշխատին արաբ ժողովուրդները [illegible] անձնատուր ըլլալ իմպերիալիստներուն։

Ուրեմն, արաբական յառաջդիմական պետութեանց թշնամիները՝ իմպերիալիստական ուժերը կը սաստկացնեն իրենց խափանարարական գործունէութիւնները։ Այս պայմաններուն մէջ, Մերձաւոր Արևելքի ներկայ կացութիւնը Եգիպտոսին և ՍՍՀՄին համար հրամայական պահանջ դարձուց միացեալ աշխատանքի մը համադրումը, ինչպէս այդ նախատեսուած է բարեկամութեան և համագործակցութեան դաշնագիրին մէջ։ Այս գետնի վրայ կարեւոր տարր մըն է երկուստեք ընդունուած այն իրողութիւնը՝ որ ներկայ պայմաններուն մէջ, Նախայարձակումի զոհ արաբական պետութիւնները իրաւունք ունին նոյնպէս դիմելու այլ միջոցներու՝ իրենց բռնագրաւեալ հողերը վերստանալու համար։

Սովետօ-եգիպտական հաղորդագրութեան մէջ յատուկ և յականական ձեւով պարզուած են Իսրայէլեան Նախայարձակումի հետքերը ջնջելու և թշնամութիւնը արդարօրէն կարգադրելու գլխաւոր և պարտադիր պայմանները։

Առաջին, բոլոր միջոցներով ամրացնել տնտեսական, քաղաքական և զինուորական ուժը արաբական պետութեանց՝ որոնք կ'ընթանան յառաջդիմութեան ուղիով։ Երկրորդ, ամրացնել արաբ բոլոր ժողովուրդներուն միասնութիւնը՝ հակաիմպերիալիստական հիման վրայ, վճռականօրէն ընդդիմանալու իրենց շարքերը պառակտելու փորձերուն դէմ։ Եւ պէտք է ընդունիլ, որ արաբական պետութիւնները ընդունակ են այս պայմանները իրագործելու։

Իր կողմէն ՍՍՀՄը իր բոլոր կարելին կ'ընէ, արաբական երկիրներուն մեծ օգնութիւն մը և ազդու յենարան մը տալու համար։ ՍՍՀՄի այս անփոփոխ դիրքը՝ լաւապէս բացատրուած է միացեալ հաղորդագրութեան մէջ ու բացորոշ կերպով կը խօսուի ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին, որոնք նպաստելու են Եգիպտոսի պատերազմական ուժը աւելցնելու, երկու երկիրներուն զինուորական համագործակցութիւնը զօրացնելու։ Հաւատարիմ իր միջազգային պարտականութեան, ՍՍՀՄը կրկին հաւաստիքը տուաւ սոցիալիստական բարենորոգումներու ուղիին մէջ մտած Եգիպտոսին հետ՝ բոլոր մարզերուն մէջ համագործակցութիւնը զարգացնելու և ամրացնելու իր ձգտումին։

ՍՍՀՄի մէջ շատ գոհացուցիչ կը գտնեն Նախագահ Անուար էլ Սատաթի այցելութեան արդիւնքները։ Այս այցելութիւնը կը նպաստէ ՍՍՀՄի և Եգիպտոսի միջև ամրապնդելու բարեկամութիւնը՝ որ վճռորոշիչ ազդակ մը դարձած է երկու պետութեանց միջև յարաբերութեանց զարգացման։

ՎԼ. ՔԱԹԻՆ

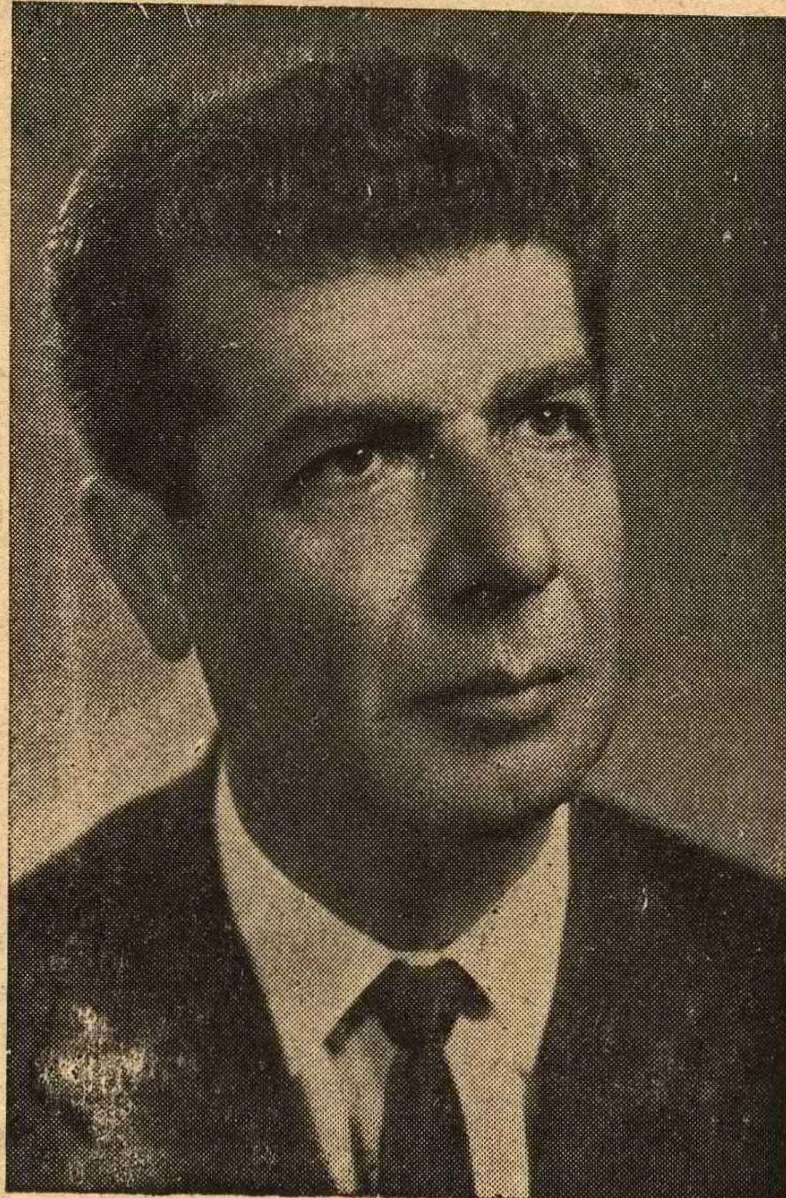
(Քաղաքական մեկնաբան՝ ՆՄԳի)

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅԹ՝ Ի ՊԱՏԻՒ ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆԻ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Մօտաւորապէս ամիսէ մը ի վեր է, որ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահ Դր. Վարդգէս Համազասպեան ժամանած է Միացեալ Նահանգներ՝ Բալուի և Արաբկիրի Հայրենակցական Միութիւններու հրաւէրով։ Անոր ներկայութիւնը այս ափերուն վրայ մեծ բերկրանք առթեց ամբողջ Ամերիկահայութեան։

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ

Դր. Վարդգէս Համազասպեան շրջագայեցաւ այս մեծ երկրի Ատլանտեան ափերէն մինչև Խաղաղականի եզերքները։ Այցելելով հայաշատ քաղաքներ, ան հանդիպեցաւ բազմաթիւ անձնաւորութիւններու, այցելեց հայ մշակութային, կրթական և այլ հաստատութիւններ, խօսեցաւ ժողովներու ընթացքին և խրախուսեց հայ ժողովուրդը, որ հաստատ մնայ իր ազգապահպանման պայքարի պատնէշին վրայ, Մայր Հայրենիքի հետ կողք կողքի։

Յարգանքի վերջին հանդէս-երեկոյթը, որ տեղի ունեցաւ Նիւ Եորքի Մայր Տաճարի «Գալուստեան» հանդիսասրահին մէջ, Յունիս 4ի Կիրակի երեկոյ, կազմակերպուած էր Մեծագոյն Նիւ Եորքի Ընդունելութեան Յանձնախումբին կողմէ։

Դր. Համազասպեան ներս մտաւ սրահէն, ներկայ բազմութեան յոտնկայս ծափահարութեանց ներքև։ Օրուան հիւրը յարգելու համար հեռու քաղաքներէ ևս եկած էին շատ մը ազգայիններ, ինչպէս նաև՝ Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ հայոց թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան։

Ճաշէն ետք, օրուան ատենապետ Դր. Տ. Սմսարեան, գեղարթ խօսքերով երեկոյթը բացուած յայտարարեց և հրաւիրեց Գանատայէն ժամանած երկու շնորհալի արուեստագէտներ։ Օր. Անահիտ Ալեքսանեանի դաշնակի ընկերակցութեամբ երգեց Օր. Նուարդ Բալեցեան «Միրանի Ծառ»ը և «Երևան - Էրեբունի»ն, որոնք արժանացան բուռն ծափերու և ծաղկեփունջերու, իբրև գնահատանք այն հնչեղ, հմայիչ ու յորդառատ ձայնին, որ մեծ ապագայ կը խոստանայ։

Քեմանչիստ Ռուբէնը ևս, իր ներկայութիւնը արժեցուց, երբ բեմ եկաւ իւրայատուկ իր նըւագով և հնչեցուց զանազան եղանակներ, ինչպէս նաև «Կռունկ»ը, որուն հծծիւնները վարպետօրէն արտայայտեց։

Դր. Անդրանիկ Փոլատեան, փառաբանելէ ետք Մայր Հայրենիքի վերածնունդն ու նուաճումները ու գաղութահայութեան անհուն սէրը անոր հանդէպ, անդրադարձաւ Դր. Վարդգէս Համազասպեանի կեանքի և ասպարէզի զանազան փուլերուն։ Օրուան պատուարժան հիւրը, 1940ին Երևանի համալսարանը աւարտելէ ետք, ստանձնած է շարք մը կրթական ու մշակութային հաստատութիւններու պատասխանատու պաշտօններ, իսկ 1965ին, գլխաւորած է Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահի պատասխանատու

(Շար. տես էջ 2)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի Հիմնադիրներու Խորհուրդը, Վարչական Կազմը, Հ.Մ.Մ.ի եւ «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութեան վարչութիւնները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 2 Յուլիս 1972, կ. ա. ժամը 10ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի իրենց հիմնադիր անդամին եւ ժրաջան ատենապետին՝

ՈՂԲ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Հայկական Ընթերցասրահի եւ անոր կից մարմիններու անդամները իրենց ներկայութեամբ պարտին յարգանքի տուրք մատուցանել իրենց նուիրեալ ատենապետին եւ ղեկավարին յիշատակին։

ԳԱՀԻՐԷ

ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

Անցեալ Ուրբաթ, 23 Յունիս 1972, Ազգ. Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ գումարուեցաւ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի նիստը, նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի եւ ատենապետութեամբ Դր. Արթօ Պըլըքեանի։

Մեր թերթի սուղ սիւնակներուն մէջ կրկնութիւն կատարած չըլլալու համար, այս ժողովին մասին առանձինն չպիտի անդրադառնանք, այլ պիտի բաւականանանք՝ հրատարակելով Ազգ. Առաջնորդարանի դիւանի Պաշտօնական Հաղորդագրութիւնը, որուն ուսցումը՝ կը խորհինք թէ, բաց սովորականին, չ'ունենար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճանակիր»)

Իր՝ «Ազնաւուր, Ազնաւուրի մասին» գիրքին Ֆրանսերէն եւ հայերէն հրատարակութիւններէն ետք, այժմ այդ գործը անգլերէն լեզուով Ամերիկայի մէջ հրատարակութեան տակ է՝ Շիգակոյի «Հենրի Ռեկների Ընկերութեան» կողմէ։

Այս առթիւ Շառլ Ազնաւուր հրատարակիչ ընկերութեան կողմէ ԱՄՆ հրաւիրուած էր՝ ներկայ գտնուելու մասնաւոր Գոքթէյլ-Ընդունելութեան մը, որ տեղի ունեցաւ «Սէյնթ Մորիծ Ռուֆթոփ»ի մէջ։

Ընդունելութեան ընթացքին երբ հրաւիրեալ մը պատմեց իր առողջութեան մասին հիւսուած պատմութիւնը, իբր թէ այդ պատճառաւ իր գործունէութիւնները պիտի թեթեւցնէ, Ազնաւուր մեծապէս ծիծաղեցաւ եւ յայտնեց, թէ ինքը շատ լաւ կը զգար ինքզինքը՝ երբ այդ պատմութիւնը ծայր տուած էր։ Երբ իրեն բսուեցաւ, որ այդ բսի բսաւները առաջին անգամ երեւցած էին Իսթանպուլի թերթի մը մէջ, ան դիտել տուաւ ըսելով. «Իսթանպուլի մէջ մարդիկ ի՞նչ գիտեն իմ կացութեանս մասին»։ Ան կ'ենթադրէ որ այս զրոյցը շրջիլ սկսած է՝ երբ Հարաւային Ֆրանսայի մէջ ապարանք մը գնեց եւ աւելցուց, որ այժմ ուրիշ մը եւս շինել կու տայ։

Ազնաւուր խօսեցաւ Ֆրանսա վերադարձին իր կատարելիք աշխատանքներուն մասին, յայտնելով որ նոր կինոժապաւէնի մը արտադրութեան պիտի սկսի, որուն վերնագիրը պիտի ըլլայ՝ «Տեր Պոլինեսիա», որուն մէջ պիտի երեւի Մայք Փոնեթոր։

Այս ժապաւէնին երաժշտութիւնը պիտի գրէ իր աներձագը՝ Կարվարենց։ Ան նաեւ խօսեցաւ իր այլ ծրագիրներուն մասին եւ յոյս յայտնեց, որ մեծ թիւով հայ դերասաններ եւ դերասանուհիներ մասնակցին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Շառլ Ազնաւուրը Ճորճ Մաքսեանի հետ (Նիւ-Եորքի մէջ, 12 միլիոն տպաքանակ ունեցող ամենամեծ թերթի Daily News-ի Տ. Վ.-ի բաժնի խմբագիրը)

(Լուսանկար՝ Կ. [illegible])

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Կիրակի, 4 Յունիս 1972, Թորոնթոյի համալսարանաւարտներու շարքին՝ «Bachelor of Education»ի տիտղոսով վկայուած է թերթիս խմբագիրին հարսը՝ Տիկին Քրիսթին Պալաեան, կողակիցը՝ թերթիս թղթակից Պր. Շանթ Պալաեանի։

Վստահ ենք, որ Տիկին Քրիսթին մօտ ատենէն դասախօսի պաշտօնին պիտի կոչուի՝ Թորոնթոյի բարձրագոյն կրթական հաստատութիւններէն մէկուն մէջ։

Այս ուրախ առիթով ջերմօրէն կը շնորհաւորենք Տիկին Քրիսթին Պալաեանը եւ լաւագոյն յաջողութիւններ կը մաղթենք իրեն։

∴

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ թերթիս աշխատակից, հասարակական գործիչ եւ գրող ընկեր Հրանդ Գանգրունիի դուստրը՝ Սիլվա Գանգրունի, որ Թէքրոսի Սանտակնե Լեսէի փայլուն ուսանողուհիներէն մին է, յաջողութեամբ աւարտած է Ֆրանսական «Պրվէ»ի քննութիւնները։

Այս ուրախ առթիւ կը շնորհաւորենք Օր. Սիլվան եւ իր ծնողները՝ ընկեր եւ ընկերուհի Հրանդ եւ Անայիս Գանգրունիները, ինչպէս նաեւ մեծ հայրը՝ ընկեր [illegible]։

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ (հատոր Ա.) նուէր ստացուած Երեւանէն՝ Տոքթ. Արտաշէս Թոխեանէ։

ՍՏԵՓԱՆ ԼԱՉԻՆԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ցաւով տեղեկացանք, որ անցեալ Կիրակի, 25 Յունիս 1972, յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Հելիոպոլսոյ իր բնակարանին մէջ մահկանացուն կնքած է՝ Գահիրէի ծանօթ ազգայիններէն, Գահիրէի Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու նախկին անդամ՝

ՊՐ. ՍՏԵՓԱՆ ԼԱՉԻՆԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր կողակիցը, զաւակները ու բարեկամները։

Ողբացեալը համայնքիս բերած իր ծառայութիւններուն համար՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսէն պարգեւատրուած էր Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ա. Կարգի շքանշանով։ Նաեւ բազմաթիւ օտար շքանշաններով եւ պատուոյ գիրերով եւս պարգեւատրուած էր, ի միջի այլոց «Շըվալիէ տը լա Լէժիոն տ'Օնէօր», «Տոքթէօր Հոնորիս Գոզա» վկայագիրը, «Գոմանտէօր տը Մերիթ», «Շըվալիէ տը Սէն Ժան տը Լաթրան», «Ագատեմիսիէն տը լ'Ագատեմի տը Համս» տիտղոսները եւ նշանները։ Իր գործունեայ կեանքին ընթացքին, Պր. Ստեփան Լաչինեան միշտ իր կարելին բրած է՝ զանազան միջոցներով օգտակար հանդիսանալու բոլոր անոնց, որոնք իրմէ ազգակցութիւն կամ ծառայութիւն խնդրած են՝ իրենց զանազան դժուարութեանց յաղթահարելու համար։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Երկուշաբթի, 26 Յունիս 1972, կ. ե. ժամը 4ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան բազմաթիւ ազգայիններու եւ յուղարկաւորներու։ Նախագահեց Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, իր կողքին ունենալով Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Պապուճեանը եւ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընեանը։

Եկեղեցական արարողութեանց աւարտին, Սրբազան Հայրը դամբանական-քարոզ մը խօսեցաւ՝ մահուան անդարմանելիութեան եւ թողած բացին շուրջ եւ մասնաւորելով իր խօսքը՝ ողբացեալին կատարած համայնքային եւ ընկերային ծառայութեանց մասին, շեշտեց, որ Ստեփան Լաչինեանի մահուամբ մեծ բաց մըն է որ կը գոյանայ համայնքէս ներս։

Եկեղեցիին բակին մէջ, յանուն Ազգ. Իշխանութեան, խօսք առաւ Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենադպիրը՝ Պր. Թովմաս Համբիկեան եւ արտայայտուեցաւ համակրանքի խօսքեր ողբացեալին կատարած աշխատանքներուն եւ նուիրատուութեան մասին։ Ապա յանուն Ազգային Իշխանութեան, ցաւակցութիւններ յայտնեց ողբացեալին այրիին, զաւակներուն եւ ազգակից պարագաներուն։

Արարողութեանց աւարտին, ննջեցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Այս սխուր առթիւ, խմբագրութիւնս իր զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալ այրիին՝ Տիկին Պերճուհի Լաչինեանին, զաւակներուն, հարսներուն եւ թոռներուն, ինչպէս նաեւ ազգակից բոլոր պարագաներուն։

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅԹ՝ Ի ՊԱՏԻՒ ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆԻ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

գործը, որ ինքնին, դժուար և ուժերու լարում պահանջող պարտականութիւն մըն է, որովհետև ողջ աշխարհի մէջ ցրուած բազմահազար հայ կազմակերպութիւններու և անհատներու հետ յարաբերութիւն ու անոնց մշակութային կարիքներուն գոհացում տալը՝ մեծ պատասխանատուութեան պահանջող աշխատանք է։

Վերջին խօսողը եղաւ օրւան մեծարժէք մտաւորական հիւրը՝ Պր. Վարդգէս Համազասպեան, որուն արտայայտութեանց անհամբեր կը սպասէին ներկաները։ Ան հրապարակ եկաւ խոհուն և ուշադիր մտքերով, յայտնեց, որ իր կեանքին մէջ ականատես եղած է Հայաստանի հակադիր երկու երևոյթներուն։ Առաջինը՝ ժողովուրդի ապրած անբաղձալի վիճակն էր սկզբնական շրջանին, երբ ոմանք կը կասկածէին նոյն իսկ, թէ նորաստեղծ Սովետական Հայաստանի հանրապետութեան կեանքը պիտի շարունակուէ՞ր արդեօք։ Իսկ երկրորդն է, Հայրենիքի այժմու բարգաւաճ վիճակը, որ մրցման մէջ է արդէն աշխարհի ամենազարգացած երկիրներու հետ։

Պր. Համազասպեան բացատրեց, թէ հայրենի ժողովուրդը ինչպիսի հերոսական աշխատանք կատարեց, որ կարողացաւ ներկայ մշակութային, տնտեսական, շինարարական ու արդինաբերական բարձր մակարդակին հասնիլ։

«Մենք այլևս Հայաստանի յառաջդիմութիւնը չենք բաղդատեր անցեալի թուականներուն հետ, այլ այդ բաղդատութիւնը կ'ընենք հնգամեակէ հնգամեակ», — ըսաւ ան։ Պր. Համազասպեան ընդգծեց, որ Հայաստանի մեծագոյն ձեռնարկութիւններէն է էլեկտրոնիկ արագացուցիչը, որուն նմանը միայն Ամերիկան և Արևմտեան Գերմանիան ունին։ Մեր էլեկտրոնիկ հաշուիչ մեքենաներն աշխարհի մէջ մեծ համբաւ ունին։ Մեր երկրի քարերը, որոնք ասկէ առաջ մեր դժբախտութեան պատճառ կը համարուէին, այսօր մեր հարստութիւնն են դարձած՝ շնորհիւ գիտական հետազօտութիւններուն։ Հայաստանի ներկայ ամենէն կարևոր ձեռնարկութիւններէն է նաև Արփա գետէն մինչև Սևան երկարող 50 քիլոմեթրնոց ջրատար փապուղին, որովհետև առանց Սևանի ջուրին գոյութիւն չի կրնար ունենալ Արարատեան բերրի դաշտը։ Մենք կառուցինք շարք մը յուշարձաններ, ինչպիսիք են՝ Մեծ Եղեռնի, Սարդարապատի և Մայր Հայաստանի յուշարձանները։ Եթէ անոնցմէ միայն մէկը ասկէ առաջ կառուցած ըլլայինք, մեր ամբողջ պիւտճէն անբաւարար պիտի ըլլար անոր յատկացուած ծախքին։

Շարունակելով իր հայրենաշունչ և սրտապնդիչ խօսքերը, Պր. Համազասպեան յայտնեց, որ Հայ ժողովուրդի ձեռք ձգած պետականութիւնը ծնունդ տուած է նոր և աչքառու իրագործումներու ատակ հայութեան մը, որուն մէկ երրորդը այսօր ուսանողներ են և Սով. Հայաստանը արդէն վերածուած է գիտութեան կեդրոնի մը։ Մենք այժմ լայն միջոցներ ունինք ո՛չ միայն նոր բնակարաններով օժտելու ամբողջ բնակչութիւնը, այլև հնարաւորութիւն՝ մեր տարագիր եղբայրները մէկտեղելու հայրենի կտուրի տակ։ Եթէ նոյնիսկ գաղթաշխարհի մեր հարազատներէն նկատելի մաս մը չկարողանայ վերադառնալ Հայրենիք, մենք ամէն կերպով պիտի օժանդակենք, որ արտասահման մնացած հայութիւնը ապրի տակաւին երկար տարիներ իբրև հարազատ հայ։

Յարգարժան բանախօս Պր. Վարդգէս Համազասպեան իր եզրափակիչ խօսքով ջատագովեց աշխարհի վրայ խաղաղութիւն հաստատելու ջանքերը, առանց որու ապահովութիւն կարելի չէ ակնկալել մարդկութեան։ Ի հարկէ, խաղաղութիւնը միշտ բաղձալի եղած է Հայաստան Աշխարհին և հայութեան, որ իր պատմութեան չորս հազար տարիներու ընթացքին, իր հզօրութեան շրջանին իսկ երբեք չէ արշաւած տարբեր ազգի մը վրայ, չէ կեղեքած զայն, այլ ընդհակառակն՝ եղած է միշտ մարդոց իրաւունքներու պաշտպանութեան, ազատութեան և արդարութեան համար մարտնչող՝ ախոյեան ժողովուրդ մը։

Բարի ճանապարհ կը մաղթենք մեր հարազատ՝ Պր. Վարդգէս Համազասպեանին և ի սրտէ յաջողութիւն՝ իր հայրենասիրական սուրբ գործին։

ՌՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀՈՅՔ

Հինգշաբթի, 6 Յուլիս 1972, կ. ե. ժամը 8ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՀՈԳՇ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ծ. ՎՐԴ. ՊԱՊՈՒՃԵԱՆԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԱՐՄՆԻ ԵՒ Հ.Մ.Մ.Ի

ԾԱՆՕԹ.— Բոլոր այն շրջանաւարտները, որոնց հրաւէրը չէ հասած, թող բարի ըլլան դիմել Սրահի քարտուղարութեան, ստանալու համար իրենց հրաւէրը։

——— ✲✲ ———

ԲԱՑԱՌԻԿ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայկական Ընթերցասրահի վարչութիւնս որոշած է Բացառիկ Ընդ. Անդամական Ժողով գումարել Հինգշաբթի, 20 Յուլիս 1972, կ. ե. ժամը 9ին, սրահիս մէջ։

Օրակարգ – *ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱՊԵՏԻ։*

Այն անդամները որոնք կը փափաքին իրենց թեկնածութիւնը դնել, պարտին մինչև 27 Յունիս 1972, գրաւոր տեղեկացնել սրահիս քարտուղարութեան։

Նկատելով օրակարգի խիստ կարևորութիւնը, կը խնդրենք մեր բոլոր անդամներէն, որ անպայման ներկայ գտնուին սոյն բացառիկ Ընդհ. Ժողովին, կատարելու համար իրենց անդամական պարտականութիւնը։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

"ԵՍ ՆՈՅՆ ՍԱՐՈՅԵԱՆՆ ԵՄ, ԹԷՊԷՏ ՄԻ ՔԻՉ ՓՈԽՈՒԵԼ ԵՄ"

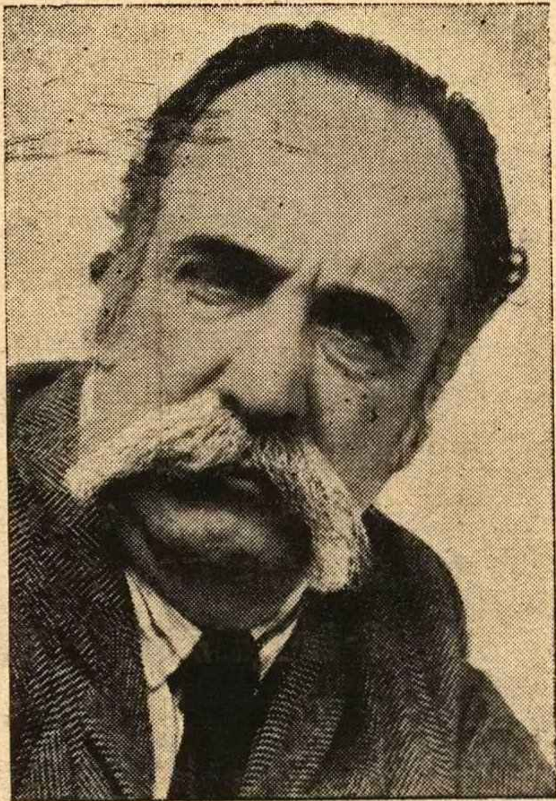
Այժմ, 64 տարեկան հասակում, արդէն կրկնակզակով, ճաղատ, զօրեղ պեխերով, բարձր ձայնով, բարի աչքերով՝ որոնց շուրջն սկսել են խորշոմներ գոյանալ, Ուիլեամ Սարոյեանը նմանւում է այն աշխարհի հայ նահապետական մարդկանց, որոնց մասին այնքան գրել է ինքը։

Երբ Փարիզում չէ, ապրում է այստեղ, իր հարազատ Ֆրեզնոյում։ Տունը, որ նա գնել է մի քանի տարի առաջ, արտաքինից սովորական տնակ ունի։ Սակայն ներսից կարծես [illegible] լինի։ Հարիւրաւոր գրքեր կան այստեղ՝ ընդունէսկների մէջ, սեղանների վրայ դարսուած։ Դրանք կրճատում են յատակի մակերեսի մէկ քառորդը։ Մեծ տարածութիւն են գրաւում նաեւ ժայռաբեկորները եւ այլ տիպի առարկաների խառնակոյտները, որոնք Սարոյեանը բերել է Թուրքահայաստան կատարած իր սենթիմենթալ ճամփորդութիւնից։ Պատերին անկանոն կերպով փակցուած են նկարներ եւ լրագրերի կտրոններ։ Այստեղ է նաեւ իր հօր ծեռաւէն դիմանկարը՝ օսլայուած վերնաշապիկով եւ խնամով քախով բաց արած մազերով։

Սարոյեանը ժամանակին շռայլ ապրողի համբաւ է վայելել։ Սակայն վերջին տարիներս նա կարիքի մէջ է։ Սկզբում նա թողեց ծխելը եւ սուրճ խմելը։ Թեթեւ վերք տուեց բաւականաչափ մոլութեան, որը նրա գրականութեան վաստակած երկու միլիոն տոլարից խլում էր հարիւր հազարաւոր տոլարներ։ Սարոյեանը, որի բախտախաղի «կարիերան» ձգւում է Քանենեսի պարզաբարելից մինչեւ Լաս-Վեգասի թղթախաղի սեղանները», հիմա, Ֆրեզնոյի ձիարշաւարանում, երկու տոլարից աւելի գումար վրայ չի դրում։ Նա վաճառել է իր ատոռնեթական եւ որպէս փոխարինութեան միջոց՝ պահել է հեծանիւը։

«Մի քանի տարի առաջ,- ասում է Սարոյեանը,- ես գիտակցեցի, որ իմ կեանքի արահետում դէպի ցած եմ ընթանում։ Ես համաձայն, որ դադարել եմ աճելուց եւ սկսել եմ մաշուել։ Սակայն ես կարողացայ յաղթահարել կեանքի այդ հարուածը, եւ ինչպէս տեսնում էք, նոյն Սարոյեանն եմ, թէպէտ մի քիչ փոխուել եմ»։

1934 թուականին էր, երբ Ուիլեամ Սարոյեանը- այն ժամանակ 26 տարեկան մի երիտասարդ,- եկաւ Սան-Ֆրանսիսկօ՝ բախտ որոնելու։ Նա նամակ ուղարկեց Հուիթ Պըրնեթին եւ Մարթա Ֆալին՝ «Սթօրի» ամսագրի խմբագիրներին՝ յայտարարելով, թէ ինքը գրող է եւ իր տպագրուելու ժամանակն արդէն եկել է։ Նամակի հետ նա ուղարկեց նաեւ մի քանի պատմուածքներ յայտնելով, որ եթէ նրանք գնեն դրանք, պայա ինքը պատրաստ է նստել իր տան երկարող յարկի բնակարանում եւ օրական մէկ պատմուածք գրել։ «Սթօրին» տպագրեց նրա «Համարձակ երիտասարդը՝ թռիչող թրապէզի վրայ» պատմուածքը։ Հետագայ երեսուներեք օրուայ ընթացքում, Սարոյեանը գրեց քսանվեց պատմուածք։ Դրանք ամփոփուեցին նրա առաջին գրքում, որ այդ նոյն տարին հրատարակուեց Ռանտոմ Հաուզը։ Դիրքը անմիջապէս սենսացիա առաջացրեց, մտաւ մի շարք տպարաններ եւ Սարոյեանին հռչակեց որպէս նոր ամերիկեան անզուգական ձայն։ Հետագայ հինգ տարիների ընթացքում, Սարոյեանը գրեց հարիւրաւոր պատմուածքներ, «Էսսէ»ներ, բիեսներ եւ խառը տիպի յօդուածներ (այդ թւում նաեւ «Եկ իմ տունը» երգը, որի ձայնապնակը գնեցին միլիոնաւոր մարդիկ)։ «Իմ անունը Արամ է» պատմուածքների ժողովածուն աւելի մեծացրեց Սարոյեանի պաշտամունքը։ 1939 թը-

ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

ւականին, գալով Նիւ-Եորք, Սարոյեանը «Հիւսիսային Մեծ Հիւրանոցում» 6 օրուայ ընթացքում գրեց «Քո կեանքի ժամանակը»՝ հինգ գործողութեամբ վոտեւիլը, որն այսօր, երեսուներեք տարի անց, բեմադրւում է Շիքակոյում։ «Քո կեանքի ժամանակը» բիեսի համար Սարոյեան մրցանակի արժանացաւ։ Սակայն Սարոյեանը հրաժարուեց այդ մրցանակը ստանալուց, միանգամայն լրջօրէն յայտարարելով, թէ պիզնէսը չի կարող արուեստի հովանաւորողը լինել։

Կարդալով Սարոյեանին, ակամայ մտածում ես, թէ որքան ցաւալի պահեր կարող է ունենալ գաղթական ծնողների որբ մնացած զաւակը Գալիֆորնիական դպրոցում, եւ թէ ինչքան վատ բան է փող չունենալը։

Հիմա Սարոյեանը նախ եւ առաջ մտահոգուած է հասկանալու իր անցեալը։ Սարոյեանի վերջին գրքերը իր երկար ինքնակենսագրութեան գլուխներն են եղել։ «Կեանքի եւ մահուան օրեր եւ փախուստ դէպի լուսին» (1970 թ.) գիրքը, օրինակ, հասակն առած մարդու զգայացունց տարեգրութիւնն է, մարդ, որը տեսնում է կեանքից մէկ-մէկ հեռացող իր ընկերներին։ «Վայրեր, որտեղ ես ժամանակներ եմ անցկացրել» խորագիրը կրող գիրքն աւելի շատ ուղեցոյց է ընթերցողի համար՝ հասկանալու Սարոյեանի աշխարհը։ Գիրքը բաժանուած է 68 փոքրիկ մասերի, որոնցից իւրաքանչիւրը կրում է այն վայրի անունը, որտեղ եղել է Սարոյեանը։

Իր ընթերցողներին ասելով «ամենուր փնտրէք բարութիւն եւ յայտնաբերելով դուրս հանէք այն իր թաքստոցից, հնարաւորութիւն ընձեռէք, որ նա լինի ազատ ու անկաշկանդ», Սարոյեանը դրա հետ մէկտեղ նաեւ խաբէութեան ոխերիմ թշնամին է։

Սարոյեանը շարունակում է դարձեալ իր զգացմունքները բացայայտ կերպով արտայայտել ամէնքին, ինչպէս դա անում էր քառասուն տարի առաջ, երբ յայտնւում էին նրա առաջին գրքերը։ Իսկ բառերը, աւելի ճարպկօրէն քան երբեւէ, շարունակում են նրա մօտ վերածուել բիեսների, պատմուածքների եւ յիշողութիւնների։

Սարոյեանը շարունակում է վեր ընթանալ։ Նա այնպիսին է, ինչպիսին կայ եւ գուցէ աւելին։ Նրա՝ կեանքի հանդէպ ունեցած հաւատը երգ չի եղել եւ ոչ էլ ամենօրեայ պար։ Նա երբեք չի ծաղրել այն։ Իսկ փոխարէնը՝ այդ հաւատը լաւ է հատուցում Սարոյեանին։

«Նիւ-Եորք Թայմզ»,
2 Ապրիլ 1972 թ.
Թարգմ. Ա. ՇԱՀՈՅԵԱՆ

***

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ՊՐԱԶԻԼՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂ ՄԸ ՀԱՅԵՐԷՆ ՊԻՏԻ ՍՈՐՎԷՐ...

Կեթուլիօ Վարկաս, (չշփոթել Պրազիլի հանրապետութեան հանգուցեալ նախագահին հետ), փորձած էր ընդունուիլ Սան Փաուլոյի համալսարանը, բարձրագոյն վարժարանի մը ուսուցիչ կարենալ դառնալու համար։ Ինք աւելին չէր կրնար ձգտիլ։ Այս քաղաքին գրեթէ բոլոր համալսարանները խճողուած են եւ դիմողներուն թիւը յարաճուն կերպով կը բազմապատկուի անցնող իւրաքանչիւր տարուան հետ։ Անցեալ տարեմուտին, այնքան մեծ թիւով դիմողներ կային, որ դպրոցին համալսարանին տնօրէնութիւնը որոշեց քաղաքապետութենէն արտօնութիւն առնել, մարզական աւանը որպէս մուտքի քննութեան վայր գործածելու համար։

Վարկասի համար հաճելի անակնկալը պատահեցաւ։ Ցանկարծ եւ բոլորովին անսպասելիօրէն, ան իմացաւ թէ ընդունուած էր։ Բայց անշուշտ միշտ «բայց» մը կայ նման պարագաներու. բաց էին միայն երկու ճիւղեր, հայերէն եւ սանսքրիթ։

Երիտասարդ ուսանողը բրաւ այն ինչ որ անկարելի էր։ Ան մեծ բառարանի մը դիմեց, խորհելով թէ սանսքրիթ եւ հայ բառերուն բացատրութիւնները հոն պիտի կարենայ գտնել։ Գիտութեան հետամուտ ըլլալով, պահ մը նոյնիսկ զգացումը ունեցաւ թէ տարրաբանութեան կամ բնագիտութեան վերաբերեալ ճիւղեր էին։ Սակայն, բառարանը բանալէ ետք, յուսախաբութիւնը մեծ եղաւ։ Սանսքրիթ բառին դիմաց տրըուած էր հետեւեալ բացատրութիւնը. «Սանսքրիթը՝ Հնդկաստանի հին լեզուներէն մէկն է։ Հայերէնը՝ լեզու մը, որ տակաւին կը խօսուի Սովետ Միութեան մէկ հրջանին մէջ»։

Խորհելով թէ չորս տարուան ընթացքին իրեն համար դժուար պիտի ըլլար այս լեզուները սորվիլ եւ մանաւանդ որպէս ուսուցիչ այդքան ալ գործնական առաւելութիւն մը չէին ներկայացներ իր ասպարէզին համար, երիտասարդ ուսանող Վարկաս որոշեց չհետեւիլ այդ դասընթացքներուն եւ նախընտրեց տարի մը դուրս մնալ համալսարանէն։

Բայց, ինչպէս կը գրէ «Պրազիլ Հերըլտ» օրաթերթը՝ ուր հրատարակուած էր այս դրուագը, համալսարանական ուսանողը դէթ գաղափար մը ունեցաւ, թէ նման երկու լեզուներ գոյութիւն ունին աշխարհի վրայ...

***

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՇՔԵՂ ՀԱՐՍԱՆԻՔ՝ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Ամերիկահայ ներքին կեանքին տեղեակ մարդիկ կը յիշեն այն պարագան, որ աւելի երեսուն կամ քառասուն տարի առաջ օտարի հետ ամուսնացող երիտասարդի մը ծնողները կարուածահար կ'ըլլային, որովհետեւ անոնց համար հայ ընտանիք կազմելու յոյսը կը ջնջուէր։ Այդպիսի հարսանիքներն, ուրեմն, առաւելապէս կը դառնային ցաւի եւ տխրութեան պատճառ։ Բայց հետզհետէ այդ երեւոյթն աւելի ընդհանրանալով՝ միակ «մխիթարանք»ը կը համարուէր այն տեսակէտը, երով գէթ պսակի արարողութիւնը կատարուէր հայ եկեղեցւոյ սեմէն ներս։

Այսպիսի խառն ամուսնութիւն կատարող երիտասարդներէն շատեր մեկուսացան հայ կեանքէ, խզեցին իրենց յարաբերութիւնները մեր համայնքէն ու դարձան անգլիախօս՝ զուրկ ազգային հպարտանքէ եւ ցեղային հետաքրքրութենէ։

Նորապսակ ամոլը՝ Հիլտան ու Ներսէսը
(Լուսանկար՝ ԱՐԹԻՒՐ ԶՈՂԱՔԵԱՆԻ)

Սակայն հայ ընտանիք կազմելու խանդավառ հեռանկարները ամբողջովին չեն անհետացած, ինչպէս օրինակելի հանգամանք մը կը կրէր այն վերջի պսակադրութիւնը, որ տեղի ունեցաւ Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ, Յունիս 11ին, Կիրակի կէսօրէ ետք։ Ամուսնացողներն էին մեր բարեկամ հանրածանօթ նկարիչ՝ Տէր եւ Տիկին Սիմոն Սամսոնեանի շնորհալի դուստրը՝ Հիլտան եւ Տէր եւ Տիկին Լեւոն Սեմերճեանի որդին՝ ազնուաբարոյ երիտասարդ Ներսէսը։

Սբ. Պսակի արարողութիւնը կատարեց Արժ. Տ. Սամբէլ Քհնյ. Գուզուեան, լուսաւոր ու հոյակապ Տաճարին մէջ՝ շքեղ հանդերձանքով։ Տէր Հայրը բարոյական խրատներով թելադրեց որ ամուսնացեալները ամուր պահեն հայ ընտանիքի սրբութիւնները։

Այնուհետեւ հարսանեկան ցնծագին հանդէսը տեղի ունեցաւ Ներքնայարկի «Գավուզեան» սրահին մէջ, ուր լեցուած էին ամուսնացեալներու հարազատներն ու բարեկամները, խուռն բազմութիւն մը՝ մեծամասնօրէն բաղկացած երիտասարդներէ։

Խրախճանքն սկսաւ ոգեւորիչ մթնոլորտի մէջ, նուագն ու երգերը կը հնչէին բարձրօրէն։ Ինչպէս յայտնի էր, որ հարսնեւորներու մեծամասնութիւնը նորեկ գաղթողներ էին արաբական երկիրներէ, հարաւային Ամերիկայէն, Պոլսէն եւ այլ վայրերէ ուստի, բնական էր, որ հայ ժողովրդական պարերը չէին կրնար անխառն ըլլալ եւ ազդուած էին յիշեալ երկիրներու աւանդական շարժուձեւերէն ու զուարճութիւններէն։ Սակայն ուրախութիւնը տրտաքուն էր եւ աշխոյժ երեւոյթ ցոյց կուտար։

Մայր Տաճարին մէջ պսակադրութենէն սկսեալ մինչեւ հարսանիքի խրախճանքները անընդհատ շարժապատկերի նկարահանումներ տեղի ունեցան։

Կարդացուեցան նաեւ բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ՝ տարբեր քաղաքներէ եւ երկիրներէ։ Այս առթիւ մենք ալ կը շնորհաւորենք նորապսակ զոյգը՝ Տէր եւ Տիկին Ներսէս եւ Հիլտա Սեմերճեանները եւ կը մաղթենք անոնց երջանիկ կեանք, բախտաւոր ու բարգաւաճ ապագայ։ Սրտագին մաղթանքներ նաեւ ծնողներուն եւ բոլոր հարազատներուն։

Նիւ Եորք, Ն. Ե. — ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

***

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր Տիրախնամ գաղութի բարեպաշտ ժողովուրդին, կը հաղորդենք թէ Աղեքսանդրիոյ մէջ նախապէս պաշտօնավարող Տ. Յուսիկ Քհնյ. Նշանեան, մէկ Օգոստոս 1971էն ի վեր դադրեցուած ըլլալով Աղեքսանդրիոյ մէջ քահանայագործելու պաշտօնէն, համաձայն այս մասին Եգիպտահայ մամուլին մէջ տրուած յայտարարութեան եւ իրեն յղուած 16 Յունիս, 31 Յուլիս եւ 29 Նոյեմբեր 1971 թուակիր մեր նամակներուն եւ նկատի ունենալով նաեւ, որ հակառակ այս բոլոր ազդարարութիւններուն յիշեալ պաշտօնազուրկ քահանան ծածկաբար դեռ տնօրհնէքներ եւ գերեզմանի օրհնութիւններ կը կատարէ ու վերջերս ալ քաջալերուած իր կարգ մը բարեկամներէն՝ սկսած ըլլալով նորանոր շահատակութիւններու եւ գայթակղութիւններու շարքի մը, ոստիկանական պաշտպանութեամբ բարդութիւններու դուռ բանալով՝ երկպառակութիւն եւ ժողովուրդը զիրար ծգելու մեծ վտանգը կ'ստեղծէ, գաղութիս անդորրութիւնը միանգամընդմիշտ փեւցնելու նպատակով, ուստի, գաղութիս Կրօնական եւ Վարչական ժողովներուն հետ համախորհուրդ կը հռչակենք Տէր Յուսիկ Քահանայ Նշանեանը երկու տարուան ժամանակով փիլոնազրկուած, որով, այսուհետեւ զրկուած է ան երկամեայ ժամանակով որեւէ եկեղեցական արարողութիւն կատարելէ՝ ուր որ ալ գտնուի ան՝ Եգիպտոս կամ Արտասահման։

ԶԱՒԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

29 ՅՈՒՆԻՍ 1972

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Անուշ Պալաեան եւ զաւակները՝ Սաքէնիկ, Մարտիրոս եւ Հերմինէ, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Պալաեան, Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալաեան եւ զաւակները՝ Մայսա եւ Վաճէ, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Ածիկեան եւ զաւակները՝ Օհանիկ եւ Հայկ (Երեւան), Տէր եւ Տիկին Շանթ Պալաեան եւ զաւակը (Թորոնթօ), Տէր եւ Տիկին Մ'զար Ռուշտի (Թորոնթօ), Հայպէշեան, Մանուկեան (Նիւ Եորք), Չիքնեան (Երեւան), Գասիս, Սեովբեան, Գազանճեան (Մոնթրէալ), Արապեան, Հազարեան (Պէյրութ) ընտանիքները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 2 Յուլիս 1972, կ. ա. ժամը 10ին, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, եղբօր, տագրոջ, քեռայրին, հօր եղբօր, զարմիկին եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

Նուպարեան Ազգային Վարժարանի Տարեկան Մարզահանդէսը

Կիրակի, 11 Յունիս 1972, կ. ե. ժամը 7ին, տեղի ունեցաւ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տարեկան մարզահանդէսը, հովանաւորութեամբ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի եւ նախագահութեամբ Գահիրէի Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեանի։ Ներկայ էին Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Թրընճեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան, Ազգ. Իշխանութեան անդամներ, կաթողիկէ բազմաթիւ Հայրեր, մասնալի ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ ծնողներու հոծ բազմութիւն մը։

Սոյն յաջող մարզահանդէսին մասնակցեցան Նուպարեան վարժարանի լաւագոյն աշակերտ-աշակերտուհիները։

Մարզահանդէսին բացումը կատարուեցաւ Ոստիկանութեան խանդավառ նուագախումբին նուագած՝ Եգիպտական քայլերգով։ Ապա արաբերէն լեզուով կատարուած ողջերթէն ետք, խօսք առաւ վարժարանի տնօրէն Պր. Տիգրան Պապիկեան եւ անդրադարձաւ մարզահանդէսին իմաստին, նպատակին եւ պատանիներուն փիզիքական կրթութեան մասին։

Օրուան ճոխ եւ հաճելի յայտագիրը սկսաւ եղկեռ աշակերտներուն համաչափ ու կանոնաւոր տողանցքով։ Ապա տեղի ունեցան զանազան մրցախաղեր, հաւաքական շարժումներ, նաեւ պասքէթպոլի, հէնտպոլի եւ արգելարշաւի մրցումներ, որոնք խանդավառեցին ներկաները եւ արժանացան բուռն ծափահարութիւններու։

Մարզահանդէսին վերջաւորութենէն առաջ, տեղի ունեցաւ օրուան զանազան մրցումներու մէջ յաղթական հանդիսացած աշակերտներուն՝ մետայլներու եւ բաժակներու բաշխում մը։

Տեղեկացանք, թէ քանի մը ամիս առաջ, աթլեթիզմի մրցումներ տեղի ունեցած էին «Նուպար» Սթատին մէջ, որուն ես մասնակցած էր Նուպարեան վարժարանը։ Դժբախտաբար Գահիրէի հայութիւնը տեղեակ չէ եղած, որպէսզի իր ներկայութեամբը քաջալերէր այդ օրուան մրցումներուն մասնակցող մեր մատղաշ աշակերտ-աշակերտուհիները։

Այս առթիւ եւս յաղթական հանդիսացողներուն բաշխուեցան գեղեցիկ մետայլներ։ 1971-72 տարեշրջանի տիպար մարզիկուհի հռչակուեցաւ Օր. Սոսի Ներետեանը եւ տիպար մարզիկ՝ Պր. Արլէն Իխանեանը, որոնք ստացան մեկական բաժակներ։

Յաջողութեամբ պսակուած այս մարզահանդէսը գիտելով, պարտք կը զգանք շնորհաւորել մարզանքի ուսուցիչ՝ Պր. Անթուան Գասպարեանը, որ ճիգ չէր խնայած խնամեալ յայտագիր մը տալու հասարակութեան։ Վարժարանը, առ ի գնահատանք իր աշխատանքին, իրեն նուիրեց գեղեցիկ ժամացոյց մը, իսկ աշակերտութիւնը իր երախտագիտութիւնը յուշարերելու՝ ծաղկեփունջ մը նուիրելով անոր։

Ներկաները, խանդավառուած այս գեղեցիկ հանդիսութենէն, կատարեցին բազմաթիւ սրտաբուխ նուիրատուութիւններ՝ ի նպաստ վարժարանին։

Հանդէսը վերջ գտաւ փողերախումբին կողմէ նուագուած՝ «Ծաղկէր ազատ իմ Հայրենիք» քայլերգով։

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք վարժարանին տնօրէնութիւնը, Հոգաբարձութիւնը եւ բոլոր անոնք՝ որոնք աշխատեցան ու ճիգ չխնայեցին այս մարզահանդէսին յաջողութեանը համար։

Ա. Մ.

«ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իրենց սիրեցեալ հօրեղբօր՝ Ողբ. Նուպար Պալաեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Թորոնթոյէն, Տէր եւ Տիկին Շանթ Պալաեան կը նուիրեն 10 տոլար։

Ողբ. Նուպար Պալաեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ, Տէր եւ Տիկին Ներսէս Նալպանտեան (Հալէպ), իրենց զգածուած ցաւակցութիւնը կը յայտնեն հանգուցեալին այրիին, զաւակներուն, եղբայրներուն եւ անոնց ընտանիքներուն, եւ առ այդ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն 5 Սուր. Ոսկի։

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ եւ դառնակսկիծ մահուան առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագիրի, Տէր եւ Տիկին Մարտիկ Թաթիկեան (Մոնթրէալ) կը նուիրեն 200 ե. դ.։

Օր. Անի Արապեանի ընդ Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Պայիրեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ողբ. Տիկին Մարի Գազանճեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Նիգոլա Սարգիս կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրեցեալ մօր, զոքանչին եւ մեծմօր՝ Ողբ. Տիկին Գիւսադիր Թաշճեանի մահուան առաջին տարելիցին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Ռաֆֆի Գալընեան եւ զաւակունք (Աղեքս.), Տոքթ. եւ Տիկին Նայիրի Գալընեան եւ զաւակը (Մոնթրէալ) կը նուիրեն.

Տիգրան Երկաթին	400
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար (Աղեքս.)	400
«Արեւ»ին	400
«Յուսաբեր»ին	400
«Ճահակիր»ին	400

(Ստանալ Գալընեան Հաստատութենէն, Աղեքս.)

Ողբ. Նուպար Պալաեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Նիւ Եորքէն, Տէր եւ Տիկին Սիմոն Սամսոնեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ճահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Նիւ Եորքէն, Տիկին Զարուհի Յարութիւնեան եւ զաւակները կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ճահակիր»ին	100

Ողբ. Նուպար Պալաեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Նիւ Եորքէն, Տէր եւ Տիկին Նուպար Քիւփէլեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ճահակիր»ին	100

Իրենց շատ սիրելի հօր եւ մեծհօր՝ Ողբ. Տէր Խորէն Աւագ Քահանայ Գուլիկեանի վախճանման տխուր առթիւ, Աստղիկ Գարոնեան եւ զաւակունք կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	300
«Արեւ»ին	100
«Ճահակիր»ին	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Նուպար Պալաեանի վաղաժամ եւ դառնակսկիծ մահուան առթիւ փոխան ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Աստիկ Մելէմէթճեան	100
Տէր եւ Տիկ. Նիգոլա Սարգիս	100

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Պր. Վահէ Մուրատեանի ընդ Օր. Անի Կալիւզեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տէր եւ Տիկին Յովակ Երզընկացեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 29 Յունիս 1972, կ. ե. ժամը ճիշդ 9.30ին

ՅՈՒՇ ԵՐԵԿՈՅ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉ ԵՒ ՍՐԱՀԻՍ ԱՏԵՆԱՊԵՏ

ՈՂԲ. ՆՈՒՊԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՐ. ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆԻ

Ատենապետ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի

Յարգանքի խօսք պիտի առնեն

ԸՆԿ. ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՊՐ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ
ՊՐ. ԵԶՆԻԿ ՎԵՑԻԿԵԱՆ
ՊՐ. ԱՐԱՄ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ (Կազմակերպիչ միութեան կողմէ)
ՊՐ. ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ (Երիտ. մարմիններու կողմէ)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

«ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ»Ի

(Ղեկավար՝ Մօ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՅՈՒԿՈԲԵԱՆ)

ՏԻԿԻՆ ՇԱՄԻՐԱՄ ԴԱՐՄԱՆԵԱՆ
ՏԻԿԻՆ ՀԱՆՐԻԷԹ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ-ՎԻԿԿԷՐ
ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ՌՇՏՈՒՆԻ
ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ ՄԱՐԿՐԻԹ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՕՐ. ԹԵՐԷԶ ԳՈՒԱՃ
ԸՆԿԵՐ ՊԵՐՃ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

Հայ հասարակութիւնը իր ներկայութեամբը պիտի կրնայ յարգել ողբացեալին յիշատակը։

Երեկոյթը պիտի սկսի ճիշդ որոշեալ ժամուն։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Նշան Պէնտեան, Տէր եւ Տիկին Կարօ Մազըճեան եւ զաւակունք (Երեւան), Տէր եւ Տիկին Բարսեղ Մուրատեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Արա Պարոնեան, ինչպէս նաեւ համայն ազգակիր պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 2 Յուլիս 1972, Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցիին մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյ իրենց սիրեցեալ հօր, մեծհօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 20 ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆՑ ՇԱՐՔ

ա.— Շաբաթ, 22 Յուլիս 1972

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

բ.— Շաբաթ, 22 եւ Կիրակի 23 Յուլիս 1972

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

գ.— Կիրակի 30 Յուլիս 1972

ՋԵՌՆԱՐԿ՝ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆԻՆ ԿՈՂՄԷ

Կը խնդրուի չխաչաձեւել

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք դեռ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը։ Չեք կամ մանդա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ղրկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ։